

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α

**ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ,
ΕΥΤΕΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΠΑΤΑΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ

ΑΘΗΝΑ 2022

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΠΟΡΙΣΜΑ

της Εξεταστικής Επιτροπής

**«για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής
χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των
θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος»**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ

ΑΘΗΝΑ 2022

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ Α΄ - Διαδικαστικά θέματα.....	1
ΜΕΡΟΣ Β΄	11
ΜΕΡΟΣ Γ΄ - Γνώμες μειοψηφίας	
Γνώμη των Βουλευτών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.....	205
Γνώμη των Βουλευτών του Κινήματος Αλλαγής	335
Γνώμη της Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας	347
Γνώμη του Βουλευτή της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ...	353
ΜΕΡΟΣ Δ΄	357

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΗ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄
ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ, ΕΥΤΕΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΣΠΑΤΑΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

ΠΟΡΙΣΜΑ

Της Εξεταστικής Επιτροπής «για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος»

ΜΕΡΟΣ Α΄ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**

I. Η Εξεταστική Επιτροπή συνεστήθη σύμφωνα με την, από 12 Νοεμβρίου 2021, απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, η οποία έκανε δεκτή την, από 11 Οκτωβρίου 2021, πρόταση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.), κ. Αλέξη Τσίπρα και των Βουλευτών της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας, για τη σύσταση, κατά τα άρθρα 68 παρ. 2 εδ. γ΄ του Συντάγματος και 144 παρ. 5 εδ. β΄ του Κανονισμού της Βουλής, Εξεταστικής Επιτροπής με αντικείμενο τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος.

Σύμφωνα με την απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής, η Επιτροπή θα αποτελείτο από 29 μέλη, με εκπροσώπηση κατ' αναλογία της δύναμης όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και των Ανεξαρτήτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 παρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής και είχε την υποχρέωση να ολοκληρώσει το έργο της και να υποβάλλει το Πορίσμά της, εντός δύο μηνών από τη συγκρότησή της.

II. Με την υπ' αρ. 10386/7294, από 19 Νοεμβρίου 2021, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Αν. Τασούλα, η Επιτροπή συγκροτήθηκε ως ακολούθως:

Από τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας (Ν.Δ.):

1. Ανδριανό Ιωάννη
2. Βρυζίδου Παρασκευή
3. Καιρίδη Δημήτριο
4. Κεφαλογιάννη Ιωάννη
5. Μαρκόπουλο Δημήτριο
6. Μελά Ιωάννη
7. Μπαρτζώκα Αναστάσιο
8. Μπουτσικάκη Χριστόφορο - Εμμανουήλ
9. Νικολακόπουλο Ανδρέα
10. Παπαδημητρίου Χαράλαμπο (Μπάμπη)
11. Παπακώστα – Παλιούρα Αικατερίνη (Κατερίνα)
12. Σπανάκη Βασίλειο – Πέτρο
13. Τσαβδαρίδη Λάζαρο
14. Υψηλάντη Βασίλειο – Νικόλαο
15. Φόρτωμα Φίλιππο

Από τους Βουλευτές του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.):

16. Γκαρά Αναστασία (Νατάσα)
17. Κάτση Μάριο
18. Κόκκαλη Βασίλειο
19. Ξανθόπουλο Θεόφιλο
20. Ραγκούση Ιωάννη
21. Τζάκρη Θεοδώρα
22. Τσίπρα Γεώργιο
23. Χατζηγιαννάκη Μιλτιάδη

Από τους Βουλευτές του Κινήματος Αλλαγής:

24. Καμίνη Γεώργιο
25. Μπιάγκη Δημήτριο

Από τη Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας (Κ.Κ.Ε.):

26. Κομνηνάκα Μαρία

Από τον Βουλευτή της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ:

27. Χήτα Κωνσταντίνο

Από τη Βουλευτή του ΜέΡΑ25:

28. Μπακαδήμα Φωτεινή

Από τον Ανεξάρτητο Βουλευτή:

29. Μπογδάνο Κωνσταντίνο

Η Επιτροπή συγκροτήθηκε σε Σώμα, κατά τις διαδικασίες του Κανονισμού της Βουλής, την 23η Νοεμβρίου 2021, με την εκλογή του Προεδρείου της. **Πρόεδρος** εξελέγη ο Βουλευτής, κ. Ιωάννης Κεφαλογιάννης, **Αντιπρόεδρος** ο Βουλευτής, κ. Βασίλειος – Νικόλαος Υψηλάντης και **Γραμματέας** ο Βουλευτής, κ. Ιωάννης Μελάς.

Με την υπ' αρ. 10634/7458, από 25 Νοεμβρίου 2021, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Αν. Τασούλα, ο Βουλευτής, κ. Κωνσταντίνος Χήτας, αντικαταστάθηκε από τον Βουλευτή, κ. Κωνσταντίνο Μπούμπα.

Με την υπ' αρ. πρωτ. 8354/30.11.2021 επιστολή του προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ. Κωνσταντίνο Αν. Τασούλα, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΜέΡΑ25, κ. Ιωάννης (Γιάννης) Βαρουφάκης γνωστοποίησε πως η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΜέΡΑ25 αποχωρεί από τις εργασίες της Επιτροπής.

III. Η Επιτροπή, κατά την πρώτη και τη δεύτερη συνεδρίασή της, την 23η Νοεμβρίου 2021 και την 24η Νοεμβρίου 2021, αντιστοίχως, ασχολήθηκε με διαδικαστικά θέματα, τον προγραμματισμό του έργου της, καθώς και με την κατάρτιση καταλόγων μαρτύρων και αιτούμενων εγγράφων.

Τα μέλη της Επιτροπής αποφάσισαν ομοφώνως, οι συνεδριάσεις της Επιτροπής να είναι δημόσιες, να γίνεται αναμετάδοσή τους από το τηλεοπτικό κανάλι της Βουλής των Ελλήνων και τα πρακτικά της να αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στα μέλη της Επιτροπής, καθώς και στους κοινοβουλευτικούς συντάκτες. Επίσης, στα μέλη της Επιτροπής εδίδοντο εγκαίρως σε φωτοαντίγραφα και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα εισερχόμενα έγγραφα της Επιτροπής.

Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις για διαδικαστικά ζητήματα, καθώς και οι καταθέσεις των μαρτύρων περιλαμβάνονται στα τηρηθέντα στενογραφημένα πρακτικά, επί συνόλου περί των 2.600 σελίδων.

Τέλος, τα μέλη της Επιτροπής, αποφάσισαν την παραίτησή τους από την κατά το άρθρο 37 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής προβλεπόμενη αποζημίωση.

IV. Στον σχηματισθέντα φάκελο της Επιτροπής, εκτός των πρακτικών των συνεδριάσεών της, εμπεριέχονται όλα τα έγγραφα, κοινά ή απόρρητα, οι καταθέσεις των εξετασθέντων μαρτύρων, καθώς και τα κατατεθέντα έγγραφα, τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο εισερχομένων, ο οποίος έχει ως ακολούθως:

Α.Π.	ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ / ΚΑΤΑΘΕΤΩΝ	ΘΕΜΑ
1	24.11.2021	ΜΕΡΑ25	Κατάλογος προτεινόμενων προσώπων προς εξέταση και εγγράφων προς κατάθεση
2	24.11.2021	Νέα Δημοκρατία	Κατάλογος προτεινόμενων προσώπων προς εξέταση και εγγράφων προς κατάθεση
3	24.11.2021	ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Κατάλογος προτεινόμενων προσώπων προς εξέταση και εγγράφων προς κατάθεση
4	24.11.2021	Ελληνική Λύση-Κυριάκος Βελόπουλος	Κατάλογος προτεινόμενων προσώπων προς εξέταση και εγγράφων προς κατάθεση
5	29.11.2021	Αθανάσιος Μπούρας	Πρακτικά της συνεδρίασης της 10 ^{ης} Απριλίου 2020 της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, καθώς και τα κατατεθέντα έγγραφα της συνεδρίασης, σε απάντηση του, από 26 Νοεμβρίου 2021, αιτήματος του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη
6	29.11.2021	Ιωάννης Οικονόμου, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Αντίγραφα εγγράφων που ζητήθηκαν με το υπ' αριθ. 3/25.11.2021 έγγραφο του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη
7	30.11.2021	Αλέξιος Σκαναβής, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΙΗΕΑ)	Επιστολές της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών
8	30.11.2021	Ιωάννης (Γιάνης) Βαρουφάκης, Πρόεδρος Κ.Ο. ΜΕΡΑ25	Γνωστοποίηση προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ. Κωνσταντίνο Αν. Τασούλα, της αποχώρησης της Κ.Ο. του ΜΕΡΑ25 από τις εργασίες της Επιτροπής
9	1.12.2021	Μαρία Θ. Αντωνιάδου, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ)	- Επιστολή προς τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας, κ. Κυριάκο Μητσοτάκη - Πίνακας της Οργάνωσης Ευρωπαϊκών Περιοδικών ΜΜΕ και της Οργάνωσης Εκδοτών Ευρωπαϊκών Εφημερίδων με στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν για τη στήριξη του Τύπου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο - Στατιστικά στοιχεία ανεργίας από την Ε.Σ.Η.Ε.Α. καθώς και δελτία κυκλοφορίας εφημερίδων
10	1.12.2021	Μαρία Θ. Αντωνιάδου, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ)	Δελτία Τύπου, Ανακοινώσεις, Επιστολές και Μηνύματα Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου από την Ε.Σ.Η.Ε.Α.

11	1.12.2021	Αικατερίνη Παπακώστα – Παλιούρα, Βουλευτής – Εισηγήτρια Κ.Ο. Νέας Δημοκρατίας	- Δήλωση του κ. Ηλία Νικολακόπουλου - Επιστολή της ΣΕΔΕΑ - Δημοσίευμα από την ιστοσελίδα «tomanifesto.gr»
12	1.12.2021	Ιωάννης Οικονόμου, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Έγγραφο με το οποίο διαβιβάζονται έξι (6) κλασέρ και τέσσερα (4) στικάκια usb, στα οποία περιλαμβάνονται αντίγραφα εγγράφων που ζητήθηκαν με το υπ' αριθ. 3/25.11.2021 έγγραφο του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη.
13	1.12.2021	Αθανάσιος Μπούρας Βουλευτής	Πρακτικά της συνεδρίασης της 2ας Δεκεμβρίου 2020 της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας και επισυναπτόμενο έγγραφο
14	2.12.2021	Ιωάννης Ραγκούσης, Βουλευτής – Εισηγητής Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Δημοσίευμα της ιστοσελίδας nouliwatch με τίτλο «(Δε) Μένουμε σπίτι- Γνωμοδότηση κόλαφος της Ανεξάρτητης Αρχής για τις Δημόσιες Συμβάσεις»
15	2.12.2021	Αικατερίνη Παπακώστα – Παλιούρα, Βουλευτής – Εισηγήτρια Κ.Ο. Νέας Δημοκρατίας	Έγγραφο από την επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη χρήση του πλαστίου για τις δημόσιες συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19»
16	6.12.2021	Αθανάσιος Πλεύρης, Υπουργός Υγείας	Έγγραφα που αφορούν στη διαγωνιστική διαδικασία για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την παροχή υπηρεσίας επικοινωνίας των πολιτών για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού Covid-19 και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής εκστρατείας κατά του κορωνοϊού στο σύνολο των ΜΜΕ, η οποία προκηρύχθηκε τον 12 ^ο /2020 και συμβασιοποιήθηκε την 8η Φεβ 2021
17	6.12.2021	Ιωάννης Οικονόμου, Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό	Συμπληρωματικά έγγραφα σε απάντηση του υπ' αριθ. 3/25.11.2021 εγγράφου του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη
18	6.12.2021	Κωνσταντίνος Φραγκογιάννης, Υφυπουργός Εξωτερικών	Έγγραφα που αφορούν στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.- ENTERPRISE GREECE
19	6.12.2021	Κυριάκος Πιερρακάκης, Υπουργός Επικρατείας	Έγγραφο του Προέδρου του Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. μετά των συνημμένων εγγράφων, που αφορούν στις συμβάσεις μεταξύ της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και της εταιρείας Reposition Strategy

20	7.12.2021	Μιχαήλ Γκάλγκος, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Initiative Media Διαφημιστικής Ανώνυμης Εταιρείας	Ιδιωτικό συμφωνητικό της 4 ^{ης} Μαΐου 2020 μεταξύ της Initiative Media Διαφημιστικής Ανώνυμης Εταιρείας και της Frank and Fame Ανώνυμης Εταιρείας Διαφήμισης και Επικοινωνίας, τιμολόγια καθώς και σύμβαση παροχής διαφημιστικών υπηρεσιών
21	7.12.2021	Μάριος Κάτσης, Βουλευτής – μέλος της Επιτροπής	Έγγραφο της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων καθώς και δημοσιεύματα από την εφημερίδα documento
22	8.12.2021	Γεώργιος Φιλίππουλος, Διευθύνων Σύμβουλος της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. (Enterprise Greece)	Δημοσιεύματα από ιστοσελίδες
23	9.12.2021	Ιωάννης Ραγκούσης, Βουλευτής – Εισηγητής Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με θέμα «καταστατικό ελεγκτικής –σχέση με ΣΕΔΕΑ»
24	10.12.2021	Προξενικό Γραφείο (Λονδίνο) Πρεσβεία της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο	Ενημέρωση παράδοσης κλήσης μάρτυρα
25	13.12.2021	Προξενικό Γραφείο (Λονδίνο) Πρεσβεία της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο	Αλληλογραφία μεταξύ του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, με τον κ. Williams σχετικά με την κλήση του στην Επιτροπή και τον τρόπο κατάθεσής του ως μάρτυρας
26	13.12.2021	Στέργιος Τσιαφούλης, Εκπρόσωπος της COMMON VIEW	Αλληλογραφία μεταξύ του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, με τον κ. Στέργιο Τσιαφούλη σχετικά με την κλήση του στην Επιτροπή και τον τρόπο κατάθεσής του ως μάρτυρας
27	14.12.2021	Δημήτριος Ραπίδης, Εκπρόσωπος της BRIDGING EUROPE	Αλληλογραφία μεταξύ του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, με τον κ. Δημήτριο Ραπίδη σχετικά με την κλήση του στην Επιτροπή και τον τρόπο κατάθεσής του ως μάρτυρας
28	15.12.2021	Μάριος Κάτσης, Βουλευτής – μέλος της Επιτροπής	Αποφάσεις του Δημάρχου Αμαρουσίου σχετικά με απευθείας αναθέσεις της υπηρεσίας με τίτλο «ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΔΗΜΟΤΗ», Προσφορές εταιρειών προς το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και μητρώο φορέων και επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων

29	15.12.2021	Ιωάννης - Απόστολος Σκλίας, Διευθυντής Ερευνών της Voxbox Analysis	- Ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ της αστικής εταιρείας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ», του Δημήτρη Αλικάκου και της εταιρείας με την επωνυμία Voxbox Analysis Μονοπρόσωπη ΙΚΕ - Επιστολές της «ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ» και του ΕΣΡ
30	16.12.2021	Ζαχαρίας Ζούπης, Διευθυντής Ερευνών και Επικοινωνίας της OPINION POLL	- Δημοσίευμα από τις ιστοσελίδες tomanifesto.gr και protothema.gr που αφορούν δημοσκοπήσεις - Πανελλαδική έρευνα του Σεπτεμβρίου 2021 της OPINION POLL - Έρευνα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις ευρωεκλογές 2019 - Δελτίο Τύπου του ΣΕΔΕΑ
31	16.12.2021	Γεώργιος Τσίπρας, Βουλευτής – Μέλος της Επιτροπής	Δημοσίευμα από τις ιστοσελίδες kontraneews.gr και VimaPoliti
32	16.12.2021	Αικατερίνη Παπακώστα – Παλιούρα, Βουλευτής – Εισηγήτρια Κ.Ο. Νέας Δημοκρατίας	- Έγγραφο από την Πρεσβεία των ΗΠΑ στην Ελλάδα που αφορά σε πληροφορίες για τον COVID-19 - Δημοσίευμα από την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ με τίτλο «Ίδρυμα Bertelsmann: Η Ελλάδα μεταξύ των κορυφαίων στη διαχείριση της κρίσης του κορωνοϊού
33	16.12.2021	Αικατερίνη Παπακώστα – Παλιούρα, Βουλευτής – Εισηγήτρια Κ.Ο. Νέας Δημοκρατίας	Ερωτήσεις προς τους μάρτυρες που διαμένουν στο εξωτερικό (κ.κ. Edward John Williams, Στέργιο Τσιαφούλη και Δημήτριο Ραπίδη)
34	16.12.2021	Ιωάννης Ραγκούσης, Βουλευτής – Εισηγητής Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Ερωτήσεις προς τους μάρτυρες που διαμένουν στο εξωτερικό (κ.κ. Edward John Williams, Στέργιο Τσιαφούλη και Δημήτριο Ραπίδη)
35	17.12.2021	Κωνσταντίνος Φραγκογιάννης, Υφυπουργός Εξωτερικών	Συμπληρωματικά έγγραφα που αφορούν στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.- ENTERPRISE GREECE
36	20.12.2021	Δημήτριος Μαύρος, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου Εταιριών Δημοσκοπήσεων και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ)	- Έγγραφα που αφορούν στον Σύλλογο Εταιριών Δημοσκοπήσεων και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ) - Κανονισμός ΠΕΣΣ - Έγγραφα της εταιρείας «Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων»
37	21.12.2021	Στέργιος Τσιαφούλης, Εκπρόσωπος της COMMON VIEW	Υπόμνημα με απαντήσεις επί των τεθέντων ερωτημάτων της Εξεταστικής Επιτροπής

38	21.12.2021	Δημήτριος Ραπίδης, Εκπρόσωπος της BRIDGING EUROPE	Υπόμνημα με απαντήσεις επί των τεθέντων ερωτημάτων της Εξεταστικής Επιτροπής
39	21.12.2021	Edward John Williams, Νόμιμος εκπρόσωπος του κοινοπρακτικού σχήματος εταιριών EDELMAN	Υπόμνημα με απαντήσεις επί των τεθέντων ερωτημάτων της Εξεταστικής Επιτροπής
40	14.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	Γνώμη του Βουλευτή της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ – Μέλους της Επιτροπής για το Πόρισμα της Επιτροπής
41	14.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κινήματος Αλλαγής	Γνώμη των Βουλευτών του Κινήματος Αλλαγής – Μελών της Επιτροπής για το Πόρισμα της Επιτροπής
42	14.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Γνώμη των Βουλευτών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. – Μελών της Επιτροπής για το Πόρισμα της Επιτροπής
43	14.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΚΚΕ	Γνώμη της Βουλευτού του Κ.Κ.Ε. – Μέλους της Επιτροπής για το Πόρισμα της Επιτροπής
44	14.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας	Πρόταση Πορίσματος της Επιτροπής
45	17.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Γνώμη των Βουλευτών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. – Μελών της Επιτροπής για το Πόρισμα της Επιτροπής (ορθή επανάληψη)
46	18.01.2022	Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.	Γνώμη των Βουλευτών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. – Μελών της Επιτροπής για το Πόρισμα της Επιτροπής (τελικό)

V. Η Επιτροπή, προκειμένου να υπάρξει πλήρης διερεύνηση των υπό εξέταση υποθέσεων, σε εννέα (9), από τις συνολικά δώδεκα (12) συνεδριάσεις, εξέτασε διά ζώσης όλους τους χρήσιμους μάρτυρες – δέκα τέσσερεις (14) τον αριθμό, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι, κατά τη σειρά της ημερομηνίας εξέτασής τους:

1.	Αλέξιος Σκαναβής, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΙΗΕΑ)	30.11.2021
2.	Μαρία Αντωνιάδου, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ)	1.12.2021
3.	Αντώνιος Μουντάκης, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Ιδιοκτητών Επαρχιακού Τύπου (ΕΙΕΤ)	1.12.2021

4.	Αθανάσιος Κουτρομάνος, Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ)	2.12.2021
5.	Ιορδάνης Γιαμουρίδης, Πρόεδρος της Τριμελούς Επιτροπής Παραλαβής του Έργου	2.12.2021
6.	Μιχαήλ Γκάλγκος, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της INITIATIVE MEDIA	7.12.2021
7.	Δημήτριος Πανταζής, Μέλος της Επιτροπής οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολισμού - Εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, υπεύθυνος για την παραλαβή του έργου	8.12.2021
8.	Γεώργιος Φιλίοπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. (Enterprise Greece)	8.12.2021
9.	Θεόδωρος Χατζηπαντελής, Πρόεδρος της Ελεγκτικής Εταιρίας Δημοσκοπήσεων και Ερευνών Κοινής Γνώμης	9.12.2021
10.	Δημήτριος Μαύρος, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου Εταιριών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ)	14.12.2021
11.	Σάββας Νικολάου, Νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας TEMPO OPTIMUM MEDIA DIRECTION (OMD)	14.12.2021
12.	Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος του Εθνικού Δικτύου Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ Α.Ε.)	15.12.2021
13.	Ιωάννης – Απόστολος Σκλίας, Διευθυντής Ερευνών της Voxpop Analysis	15.12.2021
14.	Ζαχαρίας Ζούπης, Διευθυντής Ερευνών και Επικοινωνίας της OPINION POLL	16.12.2021

Επιπλέον, τρεις μάρτυρες, οι κ.κ. Edward John Williams, Δημήτριος Ραπίδης και Στέργιος Τσιαφούλης, αν και κλήθηκαν νομίμως να καταθέσουν ενώπιον της Επιτροπής (αρ. πρωτ. 22/10.12.2021, 24/13.12.2021 και 25/13.12.2021 αντίστοιχα), δεν προσήλθαν επικαλούμενοι τη μόνιμη διαμονή τους στο εξωτερικό και τις περιοριστικές συνθήκες μετακίνησης λόγω της πανδημίας.

Συγκεκριμένα:

α) Ο κ. Edward John Williams, νόμιμος εκπρόσωπος του κοινοπρακτικού σχήματος εταιριών EDELMAN, βρετανός πολίτης με μόνιμη κατοικία στο Λονδίνο, απάντησε με ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε στις 21.12.2021 σε ερωτήσεις που του διαβίβασε εκ μέρους της Επιτροπής ο Πρόεδρος αυτής, κ. Ιωάννης Κεφαλογιάννης, με ηλεκτρονικό μήνυμά του στις 17.12.2021.

β) Ο κ. Δημήτριος Ραπίδης, εκπρόσωπος της εταιρίας BRIDGING EUROPE, Έλληνας πολίτης εργαζόμενος και μόνιμα διαμένων στο Λονδίνο, απάντησε με

ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε στις 21.12.2021 σε ερωτήσεις που του διαβίβασε εκ μέρους της Επιτροπής ο Πρόεδρος αυτής, κ. Ιωάννης Κεφαλογιάννης, με ηλεκτρονικό μήνυμά του στις 17.12.2021.

γ) Ο κ. Στέργιος Τσιαφούλης, εκπρόσωπος της εταιρίας COMMON VIEW, Έλληνας πολίτης εργαζόμενος και μόνιμα διαμένων στις Βρυξέλλες, απάντησε με ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε στις 21.12.2021 σε ερωτήσεις που του διαβίβασε εκ μέρους της Επιτροπής ο Πρόεδρος αυτής, κ. Ιωάννης Κεφαλογιάννης, με ηλεκτρονικό μήνυμά του στις 17.12.2021.

VI. Η Εξεταστική Επιτροπή εργάσθηκε με εντατικούς ρυθμούς, σε πολύωρες συνεδριάσεις (επί συνόλου περί 50 ωρών), προκειμένου να δυνηθεί να εξετάσει ενδελεχώς όλες τις πτυχές των υποθέσεων αυτής, εντός του χρονικού διαστήματος των δύο μηνών, όπως είχε καθορίσει η Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων.

Τέλος, κατόπιν της λεπτομερούς μελέτης όλων των τεθέντων υπ' όψιν της Επιτροπής στοιχείων, την αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων και όλου του αποδεικτικού υλικού, η Εξεταστική Επιτροπή «για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος» κατέληξε στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Εισαγωγή

I.1 Περίληψη Υπόθεσης Επικοινωνιακής Καμπάνιας για την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την άμεση αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 - ``Μένουμε Σπίτι- Μένουμε Ασφαλείς``.

I.2 Περίληψη Υπόθεσης Επικοινωνιακής Καμπάνιας ``Για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19`` και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο των ΜΜΕ``.

I.3 Περίληψη Υπόθεσης για τον σχεδιασμό και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα από την «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» (Enterprise Greece)

I.4 Περίληψη Υπόθεσης σχετικά με τις συμβάσεις της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και την Reposition Strategy.

I.5 Περίληψη Υπόθεσης σχετικά με την δημοσκοπική εταιρεία ``Opinion Poll``.

II. Επικοινωνιακή Καμπάνια για την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την άμεση αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 - ``Μένουμε Σπίτι- Μένουμε Ασφαλείς``.

III. Επικοινωνιακή Καμπάνια ``Για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19`` και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο των ΜΜΕ``.

IV. Σχεδιασμός και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα από την «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε» (Enterprise Greece).

V. Συμβάσεις της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με την Reposition Strategy.

VI. Εταιρεία Δημοσκοπήσεων Opinion Poll

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος συστάθηκε στις 12-11-2021 με απόφαση της Βουλής, έπειτα από σχετική πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ήτοι του ΣΥΡΙΖΑ.

Η Νέα Δημοκρατία, πιστή διαχρονικά στην αρχή της διαφάνειας, της νομιμότητας και της μη ύπαρξης σκιών στην υλοποίηση του Κυβερνητικού έργου, στήριξε από την πρώτη στιγμή τη σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, διαφώνησε ωστόσο με την πρωτοφανή θέση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, να μην συμπεριληφθεί και η δική της κυβερνητική θητεία, ήτοι η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ, στην υπό εξέταση περίοδο.

Άλλωστε, η Νέα Δημοκρατία δεν θα μπορούσε παρά να αισθάνεται ιδιαίτερα υπερήφανη για το γεγονός ότι η δυνατότητα να συστήνονται εξεταστικές επιτροπές από την κοινοβουλευτική μειοψηφία και όχι μόνο από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, ως ίσχυε πριν από την πρόσφατη Αναθεώρηση του Συντάγματος, αποτελεί κατάκτηση αυτής της μεγάλης φιλελεύθερης παράταξης, η οποία, δια του πρωθυπουργού της κ. Κυριάκου Μητσοτάκη και όσο αυτός βρισκόταν στην αντιπολίτευση, κατέθεσε στις 14-3-2018 πρόταση αναθεώρησης του άρθρου 68&2, αποδεικνύοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, για μια ακόμη φορά τοις πάσι τον θεσμικό τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται την σπουδαιότητα του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου στις κυβερνητικές δράσεις.

Ήταν πάλι η παράταξη της Νέας Δημοκρατίας, ως κοινοβουλευτική πλειοψηφία πλέον στην αναθεωρητική Βουλή το Νοέμβριο του 2019, η οποία υπερψήφισε την δυνατότητα των κοινοβουλευτικών μειοψηφιών, να ελέγχουν την Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία κατά την διάρκεια της Κυβερνητικής της θητείας.

Η Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας, συνεπώς, αισθάνεται ιστορικά δικαιωμένη, τόσο για το γεγονός ότι η τωρινή Αξιωματική Αντιπολίτευση έκανε πράξη ένα συνταγματικό δικαίωμα, μια δυνατότητα που η Νέα Δημοκρατία θεσμοθέτησε, όσο και για το γεγονός ότι συνέβαλε καθοριστικά στην εμβάθυνση της δημοκρατίας, μέσω της θεσμοθέτησης ενός γνήσιου μέσου κοινοβουλευτικού ελέγχου της Κυβέρνησης από την κοινοβουλευτική μειοψηφία, δεδομένου ότι, σε τελική ανάλυση, η ποιότητα μιας φιλελεύθερης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας κρίνεται πρωτίστως από τα θεσμικά εργαλεία που έχουν στη διάθεση τους οι κοινοβουλευτικές μειοψηφίες για να ελέγχουν την εκτελεστική εξουσία.

Η ενεργοποίηση δε της σχετικής διαδικασίας σύστασης της Εξεταστικής Επιτροπής και η αποδοχή ελέγχου από την Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία της

Νέας Δημοκρατίας, δεν αποτελεί μόνον γεγονός πρωτόγνωρο για την ελληνική πραγματικότητα, αλλά ταυτοχρόνως και μία ιστορική στιγμή για τα κοινοβουλευτικά πρακτικά και για την ποιότητα λειτουργίας του πολιτικού συστήματος και μόνον ως πολιτική γενναιότητα μπορεί να εκληφθεί από την πλευρά της ΝΔ, αλλά και ως μια απόλυτα ξεκάθαρη δηλωτική στάση της παρούσας Κυβέρνησης, ότι τάσσεται αναφανδόν υπέρ της νομιμότητας, της διαφάνειας και του σεβασμού των θεσμών σε κάθε πτυχή και προέκταση του κυβερνητικού έργου.

Συνεπώς, η Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας δεν θα μπορούσε παρά να εισέλθει στις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής με αίσθημα υψηλής ευθύνης, τόσο ως προς την ορθή τήρηση των Νόμων, του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής, όσο και ως προς την αδήριτη υποχρέωση για διερεύνηση και απόδειξη της αλήθειας, χωρίς αποκλεισμούς, αστερίσκους και υπεκφυγές, απορρίπτοντας συνειδητά και εξ αρχής κάθε ίχνος κατάχρησης και παραβίασης της νόμιμης διαδικασίας, πολιτικής και κομματικής εκμετάλλευσής της και διαστρέβλωσης της πραγματικότητας.

Στο πλαίσιο τήρησης των ως άνω αρχών η Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία τάχθηκε υπέρ της δημοσιότητας των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής καθώς μέσω αυτής διασφαλίζεται η πλήρης διαφάνεια των διαδικασιών, επιβεβαιώνοντας τη θέση της ότι δεν υπάρχει απολύτως οτιδήποτε μεμπτό για να αποκρυφθεί.

Ενώ ως προς το αίτημα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για συγκρότηση διακομματικού Προεδρείου διαφώνησε πλήρως, καθώς η θεσμικώς και νομικώς ορθή προσέγγιση του θέματος, ήτοι η τήρηση του Συντάγματος και των άρθρων 144 και 34 παρ.4 του Κανονισμού της Βουλής, τα οποία διέπουν και ορίζουν τις Εξεταστικές Επιτροπές, χωρίς να προβλέπουν την παραμικρή παρέκκλιση ή εξαίρεση αυτών, μιλούν για συγκρότηση αυτών στη βάση των Διαρκών Επιτροπών, όπου εκεί τα αντίστοιχα Προεδρεία είναι πάντοτε μονοκομματικά, απορρίπτοντας, εν τοις πράγμασι, κάθε περίπτωση επικοινωνιακών ελιγμών, αυθαίρετων νομικών ερμηνειών και διαστρεβλωτικών τακτικισμών.

Άλλωστε, και από το άρθρο 68 παρ. 2 του Συντάγματος δεν προκύπτει, ότι η συγκεκριμένη Εξεταστική Επιτροπή είναι επιτροπή Μειοψηφίας πέραν της εκκινήσεως της διαδικασίας. Δεν διαχωρίζει πουθενά ο συνταγματικός νομοθέτης, ούτε αυτό προέκυψε από την διαδικασία της συνταγματικής αναθεώρησης του συγκεκριμένου άρθρου, ή ότι το πνεύμα έστω του Νομοθέτη ήταν, να δίδεται η δυνατότητα συγκρότησης δύο διαφορετικών κατηγοριών εξεταστικών επιτροπών, άπαξ συστήνεται η εξεταστική επιτροπή πλην, ως αναφέρθη ήδη, της εκκινήσεως της διαδικασίας. Αυτός ίσως είναι και ο λόγος που εδώ και δύο χρόνια ο κοινός

νομοθέτης δεν προχώρησε στην αλλαγή του Κανονισμού της Βουλής επί του ζητήματος αυτού.

Τέλος, όσον αφορά το θέμα της σύνταξης του καταλόγου των μαρτύρων, και τις σχετικές ενστάσεις της Αντιπολίτευσης ως προς την επιλογή αυτών και τον ισχυρισμό περί ανοιχτού και όχι κλειστού καταλόγου μαρτύρων, προέκυψε πέραν πάσης αμφιβολίας πως μεθοδολογικά, προκειμένου, να μην υπάρξει αποπροσανατολισμός της λειτουργίας της Εξεταστικής Επιτροπής, οι αρχές, που θα πρέπει να την διέπουν, είναι η προσήλωση στο αίτημα, που κατέθεσε η Αξιωματική Αντιπολίτευση, η τήρηση του Κανονισμού της Βουλής και του Συντάγματος για την διερεύνηση της αλήθειας καθώς και τα χρονικά όρια που τέθηκαν από την Ολομέλεια της Βουλής για την ολοκλήρωση των εργασιών της Επιτροπής.

Στο πλαίσιο αυτών των αρχών προκρίθηκε η άποψη ενός κλειστού καταρχήν τύπου καταλόγου μαρτύρων με την ευχέρεια κλήτευσης περαιτέρω μαρτύρων στην περίπτωση, που η εξέλιξη της διαδικασίας το επιτάσσει.

Η Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία έχοντας εδραία πεποίθηση, ότι όσα της καταλογίζει η Αξιωματική Αντιπολίτευση στην σχετική πρότασή της περί σύστασης Εξεταστικής Επιτροπής είναι παντελώς ανεδαφικά, ανυπόστατα και ψευδή και έχοντας αποφασίσει, ως προαναφέρθηκε ήδη, να συμμετέχει στην συγκεκριμένη διαδικασία με απόλυτα θεσμικό τρόπο, τηρώντας απαρεγκλίτως την νομιμότητα πρότεινε ως μάρτυρες εκείνους που σχετίζονται άμεσα με τις υπό κρίση και ελεγχόμενες υποθέσεις- συμβάσεις, όπως και εκείνους που αποτελούν εκπροσώπους θεσμικών φορέων και συνεπώς είναι υπεράνω όποιας κομματικής ή πολιτικής σκοπιμότητας.

Συνεπώς, το αίτημα της αντιπολίτευσης περί κλήτευσης πολιτικών προσώπων και δη Υπουργών δεν μπορούσε παρά να τύχει της απόλυτης απόρριψης από την Κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, πρώτον, διότι η ενδελεχής μελέτη όλων των εισφερθέντων εγγράφων καταδεικνύει και αποδεικνύει, αν όλα έγιναν νομίμως ή μη, δεύτερον, οι προτεινόμενοι μάρτυρες, είναι κοινοί στα περισσότερα σημεία με την αντιπολίτευση, τρίτον, διότι αυτοί οι μάρτυρες είναι οι άμεσα εμπλεκόμενοι με τις σχετικές υπό εξέταση υποθέσεις και τέταρτον, διότι σε καμία περίπτωση δεν θα επέτρεπε, υπό το πρόσχημα της εξέτασης μαρτύρων, να οδηγούνταν οι εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής σε μία ατέρμονη διαδικασία ύφανσης πολιτικών σκοπιμοτήτων, ψευδεπίγραφων εντυπώσεων και ευτελισμού των εργασιών, μόνον και μόνον επειδή στόχος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης φέρεται να ήταν η ύφανση μιας πολιτικοποιημένης κατεξοχήν συζήτησης, ήτοι η δημιουργία μιας πολιτικής δίκης και όχι η ουσιαστική ανεύρεση της αλήθειας.

Περαιτέρω, οι εργασίες της Επιτροπής, όσον αφορά το περιεχόμενο των συνεδριάσεων και σε συνδυασμό με την πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, χωρίστηκαν αρχικά σε δύο βασικές θεματικές, με την πρώτη θεματική να χωρίζεται σε τρεις υποενότητες. Ήτοι, η πρώτη θεματική αφορούσα τις καμπάνιες ενημέρωσης που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της πανδημίας, αποτελείται από τις καμπάνιες ενημέρωσης που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της πανδημίας και ειδικότερα τις δύο καμπάνιες για την λήψη μέτρων προστασίας του κοινού έναντι του κορωνοϊού, την καμπάνια για τον εμβολιασμό και την καμπάνια της Enterprise Greece και η δεύτερη θεματική αφορά την εγκυρότητα των δημοσκοπήσεων και ειδικότερα την σχέση μιας συγκεκριμένης εταιρείας δημοσκοπήσεων, ήτοι της Opinion Poll με το ελληνικό δημόσιο.

Με την ολοκλήρωση των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής, κατέπεσαν παταγωδώς όλοι οι ψευδείς ισχυρισμοί της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αποδεικνύοντας με τον πιο περίτρανο τρόπο, ότι μοναδικός της στόχος ήταν η πολιτική στοχοποίηση, σπίλωση και δίωξη πολιτικών αντιπάλων, χωρίς ωστόσο να υφίσταται όχι μόνον η ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων, αλλά αυτή ακόμη η ύπαρξη νομικών και πολιτικών επιχειρημάτων με αποτέλεσμα από τις πρώτες ακόμη συνεδριάσεις της Επιτροπής, να καταφανεί πλήρως το άτοπον, το προσχηματικόν και το άνευ αντικειμένου και ουσίας της όλης διαδικασίας.

Συνεπώς, συμπερασματικά απεδείχθη πέραν πάσης αμφιβολίας η μη ύπαρξη τόσο ποινικών όσο και πολιτικών ευθυνών πολιτικών προσώπων για τις υπό κρίση υποθέσεις, ενώ για μια ακόμη φορά η προσπάθεια της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης να υφάνει σκάνδαλα και να σπιλώσει πολιτικά και ηθικά τους αντιπάλους της κατέπεσε παταγωδώς.

1.1 Περίληψη Υπόθεσης Επικοινωνιακής Καμπάνιας για την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την άμεση αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 - “Μένουμε Σπίτι-Μένουμε Ασφαλείς”.

Η έκτακτη και επείγουσα συνθήκη που διαμορφώθηκε λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού επέβαλε την άμεση ενεργοποίηση ενός μηχανισμού ενημέρωσης, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις συστάσεις των ειδικών, που υλοποιήθηκε τόσο με τη μετάδοση δωρεάν μηνυμάτων από αυτούς, σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. 179/15-03-2020 (Β’ 861) Υπουργική Απόφαση, όσο και με την επαγγελματική, οργανωμένη και συνεκτική εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης που ξεδιπλώθηκε σε όλες τις

κατηγορίες των μέσων ενημέρωσης, την οποία η οργανωμένη Πολιτεία είχε την ευθύνη να διαμορφώσει, σώζοντας εντέλει, κυριολεκτικά, ανθρώπινες ζωές.

Η εκπόνηση του σχεδίου της επικοινωνιακής εκστρατείας ανατέθηκε σε συγκεκριμένη εταιρεία, εκ των κορυφαίων στον τομέα της εξειδίκευσης της, καθόσον διέθετε τις ειδικές γνώσεις, την εμπειρία και το εξειδικευμένο προσωπικό για να υλοποιήσει έγκαιρα και αποτελεσματικά το έργο, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα εργαλεία και την απαιτούμενη τεχνογνωσία της, ως προς την απήχηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης στο ευρύ ή σε επιμέρους κοινά, όπως αυτή εκφράζεται τόσο με ποσοτικά όσο και με ποιοτικά κριτήρια. Σκοπός της ενημερωτικής εκστρατείας ήταν τα στοχευμένα μηνύματα αυτής να απευθύνονται και να αφορούν διαφορετικές κοινωνικές, επαγγελματικές και ηλικιακές ομάδες (π.χ. ευπαθείς ομάδες, ηλικιωμένοι, εκπαιδευτική κοινότητα, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, κ.λ.π.). Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ευαισθητοποίηση των πολιτών, η εμπέδωση των μέτρων πρόληψης και αποφυγής ή περιορισμού της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19, αλλά και η ενημέρωση του κοινού για μέτρα άμεσης αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του, σε σχέση με τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων, που έχουν επιβληθεί, η υιοθέτηση καλών πρακτικών και η διατήρηση συνηθειών που υιοθετήθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο εφαρμογής των μέτρων περιορισμού και η διαμόρφωση στοχευμένης και ισορροπημένης στρατηγικής εξόδου.

Σύμφωνα με την Αξιωματική Αντιπολίτευση, η Ελληνική Κυβέρνηση, επικαλούμενη την κατάσταση της έκτακτης ανάγκης που δημιουργήθηκε λόγω της πανδημίας, προώθησε αφειδώς, πρωτοφανούς ύψους χρηματοδότηση προς τα ΜΜΕ, με πλήρως αδιαφανείς διαδικασίες και χωρίς αντικειμενικά, μη πολιτικά, κριτήρια. Στο πλαίσιο της πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ, διερευνήθηκε από την προς τούτο συσταθείσα εξεταστική επιτροπή και το σκέλος που αφορά την ενημερωτική εκστρατεία ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ - ΜΕΝΟΥΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΣ.

Από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού που υποδέχθηκε, κατόπιν σχετικών αιτημάτων της, η εξεταστική επιτροπή, καθώς και από όλους τους μάρτυρες που κλήθηκαν να καταθέσουν, επιβεβαιώθηκε για πολλοστή φορά ότι η πραγματοποίηση της ενημερωτικής εκστρατείας «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς», κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος της πανδημίας, ήταν απολύτως αναγκαία, προκειμένου να αντιμετωπιστεί έγκαιρα και αποτελεσματικά μια επείγουσα και έκτακτη υγειονομική κρίση, να ενημερωθούν οι πολίτες για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων ατομικής προστασίας και να προστατευθούν από τη διασπορά ψευδών ειδήσεων, την παραπληροφόρηση και την επέλαση κάθε λογής θεωριών συνωμοσίας.

Περαιτέρω, από το σύνολο των ανωτέρω, καταρρίπτεται και η παραμικρή υπόνοια ότι η Ελληνική Κυβέρνηση προσπάθησε δήθεν να χρηματοδοτήσει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας χρησιμοποιώντας ως μέσο την καμπάνια ενημέρωσης των πολιτών για τον Covid-19, προσπαθώντας έτσι να τα επηρεάσει ώστε να δημοσιεύουν άρθρα θετικά προς αυτήν, κάτι που όχι μόνο δεν προέκυψε, αλλά αποδείχτηκε περίτρανα το αντίθετο.

Η διαδικασία που ακολούθησε η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να προχωρήσει στην ανάθεση της υλοποίησης της εν λόγω καμπάνιας ήταν απολύτως νόμιμη και διαφανής. Η επιλογή των Μέσων Ενημέρωσης και της κατανομής της διαφημιστικής δαπάνης έγινε αποκλειστικά από εξειδικευμένο προσωπικό της Initiative Media με χρήση ειδικών αλγορίθμων και μαθηματικών μοντέλων που αξιοποιεί η επιστήμη του marketing και της επικοινωνίας. Στηρίχθηκε δε, τόσο σε ποσοτικά όσο και ποιοτικά κριτήρια. Από την ανάδοχο εταιρεία έγινε επίσης η διαπραγμάτευση επί των οικονομικών όρων και προϋποθέσεων ανακοίνωσης και καταχώρησης, οι απαραίτητες παραγγελίες, κρατήσεις αγορών, χώρου, η παρακολούθηση της εκτέλεσης του έργου και ο σχετικός απολογισμός. Η πληρωμή των μέσων ενημέρωσης έγινε από το Υπουργείο Οικονομικών, αφού ελέγχθηκαν τα τιμολόγια των μέσων ως προς την εντολή διαφήμισης που είχαν πάρει, μαζί και με τα αποδεικτικά υλικά.

Τέλος, καθ' όλη τη διάρκεια της διαφημιστικής καμπάνιας δεν υπήρξε καμία απολύτως πολιτική παρέμβαση για προσθήκη ή απόρριψη μέσων ενημέρωσης από την Αναθέτουσα Αρχή. Συγκεκριμένα, ως προς την επιλογή συγκεκριμένων μέσων δεν έγινε η οποιαδήποτε υπόδειξη στην Initiative Media για το αν πρέπει να κοπεί ή αν θα πρέπει να επιλεγεί ένα συγκεκριμένο μέσο ή για το ύψος τυχόν της χρηματοδότησης του χρόνου που θα έπρεπε να αγοράσει.

Ι.2 Περίληψη Υπόθεσης Επικοινωνιακής Καμπάνιας “Για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19” και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο των ΜΜΕ”.

Σύμφωνα με την πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής με αντικείμενο τη «διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος», η Ελληνική Κυβέρνηση, με αφορμή το ξέσπασμα της πανδημίας εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία ώστε, επικαλούμενη την κατάσταση

έκτακτης ανάγκης να προωθήσει χρηματοδότηση προς τα ΜΜΕ με αδιαφανείς διαδικασίες και χωρίς αντικειμενικά, μη πολιτικά κριτήρια.

Μεταξύ άλλων ισχυρίζεται πως, μέσω της οικ. **83285/24.12.2020 Απόφαση του Υπουργού Υγείας κ. Βασίλη Κικίλια**, η Κυβέρνηση προέβλεψε δαπάνη ύψους 18,5 εκατομμυρίων ευρώ για την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας με αντικείμενο τον έγκαιρο εμβολιασμό των πολιτών έναντι του κορωνοϊού, δια της οποίας υλοποίησε μια στρατηγική ποδηγέτησης του Τύπου.

Άμεση συνέπεια των παραπάνω ήταν, σύμφωνα με την Αξιωματική Αντιπολίτευση, η κριτική των ΜΜΕ της χώρας απέναντι στην Κυβέρνηση, να συσχετίζεται ευθέως με την οικονομική τους στήριξη, εν μέσω πανδημίας και συρρίκνωσης των διαφημιστικών τους εσόδων, οδηγώντας στην εμφάνιση φαινομένων ανάλωσής τους στην φιλοτέχνηση θετικής εικόνας για τον πρωθυπουργό προσωπικά αλλά και για την Κυβέρνησή του συνολικά.

Στο πλαίσιο της ως άνω αναφερόμενης πρότασης, διερευνήθηκε από την προς τούτο συσταθείσα εξεταστική επιτροπή και το σκέλος που αφορά τη Διαδικασία με Διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση Παροχή Υπηρεσιών Επικοινωνίας των πολιτών, για τον Έγκαιρο Εμβολιασμό έναντι του Κορωνοϊού COVID-19 και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του Κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο των ΜΜΕ.

Από το σύνολο των εγγράφων, που προσκομίστηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή, αλλά και από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν ενδελεχώς, αποδείχθηκε, δίχως να καταλείπεται ουδεμία αμφιβολία, το γεγονός ότι η ενημερωτική εκστρατεία για τον εμβολιασμό ήταν πρωτίστως νόμιμη, έγινε με πλήρη διαφάνεια και αποτέλεσε επίσης σε μία κρίσιμη περίοδο για την εξέλιξη της πανδημίας, ένα ισχυρό ανάχωμα στη διασπορά ψευδών ειδήσεων, στην παραπληροφόρηση και στη διάχυση θεωριών συνωμοσίας. Τα ως άνω επιβεβαιώθηκαν και από την υπ' αριθμ. 28/2011 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Τα κριτήρια επιλογής των Μέσων, που θα αναμετέδιδαν τα εμβολιαστικά μηνύματα καθορίστηκαν στη βάση ποσοτικών, ποιοτικών και τεχνοκρατικών μετρήσεων από την προκήρυξη και εφαρμόστηκαν από την ανάδοχο εταιρεία (TEMPO-WAVEMAKER), όντας απολύτως συγκεκριμένα.

Επιπλέον, αποδείχθηκε πως δεν υπήρξε έξωθεν πολιτική παρέμβαση για τον αποκλεισμό κάποιου. Η δε κατανομή της συνολικής δαπάνης της εμβολιαστικής καμπάνιας έγινε σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

I.3 Περίληψη Υπόθεσης για τον σχεδιασμό και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα από την «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» (Enterprise Greece)

Η αναθέτουσα αρχή, ήτοι η Enterprise Greece τηρώντας όλες τις προβλεπόμενες **διατάξεις και διαδικασίες** (ενωσιακές και εθνικές οδηγία 24/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2014), **σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες καθώς και τις διατάξεις του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών** (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» και **ανέθεσε με ανοιχτό διεθνή ηλεκτρονικό διαγωνισμό** το έργο της παροχής των υπηρεσιών του «σχεδιασμού και υλοποίησης Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, για την επιδίωξη της θετικής προβολής και τη διασφάλιση της εικόνας της Ελλάδας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, της προώθησης των στόχων της οικονομικής διπλωματίας, της παρακολούθησης των εξελίξεων μέσω αποδελτίωσης, καθώς της παροχής στρατηγικών συμβουλευτικών υπηρεσιών digital περιεχομένου, **υπηρετώντας απόλυτα τον εταιρικό της σκοπό, τις αποφάσεις των εταιρικών οργάνων και την κυβερνητική στοχοθεσία για εθνικό rebranding.**

Η διεξαγωγή της υπό εξέταση ανοιχτής διαγωνιστικής διαδικασίας έγινε σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο περί δημοσίων συμβάσεων. **Δεν υπήρξε καμία χρήση των κατ' εξαίρεση διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση των επείγουσών και έκτακτων αναγκών που δημιουργήσε η πανδημία του Covid-19, τηρήθηκαν στο ακέραιο όλες οι απαιτούμενες διατυπώσεις δημοσιότητας και διαφάνειας και έλαβε χώρα η προσήκουσα δημοσίευση της διακήρυξης και στο εθνικό επίπεδο.**

Δυνάμει δε της υπ' αριθμ. 374/06.07.2021 απόφασης του Δ.Σ. της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» **αποφασίστηκε η οριστική κατακύρωση του υπ' αριθμ. 09/2020 ως άνω διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο κοινοπρακτικό σχήμα «EDELMAN».** Η σύμβαση, συνολικής αξίας 992.000,00€ (800.000,00€ πλέον ΦΠΑ ποσού 192.000,00€ και πλέον του δικαιώματος προαίρεσης, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης και ως του προϋπολογισμού αυτής, ήθελε υποτεθεί ότι ασκήθηκε μονομερώς από την Enterprise Greece), αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (μοναδικός Κωδικός – ΑΔΑΜ: 21SYMV009332865).

Παρά δε την ευρύτατη και σύμφωνα με το νόμο δημοσιότητα της διακήρυξης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, **υποψήφια στον διεθνή διαγωνισμό ήταν μόνο η ανάδοχος κοινοπραξία εταιρειών «EDELMAN», ενώ δεν διατυπώθηκαν ενστάσεις**

κατά του τεύχους και των όρων της διακήρυξης, προδικαστικές προσφυγές και δεν εγέρθηκαν άλλες συναφείς δικαστικές ενέργειες ή αξιώσεις.

Από την μέχρι τώρα πορεία της Εταιρείας, αλλά και από την άκρως κατατοπιστική κατάθεση του μάρτυρα Γεωργίου Φιλιόπουλου, Διευθύνοντα Συμβούλου της Enterprise Greece, αποδείχθηκε περίτρανα ότι η εν λόγω Σύμβαση που υπεγράφη μεταξύ της Enterprise Greece και της Edelman, **ήταν με πρωτοβουλία της πρώτης και ουδέποτε πήρε σχετική εντολή από την Ελληνική Κυβέρνηση.**

Αντικείμενο της υπό κρίση διακήρυξης είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και διαχείρισης των σχέσεων με τα διεθνή μέσα, προκειμένου να διασφαλισθεί η θετική προβολή της Ελλάδας διεθνώς και να προωθηθούν οι στόχοι της οικονομικής διπλωματίας.

Το αντικείμενο της επίμαχης σύμβασης συνάδει απόλυτα με τη γενικότερη ευρέως δημόσια διατυπωθείσα κυβερνητική στοχοθεσία διαμόρφωσης μίας θετικής διεθνούς εικόνας για την χώρα (national brand), ήτοι του **rebranding της Ελλάδος μετά από μια περίοδο βαθιάς κρίσης, όπου η χώρα απασχόλησε κατά κύριο λόγο αρνητικά τη δημοσιότητα σε διεθνές επίπεδο.**

Αναμφισβήτητος στόχος της επίμαχης σύμβασης είναι να επικοινωνηθεί διεθνώς ,ότι η Ελλάδα επιστρέφει δυναμικά μετά από μία περίοδο παρατεταμένης εσωστρέφειας ,ώστε να καταστεί και πάλι ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός. Υπογραμμίζεται δε μετ' επιτάσεως, ότι μέσω του υπό κρίση έργου επιδιώκεται η διασφάλιση της θετικής προβολής της χώρας διεθνώς και των μεταρρυθμίσεων που λαμβάνουν χώρα, και όχι η προβολή συγκεκριμένων πολιτικών προσώπων, αυτοτελώς..

Αποδείχθηκε ότι το έργο που αναλύεται στη σύμβαση, **είναι μία πρακτική που ακολουθούν εδώ και χρόνια πολλές άλλες χώρες και η χώρα έπρεπε να είχε μεριμνήσει εδώ και χρόνια για μία τέτοια δράση.** Όταν δε αναφερόμαστε σε μία χώρα, αυτόματα αναφερόμαστε και στην Κυβέρνησή της, η οποία και την εκπροσωπεί, όπως αντίστοιχα αναφερόμαστε και στις επιχειρήσεις της.

Προέκυψε επίσης, ότι η εν λόγω σύμβαση σε καμία περίπτωση, δεν θεωρείται **κατασπατάληση δημοσίου χρήματος** είναι απαραίτητη για οποιαδήποτε χώρα θέλει να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, **πολλώ δε μάλλον για την Ελλάδα, η οποία βρίσκεται στην έξοδο μίας πολυετούς οικονομικής κρίσης,** κατά τη διάρκεια της οποίας ακούστηκαν πλείστα κακόβουλα σχόλια από χώρες και παράγοντες του εξωτερικού, ενώ το χρηματικό ποσό ,που θα επενδυθεί για το εν λόγω έργο, **είναι ελάχιστο συγκριτικά με τα ποσά αντίστοιχων προγραμμάτων που επενδύουν άλλες χώρες του εξωτερικού.**

Απεδείχθη ευθαρσώς ότι ουδέποτε η Ελληνική Κυβέρνηση έδωσε κατευθυντήριες γραμμές για την εκπόνηση της επίμαχης σύμβασης, το περιεχόμενο της οποίας ήταν αποκλειστικά προϊόν της νομικής υπηρεσίας της Enterprise Greece, τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες, αλλά και τυπικές διαδικασίες, τόσο ως προς τη δημοσίευση της προκήρυξης, όσο και ως προς την επιλογή της αναδόχου εταιρείας, ήτοι της Edelman, μιας εταιρείας με πολυετή παρουσία στο χώρο.

Η διαδικασία του ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού ήταν επιβεβλημένη βάσει της νομοθεσίας για την Enterprise Greece, λόγω του τιμήματος της σύμβασης, το οποίο υπερβαίνει αυτό των 214.000 €. Το γεγονός ότι, παρά τη δημοσίευσή του σε διάφορα μέσα, έδειξε ενδιαφέρον μόνο μία εταιρεία (Edelman), ενώ είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν και άλλες, δεν αναιρεί το νόμιμο της διαδικασίας, ούτε είναι κάτι που θα έπρεπε να απασχολήσει την Enterprise Greece.

Τέλος, η έγγραφη μαρτυρία του Προέδρου και CEO της Edelman Ed Williams ενισχύει την επιχειρηματολογία της Enterprise Greece. Διατυπώθηκε για άλλη μία φορά, ότι μόνος στόχος της Enterprise Greece, αλλά και της επίμαχης Σύμβασης, είναι η προώθηση και διατήρηση των επενδύσεων στην Ελλάδα. Η μόνη πιθανότητα να γίνει αναφορά σε κάποιον θεσμικό παράγοντα (Πρωθυπουργό, Υπουργό κλπ) κινείται στα πλαίσια του ανωτέρω σκοπού της και, όχι σαν αναφορά προς τους ίδιους, σαν πρόσωπα, αλλά βάση τα χαρτοφυλάκια που διαχειρίζονται και με τα καθήκοντά τους, που αφορούν την προώθηση της οικονομίας και των επενδύσεων.

Για τον κ. Stan Greenberg, που αναφέρεται στη δημοσίευση της ιστοσελίδας «Reporters United» επιβεβαιώθηκε, ότι δεν συνεργάστηκε ποτέ με την Edelman σε καμία δουλειά που να αφορά την Ελλάδα. Ενώ όσον αφορά το από 23.06.2021 email εκπροσώπου της Edelman, που αναφέρεται στην απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να στηρίξει την ευρωπαϊκή Διακήρυξη για τα δικαιώματα της LGBTQ+ κοινότητας στην Ευρώπη, ουδεμία σχέση έχει με την επίμαχη Σύμβαση μεταξύ της Edelman και της EnterpriseGreece.

Εντέλει, αποδείχθηκε, ότι δεν έχει καταβληθεί ακόμα κάποιο ποσό στην Edelman, όπως επίσης και ότι η Edelman κατέθεσε ηλεκτρονικά τη νόμιμη προσφορά της στο διαγωνισμό, χωρίς να έχει επαφές με κάποιον εκπρόσωπο της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Συνεπώς οι κατηγορίες του ΣΥΡΙΖΑ περί κατασπατάλησης δημοσίου χρήματος, ευτελισμού των θεσμών και χρησιμοποίηση της Enterprise Greece για προβολή της Ελληνικής Κυβέρνησης, κατέπεσαν εμφανώς από το ίδιο το περιεχόμενο της Σύμβασης, των προσκομισθέντων εγγράφων στις εργασίες της

Εξεταστικής Επιτροπής, αλλά και από τις καταθέσεις των μαρτύρων. Την ιδέα του έργου συνέλαβε η Enterprise Greece με δική της πρωτοβουλία, μέσα στα πλαίσια των λοιπών δραστηριοτήτων της. Ουδεμία συνεννόηση έγινε ποτέ με κάποιο μέλος της Ελληνικής Κυβέρνησης και ουδεμία ύποπτη συνδιαλλαγή έλαβε ποτέ χώρα.

I.4 Περίληψη Υπόθεσης σχετικά με τις συμβάσεις της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και την Reposition Strategy.

Για την ασφάλεια των διασυνοριακών μετακινήσεων των πολιτών και με γνώμονα την μείωση της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα στην Ε.Ε. που εισήγαγε την υποχρεωτική συμπλήρωση και έκδοση της αίτησης Passenger Location Form (PLF) από τους ταξιδιώτες που εισέρχονταν στον ελλαδικό χώρο. Το PLF ξεκίνησε επίσημα τη λειτουργία του την 1^η Ιουλίου 2021 ως υποχρεωτική και δεσμευτική προϋπόθεση για όλους τους ταξιδιώτες.

Στο πλαίσιο της ανάληψης και της υλοποίησης της συγκεκριμένης δράσης, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με ίδια μέσα, ανέλαβε την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη των πολιτών επί ερωτημάτων και προβλημάτων που τυχόν ανέκυπταν. Ωστόσο, λόγω του ιδιαιτέρως αυξημένου αριθμού τηλεφωνικών αιτημάτων των πολιτών καθώς και της άμεσης ανάγκης για τάχιστα ενημέρωση και χορήγηση οδηγιών για την ορθή συμπλήρωση και χρήση του PLF, κρίθηκε απαραίτητη η επείγουσα ανάθεση, μετά από άτυπη έρευνα αγοράς, σε έμπειρο οικονομικό φορέα της υλοποίησης της ως άνω υπηρεσίας τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης των πολιτών που έκαναν χρήση της πλατφόρμας travel.gov.gr.

Η ΕΔΥΤΕ Α.Ε., σε συνεργασία με το εποπτεύον Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στο πλαίσιο του τεχνικού δελτίου με τίτλο « Επιχορήγηση ης ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και υποστήριξη Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», λαμβάνοντας υπόψη τον εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα, την πλέον συμφέρουσα προσφορά, βάσει της προαναφερθείσας, άτυπης έρευνας αγοράς και την αδήριτη ανάγκη για άμεση και ποιοτική υποστήριξη του Υπουργείου στον ιδιαίτερα μεγάλο όγκο των τηλεπικοινωνιακών αιτημάτων των πολιτών, προέκρινε με απόφαση του ΔΣ της την εταιρεία «Reposition Strategy», για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου.

Η επιλεγείσα εταιρεία είναι μια εξειδικευμένη ανεξάρτητη εταιρεία, που ιδρύθηκε το έτος 2004 και δραστηριοποιείται στο χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας. Βάσει αυτής της εξειδίκευσης της, είχε συνάψει συναφείς συμβάσεις

και είχε ολοκληρώσει επιτυχώς έργα με αναθέτουσες αρχές τόσο από το χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όσο και από ιδιωτικές εταιρείες.

Από την ανάλυση του αποδεικτικού υλικού και τις μαρτυρικές καταθέσεις προέκυψε ότι, σε αντίθεση με την εικονική πραγματικότητα που προσπάθησε να κατασκευάσει ο ΣΥΡΙΖΑ, η Αναθέτουσα Αρχή ΕΔΥΤΕ Α.Ε. νομίμως συμβλήθηκε με τον ανωτέρω οικονομικό φορέα, καθόσον βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου (άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, όπως κάθε φορά ίσχυε) είχε τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει τη διαδικασία της ανάθεσης για την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου, ο ως άνω επιλεγείς οικονομικός φορέας διέθετε το τεχνικό και οικονομικό υπόβαθρο λόγω της προαναφερθείσας πολυετούς εμπειρίας του στον χώρο της επικοινωνίας για να ανταποκριθεί άμεσα και επαρκώς στις κατεπείγουσες ανάγκες του έργου και πέραν της τεχνικής επάρκειάς του ήταν και ο φορέας με τη συμφερότερη από οικονομική άποψη προσφορά, κατόπιν της διεξαχθείσας άτυπης έρευνας αγοράς.

Περαιτέρω, η Αναθέτουσα Αρχή νομίμως προχώρησε στη σύναψη με τον ως άνω επιλεγέντα οικονομικό φορέα και των τριών διαδοχικών συμβάσεων, δηλαδή μίας σύμβασης εντός του 2020 για ποσό 60.000 ευρώ και δύο συμβάσεων εντός του 2021 για 210.000 ευρώ (60.000 και 150.000 ευρώ, αντίστοιχα), καθώς οι τρεις ως άνω συμβάσεις συνήφθησαν σε διαφορετικά οικονομικά έτη (2020 και 2021), σε κανένα οικονομικό έτος δεν υπήρχε υπέρβαση το κατώτατου ορίου του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, δηλαδή των 214.000 ευρώ και λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης που οφειλόταν στην ανεξέλεγκτη πορεία της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 δεν μπορούσε να προβλεφθεί, με οποιαδήποτε επιμέλεια και αν επεδείκνυε η Αναθέτουσα Αρχή, η αναγκαιότητα επέκτασης της αρχικής σύμβασης και σε επόμενο οικονομικό έτος.

Παράλληλα, μέσα από τη διαδικασία της Εξεταστικής Επιτροπής διαπιστώθηκε για μία ακόμη φορά η συστηματική απόπειρα του ΣΥΡΙΖΑ να παραποιεί, να παραπλανεί και να διαστρεβλώνει καταθέσεις μαρτύρων, έγγραφα, ενέργειες και πρόσωπα, με απόλυτο σκοπό να στηρίξει τις ανυπόστατες κατηγορίες του και να δικαιολογήσει τη σύσταση της συγκεκριμένης εξεταστικής επιτροπής.

1.5 Περίληψη Υπόθεσης σχετικά με την δημοσκοπική εταιρεία “ Opinion Poll”.

Με το το υπ. αριθ. πρωτ. 226/2.6.2021 αίτημα που κατατέθηκε στον Πρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, με κοινοποίηση στον Πρόεδρο της Βουλής, Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, μέλη της σχετικής επιτροπής ζητούσαν τη σύγκληση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της

Βουλής, για τον έλεγχο της δημοσκοπήσης που διενήργησε η εταιρεία δημοσκοπήσεων Opinion Poll και δημοσίευσε στις 31 Μαΐου 2021. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας η δημοσκοπήση έδειξε ότι στην πρόθεση ψήφου, αυξήθηκε το ποσοστό της ΝΔ σε 37,3% (από 36,2% τον Απρίλιο) ενώ μειώθηκε το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ σε 19,9% (από 20,2% τον Απρίλιο).

Σύμφωνα με το περιεχόμενο του αιτήματος, από τις δημοσιεύσεις της επίμαχης δημοσκοπήσης δεν προκύπτει ο εντολέας της (εταιρεία δημοσκοπήσης) ή εάν πρόκειται για τακτική κυλιόμενη δημοσκοπήση, ενώ αρκετά ευρήματά της είναι σε έντονη αντίθεση με τα αντίστοιχα της δημοσκοπήσης του τακτικού χειμερινού Ευρωβαρόμετρου 2020-2021. Οι Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ ζητούσαν επίσης να διευκρινισθεί *εάν παραβιάσθηκαν σε σχέση με τη δημοσκοπήση αυτή άλλες προβλέψεις του νόμου, όπως ενδεικτικά, η υποχρέωση κοινοποίησης των στοιχείων ταυτότητας της δημοσκοπήσης στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.*

Στο πλαίσιο αυτό ζητήθηκε να περιέλθουν σε γνώση των μελών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας τα κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενα από τον νόμο στοιχεία της προαναφερθείσας έρευνας, ιδίως δε τα πρωτογενή δεδομένα και η μέθοδος στάθμισης και να συγκληθεί η Επιτροπή βάσει του 43^Α Κανονισμού της Βουλής για να εξετάσει τα στοιχεία αυτά, την ύπαρξη ευθυνών σε περίπτωση υπαίτιας παραβίασης του νόμου και να συζητήσει, γενικότερα, το μείζον για την δημοκρατία θέμα της αντικειμενικότητας των ερευνών κοινής γνώμης. Τέλος, ζητήθηκε να κληθεί στη σχετική συνεδρίαση και ο Πρόεδρος του ΕΣΡ για να ενημερώσει την Επιτροπή για τις σχετικές ενέργειες αρμοδιότητας του.

Στην πρόταση για την σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής που κατέθεσε στις 11 Οκτωβρίου 2021 η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ, ζητά, μεταξύ άλλων, να διερευνηθεί κάθε σπατάλη δημόσιου χρήματος από την Κυβέρνηση προς την εταιρεία ερευνών κοινής γνώμης Opinion Poll, με τον ισχυρισμό ότι διενεργεί δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της Κυβέρνησης και τη χειραγώγηση των πολιτών. Επιπλέον, ζητά να διερευνηθεί πιθανή ύπαρξη άλλων εταιρειών δημοσκοπήσεων των οποίων οι ιδιοκτήτες διατηρούν παράλληλη δραστηριότητα μέσω της οποίας άμεσα ή έμμεσα λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Αφορμή γι' αυτό, υπήρξε η δημοσίευση της δημοσκοπήσης που διενήργησε η εταιρεία και δημοσίευσε στις 31 Μαΐου 2021. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας η δημοσκοπήση έδειξε ότι στην πρόθεση ψήφου, αυξήθηκε το ποσοστό της ΝΔ σε 37,3% (από 36,2% τον Απρίλιο) ενώ μειώθηκε το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ σε 19,9% (από 20,2% τον Απρίλιο).

Από τις μαρτυρικές καταθέσεις καθώς και από το σύνολο των προσκομισθέντων μετ' επικλήσεως εγγράφων, προέκυψαν τα εξής πραγματικά περιστατικά:

Για την εταιρεία Opinion Poll δεν υπήρξε καμία προσφυγή στην Ελεγκτική Αρχή Δημοσκοπήσεων ή καταγγελία σχετικά με διενεργηθείσες δημοσκοπήσεις της. Εν αντιθέσει με τις εταιρείες «Vox Pop», «Common View», όπου η Ελεγκτική Αρχή, εξέτασε θέματα και τα έστειλε στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης. Κατά τον Πρόεδρο της Αρχής κ. Χατζηπαντελή «πρόκειται για ορατή εταιρεία και για την οποία ως επιτροπή δεν είχαμε ποτέ όχληση από κάποιον ή αίτημα να ασχοληθούμε με αυτήν.» Επιπλέον, δεν υφίσταται ασυμβίβαστο διενέργειας ερευνών για λογαριασμό Δημοσίου και εταιριών δημοσκοπήσεων νομοθετικά.

Περαιτέρω, δεν έχει υπάρξει ποτέ καμία καταγγελία εις βάρος της εταιρείας Opinion Poll στα δώδεκα χρόνια της λειτουργίας της. Η ίδια η εταιρεία επεδίωξε οικειοθελώς να εγγραφεί στον ΣΕΔΕΑ προκειμένου να ενταχθεί στο πρόδηλο αυστηρό πλαίσιο των ελέγχων που διενεργεί και μάλιστα οι άνθρωποι της Opinion Poll προέτρεψαν το κλιμάκιο ελέγχου του ΣΕΔΕΑ να ελέγξει μεταξύ άλλων και την επίμαχη έρευνα, η οποία και τελικά ελέγχθηκε εξ ολοκλήρου, χωρίς να διαπιστωθεί κάποια παρατυπία.

Στο ζήτημα της δημοσίευσης της ταυτότητας της έρευνας, περίπου διακόσιοι αποδέκτες έλαβαν μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (mail) με πλήρες τεύχος της ταυτότητας της έρευνας, κάτι το οποίο και απεδείχθη κατά την ακροαματική διαδικασία. Ας σημειωθεί ότι κατά τη διαδικασία ακρόασης των μαρτύρων αναδείχθηκε ένα πλαίσιο πιέσεων που ασκήθηκαν από την συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ- ΑΝΕΛ, την περίοδο 2017 – 2019, οπότε υπήρξε μία γενικότερη στοχοποίηση των δημοσκοπικών εταιριών και ιδιαίτερα εκείνων που φάνταζαν ως εύκολος στόχος, λόγω της μη συνεργασίας τους με κάποιον μεγάλο τηλεοπτικό σταθμό

II. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ «ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ – ΜΕΝΟΥΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΣ»

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Η πανδημική κρίση που προκάλεσε η διασπορά του κορωνοϊού COVID – 19 αποτέλεσε για την Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά και τα κράτη μέλη της μεμονωμένα, μία πρωτόγνωρη πρόκληση αντιμετώπισης εξαιρετικά επείγουσών αναγκών ιδιαιτέρως σε ζητήματα συμβάσεων για την προμήθεια μέσων ατομικής και συλλογικής πρόληψης και προστασίας, υγειονομικού υλικού και υπηρεσιών στον τομέα της υγείας.

Όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προχώρησαν σε έκτακτα νομοθετικά μέτρα και παρέιχαν οδηγίες και κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών τους. Στο ίδιο πλαίσιο, και από την πρώτη στιγμή που ξέσπασε η πανδημία του κορωνοϊού, η Ελληνική Κυβέρνηση έλαβε ταχύτατα και με συντονισμένο τρόπο όλες τις απαραίτητες αποφάσεις για να αντιμετωπίσει τις υγειονομικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες αυτής της απρόβλεπτης, εξωγενούς υγειονομικής κρίσης.

Τα καλύτερα, συγκριτικά με άλλες χώρες, αποτελέσματα της χώρας μας στην αντιμετώπιση της πρώτης φάσης της πανδημίας οφείλονται πρωτίστως στην ατομική ευθύνη και τη συλλογική ωριμότητα, την πειθαρχία και ομοψυχία των Ελλήνων, απέναντι σε έναν κοινό εχθρό και προφανώς στις ταχύτατες και εκ του αποτελέσματος, ορθές και προσήκουσες αποφάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία ενέργησε σύμφωνα με τις εισηγήσεις των ειδικών.

Θα πρέπει προκαταβολικά να σημειωθεί το γεγονός, ότι στην επιτυχημένη αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού συνέβαλλε καθοριστικά η έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών, για θέματα που άπτονται της άμεσης αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID – 19 και την ευαισθητοποίηση τους για τα ατομικά και συλλογικά μέτρα πρόληψης και προστασίας που πρέπει να λαμβάνονται.

Η έκτακτη και επείγουσα συνθήκη που διαμορφώθηκε λόγω του κορωνοϊού επέβαλε την άμεση ενεργοποίηση ενός μηχανισμού ενημέρωσης, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις συστάσεις των ειδικών, που υλοποιήθηκε τόσο με τη μετάδοση δωρεάν μηνυμάτων από αυτούς, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 179/15-03-2020 (Β' 861) Υπουργική Απόφαση, όσο και με την επαγγελματική, οργανωμένη και συνεκτική εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης που ξεδιπλώθηκε σε όλες τις κατηγορίες των μέσων ενημέρωσης, την οποία η οργανωμένη Πολιτεία είχε την ευθύνη να διαμορφώσει, σώζοντας εντέλει, κυριολεκτικά, ανθρώπινες ζωές.

Η εκπόνηση του σχεδίου της επικοινωνιακής εκστρατείας ανατέθηκε σε συγκεκριμένη εταιρεία, εκ των κορυφαίων στον τομέα της εξειδίκευσης της, καθόσον διέθετε τις ειδικές γνώσεις, την εμπειρία και το εξειδικευμένο προσωπικό για να υλοποιήσει έγκαιρα και αποτελεσματικά το έργο, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα εργαλεία και την απαιτούμενη τεχνογνωσία της, ως προς την απήχηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης στο ευρύ ή σε επιμέρους κοινά, όπως αυτή εκφράζεται τόσο με ποσοτικά όσο και με ποιοτικά κριτήρια.

Ως κατεξοχήν περίπτωση εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, η πανδημία του κορωνοϊού αιτιολόγησε προφανέστατα και την ανάγκη άμεσης και δίχως χρονοτριβή, ενεργοποίησης της συνταγματικής πρόβλεψης του άρθρου 44, παρ. 1 και δυνάμει αυτού, την έκδοση Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, καθώς και την υιοθέτηση εξαιρετικών ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της, εκτός των άλλων και στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Σε αυτή τη νομιμοποιητική βάση, θεσμικό εργαλείο για την υλοποίηση της εκστρατείας ενημέρωσης για τον κορωνοϊό αποτέλεσε η από **14-03-20 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου**, που κυρώθηκε με το άρθρο 3, του **N. 4682/2020 (Α' 76)** και δη το άρθρο 30 αυτής, σύμφωνα με το οποίο:

«1. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος εμφάνισης και διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31η.5.2020 είναι δυνατή η ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών προς τον σκοπό αυτό, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας, κατά παρέκκλιση των κείμενων εθνικών διατάξεων. 2. Με κοινή απόφαση του μέλους της Κυβέρνησης ή του Υφυπουργού που ασκεί την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και η διαδικασία διάθεσης των σχετικών πιστώσεων για την κάλυψη της προκαλούμενης δαπάνης».

Η ανωτέρω διάταξη επέτρεπε για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης αντιμετώπισης του ζητήματος της ενημέρωσης των πολιτών στα θέματα του κορωνοϊού και των μέτρων ατομικής προστασίας που πρέπει να τηρούν, να επιλέξει η Ελληνική Κυβέρνηση εταιρεία επικοινωνίας με εξειδικευμένη τεχνογνωσία και εμπειρία, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση επικοινωνιακής εκστρατείας.

Υπενθυμίζεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναγνωρίζοντας την έκταση της υγειονομικής κρίσης και των συνεπειών της στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, εξέδωσε «Ανακοίνωση με οδηγίες σχετικά με τη χρήση του πλαισίου για τις δημόσιες

συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID – 19».

Στην Ανακοίνωση της Επιτροπής, τονίζεται ότι η νόσος COVID – 19 είναι μία κρίση στον τομέα της υγείας, η οποία απαιτεί γρήγορες και έξυπνες λύσεις, καθώς και ευελιξία, ώστε να αντιμετωπιστεί η τεράστια αύξηση της ζήτησης για παρόμοια αγαθά και υπηρεσίες, τη στιγμή που ορισμένες αλυσίδες εφοδιασμού διαταράσσονται.

Οι ανωτέρω οδηγίες της Ε.Ε. εστιάζουν ιδίως στις συμβάσεις σε εξαιρετικά επείγουσες καταστάσεις, οι οποίες επιτρέπουν στις αναθέτουσες αρχές να πραγματοποιούν αγορές, μέσα σε λίγες ημέρες, ή ακόμα και ώρες, εάν χρειάζεται. Για μία κατάσταση όπως ακριβώς είναι η τρέχουσα κρίση της νόσου COVID – 19, η οποία διαθέτει εξαιρετικά επείγοντα και απρόβλεπτο χαρακτήρα, οι οδηγίες της Ε.Ε. μειώνουν δραστικά τους διαδικαστικούς περιορισμούς.

Σκοπός της ενημερωτικής εκστρατείας ήταν τα στοχευμένα μηνύματα αυτής να απευθύνονται και να αφορούν διαφορετικές κοινωνικές, επαγγελματικές και ηλικιακές ομάδες (π.χ. ευπαθείς ομάδες, ηλικιωμένοι, εκπαιδευτική κοινότητα, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, κ.λ.π.).

Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ευαισθητοποίηση των πολιτών, η εμπέδωση των μέτρων πρόληψης και αποφυγής ή περιορισμού της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19, αλλά και η ενημέρωση του κοινού για μέτρα άμεσης αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του, σε σχέση με τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων, που έχουν επιβληθεί, η υιοθέτηση καλών πρακτικών και η διατήρηση συνηθειών που υιοθετήθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο εφαρμογής των μέτρων περιορισμού και η διαμόρφωση στοχευμένης και ισορροπημένης στρατηγικής εξόδου.

Η εν λόγω εκστρατεία αναπτύχθηκε μέχρι την 31η Μαΐου 2020 και αφορούσε όλες τις κατηγορίες των Μέσων: έντυπος Τύπος, τηλεοπτικά κανάλια, ραδιοφωνικοί σταθμοί, ιστότοποι (sites) καθώς και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Τα ΜΜΕ που συμμετείχαν στην εκστρατεία καθορίστηκαν με την εφαρμογή αντικειμενικών- ποιοτικών και ποσοτικών- κριτηρίων, πάντα σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, με γνώμονα τη διαφύλαξη της εγκυρότητας της εκστρατείας και την προστασία της ασφάλειας των πολιτών. Η ενημερωτική καμπάνια ξεδιπλώθηκε στο σύνολο των κατηγοριών των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, με σκοπό η διάχυση και διείσδυση των μηνυμάτων να είναι η κατά το δυνατό ευρύτερη και αποτελεσματικότερη, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέσα αυτά λειτουργούν πληρώντας κριτήρια δεοντολογίας, συνεκτιμώμενης, πρωτίστως, της

αξιοπιστίας τους αναφορικά με τη μη αναπαραγωγή ψευδών ειδήσεων (fake news) και τη μη πρόκληση παραπληροφόρησης και σύγχυσης στους πολίτες.

Επιπλέον, δεδομένης της μεγάλης γεωγραφικής διασποράς του κορωνοϊού στην ελληνική περιφέρεια, λήφθηκε ειδική μέριμνα για τα τοπικά και περιφερειακά Μέσα και προβλέφθηκε ρητά η συμμετοχή τους στην κατανομή της συνολικής δαπάνης, ανά κατηγορία μέσου, αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό ρόλο που επιτελούν στην ενημέρωση των πολιτών της περιφέρειας. Για το λόγο αυτό, η συμμετοχή στη δαπάνη των περιφερειακών Μέσων ανά κατηγορία, προσέγγισε το 27%. Ας σημειωθεί εδώ προκαταβολικά, ότι το θεσμικό πλαίσιο που καθόρισε τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης της συγκεκριμένης εκστρατείας δεν προέβλεπε υποχρεωτική ποσόστωση στην κατανομή της δαπάνης στα περιφερειακά ΜΜΕ

Κάνοντας χρήση του αναθεωρημένου άρθρου 68 παρ. 2 του Συντάγματος, σε συνδυασμό με το άρθρο 144, παρ.5, εδ. Β΄ του Κανονισμού της Βουλής, δύναμει του οποίου δύναται να συσταθεί εξεταστική επιτροπή, με πρόταση και της κοινοβουλευτικής μειοψηφίας, ο ΣΥΡΙΖΑ πρότεινε τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής με αντικείμενο τη «διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος».

Σύμφωνα με την Αξιωματική Αντιπολίτευση, η Ελληνική Κυβέρνηση, επικαλούμενη την κατάσταση της έκτακτης ανάγκης που δημιουργήθηκε λόγω της πανδημίας, προώθησε αφειδώς, πρωτοφανούς ύψους χρηματοδότηση προς τα ΜΜΕ, ήτοι περί τα σαράντα δύο εκατομμύρια ΕΥΡΩ και μάλιστα «fast track», με πλήρως αδιαφανείς διαδικασίες και χωρίς αντικειμενικά, μη πολιτικά, κριτήρια, ήτοι απευθείας διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση, πρόσκληση διάρκειας λίγων ημερών κλπ.

Απώτερος στόχος της εκστρατείας ενημέρωσης, σύμφωνα με τον ΣΥΡΙΖΑ, ήταν ο σχεδιασμός και η εκτέλεση μιας στρατηγικής ποδηγέτησης του Τύπου, βάσει της οποίας παχυλά πακέτα χρηματοδότησης και κρατικής διαφήμισης χρησιμοποιούνται ως όπλο κατά των αντιπολιτευτικών δημοσιογραφικών φωνών και ως επιβράβευση για τις φίλιες προς την Κυβέρνηση ή τις βολικά σιωπηλές δημοσιογραφικές πένες.

Η πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για σύσταση εξεταστικής επιτροπής έγινε δεκτή με την, από 12 Νοεμβρίου, Απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής.

2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

1. Από **14 Μαρτίου 2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου**, που κυρώθηκε με το άρθρο 3, του **N. 4682/2020 (Α΄ 76)**

Άρθρο τριακοστό

Κατεπείγουσες διατάξεις για την ενημέρωση του κοινού στο πλαίσιο της αποτροπής διασποράς του κορωνοϊού

«1. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος εμφάνισης και διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31η.5.2020 είναι δυνατή η ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών προς τον σκοπό αυτό, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας, κατά παρέκκλιση των κείμενων εθνικών διατάξεων. 2. Με κοινή απόφαση του μέλους της Κυβέρνησης ή του Υφυπουργού που ασκεί την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και η διαδικασία διάθεσης των σχετικών πιστώσεων για την κάλυψη της προκαλούμενης δαπάνης».

Άρθρο τριακοστό πρώτο

Μετάδοση ενημερωτικών μηνυμάτων

Η διάταξη του άρθρου 21 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης πανελλήνιας και περιφερειακής εμβέλειας υποχρεούνται να μεταδίδουν ενημερωτικά μηνύματα διάρκειας έως ενός (1) λεπτού για την προστασία της δημόσιας υγείας και τα μέτρα για την αποφυγή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19.

2. Η ανωτέρω μετάδοση διενεργείται δωρεάν και απαλλάσσεται από κάθε τέλος.

3. Με απόφαση του μέλους της Κυβέρνησης ή του Υφυπουργού που ασκεί την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, προβλέπεται η συχνότητα μετάδοσης των μηνυμάτων της παρ. 1 και θεσπίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας.»

2. Υπ' αριθμ. 179/15.3.2020 (ΦΕΚ Β΄ 861) Απόφαση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό

Δωρεάν μετάδοση ενημερωτικών μηνυμάτων για την προστασία της δημόσιας υγείας και τα μέτρα για την αποφυγή της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19 από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Άρθρο 1

Υποχρέωση μετάδοσης ενημερωτικών μηνυμάτων

Σύμφωνα με το άρθρο τριακοστό πρώτο της από 14-03-2020 πράξης νομοθετικού περιεχομένου (Α' 64) «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19», οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί, οι πάροχοι περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας, ανεξαρτήτως τύπου μετάδοσης υποχρεούνται να μεταδίδουν ενημερωτικά μηνύματα, για την προστασία της δημόσιας υγείας και τα μέτρα για την αποφυγή της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19.

Την ίδια υποχρέωση υπέχουν όλοι οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης της εταιρείας 'Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Ανώνυμη Εταιρεία» (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.) και των λοιπών φορέων του Δημόσιου Τομέα.

Άρθρο 2

Διάρκεια και περιεχόμενο ενημερωτικών μηνυμάτων

Τα ενημερωτικά μηνύματα του άρθρου 1, ηχητικά και οπτικοακουστικά έχουν διάρκεια έως ένα (1) λεπτό και αποστέλλονται από τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (ΓΓΕΕ) της Προεδρίας της Κυβέρνησης προς τους υπόχρεους του άρθρου 1.

Τα ενημερωτικά μηνύματα αφορούν την ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα ατομικά και συλλογικά μέτρα πρόληψης που πρέπει να λαμβάνονται για την αποφυγή και τον περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19 και την ενημέρωση του κοινού για τα μέτρα άμεσης αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του.

Τα ενημερωτικά μηνύματα, κατά περίπτωση δύνανται να διαμορφώνονται με ταυτόχρονη αναγραφή υποτίτλων σε οποιαδήποτε γλώσσα κρίνεται σκόπιμο, ή και να συνοδεύονται από νοηματική γλώσσα.

Άρθρο 3

Τρόπος – Χρόνος μετάδοσης ενημερωτικών μηνυμάτων

Οι υπόχρεοι του άρθρου 1 μεταδίδουν ενημερωτικά μηνύματα κατά τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου προγράμματος τους ως εξής:

α) Κατά το χρονικό διάστημα 06:00 έως 23:59, τουλάχιστον ένα ενημερωτικό μήνυμα ανά μία (1) ώρα.

β) Κατά το χρονικό διάστημα 00:00 έως 05:59, τουλάχιστον ένα ενημερωτικό μήνυμα ανά δύο (2) ώρες.

Οι υπόχρεοι του άρθρου 1 δύνανται να μεταδίδουν τα ενημερωτικά μηνύματα και με μεγαλύτερη συχνότητα κατ' επιλογήν τους.

Σε περίπτωση αποστολής περισσότερων του ενός ενημερωτικών μηνυμάτων, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 2 της παρούσας, αυτά μεταδίδονται εκ περιτροπής και σε κάθε περίπτωση αναλογικά ανά ημέρα μετάδοσης ή σύμφωνα με τυχόν ειδικότερες οδηγίες της ΓΓΕΕ.

Οι εν λόγω υπόχρεοι μεταδίδουν τα ανωτέρω μηνύματα αυτούσια και χωρίς διακοπή.

Σε τηλεοπτικό πρόγραμμα, τα ενημερωτικά μηνύματα, κατ' επιλογή των υπόχρεων του άρθρου 1 μεταδίδονται είτε κατά τη διάρκεια δελτίων ειδήσεων, ζωντανών ενημερωτικών εκπομπών και ζωντανών ψυχαγωγικών εκπομπών, είτε ως τελευταίο μήνυμα αμέσως πριν την έναρξη τους ή ως πρώτο μήνυμα αμέσως μετά τη λήξη τους. Κατά τη διάρκεια των διαφημιστικών διαλείμμάτων του ανωτέρω προγράμματος τα ενημερωτικά μηνύματα μεταδίδονται ως πρώτο ή ως τελευταίο μήνυμα του διαλείμματος. Κατά τη διάρκεια του λοιπού τηλεοπτικού προγράμματος (ενδεικτικά: ταινίες και σειρές, μαγνητοσκοπημένες εκπομπές, μετάδοση αθλητικών γεγονότων) τα ενημερωτικά μηνύματα, κατ' επιλογή των υπόχρεων του άρθρου 1 μεταδίδονται στα διαφημιστικά διαλείμματα ως πρώτο ή ως τελευταίο μήνυμα του διαλείμματος.

Σε ραδιοφωνικό πρόγραμμα τα ενημερωτικά μηνύματα μεταδίδονται κατά τα διαφημιστικά διαλείμματα, ως πρώτο μήνυμα, μετά την αναπαραγωγή ηχογραφημένου προειδοποιητικού μηνύματος ή με σχετική αναφορά από τον παρουσιαστή με το λεκτικό: «ακολουθεί ενημερωτικό μήνυμα για την προστασία της δημόσιας υγείας». Αν δεν υπάρχει καθορισμένο διαφημιστικό διάλειμμα, τα ενημερωτικά μηνύματα μεταδίδονται οποτεδήποτε εντός του προγράμματος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο.

Η μετάδοση διενεργείται δωρεάν και απαλλάσσεται από κάθε τέλος.

Άρθρο 4

Έλεγχος και κυρώσεις

1. Η άρνηση ή η παράλειψη των υπόχρεων του άρθρου 1 να εφαρμόσουν τους όρους της παρούσας απόφασης επισύρει τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 4 και την παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 2328/1995 «Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας, ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις» (Α' 159).

2. Αρμόδιο για τον έλεγχο και την επιβολή των κυρώσεων της παρ. 1 είναι το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Άρθρο 5

Τελικές διατάξεις

Για τα ενημερωτικά μηνύματα του άρθρου 1 της παρούσας δεν εφαρμόζεται η υπ' αριθμ. 1686/2018 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 2037) «Δωρεάν μετάδοση μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς».

Άρθρο 6

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση ισχύει από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μέχρι και την 30^η Απριλίου 2020. Η διάρκεια ισχύος της παρούσας παρατείνεται με όμοια απόφαση.

3. Την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΔΟΥ 72/20-03-2020 Εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων επί σχεδίου ΚΥΑ της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών.

4. Υπ' αριθμ. 227/21.3.2020 (ΦΕΚ Β' 948) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό

Καθορισμός διαδικασίας ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19.

Άρθρο 1

Ανάθεση εκστρατείας επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών

1. Σύμφωνα με το άρθρο τριακοστό της από 14.3.2020 Πράξης νομοθετικού περιεχομένου (Α' 64) «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19», η Προεδρία της Κυβέρνησης, κατά παρέκκλιση των κείμενων εθνικών διατάξεων αναθέτει την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης, ήτοι την εκπόνηση σχεδίου για κάθε είδους εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, με βάση τις εκάστοτε ομάδες και κατηγορίες κοινού στις οποίες απευθύνονται τα επιμέρους μηνύματα (γενική κοινή γνώμη, ευπαθείς ομάδες, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες κ.λ.π.), προς το σκοπό της εμπίδωσης των μέτρων πρόληψης και αποφυγής διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19 καθώς και κάθε συναφή υπηρεσία που απαιτείται για την υλοποίηση εκάστης.

2. Η εκπόνηση σχεδίου εκστρατείας περιλαμβάνει:

Α) το σχεδιασμό, τη δημιουργία και την παραγωγή κατά περίπτωση οπτικοακουστικού, λεκτικού, με απεικόνιση ή μη, υλικού για τη μετάδοση ήξ καταχώρηση σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικότερα: τηλεοπτικών και

ραδιοφωνικών μηνυμάτων διάρκειας άνω του ενός (1) λεπτού, μακέτας για εφημερίδες/περιοδικά, μακέτας για αφίσσα, μηνυμάτων για το διαδίκτυο (συμπεριλαμβανομένων μέσων κοινωνικής δικτύωσης).

Β) τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης που θα περιλαμβάνει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ανά κατηγορία, τον τρόπο και τη συχνότητα μετάδοσης ή καταχώρησης σε αυτά.

Γ) τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Η παρούσα απόφαση αφορά σε έντυπα, ραδιοφωνικά, τηλεοπτικά και διαδικτυακά μέσα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

3. Ως συναφής υπηρεσία, για την εφαρμογή της παρούσας λογίζεται η υπηρεσία παρακολούθησης της ομαλής υλοποίησης του εγκεκριμένου προγράμματος με την προσκόμιση στοιχείων, μετρήσεων και αναφορών απόδοσης, καθώς και βεβαιώσεων καλής εκτέλεσης, με βάση τις οποίες γίνεται η αποπληρωμή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας που φιλοξενούν τα σχετικά μηνύματα, καθώς και κάθε άλλη τυχόν αναγκαία υπηρεσία για την υλοποίηση της εκστρατείας.

4. Οι ειδικότεροι όροι παροχής των υπηρεσιών θα καθορισθούν στη σύμβαση που θα υπογραφεί με τον ανάδοχο.

Άρθρο 2

Διαδικασία πληρωμής

1. Οι δαπάνες για την εφαρμογή της παρούσας καλύπτονται με έκτακτη οικονομική ενίσχυση από τον κρατικό προϋπολογισμό, έπειτα από σχετική βεβαίωση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό στον οποίο έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, στην οποία θα περιλαμβάνεται αναλυτική αναφορά της κατανομής της δαπάνης ανά Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης.

2. Η πληρωμή προς τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που υλοποιούν το πρόγραμμα πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 114 του Ν. 4270/2014 από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών σε συνεργασία με την ΓΔΟΥ του ιδίου Υπουργείου. Λοιπές δαπάνες για τους σκοπούς του άρθρου 1 θα πραγματοποιηθούν από την ΓΔΟΥ του Υπουργείου Οικονομικών.

3. Με την αποδοχή από τα αντίστοιχα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης της πρότασης μετάδοσης ή καταχώρησης καταβάλλεται σε αυτά άμεσα προκαταβολή ύψους 35% σύμφωνα με την ανωτέρω σχετική βεβαίωση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, στον οποίο έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης. Η αποπληρωμή του υπολοίπου γίνεται κατόπιν

βεβαίωσης του ανωτέρω στην οποία θα βεβαιώνεται η καλή εκτέλεση και το υπόλοιπο ανά Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης.

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση ισχύει από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος εμφάνισης και διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19 και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31.5.2020.

5. Υπ' αριθμ. Πρωτ. Α 285/23-03-2020 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Πρωθυπουργού, αναρτητέα στο διαδίκτυο, με **ΑΔΑ:968Ζ46ΜΓΨ7-ΑΣΟ**, δυνάμει της οποίας εγκρίθηκε η δέσμευση πίστωσης ύψους έντεκα εκατομμυρίων (11.000.000,00) ΕΥΡΩ για την πληρωμή ισόποσης δαπάνης σε βάρος της πίστωσης του προϋπολογισμού εξόδων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, Ειδικός Φορέας 1023-611-0000000, λογαριασμός 2420906001, οικ. έτους 2020, για υπηρεσίες επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών που απαιτούνται για την υλοποίηση εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19.

6. Υπ' αριθμ. Πρωτ. 245/26-03-2020 Απόφαση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, αναρτητέα στο διαδίκτυο και καταχωρητέα στο **ΚΗΜΔΗΣ**, με αριθμό **20ΑWRD006483108 2020-03-26**, με θέμα «Ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19.

Με την ανωτέρω απόφαση ανατέθηκε στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Initiative Media Διαφημιστική Ανώνυμη Εταιρεία», που εδρεύει στο Κάτω Χαλάνδρι Αττικής, οδός Εθν. Αντιστάσεως, Τζαβέλα και Μυκόνου 89-91, ΤΚ 15231, με ΑΦΜ 094348620 Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών και Αρ. ΓΕΜΗ 000772201000 η παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης, ήτοι η εκπόνηση σχεδίου για κάθε είδους εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, με βάση τις εκάστοτε ομάδες και κατηγορίες κοινού στις οποίες απευθύνονται τα επιμέρους μηνύματα (γενική κοινή γνώμη, ευπαθείς ομάδες, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες κ.λ.π.), προς τον σκοπό της εμπέδωσης των μέτρων πρόληψης και αποφυγής διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19, καθώς και κάθε συναφή υπηρεσία που απαιτείται για την υλοποίηση εκάστης.

Δυνάμει της ανωτέρω αποφάσεως, η εκπόνηση σχεδίου εκστρατείας περιλαμβάνει:

Α) το σχεδιασμό, τη δημιουργία και την παραγωγή κατά περίπτωση οπτικοακουστικού, λεκτικού, με απεικόνιση ή μη, υλικού για τη μετάδοση ή καταχώρηση σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικότερα: τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων διάρκειας άνω του ενός (1) λεπτού, μακέτας για εφημερίδες/περιοδικά, μακέτας για αφίσσα, μηνυμάτων για το διαδίκτυο (συμπεριλαμβανομένων μέσων κοινωνικής δικτύωσης).

Β) τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης που θα περιλαμβάνει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ανά κατηγορία, τον τρόπο και τη συχνότητα μετάδοσης ή καταχώρησης σε αυτά.

Γ) τη σύνταξη και υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Η ανωτέρω απόφαση αφορά σε έντυπα, ραδιοφωνικά, τηλεοπτικά και διαδικτυακά μέσα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ως συναφής υπηρεσία για τη εφαρμογή αυτής λογίζεται η υπηρεσία παρακολούθησης της ομαλής υλοποίησης του εγκεκριμένου προγράμματος, με την προσκόμιση στοιχείων, μετρήσεων και αναφορών απόδοσης, καθώς και βεβαιώσεων καλής εκτέλεσης, με βάση τις οποίες γίνεται η αποπληρωμή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας που φιλοξενούν τα σχετικά μηνύματα, καθώς και κάθε άλλη τυχόν αναγκαία υπηρεσία για την υλοποίηση της εκστρατείας.

Η διάρκεια της σύμβασης που θα υπογραφεί με τον ανάδοχο ορίζεται έως την 31^η Μαΐου 2020, με έναρξη ισχύος από την ημερομηνία υπογραφής της.

Το συμβατικό τίμημα για την παροχή των Υπηρεσιών ανέρχεται σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της τελικής συνολικής δαπάνης εκστρατείας επικοινωνίας και ενημέρωσης, η οποία σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που περιγράφεται στην υπ' αριθμ. ΓΔΟΥ 72/20-03-2020 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων, η οποία αναφέρεται στο προοίμιο της υπ' αριθμ. ΚΥΑ 227/2020 (Β' 948) και σύμφωνα με την οποία η προκαλούμενη δαπάνη θα καλυφθεί με μεταφορά πιστώσεων από τον ΑΛΕ 2910601058 «Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορωνοϊό» του Ε.Φ. 1023-711-0000000 «Γενικές Κρατικές Δαπάνες», στον ΑΛΕ 2420906001 «Έξοδα προβολής, διαφήμισης και δημοσίων σχέσεων του Ε.Φ. 1023-611-0000000 «Δαπάνες Προεδρίας της Κυβέρνησης» του προϋπολογισμού του Υπ. Οικονομικών.

Το παραπάνω τίμημα περιλαμβάνει την αμοιβή του Αναδόχου καθώς και κάθε απαίτηση του Αναδόχου, του Δημοσίου ή τρίτου, σχετική με τις Υπηρεσίες. Η αμοιβή αυτή είναι σταθερή και δεν θα μεταβληθεί για οποιονδήποτε λόγο. Στην αμοιβή αυτή περιλαμβάνονται οι κάθε είδους υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη φορολογική ή άλλου είδους επιβάρυνση, για την παροχή των Υπηρεσιών, σύμφωνα

με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερα, δαπάνες για ημερομίσθια με τις νόμιμες προσαυξήσεις για τις εισφορές του εργοδότη, δώρα, έκτακτες αμοιβές, αποζημιώσεις λόγω απολύσεως, οδοιπορικά κ.λ.π. βαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον Ανάδοχο, ο οποίος δεν δικαιούται αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού του για οποιονδήποτε λόγο. Στο προαναφερθέν ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της τελικής συνολικής δαπάνης εκστρατείας επικοινωνίας και ενημέρωσης περιλαμβάνεται και ο αναλογών Φ.Π.Α.

Με βάση την ανωτέρω απόφαση, ο Ανάδοχος βαρύνεται ιδίως με τις ακόλουθες κρατήσεις:

α) Κράτηση 0,07%, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της σύμβασης υπέρ της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).

β) Κράτηση 0,06% η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της σύμβασης υπέρ της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ).

Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%.

Εντέλει, οι ειδικότεροι όροι παροχής των υπηρεσιών θα καθορισθούν στη σύμβαση.

7. Η από 26-03-2020 ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ μεταξύ της Προεδρίας της Κυβέρνησης και της αναδόχου εταιρείας με την επωνυμία «Initiative Media Διαφημιστική Ανώνυμη Εταιρεία», η οποία ανάδοχος, υπό τις δεδομένες έκτακτες συνθήκες και περιστάσεις έχει τις ειδικές γνώσεις, την εμπειρία και το εξειδικευμένο προσωπικό για να παράσχει τις ανατιθέμενες με τη σύμβαση υπηρεσίες. Ειδικότερα και ως προς τα βασικά σημεία αυτής:.

Άρθρο 1 – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η Αναθέτουσα Αρχή αναθέτει στον Ανάδοχο την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης του ευρέος κοινού αλλά και ειδικών ομάδων και κατηγοριών πολιτών προς το σκοπό της ευαισθητοποίηση των πολιτών και της εμπέδωσης των μέτρων πρόληψης και αποφυγής ή περιορισμού της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19. Ενόψει των ανωτέρω η Αναθέτουσα Αρχή αναθέτει στον Ανάδοχο, αφενός τη διενέργεια σχετικής εκστρατείας καθώς και κάθε άλλη συναφή υπηρεσία που απαιτείται για την υλοποίηση αυτής, ως εξειδικεύονται στο παρόν άρθρο κατωτέρω.

Για τους σκοπούς της παρούσας ως Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης λογίζονται έντυπα, ραδιοφωνικά, τηλεοπτικά και διαδικτυακά μέσα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ειδικότερα οι υπηρεσίες που συμφωνούνται με την παρούσα αφορούν:

Α) Στην εκπόνηση σχεδίου για κάθε είδους εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, με βάση τις εκάστοτε ομάδες και κατηγορίες κοινού στις οποίες απευθύνονται τα επιμέρους μηνύματα (γενική κοινή γνώμη, ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, άτομα με αναπηρία, αλλοδαποί πολίτες κ.λ.π.), προς τον σκοπό της εμπέδωσης των μέτρων πρόληψης και αποφυγής διάδοσης του κορωνοϊού COVID -19, καθώς και κάθε συναφή υπηρεσία που απαιτείται για την υλοποίηση εκάστης.

Η εκπόνηση σχεδίου εκστρατείας αφορά εν γένει στο σχεδιασμό, οργάνωση και εκτέλεση της επικοινωνιακής στρατηγικής, καθώς και τη διενέργεια προπαρασκευαστικών ενεργειών για την καθ' οιονδήποτε τρόπο ή μέσο ανακοίνωση προς το κοινό του ενημερωτικού υλικού για τους ανωτέρω σκοπούς και περιλαμβάνει:

(Α1) το σχεδιασμό, τη δημιουργία και την παραγωγή κατά περίπτωση οπτικοακουστικού, λεκτικού, με απεικόνιση ή μη, επικοινωνιακού υλικού για τη μετάδοση ή καταχώρηση σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικότερα: τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών ενημερωτικών μηνυμάτων διάρκειας άνω του ενός (1) λεπτού, μακέτας για εφημερίδες/περιοδικά, μακέτας για αφίσσα, μηνυμάτων για το διαδίκτυο (συμπεριλαμβανομένων μέσων κοινωνικής δικτύωσης).

Ρητά συμφωνείται από τους συμβαλλόμενους ότι για τη δημιουργία και παραγωγή του επικοινωνιακού υλικού, που περιλαμβάνει τόσο την παραγωγή πρωτότυπων δημιουργημάτων λόγου ή τέχνης όσο και την καθ' οιονδήποτε μέσο εγγραφή, προσαρμογή, εκτέλεση ή αναπαραγωγή τους δύναται να χρησιμοποιηθεί υπεργολάβος επιλογής του Αναδόχου υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 12 της Σύμβασης.

(Α2) τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης που θα περιλαμβάνει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ανά κατηγορία, τον τρόπο και τη συχνότητα μετάδοσης ή καταχώρησης σε αυτά, προς το σκοπό της επιλογής των κατάλληλων μέσων ανακοίνωσης και προβολής του ενημερωτικού υλικού. Η υποχρέωση αυτή αφορά τόσο την εκπόνηση και παροχή στρατηγικού σχεδιασμού μέσων αναφορικά με τον χρόνο, την έκταση και τα μέσα ενημέρωσης όσο και τη διενέργεια τακτικών σχεδιασμών και έκτακτων αναθεωρήσεων χρήσης μέσων.

(Α3) τη σύνταξη και υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που

αφορά κατά περίπτωση αγορά χώρου ή χρόνου. Η υποχρέωση αυτή περιλαμβάνει την κατάρτιση σχετικού προϋπολογισμού χρήσης μέσων. Ρητά συμφωνείται ότι η συμμετοχή στην κατανομή της συνολικής δαπάνης των τοπικών και περιφερειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για κάθε κατηγορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%).

Για λόγους καλύτερης διαχείρισης, πλέον της γενικής πρότασης των στοιχείων υπό (Α2) και (Α3) ανωτέρω είναι δυνατή η υποβολή επιμέρους προτάσεων ανά κατηγορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ή όπως άλλως ζητηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την απόλυτη διακριτική της ευχέρεια.

Β) Την παροχή συναφών υπηρεσιών ως ακολούθως:

(Β1) την υπηρεσία παρακολούθησης της ομαλής υλοποίησης του εγκεκριμένου προγράμματος με την προσκόμιση στοιχείων, μετρήσεων και αναφορών απόδοσης, καθώς και βεβαιώσεων καλής εκτέλεσης με βάση τις οποίες γίνεται η αποπληρωμή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας που φιλοξενούν τα σχετικά μηνύματα.

Στο πλαίσιο της εν λόγω υπηρεσίας ο Ανάδοχος διενεργεί: (α) έλεγχο της εμφάνισης, παρουσίας, ή προβολής/μετάδοσης του ενημερωτικού υλικού από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, (β) ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο – αξιολόγηση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (γ) έλεγχο των προσκομισθέντων παραστατικών από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και παρέχει αναλυτική πληροφόρηση στην Αναθέτουσα Αρχή, αναφορικά με τις πραγματοποιηθείσες συνολικές δαπάνες, τους προϋπολογισμούς δαπανών και τα προγράμματα κρατήσεων.

Η σχετική ενημέρωση αποστέλλεται εγγράφως στην Αναθέτουσα Αρχή ανά τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να διευκολύνεται ο έλεγχος του προϋπολογισμού και των δαπανών της εκστρατείας.

(Β2) την παροχή κάθε άλλης τυχόν αναγκαίας υπηρεσίας για την υλοποίηση της εκστρατείας. Στις υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνεται:

(α) Η διαπραγμάτευση για λογαριασμό της Αναθέτουσας Αρχής, επί των οικονομικών και λοιπών όρων και προϋποθέσεων ανακοίνωσης, καταχώρησης, προβολής ή μετάδοσης, κατά περίπτωση, του ενημερωτικού υλικού και επί τυχόν λοιπών ειδικών ζητημάτων, κατόπιν σχετικής εξουσιοδότησης από την Αναθέτουσα Αρχή, προκειμένου να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή θέση καταχώρησης ή μετάδοσης,

(β) η διενέργεια των απαραίτητων παραγγελιών, κρατήσεων, αγορών χώρου και χρόνου και τροποποιήσεων αυτών, μετά από έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής, στο πλαίσιο του ρητά συμφωνηθέντος με την Αναθέτουσα Αρχή προϋπολογισμού,

(γ) η παροχή συμβουλών επί ζητημάτων που άπτονται της επικοινωνιακής στρατηγικής, της διαμόρφωσης του περιεχομένου και της επιλογής των κατάλληλων μέσων ενημέρωσης...

Άρθρο 2 – ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Άρθρο 8 – ΠΑΡΑΛΑΒΗ – ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

8.1 Οι υπηρεσίες του Αναδόχου παρακολουθούνται, καθοδηγούνται και εγκρίνονται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης από την Αναθέτουσα Αρχή, κατά τον προσήκοντα τρόπο, είτε από την τυχόν ορισθείσα Επιτροπή Παραλαβής, τα μέλη της οποίας θα γνωστοποιηθούν εγγράφως στον Ανάδοχο...

8.2 Ο Ανάδοχος θα είναι υπεύθυνος για την ορθή εκπλήρωση των υποχρεώσεων του, η οποία θα είναι σύμφωνη με τους όρους της παρούσας και με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης, κατά τρόπο ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα της Αναθέτουσας Αρχής και να εκπληρώνεται με τον καλύτερο τρόπο το αντικείμενο της παρούσας.

8.3 Η ποιοτική και ποσοτική παραλαβή των Υπηρεσιών θα πραγματοποιείται με τη σύνταξη σχετικού πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής, το οποίο και θα εγκρίνεται από τα ως άνω αναφερόμενα όργανα της Αναθέτουσας Αρχής.

Άρθρο 10 – ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΤΙΜΗΜΑ

Το συμβατικό τίμημα για την παροχή των Υπηρεσιών συμφωνείται σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της τελικής συνολικής δαπάνης εκστρατείας επικοινωνίας και ενημέρωσης και η οποία σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που περιγράφεται στην υπ' αριθμ. ΓΔΟΥ72/20-03-2020 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων, η οποία αναφέρεται στο προσέμιο της υπ' αριθμ. ΚΥΑ 227/2020 (Β' 948)...

Οι συμβαλλόμενοι συνομολογούν και δέχονται αμοιβαία ότι η αμοιβή για την παροχή των Υπηρεσιών, όπως αυτές περιγράφονται στην παρούσα θα παραμείνει σταθερή και αμετάβλητη μέχρι την ολοκλήρωση της παραλαβής των Υπηρεσιών με τη λήξη της σύμβασης και αποκλείεται απόλυτα κάθε αναπροσαρμογή, αναθεώρηση και γενικά μεταβολή αυτής για οποιονδήποτε λόγο ή αιτία, ακόμη και για έκτακτους λόγους που δεν μπορούν να προβλεφθούν.

8. Υπ' αριθμ. 337/25-04-2020 (ΦΕΚ Β' 1583) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό

Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 227/2020 (Β' 948) κοινής απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Καθορισμός διαδικασίας ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο

πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19».

9. Υπ' αριθμ. 347/30-04-2020 (ΦΕΚ Β' 1638) Απόφαση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό

Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 179/15-03-2020 απόφασης του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Δωρεάν μετάδοση ενημερωτικών μηνυμάτων για την προστασία της δημόσιας υγείας και τα μέτρα για την αποφυγή της διάδοσης του κορωνοϊού COVID – 19 από τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς (Β' 861).

10. Υπ' αριθμ. Πρωτ. 348/30-04-2020 Απόφαση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, αναρτητέα στο διαδίκτυο και καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ, με αριθμό **20AWRD006643519 2020-04-30**, με θέμα «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 245/2020 (ΚΗΜΔΗΣ: 20AWRD006483108), Απόφασης του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19»».

11. Η από 30-04-2020 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ μεταξύ της Προεδρίας της Κυβέρνησης και της αναδόχου εταιρείας με την επωνυμία «Initiative Media Διαφημιστική Ανώνυμη Εταιρεία»

12. Υπ' αριθμ. Πρωτ. 2/15786/2001023000293/20.03.2020 και 217218/2001029000042/05.05.2020 αποφάσεις του Υφυπουργού Οικονομικών με θέμα τις μεταβολές εκτελούμενου π/υ με τη μεταφορά πιστώσεων ύψους 11.000.000 ΕΥΡΩ και 9.000.000 ΕΥΡΩ αντιστοίχως.

13. Οι πληρωμές των δικαιούχων ΜΜΕ έγιναν κατόπιν των προβλεπόμενων του νόμου, ως ανωτέρω, σχετικών βεβαιώσεων για την καλή εκτέλεση των ανατεθεισών υπηρεσιών και των σχετικών λοιπών δικαιολογητικών.

Ειδικότερα εξεδόθησαν οι από **14.04.2020** (εστάλη με το υπ' αριθμ. Πρωτ. 316/14.04.2020 έγγραφο του Γραφείου του Υφυπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ στο Γραφείο του Υφυπουργού Οικονομικών), **21.05.2020**, υπ' αριθμ. Πρωτ. **535/26.06.2020** και **561/01.07.2020** βεβαιώσεις του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό.

Αντίστοιχα συντάχθηκαν τα υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΔΟΥ 85Β/16.04.2020, ΓΔΟΥ 93/30.04.2020 έγγραφα της ΓΔΟΥ του Υπ. Οικονομικών προς τη Διεύθυνση Λογαριασμών και Ταμειακού Προγραμματισμού της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής, προκειμένου να προβεί στην πληρωμή των δικαιούχων των επισυναπτόμενων πινάκων, καθώς και τα υπ' αριθμ. Πρωτ. ΥΓ 21/20.05.2020,

ΥΓ 25/22.05.020, ΥΓ 95/01.07.2020, ΥΓ 4 ΕΜΠ/01.07.2020, ΥΓ 5 ΕΜΠ/03.07.2020, ΥΓ ΕΜΠ 6/13.08.2020 ΚΑΙ ΥΓ 167/25.09.2020 έγγραφα της Υπηρεσιακής Γραμματέως, ομοίως προς την ανωτέρω Διεύθυνση Λογαριασμών, σχετικά με την πληρωμή των δικαιούχων των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Εντέλει, εκδόθηκαν από το Τμήμα Α΄ της Διεύθυνσης Λογαριασμών οι αντίστοιχες εντολές πληρωμής προς την Τράπεζα της Ελλάδος.

3. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ «INITIATIVE MEDIA ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

Η Initiative Media Διαφημιστική Ανώνυμη Εταιρεία είναι θυγατρική εταιρεία του πολυεθνικού media agency Initiative, του διεθνούς Ομίλου Interpublic Group. Ο Όμιλος είναι εισηγμένος στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης με όλες τις διαδικασίες, τους κανόνες και τη διαφάνεια που επιβάλλει η αμερικανική νομοθεσία στις συναλλαγές μιας εταιρείας με τους πελάτες της.

Στην Ελλάδα, η εταιρεία δραστηριοποιείται τα τελευταία τριάντα χρόνια. Είναι από τα πρώτα media agencies που ιδρύθηκαν στη χώρα μας στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Στη διαδρομή της, εκτός από πολυεθνικές και μεγάλες ελληνικές εταιρείες, έχει αναλάβει διαφημιστικές εκστρατείες από την κεντρική κρατική διοίκηση, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα και την τοπική αυτοδιοίκηση, με πιο πρόσφατη την επικοινωνιακή εκστρατεία της Δ.Ε.Η., την περίοδο 2017-2019, επί συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝ.ΕΛ.

Σύμφωνα με τον **Προέδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο της εταιρείας Μιχαήλ Γκάλγκο**, ο οποίος κλήθηκε από την επιτροπή να καταθέσει:

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): *...με αντικειμενικά, αλλά και με ποιοτικά κριτήρια συγκαταλεγόμαστε διαχρονικά στις μεγαλύτερες εταιρείες στρατηγικού σχεδιασμού και υλοποίησης καμπανιών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης...*

...δεν θα μπορούσαν -πέρα από δυο, τρία μεγάλα media agencies- άλλα agencies να ανταπεξέλθουν στη συγκεκριμένη καμπάνια. Από υλικοτεχνική υποδομή; Από γνώση; Από ταχύτητα; Από ανθρώπινο δυναμικό;...

Κατά τον μάρτυρα, ήταν αδύνατο για το ελληνικό δημόσιο, αφενός, να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μια τέτοια έντασης, χρονικών περιορισμών και συνθετότητας εκστρατεία ενημέρωσης με ιδίους ανθρώπινους και υλικούς πόρους, αφετέρου, να την αναθέσει σε μια ιδιωτική εταιρεία με βάση την συνήθη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων:

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

...η διαδικασία του διαγωνισμού διαρκεί τουλάχιστον τρεις μήνες, έως τέσσερις μήνες των δημοσίων έργων...

...Θέλω να θυμηθείτε τις συνθήκες που δουλεύαμε εκείνη την εποχή. Εκείνη την εποχή ήταν πρωτόγνωρο για όλο τον κόσμο, αλλά και για τη διαφημιστική αγορά. Βρεθήκαμε στα σπίτια μας με ένα lockdown και έπρεπε να επικοινωνήσουμε με όλα τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, με όλους μας τους πελάτες έχοντας υλικοτεχνική υποδομή. Μέσα σε δέκα μέρες εξήντα πέντε άτομα της INITIATIVE επανδρώθηκαν με laptop, printers, οθόνες, αναβαθμίστηκαν τα συστήματα internet που είχαν στα σπίτια τους, προσπάθησαν να βρουν το χώρο μέσα στα σπίτια τους για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις καμπάνιες.

Άρα, λίγες εταιρείες στο χώρο μας θα μπορούσαν με αυτήν την ταχύτητα να επανδρώσουν το προσωπικό τους, για να ανταπεξέλθουν σε μια τέτοια μεγάλη καμπάνια, τη μεγαλύτερη, ίσως, καμπάνια που έχει γίνει στην ελληνική αγορά τα τελευταία τριάντα χρόνια, όχι τόσο σε ύψος budget, όσο έντασης και χρονικών περιθωρίων. Βγάλαμε μέσα σε δύο μήνες δύο καμπάνιες, «Μένουμε Σπίτι» και «Μένουμε Ασφαλείς»...

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών Αλέξιο Σκαναβή, ο οποίος κατέθεσε στην επιτροπή ως μάρτυρας, η πανδημική κρίση από τη διασπορά του κορωνοϊού Covid-19 αποτέλεσε μια πρωτόγνωρη πρόκληση αντιμετώπισης εξαιρετικά επείγουσών συνθηκών και αναγκών.

Κατά τη γνώμη του, η επικοινωνιακή διαχείριση της πανδημίας ήταν κρίσιμη κι αναγκαία. Σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρα, η έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών για θέματα που άπτονται της πανδημίας, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω της διαφημιστικής καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» ήταν επιτυχημένη.

Περαιτέρω, συνεφώνησε ότι σε εξαιρετικά επείγουσες συνθήκες, όπως αυτή της πανδημικής κρίσης, πρέπει κανείς να ενεργεί γρήγορα, ώστε καλώς εξεδόθησαν πράξεις νομοθετικού περιεχομένου και πραγματοποιήθηκε η καμπάνια «Μένουμε Ασφαλείς – Μένουμε Σπίτι» σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα:

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

...Νομίζω ότι η Κυβέρνηση έκανε αυτό που έπρεπε να κάνει, δηλαδή η Κυβέρνηση έπρεπε να αναθέσει σε κάποιους ειδικούς το να κάνουν αυτή τη διαφημιστική καμπάνια, όπως έγινε...

...Ξαναλέω, λοιπόν, ότι είχαμε πράξεις νομοθετικού περιεχομένου την τελευταία δεκαετία για την οικονομική κρίση περισσότερο, έτσι; Άρα λοιπόν εδώ πέρα πρέπει να κινηθεί γρήγορα το σύστημα. Βεβαίως έπρεπε να ακολουθηθεί μια τέτοια διαδικασία, η οποία είναι νόμιμη και σωστή. Δεν θεωρώ, εν πάση περιπτώσει, ότι αυτό ήταν κάτι λάθος...

Κατά τον Πρόεδρο της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών Επαρχιακού Τύπου, Αντωνίο Μουντάκη ο οποίος κατέθεσε στην επιτροπή:

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ (Μάρτυς):

...Νομίζω ότι ήταν πολύ δύσκολο να κάνει οποιοδήποτε άλλος αυτή τη δουλειά, εκτός από μία διαφημιστική εταιρεία που έχει την εμπειρία...

...μόνο μια διαφημιστική εταιρεία που έχει την εμπειρία μπορούσε να κάνει αυτή τη δουλειά. Δεν ξέρω τα κριτήρια επιλογής των Μέσων διότι δεν έχουμε μετρήσεις, πωληθέντα φύλλα, όπως τα αθηναϊκά...

Σύμφωνα με την Πρόεδρο της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Σ.Η.Ε.Α.), κ. Μαρία Αντωνιάδου, η οποία κατέθεσε στην επιτροπή, ήταν απαραίτητο και αναγκαίο η Κυβέρνηση να προβεί στην διενέργεια μιας καμπάνιας όσον αφορά την ενημέρωση των πολιτών, για να αντιμετωπιστεί μια επείγουσα συνθήκη όπως αυτή της πανδημίας:

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς):

... εδώ μιλάμε για μια πανδημία όπου τα γεγονότα είναι έκτακτα και ο κόσμος πρέπει να ενημερωθεί. Άλλωστε, τουλάχιστον οι τρεις τελευταίες γενιές ζούμε κάτι πρωτόγνωρο, όχι μόνο στη χώρα, αλλά παγκόσμια...

Από τα παραπάνω καταδεικνύεται όχι απλώς η αναγκαιότητα μιας εκστρατείας ενημέρωσης αλλά και ότι η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης που ακολουθήθηκε έγινε αποκλειστικά και μόνο λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα της πανδημίας, καθώς ήταν κρίσιμο να ενημερωθούν άμεσα οι πολίτες. Σε διαφορετική περίπτωση, τυχόν διαδικασίες δημόσιου διαγωνισμού θα διαρκούσαν τουλάχιστον τρεις μήνες, ακυρώνοντας τη στόχευση της διαφημιστικής καμπάνιας.

Από τις μαρτυρικές καταθέσεις και το αποδεικτικό υλικό προκύπτει επίσης ότι η Initiative Media ήταν από τις ελάχιστες εταιρίες του χώρου που μπορούσε να ανταπεξέλθει στους χρονικούς περιορισμούς και πιθανώς η μόνη που μπορούσε να προβεί άμεσα στις διαδικασίες αναδιοργάνωσης του τρόπου λειτουργίας της, εν μέσω πανδημίας και lock-down, για την άμεση και απρόσκοπτη ολοκλήρωση της

καμπάνιας ενημέρωσης. Αυτό κυρίως, λόγω της υλικοτεχνικής υποδομής, της γνώσης και της εμπειρίας και του ανθρώπινου δυναμικού που διέθετε, με δεδομένο ότι επικοινωνιακή εκστρατεία τέτοιου μεγέθους δεν είχε υλοποιηθεί έως τότε στην Ελλάδα.

Για το θέμα αυτό ο κ. Γκάλγκος αναφέρει χαρακτηριστικά:

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

*... Ξαφνικά βάλαμε τον Έλληνα πολίτη μέσα στο σπίτι του λόγω της πανδημίας. Έπρεπε να το τηρήσει και ταυτόχρονα να εκπαιδευτεί για τη χρήση μάσκας, για όλα. Ήταν ένα πάρα πολύ δύσκολο έργο το να εκπαιδεύσεις, να πιάσεις αποτελεσματικά και να εκπαιδεύσεις. Και αυτός είναι ο λόγος βασικά που ειδικά στο δεύτερο μέρος της καμπάνιας χρησιμοποιήθηκαν πολλαπλά δημιουργικά υλικά. Για τη διαδικτυακή επικοινωνία χρησιμοποιήθηκαν εβδομήντα τέσσερα διαφορετικά είδη επικοινωνίας...
...Όλα αυτά έπρεπε να περαστούν σε ειδικές ομάδες πελατών, χωρισμένα target, αναλόγως με το affinity, πότε θα αλλάξει, διάφορα πράγματα τεχνικά...*

4. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΝΤΙΤΙΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Για την άμεση και αποτελεσματική οργάνωση της επικοινωνιακής εκστρατείας και σε υλοποίηση της από **14-03-20 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου** εκδόθηκε:

Η υπ' αριθμ. 227/2020 (ΦΕΚ Β' 948) κοινή Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Καθορισμός διαδικασίας ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19», η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 337/2020 (ΦΕΚ Β' 1583) κοινή Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 227/2020 (Β' 948) κοινής απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Καθορισμός διαδικασίας ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19», με την οποία τέθηκε το πλαίσιο ανάθεσης της εκστρατείας επικοινωνίας και σε εκτέλεση αυτής η υπ' αριθμ. 245/2020 (ΚΗΜΔΗΣ: 20AWRD006483108), Απόφαση του

Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19», ως τροποποιήθηκε με την υπ’ αριθμ. **348/2020 (ΚΗΜΔΗΣ: 20AWRD006643519)** Απόφαση του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, «Τροποποίηση της υπ’ αριθμ. 245/2020 (ΚΗΜΔΗΣ: 20AWRD006483108), Απόφασης του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό «Ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19»», με την οποία η Αναθέτουσα Αρχή ανέθεσε στην Ανάδοχο Εταιρεία με την επωνυμία «Initiative Media Διαφημιστική Ανώνυμη Εταιρεία», την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης, επιλογή η οποία βασίστηκε στην εξειδικευμένη τεχνογνωσία της ανωτέρω εταιρείας στην παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης, καθώς και στην πολυετή πείρα και δράση αυτής στον χώρο της διαφήμισης στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

Ακολούθως, με τον ανωτέρω οικονομικό ανάδοχο του έργου συνήφθη η από **26-03-2020 Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών Επικοινωνίας και Ενημέρωσης**, όπως τροποποιήθηκε στις **30-04-2020**, με την οποία καθορίστηκαν οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις υλοποίησης της εκστρατείας, ήτοι αντικείμενο, υποχρεώσεις και λοιπά θέματα. Το συνολικό οικονομικό αντίτιμο των συμβάσεων ανήλθε στα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ.

Σύμφωνα με τον κ. Γκάλγκο, αν επιλέγονταν η στρατηγική της μετάδοσης αποκλειστικά και μόνο δωρεάν μηνυμάτων, η εν λόγω διαφημιστική καμπάνια δεν θα μπορούσε να ολοκληρώσει την αποτελεσματικότητά της και να φτάσει στο 100% του ελληνικού πληθυσμού. Με δεδομένο ότι η διαφημιστική καμπάνια έπρεπε να καλύψει τον ελληνικό πληθυσμό στο 100%, το οικονομικό αντίτιμο των συμβάσεων δεν ήταν μεγάλο:

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

...Δεν υπάρχουν καμπάνιες στον ιδιωτικό φορέα ακόμα και στις κρατικές καμπάνιες με αποτελεσματική κάλυψη και μιλώντας για αποτελεσματική κάλυψη σας μιλάω για συχνότητες 6%, 7%, 8% και πάνω, όχι για να μάθουν την καμπάνια. Ο στόχος της καμπάνιας ο βασικός ήταν η εκπαίδευση, ειδικά το δεύτερο σκέλος. Όταν μιλάμε για το «Μένουμε ασφαλείς», ο ελληνικός λαός, οι Έλληνες πολίτες έπρεπε να αλλάξουν συνήθειες, τρόπο, συνήθεια ζωής. Έπρεπε να κλειστούν, να μείνουν στο σπίτι, να

δουλέψουν διαδικτυακά, έπρεπε να μάθουν να πλένουν τα χέρια τους, να φτιάχνουν τις μάσκες τους, να υπάρχει η εκπαίδευση των Ελλήνων πολιτών. Για να πιάσουμε το 100% της συγκεκριμένης καμπάνιας απαιτούνται χρήματα...

...

... μη σας πω ότι και τα λεφτά εκ του αποτελέσματος ήταν λίγα. Παράδειγμα στην Πορτογαλία ήταν 40 εκατομμύρια αξία χρόνος και 37 εκατομμύρια για το 2020-2021. Να μην μιλήσω για την Αυστρία που έχει ξεπεράσει τα 100 εκατομμύρια. Και μιλάω για δύο χώρες πληθυσμιακά ίσες με τον ελληνικό λαό...

Σύμφωνα επίσης με τον κ. Σκαναβή, τα χρήματα που δόθηκαν για τη συγκεκριμένη καμπάνια ήταν ελάχιστα, ενώ τα οφέλη που αποκομίσαμε από την καμπάνια ήταν πολλαπλάσια του κόστους της.

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

...Θεωρώ ότι αυτά τα χρήματα, εάν κάποιος αποφασίσει να κάνει μία πραγματικά σωστή ενημέρωση και επικοινωνία για αυτά τα θέματα, ήταν ελάχιστα, ναι...

...Δεν θεωρώ ότι ήταν κανένα φοβερό ποσό όλη αυτή η διαφημιστική καμπάνια, το ύψος της διαφημιστικής δαπάνης και σε σύγκριση κιόλας και με καμπάνιες οι οποίες γίνονται για καταναλωτικά προϊόντα, για άλλα πράγματα...

5. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

Σύμφωνα με την μαρτυρική κατάθεση του Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου της Initiative Media Μιχάλη Γκάλγκου, ο σχεδιασμός από την εταιρεία της επιλογής των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και η κατανομή της προϋπολογιζόμενης δαπάνης βασίστηκε τόσο σε ποσοτικά κριτήρια όσο ποιοτικά κριτήρια.

Στα ποσοτικά κριτήρια συγκαταλέγονται η τηλεθέαση, η ακροαματικότητα, η κυκλοφορία, ο infinitive index στα διάφορα target groups, η διαδραστικότητα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι διπλοκαλύψεις μεταξύ των διάφορων μέσων, η πιστότητα, η διάρκεια παραμονής ακρόασης ραδιοφώνου, τηλεόρασης, σε συνδυασμό με τις εμπορικές πολιτικές των Μέσων.

Τα ποιοτικά κριτήρια με τη σειρά τους, αναφέρονται κυρίως στο λεγόμενο brand safety, την ασφάλεια της επωνυμίας, την ασφάλεια του μηνύματος, το περιβάλλον στο οποίο θα εκτεθεί το μήνυμα.

Κατά τον κ. Γκάλγκο, αν λαμβάνονταν υπόψη μόνο ποσοτικά κριτήρια, θα υπήρχε ζήτημα ως προς τη διείσδυση της διαφημιστικής καμπάνιας:

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

...Αν παίρναμε μόνο τις κυκλοφορίες το 90% του Τύπου έπρεπε να πάει στο Βήμα και στο Πρώτο Θέμα...

Ως προς το μηντιακό περιβάλλον, ο κ. Γκάλγκος επισήμανε ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να μην αντίκειται στα κεντρικά μηνύματα τα οποία θέλει να περάσει η επικοινωνιακή καμπάνια. Στη βάση αυτής της κρίσιμης παραδοχής για την επιτυχία της μετάδοσης του διαφημιστικού μηνύματος υπήρξε μη επιλογή κάποιων ελάχιστων μέσων ενημέρωσης, για διαφορετικούς λόγους το καθένα. Στην περίπτωση αυτή εντάσσεται η μη επιλογή της εφημερίδας DOCUMENTO, ΜΑΚΕΛΕΙΟ, ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ, F&M VOICE:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΝΑΤΑΣΑ) ΓΚΑΡΑ:

...Αναφέρατε πριν ότι αποκλείστηκε η εφημερίδα DOCUMENTO λόγω περιεχομένου, κάτι που θεωρώ πάρα πολύ σοβαρό. Θα ήθελα να μάθω ποιος έκανε την εισήγηση αποκλεισμού λόγω περιεχομένου και θα ήθελα να μας αναφέρετε και ποιο ήταν αυτό το περιεχόμενο που οδήγησε σε αποκλεισμό.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

Μάλιστα. Εκείνο που είπα στην αρχική μου τοποθέτηση για το συγκεκριμένο έντυπο είναι ότι θα μπορούσε, αν και έχει μεγάλες διπλοκαλύψεις, με τα ποσοτικά χαρακτηριστικά να συμπεριληφθεί στη συγκεκριμένη καμπάνια. Απλώς τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο υπήρχαν δημοσιεύματα. Το περιεχόμενο του συγκεκριμένου εντύπου ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με το μήνυμα και το περιεχόμενο του μηνύματος και της καμπάνιας που υπήρχε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΝΑΤΑΣΑ) ΓΚΑΡΑ:

Δηλαδή;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

Τι δηλαδή; Δεν τα ξέρετε; Θέλετε να σας τα υπενθυμίσω;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΝΑΤΑΣΑ) ΓΚΑΡΑ:

Όχι, γιατί αυτό δεν είναι στη δική μας κρίση. Εσείς πρέπει να μας ενημερώσετε για τις συζητήσεις που έχετε κάνει και για τα κριτήρια τα οποία υπήρξαν.

...

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

«Από το “Μένουμε Σπίτι”, στο “Μένουμε Ταπί”» μέχρι το «Κορωνοϊός, κοροϊδοϊός» και άλλα δημοσιεύματα.

....

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΝΑΤΑΣΑ) ΓΚΑΡΑ:

Έχετε εντοπίσει άλλα μέσα που να έχουν αντίστοιχο περιεχόμενο που θα οδηγούσε στον αποκλεισμό τους; Φαντάζομαι ότι έχετε ελέγξει όλα τα μέσα.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

Για διαφορετικούς λόγους αποκλείστηκαν και άλλα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΝΑΤΑΣΑ) ΓΚΑΡΑ:

Ποια μέσα ήταν αυτά;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

Η «Ελεύθερη Ώρα» -δεν θυμάμαι τον τίτλο, πώς λέγεται;- αποκλείστηκε, «F&M Voice», «Μακελειό». Όλα αυτά δεν συμπεριλήφθηκαν.

Σε άλλο σημείο της κατάθεσής του ο κ. Γκάλγκος αναφέρει:

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

...για το *brand safety* αποδείχθηκαν πολλά μέσα. Δεν είμαι σε θέση να σας πω αυτή τη στιγμή αν είναι λόγω *brand safety* ή λόγω μη πιστότητας κοινού ή λόγω μεγάλων διπλοκαλύψεων με άλλα, όπως παραδείγματος χάρη στοιχηματικές εταιρείες...

Ερωτώμενος για τον αποκλεισμό της εφημερίδας DOCUMENTO, ο κ. Σκαναβής επισήμανε μια άλλη διάσταση:

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

...Όσον αφορά την εφημερίδα DOCUMENTO, εάν πληροί τα κριτήρια ή όχι, πάλι δεν μπορώ να σας απαντήσω. Το μόνο που μπορώ να σας απαντήσω είναι ότι η εφημερίδα DOCUMENTO δεν ανακοινώνει την κυκλοφορία της. Συνεπώς, ένα από τα κριτήρια δεν τα πληροί...

Ο συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων εξηγεί κατά τον κ. Γκάλγκο την κατανομή της διαφημιστικής δαπάνης σε μέσα ενημέρωσης για τα οποία έγινε ονομαστική αναφορά στην επιτροπή. Έτσι:

1. Η εφημερίδα «Φιλελεύθερος», ενοποιημένη με το «Liberal.gr» συνολικά 180.000 ΕΥΡΩ. Η διαδραστικότητα του Φιλελεύθερου με το Liberal, το μεγάλο ηλικιακό κοινό του, το οποίο έπρεπε στη συγκεκριμένη καμπάνια να υπερτονιστεί, σε συνδυασμό με

την εμπορική του πολιτική και τη μεγάλη συνδρομητική του βάση οδήγησαν σε αυτό το ποσό.

2. Η «Εφημερίδα των Συντακτών» είχε πολύ μεγάλες διπλοκαλύψεις οι οποίες σε συνδυασμό και με νεανικό κοινό και μαζί με την εμπορική πολιτική έλαβε το ποσό των 40.000 ευρώ.
3. Αντίστοιχος συνδυασμός κριτηρίων προκρίθηκε και για τους ραδιοφωνικούς σταθμούς:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ:

...Πείτε μου σας παρακαλώ. Ο ραδιοφωνικός σταθμός Kiss FM έχουμε καταγράψει ότι βρισκόταν εκείνη την εποχή στην 15η θέση της ακροαματικότητας και ο Athens Dj βρισκόταν στην 3η θέση της ακροαματικότητας. Πώς είναι δυνατόν ο Kiss FM να πάρει 86 χιλιάδες ευρώ και ο Athens Dj να πάρει 49 χιλιάδες ευρώ;...

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

...Δεν παίρνουμε τη λίστα της ακροαματικότητας και παίρνουμε τους δέκα πρώτους. Υπάρχουν ραδιόφωνα στη ροκ μουσική, ραδιόφωνα στην έντεχνη ελληνική μουσική, ραδιόφωνα στην ποπ μουσική, ραδιόφωνα λαϊκά, ραδιόφωνα δημοτικά, ραδιόφωνα κρητικά, ραδιόφωνα αθλητικά, ραδιόφωνα ειδησεογραφικά. Όλα αυτά τα ραδιόφωνα γκρουπάρονται και αναλύονται μέσα στην υποκατηγορία του καθενός.

Άρα ο KISS, ειδικά άμα θέλετε την άποψή μου, θεωρείται ο «νούμερο 1» ραδιοφωνικός σταθμός στην ποπ μουσική διαχρονικά, ο «νούμερο 1» ραδιοφωνικός σταθμός. Και τονίζω τη λέξη «διαχρονικά», γιατί αυτό μας δείχνει την πιστότητά του.

Δεν αμφιβάλλω και για τον DEE JAY. Και ο DEE JAY του Ομίλου Φιλιππόπουλου πήρε, γιατί ο DEE JAY έχει διπλοκαλύψεις με τον ROCK FM με τον ΛΑΜΨΗ, που είναι όλοι μέσα στον όμιλο του κ. Φιλιππόπουλου....

Αναφορικά με τη στάση που επέδειξε ο τηλεοπτικός σταθμός ΒΕΡΓΙΝΑ TV στο ζήτημα του εμβολιασμού:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ:

...Κύριε μάρτυς, ήθελα να σας ρωτήσω τώρα στο πλαίσιο της ίδιας ενότητας, του brand safety που εσείς ορίστε προηγουμένως.

Το ΒΕΡΓΙΝΑ TV, ένα κανάλι στο οποίο δημόσια έβγαιναν τότε και έλεγαν ότι ο Σόρος και ο Gates προσπαθούν να επιβάλλουν τον εμβολιασμό. Πώς εντάχθηκε σε αυτή την καμπάνια, με βάση το κριτήριο που εσείς θέσατε;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):

Τον μήνα Απρίλιο και Μάιο δεν υπήρχε θέμα εμβολιασμού. «Μένουμε Σπίτι», «Μένουμε Ασφαλείς». Ο εμβολιασμός ήταν στο δεύτερο στάδιο της καμπάνιας και δεν

μπορούσαμε να ξέρουμε τη θέση του καναλιού. Αν μου λέγατε να σχεδιάσω την καμπάνια του εμβολιασμού, σαφώς και η πρότασή μας, με βάση το brand safety, θα ήταν να μην μπει στο ΒΕΡΓΙΝΑ. Όμως στο κομμάτι «Μένουμε Σπίτι», «Μένουμε Ασφαλείς» δεν είχε τοποθετηθεί ως προς τον εμβολιασμό...

Σύμφωνα με τον κ. Σκαναβή, το χρηματικό ποσό που δόθηκε στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για τη διαφημιστική καμπάνια «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» δεν είναι χρηματοδότηση ή επιδότηση, αλλά διαφημιστική δαπάνη. Κατά τον μάρτυρα, παρασχέθηκαν κάποιες υπηρεσίες από όλα τα μέσα ενημέρωσης και τα μέσα πληρώθηκαν για αυτές τις συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Επικαλούμενος την εμπειρία του ο μάρτυρας επισήμανε ότι, σε μια διαφημιστική καμπάνια, το ύψος της διαφημιστικής δαπάνης επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων, όπως είναι η τιμή της σελίδας που διαφέρει από εφημερίδα σε εφημερίδα, με αποτέλεσμα η διαφημιστική εταιρεία να καταβάλει υψηλότερο κονδύλι για να κάνει μια καταχώρηση στην εφημερίδα με την ακριβότερη τιμή ανά σελίδα.

Αντιστοίχως, ένα τηλεοπτικό κανάλι με υψηλή τηλεθέαση θα έχει υψηλότερη τιμή ανά διαφημιστικό μήνυμα από ένα κανάλι με χαμηλή τηλεθέαση. Κατά τον μάρτυρα, εάν ο διαφημιστής θέλει να έχει παρουσία και στα δύο κανάλια και μάλιστα τις συγκεκριμένες ώρες υψηλής θεαματικότητας, είναι αντιληπτό ότι στο ένα κανάλι θα πληρώσει παραπάνω χρήματα και στο άλλο κανάλι θα πληρώσει λιγότερα.

6. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Ο μάρτυρας **Ιορδάνης Γιαμουρίδης** ήταν ο **Πρόεδρος της Επιτροπής Παραλαβής του έργου** της επικοινωνιακής εκστρατείας από την ανάδοχο εταιρεία, ήτοι της Επιτροπής που συνέταξε το πρωτόκολλο προσωρινής και οριστικής παραλαβής, έπειτα από τη διενέργεια του σχετικού ελέγχου που απεδείκνυε ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το παραδοτέο έργο ανταποκρίνεται στους όρους της Σύμβασης.

Σύμφωνα με τον μάρτυρα, έργο της επιτροπής ήταν η παραλαβή των υπηρεσιών της από 26 Μαρτίου σύμβασης. Η απόφαση συγκρότησης κοινοποιήθηκε στον ίδιο, ψηφιακά υπογεγραμμένη, στις 30 Απριλίου. Ο μάρτυρας επεσήμανε ότι, κατά το χρόνο ορισμού του ως Προέδρου της Επιτροπής Παραλαβής, η εκστρατεία επικοινωνίας ήταν ήδη σε εξέλιξη, από τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης, με λήξη της διάρκειάς της, την 31η Μαΐου 2020. Η απόφαση ορισμού του επαναλήφθηκε στο ορθόν, γιατί είχε παρουσιαστεί πρόβλημα υγείας στον

προηγούμενο πρόεδρο. Η ενημέρωση του μάρτυρα έγινε αποκλειστικά από τα «έχοντας υπόψη» της απόφασης συγκρότησης.

Κατά τον μάρτυρα, η επιτροπή παραλαβής είχε συγκεκριμένο έργο, βάσει των προβλεπόμενων στο συμβατικό κείμενο. Όπως ανέφερε, ενημερώθηκε άμεσα από το αρχείο που του επιδόθηκε, από το οποίο διαπίστωσε ότι η πρώτη πρόεδρος είχε ήδη αποστείλει έγγραφο στις 22 Απριλίου, με το οποίο ζητούσε κάθε σχετική ενημέρωση που αφορά στο άρθρο 1, αντικείμενο της σύμβασης, για την μέχρι τότε υλοποίηση αυτής.

Από το αρχείο ο μάρτυρας διαπίστωσε ότι δεν είχε περιέλθει απάντηση της αναδόχου εταιρείας, οπότε απέστειλε άμεσα πρόσκληση στα υπόλοιπα μέλη, για την πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής, όπου συμφωνήθηκε να αποσταλεί νέα υπενθύμιση προς την ανάδοχο εταιρεία για αποστολή στοιχείων. Η εταιρεία απέστειλε πληροφοριακό υλικό στις 22 Μαΐου, η οποία και ήταν η πρώτη ενημέρωση που είχε η επιτροπή από την ανάδοχο.

Η επικοινωνία με την ανάδοχο συνεχίστηκε και στις επόμενες συνεδριάσεις, καθόσον από τα στοιχεία που είχε στείλει, σύμφωνα με την επιτροπή παραλαβής, δεν ήταν δυνατή η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σε σχέση με το έργο.

Για το λόγο αυτό απεστάλησαν από την επιτροπή νέα αιτήματα στην εταιρεία, ζητώντας περαιτέρω ενημέρωση. Η εταιρεία ανταποκρίθηκε, στέλνοντας αρχεία σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία ωστόσο δεν ήταν σε θέση να αξιολογήσουν, αν ανταποκρίνονται επακριβώς στα παραδοτέα της σύμβασης, κυρίως ποσοτικά. Έτσι, με την λήξη της σύμβασης εστάλη έγγραφο στην εταιρεία, ενημερώνοντάς τους ότι έχει λήξει σύμβαση και ότι η επιτροπή περιμένει τα παραδοτέα. Η εταιρεία ανταποκρίθηκε, στέλνοντας στις 10 Ιουνίου νέα αρχεία σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, με την επιφύλαξη ότι αναμένει επιπλέον στοιχεία από την περιφέρεια, που θα πιστοποιούν τις πραγματοποιηθείσες εμφανίσεις.

Στις 3 Ιουλίου περιήλθε στο γραφείο 312 της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, χαρτοκιβώτιο του οποίου η παραλαβή έγινε στη συνεδρίαση της 6ης Ιουλίου. Η επιτροπή έκρινε ότι χρειάζεται περισσότερο χρόνο, μελέτησε τα παραδοτέα και στη συνεδρίαση της 27ης Ιουλίου 2020 προχώρησε στην προσωρινή και οριστική παραλαβή του έργου.

Από τα πρακτικά της συνεδρίασης εκείνης προκύπτει ότι η επιτροπή αρχικά διαπίστωσε παρεκκλίσεις σε σχέση με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 υποστοιχείο Α3 της Σύμβασης. Συγκεκριμένα στην κατηγορία μέσο ψηφιακά, μέσα διαδίκτυο και στην κατηγορία μέσο-τηλεόραση δεν τηρήθηκε το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η σύμβαση για τα τοπικά περιφερειακά μέσα ύψους τουλάχιστον 20%.

Εφαρμόζοντας το άρθρο 219 του ν.4412/2016 (πρακτικό με αριθμό 5) η Επιτροπή προέβη στην σύνταξη του με αριθμό 15/27-7-2020 πρωτοκόλλου προσωρινής και οριστικής παραλαβής στο οποίο καταγράφονται τα στοιχεία εκείνα για τα οποία προέβη στην οριστική παραλαβή των υπηρεσιών, καθώς και τα στοιχεία που διαπιστώθηκαν παρεκκλίσεις και για τα οποία προέβη στην προσωρινή παραλαβή των υπηρεσιών.

Το πρωτόκολλο οριστικής και προσωρινής παραλαβής, μαζί με τα πρακτικά διαβιβάστηκαν στον υφυπουργό στον πρωθυπουργό, ως αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο για τις δικές του ενέργειες. Βάσει αυτού του πρωτοκόλλου, εκδόθηκε στη συνέχεια απόφαση του υφυπουργού στον πρωθυπουργό με την οποία εγκρίνει την οριστική παραλαβή των υπηρεσιών ειδικά για το στοιχείο Α3 του αντικειμένου της σύμβασης. Στη συνεδρίαση υπ' αριθμόν 6 η επιτροπή, έχοντας την έγκριση του υφυπουργού, προέβη στην οριστική παραλαβή του έργου.

Στην παρατήρηση της εισηγήτριας της Νέας Δημοκρατίας κ. Παπακώστα ότι, στο πίσω μέρος των πρακτικών, σημειώνεται ότι το ύψος του 20% τηρήθηκε και πολύ παραπάνω του συνόλου της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για τα περιφερειακά μέσα και μάλιστα έφτασε και στο σημείο του 25%, οπότε και αυτός θα ήταν και ο λόγος παραλαβής του συγκεκριμένου έργου, ο κ. Γιαμουρίδης διευκρίνισε τα ακόλουθα:

ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΓΙΑΜΟΥΡΙΔΗΣ (Μάρτυς):

...όσον αφορά τα τοπικά και περιφερειακά μέσα το σύνολο της προϋπολογιζόμενης δαπάνης έφτασε το 26,44%. ...

...Στην σύμβαση προβλέπεται ότι: Ρητά συμφωνείται ότι η συμμετοχή στην κατανομή της συνολικής δαπάνης των τοπικών και περιφερειακών μέσων μαζικής ενημέρωσης για κάθε κατηγορία μέσων ενημέρωσης είναι τουλάχιστον 20%....

...

...στα ψηφιακά μέσα και στην περιφερειακή τηλεόραση, προβήκαμε στην διατύπωση των παρεκκλίσεων. Ωστόσο, ακριβώς όπως προβλέπεται και από τον νόμο, η Επιτροπή γνωμοδότησε σχετικά σε σχέση με τις παρεκκλίσεις και για ποιο λόγο ξεπεράστηκαν γιατί έμφαση δόθηκε στον σκοπό της σύμβασης, όπου ο σκοπός της σύμβασης ήταν η ενημέρωση του κοινού λαμβάνοντας υπόψη και τις πρωτόγνωρες συνθήκες της πανδημίας.

Και διατυπώσαμε ότι ακριβώς επειδή ο κύριος σκοπός της εκστρατείας είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρέως κοινού, επειδή όλα τα ψηφιακά μέσα απευθύνονται ούτως η άλλως στο σύνολο της επικράτειας και συνεπώς η κατηγοριοποίηση σε πανελλαδικά και τοπικά-περιφερειακά δεν επιφέρει διαφοροποίηση στη δυνατότητα στόχευσης προς το σύνολο του κοινού που

απευθύνεται η εκστρατεία και επομένως τηρείται ο σκοπός της εκστρατείας ο οποίος είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρέως κοινού...

... Επειδή ο ίδιος σκοπός, επίσης, εκπληρώνεται από το γεγονός ότι οι πολίτες που αποτελούν το κοινό των τοπικών περιφερειακών καναλιών έχουν πρόσβαση και στα κανάλια εθνικής εμβέλειας και δεν περιορίζεται το δικαίωμα τους στην ενημέρωση και επειδή σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρατε, το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η σύμβαση για τα τοπικά-περιφερειακά μέσα ύψους 20% τηρήθηκε για το σύνολο της προϋπολογιζόμενης δαπάνης και μάλιστα έτι περαιτέρω, όπως σας είπα, στο 26,44%, αν είναι σωστοί οι υπολογισμοί μου, δηλαδή, τιμή ακόμη μεγαλύτερη από το 20% που προβλέπει η σύμβαση ως ελάχιστο...

Στο ερώτημα του εισηγητή του ΣΥΡΙΖΑ κ. Ραγκούση για το αν η ανάδοχος εταιρεία ήταν, κατά την σύμβαση, αυτή που πρότεινε και η Προεδρία της Κυβέρνησης δια μέσου του αρμόδιου Υφυπουργού ήταν εκείνη η οποία ενέκρινε, ο μάρτυρας ανέφερε:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ:

Με βάση αυτήν τη σύμβαση, ποιος είναι εκείνος ο οποίος πρότεινε τα συγκεκριμένα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να συμμετέχουν στην εκστρατεία κατά της πανδημίας του κορωνοϊού και ποιος είναι εκείνος ο οποίος ενέκρινε, έδωσε δηλαδή, αυτός που πήρε την απόφαση για το ποια θα είναι τελικά αυτά τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης; Συγκεκριμένα, ο ανάδοχος, η εταιρεία «INITIATIVE» ήταν αυτή που πρότεινε και η Προεδρία της Κυβέρνησης δια μέσου του αρμόδιου Υφυπουργού ήταν εκείνη η οποία ενέκρινε, δηλαδή αποφάσιζε ποια θα είναι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ή αντίστροφα; Με βάση τη σύμβαση πάντα.

ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΓΙΑΜΟΥΡΙΔΗΣ (Μάρτυς):

Με βάση τη σύμβαση αναφέρεται ότι η πρόταση θα έπρεπε να εκπονηθεί από την ανάδοχο προς τον σκοπό της τελικής επιλογής των Μέσων. Δεν προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αρμοδιότητα στην Επιτροπή να αναζητήσει ποιος είναι αυτός τελικά ο οποίος προβαίνει στην τελική επιλογή των Μέσων, γιατί δεν το ορίζει η σύμβαση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ:

Συγγνώμη. Όταν, όμως, ο ανάδοχος απλώς, σύμφωνα με τη σύμβαση, κάνει την πρόταση δεν παίρνει την απόφαση. Έτσι δεν είναι;

ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΓΙΑΜΟΥΡΙΔΗΣ (Μάρτυς):

Πάλι θα σας απαντήσω ως μέλος της Επιτροπής ότι εκείνη τη στιγμή όπου σε εμάς ήρθε η σύμβαση και τα παραδοτέα δεν ήμασταν σε θέση, δεν είχαμε αρμοδιότητα να

ελέγχουμε ποιος είναι αυτός που κάνει την τελική επιλογή. Θα δείτε ότι στα Πρακτικά αναφέρω ότι η ανάδοχος προτείνει και αξιοποιεί τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Δηλαδή, οι λίστες οι οποίες περιλαμβάνονται μέσα στα παραδοτέα, που είναι ταυτόχρονα και πρόταση και παρακολούθηση, παραπέμπουμε στα Πρακτικά αναφέροντας ότι η ανάδοχος προτείνει και αξιοποιεί...

Συμπερασματικά, από την κατάθεση του κ. Γιαμουρίδη προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Η Επιτροπή είναι εκείνη που παρέλαβε το έργο της σύμβασης από την ανάδοχο εταιρεία.

2. Η Επιτροπή όταν έκρινε ότι χρειάζεται περισσότερο χρόνο, μελέτησε τα παραδοτέα και στη συνεδρίαση της 27ης Ιουλίου 2020 προχώρησε στην προσωρινή, ως προς το ένα μέρος, και οριστική παραλαβή, ως προς το υπόλοιπο, του έργου. Από τα πρακτικά φαίνεται ότι η Επιτροπή αρχικά διαπίστωσε παρεκκλίσεις σε σχέση με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 υποστοιχείο Α3 της Σύμβασης.

Συγκεκριμένα, στην κατηγορία μέσο - ψηφιακά, μέσο - διαδίκτυο και στην κατηγορία μέσο-τηλεόραση δεν τηρήθηκε το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η σύμβαση για τα τοπικά περιφερειακά μέσα ύψους τουλάχιστον 20%. Ως εκ τούτου, εφάρμοσαν το άρθρο 219 του ν.4412/2016 και στο πρακτικό με αριθμό 5 η Επιτροπή προέβη στην σύνταξη του με **αριθμό 15/27-7-2020 πρωτοκόλλου προσωρινής και οριστικής παραλαβής** στο οποίο καταγράφονται τα στοιχεία εκείνα για τα οποία προέβη στην οριστική παραλαβή των υπηρεσιών, καθώς και τα στοιχεία που διαπιστώθηκαν παρεκκλίσεις και για τα οποία προέβη στην προσωρινή παραλαβή των υπηρεσιών.

Το πρωτόκολλο οριστικής και προσωρινής παραλαβής, μαζί με τα πρακτικά διαβιβάστηκαν στον υφυπουργό στον πρωθυπουργό, ως αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο για τις δικές του ενέργειες. Στη συνέχεια εκδόθηκε απόφαση του υφυπουργού στον πρωθυπουργό με την οποία εγκρίνει την οριστική παραλαβή των υπηρεσιών ειδικά για το στοιχείο Α3 του αντικειμένου της σύμβασης. Στη συνεδρίαση υπ' αριθμόν 6 η επιτροπή έχοντας αφενός την έγκριση του υφυπουργού προέβη στην οριστική παραλαβή του έργου.

3. Στα παραδοτέα συμπεριλαμβάνονταν οι υπεύθυνες δηλώσεις, συμπεριλαμβάνονταν οι ροές, screenshots από τα sites, αποκόμματα από τις εφημερίδες, άρα υπήρχε η απόδειξη ότι όντως εκτελέστηκε το έργο και πραγματοποιήθηκε και ο απαιτούμενος δειγματοληπτικός έλεγχος σε όλα τα Μέσα.

4. Όσον αφορά τα τοπικά και περιφερειακά μέσα το σύνολο της προυπολογιζόμενης δαπάνης έφτασε το 26,44%. Στην σύμβαση προβλέπεται ότι «Ρητά συμφωνείται ότι η συμμετοχή στην κατανομή της συνολικής δαπάνης των τοπικών και περιφερειακών

μέσων μαζικής ενημέρωσης για κάθε κατηγορία μέσων ενημέρωσης είναι τουλάχιστον 20%. Στα ψηφιακά μέσα προέβησαν στη διατύπωση των παρεκκλίσεων.

5. Κατά τον μάρτυρα, η νομική βάση της σύμβασης είναι στέρεα, γιατί στα «έχοντας υπόψη» αναφέρεται η πράξη νομοθετικού περιεχομένου, η διαδικασία απευθείας ανάθεσης και η υπογραφή της σύμβασης

6. Τέλος, η ρήτρα εμπιστευτικότητας που υπέγραψαν τα αντισυμβαλλόμενα μέλη είναι συνήθης πρακτική στις δημόσιες συμβάσεις.

7. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΥΠΑΡΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

Σύμφωνα με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής, η επιλογή των Μέσων Ενημέρωσης και η κατανομή της διαφημιστικής δαπάνης έγινε με μη αντικειμενικά κριτήρια, ήτοι πολιτικά, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα:

...η κριτική των κυρίαρχων ΜΜΕ της χώρας απέναντι στην κυβέρνηση να συσχετίζεται ευθέως με την οικονομική τους στήριξη, εν μέσω πανδημίας και συρρίκνωσης των διαφημιστικών τους εσόδων, οδηγώντας στην εμφάνιση φαινομένων ανάλωσής τους στη φιλοτέχνηση θετικής εικόνας για τον πρωθυπουργό προσωπικά και για την κυβέρνησή του συνολικά.

Ωστόσο, με βάση το αντικείμενο της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή ζήτησε από την Ανάδοχο Εταιρεία:

- εκπόνηση σχεδίου για κάθε είδους εκστρατεία επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών με βάση τις εκάστοτε ομάδες και κατηγορίες κοινού στις οποίες απευθύνονται τα επιμέρους μηνύματα (γενική κοινή γνώμη, ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες, εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, άτομα με αναπηρία, αλλοδαποί πολίτες κ.λ.π.),
- σχεδιασμό, δημιουργία και παραγωγή κατά περίπτωση οπτικοακουστικού, λεκτικού, με απεικόνιση ή μη, επικοινωνιακού υλικού για τη μετάδοση ή καταχώριση σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικότερα: τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών ενημερωτικών μηνυμάτων διάρκειας άνω του ενός (1) λεπτού, μακέτας για εφημερίδες/περιοδικά, μακέτας για αφίσσα, μηνυμάτων για το διαδίκτυο (συμπεριλαμβανομένων μέσων κοινωνικής δικτύωσης),
- σύνταξη και υποβολή πρόταση που θα περιλαμβάνει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ανά κατηγορία, τον τρόπο και τη συχνότητα μετάδοσης ή καταχώρισης σε αυτά, προς τον σκοπό της επιλογής των κατάλληλων μέσων ανακοίνωσης και προβολής του ενημερωτικού υλικού, με την υποχρέωση αυτή να

αφορά τόσο την εκπόνηση και παροχή στρατηγικού σχεδιασμού μέσων αναφορικά με τον χρόνο, την έκταση και τα Μέσα Ενημέρωσης, όσο και τη διενέργεια τακτικών σχεδιασμών και έκτακτων αναθεωρήσεων χρήσης μέσων,

- σύνταξη και υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που αφορά κατά περίπτωση αγορά χώρου ή χρόνου, η οποία υποχρέωση περιλαμβάνει την κατάρτιση σχετικού προϋπολογισμού χρήσης μέσων,

- υπηρεσία παρακολούθησης της ομαλής υλοποίησης του εγκεκριμένου προγράμματος με την προσκόμιση στοιχείων, μετρήσεων και αναφορών απόδοσης, καθώς και βεβαιώσεων καλής εκτέλεσης, με βάση τις οποίες γίνεται η αποπληρωμή των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης που φιλοξενούν τα σχετικά μηνύματα, όπου, στο πλαίσιο της εν λόγω υπηρεσίας, στην οποία η ανάδοχος θα διενεργεί: (α) έλεγχο της εμφάνισης, παρουσίασης ή προβολής/μετάδοσης του ενημερωτικού υλικού από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, (β) ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο – αξιολόγηση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, (γ) έλεγχο των προσκομισθέντων παραστατικών από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και παρέχει αναλυτική πληροφόρηση, αναφορικά με τις πραγματοποιηθείσες συνολικές δαπάνες, τους προϋπολογισμούς δαπανών και τα προγράμματα κρατήσεων και

- κάθε άλλη τυχόν αναγκαία υπηρεσία για την υλοποίηση της εκστρατείας.

Σύμφωνα με την μαρτυρία του κ. Γκάλγκου, η επιλογή των κριτηρίων για το ποια μέσα γενικότερα και συγκεκριμένα έλαβαν μέρος στη συγκεκριμένη καμπάνια έγινε αποκλειστικά από την Initiative media. Επίσης από την Initiative media έγινε η διαπραγμάτευση επί των οικονομικών όρων και προϋποθέσεων ανακοίνωσης και καταχώρησης, οι απαραίτητες παραγγελίες, κρατήσεις αγορών, χώρου, η παρακολούθηση της εκτέλεσης του έργου και ο απολογισμός, ενώ η πληρωμή των μέσων έγινε από το Υπουργείο Οικονομικών, αφού πέρασαν τα τιμολόγια των μέσων και ελέγχθηκαν εάν είναι σωστά ως προς την εντολή διαφήμισης που είχαν πάρει μαζί και με τα αποδεικτικά υλικά. Τα proofs, δηλαδή οι ροές, οι φωτοτυπίες, οι φωτογραφίες, οι αποτελεσματικότητες των καμπανιών, ελέγχθηκαν από την Initiative media. Ελέγχθηκε το κάθε τιμολόγιο αν συνάδει με την εντολή και μεταβιβάστηκε στο Υπουργείο Οικονομικών προς πληρωμή. Επίσης από την Initiative media προτάθηκε η στρατηγική και τα μέσα και εγκρίθηκαν από την αναθέτουσα αρχή.

Από την αρχή της διαδικασίας μέχρι και το τέλος της δεν υπήρξε από την αναθέτουσα αρχή η παραμικρή παρέμβαση. Συγκεκριμένα ως προς την επιλογή συγκεκριμένων μέσων δεν έγινε η οποιαδήποτε υπόδειξη στην Initiative media για το αν πρέπει να κοπεί ή αν θα πρέπει να επιλεγεί ένα συγκεκριμένο μέσο ή για το ύψος τυχόν της χρηματοδότησης του χρόνου που θα έπρεπε να αγοράσει.

Σύμφωνα με τον κ. Γκάλγκο η αναθέτουσα αρχή δεν είχε την τεχνογνωσία και ακολούθησε τις προτάσεις της Initiative media, δεν ήταν δηλαδή σε θέση να κρίνει και να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίον η Initiative media έκανε την κατανομή της καμπάνιας:

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΛΓΚΟΣ: (Μάρτυς)

...Στη διάρκεια της παρασκευής της πρότασης ασχολήθηκε η «INITIATIVE» 100%. Παρασκεύασε την πρόταση, τεκμηρίωσε την πρόταση, την παρουσίασε διαδικτυακά, εγκρίθηκε και προχώρησε. Είπα στον λόγο μου προηγουμένως ότι καθ' όλη τη διάρκεια υπήρχαν μέσα, τα οποία έρχονταν σε εμάς, έρχονταν στην αναθέτουσα αρχή. Ο τελικός φορέας ήμασταν εμείς για την αξιολόγηση....

Ως προς την επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή αυτή γινόταν κυρίως:

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΛΓΚΟΣ: (Μάρτυς)

...διαδικτυακά, μέσω teams, διαδικτυακές πλατφόρμες, ήτοι η επικοινωνία ήταν δυναμική. Συζητούμε, τεκμηριώνουμε, απαντούμε τις απορίες τις Αναθέτουσας Αρχής, εγκρίθηκαν και συνεχίζουμε. Πως πήγαινε η πορεία τις καμπάνιας, τι είχαμε να κάνουμε την κάθε επόμενη εβδομάδα, πως διαμορφώνονταν το κόστος, τις είχαμε απορροφήσει μέχρι στιγμής, ποιο μέσο απορροφά και ποιο όχι, ήτοι πλήρεις αναλύσεις...

Η επικοινωνία αυτή απαντούσε σε διάφορες διευκρινήσεις, τις οποίες ζητούσε η αναθέτουσα αρχή και απευθύνονταν κυρίως στην κ. Γκόγκου, η οποία ήταν διευθύντρια του Γραφείου του κ. Πέτσα, και δευτερευόντως, αν ήταν θέμα μιντιακό, σε ανθρώπους της Επιτροπής, όχι πάντως στον κ. Πέτσα. Σύμφωνα με τον κ. Γκάλγκο, αυτός τον συνάντησε μόνο μία φορά, στην επέκταση της σύμβασης.

Ερωτώμενος για το αν υπήρξαν μέσα ενημέρωσης που αυτοπροτάθηκαν προς χρηματοδότησης ή υποδείχθηκε η χρηματοδότησή τους ο κ. Γκάλγκος διευκρίνισε πως υπήρξαν μέσα της επαρχίας που επικοινωνήσαν τόσο με την Initiative media όσο και με την αναθέτουσα αρχή, καταθέτοντας προτάσεις για να συμπεριληφθούν στα μέσα που θα συμμετείχαν στην καμπάνια. Η αναθέτουσα αρχή διαβίβαζε αμελλητί τις προτάσεις των μέσων που επικοινωνήσαν μαζί της στην Initiative media, χωρίς την παραμικρή υπόδειξη για αποδοχή ή απόρριψη των μέσων αυτών. Στην συνέχεια η Initiative media αξιολογούσε τις προτάσεις των μέσων αυτών που είτε επικοινωνήσαν μαζί της, είτε με την αναθέτουσα αρχή και δέχτηκε κάποια, ενώ απέρριψε κάποια άλλα.

Σύμφωνα με τον κ. Γκάλγκο:

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΛΓΚΟΣ: (Μάρτυς)

...η Initiative Media δεν δέχτηκε καμία πίεση από κανένα πολιτικό πρόσωπο για το ποιο μέσο πρέπει να συμμετέχει στην διαφημιστική καμπάνια και ποιο όχι, ούτε και από το Μέγαρο Μαξίμου, άλλωστε και μέσα που παραδοσιακά στηρίζουν την Αξιωματική αντιπολίτευση, όπως «Η ΑΥΓΗ», η οποία είχε πωλήσεις 726 φύλλα και ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ», συμμετείχαν στην καμπάνια βάσει των αξιολογήσεων της Initiative media. Άλλωστε αν είχαμε ως εταιρεία και το παραμικρό δείγμα πολιτικοποίησης δεν θα βρισκόμουν στη θέση που είμαι επί δέκα χρόνια...

...

...Ο πολιτικός αντίκτυπος του Μέσου δεν μετράται στην εξίσωση του αλγορίθμου για τη συμμετοχή ή μη του εκάστου Μέσου...

...

...Δεν υπήρξε καμία υπόδειξη να υπάρξει δαπάνη προς κάποιο συγκεκριμένο Μέσο, ούτε και να προστεθεί κάποιο Μέσο...

Τη μη ύπαρξη πολιτικών κριτηρίων επισήμαναν και άλλοι μάρτυρες:

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ:

Θα ήθελα, κύριε Σκαναβή, να σας ρωτήσω το εξής: Αν έγινε κάποια καταγγελία για την καμπάνια «Μένουμε ασφαλείς-Μένουμε σπίτι» μέχρι και σήμερα από κάποιο μέλος του φορέα σας, σχετικά με την ορθή ή μη, ενδεχομένως παράτυπη, παράνομη διαδικασία του διαφημιστικού κονδυλίου, επίσημα αν έγινε....

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

...Όχι, δεν υπήρξε καταγγελία και πώς να υπάρξει καταγγελία; Εδώ πέρα έχουμε μία ιδιωτική εταιρεία διαφημιστική, η οποία έχει, βεβαίως, πάρα πολύ μεγάλους λογαριασμούς, όπως ξέρετε...

...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Έχετε υπόψη σας, κύριε Πρόεδρε, αν έχει αλλάξει η στάση -γιατί κάθε έντυπο μέσο έχει μια γραμμή, έχει απόψεις και γι' αυτό εκδίδεται άλλωστε- κάποιων εκ των μελών σας σε ό,τι αφορά τις πολιτικές πεποιθήσεις ή τη στάση έναντι της Κυβέρνησης μετά τις καμπάνιες, είτε μετά την πρώτη για το «Μένουμε Σπίτι» ή αργότερα μετά την καμπάνια του Υπουργείου Υγείας; Έχετε εσείς μία τέτοια αντίληψη από τότε που γίνατε Πρόεδρος;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Όχι, δεν έχω τέτοια αντίληψη και δεν νομίζω ότι εξ αφορμής μιας τόσο μικρής από άποψη κονδυλίου, για τον καθένα βέβαια, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν τέτοια θέματα που λέτε. Είναι πολύ μικρά, δηλαδή, τα κονδύλια για το κάθε μέσο χωριστά, για να υπάρξουν τέτοιου είδους θέματα.

...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Παρά ταύτα, αν έρθω και με αυτό το ποσό, έχετε υπ' όψιν σας, ή κάποιο από τα μέλη σας σας έχει καταγγείλει ότι ακολούθησε μετά κάποια παρέμβαση Υπουργών ή πολιτικών στελεχών με τη μορφή, για παράδειγμα, τηλεφωνημάτων προς εσάς ή κάποιον άλλον ιδιοκτήτη ή εκδότη ή διευθυντή εφημερίδας προκειμένου να του ζητήσουν πολιτικές εξυπηρετήσεις, ή εν πάση περιπτώσει μία προβολή του κυβερνητικού έργου ή του δικού τους έργου ως Υπουργών, ή προστασία του Πρωθυπουργού ειδικότερα, όπως ακούσαμε ότι αυτός ήταν ο σκοπός; Έγιναν τέτοια; Σας έχει έρθει εσάς κάτι υπ' όψιν σας;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

...Όχι, εμένα προσωπικά δεν μου έχει έρθει τίποτα τέτοιο και ούτε έχω ακούσει να έχουν γίνει αυτά τα πράγματα...

...

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ:

Να κάνω μια άλλη ερώτηση. Στα χρήματα αυτά τα οποία πήρε η δική σας εφημερίδα και γενικά, τα μέλη της Ένωσής σας υπήρχε κάποιο υπονοούμενο από κάποιον φορέα και τους ζητήθηκε ή σας ζητήθηκε να πάρετε κάποια συγκεκριμένη θέση σχετικά με την πανδημία;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Όχι, δεν γίνονταν αυτά...

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΟΥΤΣΙΚΑΚΗΣ:

Άρα, τα χρήματα αυτά πήγαιναν μόνο στις καταχωρίσεις, σωστά;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Ο καθένας έπαιρνε τη δική του θέση ελεύθερα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ-ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ:

... Υπήρξε, κύριε μάρτυς, με τα δεδομένα τα οποία εσείς γνωρίζετε και τα γεγονότα, στη συγκεκριμένη περίπτωση μια επιχείρηση πολιτικής χειραγώγησης της κοινής

γνώμης, ένας ευτελισμός των θεσμών και μια κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Η απάντησή μου είναι κατηγορηματικά όχι.

Με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη της εφημερίδας «Ελεύθερος Τύπος» που συμμετείχε στην ανωτέρω καμπάνια, ο κ. Σκαναβής ανέφερε ότι συνεννοήθηκε με την διαφημιστική εταιρεία που είχε αναλάβει την καμπάνια κι όχι την Αναθέτουσα Αρχή. Τέλος, κατέθεσε στη διαφημιστική εταιρεία τη βεβαίωση εκτέλεσης έργου, που στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν η καταχώριση που είχε γίνει στην εφημερίδα. Από τα γεγονότα που κατέθεσε ο μάρτυρας διεπιστώθη με σαφήνεια ότι για την πραγματοποίηση της διαφημιστικής καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» ακολουθήθηκε η συνήθης διαδικασία:

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Είπατε ότι κάθε μέσο έχει έναν τιμοκατάλογο καταχωρήσεων -εν προκειμένω είναι και υποχρεωμένο να το έχει, έτσι γνωρίζω και εγώ- και βεβαίως, είπατε επίσης ότι μία διαφημιστική καμπάνια γίνεται και με σκοπό μια εξοικονόμηση χρημάτων, άρα, μπορεί από τον κατάλογο αυτό να υπάρχει κάτι λιγότερο το οποίο τελικώς πληρώθηκε.

Αναφέρατε, όμως και με μια αναζήτηση, καθώς περνούσε ο χρόνος στο ίντερνετ ή στα social media -που τόσο αγαπούν οι συνάδελφοι- βρήκα ότι ο κ. Κρέτσος, όταν ήταν "δεξί χέρι" του τέως υπουργού κ. Παππά ή ασκούσε κυβερνητικές αρμοδιότητες, είπε ότι για τη Συμφωνία των Πρεσπών ζητήθηκε από τις εφημερίδες ποιο είναι το τιμολόγιο που θα έδιναν για να δημοσιευθεί η Συμφωνία και να τη μάθουν όλοι και ανταποκρίθηκαν και με βάση αυτό έγιναν και οι σχετικές καταχωρήσεις και πληρώθηκαν. Η «Αυγή» πήρε 10.500, ο «Ριζοσπάστης» 10.500 και η «Καθημερινή» πήρε 19.000. Άρα, έγινε μία τιμολόγηση με βάση το τι ζητήθηκε.

Όσον αφορά στην περίπτωση της καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι», θυμίζω σε όλες και όλες, γιατί τείνουμε να το ξεχνάμε με όσα μας συμβαίνουν, ότι έγινε στην αρχή. Έγινε Μάρτιο και εκτελέστηκε τους αμέσως επόμενους μήνες. Στην περίπτωση αυτή, η τιμολόγηση των υπηρεσιών έγινε με βάση το πώς η «Initiative» αποφάσισε ότι πρέπει να κατανείμει τη δαπάνη. Είχατε τη δυνατότητα να προβάλλετε αντιρρήσεις σε αυτό;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Όχι, βέβαια. Δεν υπήρχε θέμα δυνατότητας. Νομίζω, δεν θυμάμαι και καλά, ότι εξασκήθηκαν και πιέσεις στο να έχουμε καλύτερη τιμή, εν πάση περιπτώσει. Πάντα, δηλαδή, οι διαφημιστικές εταιρείες προσπαθούν όχι μόνο για το δημόσιο, αλλά για όλους τους πελάτες τους να επιτυγχάνουν μεγαλύτερες τιμές. Μάλιστα, εδώ δεν

υπήρχε κιόλας θέμα επιστροφών, γιατί ήταν όλα πληρωμένα από το Υπουργείο, ενώ ήταν καθορισμένη και η αμοιβή της διαφημιστικής εταιρείας απ' ό,τι θυμάμαι γι' αυτήν την ενέργεια. Οπότε, η διαφημιστική εταιρεία είναι εύλογο πλέον να ζητάει όσο το δυνατόν χαμηλότερη τιμή για να μπορεί να έχει και όσο το δυνατόν περισσότερες καταχωρήσεις, μηνύματα και spot κ.λπ.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Τα μέλη σας και η Ένωσή σας ζητούν ως προαπαιτούμενο για να «τρέξει» μία καμπάνια που αφορά ένα δημόσιο θέμα, όπως είναι βεβαίως η δημόσια υγεία, να δημοσιοποιείται η λίστα τού τι θα πάρουν οι άλλοι και γενικώς πώς θα κατανεμηθεί το ποσό το οποίο αποφασίζεται; Γιατί κάνουμε τέτοια και για τα ΕΣΠΑ, κάνουμε κατά καιρούς και καμπάνιες για θέματα δημόσιας υγείας. Εσείς βάζετε ως προϋπόθεση ότι πρέπει προηγουμένως να έχει δώσει το Υπουργείο το πώς θα κατανεμίσει αυτό το ποσό, ώστε να κρίνετε αν αυτή η κατανομή είναι σωστή;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Όχι, δεν υπάρχει τέτοιο θέμα, δεν υπάρχουν τέτοιες προϋποθέσεις. Αλίμονο! Δεν μπορούν να γίνουν αυτά τα πράγματα.

...

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ:

Συνεννοηθήκατε με την αναθέτουσα αρχή ή με την ανάδοχο εταιρεία;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Σας είπα και το ξαναλέω ότι συνεννοηθήκαμε με τη διαφημιστική εταιρεία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Σας ζητήθηκαν έγγραφα, όπως αριθμός εργαζομένων;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς):

Για την παροχή υπηρεσίας, για τη διαφημιστική καμπάνια δεν είναι απαιτητό, δεν μου ζητήθηκαν και δεν έχουν κανέναν λόγο να μου ζητήσουν τον αριθμό των εργαζομένων μου.

Σε αντίστοιχες διαπιστώσεις προέβη και ο Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών Επαρχικού Τύπου κ. Αντώνιο Μουντάκης:

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ (Μάρτυς):

...Ο περιφερειακός τύπος έχει μία επιρροή, σε εισαγωγικά, έχει ένα κύρος εδώ και πολλά χρόνια, άρα επηρεάζει και πολύ κόσμο στην περιφέρεια», συνεχίζοντας σε άλλο σημείο: «Νομίζω ήταν επιβεβλημένο να συμπεριληφθεί όλος ο περιφερειακός τύπος, καθώς υπάρχει αρκετός κόσμος στην περιφέρεια που διαβάσει μόνο εφημερίδες ακόμα, έστω κι αν ακούγεται λίγο εκτός εποχής αυτό. Και φυσικά εμείς

έχουμε εφημερίδες σε όλους του νομούς τη χώρας. Τα μέλη μας είναι μέχρι το τελευταίο νησί. Οπότε νομίζω πως ήταν επιβεβλημένη και χρήσιμη η καμπάνια για να καλυφθεί όσο γίνεται περισσότερο γεωγραφικά και να σταλεί το μήνυμα για το « Μένουμε Σπίτι», όπως και για το εμβόλιο τώρα τελευταία...

Κατά τον μάρτυρα:

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ (Μάρτυς):

...Νομίζω ότι ήταν πολύ δύσκολο να κάνει οποιοδήποτε άλλος αυτή τη δουλειά, εκτός από μία διαφημιστική εταιρεία που έχει την εμπειρία», η οποία διαφημιστική εταιρεία πραγματοποίησε συμφωνία με τον κάθε εκδότη (ανάλογα με τον κόστος καταχώρησης) λόγω του ότι για τον περιφερειακό τύπο δεν υφίστανται νόμιμες και ασφαλείς μετρήσεις για τις ακριβείς πωλήσεις των φύλλων, ούτε ασφαλώς μπορούσε να τεθεί ως κριτήριο το μέγεθος των συνδρομητών αυτών αφού ούτε τέτοιο μέτρο υφίσταται στο σύνολο του περιφερειακού έντυπου τύπου...

...Για πρώτη φορά εδώ και τριάντα χρόνια και τα ογδόντα επτά μέλη και οι εβδομήντα ιστοσελίδες της ένωσης μας πήραν καταχώρηση «Μένουμε σπίτι». Τη σχετική λίστα, χωρίς να κάνουμε κανένα διαχωρισμό, τη δώσαμε στην εταιρεία Initiative, όταν μάθαμε για την καμπάνια, όπως κάνουμε σε όλες τις μεγάλες καμπάνιες και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Τα εν λόγω Μέσα φυσικά ως γνωστό έχουν διαφορετικές πολιτικές τοποθετήσεις...

Σχετικά με το αν υπήρξε κάποια καταγγελία:

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ (Μάρτυς):

...Βέβαια δεν υπήρξε καμία επίσημη ή ανεπίσημη καταγγελία ότι κάποιο μέλος αδικήθηκε. Σχεδόν όλες οι εφημερίδες της περιφέρειας έχουν πάρει καταχωρήσεις. Ο καθένας έκανε τη συμφωνία του με τη διαφημιστική. Στείλαμε τον τιμοκατάλογο και ανάλογα με τον τιμοκατάλογο δόθηκαν και οι καταχωρήσεις, διότι αν δεν υπάρχει η ακριβής κυκλοφορία τι άλλο κριτήριο να βάλεις;...

...Δεν μπορεί από δύο και τρία χιλιάρικά να χειραγωγηθεί ο περιφερειακός τύπος. Δεν μπορώ να ξέρω για τον κάθε συνάδελφο τι πολιτική γραμμή έχει. Ξέρω όμως ότι στηριζόμαστε στην τοπική αρθρογραφία. Δεν είναι βαμμένες κομματικά οι εφημερίδες στην περιφέρεια. Από εκεί και πέρα το να πάρουμε καμπάνια δύο, τριών ή τεσσάρων χιλιάδων ευρώ, δεν αλλάζει την πολιτική της εφημερίδας...

Από το σύνολο της κατάθεσης του μάρτυρα Αντωνίου Μουντάκη, προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα:

1. Ήταν απαραίτητο μέσα σ' αυτήν την καμπάνια να ενταχθούν και οι περιφερειακές εφημερίδες. Η σχετική λίστα, χωρίς κανένα διαχωρισμό, δόθηκε από την Ένωση στην εταιρεία Initiative, όταν μάθανε για την καμπάνια, όπως κάνουν σε όλες τις μεγάλες καμπάνιες και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.
2. Δεν προβλέπεται επίσημα στο καταστατικό η καταχώρηση δωρεάν μηνυμάτων. Ήταν καμπάνια και όχι οικονομική στήριξη και ήταν επιβεβλημένη και χρήσιμη και συμπεριλήφθηκαν όλα τα μέλη χωρίς εξαίρεση.
3. Η διανομή του κονδυλίου στον περιφερειακό τύπο ξεπέρασε το ποσοστό 20%, ως προβλεπόταν από τη Σύμβαση.
4. Σχεδόν όλες οι εφημερίδες της περιφέρειας έχουν πάρει καταχωρήσεις. Ο καθένας έκανε τη συμφωνία του με τη διαφημιστική και ανάλογα με τον τιμοκατάλογο δόθηκαν και οι καταχωρήσεις, καθόσον δεν υπάρχει η ακριβής κυκλοφορία.
5. Δεν υπήρξε κανένα παράπονο ή καταγγελία ότι κάποιο μέλος έμεινε εκτός ή απαλείφθηκε από κάποιο κατάλογο για πολιτικούς ή κομματικούς λόγους.

Αναφορικά με την πιθανότητα χειραγώγησης των ΜΜΕ εξαιτίας της συμμετοχής του στη διαφημιστική καμπάνια «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» η πρόεδρος της Ε.Σ.Η.Ε.Α. κ. Αντωνιάδου ήταν ξεκάθαρη:

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ – ΠΑΛΙΟΥΡΑ:

Έπεσε στην αντίληψή σας μέχρι και σήμερα αν σας παραπονέθηκε κάποια από τα μέλη σας ότι η Κυβέρνηση με οποιονδήποτε τρόπο προσπάθησε να χρησιμοποιήσει αυτού του είδους την καμπάνια, προκειμένου να χειραγωγήσει όχι μόνο τους πολίτες αλλά και τους δημοσιογράφους;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Οι δημοσιογράφοι θα κάνουν τη δουλειά τους πάντα. Η δουλειά τους είναι να κάνουν ρεπορτάζ και να μην χειραγωγούνται. Δεν διαπίστωσα να υπάρχει χειραγώγηση και μιλάω σε προσωπικό επίπεδο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Αν έπεσε στην αντίληψη τη δική σας, του διοικητικού συμβουλίου της ΕΣΗΕΑ κάποια μεταβολή στο πώς οι εφημερίδες και οι δημοσιογράφοι κινούνται, κριτικάρουν αποφασίζουν για το τι πρέπει να προβάλλουν, άλλη πλην του ότι δώσαμε πολύ μεγάλο βάρος στην πανδημία, που να αφορά στις πολιτικές τους απόψεις, στη γενικότερη πολιτική τους κατεύθυνση, αν διαπιστώσατε ή υπήρξαν καταγγελίες ότι

κάποιος δημοσιογράφος, για λόγους που δεν ξέρουμε, άλλαξε άποψη μετά τις καταχωρήσεις που έγιναν στα πλαίσια της καμπάνιας ενημέρωσης.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς):

Κύριε Παπαδημητρίου, δηλαδή θα άλλαζε άποψη ποτέ, αν πήρε διαφήμιση, ο Ριζοσπάστης, αν πήρε διαφήμιση η ΑΥΓΗ, η Εφημερίδα των Συντακτών; Δεν αλλάζεις την άποψή σου. Η άποψή σου, η ιδεολογική σου τοποθέτηση, το αν ασκείς ή δεν ασκείς κριτική δεν αλλάζει. Και αν αυτό αλλάξει, είναι περιστασιακό, είναι για ένα, δύο μήνες και δεν είναι σωστό να υπάρχει.

...

..Και γνωρίζω εφημερίδες οι οποίες άσκησαν κριτική ακόμα και μέσα στην κρίση της πανδημίας και ορθώς έπραξαν για τον τρόπο διαχείρισης...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Καταγγελίες στην ΕΣΗΕΑ για κάτι τέτοιο υπήρξαν;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς):

Όχι, κύριε Παπαδημητρίου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Μια φράση θα ήθελα να μου σχολιάσετε. «Η κριτική των ΜΜΕ της χώρας απέναντι στην Κυβέρνηση συσχετίζεται ευθέως με την οικονομική τους στήριξη εν μέσω πανδημίας και συρρίκνωσης των διαφημιστικών τους εσόδων και οδήγησε στην εμφάνιση φαινομένων ανάλωσής τους στην φιλοτέχνηση θετικής εικόνας για την Κυβέρνηση». Το σχόλιο γι' αυτή τη φράση ποιο θα ήταν;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς):

Κύριε Παπαδημητρίου, γνωρίζετε δυστυχώς ότι σύμφωνα με το ευρωβαρόμετρο, τα μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα, η αξιοπιστία των μέσων ενημέρωσης και της τηλεόρασης έχει κατακρημνιστεί και όλοι μας πρέπει να κάνουμε την κριτική μας για το τι φταίει γι' αυτό. Και όλα αυτά επιτείνουν μια κατάσταση και πρέπει να υπηρετούμε το λειτουργημά μας και πρέπει οι ιδιοκτήτες των μέσων ενημέρωσης να εφαρμόζουν τη δεοντολογία, όπως αυτή ορίζεται γι' αυτούς από το ΕΣΡ.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΜΠΑΜΠΗΣ) ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Όταν ακούτε την άποψη ότι «με τα χρήματα της καμπάνιας αυτής εξαγοράστηκαν δημοσιογραφικές συνειδήσεις», πώς το σχολιάζετε εσείς που είστε επικεφαλής του συγκεκριμένου ιστορικού συνδικάτου;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς):

Δεν δέχομαι αυτή την κριτική στους συναδέλφους μου.

Συμπερασματικά από τη μαρτυρία της κ. Αντωνιάδου προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Η διαφημιστική καμπάνια «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» πραγματοποιήθηκε για να αντιμετωπίσει μια επείγουσα και έκτακτη ανάγκη όπως αυτή της πανδημίας και να ενημερωθούν οι πολίτες για την προστασία της δημόσιας υγείας. Τα κριτήρια που ετέθησαν για τη συμμετοχή των ΜΜΕ στην διαφημιστική καμπάνια είναι τα συνήθη κριτήρια που εφαρμόζονται σε κάθε διαφημιστική καμπάνια. Αντίστοιχα κριτήρια εφαρμόζονταν κι από όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις.

2. Η ένταση της πανδημίας ήταν τέτοια, ώστε υπήρχε ανάγκη να μεταδίδονται διαρκώς μηνύματα. Μόνη η μετάδοση δωρεάν κοινωνικών μηνυμάτων δε θα μπορούσε να καλύψει την ανάγκη αυτή, καθώς τα δωρεάν μηνύματα είθισται να μεταδίδονται σε ώρες χαμηλής τηλεθέασης, γεγονός που θα επηρέαζε την αποτελεσματικότητα της καμπάνιας.

3. Τα κονδύλια, τα οποία διατέθηκαν από την Κυβέρνηση για τη διαφημιστική καμπάνια «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» σύμφωνα με την κατάθεση της μάρτυρος σε καμία περίπτωση δεν ήταν υπερβολικά, αντιπαράβαλλοντας μάλιστα το παράδειγμα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπου τα κονδύλια ήταν υψηλότερα. Προέκυψε, δε, ότι ακόμη και σε περίπτωση που ήθελε κανείς να χειραγωγήσει τα ΜΜΕ μέσω της εν λόγω διαφημιστικής καμπάνιας, το ύψος των κονδυλίων δεν ήταν επαρκές να το πετύχει. Κατά τη μάρτυρα «είναι τόσο πολλά, τόσο μεγάλη, τόσο πολυδάπανη η λειτουργία ενός μέσου ενημέρωσης που με 800.000 δεν μπορείς να χειραγωγήσεις».

4. Ουδεμία καταγγελία υπήρξε προς την Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Σ.Η.Ε.Α.) από οποιοδήποτε μέσο ή δημοσιογράφο για τυχόν αποκλεισμό τους ή για μικρό μερίδιο συμμετοχής του στη διαφημιστική εκστρατεία «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς», ει μη μόνον η καταγγελία της εφημερίδας Documentο. Περαιτέρω, η μάρτυρας δήλωσε ρητώς ότι οι εφημερίδες Αυγή, Ριζοσπάστης, Εφημερίδα των Συντακτών, ήτοι εφημερίδες αντίστοιχων ιδεολογικών και πολιτικών αντιλήψεων και καταβολών με την εφημερίδα Documentο, ουδεμία καταγγελία έκαναν, ούτε αποκλείστηκαν. Εν συνεχεία, δε, επιβεβαίωσε ότι κατανεμήθηκε διαφημιστική δαπάνη στον αντιπολιτευόμενο τύπο.

Σύμφωνα επίσης με τον Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης κ. Αθάνασιο Κουτρουμάνο, ο οποίος κλήθηκε να καταθέσει στην επιτροπή:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΟΣ (Μάρτυς):

...Γενικές καταγγελίες μπορεί να υπήρξαν, στις οποίες δεν μπορεί κανένας να απαντήσει. Αλλά συγκεκριμένη καταγγελία, ότι με κάποιον τρόπο η Κυβέρνηση προσπάθησε να χειραγωγήσει κλπ δεν εξετάστηκε από το ΕΣΡ...

...

...το θέμα της πολυφωνίας - η οποία είναι ιδιαίτερη σύνθετη έννοια - όπως τέθηκε και ερευνήθηκε είναι αν προβάλλονται επαρκώς οι πολιτικές απόψεις, τα πολιτικά κόμματα, οι συνδυασμοί για δήμους και περιφέρειες και τέτοια ζητήματα. Όχι, δεν ετέθη ποτέ θέμα για τη δίκαιη κατανομή μεταξύ μέσων ενημέρωσης...

Ως προς το ρόλο του ΕΣΡ στην υλοποίηση της διαφημιστικής καμπάνιας, ο κ. Κουτρουμάνος επισήμανε ότι δεν έχει αρμοδιότητα να υποδείξει στην εκτελεστική εξουσία τον τρόπο που μπορεί να λειτουργήσει. Το ΕΣΡ έχει ελεγκτική αρμοδιότητα μόνο για τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς. Και ο έλεγχος αυτός είναι, με βάση τις δεσμευτικές αποφάσεις του ΣτΕ, ποιοτικός και ποσοτικός, δεν αφορά δηλαδή μία ημέρα και ένα πρόγραμμα.

Επιπλέον, αυτεπάγγελτος έλεγχος γίνεται μόνο για συγκεκριμένα ζητήματα και όχι εφ' όλης της ύλης, ήτοι αν ετίθετο ζήτημα παραβίασης νομοθεσίας από Μέσα Ενημέρωσης και έως σήμερα δεν υπήρχαν αυτεπάγγελα διωκόμενες από το ΕΣΡ παραβάσεις που αφορούν ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού που υποδέχθηκε, κατόπιν σχετικών αιτημάτων της, η εξεταστική επιτροπή, καθώς και από όλους τους μάρτυρες που κλήθηκαν να καταθέσουν, επιβεβαιώθηκε για πολλοστή φορά ότι η πραγματοποίηση της ενημερωτικής εκστρατείας «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς», κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος της πανδημίας, ήταν απολύτως αναγκαία, προκειμένου να αντιμετωπιστεί έγκαιρα και αποτελεσματικά μια επείγουσα και έκτακτη υγειονομική κρίση, να ενημερωθούν οι πολίτες για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων ατομικής προστασίας και να προστατευθούν από τη διασπορά ψευδών ειδήσεων, την παραπληροφόρηση και την επέλαση κάθε λογής θεωριών συνωμοσίας.

2. Η διαδικασία που ακολούθησε η Ελληνική Κυβέρνηση προκειμένου να προχωρήσει στην ανάθεση της υλοποίησης της εν λόγω καμπάνιας ήταν απολύτως νόμιμη και διαφανής. Ειδικότερα η Κυβέρνηση:

α) ανέπτυξε την απαραίτητη, στερεά νομική βάση, στο πλαίσιο της ευρύτερης νομοθετικής πρωτοβουλίας της Ελληνικής Κυβέρνησης (ΠΝΠ) για τη λήψη κατεπείγοντων μέτρων αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού διασποράς του κορωνοϊού,

β) προχώρησε στην ανάθεση και σύναψη της Σύμβασης με εξειδικευμένη Εταιρεία στο σχετικό αντικείμενο και με πολύ συγκεκριμένους όρους με γνώμονα την κατεπείγουσα ανάγκη στοχευμένης ενημέρωσης του κοινού και υπό το πρίσμα της ευελιξίας που η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρείχε εκτάκτως για τις πρωτόγνωρες, απρόβλεπτες και εξαιρετικά επείγουσες καταστάσεις που διαμορφώθηκαν από την πανδημική κρίση.

γ) Σε εκτέλεση δε των συμβατικών της υποχρεώσεων, η ανωτέρω Ανάδοχος Εταιρεία υλοποίησε το αντικείμενο της Σύμβασης μέσα από συγκεκριμένα παραδοτέα, τα οποία προβλέπονται επακριβώς στη Σύμβαση και τα οποία υποβλήθηκαν στην Αναθέτουσα Αρχή κατά το στάδιο της διαδικασίας παραλαβής.

δ) Αντίστοιχα η Αναθέτουσα Αρχή, για να προβεί στην οριστική ποιοτική και ποσοτική παραλαβή των υπηρεσιών εξέτασε, εάν αυτά που προσκομίσθηκαν από την Εταιρεία ως παραδοτέα ανταποκρίνονται πλήρως στα ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 1 Αντικείμενο της Σύμβασης, ως όφειλε με βάση τα οριζόμενα σε αυτήν.

Το θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης, εκτέλεσης και υλοποίησης της σύμβασης έτυχε της έγκρισης της ύψιστης δημοκρατικής νομιμοποιητικής αρχής, αυτής της Βουλής των Ελλήνων. Επιπλέον, η δευτερογενής νομοθεσία εφαρμογής καθώς και οι επακόλουθες δημόσιες συμβάσεις κατέστησαν γνωστές από τη πρώτη στιγμή σε κάθε ενδιαφερόμενο, όπως επιτάσσουν άλλωστε οι γενικότερες κείμενες διατάξεις περί διαφάνειας και χρηστής διοίκησης.

Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός, ότι ο αρμόδιος Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ κ. Στέλιος Πέτσας, από τη πρώτη στιγμή υλοποίησης της ενημερωτικής εκστρατείας απάντησε, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, συνολικά δεκαέξι (16) φορές σε ερωτήσεις και μία φορά σε επίκαιρη ερώτηση, δίνοντας έτσι, κατ' επανάληψη, όλες τις σχετικές διευκρινήσεις, και προσκομίζοντας αυτοβούλως ή μετά από αίτηση κατάθεσης από Βουλευτές, κάθε σχετικό έγγραφο.

Επιπρόσθετα, ο ανωτέρω αρμόδιος Υφυπουργός χωρίς να είναι υποχρεωμένος προς τούτο, λόγω της καθόλου ή και περιορισμένης λειτουργίας των επιτροπών της Βουλής των Ελλήνων εκείνη την χρονική περίοδο, προσήλθε αμελλητί στην με ημερομηνία 10-04-2020 ειδική συνεδρίαση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, παρουσιάζοντας αναλυτικά όλες τις πτυχές της εκστρατείας, απαντώντας διεξοδικά στο σύνολο των ερωτημάτων των εκπροσώπων όλων των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και καταθέτοντας τα σχετικά έγγραφα, τα οποία,

σημειώνεται, ότι αποτελούν συνημμένα αποδεικτικά έγγραφα της παρούσας Επιτροπής.

3. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της έγκαιρης και αποτελεσματικής ενημέρωσης των πολιτών, η επιλογή της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, η επιλογή της Initiative Media και η επιλογή του συγκεκριμένου οικονομικού αντιτίμου των συμβάσεων ήταν απολύτως ενδεδειγμένες. Τυχόν διαφορετική μεθοδολογία στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης, και με δεδομένο ότι το χρονικό υλοποίησης της εκστρατείας αποτελούσε κρίσιμη παράμετρο για την επιτυχία της, είναι πολύ πιθανό να οδηγούσε σε υπονόμηση της αποτελεσματικότητας στην εφαρμογή της.

Επιπλέον, η Initiative Media ήταν από τις λίγες εταιρίες του χώρου που μπορούσε να ανταπεξέλθει στις χρονικές απαιτήσεις, και πιθανώς η μόνη που μπορούσε να προβεί άμεσα στις διαδικασίες αναδιοργάνωσης του τρόπου λειτουργίας της εν μέσω πανδημίας και lock-down για την άμεση και απρόσκοπτη ολοκλήρωση της καμπάνιας ενημέρωσης, λόγω της υλικοτεχνικής υποδομής, της γνώσης και της εμπειρίας και του ανθρώπινου δυναμικού που διέθετε, με δεδομένο ότι καμπάνια τέτοιου μεγέθους δεν έχει υπάρξει ξανά στα ελληνικά δεδομένα.

Ως εκ τούτου, η επιλογή της Initiative Media, η οποία με αντικειμενικά κριτήρια τυγχάνει εκ των μεγαλύτερων διαφημιστικών εταιρειών της χώρας, θυγατρική εταιρία ενός πολυεθνικού ομίλου, με μακρά και επιτυχημένη επαγγελματική εμπειρία και τεχνογνωσία στο χώρο της διαφήμισης και της επικοινωνίας, έθεσε στέρεες βάσεις για την επιτυχία της εκστρατείας, όπως αποδείχθηκε εκ του αποτελέσματος.

Τέλος, από την εξεταστική διαδικασία αποδείχθηκε ότι οι πόροι οι οποίοι διατέθηκαν για τη διαφημιστική καμπάνια «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» σε καμία περίπτωση δεν ήταν υπερβολικοί, αναλογικά με το εύρος και το βάθος της διείσδυσης του διαφημιστικού μηνύματος και συγκρινόμενοι με το παράδειγμα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, ιδίου πληθυσμιακού μεγέθους με την Ελλάδα. Το ύψος της διαφημιστικής δαπάνης ήταν χαμηλό, ιδίως σε σύγκριση με άλλες διαφημιστικές καμπάνιες που είχαν γίνει στο παρελθόν. Από την εξεταστική διαδικασία προέκυψε, μάλιστα, ότι αντίστοιχη διαφημιστική δαπάνη είχε πραγματοποιηθεί στο παρελθόν από την Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ για την καμπάνια που αφορούσε τη Συμφωνία των Πρεσπών, στην οποία συμμετείχαν μόλις 39 μέσα ενημέρωσης.

4. Η επιλογή των Μέσων Ενημέρωσης και της κατανομής της διαφημιστικής δαπάνης έγινε αποκλειστικά από εξειδικευμένο προσωπικό της Initiative Media με χρήση ειδικών αλγορίθμων και μαθηματικών μοντέλων που αξιοποιεί η επιστήμη του marketing και της επικοινωνίας. Στηρίχθηκε δε, τόσο σε ποσοτικά όσο και ποιοτικά κριτήρια.

Τα ποσοτικά κριτήρια αφορούσαν ενδεικτικά την τηλεθέαση, την ακροαματικότητα, την κυκλοφορία, τα *nfinitive indexes* στα διάφορα *target groups*, τη διαδραστικότητα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τις διπλοκαλύψεις μεταξύ των διαφόρων μέσων, την πιστότητα, τη διάρκεια παραμονής ακρόασης ραδιοφώνου και τηλεόρασης, σε συνδυασμό με τις εμπορικές πολιτικές των μέσων.

Τα ποιοτικά κριτήρια αφορούν κυρίως το λεγόμενο *brand safety*, το οποίο διασφαλίζει ότι το μηντιακό περιβάλλον στο οποίο θα εκτεθεί το διαφημιστικό μήνυμα θα είναι φιλικό διακείμενο προς αυτό.

Στη βάση όλων αυτών των κριτηρίων που εγγυώνται την επιτυχία της μετάδοσης του διαφημιστικού μηνύματος, υπήρξαν από την ανάδοχο εταιρεία αποκλεισμοί μέσων ενημέρωσης από την εκστρατεία επικοινωνίας, για διαφορετικούς λόγους το καθένα.

Μεταξύ των μέσων ενημέρωσης που δεν επελέγησαν από την Initiative Media ήταν και η εφημερίδα Documento για την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ κατά τη ακροαματική διαδικασία επέδειξε ιδιαίτερο, αν όχι αποκλειστικό ενδιαφέρον, δίδοντας την εντύπωση ότι το μοναδικό αντικείμενο της εξεταστικής επιτροπής κατά την αξιωματική αντιπολίτευση ήταν αυτό. Η συγκεκριμένη εφημερίδα, ενώ θα μπορούσε να συμπεριληφθεί, με βάση ποσοτικά κριτήρια, στην εκστρατεία ενημέρωσης, το περιεχόμενό της, εκείνη τη συγκεκριμένη περίοδο, ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τα μηνύματα προστασίας έναντι του κορωνοϊού που ήθελε να περάσει η καμπάνια: «Μένουμε σπίτι, μένουμε ασφαλείς». Τα δημοσιεύματα με τίτλο «Από το “Μένουμε Σπίτι”, στο “Μένουμε Ταπί”», «Κορωνοϊός, κοροϊδοϊός», «Μάσκα – Φίμωτρο» κ.α., υπονόμευαν και γελοιοποιούσαν την συλλογική προσπάθεια λήψης μέτρων προστασίας. Ως εκ τούτου, η καμπάνια δεν θα μπορούσε να πάει ενάντια στην γενική αρχή του *brand safety*, που απαιτεί μια επικοινωνιακή στρατηγική. Επιπλέον, από την ακροαματική διαδικασία προέκυψε ότι η εφημερίδα Documento δεν είναι μέλος της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΙΗΕΑ), και δεν δημοσιοποιεί τα στοιχεία κυκλοφορίας της, γεγονός που εγείρει σοβαρό ζήτημα αδιαφάνειας.

Δεδομένης της μεγάλης γεωγραφικής διασποράς του κορωνοϊού, μεταξύ των κριτηρίων που ελήφθησαν υπόψη στην υλοποίηση της επικοινωνιακής καμπάνιας ήταν και η κατανομή της διαφημιστικής δαπάνης στα τοπικά και περιφερειακά μέσα ενημέρωσης, η οποία προβλέφθηκε ρητά στη σύμβαση. Όσον αφορά τα τελευταία, το σύνολο της προϋπολογιζόμενης δαπάνης έφτασε το 26,44%.

5. Η συνεχής αλλαγή των δεδομένων, η συνεχής αναθεώρηση της υγειονομικής στρατηγικής, η ένταση και το βάθος της πανδημίας κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος ήταν τέτοια, που υπήρχε ανάγκη να μεταδίδονται διαρκώς μηνύματα για τη λήψη μέτρων ατομικής και συλλογικής προστασίας. Από μόνη της η μετάδοση δωρεάν κοινωνικών μηνυμάτων δε θα μπορούσε να καλύψει την ανάγκη αυτή,

καθώς τα δωρεάν μηνύματα υπόκεινται σε ειδικούς περιορισμούς (π.χ. συγκεκριμένη χρονική διάρκεια του μηνύματος, συγκεκριμένη ώρα μετάδοσης κλπ) γεγονός που θα επηρέαζε τη διάχυση και την αποτελεσματικότητα της καμπάνιας στο σύνολο του ελληνικού πληθυσμού.

Επιπλέον, το καταστατικό της Πανελλήνιας Ένωσης Ιδιοκτητών Επαρχιακού Τύπου δεν προβλέπει την καταχώριση δωρεάν κοινωνικών μηνυμάτων. Συνεπώς ήταν επιβεβλημένο να συμπεριληφθεί όλος ο περιφερειακός τύπος για να καλυφθεί όσο το δυνατό περισσότερο γεωγραφικά η χώρα καθότι διότι μεγάλος αριθμός πολιτών στην επαρχία ενημερώνεται από τις περιφερειακές εφημερίδες και ιστοσελίδες.

6. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαφημιστικής καμπάνιας δεν υπήρξε καμία απολύτως πολιτική παρέμβαση για προσθήκη ή απόρριψη μέσων ενημέρωσης από την Αναθέτουσα Αρχή. Συγκεκριμένα, ως προς την επιλογή συγκεκριμένων μέσων δεν έγινε η οποιαδήποτε υπόδειξη στην Initiative media για το αν πρέπει να κοπεί ή αν θα πρέπει να επιλεγεί ένα συγκεκριμένο μέσο ή για το ύψος τυχόν της χρηματοδότησης του χρόνου που θα έπρεπε να αγοράσει.

Σημειώνεται εδώ ότι, στο τελικό κατάλογο που διαμόρφωσε η ανάδοχος εταιρεία και ενέκρινε η Αναθέτουσα Αρχή συμπεριλαμβάνονται μέσα ενημέρωσης που πρόσκεινται φιλικά προς τον ΣΥΡΙΖΑ και την πολιτική που ασκεί, τα οποία έλαβαν, στη βάση των προαναφερόμενων ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων, την αντίστοιχη πληρωμή για την εκτέλεση των εντολών που έλαβαν από την ανάδοχο εταιρεία.

Στηριζόμενη αποκλειστικά στα δικά της τεχνοκρατικά κριτήρια, τα οποία η Αναθέτουσα Αρχή σε καμία περίπτωση δεν μπορούσε να διαθέτει, η ανάδοχος εταιρεία κατάρτισε τον σχετικό κατάλογο των μέσων ενημέρωσης και την κατανομή της διαφημιστικής δαπάνης και μετέφερε την πρότασή της στην Αναθέτουσα Αρχή η οποία και την ενέκρινε.

Από την ανάδοχο εταιρεία έγινε επίσης η διαπραγμάτευση επί των οικονομικών όρων και προϋποθέσεων ανακοίνωσης και καταχώρησης, οι απαραίτητες παραγγελίες, κρατήσεις αγορών, χώρου, η παρακολούθηση της εκτέλεσης του έργου και ο σχετικός απολογισμός. Η πληρωμή των μέσων ενημέρωσης έγινε από το Υπουργείο Οικονομικών, αφού ελέγχθηκαν τα τιμολόγια των μέσων ως προς την εντολή διαφήμισης που είχαν πάρει, μαζί και με τα αποδεικτικά υλικά.

Την προσωρινή και οριστική παραλαβή του έργου της ενημερωτικής εκστρατείας πραγματοποίησε ειδική επιτροπή, αποτελούμενη από δημοσίους υπαλλήλους της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία βεβαίωσε, στη βάση του συνόλου του σχετικού αποδεικτικού υλικού, την καλή εκτέλεση της υπηρεσίας. Στα παραδοτέα συμπεριλαμβάνονταν, ενδεικτικά, οι υπεύθυνες δηλώσεις, οι ροές, screenshots από ιστοσελίδες, αποσπάσματα εφημερίδων, που αποδείκνυαν ότι το έργο όντως

εκτελέστηκε και πραγματοποιήθηκε και ο απαιτούμενος δειγματοληπτικός έλεγχος στα μέσα ενημέρωσης. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν απολύτως νόμιμη, ενώ η παραλαβή του έργου πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τους όρους που προέβλεπε η Σύμβαση και με βάση τις επιταγές του Νόμου από την αρμόδια και νομίμως συγκροτηθείσα Επιτροπή Παραλαβής, καταρριπτομένων των περί αντιθέτου ισχυρισμών του ΣΥΡΙΖΑ.

Κατά την εκτέλεση της διαφημιστικής καμπάνιας, ουδεμία καταγγελία υπήρξε προς το θεσμικό όργανο της Ε.Ι.Η.Ε.Α. τόσο για τη διαδικασία πραγματοποίησης της διαφημιστικής εκστρατείας όσο και για το ενδεχόμενο χειραγώγηση μέσων ενημέρωσης ή για αποκλεισμό τους ή για περιορισμένη συμμετοχή τους στη διαφημιστική εκστρατεία, παρά μόνον η καταγγελία της εφημερίδας Documento.

Σημειώνεται εδώ ότι έντυπα όπως η “Αυγή”, ο “ΡΙζοσπάστης”, η “Εφημερίδα των Συντακτών”, καθώς και ραδιόφωνα όπως το “Στο Κόκκινο” - ήτοι μέσα ενημέρωσης ιδεολογικών και πολιτικών αντιλήψεων της Αριστεράς, ουδεμία καταγγελία έκαναν, ούτε αποκλείστηκαν από την κατανομή της διαφημιστικής δαπάνης.

Ουδεμία καταγγελία υπήρξε προς την Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Επαρχιακού Τύπου για τον αποκλεισμό ή την περιορισμένη συμμετοχή περιφερειακών μέσων ενημέρωσης. Αντίθετα, σύμφωνα με τη μαρτυρία του Προέδρου της Ένωσης, κ. Αντώνιου Μουντάκη, για πρώτη φορά, τα τελευταία τριάντα χρόνια, και τα ογδόντα επτά μέλη και οι εβδομήντα ιστοσελίδες της Ένωσης έλαβαν εντολή καταχώρησης των μηνυμάτων της διαφημιστικής καμπάνιας. Τον σχετικό κατάλογο των μέσων, χωρίς κανένα διαχωρισμό, προετοίμασε η ίδια η Ένωση και την παρέδωσε στην ανάδοχο εταιρεία, κατά τη συνήθη διαδικασία. Κατά τον κ. Μουντάκη τα εν λόγω μέσα ως γνωστό έχουν διαφορετικές πολιτικές τοποθετήσεις, ενίοτε αντίθετες με αυτές της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Επίσης, ουδεμία καταγγελία υπήρξε προς την Ε.Σ.Η.Ε.Α. ως προς το ότι η Κυβέρνηση, μέσω της διαφημιστικής καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι – Μένουμε Ασφαλείς» επιχείρησε να χειραγωγήσει τους πολίτες ή τους δημοσιογράφους. Ουδεμία καταγγελία περιήλθε από δημοσιογράφο ότι του ασκήθηκε πίεση για το περιεχόμενο των ειδήσεων και να μιλά μόνο για την πανδημία.

Αντίθετα, από την Πρόεδρο της Ένωσης κατατέθηκε και επιβεβαιώθηκε ευθαρσώς ότι τόσο ο κρίσιμος ρόλος ενός δημοσιογράφου στην ενημέρωση των πολιτών για την λήψη μέτρων προστασίας έναντι του κορωνοϊού, όσο και ο έλεγχος της πράξεων ή των παραλείψεων της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας, ανεξάρτητα από το διαφημιστικό πακέτο του μέσου.

III. ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ COVID-19

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Σύμφωνα με την πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής με αντικείμενο τη «διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος», η Ελληνική Κυβέρνηση, με αφορμή το ξέσπασμα της πανδημίας εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία ώστε, επικαλούμενη την κατάσταση έκτακτης ανάγκης να προωθήσει χρηματοδότηση προς τα ΜΜΕ με αδιαφανείς διαδικασίες και χωρίς αντικειμενικά, μη πολιτικά κριτήρια.

Μεταξύ άλλων ισχυρίζεται πως, μέσω της **οικ. 83285/24.12.2020 Απόφασης του Υπουργού Υγείας κ. Βασίλη Κικίλια**, η Κυβέρνηση προέβλεψε δαπάνη ύψους 18,5 εκατομμυρίων ευρώ για την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας με αντικείμενο τον έγκαιρο εμβολιασμό των πολιτών έναντι του κορωνοϊού, δια της οποίας υλοποίησε μια στρατηγική ποδηγέτησης του Τύπου.

Στη βάση αυτής της στρατηγικής, παχυλά πακέτα χρηματοδότησης και κρατικής διαφήμισης χρησιμοποιούνται ως όπλο κατά των αντιπολιτευτικών δημοσιογραφικών φωνών και ως επιβράβευση για τις φίλιες προς την Κυβέρνηση ή τις βολικά σιωπηλές δημοσιογραφικές πένες.

Άμεση συνέπεια των παραπάνω ήταν, σύμφωνα με την Αξιωματική Αντιπολίτευση, η κριτική των ΜΜΕ της χώρας απέναντι στην Κυβέρνηση, να συσχετίζεται ευθέως με την οικονομική τους στήριξη, εν μέσω πανδημίας και συρρίκνωσης των διαφημιστικών τους εσόδων, οδηγώντας στην εμφάνιση φαινομένων ανάλωσής τους στην φιλοτέχνηση θετικής εικόνας για τον πρωθυπουργό προσωπικά αλλά και για την Κυβέρνησή του συνολικά.

Στο πλαίσιο της ως άνω αναφερόμενης πρότασης, διερευνήθηκε από την προς τούτο συσταθείσα εξεταστική επιτροπή και το σκέλος που αφορά τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση Παροχή Υπηρεσιών Επικοινωνίας των πολιτών, για τον Έγκαιρο Εμβολιασμό έναντι του Κορωνοϊού

COVID-19 και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του Κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο των Μέσω Μαζικής Ενημέρωσης.

Αποτελεί αδιαμφισβήτητη παραδοχή πως η πανδημική κρίση από τη διάδοση του κορωνοϊού COVID – 19 αποτέλεσε, τόσο για τη χώρα μας όσο και για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνολικότερα, μία πρωτόγνωρη πρόκληση αντιμετώπισης εξαιρετικά επείγουσών αναγκών στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επιτακτικής ανάγκης για την άμεση ενημέρωση των πολιτών, ως προς τα οφέλη και την αναγκαιότητα του εμβολιασμού.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Υπουργείο Υγείας έλαβε ταχύτατα και με συντονισμένο τρόπο όλες τις αναγκαίες αποφάσεις, προκειμένου να ενημερωθεί η ελληνική κοινωνία για τη διαδικασία και τα πλεονεκτήματα του εμβολιασμού, προχωρώντας στην εκπόνηση ενός σχεδίου επικοινωνιακής εκστρατείας. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, εγκρίθηκε αρχικά η συγκρότηση και ο ορισμός μελών στην Τριμελή Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 (Εθνικής Εκστρατείας) την οποία αποτέλεσαν ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας κ. Παναγιώτης Πρεζεράκος, ο Γενικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Υπουργείου κ. Μάριος Θεμιστοκλέους και ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας ΑΕ (ΙΦΕΤ), κ. Δημήτρης Πανταζής. Τα μέλη της Επιτροπής ορίστηκαν ex officio, δηλαδή εκ της ιδιότητάς τους.

Έργο της Επιτροπής ήταν η υλοποίηση όλων των δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και προβολής της αναγκαιότητας εμβολιασμού του πληθυσμού κατά του κορωνοϊού COVID-19, η μέριμνα για τη δημιουργία ενδεδειγμένου ενημερωτικού υλικού για τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID- 19 και η έγκαιρη διάθεσή του σε όλους τους φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, με στόχο την αποτελεσματική ενημέρωση και τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό, η επιλογή φορέων για την υλοποίηση της Εθνικής Εκστρατείας και η παρακολούθηση της καλής εκτέλεσης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η επιμέλεια της παρακολούθησης των συμβάσεων είχε ως αντικείμενο αντιστοίχως:

α) το δημιουργικό σχεδιασμό της εκστρατείας ενημέρωσης των πολιτών για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και τη διαμόρφωση των ενημερωτικών μηνυμάτων και πάσης φύσεως έντυπου, οπτικοακουστικού και

ηλεκτρονικού, προωθητικού υλικού για την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας και

β) τη διάθεση, με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο, οπτικοακουστικό ή ηλεκτρονικό, των μηνυμάτων και του υλικού από τα μέσα.

Αντίστοιχα, καθορίστηκε ρητά ο τρόπος σύναψης των συμβάσεων και συγκεκριμένα, μετά από πρόσκληση που απηύθυνε η Επιτροπή για χρονικό διάστημα πέντε (5) ημερών και με τη διαδικασία απευθείας διαπραγμάτευσης κατ' εφαρμογή της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν.4412/2016 (Α' 147), κατά παρέκκλιση ειδικότερων εθνικών διατάξεων, που αφορούν στην ανάθεση σχετικών υπηρεσιών.

Η πρόσκληση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση απευθύνεται σε πέντε (5) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς εγνωσμένου κύρους σε σχέση με το αντικείμενο της υπό σύναψη σύμβασης, φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων. Οι προσκαλούμενοι φορείς μπορούσαν να συμμετέχουν είτε μεμονωμένα είτε ως μέλη ένωσης, με συγκεκριμένη κατανομή των αναλαμβανόμενων εργασιών από έναν έκαστο εξ αυτών.

Η σύμβαση ανατίθεται με κριτήριο αξιολόγησης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή. Η Επιτροπή στη συνέχεια επιλέγει τον ανάδοχο κατά την ανωτέρω περιγραφόμενη διαδικασία σύμφωνα με το περιεχόμενο και τους όρους της σχετικής πρόσκλησης και έχει την υποχρέωση της παρακολούθησης της ορθής εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο. Η παραλαβή των παραδοτέων γίνεται με ευθύνη της ειδικής επιτροπής παραλαβής.

Επιπλέον, με τη Γ.Π.οικ. 83285 από 24-12-2020 απόφαση του Υπουργού Υγείας κ. Βασιλείου Κικήλια εγκρίθηκε δαπάνη ύψους 18.500.000 εκατομμυρίων ευρώ, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας των πολιτών, για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού covid-19 και την προβολή μηνυμάτων και της εθνικής εκστρατείας κατά του κορωνοϊού covid-19 στο σύνολο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Η παροχή των υπηρεσιών αποτέλεσε αντικείμενο σύμβασης μετά από σχετική πρόσκληση σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016). Ειδικότερα, σύμφωνα με τη Γ.Π.οικ.83448/24.12.2020 η Τριμελής Επιτροπή Οργάνωσης Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του Κορωνοϊού COVID-19 απηύθυνε πρόσκληση για την υποβολή προσφορών στις έξι (6) μεγαλύτερες εταιρείες που πληρούσαν υψηλού επιπέδου όρους ποιότητας μακράς γνώσης και εμπειρίας, χρηματοοικονομικής επάρκειας και προγενέστερων αντίστοιχων έργων.

Από τις προσκληθείσες εταιρείες η INITIATIVE, η CARAT COMMUNICATION, η MINDSHARE και η MMS COMMUNICATION, αποφάσισαν, η καθεμία για τους δικούς της λόγους, να μη λάβουν τελικά μέρος στη διαδικασία. Η ανάθεση της υλοποίησης του έργου έγινε συνεπώς στην ένωση εταιρειών TEMPO OMD-WAVEMAKER.

Στις 8-2-2021 υπεγράφη η σχετική σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και της ένωσης εταιρειών TEMPO OMD-WAVEMAKER. Το δημιουργικό μέρος της καμπάνιας παρασχέθηκε με σύμβαση δωρεάς του Ιδρύματος Ωνάση. Δεδομένου ότι το εμβόλιο ήταν - και παραμένει μέχρι σήμερα - η πρώτη ιατρική επιλογή αντιμετώπισης του COVID, η διάταξη και η εκστρατεία έτυχαν θετικής υποδοχής από την πλειοψηφία των κομμάτων στη Βουλή.

Το συνολικό ποσό, που αφορούσε η σύμβαση ανήλθε όπως αναφέρθηκε στα 18.5 εκατ. Ευρώ μέχρι και 30.6.2021, ημερομηνία που είχε οριστεί ως αρχική διάρκεια της εκστρατείας. Εν συνεχεία δόθηκε παράταση με νόμο μέχρι και τον Αύγουστο 2021, με πρόσθετο ποσό 1.000.000€. Η Επιτροπή παρακολουθούσε όλη τη διαδικασία ανάθεσης και εκτέλεσης των ανωτέρω (δωρεάς δημιουργικού και διανομής του στα μέσα ενημέρωσης).

Στις 26-2-2021 υπεγράφη μεταξύ της ως άνω αναφερόμενης Αναθέτουσας Αρχής και της Αναδόχου 1η Τροποποίηση της από 8.2.2021 Σύμβασης, σύμφωνα με την οποία, οι συμβαλλόμενοι αποφάσισαν από κοινού την τροποποίηση της, με την προσθήκη του ανωτέρω (10) σχετικού.

Επιπρόσθετα οι συμβαλλόμενοι αποδέχτηκαν την τροποποίηση του άρθρου 3 παρ. 2 και συγκεκριμένα την αντικατάσταση της φράσης *ο έλεγχος της καλής εκτέλεσης της σύμβασης θα γίνεται από την αρμόδια Τριμελή Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας με την φράση ότι ο έλεγχος της καλής εκτέλεσης της σύμβασης θα γίνεται από την αρμόδια Επιτροπή Παραλαβής.*

2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ COVID-19

Η ανάθεση και εκτέλεση της υπό εξέταση σύμβασης, ήτοι της από 8-2-2021, καθώς και της από 26-2-2021 τροποποίηση αυτής διέπονται από την κείμενη

νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν και ιδίως:

1. του άρθρου 74 του ν.4761/2020 (Α' 248) Αναδιοργάνωση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων και μετονομασία του σε Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων, προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς στο εξωτερικό, ρυθμίσεις για το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης και το μουσείο «Φοίβος Ανωγειανάκης» και άλλες διατάξεις, σύμφωνα με το οποίο :

1. Για χρονικό διάστημα μέχρι την 30ή.6.2021 το Υπουργείο Υγείας δύναται να οργανώνει Εθνική Εκστρατεία Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 (Εθνική Εκστρατεία) με αντικείμενο τη διαμόρφωση θετικής πεποίθησης και ενεργού συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19. Η Εθνική Εκστρατεία περιλαμβάνει συνεργασία και συμπράξεις με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς εν γένει, περιλαμβανομένων ιδίως των πολιτικών κομμάτων , της Εκκλησίας της Ελλάδος, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού ,ιατρικών και φαρμακευτικών συλλόγων , ενώσεων και φορέων , επαγγελματικών ενώσεων και συνδικαλιστικών οργανώσεων , μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) , με σκοπό την ασφαλή ενημέρωση και τη διερεύνηση της συμμετοχής των πολιτών στο εμβολιαστικό πρόγραμμα κατά του κορωνοϊού COVID-19. Για την επίτευξη του σκοπού της παρούσας συγκροτείται στο Υπουργείο Υγείας, Τριμελής Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας, μέλη της οποίας είναι εκ της ιδιότητάς τους ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Υγείας, ο Γενικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και άλλο ένα μέλος, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό Υγείας. Έργο της Επιτροπής είναι η υλοποίηση όλων των ενδεδειγμένων δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και προβολής της ανάγκης εμβολιασμού του πληθυσμού κατά του κορωνοϊού COVID-19, η μέριμνα για τη δημιουργία ενδεδειγμένου ενημερωτικού υλικού για τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID-19 και την έγκαιρη διάθεσή του σε όλους τους φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, με στόχο την αποτελεσματική ενημέρωση και τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό, η επιλογή φορέων για την υλοποίηση της Εθνικής Εκστρατείας και η παρακολούθηση της καλής εκτέλεσης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

2. Το Υπουργείο Υγείας, μέσω των εποπτευόμενων φορέων του, υπό τον συντονισμό και την εποπτεία της Επιτροπής της παρ. 1 διαθέτει το ενδεδειγμένο πληροφοριακό υλικό με κάθε πρόσφορο μέσο σε όλους τους φορείς της παρ. 1 και προβαίνει σε σειρά ενημερωτικών δράσεων επί του αντικειμένου της Εθνικής Εκστρατείας.

3. Για την υλοποίηση του σκοπού του παρόντος συνάπτονται δύο (2) συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο αντιστοίχως: α) τον δημιουργικό σχεδιασμό της εκστρατείας

ενημέρωσης των πολιτών για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και τη διαμόρφωση των ενημερωτικών μηνυμάτων και πάσης φύσεως έντυπου, οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού, προωθητικού υλικού για την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας και β) τη διάθεση, με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο, οπτικοακουστικό ή ηλεκτρονικό, των μηνυμάτων και του υλικού της περ. α) προς τον σκοπό της πληροφόρησης των πολιτών ως προς όλα τα επιμέρους ζητήματα που σχετίζονται με τον εμβολιασμό τους, τα οφέλη, τα μέτρα προστασίας, τη διαδικασία, καθώς και την ασφαλή και σύμφωνη με τον κρατικό προγραμματισμό συμμετοχή τους στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19.

4. Προς τον σκοπό σύναψης καθεμιάς από τις συμβάσεις της παρ. 3, η Επιτροπή της παρ. 1 απευθύνει πρόσκληση για χρονικό διάστημα πέντε (5) ημερών και προβαίνει σε διαδικασία απευθείας διαπραγμάτευσης κατ' εφαρμογή της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 (Α' 147), κατά παρέκκλιση ειδικότερων εθνικών διατάξεων που αφορούν στην ανάθεση σχετικών υπηρεσιών. Η πρόσκληση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση απευθύνεται σε πέντε (5) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς εγνωσμένου κύρους σε σχέση με το αντικείμενο της υπό σύναψη σύμβασης, φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων. Οι προσκαλούμενοι φορείς δύνανται να συμμετέχουν είτε μεμονωμένα είτε ως μέλη ένωσης, με συγκεκριμένη κατανομή των αναλαμβανόμενων εργασιών από έναν έκαστο εξ αυτών. Η σύμβαση ανατίθεται με κριτήριο αξιολόγησης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή. Η Επιτροπή της παρ. 1 επιλέγει τον ανάδοχο κατά την ανωτέρω περιγραφόμενη διαδικασία σύμφωνα με το περιεχόμενο και τους όρους της σχετικής πρόσκλησης και έχει την υποχρέωση της παρακολούθησης της ορθής εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο. Η παραλαβή των παραδοτέων γίνεται με ευθύνη της ειδικής επιτροπής παραλαβής που συστήνεται με την απόφαση της παρ. 6.

5. Η προθεσμία άσκησης ενδικοφανών προσφυγών κατά των διαγωνιστικών διαδικασιών της παρ. 3 ορίζεται στο ήμισυ των προθεσμιών των κείμενων διατάξεων.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις ανάθεσης και παροχής των υπηρεσιών της παρ. 3, η διαδικασία διάθεσης των σχετικών πιστώσεων για την κάλυψη της προκαλούμενης δαπάνης, η σύσταση ειδικής επιτροπής παραλαβής παραδοτέων και οι λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος'.

2. του ν. **4412/2016** (Α' 147) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,

3. του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά

- όργανα, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του **π.δ. 63/2005 (Α' 98)** «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 119 περ. 22 του ν. 4622/2019 (Α' 133) «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»,
4. του ν. **4622/2019 (Α' 133)** «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»,
5. του ν. **4270/2014 (Α' 143)** «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»
6. του ν. **4172/2013 (Α' 167)** «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις»,
7. του ν. **2859/2000 (Α' 248)** «Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας», ως ισχύει,
8. του **π.δ. 80/2016 (Α' 145)** «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες»,
9. του **π.δ 121/2017 (Α' 148)** «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας», όπως ισχύει,
10. του ν. **3861/2010 (Α' 112)** «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα "Διαύγεια" και άλλες διατάξεις»,
11. του ν. **4250/2014 (Α' 74)** «Διοικητικές Απλουστεύσεις - Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα- Τροποποίηση Διατάξεων του Π.Δ. 318/1992 (Α'161) και λοιπές ρυθμίσεις» και ειδικότερα τις διατάξεις του άρθρου 1,
12. του Ν. **4152/2013 (Α' 107)** «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2011/7 της 16.2.2011 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές»,
13. του **π.δ. 39/2017 (Α' 64)** «Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών»,
14. του ν. **4013/2011 (Α' 204)** «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πτωχευτικός κώδικας) - Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις», ως ισχύει,
15. του ν. **2121/1993 (Α' 25)** «Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα»,
16. της υπό στοιχέα Π1 **2380/2012 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Β' 3400)** «Ρύθμιση των ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού

Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων»,

17. του ν. **4700/2020 (Α' 127)** «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις»,

18. της υπό στοιχεία **1191/14-3-2017 ΚΥΑ (Β'969)** «Καθορισμός του χρόνου, τρόπου υπολογισμού της διαδικασίας παρακράτησης και απόδοσης της κράτησης 0,06% υπέρ της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), καθώς και των λοιπών λεπτομερειών εφαρμογής της παραγράφου 3, του άρθρου 350 του Ν. 4412/2016»,

19. της υπό στοιχεία **57654/22-03-2017 (Β' 1781) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης** «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης»,

20. της υπό στοιχεία **56902/215/2017 Υ.Α. (Β'1924)** «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)»,

21. του **Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ,

22. του ν. **4624/2019 (Α' 137)** «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»,

23. του ν. **4605/2019 (Α' 52)** «Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2016 σχετικά με την προστασία της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους (EEL 157 της 15.6.2016) - Μέτρα για την επιτάχυνση του έργου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και άλλες διατάξεις»,

24. του **π.δ. 83/2019** «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121) - «Διόρθωση σφαλμάτων» (Α'126),
25. του **άρθρου 5 του π.δ. 81/2019 (Α' 119)** «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους – Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων»,
26. του **π.δ. 62/2020 (Α' 155)** «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»,
27. του **π.δ. 142/2017 (Α' 181)** «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών»,
28. της υπό στοιχεία **Υ70/2020 (Β' 4508) απόφασης του Πρωθυπουργού** «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Θεόδωρο Σκυλακάκη»,
29. του **Ν. 4682/2020 (ΦΕΚ Α'/76/03-04-2020)**, «Κύρωση: α) της από 25.2.2020 Π.Ν.Π. «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της απόδοσης κορωνοϊού» (Α' 42), β) της από 11.3.2020 Π.Ν.Π. «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του» (Α' 55) και γ) της από 14.3.2020 Π.Ν.Π. «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (Α' 64), και άλλες διατάξεις»,
30. το **Ν. 4728/2020 (ΦΕΚ Α'/186/29-09-2020)**, «Άρθρο δέκατο όγδοο. Παράταση ισχύος ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών λόγω του κορωνοϊού COVID-19»,
31. την κατευθυντήρια **Οδηγία 24 (ΑΔΑ:ΨΟΗ0ΟΞΤΒ-ΦΔ7)** και θέμα «Ειδικά ζητήματα ανάθεσης και διαχείρισης δημοσίων συμβάσεων, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της υγειονομικής κρίσης του ιού COVID-19, καθώς και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του»,
32. την αριθμ. πρωτ.: **Α1β/Γ.Π.οικ. 81586/17-12-2020 Απόφαση του Υπουργού Υγείας** με θέμα: «Συγκρότηση και ορισμός μελών στην Τριμελή Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 (Εθνικής Εκστρατείας)», (ΑΔΑ: 6ΖΝΥ465ΦΥΟ-27Ε),
33. την με Αρ.Πρωτ.: **Γ.Π.οικ. 83285/24.12.2020 απόφαση του Υπουργού Υγείας** με θέμα «Έγκριση σκοπιμότητας η παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών» [ΑΔΑΜ: 20REQ0077931061 2020-12-24, ΑΔΑ: ΨΘ75465ΦΥΟ-8Ν5],
34. την υπό στοιχεία **Δ1α/ΓΠ.οικ. 83217/24.12.2020 κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Υγείας** «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων ανάθεσης και παροχής υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και κάθε άλλης συναφούς υπηρεσίας, θετικής

πεποίθησης και ενεργού συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού Covid-19

35. τα από 24-12-2020, 29-12-2020, 30-12-2020, 26-2-2021, 26-2-2021, 28-2-2021, 29-3-2021, 17-5-2021, 29-6-2021, 30-6-2021, 1-7-2021 και 30-9-2021, ήτοι αντίστοιχα τα υπ' αριθμ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 και 12 πρακτικά της Τριμελούς Επιτροπής Οργάνωσης Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του ΚΟΡΩΝΟΙΟΥ COVID-19.

36. την υπ' αριθμ. 1/30-12-2020 Απόφαση της Τριμελούς Επιτροπής Οργάνωσης Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του ΚΟΡΩΝΟΙΟΥ COVID-19.

36. την από 5-2-2021 Ανακοίνωση Κατακύρωσης- Πρόσκληση για Σύναψη Σύμβασης της Τριμελούς Επιτροπής Οργάνωσης Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του ΚΟΡΩΝΟΙΟΥ COVID-19.

37. την με αριθμ. Πρωτ. **Β3α/Γ.Π.οικ.12997/26-2-2021 Απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Υγείας**

38. τις αριθμ. **Δ1α/Γ.Π.οικ.9751/16-2-2021 και Δ1α/Γ.Π.οικ.28176/11-5-2021 (ΦΕΚ 608, 1879 αντίστοιχα) αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας**

39. τον ν. **4812/30.6.2021**

40. τον ν. **4839/2.10.2021, άρθρο 33** σύμφωνα με το οποίο : Η ισχύς του άρθρου 74 του ν. 4761/2020 (Α' 248) , ως προς την Εθνική Εκστρατεία Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 , παρατείνεται από τη λήξη της έως την 31^η Δεκεμβρίου 2021.

41. των σε εκτέλεση των ανωτέρω νόμων εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων, των λοιπών διατάξεων που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στην πρόσκληση, καθώς και του συνόλου των διατάξεων του ασφαλιστικού, εργατικού, κοινωνικού, περιβαλλοντικού και φορολογικού δικαίου και του νομικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει την ανάθεση και εκτέλεση της παρούσας σύμβασης, έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά παραπάνω.

Σύμφωνα με το ως άνω αναφερόμενο θεσμικό πλαίσιο, η Τριμελής Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του Κορωνοϊού COVID -19 αποφάσισε με την υπ' αριθμ. Πρωτ. ΓΠ.οικ. 83448/24.12.2020 απόφασή της την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση για την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 προϋπολογισθείσας δαπάνης, έως του ποσού των δεκαοκτώ εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (18.500.000€) συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24% . Η δαπάνη βαρύνει τις πιστώσεις του Α.Λ.Ε. 2420906001 «Εξοδα προβολής, διαφήμισης και δημοσίων σχέσεων» του Φ./Ε.Φ. 1015-202-0000000.

Το Υπουργείο Υγείας, μέσω της Τριμελούς Επιτροπής Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 74 του ν.4761/2020 (Α' 248), προχώρησε στην πρόσκληση για την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19 με αντικείμενο τη διαμόρφωση θετικής πεποίθησης και ενεργού συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και ειδικότερα, ως προς το σκέλος της προβολής των μηνυμάτων της εκστρατείας ενημέρωσης των πολιτών για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και την εν γένει προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας, προϋπολογισθείσας δαπάνης, ως αναφέρθηκε ανωτέρω ήδη, έως του ποσού των 18.500.000 εκατομμυρίων ευρώ.

Εν συνεχεία η Αναθέτουσα Αρχή, ήτοι το Υπουργείο Υγείας και η Ανάδοχος Εταιρεία "TEMPO OPTIMUM MEDIA DIRECTION HELLAS Ανώνυμη Εταιρεία Διαφημιστικών Υπηρεσιών-WAVEMAKER Ελλάς Ανώνυμος Εταιρεία Προγραμματισμού και Αγοράς Διαφημιστικού Χώρου και Χρόνου στα ΜΜΕ, Δημιουργίας Περιεχομένου και Τεχνολογίας" προχώρησαν στην υπογραφή της από 8.2.2021 σύμβασης, λαμβάνοντας καταρχήν υπόψη :

- 1.Το π.δ. 83/2019 (Α'121) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
- 2.Την με Αρ.Πρωτ. Γ.Π οικ. 83285 απόφαση του Υπουργού Υγείας με θέμα «Έγκριση σκοπιμότητας για την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας των πολιτών, για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού Covid-19 και την προβολή μηνυμάτων και της εθνικής εκστρατείας κατά του κορωνοϊού Covid-19 στο σύνολο των ΜΜΕ» (ΑΔΑ:ΨΘ75465ΦΥΟ-8Ν5)».
- 3.Την με Αρ.Πρωτ. Δ1α/ΓΠ οικ.83217 απόφαση του Υπουργού Υγείας με θέμα «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων ανάθεσης και παροχής υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών καθώς και κάθε άλλης συναφούς υπηρεσίας, που απαιτείται για την υλοποίησή τους για την προστασία της δημόσιας υγείας και τη διαμόρφωση θετικής πεποίθησης και ενεργού συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού Covid-19».
- 4.Την αριθμ. πρωτ. ΓΠ οικ. 83448/24.12.2020 απόφαση με θέμα: «Πρόσκληση σε διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας των πολιτών, για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του Covid-19 και την προβολή

μηνυμάτων και της εθνικής εκστρατείας κατά του κορωνοϊού Covid-19 στο σύνολο των ΜΜΕ».

5.Την υπ' αριθμ. 1/30.12.2020 απόφαση με την οποία κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του Ν. 4412/2016.

6.Την αριθμ. 28/2021 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την οποία:

...δεν κωλύεται η υπογραφή του ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και της Ένωσης εταιρειών TEMPO OMD HELLAS A.E. και WAVEMAKER HELLAS A.E., με αντικείμενο την παροχή " υπηρεσιών επικοινωνίας των πολιτών για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του κορωνοϊού Covid-19 στο σύνολο των ΜΜΕ.

7. Την από 5.2.2021 ανακοίνωση κατακύρωσης της Αναθέτουσας Αρχής προς τον Προμηθευτή.

Σύμφωνα με την ανωτέρω σύμβαση και ειδικότερα το άρθρο 2, αντικείμενο αυτής αποτελεί η υπηρεσία, όπως περιγράφεται στο άρθρο 2 της πρόσκλησης και συγκεκριμένα: αντικείμενο της σύμβασης είναι η παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, που συνίστανται ειδικότερα στην εκπόνηση σχεδίου εκστρατείας επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών, καθώς και κάθε άλλης συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την έγκαιρη υλοποίηση αυτής, για την προστασία της δημόσιας υγείας, τη λήψη μέτρων για την αποτροπή διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και κυρίως την ενημέρωση των πολιτών για τον εμβολιασμό, τον τρόπο διεξαγωγής του και κάθε σχετική χρήσιμη πληροφορία. Το αντικείμενο καταλαμβάνει:

α) στο σχεδιασμό της τοποθέτησης, του χρόνου και χώρου προβολής και του τρόπου προβολής στο σύνολο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και Επικοινωνίας κατά παρέκκλιση ειδικότερων διατάξεων που αφορούν στη μετάδοση των σχετικών μηνυμάτων από αυτά.

β) στη διαμόρφωση του σχεδιασμού και της τοποθέτησης στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με την ενδεδειγμένη παραμετροποίηση, που αφορά όλες τις ομάδες αποδεκτών και συγκεκριμένα τις πληθυσμιακές ομάδες που ορίζονται στο πλαίσιο της παρ. 1 του άρθρου 74 του ν.4761/2020, με κριτήρια την τηλεθέαση των τηλεοπτικών σταθμών, βάσει της διαθέσιμης μέτρησης από ανεξάρτητο φορέα, όπου αυτός υφίσταται, ή με κριτήρια δημοφιλίας, καθώς και με αναφορά στον βαθμό

ανταπόκρισης και απήχησης σε κάθε ηλικιακή ομάδα, συμπράττοντα φορέα κοκ ανωτέρω κατά τον αποτελεσματικότερο οικονομικά τρόπο.

Για τα ως άνω θα υποβληθούν από την Ανάδοχο αντίστοιχα παραδοτέα. Ως συναφής υπηρεσία λογίζεται η υπηρεσία παρακολούθησης της ομαλής υλοποίησης της εκστρατείας με την προσκόμιση στοιχείων, μετρήσεων και αναφορών απόδοσης, καθώς και βεβαιώσεων καλής εκτέλεσης με βάση τις οποίες γίνεται η αποπληρωμή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας που μεταδίδουν τα σχετικά μηνύματα, καθώς και κάθε άλλη τυχόν αναγκαία υπηρεσία για την υλοποίηση αυτής.

Στο πλαίσιο της εν λόγω υπηρεσίας, ο Ανάδοχος-Πάροχος υπηρεσιών:

- (α) διενεργεί διαπραγματεύσεις με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και κάθε μέσο προβολής για λογαριασμό της αναθέτουσας αρχής επί των οικονομικών και λοιπών όρων και προϋποθέσεων προβολής/μετάδοσης του ενημερωτικού υλικού προκειμένου να επιτευχθούν οι πλέον συμφέρουσες τιμές σε συνδυασμό με την καλύτερη δυνατή θέση προβολής για την μετάδοση των μηνυμάτων της εκστρατείας προς όφελος των πολιτών και της ενημέρωσής τους και τις απαραίτητες αγορές χρόνου και χώρου καθώς και τις τροποποιήσεις αυτών,
- (β) διενεργεί έλεγχο της προβολής/μετάδοσης του ενημερωτικού υλικού από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης,
- (γ) διενεργεί ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο - αξιολόγηση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης,
- (δ) διενεργεί έλεγχο των προσκομισθέντων παραστατικών από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και παρέχει αναλυτική πληροφόρηση στην Αναθέτουσα Αρχή.

Τα μηνύματα της εκστρατείας επικοινωνίας και ενημέρωσης μεταδίδονται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σύμφωνα με την υποβληθείσα από τον Ανάδοχο πρόταση που θα περιλαμβάνει τον τρόπο, τη θέση προβολής και τη συχνότητα μετάδοσης και κατά παρέκκλιση ειδικότερων διατάξεων που αφορούν στη μετάδοση των σχετικών μηνυμάτων από αυτά.

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών εξειδικεύεται περαιτέρω σύμφωνα με τα άρθρα του Ν. 4412/2016 , και με το περιεχόμενο της υποβληθείσας προσφοράς του Αναδόχου της υπηρεσίας, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης σύμβασης.

Η Σύμβαση περιλαμβάνει το σύνολο των συμφωνηθέντων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών καθώς και τους όρους και προϋποθέσεις για την υλοποίηση του αναληφθεισόμενου έργου παροχής των υπηρεσιών από τον Ανάδοχο σύμφωνα με τους όρους της πρόσκλησης και κατισχύει κάθε άλλου εγγράφου.

Συμπληρωματικά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην απόφαση κατακύρωσης της προμήθειας στον Πάροχο της υπηρεσίας και της πρόσκλησης για προσφυγή σε διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση του άρθρου 32 παρ. 2 περ.γ' του Ν. 4412/16. Η υποβληθείσα από τον Πάροχο της υπηρεσίας προσφορά, κατά τα σημεία που δεν καλύπτεται από την παρούσα σύμβαση είναι δεσμευτική για τον Πάροχο της υπηρεσίας και επ' ωφελεία της Αναθέτουσας Αρχής.

Εν συνεχεία σύμφωνα με το Άρθρο 3 της σύμβασης, Χρόνος Παράδοσης της Υπηρεσίας ορίστηκε ως εξής:

1.Οι παρεχόμενες υπηρεσίες-το συμβατικό αντικείμενο ορίζεται από την υπογραφή της σύμβασης έως και την 30^η Ιουνίου 2021 και ανάλογα με τις ανάγκες για τη διαμόρφωση θετικής πεποίθησης και ενεργού συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού Covid 19, όπως θα καθορισθούν από το Υπουργείο.

2.Η παραλαβή διενεργείται από την Επιτροπή Παραλαβής που συγκροτείται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία θα συντάσσει σχετικό πρακτικό παραλαβής. Ο έλεγχος της καλής εκτέλεσης της παρασχεθείσας ανωτέρω υπηρεσίας όπως περιγράφεται στο άρθρο 2 της πρόσκλησης και στο άρθρο 2 της παρούσας θα γίνεται από την αρμόδια Τριμελή Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας.

3.Σε περίπτωση που η αρμόδια Επιτροπή κρίνει ότι δεν παραδόθηκαν οι υπηρεσίες όπως προβλέπονται από τους όρους της Πρόσκλησης με υπαιτιότητα του Πάρoχου της υπηρεσίας , θα εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο Ν. 4412/16 άρθρο 207.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 οι υπηρεσίες - παραδοτέα με την τεκμηρίωση υλοποίησής τους θα παραληφθούν από Επιτροπή Παραλαβής που θα συσταθεί από την Αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, εντός δέκα (10) ημερών από την υπογραφή της παρούσης.

Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 5:

1.Η παρακολούθηση της καλής εκτέλεσης της σύμβαση για την λήψη των ανωτέρω οριζόμενων υπηρεσιών θα διενεργείται από την Τριμελή Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας με τη διοικητική συνδρομή της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

2.Αρμόδια για την παρακολούθηση, τον έλεγχο της πορείας υλοποίησης της υπηρεσίας και τη διατύπωση σχετικών παρατηρήσεων, είναι η Τριμελής Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας.

3.Η Επιτροπή Παραλαβής, εφόσον διαπιστώσει: 1) την εμπρόθεσμη παράδοση, 2) την ολοκλήρωση της εκάστοτε τμηματικής υπηρεσίας, συντάσσει πρωτόκολλο παραλαβής. Τέλος σύμφωνα με το άρθρο 7:

η αμοιβή που θα καταβληθεί από την Αναθέτουσα Αρχή στον Πάροχο της υπηρεσίας ανέρχεται συνολικά έως του ποσού των τριακοσίων ενενήντα εννέα χιλιάδων τριακοσίων ενός ευρώ και σαράντα επτά λεπτών (399.301,47€) πλέον ΦΠΑ εκ ποσοστού 24 % (ποσού 95.832,35) ήτοι συνολικού ποσού 495.133,82€. Το εν λόγω συνολικό ποσό θα τιμολογηθεί από τις εταιρείες μέλη του Αναδόχου, όπως αναλυτικά προκύπτει από το από 28.12.2020 συμφωνητικό της Ένωσης ως ακολούθως: ποσό έως 259.301,47€ πλέον ΦΠΑ 24% ήτοι 321.533,82€ από την πρώτη εταιρεία της Ένωσης TEMPO OMD HELLAS A.E. και ποσό έως 140.000€ πλέον ΦΠΑ ήτοι 173.600€ από την δεύτερη εταιρεία WAVEMAKER ΕΛΛΑΣ Α.Ε. Η συνολική δαπάνη των παρεχόμενων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής των ΜΜΕ, κάθε φόρου και οφειλής προς τον Ανάδοχο, το Δημόσιο και κάθε τρίτο ανέρχεται σε ποσό έως δεκατεσσάρων εκατομμυρίων πεντακοσίων είκοσι χιλιάδων πενήντα τριών ευρώ και τριάντα τριών λεπτών (14.520.053,33€) πλέον ΦΠΑ εκ ποσοστού 24% (ποσού 3.484.812,80€), ήτοι συνολικώς ποσό 18.004.866,13€. Το εν λόγω συνολικό ποσό των έως 18.004.866,13€ θα τιμολογηθεί από τους τρίτους και τα ΜΜΕ στην Αναθέτουσα Αρχή και δεν συμπεριλαμβάνει την αναφερθείσα παραπάνω αμοιβή του Αναδόχου – Παρόχου της υπηρεσίας.

Η πληρωμή θα πραγματοποιείται ύστερα από κάθε ολοκλήρωση της υπηρεσίας και μετά την κάθε φορά οριστική ποιοτική και ποσοτική παραλαβή της υπηρεσίας από την αρμόδια επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής καθώς και την έκδοση του αντίστοιχου παραστατικού σχετικού με την παραδοθείσα ποσότητα, το είδος και το ποσόν.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

α. Μάρτυρας κ. Σάββας Νικολάου

Από τη μαρτυρική κατάθεση του κ. **Σάββα Νικολάου**, γενικού επιχειρησιακού και οικονομικού διευθυντή και εκπροσώπου της εταιρείας TEMPO OMD, η οποία

αποτελεί μέλος της ένωσης των εταιρειών (TEMPO OMD- WAVEMAKER ΕΛΛΑΣ), που ανέλαβε να υλοποιήσει την υλοποίηση της εμβολιαστικής εκστρατείας προέκυψε καταρχάς, ότι η υλοποίηση της σύμβασης που συνήφθη με την ένωση εταιρειών TEMPO-WAVEMAKER έγινε σύμφωνα με την προβλεπόμενη προκήρυξη:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...η προκήρυξη του Υπουργείου Υγείας αφορούσε πρόσκληση σε απευθείας διαπραγμάτευση και απευθύνθηκε στο σύνολο της ελληνικής αγοράς media, στηρίχτηκε στο νομικό πλαίσιο του ν.4671/20, αρ 74, παίρνοντας έγκριση και από το Ελεγκτικό Συνέδριο...

...στην προκήρυξη υπήρχε στόχος, brief και ήταν προαπαιτούμενα τα κριτήρια με βάση τα οποία θα έπρεπε να κινηθεί όποιος πάρει τον διαγωνισμό, τεχνοκρατικά, οικονομικά, ποιοτικά κριτήρια, τα οποία θα έπρεπε να απαντηθούν και η όποια πρόταση να τεκμηριωθεί. Η οποιαδήποτε μιντιακή πρόταση θα γινόταν από την πλευρά αυτού που θα έπαιρνε τον διαγωνισμό και η οποία προφανώς θα στηριζόταν στα γνωστά σε εμάς εργαλεία και στις έρευνες που υπάρχουν στην αγορά...

Σε ερώτηση σχετικά με τον στόχο της εμβολιαστικής εκστρατείας ο μάρτυρας ανέφερε ότι η καμπάνια δομήθηκε σε τρεις πυλώνες λέγοντας ότι:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...ο πρώτος πυλώνας αυτός, ήταν προφανές ότι απευθύνεται σε όλο το ενήλικο κοινό και αναφέρομαι στο κοινό, γιατί με βάση το κοινό είναι διαφορετική και η στόχευση κάθε φορά και διαφορετική και η χρήση μέσων. Ο δεύτερος πυλώνας ήταν η ανάπτυξη ενός πλήρους επιχειρησιακού σχεδίου με προτροπή της συμμετοχής και τη διατήρηση της κουλτούρας αυτοπροστασίας.

Σε αυτή τη φάση η στόχευση αφορούσε ειδικά κοινά, ειδικές ομάδες, ευπαθείς ομάδες και ανάλογα πώς άνοιγαν οι πλατφόρμες, ηλικιακές πλατφόρμες, διαφορετική στόχευση και διαφορετικές ομάδες κοινού. Στο τέλος υπήρχε η προτροπή για συμμετοχή, απαντήσεις σε ερωτήσεις, ανησυχίες, προβλήματα, έτσι ώστε να εμπεδωθεί το αίσθημα της ασφάλειας.

Ο βασικός στόχος σε αυτήν την υπόθεση ήταν η κινητοποίηση όλων των φορέων δράσεων και δημοσίων και ιδιωτικών, πολιτικών κομμάτων, δημοτικών αρχών, πανεπιστημιακών φορέων, οργανώσεων γιατρών κ.λπ. με συνεχή ενημέρωση η

οποία αποσκοπούσε στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, του κοινού στόχου κάθε φορά, για τη δημιουργία θετικής γνώμης και στάσης απέναντι στον εμβολιασμό και εντέλει στη μεγιστοποίηση των συμμετεχόντων στον εμβολιασμό...

Επιπρόσθετα, ο μάρτυρας περιέγραψε ενδελεχώς τη διαδικασία ανάθεσης και διανομής του διαφημιστικού υλικού στα μιντιακά μέσα, η οποία εμπειρείχε την υποβολή, ανά δίμηνο, πλήρως αιτιολογημένου φακέλου προς της Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου, συναφούς έκθεσης και του στρατηγικού πλάνου ανά κατηγορίας μέσου. Κατόπιν τούτων, ζητείτο προέγκριση και η Επιτροπή αναλόγως, προέβαινε σε απόφαση έγκρισης, όπου και με βάση αυτή υλοποιούνταν ο στόχος του διμήνου:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...η συγκεκριμένη διαδικασία ξεκίνησε περίπου στις 23 ή 24 Δεκεμβρίου με μία προκήρυξη που έβγαλε το Υπουργείο Υγείας, η οποία ήταν πρόσκληση σε απευθείας διαπραγμάτευση η οποία απευθύνθηκε στο σύνολο της ελληνικής αγοράς media. Λέω στο σύνολο γιατί απευθύνθηκε σε έξι media agencies τα οποία με τα στοιχεία που είναι γνωστά αντιπροσωπεύουν πάνω από το 90%-95% της ελληνικής διαφημιστικής αγοράς. Για διάφορους λόγους, παρόλο που το θέμα, το αντικείμενο της επερχόμενης σύμβασης ήταν εξόχως εθνικό, μ' ένα τεράστιο κοινωνικό μήνυμα, διάφορες είτε δυσκαμψίες από τα πολυεθνικά δίκτυα –γιατί όλα τα δίκτυα τα οποία κλήθηκαν να σημειώσω ότι είναι μεγάλα πολυεθνικά διαφημιστικά μιντιακά δίκτυα- είτε με δυσκαμψίες που υπήρχαν από τα δίκτυά τους είτε για άλλους λόγους χρόνου, διότι ήταν μια πρόσκληση 24 Δεκεμβρίου, αν δεν κάνω λάθος, που θα έπρεπε σε πέντε μέρες να προσκομιστεί η μιντιακή πρόταση, αποχώρησαν οι τέσσερις από τους έξι και εν τέλει μείναμε η TEMPO ND και η WAVEMAKER. Σ' αυτήν την πρόσκληση απευθυνθήκαμε, κατέληξαν, δημιουργήσαμε μια ένωση εταιρειών στις 28 Δεκεμβρίου και στις 29 Δεκεμβρίου καταθέσαμε την πρότασή μας...

...

...στη συνέχεια και πριν ανατεθεί οποιαδήποτε εργασία, γνωρίζω ότι η συγκεκριμένη προκήρυξη μπήκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο και πήρε «πράσινο φως» και έγκριση από το Ελεγκτικό Συνέδριο και απ' όσο ξέρω και αν θυμάμαι καλά και από την Ελληνική Βουλή...

Εν συνεχεία η ένωση εταιρειών (TEMPO ND και WAVEMAKER) ήρθε σε άμεση επικοινωνία με την τριμελή Επιτροπή δηλώνοντας μάλιστα ότι:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...Υπήρξε επαφή σε κάθε περίπτωση. Δεν μπορούσε να είναι διαφορετικά. Αλλά ξαναλέω ότι τα έγγραφα, τα documents, στα οποία στηρίχθηκε και ξεκίνησε όλη αυτή η διαδικασία περιέγραφαν και τον σκοπό και το brief και τα κοινά και τους τρόπους που θα έπρεπε να προσεγγιστούν τα πράγματα. Ως εκ τούτου να σας πω τη μαύρη αλήθεια περισσότερο μας προβληματίσε στη συνέχεια, στη φάση της υλοποίησης, διαδικαστικά θέματα, τιμολογήσεις, πληρωμές και άλλα πράγματα παρά η ουσία, η «μιντιακή», της καμπάνιας, το πώς εξελίχθηκε η καμπάνια...

Συμπερασματικά, η καμπάνια που κλήθηκε να φέρει εις πέρας η εν λόγω ένωση εταιρειών είχε τρεις πυλώνες. Ξεκίνησε με τη δημιουργία εμβολιαστικής κουλτούρας και συνείδησης και αισθήματος αναγκαιότητας του εμβολιασμού. Ο πρώτος πυλώνας απευθυνόταν σε όλο το ενήλικο κοινό επισημαίνοντας ότι με βάση το κοινό είναι διαφορετική και η στόχευση κάθε φορά και διαφορετική και η χρήση μέσων. Ο δεύτερος πυλώνας ήταν η ανάπτυξη ενός πλήρους επιχειρησιακού σχεδίου με προτροπή της συμμετοχής και τη διατήρηση της κουλτούρας αυτοπροστασίας. Σε αυτή τη φάση η στόχευση αφορούσε ειδικά κοινά, ειδικές ομάδες, ευπαθείς ομάδες και ανάλογα πώς άνοιγαν οι πλατφόρμες, ηλικιακές πλατφόρμες, διαφορετική στόχευση και διαφορετικές ομάδες κοινού. Στο τέλος, ως τρίτος πυλώνας, υπήρχε η προτροπή για συμμετοχή, απαντήσεις σε ερωτήσεις, ανησυχίες, προβλήματα, έτσι ώστε να εμπεδωθεί το αίσθημα της ασφάλειας.

Ο βασικός στόχος ήταν η κινητοποίηση όλων των φορέων δράσεων και δημοσίων και ιδιωτικών, πολιτικών κομμάτων, δημοτικών αρχών, πανεπιστημιακών φορέων, οργανώσεων γιατρών κ.λπ. με συνεχή ενημέρωση η οποία αποσκοπούσε στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, του κοινού στόχου κάθε φορά, για τη δημιουργία θετικής γνώμης και στάσης απέναντι στον εμβολιασμό και εντέλει στη μεγιστοποίηση των συμμετεχόντων στον εμβολιασμό.

Οι υπηρεσίες της Ένωσης Εταιρειών ήταν υπηρεσίες κλασικές, δηλαδή media strategic planning, buying και booking. Η εκστρατεία είχε διάρκεια έξι με επτά μήνες,

χρησιμοποιήθηκαν 21 δημιουργικά και απλώθηκε, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε ο μάρτυς, σε όλα τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, δηλαδή 1.265 στον αριθμό.

Ο κ. Νικολάου επεσήμανε αναφορικά με την εταιρεία για την οποία κλήθηκε να καταθέσει ως εκπρόσωπος ότι:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...η εταιρεία στην Ελλάδα, η TEMPO MD σαν αυτόνομη εταιρεία -γιατί μιλάμε, υπάρχουν δίκτυα και συμπράξεις που εκφράζονται με μία, δύο, ή τρεις εταιρείες στην Ελλάδα- η TEMPO ως OMD ως αυτόνομες εταιρείες είναι η μεγαλύτερη εταιρεία που υπάρχει στην Ελλάδα. Διαχειρίζεται 120 ως 150 εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο. Είμαστε εβδομήντα, ογδόντα άνθρωποι. Είναι το πιο πολυβραβευμένο δίκτυο στην Ελλάδα. Τα τελευταία έξι από τα επτά χρόνια είμαστε η καλύτερη εταιρεία Media στην Ελλάδα από τον σχετικό διαγωνισμό που γίνεται κάθε χρόνο από την ΕΔΕΕ. Πελάτες μας είναι το 25% της ελληνικής αγοράς...

Ερωτηθείς για την κατανομή, τον στρατηγικό σχεδιασμό αλλά και τα μέσα ενημέρωσης, δήλωσε:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...Η διαδικασία έχει ως εξής από τη στιγμή που μας ανατέθηκε και υπογράψαμε τη σύμβαση: Υποβάλαμε στην αρχή κάθε διμήνου έναν πλήρη φάκελο με αιτιολόγηση, με έκθεση, με ένα στρατηγικό πλάνο ανά κατηγορία μέσου. Ξέχασα να πω αλλά ήταν προφανές ότι υπήρχαν μέσα πανελλαδικά, τοπικά και περιφερειακά παντού, στα χίλια εξακόσια πενήντα τέσσερα μέσα όπως σας είπα, υπήρχαν παντού σε όλες τις κατηγορίες, πανελλαδικά τοπικά και περιφερειακά μέσα. Υποβαλλόταν, λοιπόν, για προέγκριση μια έκθεση όπου από πριν μας είχαν δώσει από τη διαφημιστική εταιρεία τα θέματα τα δημιουργικά, με βάση τις ανάγκες οι οποίες είχαν προκύψει από πριν από την εθνική επιτροπή εμβολιασμού, για το τι έπρεπε να ειπωθεί και ποια κοινά να προσεγγιστούν με το δημιουργικό. Έχοντας στα χέρια μας τα δημιουργικά, υποβάλλαμε μια έκθεση στην οποία ζητούσαμε προέγκριση, η οποία είχε ένα γενικό πλάνο στρατηγικό, δηλαδή σπάσιμο μέσα σε όλες τις εβδομάδες του διμήνου ανά

κατηγορία μέσου, ανά είδος μέσου, Αθήνα, πανελλαδικά, τοπικά, περιφερειακά και πίσω από αυτό ένας μεγάλος ενδεικτικός κατάλογος των μέσων τα οποία θα χρησιμοποιούσαμε. Αυτή η πρόταση κοστολογημένη πήγαινε στην επιτροπή και η επιτροπή μάς έστειλε απόφαση έγκρισης αυτής της καμπάνιας του διμήνου. Με βάση αυτό ξεκινούσαμε και υλοποιούσαμε τον στόχο αυτού του διμήνου...

Επιπρόσθετα σε ερώτηση σχετικά με τον εάν διαπίστωσε στη διαδικασία διανομής κάποιες ανισότητες μεταξύ των μέσων δήλωσε:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...Όχι, νομίζω -και επιτρέψτε μου τον αστεϊσμό, δεν είναι αστεϊσμός-, το ότι αυτή η διαδικασία και όλη αυτή η καμπάνια και η προσπάθεια δεν έλαβε ονοματεπώνυμο, νομίζω είναι η μεγαλύτερη αξία το ότι δεν δημιούργησε κανένα θέμα...

Κατά τον μάρτυρα, η όλη διαδικασία, από την αρχή μέχρι το τέλος, είχε μια συνέπεια και μια συνέχεια: από την προκήρυξη, στην έγκριση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στη σύμβαση, σε όλα τα έγγραφα τα οποία υπάρχουν. Επεσήμανε δε πως η καμπάνια πέτυχε όλους τους στόχους που είχαν τεθεί. Έπιασε υψηλούς βαθμούς κάλυψης και μάλιστα στο 2 και 3 plus, δηλαδή πόσες φορές είδε το μήνυμα το δυνητικό κοινό το οποίο τέθηκε ως στόχος.

Ερωτηθείς σχετικά με το αν, κατά την γνώμη του, το κόστος της εμβολιαστικής εκστρατείας ήταν υψηλό ο κ. Νικολάου απάντησε ότι:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...σε επίπεδο ουσίας και έχοντας εικόνα από μεγάλες αγορές και συγκριτικά με άλλες χώρες, θεωρώ ότι το κόστος, όχι, δεν είναι μεγάλο...

ενώ απάντησε θετικά και ως προς τα αποτελέσματα της εμβολιαστικής καμπάνιας, αξιολογώντας τόσο με μιντιακούς όρους, καθώς όπως δήλωσε, επετεύχθησαν όλοι οι

στόχοι που είχαν τεθεί, αλλά και με όρους ουσίας, καθώς έχουν σωθεί χιλιάδες ζωές από τον εμβολιασμό.

Ο μάρτυρας ξεκαθάρισε ότι οι επαφές του με το Υπουργείο και τα μέλη της Επιτροπής κινήθηκαν κατ' αποκλειστικότητα στο πλαίσιο του επαγγελματισμού.

Ως προς τα μέσα ενημέρωσης που επιλέχθηκαν για να μεταδώσουν τα μηνύματα της καμπάνιας, ο κ. Νικολάου διευκρίνισε ότι

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...δεν αποκλείστηκε σχεδόν κανένα μέσο, αλλά ούτε και υπήρξε έξωθεν πολιτική παρέμβαση για τον αποκλεισμό κάποιου. Η όλη διαδικασία είχε συνέχεια, συνέπεια, παντού, από την αρχή μέχρι το τέλος...

Πριμοδοτήθηκαν ωστόσο τα ενημερωτικά, βάσει των κριτηρίων που εκ των προτέρων είχαν τεθεί εκ της προκήρυξης. Παρόλα αυτά, όπως κατέθεσε, αποκλείστηκαν 2 μιντιακά μέσα, λόγω του αντιεμβολιαστικού περιεχομένου τους, από την ίδια την ανάδοχο, χωρίς παρέμβαση από την πολιτική ηγεσία ή από την αναθέτουσα αρχή.

Ο μάρτυρας προσκόμισε στοιχεία κατανομής της συνολικής δαπάνης της εμβολιαστικής καμπάνιας, σχετικά με τη διανομή τους στον έντυπο, ραδιοφωνικό και γνωστοποιώντας ότι η κατανομή ακολούθησε την αρχή της αναλογικότητας.

Σε ερώτηση αν διαπίστωσε κάποια παρατυπία ή αν υπήρξε σχετική καταγγελία, ο κ. Νικολάου απάντησε:

ΣΑΒΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Μάρτυς):

...όχι, δεν έχει υποπέσει κάτι στην αντίληψη μου», ενώ ανέφερε και ότι «ισχυρίζομαι απόλυτα ότι τα χρήματα που δαπάνησε ο ελληνικός λαός για τη διεξαγωγή της καμπάνιας είχαν αντίκρισμα και στο τελευταίο ευρώ...

Συμπερασματικά, από το σύνολο της κατάθεσης του κ. Νικολάου ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής δε διαπιστώθηκε καμία παρατυπία, αναφορικά με την ανάθεση και τη διεξαγωγή της σύμβασης, τόσο υπό το σκέλος της τήρησης των τυπικών προϋποθέσεων, όσο και από άποψη ουσίας. Παράλληλα, δεν τεκμηριώνεται καμία υπόνοια για κατασπατάληση και διασπάθιση δημοσίου χρήματος, καθώς και επηρεασμού ή χειραγώγησης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Αντίθετα, διαπιστώθηκε, βάσει της κατάθεσης, η νομιμότητα στο πλήρες εύρος διεξαγωγής των διαδικασιών και η αποτελεσματικότητα της εμβολιαστικής καμπάνιας.

β. Μάρτυρας κ. Δημήτριος Πανταζής

Κατά την κατάθεση του, ο κ. **Δημήτριος Πανταζής**, μέλος της τριμελούς Επιτροπής Σχεδιασμού και Παρακολούθησης καλής εκτέλεσης της ενημερωτικής εκστρατείας για τον εμβολιασμό, διευκρίνισε την υπηρεσιακή του θέση και τις αρμοδιότητές του στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Εκτέλεσης της εκστρατείας για τον εμβολιασμό, αποσαφηνίζοντας παράλληλα και τις αρμοδιότητες της εν λόγω Επιτροπής, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην αρμοδιότητα του ελέγχου εκτέλεσης του έργου.

Σε σχετική ερώτηση, ο μάρτυρας επανέλαβε, ότι τα κριτήρια επιλογής των Μέσων, που θα αναμετέδιδαν τα εμβολιαστικά μηνύματα καθορίστηκαν στη βάση ποσοτικών, ποιοτικών και τεχνοκρατικών μετρήσεων από την προκήρυξη και εφαρμόστηκαν από την ανάδοχο εταιρεία (TEMPO- WAVEMAKER), όντας απολύτως συγκεκριμένα:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Ο στόχος, όπως σας είπα, ήταν γενικά ενημερωτικός, με όλες τις μορφές ενημέρωσης. Συμμετείχαν τα μέσα όλα, κυριολεκτικά. Ήταν το κομμάτι του να βάλουμε το concept, όταν λέμε concept εννοούμε τι θα είναι αυτό που θέλουμε να προωθήσουμε, προκειμένου να παρακινήσουμε τον κόσμο να εμβολιαστεί...

...

...ο στόχος ήταν και ενημερωτικός ώστε να μάθει ο κόσμος πώς θα γίνεται η διαδικασία...

Σε ερώτηση που του τέθηκε σε ενδεχόμενο ύπαρξης δωρεών, ο ίδιος κατέθεσε:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Δωρεά υπήρχε από το Ωνάσειο, όσον αφορά την υλοποίηση του concept. Δηλαδή, πλήρωσε την εταιρεία που θα μεταμόρφωνε την σκέψη μας, σε εικόνα, σε μήνυμα κ.λπ. Αυτό ήταν δωρεά του Ωνασείου...

Σχετικά με το ποια ήταν τα στοιχεία επιλογής των εταιρειών, ο μάρτυς κατέθεσε χαρακτηριστικά:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Το «εγνωσμένου κύρους», καταρχήν, πέρα τη δική μου την άποψη, δεν είναι μόνο ο τζίρος, ο τζίρος είναι ένα κομμάτι. Παραδείγματος στο κομμάτι των εταιρειών, η BCG δεν έχει τον ίδιο τζίρο που μπορεί να έχει η Pricewaterhouse, αλλά η BCG έχει τεράστιο κύρος άμα θέλεις να κάνεις στρατηγικό σχεδιασμό. Άρα, λοιπόν, εδώ ανάλογα του τι ήθελες να περάσεις, έβλεπες εταιρείες που έχουν εμπειρία, που έχουν κύρος και φυσικά είναι μεγάλες. Όλες δηλαδή ήταν μεγάλες και στην Ελλάδα είναι και λίγες...

Κατά τον μάρτυρα, η Επιτροπή είχε την ευθύνη για τα κριτήρια επιλογής των μέσων, τα οποία ήταν συγκεκριμένα:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Τα διαθέσιμα μερίδια τηλεθέασης για τους τηλεοπτικούς σταθμούς, η ακροαματικότητα των ραδιοφωνικών σταθμών Αθήνας Θεσσαλονίκης και περιφέρειας, ανάλογα της διαθεσιμότητας τα στοιχεία αναγνωσιμότητας πωλήσεων και διανομής για τα έντυπα και η διεύθυνση ανά site βάσει των unique user browsers, αυτό που χρησιμοποιείται δηλαδή ευρέως γενικότερα. Και αυτή ήταν η δουλειά – όπως τόνισε- που ήρθε από μία σειρά από εταιρείες που, όπως ήταν η Nielsen, η MRB, η Focus Bari και η Google Analytics. Έγιναν και ειδικές στοχεύσεις με programmatic digital...

Η πληρωμή των μέσων ενημέρωσης πραγματοποιήθηκε από άλλη επιτροπή, η οποία παρέλαβε και τα παραστατικά. Όπως επεσήμανε ο κ. Πανταζής, η Επιτροπή στην οποία συμμετείχε είχε την ευθύνη του σχεδιασμού.

Ερωτηθείς εάν από την έναρξη της διαδικασίας μέχρι και το τέλος που ολοκλήρωσαν ως επιτροπή την παραλαβή, διαπίστωσε προβλήματα ανισότητας στη διαδικασία διανομής στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ο μάρτυρας δήλωσε:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Όχι και δεν έχω ακούσει και κάποιο παράπονο να σας πω την αλήθεια...

...

...Θεωρήθηκε λοιπόν και πολύ σωστά, με βάση τα δεδομένα και με βάση την ταχύτητα που έπρεπε να δράσεις -γιατί δεν είχες την δυνατότητα, την πολυτέλεια να κάνει να κάνεις σχεδιασμό, όπως κάναμε όταν δούλευα σε εταιρίες τρεις και τέσσερις μήνες σχεδιασμό, θα είχαν περάσει και τα εμβόλια- ότι ήταν η καλύτερη δυνατή προσπάθεια, κάτι το οποίο πιστεύω κι εγώ...

Ερωτηθείς αν, με βάση την εμπειρία του, έχει διαπιστώσει λάθη ή παραλείψεις που έχουν επιδράσει δυσμενώς στην αποτελεσματικότητα της εμβολιαστικής καμπάνιας, ο μάρτυρας υπήρξε απόλυτα σαφής:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Με βάση την ταχύτητα που έπρεπε να δράσουμε ήταν η καλύτερη δυνατή προσπάθεια. Δεν μπορώ να δω κάτι, που μπορώ να το θεωρήσω λάθος...

Ερωτώμενος αν έχει διακρίνει ζητήματα που σχετίζονται με ανισότητα στη διαδικασία διανομής στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και αν έχει υποπέσει στην αντίληψη του έξωθεν παρέμβαση, ως προς το ποια μέσα πρέπει να επιλεγούν ή, αντιστοίχως, να αποκλειστούν, ο κ. Πανταζής απάντησε κατηγορηματικά «όχι».

Σε ερώτηση, σχετικά με το αν οι όροι της προκήρυξης αποθάρρυναν μιντιακούς παίκτες της αγοράς να προσέλθουν στην απευθείας διαπραγμάτευση, καθώς προσήλθαν μόνο 2 (TEMPO- WAVEMAKER, οι οποίες εκ των υστέρων συνενώθηκαν) ο κ. Πανταζής κατέθεσε πως:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...καλέστηκαν οι πέντε εταιρείες, οι οποίες έχουν πάνω από το 80% του συνολικού μεριδίου αγοράς. Από αυτές προσήλθαν μόνο δύο σε μορφή κοινοπραξίας. Τώρα αν είχαν συνεννοηθεί μεταξύ τους ή κάτι άλλο, εγώ δεν μπορώ να το ξέρω...

Στον κ. Πανταζή ζητήθηκε να απαντήσει σε ερωτήματα, σχετικά με τη νομιμότητα των διαδικασιών, τόσο υπό το πρίσμα της επιλογής της αναδόχου εταιρείας όσο και υπό την ευρύτερη διεξαγωγή της διαδικασίας. Ρητά ο μάρτυρας ανέφερε πως:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...δε χωρά αμφιβολία ότι τηρήθηκε αυτό που ήταν στο ΦΕΚ ακριβώς...

Ερωτηθείς δε σχετικά με την παραλαβή του έργου, συνεπώς σχετικά με ζητήματα εκτέλεσης, απάντησε:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Μάρτυς):

...Ναι, όσον αφορά τα μηνύματα και το πού θα πήγαιναν, πραγματικά αυτό που θέλαμε έγινε. Μην ξεχνάτε ότι η καμπάνια είχε επιμέρους πράγματα και υλοποιήθηκε αυτό που ζητούσαμε...

Εν κατακλείδι, από την κατάθεση του κ. Πανταζή τεκμηριώνεται ότι η εκτέλεση της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο και τις συναφείς υπουργικές αποφάσεις. Ο μάρτυρας κατέθεσε με σαφήνεια ότι ουδέποτε υπέπεσε στην αντίληψη του κάτι που να θεμελιώνει κακή εκτέλεση του έργου, έστω και σε επίπεδο υπόνοιας, κρίνοντας την εμβολιαστική καμπάνια σύννομη και αποτελεσματική.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Από την ανάλυση του ανωτέρω αποδεικτικού υλικού προκύπτει ότι η ενημερωτική εκστρατεία για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και την προβολή μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του κορωνοϊού COVID-19, στο σύνολο των ΜΜΕ ήταν απολύτως στηριζόμενη στο Νόμο και πραγματοποιήθηκε με απολύτως διαφανείς διαδικασίες.

Από το σύνολο των εγγράφων, που έχουν εισφερθεί στην Εξεταστική, αλλά και από τις μαρτυρικές καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν ενδελεχώς, **αποδείχθηκε δίχως να καταλείπεται ουδεμία αμφιβολία το γεγονός ότι η ενημερωτική εκστρατεία για τον εμβολιασμό ήταν πρωτίστως νόμιμη, έγινε με πλήρη διαφάνεια και αποτέλεσε επίσης σε μία κρίσιμη περίοδο για την εξέλιξη της πανδημίας, ένα ισχυρό ανάχωμα στη διασπορά ψευδών ειδήσεων, στην παραπληροφόρηση και στη διάχυση θεωριών συνωμοσίας.** Τα ως άνω επιβεβαιώθηκαν άλλωστε και από την υπ'αριθμ. 28/2011 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία μεταξύ άλλων έκανε δεκτό ότι:

Είναι πλέον γνωστό, ότι η πανδημία του κορωνοϊού (COVID -19) συνιστά σοβαρή απειλή για τη δημόσια υγεία και καθιστά αναγκαία τη λήψη μέτρων σε εθνικό ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο για την αποτελεσματική αντιμετώπισή της. Προς τον σκοπό της αποφυγής κινδύνου εμφάνισης ή και διάδοσης του κορωνοϊού, έχουν ήδη ληφθεί μέτρα πρόληψης, υγειονομικής παρακολούθησης, καθώς και περιορισμού της διάδοσης της νόσου και της αντιμετώπισης των συνεπειών της.

*Το γεγονός ότι η τρέχουσα κρίση της νόσου COVID-19 διαθέτει εξαιρετικά επείγοντα και απρόβλεπτο χαρακτήρα, καθιστώντας ιδιαίτερα δυσχερή έως αδύνατο τον έγκαιρο προγραμματισμό των αναγκών των αναθετουσών αρχών, με αποτέλεσμα να απαιτεί για την αντιμετώπισή της μεγάλη ευελιξία εκ μέρους των δημόσιων αυτών φορέων, με προσφυγή, πλην άλλων, σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης κατά παρέκκλιση του κανόνα χρήσης ανοικτών/κλειστών διαδικασιών, έχει αναγνωρισθεί και σε ενωσιακό επίπεδο σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής **Οδηγίες σχετικά με τη χρήση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 1.4.2020 C 108 I/1).***

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται και οι προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 74 του ν. 4761/2020 και της κατ' εξουσιοδότησης εκδοθείσας Δ1α/ΓΠ.οικ. 83217/2020 κ.υ.α, οι οποίες ρυθμίζουν μια ειδική και όλως ταχεία διαδικασία ανάθεσης υπηρεσιών, παραπέμπουν ρητώς και λειτουργούν εντός του πλαισίου του ενωσιακής προέλευσης άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (μεταφορά άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), που προβλέπει τη δυνατότητα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση διακήρυξης για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτη περίσταση και μόνο στο απολύτως αναγκαίο μέτρο (πρβλ. Ελ. Συν. Στ' Κλιμ. 382/2020).

Ειδικότερα, οι ελεγχόμενες υπηρεσίες πληροφόρησης των πολιτών ως προς όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με τον εμβολιασμό του, τα οφέλη, τα μέτρα προστασίας, τη διαδικασία, καθώς και την ασφαλή και σύμφωνη με τον κρατικό προγραμματισμό συμμετοχή τους στον εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19, προδήλως και είναι, ως εκ του περιεχομένου τους, συναφείς με την αντιμετώπιση της τρέχουσας υγειονομικής κρίσης. **Συνεπώς η ανάγκη ανάθεσής τους είναι αυταπόδεικτα κατεπείγουσα.** Εξάλλου, η οικεία διαδικασία επιλογής αναδόχου δρομολογήθηκε αμέσως μετά την έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του πρώτου εμβολίου για τον κορωνοϊό (βλ. από 21.12.2020 δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής).

Περαιτέρω, αφενός μεν η ελεγχόμενη σύμβαση περιορίζεται στο αναγκαίο μέτρο, ήτοι εκτείνεται χρονικά μέχρι και 30.6.2021 (πρώτο εξάμηνο έναρξης των εμβολιασμών), αφετέρου δε αναπτύχθηκε ανταγωνισμός, αφού απευθύνθηκε πρόσκληση σε έξι από τις μεγαλύτερες εταιρείες δημοσιότητας/ διαφήμισης, οι οποίες προεπιλέγησαν κατόπιν έρευνας αγοράς.

Κατόπιν των ανωτέρω, για την ανάθεση των ελεγχόμενων υπηρεσιών νομίμως ακολουθήθηκε η διαδικασία της διαπραγμάτευσης κατόπιν της Γ.Π.οικ./83448/24.12.2020 πρόσκλησης, κατ' επίκληση των ανωτέρω εξαιρετικών διατάξεων.

Επιπλέον, το Κλιμάκιο σημειώνει ότι η τηλεθέαση/ δημοφιλία και ο βαθμός ανταπόκρισης /απήχησης σε κάθε ηλικιακή ομάδα του κοινού-στόχου, σε συνδυασμό με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, συνιστούν αντικειμενικά και

πρόσφορα κριτήρια για την κατανομή της δαπάνης προβολής των μηνυμάτων της εκστρατείας εμβολιασμού μεταξύ των ΜΜΕ, με όρους ισότητας και διαφάνειας.

Εξάλλου κατά την εκτέλεση της σύμβασης προβλέπεται μηχανισμός ελέγχου της ομαλής υλοποίησης της εκστρατείας εκ μέρους των ΜΜΕ από την αναθέτουσα αρχή, βάσει σχετικής αναλυτικής πληροφόρησης της από τον ανάδοχο, ο οποίος οφείλει, στο πλαίσιο των συμβατικών του υποχρεώσεων, να διενεργεί τους απαραίτητους ποσοτικούς/ποιοτικούς ελέγχους επί των ΜΜΕ.

Περαιτέρω, σε συνημμένες διευκρινήσεις στο **244/15.1.2021 έγγραφο του Υπουργού Υγείας** αναφέρεται ότι το ύψος της συνολικής δαπάνης της εκστρατείας του εμβολιασμού (18.500.000 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) είναι το απαιτούμενο, ενόψει του εύρους, της συνθετότητας και της διάρκειας της συγκεκριμένης εκστρατείας σε συνδυασμό με τους υπολογισμούς που έγιναν βάσει των σχετικών τιμοκαταλόγων καθώς και σε συνάρτηση με την ανάγκη μετάδοσης μεγαλύτερων σε διάρκεια μηνυμάτων από τα συνήθη (για λόγους επικοινωνίας τους με τον πλέον κατανοητό τρόπο σε όλα τα κοινά- στόχους) που συνεπάγεται αυξημένη, από τον συνήθη μέσο όρο, δαπάνη.

Συναφώς, το Κλιμάκιο, συνεκτιμώντας με βάση και τα ως άνω αναφερόμενα, τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου της σύμβασης και τους σκοπούς που εξυπηρετεί, σημειώνει ότι η πρόβλεψη στην κείμενη νομοθεσία (βλ. άρθρο 3 παρ. 21 του ν. 2328/1995 (Α 159) και κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα 1686/18 κ.υ.α (Β'2037) περί υποχρέωσης των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών να μεταδίδουν δωρεάν μηνύματα κοινωνικού περιεχομένου (μεταξύ άλλων για θέματα υγείας) με την αναφερόμενη δέσμη περιορισμών ως προς τον διατιθέμενο χρόνο προβολής (μέχρι 40 δευτερόλεπτα), αλλά και την ζώνη μετάδοσής του, προδήλως και δεν επαρκεί για την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της εκστρατείας του εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού.

Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω, το Ζ' Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου έκρινε πως **δεν κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος για έλεγχο σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και της ένωσης εταιρειών TEMPO OMD HELLAS A.E. και WAVEMAKER HELLAS A.E. , με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας των πολιτών για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού COVID-19 και την προβολή των μηνυμάτων της Εθνικής Εκστρατείας κατά του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο των ΜΜΕ.**

Συνεπώς και σύμφωνα με τα ανωτέρω, η προκήρυξη του Υπουργείου Υγείας που αφορούσε πρόσκληση σε απευθείας διαπραγμάτευση, απευθύνθηκε στο σύνολο της ελληνικής αγοράς media, στηρίχτηκε στο νομικό πλαίσιο του ν.4671/2020, παίρνοντας έγκριση και από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

2. Επιπλέον των ανωτέρω από τα προσκομιζόμενα έγγραφα στην Εξεταστική Επιτροπή, αλλά και από τις καταθέσεις των μαρτύρων απεδείχθη πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι η όλη διαδικασία από την αρχή μέχρι το τέλος της είχε μια συνέπεια και μια συνέχεια, παντού, από την προκήρυξη, την έγκριση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη σύμβαση, την υλοποίηση, έως και τα παραδοτέα έγγραφα και παράδοση -παραλαβή του έργου από τις αρμόδιες Επιτροπές.

3. Η καμπάνια πέτυχε όλους τους στόχους που είχαν τεθεί. Ως προς τα αποτελέσματα της εμβολιαστικής καμπάνιας, με μιντιακούς όρους, «επετεύχθησαν όλοι οι στόχοι που είχαν τεθεί», αλλά και με όρους ουσίας, καθώς έχουν σωθεί χιλιάδες ζωές από τον εμβολιασμό. Έπιασε υψηλούς βαθμούς κάλυψης και μάλιστα στο 2 και 3 plus, δηλαδή πόσες φορές είδε το μήνυμα το δυνητικό κοινό, το οποίο ήταν ο στόχος. Τα εγχώρια δε όσο και τα διεθνή σχόλια για το πώς προχώρησε το εμβολιαστικό πρόγραμμα στην Ελλάδα ήταν εξαιρετικά.

4. Τα κριτήρια επιλογής των Μέσων, που θα αναμετέδιδαν τα εμβολιαστικά μηνύματα καθορίστηκαν στη βάση ποσοτικών, ποιοτικών και τεχνοκρατικών μετρήσεων από την προκήρυξη και εφαρμόστηκαν από την ανάδοχο εταιρεία (TEMPO- WAVEMAKER), όντας απολύτως συγκεκριμένα.

5. Δεν υπήρξε έξωθεν πολιτική παρέμβαση για τον αποκλεισμό κάποιου. Πριμοδοτήθηκαν τα ενημερωτικά μέσα, βάσει των κριτηρίων που εκ των προτέρων είχαν τεθεί εκ της προκήρυξης. Από την εθνική εκστρατεία αποκλείστηκαν 2 μέσα, λόγω του αντιεμβολιαστικού περιεχομένου τους, από την ίδια την ανάδοχο, χωρίς παρέμβαση από την πολιτική ηγεσία ή από την αναθέτουσα αρχή. Η δε κατανομή της συνολικής δαπάνης της εμβολιαστικής καμπάνιας έγινε σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Συμπερασματικά, από τη διαδικασία διερεύνησης της Εξεταστικής Επιτροπής, αναφορικά με την ανάθεση, υπογραφή και υλοποίηση της σύμβασης για την Επικοινωνιακή Καμπάνια του Υπουργείου Υγείας, με σκοπό την παροχή

υπηρεσιών επικοινωνίας των πολιτών, για τον έγκαιρο εμβολιασμό έναντι του κορωνοϊού covid-19 και την προβολή μηνυμάτων και της εθνικής εκστρατείας κατά του κορωνοϊού covid-19 στο σύνολο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, δεν διαπιστώθηκε απολύτως καμία παρατυπία, τόσο υπό το σκέλος της τήρησης της νομιμότητας και των τυπικών προϋποθέσεων, όσο και από άποψη ουσίας.

Παράλληλα, δεν τεκμηριώνεται καμία υπόνοια για κατασπατάληση και διασπάθιση δημοσίου χρήματος, καθώς και επηρεασμού του Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Αντίθετα, διαπιστώθηκε η νομιμότητα στο πλήρες εύρος διεξαγωγής των διαδικασιών και η αποτελεσματικότητα της εμβολιαστικής καμπάνιας. Η προσπάθεια δε του ΣΥΡΙΖΑ να καταστήσει την Κυβέρνηση υπόλογη χειραγώγησης των ΜΜΕ και να αποδομήσει, ως εκ τούτου το Κυβερνητικό έργο, έπεσε για ακόμη μία φορά στο κενό.

IV. ENTERPRISE GREECE

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Σε συνέχεια της υπερψήφησης της πρότασης περί σύστασης εξεταστικής επιτροπής για τη «διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος», όσον αφορά στο σκέλος της προκήρυξης ανοιχτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού από την «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» (Enterprise Greece) για τον σχεδιασμό και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, σημειώνονται τα κάτωθι:

Η **Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.**, με διακριτικό τίτλο **Enterprise Greece S.A**, ιδρύθηκε το 2014 και είναι το αποτέλεσμα της απορρόφησης του Οργανισμού Προώθησης Εξαγωγών από την Εταιρεία «Επενδύστε στην Ελλάδα». Αποτελεί τον αρμόδιο εθνικό φορέα, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εξωτερικών, για την προσέλκυση επενδύσεων και την εξωστρέφεια της Ελλάδος.

Σύμφωνα με το άρθρο πρώτο του ν. **2372/1996**, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σκοπός της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση, η υποστήριξη και η διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η

υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών, η προώθηση της Χώρας ως επενδυτικού προορισμού, μέσω ανάπτυξης Θεσμικών συνεργασιών με διεθνείς φορείς, η προώθηση και ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο του «Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας», η παροχή ενημέρωσης για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και η παροχή πληροφόρησης, συμβουλευτικής βοήθειας και κάθε άλλης υποστηρικτικής υπηρεσίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές.

Για την επίτευξη των ανωτέρω καταστατικών σκοπών, η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.», μεταξύ άλλων, σύμφωνα με το άρθρο πρώτο του ν. 2372/1996, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συμβάλλει στην κατάρτιση του «Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας» και του σχεδίου δράσης «αρχιτεκτονικής» της διεθνούς εικόνας της Χώρας (national brand), παρέχοντας την αναγκαία πληροφόρηση και προτάσεις στην Υπηρεσία Στρατηγικού Σχεδιασμού της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών, διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου εξωστρέφειας και για την προώθηση της διεθνούς επιχειρηματικής συνεργασίας και οργανώνει ολοκληρωμένα προγράμματα προβολής και προώθησης προϊόντων σε συνεργασία με τους κλαδικούς φορείς και τις επιχειρήσεις, καθώς και δράσεις διεθνούς marketing που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσκλήσεις αγοραστών, δημοσιογράφων, εκδηλώσεις προβολής ελληνικών προϊόντων.

Στο πλαίσιο της επίτευξης των ως άνω καταστατικών σκοπών, η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.», προέβη στην προκήρυξη του υπ' αρ.09/2020 ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου για την παροχή υπηρεσιών σχεδιασμού και υλοποίησης Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδος με Διεθνή Μέσα, για την επιδίωξη της θετικής προβολής και τη διασφάλιση της εικόνας της Ελλάδας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, της προώθησης των στόχων της οικονομικής διπλωματίας, της παρακολούθησης των εξελίξεων μέσω αποδελτίωσης καθώς και την παροχή στρατηγικών συμβουλευτικών υπηρεσιών ψηφιακού περιεχομένου.

Ειδικότερα, με την **υπ' αριθμ. 364/30.11.2020 απόφαση του ΔΣ της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε (ΑΔΑ: 6ΑΚΥ46ΨΧ6-ΚΓΜ)**, τα μέλη του Δ.Σ. ενέκριναν την προκήρυξη και το τεύχος διακήρυξης ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού για τη σύναψη σύμβασης «υπηρεσιών σχεδιασμού και υλοποίησης της Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της

Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, για την επιδίωξη της θετικής προβολής και τη διασφάλιση της εικόνας για την Ελλάδα σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, της παρακολούθησης των εξελίξεων μέσω αποδελτίωσης καθώς και παροχής στρατηγικών συμβουλευτικών υπηρεσιών digital περιεχομένου» προϋπολογισμού €1.215.000 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α και του δικαιώματος προαίρεσης (€800.000 πλέον Φ.Π.Α για την εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου και σε περίπτωση άσκησης του μονομερούς δικαιώματος προαίρεσης της Enterprise Greece έως του ποσού των 180.000,00€ πλέον ΦΠΑ, με βάση τις τιμές μονάδας της οικονομικής προσφοράς που υπέβαλε ο ανάδοχος) με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής.

Τέλος, αναφέρεται πως, δυνάμει της Α.Π. 5707/20/11.12.2020 Περίληψης της εν λόγω προκήρυξης, το έργο θα χρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Κωδ ΣΑΕ0285 και θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό της Enterprise Greece.

2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ENTERPRISE GREECE ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΜΕΣΑ

Η ανάθεση και η εκτέλεση της από **5 Οκτωβρίου 2021** σύμβασης που υπεγράφη μεταξύ της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία **Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.** και της Εταιρείας ή του Κοινοπρακτικού Σχήματος Εταιρειών **EDELMAN** comprising of Edelman Public Relations Worldwide NV and Daniel J Edelman limited and GB, διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν και ιδίως:

1. Τον **ν. 4412/2016(Α'147)** ``Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (Προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)``.
2. Τον **ν. 4270/2014 (Α' 143)** ``Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις``.
3. Τον **ν. 4250/2014(Α'74)** ``Διοικητικές Απλουστεύσεις -Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα -Τροποποίηση Διατάξεων του Π.Δ. 318/1992(Α'161) και λοιπές ρυθμίσεις`` και ειδικότερα τις διατάξεις του άρθρου 1.

- 4.Την παρ. Ζ. του ν. **4152/2013 (Α'107)** `` Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2011/7 της 16.2.2011 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές``.
- 5.Τον ν. **4700/2020 (Α'127)** `` Ενιαίο Κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις``.
6. Το **άρθρο 26 του ν. 4024/2011 (Α 226)** `` Συγκρότηση συλλογικών οργάνων της διοίκησης και ορισμός των μελών τους με κλήρωση``.
7. Τον ν. **4013/2011(Α'204)** `` Σύστασης ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων...``.
8. Τον ν. **3861/2010(Α'112)** `` Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών ,διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο `` Πρόγραμμα Διαύγεια`` και άλλες διατάξεις``.
9. Τον ν. **3548/2007 (Α'68)** `` Καταχώριση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις``.
10. Τον ν. **3469/2006 (Α'131)** `` Εθνικό Τυπογραφείο , Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις``.
11. Τον ν. **2859/2000(Α'248)** `` Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας``.
- 12.Τον ν. **2690/1999 (Α'45)** ``Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις `` και ιδίως των άρθρων 7 και 13 και 15.
- 13.Το **ΠΔ 28/2015 (Α'34)** `` Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία``.
- 14.Την με αρ. **Π1 2380/2012 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Β'3400)**``Ρύθμιση των ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης , Ανταγωνιστικότητας , Υποδομών , Μεταφορών και Δικτύων``.
- 15.Την με αρ. **Π1/2390/16.10.2013(Β'2677) Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας** `` Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.).
- 16.Των σε εκτέλεση των ανωτέρω νόμων εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων , των λοιπών διατάξεων που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα συμβατικά τεύχη της παρούσας , καθώς και του συνόλου των διατάξεων του ασφαλιστικού ,εργατικού , κοινωνικού , περιβαλλοντικού και φορολογικού δικαίου που διέπει την ανάθεση και εκτέλεση της παρούσας σύμβασης , έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά παραπάνω.

- 17.Την υπ'αριθμ. **23/2018 Κατευθυντήρια Οδηγία της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ:Ψ3ΗΙΟΞΤΒ-Κ3Ε)** με θέμα `` Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ)``.
- 18.Την υπ'αριθμ. **22/2017 Κατευθυντήρια Οδηγία της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ: 7ΜΥΤΟΞΤ-ΤΒ-ΖΙΖ)** με θέμα `` Τροποποίηση των συμβάσεων κατά την διάρκειά τους ``.
- 19.Το με αριθμ. Πρωτ. **5035/28.9.2018 έγγραφο της ΕΑΑΔΗΣΥ** με Θέμα:`` Ζητήματα που άπτονται του χρόνου έκδοσης και ισχύος των δικαιολογητικών που προσκομίζονται από τον προσωρινό ανάδοχο(δικαιολογητικών κατακύρωσης) για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού``.
- 20.Την με αριθμ. **Π461-50965/13-9-2019 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 763/20-9-2019) απόφαση** `` Αποδοχή παραίτησης και ορισμός Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώνυμης Εταιρείας `` Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` με δ.τ. `` ENTERPRISE GREECE Α.Ε.`` του Υπουργού Εξωτερικών.
21. Την με αριθμ. **Π461-59349 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 852/14-10-2019) απόφασης Τροποποίησης** της αριθμ. Π461-50965/13-9-2019 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 763/20-9-2019) απόφασης αντικατάστασης και ορισμός Προέδρου και Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώνυμης Εταιρείας `` Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` με δ.τ. `` ENTERPRISE GREECE Α.Ε.`` του Υπουργού Εξωτερικών.
- 22.Την με αριθμ. **Π461-64969 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 950/11-11-2019) απόφασης Τροποποίησης** της αριθμ. Π461-59349/9-10-2019 (ΥΟΔΔ 852) απόφασης παύση δύο Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώνυμης Εταιρείας `` Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` με δ.τ. `` ENTERPRISE GREECE Α.Ε.`` του Υπουργού Εξωτερικών.
23. Την απόφαση του Δ.Σ. της `` Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` από την Συνεδρίαση υπ'αριθμ. 342/14.11.2019 περί α. νέας συγκρότησης μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε σώμα β. Εκπροσώπησης της εταιρείας και γ. παροχής δικαιώματος υπογραφής.
- 24.Την υπ'αριθμ. **Π461-20668 απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών (Τεύχος Υ.Ο.Δ.Δ. Αρ. Φύλλου 351/8-5-20)** σχετικά με την `` Αποδοχή παραίτησης εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώνυμης Εταιρείας `` Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` με δ.τ. `` ENTERPRISE GREECE Α.Ε.`` και διορισμό νέου εκτελεστικού μέλους σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος.

25. Την απόφαση του Δ.Σ. της ``Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` από την Συνεδρίαση υπ'αριθμ. 350/12.5.2020 περί Αντικατάστασης μέλους Δ.Σ. – Συγκρότηση μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε σώμα.
26. Του εγκεκριμένου βάσει της υπ'αριθμ. 351/14.5.2020 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου (ΑΔΑ :6ΞΗΜ46ΨΧ6Σ-8ΤΕ) Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Εταιρείας με την επωνυμία ``Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` με δ.τ. ``ENTERPRISE GREECE Α.Ε.``
27. Την απόφαση της συνεδρίασης υπ'αριθμ. 347/10-2-2020 του Δ.Σ. της εταιρείας με θέμα: ``Έγκριση του Επιχειρησιακού Σχεδίου της εταιρείας έτους 2020 `` (ΑΔΑ:ΩΖΗΩ46ΨΧ6Σ-Φ24).
28. Την απόφαση του Δ.Σ. της ``Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` από την Συνεδρίαση υπ'αριθμ. 363/24-11-2020 περί Αντικατάστασης μέλους Δ.Σ. -Συγκρότηση μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε σώμα , παροχή αρμοδιοτήτων και δικαιώματος υπογραφής `` (ΑΔΑ: 6ΕΛΒ46ΨΧ6Σ-ΒΨΟ).
29. Την απόφαση του Δ.Σ. της ``Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` από την συνεδρίαση υπ'αριθμ. 364/30.11.2020 με θέμα ``Έγκριση προκήρυξης διεθνούς διαγωνισμού με αντικείμενο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ``Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων με Διεθνή Μέσα``. Συγκρότηση Επιτροπής Διαγωνισμού -Παροχή Εξουσιοδότησης `` (ΑΔΑ: 6ΑΚΥ46ΨΧ6Σ-ΚΓΜ).
30. Την απόφαση του Δ.Σ. της ``Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` από την συνεδρίαση υπ'αριθμ. 364/30.11.2020 με θέμα ``Ανακατανομή κονδυλίων του εγκεκριμένου αναμορφωμένου προϋπολογισμού της ``Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` (ΑΔΑ: Ψ9Η546ΨΧ6Σ-8ΞΩ).
31. Την απόφαση του Δ.Σ. της ``Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.`` από την συνεδρίαση υπ'αριθμ. 366/30.11.2020 με θέμα ``Μερική τροποποίηση της υπ'αριθμ. 363/30.11.2020 απόφασης του ΔΣ ως προς το θέμα 3- για την προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού με αντικείμενο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ``Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων με Διεθνή Μέσα `` και Συγκρότηση Επιτροπής Διαγωνισμού.
32. Την Περίληψη Διακήρυξης Ηλεκτρονικού Ανοικτού Διαγωνισμού (Α.Π. 570 7/11.12.2020).
33. Το τεύχος Διακήρυξης (Αρ. προκήρυξης 09/2020) μετά του ενιαίου Ευρωπαϊκού Εγγράφου Συμβάσεων (ΕΕΕΣ).

34. Την παραλαβή γνωστοποίησης από το Tender Electronic Daily για την δημοσίευση της προκήρυξης.
35. Το από 11.1.2021 Αίτημα για διευκρινήσεις της EDELMAN και το από 12.1.2021 Αίτημα για διευκρινήσεις της ENTERPRISE GREECE.
36. Το από 13.1.2021 Αίτημα παράτασης καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών EDELMAN-Αγγλικά, από 14.1.2021 Αίτημα παράταση καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών EDELMAN.
37. Την υπ' αριθμ. Πρωτ. 182/14.1.2021 απόφαση παράτασης προθεσμίας παραλαβής προθεσμιών.
38. Την Παραλαβή γνωστοποιήσεων από το Tender Electronic Daily για την παράταση της προθεσμίας παραλαβής προσφορών.
39. Το από 18.1.2021 Αίτημα για διευκρινήσεις EDELMAN -18.1.2021 και 20.1.2021 διευκρινήσεις ENTERPRISE GREECE.
40. Το από 21.01.2021 Αίτημα για διευκρινήσεις EDELMAN και από 25.1.2021 διευκρινήσεις ENTERPRISE GREECE.
- 40α. Την από 27.01.2021 Αίτηση Συμμετοχής της EDELMAN.
- 40β. Την από 31.01.2021 Οικονομική Προσφορά της EDELMAN.
41. Την υπ' αριθμ. Πρωτ. 986/04.03.2021 Απόφαση έγκρισης πρακτικών Νο 1 και 2 και από 04.03.2021 Πρακτικά Νο 1 και 2 Επιτροπής Διαγωνισμού.
42. Το απόσπασμα ΔΣ από τη συνεδρίαση 370/22.03.2021 για την προσωρινή κατακύρωση και την έγκριση των πρακτικών Νο 3 και από 05.03.2021 πρακτικά Νο 3 της Επιτροπής Διαγωνισμού.
43. Το από 31.03.2021 Αίτημα διόρθωσης Απόφασης Έγκρισης Πρακτικού Νο3 από EDELMAN και Απόσπασμα ΔΣ από τη συνεδρίαση 370/22.03.2021 για την προσωρινή κατακύρωση και την έγκριση των πρακτικών Νο 3 σε ορθή επανάληψη.
44. Το από 02.04.2021 αίτημα παράταση καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης από EDELMAN , μετά των αποδεικτικών εγγράφων και την υπ' αριθμ. Πρωτ. 1356/05.04.2021 απόφαση περί παράτασης.
45. Το από 14.04.2021 αίτημα παράτασης καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης από EDELMAN, μετά των αποδεικτικών εγγράφων και 15.04.2021 απόφαση περί παράτασης.
46. Το από 08.05.2021 αίτημα παράτασης καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης από EDELMAN , μετά των αποδεικτικών εγγράφων και την 10.05.2021 απόφαση περί παράτασης.

47.Το Απόσπασμα ΔΣ από την συνεδρίαση 374/6.07.2021 για την οριστική κατακύρωση και την έγκριση των πρακτικών Νο 4 και τα από 28.06.2021 πρακτικά Νο 4 της Επιτροπής Διαγωνισμού.

48.Την από 05.10.2021 Υπογεγραμμένη Σύμβαση μεταξύ της ENTERPRISE GREECE και της EDELMAN.

49.Την Εκτίμηση του Προϋπολογισμού του έργου.

Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω έγγραφα αυταπόδεικτα προκύπτει, πως η διακήρυξη του υπ' αρ. 09/2020 ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού έγινε σύμφωνα με τις επιταγές της οδηγίας 24/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και καθόλα σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» ως ισχύει.

Καθίσταται δε σαφές και αποσαφηνίζεται, ότι η διεξαγωγή της υπό εξέταση ανοιχτής διαγωνιστικής διαδικασίας έγινε σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο περί δημοσίων συμβάσεων και δεν έγινε καμία χρήση των κατ' εξαίρεση διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση των επείγουσών και έκτακτων αναγκών που δημιούργησε η πανδημία του Covid-19.

Επιπροσθέτα, σημειώνεται, ότι τηρήθηκαν στο ακέραιο όλες οι απαιτούμενες διατυπώσεις δημοσιότητας και διαφάνειας. Ειδικότερα, η υπό κρίση διακήρυξη απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις 04.12.2020 στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρελήφθη στις 07.12.2020, έλαβε αριθμό αναφοράς ENOTICES_ n005f98v/2020-164698 και δημοσιεύθηκε στον ισότοπο Tenders Electronic Daily (TEO) την 11^η .12.2020.

Παράλληλα, έλαβε χώρα προσήκουσα δημοσίευση της διακήρυξης και στο εθνικό επίπεδο. Η διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.: <http://www.promitheus.gov.gr> (μοναδικός κωδικός: ΑΔΑΜ 20PROC007831049 και αριθμός δημοσίευσης στην πύλη Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. 103410) καθώς και στη διεύθυνση (URL): www.enterprisegreece.gov.gr. Τέλος η περίληψη της διακήρυξης αναρτήθηκε στον ισότοπο <http://diavgeia.gov.gr/> (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ΑΔΑ: ΩΝΧ=46ΨΧ6Σ-ΚΥ1), σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 4 περ. 16 του ν.3861/2010, όπως ίσχυε.

Δυνάμει δε της υπ' αριθμ. 374/06.07.2021 αποφάσεως του Δ.Σ. της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» αποφασίστηκε η

οριστική κατακύρωση του υπ' αριθμ. 09/2020 ως άνω διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο κοινοπρακτικό σχήμα «EDELMAN». Η σύμβαση, συνολικής αξίας 992.000,00€ (800.000,00€ πλέον ΦΠΑ ποσού 192.000,00€ και πλέον του δικαιώματος προαίρεσης, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης και ως του προϋπολογισμού αυτής, ήθελε υποτεθεί ότι ασκήθηκε μονομερώς από την Enterprise Greece), αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (μοναδικός Κωδικός – ΑΔΑΜ: 21SYMV009332865).

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Το ακριβές αντικείμενο του προκηρυχθέντος έργου, ορίζεται επακριβώς στο Παράρτημα Ι «Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης» της ως άνω διακήρυξης ως εξής:

«Α1. Σχεδιασμός και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης σχέσεων με Διεθνή Μέσα, με αντικείμενο την θετική προβολή της Ελλάδας καθώς και τη διασφάλιση της εικόνας της χώρας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Για το λόγο αυτό ο οικονομικός φορέας που θα αναδειχθεί οριστικός ανάδοχος του έργου είναι αναγκαίο να διατηρεί ενεργή παρουσία και γραφεία στο σύνολο των επιθυμητών χωρών (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο).

- Ανάπτυξη στρατηγικής για τη διασύνδεση της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, με έμφαση στα πλέον σημαντικά Μέσα και δημοσιογράφους που καλύπτουν τα Ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων (online / offline)
- Σύνδεση με την ανώτερη ομάδα συμβούλων και εξασφάλιση διαρκούς πρόσβασης σε real time στρατηγική υποστήριξη για θέματα επικοινωνίας
- Χαρτογράφηση opinion leaders και key media contacts, που θα αποτελέσουν τους βασικούς συνομιλητές
- Σχεδιασμός πλαισίου δράσεων για ανάπτυξη επαφών με Διεθνή Μέσα και key stakeholders / key opinion leaders
- Ανάπτυξη μηνυματικής πολιτικής και ατζέντας θεμάτων, για την ανάπτυξη διαλόγου και επικοινωνίας με το σύνολο των επιθυμητών κοινών, ανά χώρα-στόχος
- Διαρκής παροχή intelligence και ανάλυση του τοπίου Διεθνών Μέσων (media landscape) που σχετίζονται με τα θέματα ενδιαφέροντος της Ελληνικής οικονομικής διπλωματίας

- Συμβουλευτική και υποστήριξη σχετικά με τη διεθνή επικοινωνιακή τοποθέτηση της χώρας και τη δημιουργία σχετικών επικοινωνιακών υλικών, π.χ. ομιλίες, op-eds, κ.λπ.
- Σχεδιασμός και επικαιροποίηση επιμέρους επικοινωνιακών υλικών, ανάλογα με τις προτεραιότητες που θα θέσει η ελληνική οικονομική διπλωματία και τις εξελίξεις της επικαιρότητας που θα αφορούν στην Ελλάδα, για τη διαρκή ενημέρωση και διατήρηση επαφών με τα Διεθνή Μέσα (Δελτία Τύπου, ανακοινώσεις, holding statements, κ.λπ)
- Προώθηση των σχετικών επικοινωνιακών υλικών στα Διεθνή Μέσα
- Διαρκής διαχείριση της επαφής με τα Διεθνή Μέσα (proactive — reactive) και προώθηση σχετικής μηνυματικής/επικοινωνιακών υλικών, ανάλογα με τις προτεραιότητες της χώρας ή και τις εξελίξεις της επικαιρότητας που θ' αφορούν στη δημόσια προβολή της χώρας.
- Μηνιαίες συνεδρίες στρατηγικής και τριμηνιαίες συνεδρίες επισκόπησης στρατηγικής.

A2. Παρακολούθηση εξελίξεων — αποδελτίωση (monitoring & reporting)

- Καθημερινή σταθερή παρακολούθηση και αποδελτίωση των Διεθνών Μέσων, με έμφαση στα πλέον σημαντικά Μέσα (online / offline)
- Έγκαιρη σάρωση και παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο της δημοσιότητας για κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την εικόνα της χώρας, της ελληνικής κυβέρνησης και της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας (alert), ώστε να διασφαλιστεί ότι θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση και άμεση επικοινωνιακή τους αντιμετώπιση
- Πρόταση επικοινωνιακού χειρισμού για θέματα με την ένδειξη alert, καθώς και διαρκής υποστήριξη ανάλογα με την επικοινωνιακή κλιμάκωση
- Ad hoc συνεχής κάλυψη και ποιοτική ανάλυση δημοσιότητας (ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύψουν), που θα σχετίζεται με σημαντικές προτεραιότητες, εξελίξεις ή θέματα με την ένδειξη alert
- Περίληψη και καθημερινή ηλεκτρονική αποστολή (email) της σταθερής δημοσιότητας που σχετίζεται με τη διεθνή εικόνα της Ελλάδας και τα θέματα ενδιαφέροντος, σε χρονικό πλαίσιο που θα προαποφασιστεί
- Διαρκής ανάλυση sentiment της δημοσιότητας και του αφηγήματος για την χώρα και την Ελληνική Κυβέρνηση, προκειμένου να λαμβάνονται εγκαίρως πρωτοβουλίες επικοινωνιακής Βελτίωσης, σε Βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

A3. Σχεδιασμός Στρατηγικής Digital Περιεχομένου και Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

- Αξιολόγηση της Online εικόνας της Ελλάδας και προσδιορισμός των αναγκών digital επικοινωνίας
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη της κατάλληλης στρατηγικής δημιουργίας digital περιεχομένου για τη προστασία και προβολή της φήμης της χώρας στο online περιβάλλον, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες/κέντρα αποφάσεων: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο.
- Προσαρμογή της μηνυματικής και δημιουργία περιεχομένου για τη διαχείριση του διαλόγου στο online περιβάλλον (σε online / social assets), ανταποκρινόμενη στις ανάγκες επικοινωνίας των Διεθνών Μέσων και των key opinion leaders στα Ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων
- Δημιουργία εβδομαδιαίου calendar θεματολογίας βάση των στόχων επικοινωνίας με γνώμονα το engagement / growth του community και δημοσίευση στις αντίστοιχες πλατφόρμες
- Προώθηση στοχευμένου digital content (online advertorials/αρθρογραφία), σε συντονισμό με key spokesperson της Ελληνικής οικονομικής διπλωματίας και ειδικούς
- Υποστήριξη διαχείρισης περιεχομένου, commenting
- Διαχείριση σχολίων χρηστών, με βάση εγκεκριμένα guidelines
- Δημιουργικές εργασίες σε φωτογραφικό ή και βίντεο υλικό που διατίθεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις αναρτήσεις καθώς και δημιουργία νέου βάσει αναγκών (infographics / videographics)
- Διαρκής παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στη διαμόρφωση και υλοποίηση της online επικοινωνιακής στρατηγικής
- Συνεχής παρακολούθηση και ανάλυση συναισθήματος» γύρω από τις συνολικές αναφορές για την χώρα
- Συνεχής αξιολόγηση των "online συζητήσεων" αντιλαμβανόμενοι πλήρως διαφορετικές δυναμικές και ατζέντες που αφορούν τη χώρα
- Monitoring & Reporting: αποτύπωση της Online δημοσιότητας και καθημερινή κατηγοριοποίηση Θεματολογίας ανάλογα με την πηγή, την σημαντικότητα και την agenda
- Καθημερινό alerting (εφόσον απαιτείται) και ανάλυση των θεμάτων που χρήζουν στρατηγικής τοποθέτησης σε πραγματικό χρόνο
- Μηνιαία ανασκόπηση (reporting) σχετικά με την επικοινωνιακή εικόνα και τοποθέτηση της χώρας, σε συνάρτηση με την επικαιρότητα και τα θέματα ενδιαφέροντος
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην υλοποίηση του πλάνου social media προώθησης (campaigns / activations)

- Συμμετοχή σε συστηματικές συναντήσεις για απολογισμό, αξιολόγηση και αναθεώρηση στρατηγικής εφόσον χρειαστεί».

Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, καθίσταται άνευ ετέρου εμφανές, ότι αντικείμενο της υπό κρίση διακήρυξης είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και διαχείρισης των σχέσεων με τα διεθνή μέσα προκειμένου να διασφαλισθεί η θετική προβολή της Ελλάδας διεθνώς και να προωθηθούν οι στόχοι της οικονομικής διπλωματίας.

Το προαναφερθέν έργο συνάδει με τη γενικότερη ευρέως δημόσια διατυπωθείσα κυβερνητική στοχοθεσία διαμόρφωσης μίας θετικής διεθνούς εικόνας για την χώρα (national brand), ήτοι του rebranding της Ελλάδος μετά από μια περίοδο βαθιάς κρίσης, όπου η χώρα απασχόλησε κατά κύριο λόγο αρνητικά τη δημοσιότητα σε διεθνές επίπεδο.

Ζητούμενο, λοιπόν της επίμαχης σύμβασης είναι να επικοινωνηθεί διεθνώς, ότι η Ελλάδα επιστρέφει δυναμικά μετά από μία περίοδο παρατεταμένης εσωστρέφειας, ώστε να καταστεί και πάλι ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός.

Υπογραμμίζεται δε μετ' επιτάσεως, ότι μέσω του υπό κρίση έργου επιδιώκεται η διασφάλιση της θετικής προβολής της χώρας διεθνώς και των μεταρρυθμίσεων που λαμβάνουν χώρα, και όχι η προβολή συγκεκριμένων πολιτικών προσώπων, αυτοτελώς. Συναφώς, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και διαχείρισης των σχέσεων αφορά αποκλειστικά στα διεθνή και όχι τα εθνικά μέσα ενημέρωσης.

4. ΜΑΡΤΥΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ – ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

α. Από την μαρτυρική κατάθεση του Διευθύνοντος Συμβούλου της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε, κ. Φιλιόπουλου, διαπιστώθηκαν και έγιναν αποδεκτά τα εξής:

- Η Enterprise Greece ιδρύθηκε το 2014 και σκοπός της είναι η προώθηση των εξαγωγών και η προσέλκυση επενδύσεων στη χώρα.
- Αποτελεί πάγια ανάγκη κάθε χώρας η συνεχής παρακολούθηση και ενδυνάμωση της εικόνας της, ανεξαρτήτως συνθηκών.
- Η εδραίωση σχέσεων εμπιστοσύνης με ανθρώπους επιρροής στο διεθνές στερέωμα των media δεν πρέπει να γίνεται αποσπασματικά, αλλά να είναι ένα προϊόν γενικότερης στρατηγικής της χώρας και της Enterprise Greece.

- Η Enterprise Greece με τη δράση της ενισχύει το ρόλο της δημόσιας διπλωματίας, καθώς ρόλος της είναι η προώθηση της χώρας απέναντι στους ξένους επενδυτές.

- Πλέον, σχεδόν όλες οι χώρες έχουν δημιουργήσει φορείς αντίστοιχους της Enterprise Greece, ώστε να έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

- Τον Δεκέμβριο του 2020 προκήρυξε ηλεκτρονικό διαγωνισμό, με σκοπό να επιλεγεί η εταιρεία με την πιο συμφέρουσα οικονομική προσφορά, η οποία θα αναλάμβανε το έργο «υπηρεσίες σχεδιασμού και υλοποίησης της Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με τα Διεθνή Μέσα, για την επιδίωξη της θετικής προβολής και τη διασφάλισης της εικόνας για την Ελλάδα σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, της παρακολούθησης των εξελίξεων μέσω αποδελτίωσης, καθώς και παροχής στρατηγικών συμβουλευτικών υπηρεσιών digital περιεχομένου».

- Η Enterprise Greece ήταν υποχρεωμένη εκ του νόμου να πραγματοποιήσει ανοικτό διεθνή διαγωνισμό, καθώς το ποσό της σύμβασης ξεπερνούσε τα 214.000 €.

- Στόχος είναι η δημιουργία θετικών μηνυμάτων προς όφελος της χώρας. Γι' αυτό το λόγο μπήκαν στον διαγωνισμό κριτήρια, τα οποία διασφάλιζαν ότι θα συμβληθούν μεγάλες εταιρείες ικανές να εκτελέσουν αντίστοιχα έργα, με ανάλογη εμπειρία στο παρελθόν.

- Τηρήθηκαν όλες οι απαιτούμενες διαδικασίες δημοσίευσης της εν λόγω προκήρυξης, ώστε αν γνωστοποιηθεί στον επιχειρηματικό κόσμο, αλλά μόνο μία εταιρεία κατέθεσε προσφορά, η Edelman. Συγκεκριμένα, η προκήρυξη του διαγωνισμού δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του «Enterprise Greece» για όλη τη διάρκεια της πρόσκλησης, ενώ έχουν γίνει αναδημοσιεύσεις στον «Ελεύθερο Τύπο της Κυριακής», στο «Daily Fax», στο «Marketing Week», στο «Business Today», στο «advertising.gr» και στο «reformer.gr».

- Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού, αλλά και μετά το πέρας αυτού, δεν διατυπώθηκε καμία ένσταση / προσφυγή / παράπονο από άλλη εταιρεία του χώρου, αναφορικά με τον τρόπο διεξαγωγής του διαγωνισμού.

- Το ότι συμμετείχε μόνο μία εταιρεία (Edelman) στο διαγωνισμό, ενώ θα μπορούσαν να έχουν λάβει μέρος περισσότερες, δεν τον καθιστά παράτυπο ή παράνομο από τη στιγμή που τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες δημοσίευσης.

- Το ύψος της σύμβασης, ήτοι 800.000 € συν Φ.Π.Α., θεωρείται απόλυτα εύλογο και αυτό προκύπτει τόσο από παρόμοιες συμβάσεις που έχουν

κάνει άλλες χώρες και άλλοι αντίστοιχοι οργανισμοί, όσο και από το γεγονός ότι, με βάση το έργο, καταρτίστηκε ένας προϋπολογισμός, ο οποίος στηριζόταν στους ανθρωπομήνες και σε μέσους όρους αμοιβών σε εταιρίες δημοσίων σχέσεων εγνωσμένου κύρους.

- Σε καμία περίπτωση το budget υλοποίησης δεν μπορεί να θεωρηθεί κατασπατάληση δημοσίου χρήματος, καθώς αποτελεί επένδυση για τη χώρα, με σκοπό την προστασία και τη βελτίωση της εικόνας της.

- Άλλες χώρες (Ισπανία, Μεγάλη Βρετανία, Ελβετία, Γαλλία, Πολωνία κ.α), δαπανούν δεκαπλάσια ποσά για αντίστοιχα προγράμματα.

- Αυτό το έργο είναι απαραίτητο για την ενίσχυση της εικόνας της Ελλάδας διεθνώς και είναι μια πρακτική που ακολουθούν πολλές χώρες στον κόσμο για την προώθηση και την προστασία της εικόνας τους και η οποία γίνεται όλο και πιο επιβεβλημένη την εποχή των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης.

- Το εν λόγω έργο δεν σχετίζεται με την πανδημία.

- Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν παραδοτέα, ούτε έχει καταβληθεί κάποιο ποσό από το τίμημα προς την εταιρεία Edelman.

- Το διαγωνισμό εισηγήθηκε ο Διευθύνων Σύμβουλος της Enterprise Greece κ. Φιλιοπούλος, χωρίς να έρθει σε οποιαδήποτε επαφή ή συνεννόηση με κάποιο κυβερνητικό στέλεχος.

- Το σύνολο των συμβατικών υποχρεώσεων συμπληρώθηκε αποκλειστικά με ευθύνη της Enterprise Greece, με βάση της ανάγκες της χώρας και σε καμία περίπτωση δεν ζητήθηκαν από την Ελληνική Κυβέρνηση

- Δεν υπάρχει υπέρβαση του αντικειμένου και του σκοπού της Enterprise Greece με αυτήν τη Σύμβαση, καθώς η προώθηση και η προσέλκυση επενδύσεων, τεκμηριώνεται από πλήθος μελετών, ότι συνδέεται άμεσα με την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό.

- Η Ελληνική Κυβέρνηση εκπροσωπεί τη χώρα μας στο εξωτερικό. Επενδύεται δημόσιο χρήμα για την ολοένα και καλύτερη επικοινωνιακή εικόνα της χώρας.

- Η Enterprise Greece δεν υπάγεται στους κανόνες του δημόσιου τομέα και για αυτόν τον λόγο δεν ήταν αναγκαία η πιστοποίηση ISO.

β. Από την έγγραφη κατάθεση του Προέδρου και CEO της αναδόχου εταιρείας Edelman, President and CEO, Edelman, Europe, Middle East and Africa, διαπιστώθηκαν και έγιναν αποδεκτά τα εξής:

- Η Σύμβαση μεταξύ της Edelman και της Enterprise Greece υπεγράφη στις 5 Οκτωβρίου 2021 και τα πρώτα μέρη του προγράμματος θα παραδοθούν στις αρχές του 2022.
- Κανένα τιμολόγιο δεν έχει εκδοθεί από την Enterprise Greece και κανένα χρηματικό ποσό δεν έχει εισπραχθεί από την Edelman μέχρι στιγμής.
- Οι στόχοι της Σύμβασης παρουσιάστηκαν στο διαγωνισμό και αντικατοπτρίζουν τον βασικό σκοπό της Enterprise Greece.
- Σκοπός της Enterprise Greece είναι η προσέλκυση, η προβολή, η υποστήριξη και διατήρηση των επενδύσεων στην Ελλάδα, προκειμένου να διευκολυνθούν οι επιχειρηματικές επαφές και η στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές και η ανάδειξη της χώρας μας ως σημαντικού στρατηγικού εταίρου Παγκοσμίως.
- Για να επιτευχθεί το επικοινωνιακό κομμάτι, θα πρέπει να γίνουν επαφές και συνεργασίες με ένα ευρύ φάσμα θεσμικών προσώπων. Ανάμεσα σε αυτά τα θεσμικά πρόσωπα, δεν αποκλείεται να συγκαταλέγεται ο Πρωθυπουργός, καθώς και οι Υπουργοί των οποίων τα χαρτοφυλάκια σχετίζονται με την προώθηση επενδύσεων.
- Η ενασχόληση με τους επίσημους εκπροσώπους του ελληνικού κράτους δεν σχετίζεται με τους ίδιους, ως άτομα, αλλά με τα χαρτοφυλάκια και τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν μέσω των επίσημων καθηκόντων τους, που αφορούν την προώθηση της ελληνικής οικονομίας και του ελληνικού κράτους.
- Η διαγωνιστική διαδικασία διεξήχθη αποκλειστικά μέσω της σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Η Edelman υπέβαλε ηλεκτρονικά ένα ολοκληρωμένο πλάνο για την παράδοση της σύμβασης και την εκπλήρωση όλων των άλλων απαραίτητων οικονομικών όρων και απαιτήσεων και ουδέποτε ήρθε σε επικοινωνία με εκπρόσωπο της Ελληνικής Κυβέρνησης.
- Οι στόχοι της Σύμβασης είναι σαφώς καθορισμένοι στο πρώτο άρθρο αυτής και δεν υπάρχει καμία υπόνοια για προβολή του Κυριάκου Μητσοτάκη.
- Ο κ. Stan Greenberg, που αναφέρεται στη δημοσίευση της ιστοσελίδας «Reporters United» δεν συνεργάστηκε ποτέ με την Edelman σε καμία δουλειά που να αφορά την Ελλάδα.
- Το από 23.06.2021 email εκπροσώπου της Edelman, που αναφέρεται στην απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να στηρίξει την ευρωπαϊκή Διακήρυξη για

τα δικαιώματα της LGBTQ+ κοινότητας στην Ευρώπη, ουδεμία σχέση έχει με την επίμαχη Σύμβαση μεταξύ της Edelman και της Enterprise Greece.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η αναθέτουσα αρχή τήρησε όλες τις προβλεπόμενες διατάξεις και διαδικασίες (ενωσιακές και εθνικές οδηγία 24/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2014), **σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες** καθώς και τις διατάξεις του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» και ανέθεσε με ανοιχτό διεθνή ηλεκτρονικό διαγωνισμό το έργο της παροχής των υπηρεσιών του «σχεδιασμού και υλοποίησης Στρατηγικής και Διαχείρισης των σχέσεων της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, για την επιδίωξη της θετικής προβολής και τη διασφάλιση της εικόνας της Ελλάδας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, της προώθησης των στόχων της οικονομικής διπλωματίας, της παρακολούθησης των εξελίξεων μέσω αποδελτίωσης, καθώς και της παροχής στρατηγικών συμβουλευτικών υπηρεσιών ψηφιακού περιεχομένου, υπηρετώντας απόλυτα τον εταιρικό της σκοπό, τις αποφάσεις των εταιρικών οργάνων και την κυβερνητική στοχοθεσία για εθνικό rebranding.

Η διεξαγωγή της υπό εξέταση ανοιχτής διαγωνιστικής διαδικασίας έγινε σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο περί δημοσίων συμβάσεων και δεν έγινε καμία χρήση των κατ' εξαίρεση διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση των επειγουσών και έκτακτων αναγκών που δημιουργήσε η πανδημία του Covid-19.

2. Τηρήθηκαν στο ακέραιο όλες οι απαιτούμενες διατυπώσεις δημοσιότητας και διαφάνειας. Ειδικότερα η υπό κρίση διακήρυξη απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις 04.12.2020 στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρελήφθη στις 07.12.2020, έλαβε αριθμό αναφοράς ENOTICES_n005f98v/2020-164698 και δημοσιεύθηκε στον ισότοπο Tenders Electronic Daily (TEO) την 11^η .12.2020.

Παράλληλα, έλαβε χώρα η προσήκουσα δημοσίευση της διακήρυξης και στο εθνικό επίπεδο. Η διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.: <http://www.promitheus.gov.gr> (μοναδικός κωδικός: ΑΔΑΜ 20PROC007831049 και αριθμός δημοσίευσης στην πύλη Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. 103410) καθώς και στη διεύθυνση (URL): www.enterprisegreece.gov.gr. Τέλος, η περίληψη της διακήρυξης αναρτήθηκε

στον ισότοπο <http://diavgeia.gov.gr/> (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ΑΔΑ: ΩΝΧ=46ΨΧ6Σ-ΚΥ1), σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 4 περ. 16 του ν.3861/2010, όπως ίσχυε.

Δυνάμει δε της υπ' αριθμ. 374/06.07.2021 αποφάσεως του Δ.Σ. της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» αποφασίστηκε η οριστική κατακύρωση του υπ' αριθμ. 09/2020 ως άνω διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο κοινοπρακτικό σχήμα «EDELMAN». Η σύμβαση, συνολικής αξίας 992.000,00€ (800.000,00€ πλέον ΦΠΑ ποσού 192.000,00€ και πλέον του δικαιώματος προαίρεσης, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης και ως του προϋπολογισμού αυτής, ήθελε υποτεθεί ότι ασκήθηκε μονομερώς από την Enterprise Greece), αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (μοναδικός Κωδικός – ΑΔΑΜ: 21SYMV009332865).

Παρά δε την ευρύτατη και σύμφωνα με το νόμο δημοσιότητα της διακήρυξης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, υποψήφια στον διεθνή διαγωνισμό ήταν μόνο η ανάδοχος κοινοπραξία εταιρειών «EDELMAN», ενώ δεν διατυπώθηκαν ενστάσεις κατά του τεύχους και των όρων της διακήρυξης, προδικαστικές προσφυγές και δεν εγέρθηκαν άλλες συναφείς δικαστικές ενέργειες ή αξιώσεις.

Επίσης, απεδείχθη περίτρανα, ότι τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες, αλλά και τυπικές διαδικασίες, τόσο ως προς τη δημοσίευση της προκήρυξης (π.χ. διαύγεια), όσο και ως προς την επιλογή της αναδόχου εταιρείας, ήτοι της Edelman, μιας εταιρείας με πολυετή παρουσία στο χώρο.

Η διαδικασία του ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού ήταν επιβεβλημένη βάσει της νομοθεσίας για την Enterprise Greece, λόγω του τιμήματος της σύμβασης, το οποίο υπερβαίνει αυτό των 214.000 €. Το γεγονός ότι, παρά τη δημοσίευσή του σε διάφορα μέσα, έδειξε ενδιαφέρον μόνο μία εταιρεία (Edelman), ενώ είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν και άλλες, δεν αναιρεί το νόμιμο της διαδικασίας, ούτε είναι κάτι που θα έπρεπε να απασχολήσει την Enterprise Greece.

3. Από την μέχρι τώρα πορεία της Εταιρείας, αλλά και από την άκρως κατατοπιστική κατάθεση του μάρτυρα Γεωργίου Φιλιόπουλου , Διευθύνοντα Συμβούλου της Enterprise Greece, αποδείχθηκε περίτρανα, ότι η εν λόγω Σύμβαση που υπεγράφη μεταξύ της Enterprise Greece και της Edelman, ήταν με πρωτοβουλία της πρώτης και ουδέποτε πήρε σχετική εντολή από την Ελληνική Κυβέρνηση.

4. Αντικείμενο της υπό κρίση διακήρυξης είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και διαχείρισης των σχέσεων με τα διεθνή μέσα,

προκειμένου να διασφαλισθεί η θετική προβολή της Ελλάδας διεθνώς και να προωθηθούν οι στόχοι της οικονομικής διπλωματίας.

Το αντικείμενο της επίμαχης σύμβασης συνάδει απόλυτα με τη γενικότερη ευρέως δημόσια διατυπωθείσα κυβερνητική στοχοθεσία διαμόρφωσης μίας θετικής διεθνούς εικόνας για την χώρα (national brand), ήτοι του rebranding της Ελλάδος μετά από μια περίοδο βαθιάς κρίσης, όπου η χώρα απασχόλησε κατά κύριο λόγο αρνητικά τη δημοσιότητα σε διεθνές επίπεδο.

Αναμφισβήτητος στόχος της επίμαχης σύμβασης είναι να επικοινωνηθεί διεθνώς, ότι η Ελλάδα επιστρέφει δυναμικά μετά από μία περίοδο παρατεταμένης εσωστρέφειας, ώστε να καταστεί και πάλι ένας ελκυστικός επενδυτικός προορισμός. Υπογραμμίζεται δε μετ' επιτάσεως, ότι μέσω του υπό κρίση έργου επιδιώκεται η διασφάλιση της θετικής προβολής της χώρας διεθνώς και των μεταρρυθμίσεων που λαμβάνουν χώρα, και όχι η προβολή συγκεκριμένων πολιτικών προσώπων, αυτοτελώς. Ως εκ τούτου, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και διαχείρισης των σχέσεων αφορά αποκλειστικά στα διεθνή και όχι τα εθνικά μέσα ενημέρωσης.

5. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι το έργο που αναλύεται στη σύμβαση, είναι μία πρακτική που ακολουθούν εδώ και χρόνια πολλές άλλες χώρες, με σκοπό την ενίσχυση και την προστασία της εικόνας τους στο εξωτερικό. Η Ελλάδα θα έπρεπε να είχε μεριμνήσει εδώ και χρόνια για μία τέτοια δράση. Επιπλέον, αποδείχθηκε πως όταν αναφερόμαστε σε μία χώρα, αυτόματα αναφερόμαστε και στην Κυβέρνησή της, η οποία και την εκπροσωπεί, όπως αντίστοιχα αναφερόμαστε και στις επιχειρήσεις της.

6. Από τα ανωτέρω, προέκυψε επίσης, ότι η εν λόγω σύμβαση σε καμία περίπτωση, δεν θεωρείται κατασπατάληση δημοσίου χρήματος. Είναι απαραίτητη για οποιαδήποτε χώρα θέλει να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, πολλώ δε μάλλον για την Ελλάδα, η οποία βρίσκεται στην έξοδο μίας πολυετούς οικονομικής κρίσης, κατά τη διάρκεια της οποίας ακούστηκαν πλείστα κακόβουλα σχόλια από χώρες και παράγοντες του εξωτερικού.

Επιπλέον, αποδείχθηκε ότι, **το χρηματικό ποσό που θα επενδυθεί για το εν λόγω έργο είναι πολύ μικρό συγκριτικά με τα ποσά αντίστοιχων προγραμμάτων που επενδύουν άλλες χώρες του εξωτερικού.**

7. Από τις μαρτυρική εξέταση, απεδείχθη, ότι ουδέποτε η Ελληνική Κυβέρνηση έδωσε κατευθυντήριες γραμμές για την εκπόνηση της επίμαχης σύμβασης, το

περιεχόμενο της οποίας ήταν αποκλειστικά προϊόν της νομικής υπηρεσίας της Enterprise Greece.

8. Η έγγραφη μαρτυρία του Προέδρου και CEO της Edelman Ed Williams ενισχύει την επιχειρηματολογία της Enterprise Greece. Διατυπώθηκε για άλλη μία φορά, ότι **μόνος στόχος της Enterprise Greece, αλλά και της επίμαχης Σύμβασης, είναι η προώθηση και διατήρηση των επενδύσεων στην Ελλάδα.** Η μόνη πιθανότητα να γίνει αναφορά σε κάποιον θεσμικό παράγοντα (Πρωθυπουργό, Υπουργό κλπ) κινείται στα πλαίσια του ανωτέρω σκοπού της και, όχι σαν αναφορά προς τους ίδιους, σαν πρόσωπα, αλλά βάση τα χαρτοφυλάκια που διαχειρίζονται και με τα καθήκοντά τους, που αφορούν την προώθηση της οικονομίας και των επενδύσεων.

9. Για τον κ. **Stan Greenberg**, που αναφέρεται στη δημοσίευση της ιστοσελίδας «**Reporters United**» επιβεβαιώθηκε , ότι **δεν συνεργάστηκε ποτέ με την Edelman σε καμία δουλειά που να αφορά την Ελλάδα.** Ενώ όσον αφορά το από 23.06.2021 email εκπροσώπου της Edelman, που αναφέρεται στην απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να στηρίξει την ευρωπαϊκή Διακήρυξη για τα δικαιώματα της LGBTQ+ κοινότητας στην Ευρώπη, ουδεμία σχέση έχει με την επίμαχη Σύμβαση μεταξύ της Edelman και της Enterprise Greece.

Επιπλέον, αποδείχθηκε, ότι **δεν έχει καταβληθεί ακόμα κάποιο ποσό στην Edelman, όπως επίσης και ότι η Edelman κατέθεσε ηλεκτρονικά τη νόμιμη προσφορά της στο διαγωνισμό, χωρίς να έχει επαφές με κάποιον εκπρόσωπο της Ελληνικής Κυβέρνησης.**

Συνεπώς οι κατηγορίες του ΣΥΡΙΖΑ περί κατασπατάλησης δημοσίου χρήματος, ευτελισμού των θεσμών και χρησιμοποίηση της Enterprise Greece για προβολή της Ελληνικής Κυβέρνησης, κατέπεσαν εμφανώς από το ίδιο το περιεχόμενο της Σύμβασης, των προσκομισθέντων εγγράφων στις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής, αλλά και από τις καταθέσεις των μαρτύρων. Την ιδέα του έργου συνέλαβε η Enterprise Greece με δική της πρωτοβουλία, μέσα στα πλαίσια των λοιπών δραστηριοτήτων της. Ουδεμία συνεννόηση έγινε ποτέ με κάποιο μέλος της Ελληνικής Κυβέρνησης και ουδεμία ύποπτη συνδιαλλαγή έλαβε ποτέ χώρα.

V. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Ως είναι γνωστό, το έτος 2020 η Ελλάδα, όπως και οι άλλες χώρες του κόσμου, αντιμετώπισε μια πρωτόγνωρη κρίση δημόσιας υγείας, η οποία προκλήθηκε από την πανδημία του κορονοϊού. Στο πλαίσιο της λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της, από τις 23 Μαρτίου του 2020 και μέχρι τις 4 Μαΐου του 2020 υπήρξε καθολική απαγόρευση μετακίνησης των πολιτών, ενώ από τις 4 Μαΐου 2020 και εντεύθεν υπήρξε σταδιακή άρση των μετακινήσεων τόσο εντός της χώρας όσο και στις διασυνοριακές μετακινήσεις.

Για την ασφάλεια των διασυνοριακών μετακινήσεων των πολιτών και με γνώμονα την μείωση της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα στην Ε.Ε. που εισήγαγε την υποχρεωτική συμπλήρωση και έκδοση της αίτησης Passenger Location Form (PLF) από τους ταξιδιώτες που εισέρχονταν στον ελλαδικό χώρο. Το PLF ξεκίνησε επίσημα τη λειτουργία του την 1^η Ιουλίου 2021 ως υποχρεωτική και δεσμευτική προϋπόθεση για όλους τους ταξιδιώτες.

Στο πλαίσιο της ανάληψης και της υλοποίησης της συγκεκριμένης δράσης, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με ίδια μέσα, ανέλαβε την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη των πολιτών επί ερωτημάτων και προβλημάτων που τυχόν ανέκυπταν. Ωστόσο, λόγω του ιδιαιτέρως αυξημένου αριθμού τηλεφωνικών αιτημάτων των πολιτών καθώς και της άμεσης ανάγκης για τάχιστη ενημέρωση και χορήγηση οδηγιών για την ορθή συμπλήρωση και χρήση του PLF, κρίθηκε απαραίτητη η επείγουσα ανάθεση, μετά από άτυπη έρευνα αγοράς, σε έμπειρο οικονομικό φορέα της υλοποίησης της ως άνω υπηρεσίας τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης των πολιτών που έκαναν χρήση της πλατφόρμας travel.gov.gr.

Η ΕΔΥΤΕ Α.Ε., σε συνεργασία με το εποπτεύον Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στο πλαίσιο του τεχνικού δελτίου με τίτλο « Επιχορήγηση ης ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και υποστήριξη Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», λαμβάνοντας υπόψη τον εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα, την πλέον συμφέρουσα προσφορά, βάσει της προαναφερθείσας, άτυπης έρευνας αγοράς και την αδήριτη ανάγκη για άμεση και ποιοτική υποστήριξη του Υπουργείου στον ιδιαίτερα μεγάλο όγκο των

τηλεπικοινωνιακών αιτημάτων των πολιτών, προέκρινε με απόφαση του ΔΣ της την εταιρεία «Reposition Strategy», για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου.

Η επιλεγείσα εταιρεία είναι μια εξειδικευμένη ανεξάρτητη εταιρεία, που ιδρύθηκε το έτος 2004 και δραστηριοποιείται στο χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας. Βάσει αυτής της εξειδίκευσης της, είχε συνάψει συναφείς συμβάσεις και είχε ολοκληρώσει επιτυχώς έργα με αναθέτουσες αρχές τόσο από το χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ενδεικτικά αναφέρονται οι Δήμοι Αμαρουσίου και Αγράφων, καθώς και η Περιφέρεια Αττικής) όσο και από ιδιωτικές εταιρείες.

Ειδικότερα, στον τομέα της επικοινωνίας, η εταιρεία έχει προσφέρει υπηρεσίες εταιρικής επικοινωνίας, κοινωνικής επικοινωνίας, πολιτικής επικοινωνίας και επικοινωνίας δημοσίων υποθέσεων, ενώ διαθέτει πλήρως εξοπλισμένο call center πολλαπλών θέσεων, το οποίο λειτουργεί με σύστημα CATI και μπορεί να διεξάγει οποιουδήποτε είδους έργο έρευνας - επικοινωνίας, άρτια εκπαιδευμένους ερευνητές και επιτηρητές. Επιπλέον διαθέτει σύστημα διασφάλισης ποιότητας σύμφωνα με τα πρότυπα ISO 9001 και ISO 9004.

Ενόψει των ανωτέρω, **το Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε.** με την υπ. Αριθμ. **10.07.2020** συνεδρίαση του αποφάσισε, κατ' εφαρμογή των οριζόμενων στην Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου *Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου της διασποράς του COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης (Α' 68)*, τη διενέργεια της απευθείας ανάθεσης ως αναγκαστικά καταλληλότερης διαδικασίας για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών λόγω και των επείγουσών συνθηκών από το άνοιγμα του τουρισμού στην Ελλάδα και την είσοδο εκατομμυρίων επισκεπτών.

Στη συνέχεια και κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. 8081/23.07.2020 πρόσκλησης εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (με CPV 72253000 - 3 Γραμμή άμεσης βοήθειας και υπηρεσίες υποστήριξης), η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. προχώρησε στην υπ' αρ. πρωτ. **9245/31.08.2020 απόφαση ανάθεσης** του έργου και τη σύναψη της υπ' αρ. πρωτ. **9248/31.08.2020 σύμβασης με την εταιρεία «Reporting Strategy»** με διάρκεια δύο (2) μήνες και συμβατικό ποσό 60.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ, το οποίο επιβάρυνε τη χρήση του έτους 2020.

Λόγω, ωστόσο, της συνεχιζόμενης παράτασης της πανδημίας του COVID-19, αλλά και της συνεχιζόμενης αυξημένης ανάγκης για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη των πολιτών που το χρησιμοποιούσαν (Passenger Location Form-PLF) και δεδομένης της ολοκλήρωσης της αρχικής σύμβασης της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με την εταιρεία «Reposition Strategy», η ως άνω Αναθέτουσα Αρχή προχώρησε, κατόπιν: α) της υπ' αριθμ. **05.11.2020 απόφασης του Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε.** και β) της υπ' αριθμ. 13165/25.11.2020 πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, στη σύναψη της υπ' αρ. πρωτ. **362/18.01.2021 σύμβασης με όμοιο περιεχόμενο**, διάρκειας και συμβατικό τίμημα, με την ίδια εταιρεία, η οποία επιβάρυνε τη χρήση του έτους 2021.

Εντέλει, δεδομένου ότι εξακολουθούσαν να πληρούνται οι ανωτέρω ουσιαστικές προϋποθέσεις και ειδικότερα η απρόβλεπτη, μη αναμενόμενη και συνεχιζόμενη παράταση της πανδημίας του COVID-19, η παράταση των περιοριστικών μέτρων κατά τις διασυνοριακές μετακινήσεις πολιτών προς την Ελλάδα και η ανάγκη απομακρυσμένης παροχής υπηρεσιών σε πολίτες, κατόπιν: α) της από **23.04.2021 απόφασης του Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε.** και β) της υπ' αριθμ. 6045/11.05.2021 πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. προχώρησε στη σύναψη της υπ' αρ. πρωτ. **673/27.05.2021 Σύμβασης, με διάρκεια πέντε (5) μήνες** και συμβατικό ποσό 150.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ, το οποίο επιβάρυνε τον προϋπολογισμό του έτους 2021.

2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»

1. Η από **11-03-2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου – ΦΕΚ 55/Α΄/11-03-2020**

2. Η από **20-03-2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου – ΦΕΚ 68/Α/20-03-2020**

Άρθρο τριακοστό τέταρτο

Ζητήματα δημοσίων συμβάσεων Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Η παρ. 1 του άρθρου 14 της από 11.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας, λόγω του κινδύνου περαιτέρω διάδοσης κορωνοϊού COVID-19 και με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την αποτροπή ή ελαχιστοποίηση πραγματοποίησης συνεδριάσεων συλλογικών και μη οργάνων του

δημόσιου τομέα, την εξ αποστάσεως εκτέλεση εργασίας δημόσιων υπαλλήλων και λειτουργών και την απομακρυσμένη παροχή υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους».

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά την παρ. 2 του άρθρου 27 Ν.4790/2021,ΦΕΚ Α 48/31.3.2021: " Η ισχύς του άρθρου τριακοστού τέταρτου της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), η οποία κυρώθηκε με το [άρθρο 1](#) του ν. [4684/2020](#) (Α' 86), ως προς τη μετατροπή χρήσης κλινών για την καταπολέμηση της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, παρατείνεται από τη λήξη της έως την 30ή.6.2021."

3. Ν. **4683/2020 (Α'83)** – Άρθρο 1 και Ν. **4412/2016 (Α'147)** – Άρθρο 5

4. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 32/07-07-2020 και με αριθμ. πρωτ. εισερχ. 7645/07-07-2020 έγγραφο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς την ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με θέμα εκτός των άλλων την υλοποίηση του έργου της τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR.

5. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 7662/08-07-2020 Αίτηση Έγκρισης Δαπάνης, καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ (20REQ007110673 2020-07-30).

6. Το υπ' αριθμ. 533/10-07-2020, με ΑΔΑ: 6091469HPX-Z7K Απόσπασμα Πρακτικού του Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε.

7. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 8081/ΑΣ/23-07-2020 Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προσφοράς στο πλαίσιο των αναγκών του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».

8. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 8157/28-07-2020 Οικονομική Προσφορά της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», με τα χαρακτηριστικά του υποψηφίου αναδόχου και τον ενδεικτικό πίνακα ανάλογων έργων.
9. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 9205/ΑΣ/27-08-2020, με ΑΔΑ: ΩΖ5Ψ469ΗΡΧ-9Ο0 Απόφαση ορισμού επιτροπής παραλαβής – παρακολούθησης της σύμβασης του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».
10. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 9245/ΑΣ/31-08-2020, με ΑΔΑ: 9Ι2Υ469ΗΡΧ-ΟΛΣ, καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ: 20ΑWRD007242479 2020-08-31, Αποδοχή προσφοράς, στο πλαίσιο των αναγκών της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. – Απόφαση απευθείας ανάθεσης.
11. Την υπ' αριθμ. 9248/31-08-2020 (20SYMV007316649 2020-09-15) Σύμβαση με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», με Αναθέτουσα Αρχή την «ΕΔΥΤΕ Α.Ε.» και Ανάδοχο την «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ».
12. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 12854/10-11-2020, με ΑΔΑ: 90Ω5469ΗΡΧ-ΗΧ9 Απόφαση αντικατάστασης μελών επιτροπής παρακολούθησης – παραλαβής.
13. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 12864/11-11-2020, με ΑΔΑ: 6ΒΖΡ469ΗΡΧ-ΕΤΩ Πρακτικό Παραλαβής Νο1.
14. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 13058/19-11-2020, με ΑΔΑ: Ψ7ΕΠ469ΗΡΧ-Ι16 Πρακτικό Παραλαβής Νο2 Οριστική Παραλαβή.
15. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 4332/26-10-2020 και με αριθμ. πρωτ. εισερχ. 11850/26-10-2020 έγγραφο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς την ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με θέμα εκτός των άλλων την υλοποίηση του έργου της επέκτασης τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR.
16. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 12777/05-11-2020 Αίτηση Έγκρισης Δαπάνης, καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ (20REQ007643663 2020-11-13).
17. Το υπ' αριθμ. 550/05-11-2020, με ΑΔΑ: 9ΝΓΛ469ΗΡΧ-ΘΜΦ Απόσπασμα Πρακτικού του Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε.
18. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 13165/ΑΣ/25-11-2020 Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προσφοράς στο πλαίσιο των αναγκών για την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».
19. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 13472/01-12-2020 Οικονομική Προσφορά της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», με τα χαρακτηριστικά του υποψηφίου αναδόχου και τον ενδεικτικό πίνακα ανάλογων έργων.
20. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 13572/ΑΣ/03-12-2020, με ΑΔΑ: Ω0ΟΑ469ΗΡΧ-Υ9Ν, καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ: 20ΑWRD007784641 2020-12-07, Αποδοχή

προσφοράς, στο πλαίσιο των αναγκών της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. – Απόφαση απευθείας ανάθεσης.

21. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 177/ΑΣ/05-01-2021, με ΑΔΑ: 6Ι4Ο469ΗΡΧ-67^ο Απόφαση ορισμού επιτροπής παρακολούθησης - παραλαβής της σύμβασης του έργου επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».

22. Την υπ' αριθμ. 362/18-01-2021 (21SYMV008274225 2021-03-11) Σύμβαση με αντικείμενο την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», με Αναθέτουσα Αρχή την «ΕΔΥΤΕ Α.Ε.» και Ανάδοχο την «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ».

23. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 1866/23-02-2021, με ΑΔΑ: Ω51Φ469ΗΡΧ-ΚΒΟ Πρακτικό Παραλαβής Νο1.

24. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 4599/07-04-2021, με ΑΔΑ: 6ΨΩΥ469ΗΡΧ-Ο43 Πρακτικό Παραλαβής Νο2 Οριστική Παραλαβή.

25. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2460/21-04-2021 και με αριθμ. πρωτ. εισερχ. 5002/21-04-2021 έγγραφο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς την ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με θέμα εκτός των άλλων την υλοποίηση του έργου της επέκτασης τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR.

26. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 5010/21-04-2021 Αίτηση Έγκρισης Δαπάνης, καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ (21REQ008583336 2021-05-11).

27. Το υπ' αριθμ. 576/23-04-2021, με ΑΔΑ: ΩΔΠΟ469ΗΡΧ-6Ξ4 Απόσπασμα Πρακτικού του Δ.Σ. της ΕΔΥΤΕ Α.Ε.

28. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 5297/ΑΣ/29-04-2021, με ΑΔΑ: 6Ν28469ΗΡΧ-ΑΛΗ Απόφαση ορισμού επιτροπής παραλαβής – παρακολούθησης, εκτός των άλλων του έργου επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».

29. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 6045/ΑΣ/11-05-2021 Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προσφοράς στο πλαίσιο των αναγκών για την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».

30. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 6247/18-05-2021 Οικονομική Προσφορά της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», με τα χαρακτηριστικά του υποψηφίου αναδόχου και τον ενδεικτικό πίνακα ανάλογων έργων.

31. Την υπ' αριθμ. πρωτ. 6283/ΑΣ/19-05-2021, με ΑΔΑ: ΩΞΣΔ469ΗΡΧ-03Ψ, καταχωρητέα στο ΚΗΜΔΗΣ: 21ΑWRD008635133 2021-05-20, Αποδοχή προσφοράς, στο πλαίσιο των αναγκών της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. – Απόφαση απευθείας ανάθεσης.

32. Την υπ' αριθμ. 6473/27-05-2021 (21SYMV008697384 2021-06-01) Σύμβαση με αντικείμενο την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», με Αναθέτουσα Αρχή την «ΕΔΥΤΕ Α.Ε.» και Ανάδοχο την «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ».
33. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 9003/07-07-2021, με ΑΔΑ: Ω81Ζ469ΗΡΧ-95Σ Πρακτικό Παραλαβής Νο1.
34. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 9722/28-07-2021, με ΑΔΑ: ΨΞΞ2469ΗΡΧ-ΛΚΩ Πρακτικό Παραλαβής Νο2.
35. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 11438/02-09-2021, με ΑΔΑ: ΩΞ8Ω469ΗΡΧ-ΡΒ5 Πρακτικό Παραλαβής Νο3.
36. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 12678/29-09-2021, με ΑΔΑ: Ω26Υ469ΗΡΧ-ΖΔΒ Πρακτικό Παραλαβής Νο4.
37. Το Πρακτικό Παραλαβής Νο5 Οριστική Παραλαβή.

3. ΜΑΡΤΥΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ – ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

α. Μάρτυρας κ. Στέφανος Κόλλιας

Σύμφωνα με τον μάρτυρα κ. Στέφανο Κόλλια, Πρόεδρο του Εθνικού Δικτύου Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ), η ΕΔΥΤΕ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Η ΕΔΥΤΕ είναι ο μεγαλύτερος τεχνολογικός φορέας της χώρας. Έχει ιδρυθεί το 1998. Από το 1998 μέχρι το 2019 η ΕΔΥΤΕ ήταν υπεύθυνη για τη γρήγορη δικτύωση, την παροχή υπηρεσιών σε όλους τους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς της χώρας. Μέσα στο πλαίσιο αυτό η ΕΔΥΤΕ έχει αναπτύξει πέντε data centers, δηλαδή κέντρα δεδομένων, έχει τον Εθνικό Υπερυπολογιστή, παρέχει υπηρεσίες σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Επειδή ανήκε στο Υπουργείο Παιδείας και σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, τα νοσοκομεία της χώρας αποθηκεύουν τα δεδομένα τους σε εμάς. Έχει τις υποδομές όπου βασίζονται πάρα πολλά πράγματα που γίνονταν όλα αυτά τα χρόνια στη χώρα μας. Έχει αναπτύξει υπηρεσίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται από όλους τους φορείς. Πιθανόν να γνωρίζετε το e:Presence, το ΑΠΕΛΛΑ. Όλες οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται από τα ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, έχουν αναπτυχθεί από την ΕΔΥΤΕ. Δηλαδή,

παρέχει υπηρεσίες που είναι ευσταθείς και υποστηρίζονται σε όλη αυτήν τη διάρκεια...

...

...Το 2019 με νομοθετική ρύθμιση, με Προεδρικό Διάταγμα η ΕΔΥΤΕ μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Παιδείας στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπου πλέον εκτός από όλα τα άλλα που υπήρχαν και που συνεχίζονται να γίνονται, ανέλαβε και σαν τεχνικός σύμβουλος το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σε αυτό το πλαίσιο το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει τον στρατηγικό σχεδιασμό του και μας αναθέτει τις υλοποιήσεις έργων τα οποία αφορούν στον στρατηγικό σχεδιασμό. Για να καταλάβετε το gov.gr κόσμο ολόκληρο δουλεύει, τρέχει από τις υποδομές μας.

Θα έχετε ακούσει πολλές φορές τον Υπουργό να λέει ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται από το gov.gr από πεντακόσιες έχουν φθάσει τις χίλιες τριακόσιες σήμερα. Πολύ μεγάλος αριθμός των υπηρεσιών υποστηρίζεται μέσω της ΕΔΥΤΕ.

Να σας πω χαρακτηριστικά παραδείγματα, γενικότερα που έχουν σχέση με τη λειτουργικότητα μεταξύ των βάσεων δεδομένων που υπάρχουν στο δημόσιο τομέα, με την υποστήριξη διαδικασιών όπως αυτό που λέμε αυθεντικοποίηση που έχει σχέση με την υπεύθυνη δήλωση, την εξουσιοδότηση. Όλες αυτές έχουν βασιστεί σε έργα που έχουμε κάνει εμείς. Το τωρινό εθνικό μητρώο διαδικασιών, θα έχετε δει πιθανότατα το ψηφιακό πιστοποιητικό covid-19, το ευρωπαϊκό, το οποίο το υλοποιήσαμε για την Ελλάδα εμείς. Η ΕΔΥΤΕ έχει ένα ευρύ δίκτυο συνεργατών, υπηρεσιών, οικονομικούς φορείς της αγοράς, στους οποίους αναθέτει και επιβλέπει όσα έργα δεν μπορεί να κάνει μόνη της...

...

... Είμαστε ένας εποπτευόμενος φορέας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως είναι η Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, όπως είναι η ΗΔΙΚΑ. Αυτοί οι φορείς βοηθούν το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης να υλοποιήσει έργα του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας. Αυτός είναι και ο ρόλος της ΕΔΥΤΕ σε σχέση με το Υπουργείο. Είμαστε ένας ανεξάρτητος οργανισμός. Ελεγχόμαστε από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Υποκείμεθα αυτόνομα σε έλεγχο. Οπότε είμαστε αυτόνομος οργανισμός, αλλά που συνεργαζόμαστε στενά με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Δηλαδή, το έργο του ψηφιακού μετασχηματισμού σήμερα υλοποιείται με τη συνέργεια της ΕΔΥΤΕ, της ΚτΠ ΑΕ για τα μεγάλα έργα, της ΗΔΙΚΑ για τα έργα που έχουν σχέση με την υγεία και γι' αυτό είμαστε σε συνεχή συνεργασία με το Υπουργείο, με τις Γενικές Γραμματείες, είτε είναι η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, η Γενική Γραμματεία Απλούστευσης Διαδικασιών, οι οποίες καθορίζουν στρατηγικά έργα και μας ζητούν την υλοποίησή τους. Εμείς εξετάζουμε αν μπορούμε να τα

κάνουμε μόνοι μας. Οπότε κάποια από αυτά τα υλοποιούμε μόνοι μας -και μεγάλο αριθμό έχουν υλοποιήσει μόνοι μας- και κάποια τα αναθέτουμε, όπως σας είπα, με βάση το δίκτυο συνεργατών, την εμπειρία της αγοράς που έχουμε αυτά τα χρόνια τα τεχνολογικά, σε επιμέρους φορείς. Άρα, από τα πεντακόσια φτάσαμε στα χίλια τριακόσια. Ένα μεγάλο μέρος έχει περάσει μέσα από την ΕΔΥΤΕ...

Ερωτηθείς από την κ. Παπακώστα για το αντικείμενο των τριών σχετικών συμβάσεων, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Μιλάμε για το καλοκαίρι του 2020. Η χώρα μας είχε μόλις βγει από την καραντίνα. Δηλαδή, αν θυμάστε, μέχρι το Μάιο, αν δεν κάνω λάθος, δεν επιτρεπόταν οποιαδήποτε μετακίνηση από το εξωτερικό προς την Ελλάδα. Οπότε, το καλοκαίρι αρχίζει η διαδικασία του να δεχόμαστε επισκέπτες από το εξωτερικό.

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης συμμετέχει σ' αυτό. Μία από τις πεντακόσιες, υπηρεσίες είναι το «travel.gov.gr». Το «travel.gov.gr» περιγράφει τον τρόπο με τον οποίον οι επισκέπτες έρχονται στην Ελλάδα. Τότε, νομίζω ήταν και πανευρωπαϊκό επίπεδο αυτή η συζήτηση, καθορίστηκε το PLF, το Passenger Location Form, το οποίο το γνωρίζουμε νομίζω οι περισσότεροι από εμάς που έχουμε ταξιδέψει. Η Ελλάδα μάλιστα ήταν από τις πρώτες χώρες στην Ευρώπη η οποία το ενστερνίστηκε και το χρησιμοποίησε...

...

...Με το PLF, στην ανάγκη οποιουδήποτε επισκέπτη να έρθει στη χώρα μας έπρεπε λίγες μέρες πριν –νομίζω ήταν δυο-τρεις μέρες πριν- να συμπληρώσει μία φόρμα η οποία έχει διάφορα στοιχεία. Νομίζω το ξέρετε, να μην μπω σε λεπτομέρειες. Η ιδέα τι είναι; Η ουσία είναι ότι έτσι η χώρα, εμείς δηλαδή η Ελλάδα, μπορεί να γνωρίζει από πού έρχεται ο πολίτης, πού θα μείνει, πού έμενε κλπ., τα οποία είναι πολύ σημαντικά στοιχεία για την αντιμετώπισή στο πλαίσιο της παρούσας...

...

... Την 1 Ιουλίου νομίζω του 2020 άρχισε να ισχύει PLF. Το PLF, είναι ένα σύστημα - είμαι υπεύθυνος στο Πολυτεχνείο και για την επικοινωνία ανθρώπου μηχανής- και σε οποιαδήποτε περίπτωση ένας χρήστης επικοινωνεί με ένα σύστημα, χρειάζεται υποστήριξη. Είναι δεδομένο αυτό. Όταν το Υπουργείο ανέβασε το PLF ξεκίνησε με ίδια μέσα να υποστηρίξει αυτή την ανάγκη...

...

... Την 1 Ιουλίου, λοιπόν, ανοίγει το PLF. Το Υπουργείο το παρακολουθεί αυτό. Βλέπει ότι αρχίζουν και υπάρχουν πάρα πολλά τηλεφωνήματα –και θα σας δώσω στοιχεία για να καταλάβετε το μέγεθος των τηλεφωνημάτων- για το πώς θα συμπληρώσει κανείς το PLF. Πραγματικά, άμα το έχετε κάνει θα δείτε ότι υπάρχουν κάποια θέματα που πραγματικά, όπως σε οποιοδήποτε σύστημα επικοινωνίας ανθρώπου-μηχανής, χρειάζεται υποστήριξη.

Η κλασσική υποστήριξη τεχνικά γίνεται με κάποιο μηχανισμό call center. Αν θέλετε τεχνολογικά, όπως μπορεί να έχετε δει, δουλεύουμε προς το να γίνονται chat bots, αλλά αυτά βασίζονται στο ότι σ' αυτά εντάσσεται πληροφορία που έχει ήδη παραχθεί και την έχουμε για να τη βάλουμε σε ένα αυτόματο σύστημα απάντησης. Στην αρχή, λοιπόν, χρειάζεται να υπάρχει ένα call center για υποστήριξη ερωτημάτων σκεφτείτε απ' όλες τις χώρες. Ήταν κυρίως στα ελληνικά και στα αγγλικά, βέβαια, αλλά απ' όλες τις χώρες υπήρχαν ερωτήματα για το πώς θα συμπληρωθεί, ερωτήσεις, πότε πρέπει να το κάνω, τι πρέπει να γράψω κλπ.

Το Υπουργείο, λοιπόν, βλέπει αυτόν τον όγκο πια των τηλεφωνημάτων, μιλάμε τώρα για αρχές Ιουλίου, και αμέσως καταλαβαίνει ότι δεν μπορεί να το κάνει μόνο –θα αρχίσει, βέβαια, να το κάνει- και γι' αυτό απευθύνεται πλέον στην αγορά. Κάνει μια νομίζω άτυπη έρευνα αγοράς το Υπουργείο στη διάρκεια αυτή και παίρνει, απ' ό,τι έφτασε μετά σε μας, δυο-τρεις προσφορές από εταιρείες του χώρου οι οποίες διαθέτουν call center. Και παίρνει αυτές τις τρεις προσφορές. Αυτό, λοιπόν, γίνεται στην αρχή Ιουλίου αμέσως με την έναρξη του PLF. Σας είπα ότι η ανάγκη για να γίνει αυτό για μένα είναι εκ των ων ουκ άνευ. Οπότε, νομίζω πολύ καλά το Υπουργείο έκανε αυτή την προσπάθεια.

Όπως είπαμε, η ΕΔΥΤΕ είναι ο φορέας ο οποίος υλοποιεί τις στρατηγικές επιλογές του Υπουργείου στην πράξη. Οπότε, απευθύνεται πλέον το Υπουργείο σε εμάς και μας λέει ότι κοιτάξτε θέλω να υλοποιήσω αυτό, βοηθήστε με να το κάνω. Λίγο πολύ αυτή είναι η διαδικασία που ακολουθούμε. Δηλαδή, η επικοινωνία μας με το Υπουργείο είναι formal, δηλαδή είναι τυπική. Δεν έχουμε ότι μου είπε εμένα κάτι κλπ. Έρχονται, στον διευθύνοντα σύμβουλο φτάνουν τελικά, τα θέματα τα οποία το Υπουργείο μας ζητάει να επιλύσουμε. Αυτή τη στιγμή για να καταλάβετε η ΕΔΥΤΕ τρέχει -προχθές το είδα στην ενημέρωση που είχαμε- περίπου πενήντα έργα. Δεν είναι όλα για Υπουργείο. Είναι και δικά μας, γιατί συμμετέχουμε και σε ευρωπαϊκά έργα, συμμετέχουμε και σε ΕΣΠΑ, έχουμε από το ΠΔΕ διάφορα έργα.

Απλώς να σας πω ότι η πληρωμή, το funding που έχουμε από το Υπουργείο για τα έργα που συσχετίζονται με covid προέρχεται από μία έκτακτη επιχορήγηση που δόθηκε το 2020 στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου. Για μας ήταν νομίζω 4.800.000 και δόθηκε σε τρεις δόσεις. Δόθηκε, δηλαδή, νομίζω τον Απρίλιο, τον

Ιούλιο και τον Δεκέμβριο. Αυτά τα 4.800.000 είναι για διάφορα έργα που αφορούν στον covid. Οπότε, αυτά είναι, αν θέλετε, τα χρήματα με τα οποία εμείς υλοποιούμε έργα που έχουν σχέση με COVID...

Σύμφωνα με τον μάρτυρα, το Υπουργείο επιχείρησε στην αρχή με ίδια μέσα να αντιμετωπίσει το θέμα της τηλεφωνικής απάντησης ερωτημάτων, αλλά πολύ γρήγορα αντελήφθη ότι αυτό ήταν αδύνατο:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Για να καταλάβετε, δηλαδή, το Σεπτέμβριο που άρχισε το έργο, είχαμε εξακόσιες κλήσεις την ημέρα και τον επόμενο Ιούλιο υπήρχαν χίλιες διακόσιες κλήσεις την ημέρα. Δηλαδή, το Υπουργείο δεν μπορούσε με τίποτα να το αντιμετωπίσει αυτό. Και σας είπα ότι η υποστήριξη των επισκεπτών για να έρθουν οπουδήποτε στην Ελλάδα, ήταν εξαιρετικά επείγουσα. Οπότε, το Υπουργείο νομίζω προσπάθησε να δει αμέσως αν υπάρχει αγορά η οποία μπορεί να υποστηρίξει αυτό, πόσο κοστίζει κάτι τέτοιο ...

Ως προς τη διαδικασία επιλογής ο μάρτυς ανέφερε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το Υπουργείο μας είπε 'κοιτάξτε, έχω αυτό το έργο, το οποίο θέλω να το υλοποιήσετε'. Παράλληλα, μας γνωρίζει ότι έχει κάνει αυτή την προεργασία, την οποία ερχόμαστε εμείς σαν φορέας με μεγάλη εμπειρία... Για να καταλάβετε, έχουμε κι εμείς δικό μας call center. Οπότε, το Υπουργείο μας γνωστοποίησε αυτές τις προσφορές και εμείς αμέσως κάναμε έλεγχο των προσφορών που είχε. Γιατί το κάναμε; Γιατί είχαμε την εμπειρία. Να σας εξηγήσω ότι η ελάχιστη προσφορά που μας δόθηκε και που ήταν από την εταιρεία αυτή για την οποία μιλάμε -δόθηκε στο Υπουργείο και προσφέρθηκε σε εμάς- ήταν 30.000 το χρόνο και αφορούσε σε δέκα θέσεις εργασίας 12ώρου για όλες τις εργάσιμες ημέρες. Εμείς γνωρίζουμε πόσο πληρώνουμε. Έχουμε call center οι ίδιοι και υποστηρίζουμε όλες τις υπηρεσίες που σας είπα πριν. Γνωρίζω ότι σε εμάς κοστίζει ένας τηλεφωνητή την ώρα -με την ώρα πληρώνονται τα παιδιά- περίπου -ενδεικτικά θα πω- 10 ευρώ την ώρα. Οπότε, σκεφτείτε: Έχουμε δέκα θέσεις εργασίας, 10 ευρώ την ώρα, 100, επί δώδεκα ώρες είναι 1.200 ευρώ τη μέρα. Ο

μήνας έχει είκοσι τρεις εργάσιμες. Αν πολλαπλασιάσετε το είκοσι τρία με το 1.200 βγαίνει 27.600. Η προσφορά που είχε πάρει το Υπουργείο ήταν 30.000 το μήνα. Εγώ θεωρώ ότι είναι μια πολύ καλή προσφορά. Δηλαδή, αν εγώ σαν ΕΔΥΤΕ και με την εμπειρία μου έδινα μια προσφορά γι' αυτό, θα ήταν λίγο παραπάνω. Άρα, το πρώτο ήταν ότι εμείς ελέγξαμε αν η προσφορά ήταν σωστή. Μετά ελέγξαμε αν η εταιρεία είχε την εμπειρία να το κάνει....

Ο μάρτυρας τόνισε ρητά ότι το Υπουργείο δεν ήταν δυνατόν να του επιβάλει συγκεκριμένη επιλογή:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Ήταν μία άτυπη πληροφορία που είχε το Υπουργείο, την οποία εγώ έλαβα υπόψη μου. Αυτό μόνο...

Επεσήμανε δε ότι η επιλογή της καταλληλότερης προσφοράς ήταν θέμα καθαρά του ΕΔΥΤΕ. Ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε κατέθεσε τα εξής:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Απλώς σκεφτείτε λίγο το επείγον του θέματος. Είμαστε τώρα ήδη στις 7 Ιουλίου. «Τρέχει» ήδη το Υπουργείο τις απαντήσεις μια εβδομάδα. Εμείς προσπαθούμε να το κάνουμε όσο γίνεται πιο γρήγορα, όπως κάνουμε σε όλα τα θέματα. Στις 10 του μηνός το περάσαμε από διοικητικό συμβούλιο, το οποίο σημαίνει ότι το έλεγξε το Τμήμα Προμηθειών μας, η νομική μας υπηρεσία και αξιολογήσαμε και τις προσφορές. Αυτό φτάνει σε εμένα -σαν εισήγηση προφανώς- από την υπηρεσία μας. Εγώ οποιοδήποτε θέμα φτάνει στο διοικητικό συμβούλιο το ελέγχω και ο ίδιος, με την εμπειρία μου, για να δω αν υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Οπότε, σύμφωνα με όλη τη διαδικασία, όλα τα τμήματα αυτά έλεγξαν την οικονομική προσφορά που σας είπα. Ήταν συμφέρουσα και δεν υπήρχε κάποιο θέμα...

...

...Το νομικό μας τμήμα μας είπε ότι το έργο είναι άμεσης ανάγκης, άρα, υπάγεται στην ΠΝΠ και μπορεί να γίνει με απευθείας ανάθεση. Παρ' όλα αυτά, εμείς ελέγξαμε την εφικτότητα της συγκεκριμένης εταιρείας να κάνει το έργο, την οποία σας

δηλώνω ότι τη θεώρησα εφικτή και εγώ ο ίδιος και υπέγραψα το θέμα να έρθει στο ΔΣ.

Άρα, η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι η ίδια, συν, πλην, δηλαδή κάποια έργα γίνονται με ανάθεση, κάποια έργα γίνονται με προσφορές, κάποια έργα γίνονται... Άρα, είναι η διαδικασία, μία από τις διαδικασίες που αφορούσε εκείνη την ώρα. Σας είπα το επείγον του θέματος, δηλαδή ο όγκος της υποστήριξης που χρειαζόταν ήταν πελώριος. Θα το δείτε ίσως από τα αποτελέσματα. Άμα, θέλετε, να σας δώσω τα νούμερα για όλους τους μήνες. Έχει φτάσει να είναι είκοσι επτά χιλιάδες τηλεφωνήματα σε κάποιον μήνα». «[...]η Σύμβαση έγινε για δύο μήνες. Κανείς δεν ήξερε τότε πώς ακριβώς θα εξελιχθεί η πανδημία, δηλαδή, για να καταλάβετε, έγινε μια Σύμβαση για δύο μήνες να δουν πώς πάει, να δει το Υπουργείο πώς πάνε τα πράγματα [...] [Η σύμβαση] ήταν 60.000 ευρώ, 30.000 ευρώ τον μήνα [...] μόλις τελείωσε η Σύμβαση, επειδή είδαν ότι πραγματικά τα τηλεφωνήματα είναι πάρα πολλά, μας ζητήθηκε να κάνουμε μια δεύτερη Σύμβαση για να συνεχίσει αυτή η δυνατότητα υποστήριξης των επισκεπτών. Την κάναμε και τελειώνοντας και η δεύτερη Σύμβαση μας ζητήθηκε, εν όψει και καλοκαιριού της επόμενης χρονιάς που συνεχιζόταν η πανδημία και κανείς δεν ήξερε εκ των προτέρων για πόσο σύμβαση να κάνει -γι' αυτό, κοιτάξτε, δύο μήνες, πάει το Υπουργείο δηλαδή σιγά-σιγά να δει πώς πάνε τα πράγματα- και τελικά κάνει την τρίτη που είναι για πέντε μήνες και καλύπτει το καλοκαίρι του 2021...

Ως προς τις συνέπειες που θα υπήρχαν αν δεν επιλεγόταν η διαδικασία του κατεπείγοντος ο κ. Κόλλιας ανέφερε πως:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

... Θα είχαμε χάσει όλο τον χρόνο σίγουρα...

Ερωτηθείς για το αν υπήρξε κάποια συνδιαλλαγή:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Με ποιον να κάνω συνδιαλλαγή; Η Σύμβαση υλοποιήθηκε, μάλλον άρχισε να δουλεύει μετά από δυο μήνες λόγω των υπηρεσιών ...

...Παρ' όλο που εμείς πήραμε την απόφαση 10-7 και θέλαμε να είναι γρήγορη -όσο γίνεται- υπαγόμαστε στη διαδικασία του δημοσίου λογιστικού, δηλαδή πρέπει να

κάνουμε την πρόσκληση της εταιρείας, η εταιρεία να απαντήσει, να κάνουμε αποδοχή, να ορίσουμε και τα λοιπά. Δηλαδή, είναι μια διαδικασία που παίρνει σε όλες τις συμβάσεις που έχουμε κάνει ενάμιση μήνα. Άρα, μιλάμε τώρα για μια Σύμβαση που έγινε τέλος Αυγούστου. Τι συνδιαλλαγή να κάνω, δηλαδή, με ποιον να κάνω συνδιαλλαγή, πριν από δυο μήνες;...

Για τη σχέση του με τον ιδιοκτήτη της REPOSITION STRATEGY ο μάρτυς ανέφερε πως:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Εγώ προφανώς δεν ήξερα τίποτα για το θέμα ποιος ήταν ο ιδιοκτήτης της REPOSITION STRATEGY, αν είχε άλλη εταιρεία. Εγώ το έμαθα προσωπικά από την Εξεταστική. Είναι προφανές ότι δεν μπορούσα να το ξέρω, ποτέ στη ζωή μου δεν έχει ασχοληθεί με κάτι παραπάνω...

Σε ερώτηση του κ. Κάτση για το αν αναθέτουσα αρχή ήταν η ΕΔΥΤΕ ή το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Ρητά σας το λέω είναι η ΕΔΥΤΕ για όλες τις συμβάσεις που κάναμε και τις τρεις Συμβάσεις και για τις οποίες είναι υπεύθυνη η ΕΔΥΤΕ είμαστε εμείς, προφανώς...

Ως προς τους όρους της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου βάσει της οποίας ελήφθη η απόφαση:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το νομικό μου τμήμα μου είπε ότι μπορώ να προχωρήσω...

...

... Δεν μπορούμε να ξεπεράσουμε τα 214.000 ευρώ συνολικά σε μία εταιρία στον χρόνο...

Κατέθεσε επίσης ότι ακολουθήθηκε η πράξη της απευθείας ανάθεσης στη βάση όσων ορίζει η ΠΝΠ, χωρίς να ληφθούν προσφορές:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Νομίζω ότι σας είπα το πρόβλημα με το PLF που το Υπουργείο άρχισε να λύνει με ίδια μέσα. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο μάζεψε τρεις προσφορές για να δει τι κοστίζει, αν υπάρχει αγορά. Αυτό το έκανε το Υπουργείο, δεν το έκανα εγώ. Δεν το κάναμε εμείς. Το Υπουργείο, λοιπόν, στις 7 Ιουλίου μας στέλνει το αίτημα για να υλοποιήσουμε την υπηρεσία και παράλληλα μας γνωστοποιεί ότι έχει κάνει αυτά τα πράγματα, αυτήν την προεργασία. Αυτό είναι όλο. Εμείς δεν χρειάστηκε να κάνουμε κάτι παραπάνω...

...

...το Υπουργείο πολύ σωστά σκέφθηκε πώς θα υποστηρίξει τους χρήστες να συμπληρώνουν την αίτηση η οποία είναι για πρώτη φορά σε όλη την Ευρώπη, από οποιαδήποτε χώρα του κόσμου έρχονται οι χρήστες και ρωτάνε ερωτήσεις. Όταν έρχονται χίλιες διακόσιες ερωτήσεις την ημέρα, το Υπουργείο δεν μπορεί να απαντήσει σε χίλιες διακόσιες ερωτήσεις. Νομίζω ότι είναι προφανές ότι χρειάζεται να ορίσεις μια υπηρεσία. Τί κάνει, λοιπόν, το Υπουργείο στην αρχή του Ιουλίου; Ψάχνει να βρει λίγο την αγορά, υπάρχουν; Ρωτάει, λοιπόν τρεις εταιρείες...

Ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το θέμα φτάνει στην ΕΔΥΤΕ στις 7 Ιουλίου. [...] Εμείς σαν ΕΔΥΤΕ δεν έχουμε γνώση καν του θέματος μέχρι τις 7 Ιουλίου. Το Υπουργείο προσπάθησε να λύσει το πρόβλημά του, είδε ότι δεν μπορούσε με ίδια μέσα και μας το αναθέτει εμάς [...] όπως γίνεται με όλα τα έργα με τα οποία επικοινωνεί το Υπουργείο με την ΕΔΥΤΕ [...] Από το γραφείο Υπουργού ή ανάλογα έρχεται ένα γράμμα, το οποίο γίνεται reference μέσα στη σύμβαση και το οποίο λέει «παρακαλώ, έχουμε αυτό το θέμα το στρατηγικό και θέλουμε να το υλοποιήσετε. Πείτε μας πώς θα το υλοποιήσετε». Η επικοινωνία με το Υπουργείο γίνεται έτσι...

Επεσήμανε ότι το σχετικό έγγραφο με ημερομηνία 7 Ιουλίου έρχεται από τον κ. Χαμπίδη στον κ. Σωτηρόπουλο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το Υπουργείο το μόνο που μας είπε είναι: «Έχω αυτό το έργο, έχω αυτό το πρόβλημα που θέλω να λύσω. Εσύ είσαι ο φορέας που υλοποιείς τα έργα μου, μπορείς να μου το λύσεις;». Από κει και πέρα, το Υπουργείο λέει: «Εγώ έχω κάνει και μια προεργασία. Αυτή είναι. Θέλεις να την πάρεις υπόψη σου; Πάρτην. Δεν θέλεις; Μην την παίρνεις. Εμένα αυτός είναι ο ρόλος μου...

...

... Εγώ το πέρασα από νομική υπηρεσία, το πέρασα από το Τμήμα Προμηθειών μου, από το Τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης που ξέρει τα θέματα πώς υλοποιούνται. Εγώ ο ίδιος προσωπικά σας λέω ότι πριν έρθει στο Διοικητικό Συμβούλιο, έλεγξα ότι και το έργο ήταν σωστό, ότι ήταν δημοσίου συμφέροντος, συμφερότερη προσφορά, ότι ήταν πραγματικά το ποσό αυτό που αντιστοιχούσε στο έργο και ότι η εταιρεία είχε εμπειρία με βάση προηγούμενη εμπειρία για να το κάνει. Τι άλλο, λοιπόν; Εγώ αυτό είδα. Και, προσέξτε, είναι μια απευθείας ανάθεση που μας επιτρέπει ο νόμος. Εκ του αποτελέσματος, εγώ είμαι χαρούμενος, γιατί έγινε πολύ καλή δουλειά...

Ως προς γιατί ζητήθηκε από την εταιρία προσφορά μετά την απόφαση του διοικητικού συμβουλίου στις 10 Ιουλίου, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Οτιδήποτε είχε γίνει πριν το έργο έρθει σε εμάς ως αναθέτουσα αρχή είναι απλώς για εμάς ένα βοηθητικό στοιχείο, δηλαδή μια ένδειξη του πόσο κοστίζει περίπου ένα τέτοιο έργο ή τι δίνουν οι εταιρείες της αγοράς, που έδωσαν στο Υπουργείο. Θα μπορούσε να μην υπάρχει. Το έργο αρχίζει και παίρνει υπόσταση νομική. Εμείς τι κάναμε στο Διοικητικό Συμβούλιο; Δίνουμε την υποχρέωση στον Διευθύνοντα Σύμβουλο να προχωρήσει σε ό,τι διαδικασίες χρειάζονται, απαιτούνται, για τη νομική υλοποίηση αυτής της ανάθεσης. Ο Διευθύνων Σύμβουλος με το Νομικό μας Τμήμα αποφασίζουν ότι για να γίνει οποιαδήποτε ανάθεση, για να γίνει μια απευθείας

ανάθεση, χρειάζεται εμείς να ζητήσουμε από το φορέα για τον οποίο αποφασίσαμε ότι θα υλοποιήσει το έργο την προσφορά του νομικά πλέον για εμάς, ως αναθέτουσα αρχή, όπως είπατε. Οπότε, ζητάμε αυτό και ο φορέας απαντά. Εμείς του κάνουμε αποδοχή της πρόσκλησης και ορίζουμε και την Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής...

Στο ερώτημα γιατί δεν αναφέρονται στο πρακτικό της 10^{ης} Ιουλίου οι άλλες δύο προσφορές, ο μάρτυς κατέθεσε ότι βάσει της διαδικασίας που εφαρμόστηκε, δεν υπήρχε η σχετική ανάγκη.

Στην ερώτηση του κ. Κάτση για το αν υπήρξε παρέμβαση του Υπουργείου στην επιλογή της εταιρίας, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το Υπουργείο, όπως σας το εξήγησα αναλυτικά πιο πριν, είχε αρχίσει τη διαδικασία και έκανε αυτήν την προεργασία. Το Υπουργείο έθεσε το πρόβλημα. Μάλιστα, είχε ορίσει και μια ένδειξη, των *quality analysis*. Αφ' ης στιγμής, δηλαδή, πήρε προσφορές για δέκα θέσεις εργασίας, είχε κάνει μια πρώτη εκτίμηση ότι χρειάζονται για αυτή τη δουλειά δέκα θέσεις εργασίας. Άρα, έρχεται ένα στρατηγικό θέμα και μας λέει εμάς στην ΕΔΥΤΕ, «κοιτάξτε, αυτό θέλω να το υλοποιήσετε». Δεν βλέπετε, λοιπόν, ότι υπάρχει μια συνέχεια αυτών των δύο; Δεν είναι ότι μόνοι μας αποφασίσαμε ότι θα κάνουμε ένα έργο...

...

...Είχε αρχίσει αυτή η συνέργεια. Το Υπουργείο προσπάθησε με δικά του, με ίδια μέσα να λύσει το θέμα, δηλαδή να υποστηρίξει το PLF. Στο πλαίσιο αυτό καταλαβαίνει, βλέποντας τον τεράστιο όγκο των τηλεφωνημάτων, και ψάχνει την αγορά να δει αν υπάρχουν εταιρείες και πόσο κοστίζουν περίπου. Και παίρνει μια ιδέα. Οπότε έχει αρχίσει τη διαδικασία να την κοιτάει. Αυτό όμως, από εκεί και πέρα είναι άσχετο, αλλά είναι πραγματικότητα. Δηλαδή εμείς αναφερόμαστε σε αυτό. Τις τρεις προσφορές τις πήρα, σας το είπα, από το Υπουργείο, μου τις δώσανε. Τις είδα. Έχει γίνει λοιπόν μια προεργασία από το Υπουργείο και είναι μια συνεργασία. Μίλησε με τις εταιρείες, τους είπε το πρόβλημα, οι εταιρείες του δώσανε, άρα έχει κάνει μια προεργασία γι' αυτό...

...

...Το Υπουργείο μίλησε. Έδωσε το πρόβλημα στις τρεις εταιρείες, όχι μόνο στην Repository. Και προφανώς έδωσε ότι αυτή είναι η φτηνότερη. Αυτό μας έδωσε. Άρα,

είχε αρχίσει η συνεργασία. Δεν την πήρα εγώ τη Repository μόνος μου. Αυτό λέει εδώ πέρα, ότι ήταν μια συνεργασία που άρχισε, είχε αρχίσει κάπως η επικοινωνία. Άρα, εγώ έρχομαι απλώς και ελέγχω...

Για την απόφαση του ΔΣ για απευθείας ανάθεση ο κ. Κόλλιας επισήμανε πως:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το διοικητικό συμβούλιο πήρε μια απόφαση για μια απ' ευθείας ανάθεση. Είναι στην ευχέρεια, σύμφωνα με την ΠΝΠ, λόγω του επείγοντος του θέματος και για αυτό κάναμε, μας βοήθησε, μας το είπε η νομική μας υπηρεσία ότι μπορούμε και πρέπει να κάνουμε απ' ευθείας ανάθεση και σας εξήγησα για ποιους λόγους ήταν αναγκαίο αυτό, δηλαδή για τη χώρα...

...

...Εμείς υποκείμεθα σε έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του δημόσιου λογιστικού. Δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από τις διαδικασίες. Κάνουμε όσο αποτελεσματικά μπορούμε κάτι, αλλά σεβόμενοι τις διαδικασίες...

...

...Οι διαδικασίες, λοιπόν, έχουν τα χαρακτηριστικά που είπατε, ότι πρέπει να κάνουμε πρόσκληση σε μια εταιρεία, η αναθέτουσα αρχή για να μας κάνει την προσφορά της, να δεχτούμε την προσφορά της -είναι κατ' ανάθεση, απ' ευθείας ανάθεση- και μετά να πάμε να υπογράψουμε σύμβαση. Άρα, αυτά έχουν μια διαδικασία ελέγχου, νομικού ελέγχου της εταιρείας...

...

...Το διοικητικό συμβούλιο μπορούσε να κάνει την ανάθεση χωρίς καμμιά... αναφορά σε άλλες προσφορές και για αυτό δεν το έκανε...

Ως προς τα κριτήρια επιλογής της συγκεκριμένης εταιρίας:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Εγώ ο ίδιος μπήκα στο site εκείνο το βράδυ για να μπορέσω να πω το ok στο διοικητικό συμβούλιο. Μπήκα και τα είδα αυτό και σας λέω ότι ρώτησα αν είναι σωστή η προσφορά και σας είπα γιατί το ποσό που έστειλε η εταιρεία θεωρώ ότι ήταν σωστό

για το ελληνικό δημόσιο. Πώς να το εξηγήσω, δηλαδή; Ήταν μια επιλογή που έγινε σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο της απ' ευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με την οικονομικότερη προσφορά, την οποία την επαληθεύσαμε και την επαλήθευσα και προσωπικά και εγώ, με μια εταιρεία -υπάρχουν και άλλες- που μπορεί να κάνει το έργο...

...

...και εκ του αποτελέσματος έγινε πολύ καλά».

Ο μάρτυς τόνισε επίσης ότι έκανε τεχνική έρευνα δεδομένου ότι δεν μπορεί να κάνει άλλου είδους έρευνα προσωπικά:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...σε όλη μου την καριέρα ελέγχω τεχνικά τις προσφορές που κρίνω. Το νομικό μου τμήμα τις κρίνει με το νομικό και έτσι βγαίνει η απόφαση. Δεν μπορώ να ξέρω τίποτε άλλο...

Ενώ ως προς γιατί δεν επελέγη η λύση της εσωτερικής εκτέλεσης του έργου έναντι της ανάθεσής της:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...η ΕΔΥΤΕ πραγματικά τα τελευταία δυόμισι χρόνια επεκτάθηκε με βάση πραγματικά τον ρόλο τον οποίο παίζει στη σημερινή συγκυρία. Από εκατό άτομα που ήμασταν, έχουμε φτάσει περίπου τα τρακόσια, στο σύνολο των συνεργατών. Το call center αφορά ένα τμήμα από αυτά, το οποίο... υποστηρίζει όλες τις υπηρεσίες που παρέχουν στο Υπουργείο Παιδείας. Μέχρι και το ΖΕΥΣ που είναι το σύστημα για online ψηφοφορίες το υποστηρίζει το call center...

...

... Η κρίση μας ήταν ότι δεν μπορούσαμε να αναλάβουμε αυτό το έργο.

Ως προς τις επόμενες συμβάσεις, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

... Προφανώς, μας έγινε νέο αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τη δεύτερη. Ακολουθήθηκε ακριβώς η διαδικασία. Το ακολουθήσαμε, το αναλύσαμε, το περάσαμε από διοικητικό συμβούλιο, υλοποιήθηκε. Το τρίτο το ίδιο... ήρθε νέο αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης να λύσουμε το πρόβλημα για τους επόμενους δύο μήνες...

...

.... Τελείωσε η προηγούμενη σύμβαση και γίνεται καινούργια, γι' αυτό κράτησε δύο μήνες πάλι ...

...

... Προφανώς και οι επόμενες είναι με ανάθεση σε μια εταιρεία με βάση, όπως έχουμε πει, την εμπειρία που έχουμε για το πόσο κοστίζει το έργο και τη δουλειά που έχει κάνει, η οποία δεν το είπατε ποτέ ότι αξιολογήθηκε η δουλειά. Έχει έχουμε πάρει παραδοτέα. Τρία πολύ έμπειρα μέλη της ΕΔΥΤΕ, ο διευθυντής της έρευνας και ανάπτυξης, ο διευθυντής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Πάνος Λουρίδας και Σταύρος Καρούνος ήταν στην επιτροπή παραγωγής και παραλαβής...

...

... Παραδόθηκαν όλα τα αποτελέσματα που παρήχθησαν από το έργο, δηλαδή ποιες ερωτήσεις και ποια προβλήματα επιλύθηκαν, από πού και πώς παρουσιάστηκαν αυτά τα προβλήματα, που αυτά ιδίως από την πρώτη σύμβαση χρησιμοποιήθηκαν σαν βάση για να τρέξει μια δεύτερη σύμβαση, πάλι για δύο μήνες. Λόγω covid πάλι κανείς δεν ήξερε -σας θυμίζω- που είμαστε. Κανείς δεν ήξερε πόσο θα κρατήσει ο covid και τι θα γίνει. Δύο μήνες πάλι ήταν η δεύτερη σύμβαση. Και φτάνουμε πλέον στην τρίτη σύμβαση που είναι για καλοκαίρι, που έρχεται καλοκαίρι και εκεί πλέον γίνεται η προσπάθεια να γίνει αυτό που έγινε το φετινό καλοκαίρι, να βοηθήσουμε όσο γίνεται τον κόσμο να έρθει στην Ελλάδα...

Ερωτηθείς από τον κ. Μπιάγκη για το αν το ΕΔΥΤΕ απευθύνθηκε και σε άλλες εταιρίες εκτός των τριών, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

... Όταν έρχεται στην εταιρεία ένα αίτημα από το Υπουργείο, περνάει από τις επιμέρους διευθύνσεις που ασχολούνται με το θέμα. Αυτές είναι η Διεύθυνση

Προμηθειών, η Νομική Υπηρεσία, η Διεύθυνση Έρευνας και Ανάπτυξης αν αφορά κάποιο θέμα που θέλει ανάπτυξη, η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αν αφορά κάποιο θέμα που αφορά την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Οπότε το θέμα ήρθε στις υπηρεσίες της ΕΔΥΤΕ, έγινε μια ανάλυση του, ο Διευθύνων Σύμβουλος με βάση την ανάλυση κάνει την εισήγησή του, έρχεται στο διοικητικό συμβούλιο, εγώ ελέγχω την ανάλυση και τη φέρνω στο διοικητικό συμβούλιο. Αυτή είναι η διαδικασία. Τώρα η εταιρεία όπως σας είπα έχει την εμπειρία -είναι η μεγαλύτερη και πρώτη τεχνολογική εταιρεία της χώρας- να μπορεί να κρίνει τη διαδικασία, πόσο κοστίζει και τι χρειάζεται για να υλοποιήσει μια εταιρεία ένα call center. Υπάρχουν πολλές εταιρείες που θα μπορούσε να απευθυνθεί. Ήδη από την συνεργασία ήρθε αυτή η προεργασία. Οπότε τα τμήματα που σας είπα εξέτασαν αυτήν τη διαδικασία και κατέληξαν σε αυτήν την εισήγηση...

...

...Όπως σας είπα όταν έρχεται ένα αίτημα σε εμάς κάνουμε ανάλυση αγοράς. Πώς κάνουμε ανάλυση αγοράς; Κοιτάμε όλους τους stakeholders που έχουμε, δηλαδή κοιτάμε τους ανθρώπους, τις εταιρείες, τους οργανισμούς που έχουμε, να πάρουμε, να καταλάβουμε τι γίνεται. Ένας βασικός stakeholder είναι το Υπουργείο, προφανώς. Άρα από το Υπουργείο έχουμε ήδη ένα input. Οπότε μαζί με το input αυτό, με την εμπειρία που έχουμε από το call center, από τις υπηρεσίες που παρέχουμε, κ.λπ. - φαντάζομαι σε όλη την αγορά υπάρχουν πολλές εταιρείες που μπορούν να φτιάξουν ένα call center- κοιτάμε: Η εταιρεία αυτή έχει τη δυνατότητα να το κάνει; Το έχει. Η προσφορά της είναι συμβατή με αυτά που γνωρίζουμε; Το κάνουμε. Και με βάση αυτό επιλέξαμε αυτήν την εταιρεία. Αυτή είναι η τελική εισήγηση. Τώρα αν το παιδί στην προμήθεια, το οποίο μίλησε και με άλλους για προσφορές εκτός από αυτές τις προσφορές δεν μπορώ να σας το πω με σιγουριά. Αλλά δεν έχει και τόση σημασία. Μιλάμε για μια κατ' ευθείαν ανάθεση. Θα μπορούσε, όπως ειπώθηκε, να μην έχουν πάρει υπόψη μας καθόλου αυτή τη διαδικασία και να πάμε σε μία εταιρεία. Εμείς το κάναμε εξετάζοντας όλες τις πτυχές του προβλήματος...

...

...Μελετήσαμε τις τρεις προσφορές γιατί ήρθαν από έναν stakeholder μας ο οποίος είναι βασικός, το Υπουργείο. Αυτές κοιτάξαμε. Τώρα αν τα παιδιά που έκαναν την εισήγηση είχαν υπόψη τους και άλλες προσφορές... Εγώ, όμως, μιλώντας με την ομάδα ρώτησα πόσο κάνει σε μας αυτό και ελέγξαμε ότι πραγματικά η προσφορά αυτή εδώ είναι συμβατή με την αγορά. Ήταν η φθηνότερη προσφορά μπορούσαμε να πάρουμε. Αυτή ήταν η απόφαση. Μπορούσαμε να το κρίνουμε εμείς αυτό. Άρα, αυτό κάναμε. Τώρα, όπως λέτε, είναι μια κατευθείαν ανάθεση. Δηλαδή, θα μπορούσαμε να πάμε εμείς σε μια εταιρεία και να πούμε παίρνουμε αυτήν...

...

... Σ' εμάς όταν έφτασε το θέμα είχε και την αναφορά ότι έχουν ήδη παρθεί προσφορές από τον stakeholder μας, το Υπουργείο, το οποίο πήραμε υπόψη μας...

...

...λόγω του επείγοντος του θέματος έπρεπε να πάρουμε σε μια μέρα απόφαση, γιατί 7-8 του μηνός κάναμε το αίτημα πληρωμής...

Σχετικά με το αν ελήφθη υπόψη και άλλη παράμετρος στην επιλογή της εταιρίας με ποιοτικά χαρακτηριστικά, ο μάρτυς ήταν κατηγορηματικός:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

..Ναι, βέβαια. Υπήρχε το feasibility, δηλαδή κατά πόσο η εταιρεία ήταν ικανή να φτιάξει τέτοιο έργο. Κοιτάξαμε είχε κάνει άλλα έργα; Η εταιρεία είχε κάνει διάφορες. Αυτό ήταν ένα παράδειγμα νομίζω του δήμου που αναφέρθηκε πριν από τον συνάδελφο. Επίσης, νομίζω ότι η εταιρεία είχε νοικιάσει και θέσεις call center στην Περιφέρεια Αττικής. Οπότε, πραγματικά έδειξε ότι μπορούσε να το κάνει.

Άρα, έχουμε μία εταιρεία που μπορεί να το κάνει – μία εταιρεία, μπορεί να ήταν και άλλες- έχουμε μια εταιρεία που η προσφορά της είναι συμφέρουσα, έχουμε ένα επείγον θέμα το οποίο πρέπει να λύσουμε και παίρνουμε την απόφαση να το κάνουμε όσο γίνεται πιο γρήγορα...

...ο ρόλος μας αυτή τη στιγμή της ΕΔΥΤΕ με το Υπουργείο είναι να υποστηρίζουμε την υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού. Άρα, το Υπουργείο κάνει τον στρατηγικό σχεδιασμό. Θα μπορούσε ίσως να υλοποιήσει κάποια έργα. Σας το είπα, όμως, και πριν. Από τις χίλιες τριακόσιες, από τις οκτακόσιες επιπλέον υπηρεσίες οι μισές έχουν περάσει από εμάς. Νομίζω σας το είπα στην αρχή έχω. Έχω την τιμή - προσωπικά δεν ήμουν από την αρχή εκεί- η ΕΔΥΤΕ –το λέει και ο Υπουργός- να είναι αυτή τη στιγμή ένα διαμάντι για τη χώρα και για τον δημόσιο τομέα. Δηλαδή, δουλεύει και παράγει.

Οπότε, το Υπουργείο τι λέει; «ΕΔΥΤΕ θέλω να κάνω αυτό. Μπορείς να το κάνεις μόνος σου; Θες να πας σε κάποιον άλλον να το κάνει; Κάντο. Εγώ έχω κάνει αυτή τη δουλειά». Αυτό υλοποιήσαμε, όπως κάνουμε σε όλα. Δηλαδή, δεν κάναμε κάποια άλλη διαδικασία. Απλώς, εδώ είχε γίνει αυτή η προεργασία από το Υπουργείο λόγω του επείγοντος.

Σας είπα 1η Ιουλίου αρχίζει το PLF. Προφανώς το είχε καταλάβει το πρόβλημα, αρχίζει και βλέπει τα τηλέφωνα ότι είναι πάρα πολλά, οπότε κάτι πρέπει να κάνει. Λέει

«Οπωσδήποτε πρέπει να κάνω κάτι. Να δω την αγορά». Και μετά λέει: «Πώς θα το υλοποιήσω αυτό; Ποιος μπορεί να παρακολουθεί για δύο, για τέσσερις, για εννέα μήνες την εταιρεία ότι δουλεύει καλά ότι δίνει τα παραδοτέα; Αυτός που έχει τεχνικές γνώσεις. Ποιος έχει τεχνικές γνώσεις; Έχει η ΕΔΥΤΕ. Της το δίνω..

Για το κατά πόσο η παρεχόμενη υπηρεσία ήταν αποτελεσματική:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Η δικιά μου άποψη, επειδή με ρωτήσατε και με βάση την εμπειρία μου όλα αυτά τα χρόνια, είναι ότι το έργο πολύ καλά δούλεψε. Δηλαδή, δούλεψε μια εταιρεία που μπορούσε να το κάνει στην ώρα της, έδωσε πολύ καλή προσφορά κατά τη γνώμη μου και υλοποίησε το έργο με πολύ καλά αποτελέσματα. Δηλαδή, πείτε ότι ήμουν ένας αξιολογητής εκ των υστέρων -δεν μιλάμε τώρα για τις νομικές διαδικασίες, που όμως νομίζω ότι έγιναν- νομίζω από τεχνική άποψη δεν έχω τίποτα να σας πω. Νομίζω ότι πήγε πολύ καλά το έργο. Δηλαδή, για τη χώρα μας δούλεψε πολύ καλά. Άμα δείτε είναι πάνω από εκατό χιλιάδες οι κλήσεις που απάντησε στους εννιά μήνες αυτούς η εταιρεία σε ένα σύνολο PLF's που είναι περίπου δεκαεπτά εκατομμύρια μέχρι σήμερα. Δηλαδή, σκεφτείτε ότι εκατό χιλιάδες άτομα χρειάστηκαν την υποστήριξη αυτή και αυτά τα άτομα ήρθαν στην Ελλάδα. Δηλαδή, εκ του αποτελέσματος, είμαι πολύ θετικός γι' αυτό το έργο που έγινε. Δηλαδή evaluator να ήμουν, θα έβλεπα πολύ καλή υλοποίηση και αποτελέσματα...

Ερωτηθείς από τον κ. Χατζηγιαννάκη το πώς έγινε η εκτίμηση για τον απαιτούμενο όγκο εργασίας, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Η απάντησή μου, από τη γνώση που έχω, είναι ότι προφανώς το Υπουργείο, βλέποντας αυτό, είχε και πρόβλεψη ότι «με ίδια μέσα θα προσπαθήσω...

...

... Μπαίνοντας, όμως, την 1η Ιουλίου, βλέπει ότι τα τηλεφωνήματα είναι πολλά. Το πιστοποιεί αυτό. Δεν γίνεται από τη μια μέρα στην άλλη, ξέρετε. Δεν μπορείς να κάνεις μία διορθωτική κίνηση πριν αρχίσει να δουλεύει το PLF...

Ως προς τον λόγο που το Υπουργείο προέβη σε έρευνα αγοράς:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Όχι [για το] αν υπάρχουν call centers [αλλά για το] αν υπάρχουν εταιρείες που είναι έτοιμες να δώσουν αύριο μια πρόταση για το call center, αν υπάρχουν εταιρείες που λένε ότι «εγώ μπορώ αυτή τη στιγμή...

...

...Να καταλάβει: Υπάρχουν οικονομικοί φορείς που μπορούν να το αναλάβουν αυτό; Πόσο κοστίζει αυτό; Να έχει έναν μπούσουλα...

...

... Εγώ δεν μπορώ να είμαι στο μυαλό του Υπουργείου ακριβώς τι έκανε εκείνη τη στιγμή, δηλαδή από τη 1 μέχρι τις 2. Αυτό που ξέρω είναι ότι το Υπουργείο προσπάθησε να μαζέψει τα βασικά στοιχεία σε σχέση με το αίτημα που ήθελε να εκπληρώσει και μόλις είχε αυτήν την εικόνα, μας το στέλνει, μας το δίνει. Αυτή είναι η κατανόηση μου...

Ως προς την αιτιολόγηση του κατεπείγοντος χαρακτήρα, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...1η Ιουλίου βγαίνει στον αέρα το PLF. Σε όλο τον κόσμο θέλουν -σκεφτείτε και μόνο την Ευρώπη- οι επισκέπτες να έρθουν στην Ελλάδα και θέλουν να συμπληρώσουν το PLF, καινούργια φόρμα. Και εσείς αν μπειτε μέσα, θα δείτε ότι υπάρχουν προβληματάκια. Αρχίζουν και φτάνουν στο Υπουργείο πολλά τηλεφωνήματα. Σας λέω ειλικρινά ότι είναι πάρα πολλά. Το Υπουργείο, προφανώς, προσπαθεί εκ των ενόντων να απαντήσει σε διάφορα από αυτά, αλλά καταλαβαίνει πολύ έντονα την ανάγκη και παίρνει τις αποφάσεις αυτές...

...

... το κατεπείγον της σύμβασης είναι κατεπείγον. Μακάρι εγώ να ήμουν ένας ιδιωτικός φορέας και να μπορούσα να υπογράψω μία σύμβαση την επόμενη ημέρα. Δεν είμαι όμως. Είμαι ένας δημόσιος φορέας και άρα σέβομαι όλες τις διαδικασίες του δημοσίου. Μου παίρνει αυτό ενάμιση μήνα. Αυτό κάνω...

Ως προς τις επόμενες συμβάσεις, ο μάρτυς ανέφερε πως:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...το Υπουργείο ορίζει τι θέλει από εμάς. Μας λέει, λοιπόν, «εγώ θέλω να με υποστηρίξεις για δύο μήνες». Το Υπουργείο, φαντάζομαι, δεν ήξερε πώς θα εξελιχθεί η κατάσταση. Και τη δεύτερη φορά πάλι για δύο μήνες μας είπε. Την τρίτη φορά που ήταν πλέον να πάμε στην καλοκαιρινή περίοδο με του 2021, εκεί μας είπε...

...

... Η πρώτη σύμβαση υπογράφηκε, όπως είπαμε, τέλος Αυγούστου, η δεύτερη σύμβαση ήταν στα τέλη Δεκεμβρίου νομίζω και η τρίτη νομίζω ότι ήταν στα τέλη Απριλίου...

...

...Τελειώνει η μία Σύμβαση τέλος Οκτωβρίου, 5 Νοεμβρίου έρχεται το νέο αίτημα...

...

...Αντίστοιχα, τελειώνει η Σύμβαση τέλος Φεβρουαρίου –αν δεν κάνω λάθος- και έρχεται αμέσως το αίτημα στο Υπουργείο στις 5, 6, 7 του μηνός «κάντε...». Άρα, έχουμε επείγοντα θέματα...

...

... Εγώ σας λέω εκ των πραγμάτων ότι και στις τρεις περιπτώσεις η διαγωνιστική διαδικασία κράτησε περίπου ενάμιση μήνα...

Κατά τον μάρτυρα, αν δεν προκρινόταν η διαδικασία του κατεπείγοντος θα χρειαζόνταν:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...τουλάχιστον τρεις μήνες παραπάνω από τη διαδικασία που λέμε τώρα...

Σχετικά με το οικονομικό αντίτιμο της ανάθεσης:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Το πρώτο 60άρι ήταν στο 2020 ...

...

...Το δεύτερο 60άρι και το 150 είναι στο 2021, όπου δεν ξεπερνάμε το μέγιστο, 214.000...

...

...η νομική μου υπηρεσία εμένα μου είχε πει ότι το πρώτο 60άρι αφορά το 2020, το δεύτερο 210.000 αφορά το 2021, οπότε δεν έχουμε ξεπεράσει το όριο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, μπορούμε να το κάνουμε και έτσι το κάνουμε...

Ως προς τα τηλέφωνα που έγιναν κατά το εννιάμηνο των συμβάσεων, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Νομίζω ότι με μια πρόχειρη άθροιση που έκανα, ήταν περίπου πάνω από 100.000 : Σε έναν μήνα υπήρχαν είκοσι τρεις χιλιάδες τηλέφωνα, ας πούμε, έτσι; Ο μήνας έχει είκοσι τρεις μέρες εργάσιμες. Άρα, έχει περίπου χίλια τηλέφωνα την ημέρα, έχει δέκα θέσεις εργασίας. Άρα, περίπου κάθε θέση εργασίας είχε εκατό τηλέφωνα την ημέρα. Άρα, σε δώδεκα ώρες είχε εκατό τηλέφωνα. Κάθε τηλέφωνο έχει μέσο όρο διάρκειας περίπου επτά λεπτά. Άρα, άμα θέλετε να κάνετε τον πολλαπλασιασμό, εκατό τηλέφωνα επί επτά λεπτά, είναι επτακόσια λεπτά. Άρα, δηλαδή, μπορείτε να δείτε ότι είναι γεμάτο το δωδεκάωρο...

Ως προς την εκτίμηση του κόστους ανά τηλεφώνημα, ο μάρτυς εκτίμησε ότι ανέρχεται σε 2,7 ευρώ το τηλεφώνημα, 3,5 με τον ΦΠΑ και επισήμανε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Υπάρχουν δύο θέματα εδώ. Το πρώτο είναι αν τους ανθρώπους που πληρώσαμε, δηλαδή το κόστος μας, ήταν συμβατό με αυτό που λέτε. Με αυτό που σας είπα πριν, οι άνθρωποι δούλευαν πάνω από δέκα ώρες τη μέρα, δηλαδή τουλάχιστον. Ανάλογα με τον μήνα, άλλοτε ξεπερνούσαν και τις δώδεκα ώρες, άλλοτε... Άρα, όσον αφορά την απόδοση, ήταν πολύ σωστό...

...

...το οικονομικό ... κυρίως καλύπτει τους ανθρώπους που απαντούσαν τα τηλέφωνα, δηλαδή θυμάστε τι σας είπα; Τα 27.600 από τα 30.000 αφορούσαν μισθό των ανθρώπων αυτών. Αυτοί οι άνθρωποι, λοιπόν, έκαναν τη δουλειά τους και για να την κάνουν αυτή τη δουλειά, δούλευαν πάνω από δέκα ώρες την ημέρα...αυτό που σας

είπα είναι με τα νούμερα που ξέρω ότι δουλεύουν στην αγορά, δηλαδή 8,5 δίνουμε εμείς που είμαστε μακροχρόνιες συμβάσεις, τα 10 ευρώ την ώρα είναι κάτι που θεωρώ ότι έτσι δουλεύουν. Οπότε, γενικά νομίζω ότι έγινε πολύ καλή διαχείριση των χρημάτων...

Ερωτηθείς από τον κ. Ραγκούση για το αν ο μάρτυς γνώριζε τη Reposition Strategy πριν από τον Ιούλιο που έγινε η πρώτη ανάθεση στην εταιρία, ο κ. Κόλλιας κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Δεν την γνώριζα μέχρι να έρθει στο Διοικητικό Συμβούλιο... οποιαδήποτε εταιρεία και αν επιλεγόταν, πιθανότατα δεν θα την ήξερα, δεν θα την ξέραμε, γιατί θα τη βρίσκαμε εκείνη την ώρα που δημιουργήθηκε το πρόβλημα...

Στο ερώτημα γιατί η προσφορά έπεται της ανάθεσης:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Σαν Διοικητικό Συμβούλιο πήραμε την απόφαση να εξεταστεί η δυνατότητα να κάνει η Reposition Strategy αυτό το έργο. Εμείς σαν Διοικητικό Συμβούλιο δίνουμε στον Διευθύνοντα Σύμβουλο την εντολή να κάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για να δει αν πραγματικά έχει τα νομικά στοιχεία...

Επισήμανε πως στο Πρακτικό αναφέρεται ότι:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...[Το ΔΣ της ΕΔΥΤΕ] παρέχει εξουσιοδότηση προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης...

...

...Λέμε στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, προχώρησε στις διαδικασίες. Πολλές φορές έχω δει στη ζωή μου ότι μια εταιρεία δεν καλύπτει κάποιες νομικές διαδικασίες και μπορεί να σταματήσει, να μην γίνει. Εγώ αυτό γνωρίζω και νομίζω ότι ισχύει...

...

...Στις 17 Ιουλίου στείλαμε την απόφαση ανάληψη υποχρέωσης στο ΓΕΜΗ για να γίνει αυτή η διαδικασία. Στις 23 Ιουλίου, αφού πήραμε το okay στέλνουμε στην εταιρεία για να μας κάνει την πρόσκληση και όπως λέτε στις 28 Ιουλίου γενικά μας στέλνει όλα τα χαρτιά...

Ως προς τη διαδικασία της ανάθεσης:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Δεν σας είπα ποτέ ότι το Υπουργείο μας όρισε ή μας έδωσε τη λίστα, για να πάρουμε αυτήν που μας είπε. Εμείς είμαστε ο πρώτος τεχνολογικός φορέας της χώρας. Μπορείτε να το καταλάβετε, κύριε Βουλευτά; Έχουμε τη δυνατότητα και έχουμε τρέξει πεντακόσια έργα και μπορούμε να καταλάβουμε εάν μια εταιρεία είναι ικανή να το κάνει, εάν η προσφορά της είναι η καλύτερη και να αποφασίσουμε γι' αυτό. Μπορούσα να το κάνω για οποιαδήποτε εταιρεία ερχόταν. Δεν έχει σημασία. Απλώς, πήρα υπόψη μου ότι ο stakeholder μου, μου είπε «έχω κάνει αυτή τη διαδικασία, εάν θέλεις, χρησιμοποίησέ την». Μπορούμε να βγάλουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα, εάν κάνουμε έναν αυθαίρετο συλλογισμό. Σας λέω, όμως, ότι είμαστε μια εταιρεία που δουλεύει τεχνολογικά και έχει την εμπειρία να κρίνει. Δεν μπορεί εμένα να μου επιβάλει κανείς «θα πάρεις αυτήν». Γιατί να το κάνω; Σας λέω ότι είμαστε ένας ανεξάρτητος οργανισμός και συνεργαζόμαστε με το Υπουργείο για το καλό της χώρας, ειλικρινά σας το λέω. Εγώ προσωπικά δεν είμαι εκεί για άλλο λόγο. Με πήραν, γιατί έχω την εμπειρία από το Πολυτεχνείο. Γι' αυτό μου έκαναν την πρόταση και την αποδέχθηκα. Δεν έχω ειλικρινά κανέναν άλλο λόγο να το κάνω αυτό. Σας λέω με ειλικρίνεια για αυτό το θέμα που λέτε ότι οποιαδήποτε άλλη εταιρεία και αν ερχόταν, που δεν την ήξερα, γιατί η αγορά έχει πολλές μικρές εταιρείες που κάνουν ειδικά θέματα, όχι τόσο τεχνολογικά που τις βλέπω μπροστά μου στην έρευνα, τις οποίες δεν τις γνωρίζω. Τις μαθαίνω, λοιπόν, τις κοιτάζω, ελέγχω εάν μου κάνει, εάν μπορεί να κάνει τη δουλειά της, εάν η προσφορά που έκανε είναι συμφέρουσα, εάν χάνονται λεφτά του δημοσίου -αυτό που αναφέρατε-, εάν μειώνεται η ποιότητα του αποτελέσματος επιλέγοντάς την. Ε, με κανένα από αυτά τα κριτήρια δεν γινόταν value lated. Με αυτήν τη λογική εγώ συναίνεσα να πάμε σε αυτήν την εταιρεία. Εκ του αποτελέσματος, μπορώ να πω ότι δούλεψε καλά αυτή η εταιρεία. Δεν έχω κάτι άλλο να σας πω. Η διαδικασία ήταν απευθείας ανάθεση λόγω των συνθηκών. Δεν είναι ότι εμείς το κάνουμε πάντα αυτό. Λόγω των συνθηκών πήγαμε σε απευθείας ανάθεση. Το ότι είχαμε και ένα μπουσούλα που μας είπε το Υπουργείο ότι «εγώ μίλησα με τρεις εταιρείες, ήταν βοηθητικό», δεν είχε τίποτα παραπάνω...

Ως προς το αν ζήτησε προσφορές από άλλες εταιρίες:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Αυτό θα το ζητούσα, όπως ξέρετε, εάν έκανα μια διαδικασία ανοικτή διαγωνιστική. Εδώ έχουμε μια απευθείας ανάθεση που έρχεται λόγω κατεπείγοντος του θέματος...

Σχετικά με το αν έχει τελειώσει η ανάγκη της παρεχόμενης υπηρεσίας, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Θυμηθείτε λίγο πώς πάει η πανδημία. Δηλαδή, όπως βλέπετε, οι συμβάσεις ήταν δίμηνες καταρχήν, πεντάμηνες όταν έπιανε το καλοκαίρι και τώρα έχουμε φτάσει...

...

...Εδώ μπαίνουν και τα δικά μου. Δεν το ξέρω τι θα αποφασίσει το Υπουργείο, γιατί δεν μπορώ να ξέρω τη στρατηγική του Υπουργείου, αλλά το PLF πια έχει γίνει γνωστό στον κόσμο. Δηλαδή από εδώ και πέρα πιστεύω ότι δεν υπάρχει τόση ανάγκη για να έχουμε αυτό, να συνεχίσει αυτή η διαδικασία. Αλλά δεν το αποκλείω. Δηλαδή, αν θέλετε από τη δικιά μου άποψη ως καθηγητής του Πολυτεχνείου, είμαστε σιγά σιγά σε ένα στάδιο που μπορούμε να πάμε στο να φτιάχνουμε chatbots. Επειδή ασχολούμαι με την τεχνητή νοημοσύνη, έχουμε πια την πληροφορία που βγήκε από αυτή τη σύμβαση, δηλαδή ποιες είναι οι πιθανές απαντήσεις, ποια προβλήματα έχουμε, από πού έρχονται οι κλήσεις, τα χαρακτηριστικά της κάθε κλήση και τα λοιπά, τα οποία πραγματικά είναι γνώση που βγήκε από αυτές τις συμβάσεις και μπορούμε άμα θέλουμε -δεν είναι δικό μου θέμα αυτό γιατί εγώ μπορώ να το κάνω ερευνητικά άμα θέλω- πραγματικά να τα χρησιμοποιήσουμε για να φτιάξουμε πιο ευφυή πολιτική για τη συνέχεια. Αυτή είναι πάντως μια δικιά μου άποψη, επειδή με ρωτήσατε και προσωπικά. Δεν ξέρω το Υπουργείο τι θα αποφασίσει, είναι θέμα του Υπουργείου, οπότε δεν μπορώ να το πω εγώ. Πάντως πραγματικά, όπως γνωρίζετε και εσείς, πια ο κόσμος έχει γνωρίσει μετά από έναν-ενάμισι χρόνο πώς δουλεύει το PLF, οπότε η ανάγκη για υποστήριξη είναι μικρότερη...

Ερωτηθείς από τον κ. Ξανθόπουλο για τον λόγο που ο όγκος των τηλεφωνημάτων δεν κατανεμήθηκε με ίσο τρόπο ανά μήνα, ο μάρτυς κατέθεσε:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

«Όταν σχεδιάζουμε μια εφαρμογή, εκτιμώ ότι πρέπει η εφαρμογή αυτή να δουλεύει ανεξάρτητα με το... Κάνουμε μια εκτίμηση γενικά. Όπως βλέπετε, σε κάποιες περιπτώσεις - αναφέρατε διάφορες - ήταν δέκα χιλιάδες οι κλήσεις τον μήνα, είχαν φτάσει τις είκοσι επτά χιλιάδες και τους δύο μήνες του χειμώνα ήταν στις τρεις χιλιάδες πεντακόσιες...

...

...Εμείς σχεδιάζουμε δέκα θέσεις εργασίας. Αυτός είναι ο σχεδιασμός μας. Έχουμε δέκα θέσεις εργασίας όλο το δωδεκάωρο. Άρα λέμε ότι με αυτές δέκα θέσεις εργασίας πρέπει αφενός, να μειώσουμε το waiting time [...] Και αφετέρου, να μπορούμε να απαντάμε στον κόσμο που ρωτάει από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου όσο γίνεται πιο γρήγορα. Άρα αυτό εκ των προτέρων δεν μπορεί να το γνωρίζεις. Δηλαδή, σκεφτείτε λίγο, το πρώτο διάστημα ειδικά ήταν on the spot, δηλαδή ήταν η μέση τιμή, γιατί ήταν Σεπτέμβριος και Οκτώβριος, δεκατέσσερις χιλιάδες, ξέρω εγώ, τον πρώτο μήνα, δέκα ή εννιάμισι τον άλλον. Κάτι τέτοιο. Αν πάρετε αυτό, είναι πραγματικά ο μέσος όρος οι δύο μήνες αυτοί, που είναι ο μέσος όρος γενικά της απόκρισης.

Ήταν λίγο μικρότερος τον Φλεβάρη-Μάρτη, αλλά ήταν πολύ περισσότερος, διπλάσιος σχεδόν είχε φτάσει, τους επόμενους τέσσερις μήνες. Άρα είναι κάτι που αυτό είναι εκ του αποτελέσματος. Εσύ κάνεις τον σχεδιασμό και λες: Θέλω να είμαι σε θέση να αντιμετωπίσω κάθε ένα από αυτά. Δεν ξέρω εκ των προτέρων πότε θα γίνει, πού θα γίνει. Έχω μια εκτίμηση, αλλά αυτό τι σημαίνει; Εγώ κάνω μια σύμβαση εκ των προτέρων. Θα πεις, θα μειώσω τον αριθμό των θέσεων, θα πάρεις τέτοια; Αφού βλέπεις ότι κάτι δούλεψε με τις δέκα θέσεις καλά τους δύο πρώτους μήνες. Το συνεχίζεις και μετά, που περιμένεις παραπάνω, δεν το αλλάζεις αυτό. Έτσι κάνουμε σχεδίαση των εφαρμογών, νομίζω σε όλη την τεχνολογία. Δηλαδή, κάνουμε μια εκτίμηση ότι για να παρέχουμε τις υπηρεσίες ανελλιπώς, πόσες θέσεις εργασίας πρέπει να έχω εγώ; Ε αυτό έγινε από τη σύμβαση αυτή σε όλα τα διαστήματα. Οπότε ήταν ο μέσος όρος, λίγο πολύ, σε αυτό που δούλεψε, αυτό που λέτε. Αν πάρετε τον μέσο όρο, θα δείτε ότι είμαστε, πραγματικά, εκεί στη μέση, που είναι το ποσό που σας είπα στην αρχή. Επειδή με απασχόλησε και εμένα, γι' αυτό το κοίταξα... πραγματικά η απόκριση των τηλεφωνητών ήταν ό,τι έπρεπε. Αυτό το έχω ελέγξει και μόνος μου..

Ερωτηθείς από τον κ. Νικολακόπουλο για το κατά πόσο, σύμφωνα με τη νομική υπηρεσία του ΕΔΥΤΕ, η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν σύννομη:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...ακολουθήσαμε τις διατάξεις των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου και ειδικά που αναφέρουν ότι οι εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, δηλαδή που ένας από αυτούς είναι η ΕΔΥΤΕ, μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτό, για να κάνει επείγουσες εργασίες. Εγώ αυτό προσπάθησα να πω σήμερα, ότι, πραγματικά, ήταν μια επείγουσα υπηρεσία. Και η ΕΔΥΤΕ προσπαθεί να ανταποκριθεί με τον καλύτερο τρόπο σε κάποια θέματα που παρουσιάζονται στη χώρα μας. Δηλαδή, εμένα δεν με αφορά τώρα ότι με βοήθησε κάπως το Υπουργείο Ψηφιακής της Διακυβέρνησης, επειδή μίλησε με μία, δύο εταιρείες. Εγώ προσπάθησα να κάνουμε τη διαδικασία ΕΔΥΤΕ με τον καλύτερο τρόπο, ακολουθώντας όλες τις νόμιμες υπηρεσίες. Και γι' αυτό το κάναμε. Δηλαδή, θα μπορούσαμε να γίνει κάτι κατ' ανάθεση, αλλά, όπως βλέπετε, και προσπαθήσαμε να αποτυπώσουμε όλες τις διαδικασίες, ό,τι κάναμε. Δηλαδή ότι πήραμε υπόψη μας αυτό που είπε το Υπουργείο, πήραμε υπόψη μας...

...

...Το Υπουργείο είχε βγάλει... Προσέξτε, τις δέκα θέσεις δεν τις βγάλαμε εμείς. Τις είχε βγάλει το Υπουργείο σαν θέμα. Οπότε το δέχτηκα αυτό. Μου δένει μετά... Σας εξήγησα τους χρόνους κ.λπ., οπότε επιβεβαιώσαμε, επαληθεύσαμε και θεωρήσαμε ότι, πραγματικά, κάνουμε μια πολύ καλή σύμφωνη με τον νόμο ανάθεση...

Επιπλέον, ο μάρτυς προσέθεσε ότι σύμφωνα με τη νομική υπηρεσία η διαδικασία ήταν σύννομη και σε ό,τι αφορά τα ανώτατα ποσά που προβλέπει ο ν. 4416.

Σχετικά με το ύψος των άλλων προσφορών, ο μάρτυς κατέθεσε:

...Αλλά η μία ήταν η MEDIA TEL και η άλλη ήταν η ACTION 2WORK. Μπορώ να σας πω και τα ακριβή νούμερα. Νομίζω ήταν 37, 49, 55. Δεν θυμάμαι τα δεκαδικά... Ήταν προφανές ασυμφορότερη. Δηλαδή έβγαине...

...

...Και σας το είπα ότι εγώ, εμείς σαν ΕΔΥΤΕ μπορούσαμε να το επιβεβαιώσουμε αυτό, γιατί έχουμε τη γνώση πόσο κοστίζει επειδή πληρώνουμε παιδιά, σε μας δηλαδή, που κάνουν υποστήριξη των υπηρεσιών μας. Ε, δίνουμε τουλάχιστον 8,5 με

10 ευρώ την ώρα. Ε, σας είπα οι ώρες που έχουν δηλώσει υπερκαλύπτει το νούμερο που ζήτησαν. Δηλαδή, τι άλλο να πω; Εγώ θεωρώ ότι έκανα κάτι και εγώ το υποστήριξα, δηλαδή η υπηρεσία, που ήταν πλήρως νόμιμο και προς το συμφέρον του κράτους...

Ως προς το αν υπήρξε κάτι το ιδιαίτερο στη συγκεκριμένη απευθείας ανάθεση σε σύγκριση με άλλες που έχει διενεργήσει ο φορέας:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Όχι... έχουμε εμπλακεί σε πεντακόσιες υπηρεσίες. Το *travel.gov.gr* είναι μία από αυτές. Το PLF είναι κάτω από το *gov.gr* και η υποστήριξη του PLF είναι ένα επιπλέον θεματάκι, δηλαδή σημαντικότατο, αλλά ένα θέμα. Δηλαδή, σας λέω η μεγάλη εικόνα είναι ότι τρέχουμε αυτήν τη στιγμή πενήντα έργα. Δηλαδή, αυτό ήταν για μας ένα έργο, το οποίο είχε τον ρόλο του -για αυτό το κάναμε-, αλλά ήταν σε συνήθη διαδικασία. Δεν έκανα κάτι άλλο. Απλώς επιβεβαίωσα και εγώ σαν Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου για το φέρω, να το αποδεχτώ στο Διοικητικό Συμβούλιο, ότι ήταν σύμφωνο με τις τεχνικές γνώσεις που είχα. Τις νομικές γνώσεις μου τις έδωσε η Νομική Υπηρεσία...

Για το ίδιο αντικείμενο η εξεταστική κάλεσε και εξέτασε, ως μάρτυρα, τον **Γενικό Διευθυντή της Opinion Poll και πολιτικό αναλυτή κ. Ζαχαρία Ζούπη**. Ως προκύπτει από τα με ημερομηνία 16-12-2021 Πρακτικά της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και αναφορικά με την εταιρεία Reposition Strategy, ο κ Ζούπης ανέφερε πως η εταιρεία Reposition δεν είναι θυγατρική ούτε της Opinion Poll ούτε ανήκει σε κάποιον όμιλο, ούτε έχει κοινά συμφέροντα ή κοινό πεδίο δραστηριοτήτων. Η Reposition Strategy είναι πολύ πιο παλιά εταιρεία από την Opinion Poll με παρουσία στην αγορά 17-18 χρόνια. Έχουν ανατεθεί σε αυτήν εκατοντάδες δουλειές από το δημόσιο, από ευρύτερο δημόσιο, από δήμους, από ιδιωτικό τομέα κ.λπ. Μεταξύ άλλων δραστηριοποιείται ως σύμβουλος επιχειρήσεων για τεχνικά προγράμματα, σύμβουλος ωρίμανσης έργων, υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.λπ. Αντιθέτως, η Opinion Poll, είναι μία αμιγώς εταιρεία ερευνών και πολιτικής επικοινωνίας. Αρμόδιος στην Opinion Poll είναι ο ίδιος.

Σε ερώτηση του κ. Ραγκούση αναφορικά με το γεγονός ότι η Reposition Strategy ανέλαβε με απευθείας ανάθεση έργο από το Δημόσιο ο μάρτυρας απάντησε τα κάτωθι:

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς):

...Νομίζω ότι κάνετε ένα θεμελιακό λάθος συλλογιστικής. Τόσο ο κ. Μαύρος, όσο και ο κ. Χατζηπαντελής κατέθεσαν ότι επιτρέπεται ένας ιδιοκτήτης εταιρείας δημοσκοπήσεων να έχει άλλη εταιρεία και να παίρνει δουλειές. Την πήρες άνθρωπε νόμιμα? Και αφού την πήρες την υλοποίησες με βάση τις προδιαγραφές του έργου?...

...

...Από αυτά που άκουσα εγώ από την ΕΔΥΤΕ και από αυτά που είχα δει σε όλο το διάστημα...δύο όροφοι είμαστε...Προφανώς μιλάμε με τον κ. Διαμαντή...

...

...Χρειάστηκε περίπου ενάμισης χρόνος δουλειάς δεκάδων ανθρώπων, πρωί απόγευμα...Απ' ότι καταλαβαίνετε είμαστε σε μια καθημερινή επαφή. Εγώ δεν έχω διαπιστώσει – δεν είμαι νομικός – να βγαίνει τόσο αβίαστα, όσο το βγάζετε εσείς, ότι όλα ήταν παράνομα στον τρόπο που ανατέθηκε η δουλειά ή που υλοποιήθηκε. Νομίζω όλα ήταν νόμιμα.

Αναφορικά με το αντικείμενο των δύο εταιρειών ανέφερε χαρακτηριστικά:

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς):

...Καμία σχέση. Η Reposition Strategy έχει ένα εντελώς άλλο και πολύ ευρύ αντικείμενο σε επίπεδο προετοιμασίας έργων, ωρίμανσης έργων, πόρων, τεχνικών δελτίων. Εμείς (αναφερόμενος στην Ορίνιον) έρευνες κάνουμε...Δεν πουλάμε κοινά πακέτα υπηρεσιών Είναι άσχετα.

Ως προς το θέμα του υποτιθέμενου ζητήματος δεοντολογίας ως προς το ίδιο πρόσωπο του ιδιοκτήτη των δύο εταιρειών υπογράμμισε:

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς):

...Αν αύριο ο κ. Διαμαντής αποφασίσει να ανοίξει επιπλοβομηχανία και το Εξωτερικών θέλει να αλλάξει πέντε γραφεία...πάλι θα δημιουργηθεί σκάνδαλο;...

Σε επίμονες ερωτήσεις των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ για το αν συνίσταται λόγος ακυρότητας από τη συμμετοχή του ίδιου φυσικού προσώπου σε δύο μονοπρόσωπες ΕΠΕ, ο μάρτυρας απάντησε ευθαρσώς ότι η σύμβαση υπογράφηκε μετά από σύμφωνη γνώμη των νομικών υπηρεσιών της ΕΔΥΤΕ με φορείς του Δημοσίου, δεν είδαν κάτι παράνομο. Επανέλαβε δε ότι είναι Διευθύνων Σύμβουλος, Γενικός Διευθυντής της Opinion Poll και δεν είναι ο Διευθύνων της Reposition Strategy.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς):

...Με σαφήνεια υπάρχει κοινός ιδιοκτήτης. Το έργο αυτό ήταν έργο το οποίο δεν στηρίχθηκε σε εργαζόμενους από τους ερευνητές μας, γιατί ήθελε ανθρώπους διαφόρων δεξιοτήτων. Για παράδειγμα έδιναν απαντήσεις σε τέσσερις γλώσσες τα παιδιά. Έπρεπε να έχουν ένα επίπεδο και μορφωτικό και από άποψη χρήσης ξένων γλωσσών που να μπορούν να απαντούν. Γιατί έπαιρναν κατά ριπάς, ειδικά την καλοκαιρινή περίοδο ή σε περιόδους αιχμής...

...

...Δεν υπάρχουν κοινοί εργαζόμενοι. Με την ΕΔΥΤΕ ένα έργο έγινε, αυτό το περίφημο με την ενημέρωση της τουριστικής περιόδου και της άλλης περιόδου για την συμπλήρωση των απαραίτητων χαρτιών μόνο covid...

...

...Δεν μπορώ να ξέρω πότε υπογράφηκε η σύμβαση. Δεν έχω διαβάσει τα πρακτικά...δεν έχω πληροφοριακό υλικό...δεν έχω τα διοικητικά συμβούλια. Εγώ ξέρω ότι η Reposition Strategy ξεκίνησε την εργασία όταν είχαν λήξει όλα τα τυπικά και τα λοιπά. Αυτό ξέρω...Δεν έχω διαβάσει τα πρακτικά του ΔΣ του ΕΔΥΤΕ.

Σε ερωτήσεις του βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ κ. Κάτση, αναφορικά με την αμφισβήτηση της ύπαρξης του σχετικού τηλεφωνικού αριθμού και κατά συνέπεια της εν γένει πραγμάτωσης του έργου:

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς):

...ένας αριθμός που τον έβρισκαν όχι Έλληνες πολίτες, κυρίως αλλοδαποί, από άλλα μέρη και έπαιρναν. Για αυτό ήταν προσωπικό σε τέσσερις γλώσσες...

...

...προφανώς υπήρχε τηλέφωνο, αλλά δεν το θυμάμαι τώρα. Έπαιρνε η μισή οικογένειά μου...

...

...υλοποιήθηκε ένα έργο επί μήνες, γιατί πήραν χιλιάδες άνθρωποι τηλέφωνο...πάρθηκαν άπειρα τηλέφωνα όταν απαντούσαν άνθρωποι σε τέσσερις γλώσσες, όταν υπήρχαν μέρες γιατί οι κλήσεις δεν ήταν πενήντα τη μέρα, υπήρχαν μέρες που υπήρχε τρέλα...

...

...εγώ ξέρω ότι πάνω από εκατό χιλιάδες άνθρωποι βρήκαν το τηλέφωνο και πήραν και εξυπηρετήσαμε την τουριστική δραστηριότητα με αυτόν τον τρόπο...που έπαιρναν τηλέφωνο, που το ήξεραν...το αποτέλεσμα είναι εκατοντάδες κλήσεις των οποίων το αποτύπωμα υπάρχει αν μη τι άλλο...πήραν άπειροι άνθρωποι.

Στην αναφορά του Βουλευτή κ. Τσίπρα ότι στην ανάληψη του έργου υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων και ότι υπάρχουν καταγγελίες για αντίστοιχες περιπτώσεις και στο παρελθόν, ο μάρτυρας τόνισε χαρακτηριστικά ότι

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς):

...δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων. Αλίμονο να μην κάνω έρευνα για Δήμο που η *Reposition Strategy* έχει αναλάβει έργο. Συγκρίνετε ασύμβατα πράγματα. Όλες οι καταγγελίες έχουν αναιρεθεί. Είναι στον αέρα...

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Η ΕΔΥΤΕ είναι νομικό πρόσωπο που εποπτεύεται από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και υπόκειται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Έχει σημαντική συνεισφορά στην υλοποίηση έργων ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας, έργα που είτε υλοποιεί, εφόσον δύνανται, είτε τα αναθέτει, με βάση το δίκτυο συνεργατών και την εμπειρία της αγοράς, μετά από έρευνα, σε άλλους φορείς ή ιδιώτες.

2. Ως προς την υλοποίηση του προς διερεύνηση έργου, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επιχείρησε στην αρχή με ίδια μέσα να αντιμετωπίσει το ζήτημα της τηλεφωνικής απάντησης ερωτημάτων, αλλά πολύ γρήγορα αντελήφθη ότι αυτό ήταν αδύνατο. **Αδυνατώντας η ΕΔΥΤΕ να αναλάβει το συγκεκριμένο έργο, λόγω της πληθώρας των εφαρμογών στις οποίες δραστηριοποιείται, προέκρινε την υλοποίηση του από την Reposition Strategy.**

3. Η έρευνα και η επιλογή της καταλληλότερης προσφοράς για την υλοποίηση του έργου έγινε από το ΕΔΥΤΕ, χωρίς καμία παρέμβαση από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

4. Στηριζόμενο στον κατεπείγοντα χαρακτήρα του έργου το νομικό τμήμα της ΕΔΥΤΕ γνωμοδότησε ότι το έργο μπορούσε να υλοποιηθεί με απευθείας ανάθεση. Χωρίς αυτή τη διαδικασία θα είχε χαθεί πολύτιμος χρόνος ακυρώνοντας την αποτελεσματικότητα και τη χρησιμότητα του έργου. Ως προς τα ποσά της απευθείας ανάθεσης για τις τρεις συμβάσεις, σύμφωνα με τη νομική υπηρεσία της ΕΔΥΤΕ, αυτά ήταν σύννομα, καθώς δεν υπερέβησαν το όριο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ανά έτος.

5. Η εταιρεία Reposition Strategy δεν είναι θυγατρική της εταιρείας Opinion Poll. Συνεπώς, δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων στα έργα που αναλαμβάνουν η Reposition Strategy και η Opinion Poll. Οι δύο εταιρείες δεν έχουν κοινά πακέτα υπηρεσιών ούτε κοινό πεδίο δραστηριοτήτων.

6. Το ζήτημα που ετέθη περί ακυρότητας λόγω της συμμετοχής του ίδιου φυσικού προσώπου σε δύο μονοπρόσωπες Ε.Π.Ε. το ζήτημα αυτό δεν αφορούσε την Αναθέτουσα Αρχή, καθόσον δεν ελέγχεται από την ΕΔΥΤΕ ή από οποιονδήποτε φορέα, διότι δεν αποτελεί δικαιολογητικό κατακύρωσης. Σε κάθε δε περίπτωση ακολουθήθηκε εν προκειμένω η από 20-03-2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου – ΦΕΚ 68/Α/20-03-2020 και ιδίως το άρθρο τριακοστό τέταρτο αυτής, λόγω του κατεπείγοντος που δημιούργησε η πανδημία του κορωνοϊού, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, η οποία ήταν επιτρεπτή και κρίθηκε απολύτως συνταγματική.

VI. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ OPINION POLL

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Με το το υπ. αριθ. πρωτ. 226/2.6.2021 αίτημα που κατατέθηκε στον Πρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, με κοινοποίηση στον Πρόεδρο της Βουλής, Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, μέλη της σχετικής επιτροπής ζητούσαν τη σύγκληση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, για τον έλεγχο της δημοσκοπήσης που διενήργησε η εταιρεία δημοσκοπήσεων Opinion Poll και δημοσίευσε στις 31 Μαΐου 2021. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας η δημοσκοπήση έδειξε ότι στην πρόθεση ψήφου, αυξήθηκε το ποσοστό της ΝΔ σε 37,3% (από 36,2% τον Απρίλιο) ενώ μειώθηκε το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ σε 19,9% (από 20,2% τον Απρίλιο).

Σύμφωνα με το περιεχόμενο του αιτήματος, από τις δημοσιεύσεις της επίμαχης δημοσκοπήσης δεν προκύπτει ο εντολέας της (εταιρεία δημοσκοπήσης) ή εάν πρόκειται για τακτική κυλιόμενη δημοσκοπήση, ενώ αρκετά ευρήματά της είναι σε έντονη αντίθεση με τα αντίστοιχα της δημοσκοπήσης του τακτικού χειμερινού Ευρωβαρόμετρου 2020-2021. Οι Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ ζητούσαν επίσης να διευκρινισθεί *εάν παραβιάσθηκαν σε σχέση με τη δημοσκοπήση αυτή άλλες προβλέψεις του νόμου ,όπως ενδεικτικά, η υποχρέωση κοινοποίησης των στοιχείων ταυτότητας της δημοσκοπήσης στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.*

Στο πλαίσιο αυτό ζητήθηκε να περιέλθουν σε γνώση των μελών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας τα κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενα από τον νόμο στοιχεία της προαναφερθείσας έρευνας, ιδίως δε τα πρωτογενή δεδομένα και η μέθοδος στάθμισης και να συγκληθεί η Επιτροπή βάσει του άρθρου 43^Α Κανονισμού της Βουλής για να εξετάσει τα στοιχεία αυτά, την ύπαρξη ευθυνών σε περίπτωση υπαίτιας παραβίασης του νόμου και να συζητήσει, γενικότερα, το μείζον για την δημοκρατία θέμα της αντικειμενικότητας των ερευνών κοινής γνώμης. Τέλος, ζητήθηκε να κληθεί στη σχετική συνεδρίαση και ο Πρόεδρος του ΕΣΡ για να ενημερώσει την Επιτροπή για τις σχετικές ενέργειες αρμοδιότητας του.

Την 8^η Ιουλίου 2021, ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. Αθανάσιος Μπούρας , Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής, έθεσε, προ της έναρξης της συνεδρίασης το εν λόγω ζήτημα. Μετά από σχετική συζήτηση, απερρίφθη το σχετικό αίτημα για την συγκρότηση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας για τον έλεγχο της ανωτέρω δημοσκοπήσης, καθώς, από τις ρυθμίσεις του Ν. 3603/2007,

προέκυψε ότι ποτέ η Επιτροπή δεν παρεμβαίνει σε ενδιάμεσο στάδιο της ελεγκτικής διαδικασίας.

Ειδικότερα, προέκυψε ότι η Ελεγκτική Εταιρεία Δημοσκοπήσεων και Ερευνών Κοινής Γνώμης συστάθηκε τον Δεκέμβριο του 2008 με σκοπό τον έλεγχο αξιοπιστίας των δημοσκοπήσεων και ερευνών κοινής γνώμης που αναθέτουν φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημοσίου τομέα, τα πολιτικά κόμματα ή συνδυασμοί, καθώς και επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης. Είναι δε ο φορέας αυτός, σε πρώτο χρόνο τουλάχιστον, αποκλειστικά αρμόδιος για την άσκηση του ελέγχου. Ο έλεγχος διενεργείται από Επιτροπές Ελέγχου, που συστήνονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 17 του καταστατικού της Εταιρείας. Ασκείται δε κατόπιν εγγράφου αιτήσεως παντός έχοντος έννομο συμφέρον.

Σύμφωνα επίσης με το άρθρο 11 του Κανονισμού Λειτουργίας των Επιτροπών Ελέγχου, εφόσον ορισμένη Επιτροπή, από αυτές που προβλέπονται, διαπιστώσει παράβαση των επιστημονικών μεθόδων έρευνας και αγοράς, ο διαχειριστής ελεγκτικής διαβιβάζει το πόρισμα της Επιτροπής στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, εφόσον λάβει τέτοιο πόρισμα, δημιουργεί φάκελο προκειμένου να κριθεί εάν επιβληθούν στον φορέα που διενήργησε την έρευνα οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 6 του άρθρου 5 κυρώσεις του νόμου 3603/2007.

Στην πρόταση για την σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής που κατέθεσε στις 11 Οκτωβρίου 2021 η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ, ζητά, μεταξύ άλλων, να διερευνηθεί κάθε σπατάλη δημόσιου χρήματος από την Κυβέρνηση προς την εταιρεία ερευνών κοινής γνώμης OPINION POLL, με τον ισχυρισμό ότι διενεργεί δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της Κυβέρνησης και τη χειραγώγηση των πολιτών. Επιπλέον, ζητά να διερευνηθεί πιθανή ύπαρξη άλλων εταιρειών δημοσκοπήσεων των οποίων οι ιδιοκτήτες διατηρούν παράλληλη δραστηριότητα μέσω της οποίας άμεσα ή έμμεσα λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

2.ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ

1. Ν. 3603/2007 (ΦΕΚ Α΄ 188/08-08-2007)

Ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων

Αρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται οι δημοσκοπήσεις, οι οποίες διενεργούνται από οποιονδήποτε φορέα ή επιχείρηση για τη διερεύνηση των τάσεων της κοινής γνώμης και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με κοινοβουλευτικές εκλογές, δημοψηφίσματα, εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειας τους. Αν οι ως άνω δημοσκοπήσεις δεν δημοσιοποιούνται στον έντυπο ή ηλεκτρονικό τύπο, διενεργούνται χωρίς να υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.
2. Στις ανωτέρω δημοσκοπήσεις, που διενεργούνται με ή χωρίς τη χρήση κάλπης, περιλαμβάνονται, ιδίως, εκείνες οι οποίες αναφέρονται σε πολιτικά κόμματα, συνδυασμούς, πολιτικά πρόσωπα και υποψηφίους, και με τις οποίες καταγράφεται η πρόθεση ψήφου ή η δήλωση της δοθείσας ψήφου κατά την έξοδο των εκλογέων από τα εκλογικά καταστήματα (exit poll). Στις δημοσκοπήσεις αυτές περιλαμβάνονται και εκείνες που μπορούν να επηρεάσουν την ψήφο των εκλογέων.
3. Ως δημοσκόπηση, για τις ανάγκες του παρόντος νόμου, νοείται η έρευνα, με την οποία καταγράφονται οι τάσεις ή οι απόψεις του κοινού και έχουν ως αντικείμενο τα θέματα των παραγράφων 1 και 2. Η συλλογή των στοιχείων της δημοσκόπησης γίνεται μέσω συνεντεύξεων που διενεργούνται δια ζώσης ή τηλεφωνικώς, καθώς και μέσω του διαδικτύου, με τη χρήση έντυπου ή ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου.

Αρθρο 2

Στοιχεία δημοσκόπησης

1. Τα ελάχιστα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσκόπηση είναι:
 - α) το δείγμα,
 - β) η μέθοδος συλλογής στοιχείων,
 - γ) ο τρόπος καταγραφής της πρόθεσης ή της δήλωσης της δοθείσας ψήφου (exit poll),
 - δ) το ερωτηματολόγιο,
 - ε) η ταυτότητα της δημοσκόπησης.
2. Ως δείγμα νοείται η αντιπροσωπευτική ομάδα πληθυσμού, η οποία επιλέγεται με χρήση στατιστικά αποδεκτών δειγματοληπτικών μεθόδων, ώστε τα συμπεράσματα, που θα εξαχθούν, να μπορούν να γενικευθούν στο σύνολο του πληθυσμού.
3. Ως μέθοδος συλλογής στοιχείων νοείται ο τρόπος της συστηματικής συλλογής και αντικειμενικής καταγραφής και ανάλυσης, σύμφωνα με τους αναγνωρισμένους επιστημονικούς κανόνες, των απόψεων ενός επιλεγμένου αντιπροσωπευτικού

δείγματος, καθώς και η επεξεργασία των στοιχείων, η οποία οδηγεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων, που αφορούν στο σύνολο του αντιπροσωπευόμενου πληθυσμού.

4. Ως τρόπος καταγραφής της πρόθεσης ψήφου ή της δήλωσης της δοθείσας ψήφου νοείται η μέθοδος με την οποία αποτυπώνεται η δήλωση πρόθεσης ψήφου ή η δοθείσα ψήφος του ερωτώμενου. Η δήλωση πρόθεσης ψήφου ή η δήλωση της δοθείσας ψήφου καταγράφεται με τις επιστημονικά αποδεκτές μεθόδους, όπως αυτές αναφέρονται στους κανόνες του Διεθνούς Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρακτική της Έρευνας Αγοράς και της Κοινωνικής Έρευνας (International Code of Marketing and Social Research Practice), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Κοινής Γνώμης και Έρευνας Αγοράς (ICC/ESOMAR) και του κώδικα δεοντολογίας του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκοπήσης και Έρευνας Αγοράς (Σ.Ε.Δ.Ε.Α.), όπως εκάστοτε ισχύουν.

5. Ως ερωτηματολόγιο νοείται το σύνολο των ερωτήσεων, καθώς και η σειρά αυτών, όπως αυτές ακριβώς διατυπώνονται στους συμμετέχοντες στη δημοσκόπηση.

6. Ως ταυτότητα δημοσκόπησης νοούνται τα στοιχεία της, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 4 του παρόντος, καθώς και ο αριθμός εγγραφής των φορέων και επιχειρήσεων στο Μητρώο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), εφόσον πρόκειται για δημοσκόπηση που έχει ανατεθεί από φορέα του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ορίζεται, από τα πολιτικά κόμματα ή συνδυασμούς, καθώς και από επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης.

Άρθρο 3

Υποχρεώσεις των φορέων και επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων κατά τη διενέργεια αυτών

1. Οι φορείς ή οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων οφείλουν να διασφαλίζουν την αμερόληπτη, αξιόπιστη και χωρίς επιρροές διεξαγωγή των δημοσκοπήσεων και εξαγωγή των αποτελεσμάτων τους.

2. Οι φορείς ή οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων είναι υπεύθυνοι για την επιλογή και την εκπαίδευση των προσώπων που πραγματοποιούν τη δημοσκόπηση, τον έλεγχο των στοιχείων και την εντός συγκεκριμένων χρονικών ορίων διεξαγωγή της, προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθή επεξεργασία των στοιχείων και η ομοιογένεια των αποτελεσμάτων της δημοσκόπησης. Ειδικότερα, η εκπαίδευση των προσώπων που πραγματοποιούν την έρευνα πεδίου υπόκειται στον Ποιοτικό Έλεγχο Συλλογής Στοιχείων (Π.Ε.Σ.Σ.) του Σ.Ε.Δ.Ε.Α. και στο σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου των Ερευνητών (Interviewers Quality Control Scheme) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Κοινής Γνώμης και Έρευνας Αγοράς (ICC/ESOMAR).

3. Η επιλογή και η κατανομή του δείγματος γίνεται με βάση τις παραδεκτές, κατά τους κανόνες της στατιστικής επιστήμης, μεθόδους δειγματοληψίας και τα επίσημα δημογραφικά στοιχεία, όπως αυτά που τηρεί η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

(Ε.Σ.Υ.Ε.) και το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Υπουργείο ΕΣ.Δ.ΔΑ).

4. Η συγκέντρωση, καταγραφή, επεξεργασία, διατήρηση, διάδοση ή δημοσιοποίηση από τον διενεργούντα τη δημοσκόπηση ή και από τα μέσα ενημέρωσης στοιχείων που αφορούν ευαίσθητα ή μη προσωπικά δεδομένα υπόκεινται στις διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α'), όπως ισχύει. Οι φορείς ή οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεως υποχρεούνται να τηρούν όλα τα στοιχεία της δημοσκόπησης για ένα (1) τουλάχιστον έτος.

5. Στο ερωτηματολόγιο των δημοσκοπήσεων δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται ερωτήσεις που περιέχουν μειωτικούς για την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια χαρακτηρισμούς για πρόσωπα ή φορείς, για τους οποίους ερωτώνται τα μέλη του αντιπροσωπευτικού δείγματος.

6. Για τη συγχώνευση αποτελεσμάτων διαφορετικών εκλογικών δημοσκοπήσεων ή και τη με συγκριτικό τρόπο δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων, που πραγματοποιούνται με διαφορετικές μεθόδους συλλογής στοιχείων, πρέπει να αναφέρεται σαφώς το πρόσωπο που τις πραγματοποίησε, η διαδικασία με την οποία προέκυψαν τα αποτελέσματα, καθώς και οι μεθοδολογικοί περιορισμοί της σύγκρισης.

7. Στη δημοσκόπηση πρέπει να γίνεται μνεία εάν αυτή διενεργήθηκε με τη χρήση κάλπης ή όχι. Δημοσκοπήσεις οι οποίες διερευνούν την πρόθεση ψήφου με πανελλαδική αντιπροσώπευση, πρέπει να έχουν συνολικό δείγμα ίσο ή μεγαλύτερο των χιλίων (1.000) ατόμων. Υποαναλύσεις σε βάσεις κάτω των εκατό (100) ατόμων θεωρούνται ενδεικτικές. Απαγορεύεται η υποανάλυση βάσεων κάτω των εξήντα (60) ατόμων.

8. Κατά τα λοιπά, ως προς τις δημοσκοπήσεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι κανόνες του Διεθνούς Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρακτική της Έρευνας Αγοράς και της Κοινωνικής Έρευνας (International Code of Marketing and Social Research Practice), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Κοινής Γνώμης και Έρευνας Αγοράς (ICC/ESOMAR) και του κώδικα δεοντολογίας του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (Σ.Ε.Δ.Ε.Α), όπως εκάστοτε ισχύουν.

Άρθρο 4

Δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων

1. Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την επωνυμία του διενεργήσαντος τη δημοσκόπηση,
- β) την επωνυμία ή το όνομα του εντολέα της δημοσκόπησης,
- γ) το σκοπό της δημοσκόπησης,

- δ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος,
- ε) το μέγεθος του δείγματος και τη γεωγραφική του κάλυψη,
- στ) το χρονικό διάστημα και το έτος συλλογής των στοιχείων,
- ζ) τη μέθοδο δειγματοληψίας,
- η) τη μέθοδο συλλογής των στοιχείων,
- θ) το τυπικό στατιστικό σφάλμα σε σχέση με τα αποτελέσματα της δημοσκοπήσης,
- ι) τις ελάχιστες βάσεις του δείγματος σε σχέση με τον αριθμό των ερωτώμενων,
- ια) τις παραμέτρους της στατιστικής στάθμισης του δείγματος,
- ιβ) την πλήρη διατύπωση των ερωτήσεων που δημοσιοποιούνται και
- ιγ) το συμπέρασμα, δηλαδή τη θέση του φορέα ή της επιχείρησης δημοσκοπήσης επί των αποτελεσμάτων της.

2. Κατά τη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων από τα έντυπα μέσα ενημέρωσης αναφέρονται τα στοιχεία της παραγράφου 1. Τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, κατά τη δημοσιοποίηση της δημοσκοπήσης, πρέπει να αναφέρουν υποχρεωτικά τα στοιχεία α', β', ε', στ', θ' και ι' της παραγράφου 1. Ειδικώς, τα στοιχεία ιβ' και ιγ' της παραγράφου 1 αναφέρονται κατά τη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων από τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, εφόσον είναι εφικτό. Σε αντίθετη περίπτωση, η διατύπωση της ερώτησης ή του συμπεράσματος του φορέα ή της επιχείρησης δημοσκοπήσης επί των αποτελεσμάτων της που θα δημοσιοποιηθούν πρέπει να συμφωνείται με τον φορέα ή την επιχείρηση δημοσκοπήσης.

3. Κατά τη δημοσιοποίηση των δημοσκοπήσεων πρέπει να γίνεται μνεία αν αυτή διενεργήθηκε με τη χρήση κάλπης ή όχι και αν αυτή θεωρείται ενδεικτική ή όχι, κατά την έννοια της παραγράφου 7 του άρθρου 3 του παρόντος.

4. Δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 δεν δημοσιοποιούνται.

5. Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο αντικειμενικό. Απαγορεύεται η αποσπασματική αναφορά στα αποτελέσματα μιας δημοσκοπήσης, ιδίως κατά τρόπο που να παραπλανά τον πολίτη σε σχέση με τα αποτελέσματα της. Τα αποτελέσματα της δημοσκοπήσης πρέπει να διακρίνονται σαφώς από τυχόν εκτιμήσεις ή αναλύσεις του φορέα ή της επιχείρησης δημοσκοπήσης ή του μέσου ενημέρωσης. Ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης ή το μέσο ενημέρωσης οφείλουν να περιγράφουν συνοπτικά τη μέθοδο που εφαρμόστηκε για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων.

6. Η σύγκριση αποτελεσμάτων διαφορετικών δημοσκοπήσεων πρέπει να συνοδεύεται από την επισήμανση των διαφορών τους (όπως μεθοδολογία, χρόνος διεξαγωγής που είναι δυνατόν να επηρεάζει τα αποτελέσματα της δημοσκοπήσης).

7. Ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης οφείλει να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης, ταυτοχρόνως, στον εντολέα και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

8. Πέραν των ανωτέρω υποχρεωτικά δημοσιοποιούμενων στοιχείων και των αποτελεσμάτων της δημοσκοπήσης, ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης οφείλει, κατόπιν αιτήματος της Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, να παρέχει σε αυτήν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με:

α. το κόστος διενέργειας της δημοσκοπήσης και τον τρόπο κάλυψής του,

β. τον τρόπο ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων και

γ. τις σταθμισμένες και μη βάσεις ποσοστών.

9. Απαγορεύεται σε οποιονδήποτε η αναφορά αποτελεσμάτων δημοσκοπήσης πριν τη δημοσιοποίησή της.

10. Η επιχείρηση μέσων ενημέρωσης και ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης οφείλουν, πριν τη δημοσιοποίηση των στοιχείων της δημοσκοπήσης, να συμφωνήσουν για τα στοιχεία της δημοσκοπήσης που θα δημοσιοποιηθούν, προκειμένου να μην διαστρεβλωθούν ή με οποιονδήποτε τρόπο παραποιηθούν.

11. Σε περίπτωση δημοσίευσης ή μετάδοσης αποτελεσμάτων δημοσκοπήσης από έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του φορέα ή της επιχείρησης δημοσκοπήσης ως προς το περιεχόμενό τους, ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης δικαιούται να ζητήσει τη δημοσίευση ή μετάδοση ανακοίνωσης με διευκρινίσεις ή διορθώσεις ως προς τη δημοσιοποιηθείσα δημοσκοπήση.

Η διευκρίνιση ή η διόρθωση πρέπει να δημοσιευθεί δωρεάν την επόμενη ημέρα από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, στο ίδιο σημείο και με τους ίδιους τυπογραφικούς χαρακτήρες στο έντυπο ή να μεταδοθεί την ίδια ώρα και στην ίδια εκπομπή, κατά τις οποίες δημοσιεύθηκαν ή μεταδόθηκαν αντίστοιχα τα ελλιπή ή εσφαλμένα αποτελέσματα.

12. Τυχόν αναδημοσιοποίηση, εν όλω ή εν μέρει, της δημοσκοπήσης πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται από την αναφορά της ταυτότητας της δημοσκοπήσης, όπως καθορίζεται ανωτέρω.

13. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επισύρει από το Ε.Σ.Ρ., εις βάρος των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης, τις κυρώσεις που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 12 του ν. 2644/1998 (ΦΕΚ 223 Α'), όπως ισχύει.

Άρθρο 5

Μητρώο Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων

1. Στο Τμήμα Ελέγχου και Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ. τηρείται Μητρώο Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων.

2. Κάθε φορέας ή επιχείρηση δημοσκοπήσης της ημεδαπής πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο αυτό, προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να αναλαμβάνει δημοσκοπήσεις ή κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση της κοινής γνώμης, πλην των αναφερομένων στο άρθρο 11 του ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α'), όπως ισχύει, για λογαριασμό των φορέων του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά, καθώς και των πολιτικών κομμάτων ή συνδυασμών.
3. Οι φορείς ή οι επιχειρήσεις που εγγράφονται στο Μητρώο πρέπει να αποδέχονται εγγράφως την τήρηση των επιστημονικών μεθόδων έρευνας της αγοράς του Διεθνούς Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρακτική της Έρευνας Αγοράς και της Κοινωνικής Έρευνας (International Code of Marketing and Social Research Practice), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Κοινής Γνώμης και Έρευνας Αγοράς (ICC/ESOMAR) και του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκοπήσης και Έρευνας Αγοράς (Σ.Ε.Δ.Ε.Α.), καθώς και τον έλεγχο της γνησιότητας και πληρότητας των στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εφόσον αυτό τους ζητηθεί.
4. Ο έλεγχος αυτός αφορά στις δημοσκοπήσεις του παρόντος που αναθέτουν οι φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά, τα πολιτικά κόμματα ή συνδυασμοί και οι επιχειρήσεις μέσων ενημέρωσης, καθώς και σε κάθε άλλη έρευνα ή δημοσκοπήση που διενεργείται για λογαριασμό των φορέων του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά, επιφυλασσομένης της εφαρμογής του άρθρου 11 του ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α'), όπως ισχύει.
5. α) Ο έλεγχος αυτός διενεργείται από αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην οποία μετέχουν ως μέλη ο Σ.Ε.Δ.Ε.Α νομίμως εκπροσωπούμενος, εκπρόσωπος άλλης αντιπροσωπευτικής οργάνωσης, της οποίας ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης είναι μέλος, καθώς και εκπρόσωπος των φορέων ή των επιχειρήσεων δημοσκοπήσης, σε περίπτωση που δεν συμμετέχουν ως μέλη συλλογικού φορέα. Η αποδοχή της δήλωσης βουλήσεως μεμονωμένου φορέα ή επιχείρησης δημοσκοπήσης, προκειμένου να καταστεί μέλος της, είναι υποχρεωτική για την εταιρία.
- β) Για το σκοπό αυτόν συνιστάται αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, σκοπός της οποίας είναι ο έλεγχος της αξιοπιστίας των ανωτέρω δημοσκοπήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.
- γ) Στο πλαίσιο του ανωτέρω σκοπού, η εταιρία μπορεί να συγκροτεί επιτροπές και να προβαίνει σε κάθε άλλη ενέργεια ή δραστηριότητα αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού της.
- δ) Οι αποφάσεις που αναφέρονται στον έλεγχο λαμβάνονται κατά πλειοψηφία.

ε) Για το σκοπό αυτόν, οι φορείς ή οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποβάλλουν προς έλεγχο, την επόμενη ημέρα από τη δημοσιοποίηση της, όλα τα στοιχεία της δημοσκοπήσεως που διενήργησαν προς την αστική μη κερδοσκοπική εταιρία. Τα πορίσματα ελέγχου της εταιρίας διαβιβάζονται προς το Ε.Σ.Ρ..

στ) Η εταιρία διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, του καταστατικού της και συμπληρωματικώς από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

6. Το Ε.Σ.Ρ. αποφασίζει την προσωρινή διαγραφή από έναν (1) έως δώδεκα (12) μήνες, αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, και σε περίπτωση υποτροπής δύναται να επιβάλλει την οριστική διαγραφή του φορέα ή της επιχείρησης από το Μητρώο.

Άρθρο 6

Διαφάνεια επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων

1. Οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρεούνται να δηλώνουν την εταιρική ή μετοχική τους σύνθεση, καθώς και κάθε μεταβολή αυτής στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ., με την κατάθεση των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων. Ειδικά, για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων απαιτείται η κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'), για την εταιρική ή μετοχική τους σύνθεση.

2. α) Οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ορίζεται, υποχρεούνται να αναρτούν στη σελίδα τους στο διαδίκτυο τις επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων, το θέμα της δημοσκοπήσεως, κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση ή άλλη υπηρεσία ή έργο που ανέθεσαν σε φορείς ή επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων, καθώς και το ύψος της αμοιβής τους, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

β) Στο τέλος κάθε τριμήνου οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ορίζεται, υποχρεούνται να αποστέλλουν τις ανωτέρω συγκεντρωτικές καταστάσεις που αφορούν στο προηγούμενο τρίμηνο προς τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (Γ.Γ.Ε. - Γ.Γ.Ε.), οι οποίες αναρτώνται στη σελίδα της στο διαδίκτυο, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

γ) Οι ανωτέρω καταστάσεις αποστέλλονται στο τέλος κάθε έτους από τη Γ.Γ.Ε. - Γ.Γ.Ε. στη Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.

3. Οι φορείς ή οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων οφείλουν να αναρτούν στη σελίδα τους στο διαδίκτυο όλα τα στοιχεία της δημοσκοπήσεως της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

Άρθρο 7

Διενέργεια και δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων κατά την προεκλογική περίοδο

1. «α. Μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών και έως τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση και αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν.»

*** Το εδάφιο α', όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 1 του άρθρου 16 Ν.4255/2014 (ΦΕΚ Α' 89), αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 32 παρ.1 Ν.4315/2014, ΦΕΚ Α 269/24.12.2014.

«β. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών και μέχρι τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, σε κάθε είδους εφημερίδα και περιοδικό, καθώς και στα πολιτικά κόμματα και στους υποψηφίους, η καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση ή μετάδοση ή αναμετάδοση οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, σχετικά με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης, για πολιτικά κόμματα, πολιτικές θέσεις και πρόσωπα ή άλλα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα.»

*** Το εδάφιο β' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 32 παρ.2 Ν.4315/2014, ΦΕΚ Α 269/24.12.2014.

"γ. Μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και έως τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση και αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν.

δ. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μέχρι τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, σε κάθε είδους εφημερίδα και περιοδικό, καθώς και στα πολιτικά κόμματα και στους υποψηφίους, η καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση ή μετάδοση ή αναμετάδοση οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, σχετικά

με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης, για πολιτικά κόμματα, πολιτικές θέσεις και πρόσωπα ή άλλα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα".

***Τα εντός " " εδάφια γ' και δ' προστέθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 16 του Ν.4255/2014 (ΦΕΚ Α' 89/11.04.2014)

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 13 Ν.3783/2009, ΦΕΚ Α' 136/7.8.2009, το άρθρο 14 Ν.3688/2008, ΦΕΚ Α' 163/5.8.2008 (με την παρ.1 του οποίου ορίζεται ότι: "1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 7 του ν. 3603/2007 (ΦΕΚ188 Α') εφαρμόζεται μόνον όσον αφορά στην απαγόρευση δημοσιοποίησης δημοσκοπήσεων ή οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, ή μετάδοσης καθ' οιονδήποτε τρόπο και αναμετάδοσης των αποτελεσμάτων τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν, από τα πολιτικά κόμματα και υποψήφιους σχετικά με την πρόθεση ψήφου των εκλογέων για τους υποψήφιους βουλευτές κατά τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών.") ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ και το άρθρο 7 Ν.3603/2007 επανήλθε σε ισχύ από 7.8.2009.

"ε. Μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια του δημοψηφίσματος και έως τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση και αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν.

στ. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια του δημοψηφίσματος και μέχρι τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, σε κάθε είδους εφημερίδα και περιοδικό, καθώς και στα πολιτικά κόμματα και στους μετέχοντες στις Επιτροπές Υποστήριξης του ν. 4023/2011 (Α' 220), η καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση ή μετάδοση ή αναμετάδοση οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, σχετικά με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης, για πολιτικά κόμματα, πολιτικές θέσεις και πρόσωπα ή άλλα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα".

***Τα εντός " " εδάφια ε και στ προστέθηκαν ως άνω με το άρθρο 2 της από 28.6.2015 ΠΝΠ (ΦΕΚ Α' 64/28.06.2015)

2. Τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων, που διενεργούνται κατά την έξοδο των εκλογέων από τα εκλογικά καταστήματα κατά την ημέρα της ψηφοφορίας, απαγορεύεται να δημοσιοποιούνται ή να μεταδίδονται καθ' οιονδήποτε τρόπο πριν την 19.00 ώρα της ημέρας αυτής.

3. Στη σύνθεση του αντιπροσωπευτικού δείγματος πρέπει να μετέχουν μόνο άτομα με ενεργό δικαίωμα ψήφου.
4. Το χρονικό διάστημα μεταξύ της έναρξης συλλογής των στοιχείων και της ημερομηνίας δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων της δημοσκόπησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες.
5. Οι παραβάτες των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, η οποία δεν είναι δεκτική μετατροπής ή αναστολής και χρηματική ποινή από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.

Άρθρο 8

Τελικές - μεταβατικές διατάξεις

1. α) Η έναρξη τήρησης του προβλεπόμενου στο Ε.Σ.Ρ. από τη διάταξη του άρθρου 5 του παρόντος Μητρώου αρχίζει δεκαπέντε (15) ημέρες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.
β) Μέχρι τη σύσταση της προβλεπόμενης στην παράγραφο 5 του άρθρου 5 του παρόντος αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας, το Ε.Σ.Ρ. ασκεί την κυρωτική του αρμοδιότητα έναντι των επιχειρήσεων ή φορέων δημοσκόπησης, κατόπιν σχετικού ελέγχου, ο οποίος διενεργείται από τις υπηρεσίες του.
2. Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν τη διάταξη του άρθρου 11 του ν. 2328/1995, όπως ισχύει.
3. Κάθε άλλη αντίθετη διάταξη προς τις διατάξεις του παρόντος καταργείται.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η Γενική Συνέλευση της εταιρείας με την «ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ» αποφάσισε κατά την συνεδρίαση της 14 Φεβρουάριου 2008 την σύσταση Επιτροπής Ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 5 περίπτωση γ του Ν 3603/2007 και το άρθρο 17.1 του καταστατικού της. Κατά την έκτακτη Γενική Συνέλευση της 15 Δεκεμβρίου 2008 ψηφίστηκε ομόφωνα ο παρόν Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής Ελέγχου.

1. Σύσταση

Συνίσταται δια του παρόντος Επιτροπή Ελέγχου (εφεξής «η Επιτροπή») σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 5 περίπτωση γ του Ν 3603/2007 και στο άρθρο 17 του Καταστατικού της εταιρείας. Η Επιτροπή απαρτίζεται από πέντε έως εννέα μέλη και τον νομικό σύμβουλο. Ένα μέλος ορίζεται πρόεδρος.

2. Σκοπός

Η Επιτροπή επιλαμβάνεται του προβλεπόμενου στο νόμο ελέγχου δημοσκοπήσεων και ερευνών αγοράς (άρθρο 5 παρ. 4 του Ν 3603/2007) σύμφωνα με τις γενικές

αρχές της έρευνας αγοράς και τους εκάστοτε ισχύοντες κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ.

3.Διάρκεια θητείας – 3.Διορισμός - Παραίτηση

Η θητεία των μελών ορίζεται διετής με δυνατότητα ανανέωσης. Τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων η οποία λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρισταμένων μελών, που δεν μπορούν να εκπροσωπούν λιγότερο του 51% του κεφαλαίου της εταιρείας. Τα μέλη της Επιτροπής παραιτούνται ελεύθερα με δήλωση που απευθύνουν στον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων. Σε περίπτωση παραιτήσεως του Προέδρου της Επιτροπής, ο Διαχειριστής της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεως συγκαλεί, εντός δύο ημερών από την παραλαβή της δηλώσεως παραιτήσεως, Γ.Σ. η οποία ορίζει νέο Πρόεδρο.

4.Λειτουργία της Επιτροπής

Η Επιτροπή λειτουργεί σε ομάδες και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον κριθεί αναγκαίο από τον Πρόεδρό της, σε ολομέλεια. Κάθε ομάδα απαρτίζεται από τρία τουλάχιστον μέλη, τα οποία ορίζονται με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής. Ένα μέλος της ομάδας ορίζεται Γραμματέας.

5.Εκπροσώπηση

Η Επιτροπή εκπροσωπείται δια του Προέδρου της.

6.Αίτηση ελέγχου

Ο έλεγχος διενεργείται κατόπιν εγγράφου αιτήσεως παντός τρίτου έχοντος έννομο συμφέρον ή με πρωτοβουλία της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων.

6.1 Περιεχόμενο Αίτησης

Η αίτηση ελέγχου πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

1.Πλήρη στοιχεία του αιτούντος και συγκεκριμένα το ονοματεπώνυμο (για τα φυσικά πρόσωπα) ή την πλήρη επωνυμία (για τα νομικά πρόσωπα), την διεύθυνση κατοικίας για τα φυσικά πρόσωπα και την έδρα για τα νομικά πρόσωπα, τα τηλέφωνα επικοινωνίας, την ηλεκτρονική διεύθυνση εφόσον υπάρχει, τον ΑΦΜ και την Δ.Ο.Υ., τα στοιχεία ταυτότητας για τα φυσικά πρόσωπα και ΑΡΜΑΕ (για τις ανώνυμες εταιρείες.)

2.Τα στοιχεία της έρευνας για την οποία ζητά να διενεργηθεί έλεγχος.

3.Τα στοιχεία της επιχείρησης ή του φορέα που διενήργησε την έρευνα

4.Το φορέα (έντυπο ή ηλεκτρονικό ΜΜΕ) που δημοσιοποίησε την έρευνα

5.Την ημερομηνία δημοσίευσης ή ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της έρευνας.

6.Τους λόγους για τους οποίους ο αιτών ζητά να διενεργηθεί έλεγχος.

7. Προθεσμία για την υποβολή της αίτησης ελέγχου Το αίτημα ελέγχου υποβάλλεται εντός 10 εργάσιμων ημερών από την ημέρα που δημοσιεύθηκε η έρευνα ή

δημοσιοποιήθηκαν τα αποτελέσματά της. Εκπρόθεσμα αιτήματα εξετάζονται μόνο εφόσον ο αιτών επικαλείται συγκεκριμένους λόγους για 3 τους οποίους δεν μπόρεσε να υποβάλει το αίτημα ελέγχου εμπρόθεσμα και οι λόγοι κριθούν βάσιμοι κατά τα κατωτέρω αναφερόμενα.

6.2 Εξέταση της αίτησης ελέγχου

Ο Διαχειριστής της ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ από κοινού με τον Πρόεδρο της Επιτροπής εξετάζουν, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, τα αιτήματα ελέγχου και απορρίπτουν όσα είναι α) εκπρόθεσμα, β) ανατιολόγητα ή δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν 3603/2007, με αιτιολογημένη απόφαση που κοινοποιείται στον αιτούντα. Η εξέταση των αιτημάτων γίνεται εντός προθεσμίας 10 ημερών από την υποβολή τους.

6.3 Καταβολή ελάχιστης αμοιβής - Σύναψη συμβάσεως – Υπολογισμός Αμοιβής

Ο αιτών, το αίτημα του οποίου είναι αιτιολογημένο, υπεβλήθη εμπρόθεσμα και πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου, οφείλει να προκαταβάλει στην ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ το ποσό των 500,00 ευρώ, το οποίο συνιστά την ελάχιστη ορισθείσα αμοιβή για την διενέργεια του αιτούμενου έλεγχου από την Επιτροπή Ελέγχου.

Η Επιτροπή Ελέγχου οφείλει να υποβάλει στην Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων, μη δεσμευτικό, προϋπολογισμό του κόστους του ελέγχου με βάση τα στοιχεία που υποβάλει ο αιτών. Η συνολική αμοιβή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων υπολογίζεται με βάση το χρόνο απασχόλησης των μελών της Επιτροπής και του Νομικού Συμβούλου στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ελέγχου. Συγκεκριμένα πολλαπλασιάζονται οι ώρες απασχόλησης εκάστου μέλους της Επιτροπής και του Νομικού Συμβούλου επί το ύψος της ωριαίας αμοιβής τους, όπως αυτή προσδιορίζεται στην σχετική σύμβαση.

Εφόσον το κόστος του ελέγχου υπερβεί τον προϋπολογισμό ισχύουν τα εξής:

*Υπέρβαση του κόστους έως 20% καταβάλλεται από τον αιτούντα ο οποίος οφείλει να αποδεχθεί την υπέρβαση αυτή εγγράφως.

*Υπέρβαση του κόστους μεγαλύτερη του 20% πρέπει να τύχει της εγκρίσεως του Προέδρου της Επιτροπής και του αιτούντος.

Η Επιτροπή οφείλει επίσης 4 να αιτιολογήσει, εγγράφως, προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής τους λόγους για τους οποίους συντελέσθηκε η υπέρβαση. Πριν την έναρξη του ελέγχου καταρτίζεται τριμερής σύμβαση μεταξύ του αιτούντος, της ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ και της ελεγχόμενης εταιρείας με την οποία ο αιτών και η ελεγχόμενη εταιρεία αναλαμβάνουν την υποχρέωση να καταβάλουν τα έξοδα του ελέγχου σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 17.5 του Καταστατικού της ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ. Ο καταρτισθείς προϋπολογισμός επισυνάπτεται

στην σύμβαση ως παράρτημα Α και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής. Σε περίπτωση που η ελεγχόμενη εταιρεία αρνείται να υπογράψει την σύμβαση, η Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων ενημερώνει εγγράφως το ΕΣΡ, σε περίπτωση που αρνείται ο αιτών, το αίτημα απορρίπτεται.

Η αμοιβή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων καταβάλλεται από τον αιτούντα πριν την παράδοση σε αυτόν του πορίσματος του ελέγχου.

Το αίτημα ελέγχου υποβάλλεται εντός 10 εργάσιμων ημερών από την ημέρα που δημοσιεύθηκε η έρευνα ή δημοσιοποιήθηκαν τα αποτελέσματά της. Εκπρόθεσμα αιτήματα εξετάζονται μόνο εφόσον ο αιτών επικαλείται συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους δεν μπόρεσε να υποβάλει το αίτημα ελέγχου εμπρόθεσμα και οι λόγοι κριθούν βάσιμοι κατά τα κατωτέρω αναφερόμενα. Διαβίβαση του αιτήματος Ελέγχου – Συγκρότηση ομάδας ελέγχου. Αμέσως μετά την υπογραφή της προαναφερόμενης συμβάσεως και την καταβολή του ποσού των 500,00 ευρώ στο ταμείο της ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ, ο Διαχειριστής της εταιρείας ενημερώνει τον Πρόεδρο της Επιτροπής προκειμένου ο τελευταίος να ορίσει ομάδα ελέγχου. Η σύνθεση της ομάδας ελέγχου γνωστοποιείται εγγράφως στον αιτούντα και την ελεγχόμενη εταιρεία εντός προθεσμίας 10 ημερών από την σύστασή της.

7. Διαβίβαση του αιτήματος Ελέγχου – Συγκρότηση ομάδας ελέγχου

Αμέσως μετά την υπογραφή της προαναφερόμενης συμβάσεως και την καταβολή του ποσού των 500,00 ευρώ στο ταμείο της ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ, ο Διαχειριστής της εταιρείας ενημερώνει τον Πρόεδρο της Επιτροπής προκειμένου ο τελευταίος να ορίσει ομάδα ελέγχου. Η σύνθεση της ομάδας ελέγχου γνωστοποιείται εγγράφως στον αιτούντα και την ελεγχόμενη εταιρεία εντός προθεσμίας 10 ημερών από την σύστασή της. .

8. Εξαίρεση μελών

Η ελεγχόμενη εταιρεία δικαιούται να ζητήσει την εξαίρεση ενός μέλους της Επιτροπής ή της ομάδας που έχει οριστεί α) για το οποίο έχει βάσιμη υποψία μεροληψίας ή β) το οποίο έχει αντιτιθέμενα συμφέροντα με την ελεγχόμενη εταιρεία. Η αίτηση εξαιρέσεως πρέπει να είναι αιτιολογημένη και υποβάλλεται, εντός 10 ημερών από την λήψη του εγγράφου γνωστοποίησης, από την ελεγχόμενη εταιρεία στην Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων. Η αίτηση κρίνεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από τον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων και τον Πρόεδρο της Επιτροπής εντός προθεσμίας 10 ημερών από την υποβολή της. Η αποδοχή και κυρίως η απόρριψη του σχετικού αιτήματος πρέπει να είναι αιτιολογημένη

9. Αρμοδιότητες του Προέδρου της Επιτροπής και του Νομικού Συμβούλου

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής :

*Αξιολογεί και ιεραρχεί, από κοινού με τα μέλη της Επιτροπής τα αιτήματα ελέγχου

ανάλογα με το βαθμό επείγοντος και την βαρύτητα του αιτήματος.

*Συγκροτεί ομάδες ελέγχου κατανέμοντας τις εργασίες ελέγχους ισομερώς μεταξύ των μελών της Επιτροπής.

*Ενημερώνεται από τα μέλη κάθε ομάδας για την πορεία των ελέγχων που τους έχουν ανατεθεί.

*Παρέχει προς τον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων τις αναγκαίες πληροφορίες και διευκρινίσεις όποτε αυτό του ζητηθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό λειτουργίας.

*Εξετάζει από κοινού με τον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων τα αιτήματα ελέγχου και εξαιρέσεως κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα.

*Παραλαμβάνει τα πορίσματα του ελέγχου και τα σχετικά έγγραφα από τις ομάδες ελέγχου.

*Εγκρίνει τον προϋπολογισμό και τις τυχόν υπερβάσεις αυτού σύμφωνα με τα προαναφερόμενα.

Ο Νομικός Σύμβουλος συμβουλεύει την Επιτροπή, στο πλαίσιο διενεργούμενου ελέγχου, για θέματα απορρήτου, προστασίας των προσωπικών δεδομένων ή για οποιοδήποτε άλλο ζήτημα τυχόν προκύψει κατά τις εργασίες της επιτροπής.

10. Αρμοδιότητες της ομάδας ελέγχου

Έκαστη ομάδα ελέγχου διενεργεί τους ανατεθειμένους σε αυτή ελέγχους γνησιότητας και πληρότητας των στοιχείων συγκεκριμένων δημοσκοπήσεων. Ο έλεγχος διενεργείται στα γραφεία της ελεγχόμενης εταιρείας, παρουσία στελεχών της. Η ομάδα ελέγχου ζητά από την ελεγχόμενη εταιρεία τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα Α του παρόντος καθώς και όποιο άλλο στοιχείο ή διευκρίνιση κριθούν απαραίτητα για την διενέργεια του ελέγχου. Ο Γραμματέας της ομάδας καταγράφει τα βήματα του ελέγχου, τις διαπιστώσεις του ελέγχου, τις τυχόν παρατηρήσεις ή θέσεις της ελεγχόμενης εταιρείας και λαμβάνει αντίγραφα των εγγράφων που πιστοποιούν, κατά την άποψη της ομάδας, την παραβίαση των επιστημονικών 6 μεθόδων έρευνας αγοράς του Διεθνούς Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρακτική της Έρευνας Αγοράς και της Κοινωνικής Έρευνας του ICC/ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, η ομάδα ενημερώνει τον Πρόεδρο της Επιτροπής Επιτροπής στον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων και την ελεγχόμενη εταιρεία. Τα έγγραφα που συνοδεύουν το πόρισμα παραδίδονται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής στον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων σε σφραγισμένο φάκελο και τίθενται, σφραγισμένα, στο φάκελο της έρευνας..

11. Πόρισμα.

Το πόρισμα συντάσσεται εγγράφως και συνοδεύεται από τα αναγκαία, κατά

περίπτωση έγγραφα, ήτοι τα πρακτικά του ελέγχου και τα στοιχεία που τυχόν έχουν ληφθεί από την εταιρεία. Το πόρισμα του ελέγχου παραδίδεται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής στον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων και την ελεγχόμενη εταιρεία. Τα έγγραφα που συνοδεύουν το πόρισμα παραδίδονται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής στον Διαχειριστή της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων σε σφραγισμένο φάκελο και τίθενται, σφραγισμένα, στο φάκελο της έρευνας..

Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώνει παράβαση των επιστημονικών μεθόδων έρευνας αγοράς του Διεθνούς Κώδικα Δεοντολογίας για την Πρακτική της Ερευνας Αγοράς και της Κοινωνικής Έρευνας του ICC/ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ, ο Διαχειριστής της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων διαβιβάζει το πόρισμα στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης .

12.Γνωστοποίηση Πορίσματος στα εμπλεκόμενα μέρη

Το πόρισμα του ελέγχου γνωστοποιείται στον αιτούντα και την ελεγχόμενη εταιρεία. Στην περίπτωση που διαπιστώνεται παράβαση το πόρισμα γνωστοποιείται στον αιτούντα μετά την διαβίβασή του στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

13.Εχεμύθεια μελών της Επιτροπής

Τα μέλη της Επιτροπής τηρούν, καθ' όλη της διάρκειας της θητείας τους και για πέντε έτη μετά την για οποιοδήποτε λόγο αποχώρησή τους από την Επιτροπή, εμπιστευτικά στοιχεία των οποίων έλαβαν γνώση κατά την διενέργεια ελέγχου.

14.Παράδοση εγγράφων

Τα πρακτικά του ελέγχου και λοιπά έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των μελών της Επιτροπής παραδίδονται σφραγισμένα από τον Πρόεδρο της Επιτροπής στον Διαχειριστή της Εταιρείας προς φύλαξη σύμφωνα με τα προαναφερόμενα. Τα μέλη της Επιτροπής απαγορεύεται να κρατούν αντίγραφα των εγγράφων αυτών.

Παράρτημα Α

1.Στοιχεία που υποβάλουν οι εταιρείες Δημοσκοπήσεων στην Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 5α του Ν 3605/2007. Οι εταιρείες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Ν 3603/2007 υποβάλουν στην Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων την επομένη ημέρα από την δημοσίευση της δημοσκόπησης τα στοιχεία της δημοσκόπησης όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 1 του ιδίου νόμου.

2.Μορφή υποβολής των στοιχείων

Τα στοιχεία υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή ή έντυπη μορφή. Στο συνοδευτικό έγγραφο που η εταιρεία αποστέλλει στην Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων πρέπει να μνημονεύονται τα στοιχεία του φορέα (έντυπο ή ηλεκτρονικό ΜΜΕ) που δημοσιοποίησε την έρευνα και την ημερομηνία δημοσίευσης ή ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της έρευνας.

3. ΜΑΡΤΥΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ – ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

α. Μάρτυρας κ. Θεόδωρος Χατζηπαντελής

Σύμφωνα με τον μάρτυρα κ. **Θεόδωρο Χατζηπαντελή, Πρόεδρο της Ελεγκτικής Αρχής Δημοσκοπήσεων**, εφόσον ζητηθεί από οποιονδήποτε φορέα ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο να διενεργηθεί έλεγχος σε κάποια δημοσκοπική εταιρεία, η Αρχή έχει την υποχρέωση να συστήσει σχετική επιτροπή για να διερευνήσει την υπόθεση. Η βασική υποχρέωση εξαντλείται στο να ελέγξει η Αρχή, αν μία έρευνα η οποία έχει δημοσιοποιηθεί, είναι συμβατή με αυτά τα οποία λέει και γενικά με τις επιστημονικές αρχές.

Σε ερώτηση της Βουλευτού της Νέας Δημοκρατίας κ. Παπακώστα, για το αν διενεργείται έλεγχος σε όλες τις δημοσκοπήσεις που λαμβάνουν χώρα, ο μάρτυρας απάντησε, ότι δεν είναι δυνατόν να γίνεται έλεγχος όλων των δημοσκοπήσεων, για οποιοδήποτε θέμα και αυτές αν γίνονται. Όταν κάποιος θέλει να γίνει έλεγχος μιας έρευνας, χωρίς να υπάρχει κανενός είδους περιορισμός σε αυτό, οποιοσδήποτε και να είναι, εφόσον προσφεύγει στην Επιτροπή και ζητά να γίνει έλεγχος αυτής της έρευνας, η Ελεγκτική Αρχή προχωρά στον ανάλογο έλεγχο. **Ο έλεγχος θα προχωρήσει μόνο κατόπιν κάποιας προσφυγής, όχι αυτεπαγγέλτως από την ίδια την Αρχή ή αυτομάτως για όλες τις δημοσκοπικές εταιρείες.** Συμπλήρωσε ακόμη, πως αν διαπιστωθεί η οποιαδήποτε παράβαση, η Αρχή δεν επιλαμβάνεται των όποιων κυρώσεων, παρά μόνον αποστέλλει το πόρισμα, αναλόγως με το που ανήκει η εταιρεία, αν επί παραδείγματι πρόκειται για μία εταιρεία που είναι στο μητρώο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ενημερώνεται το ΕΣΡ και αυτό κινεί και κάνει τις διαδικασίες που ορίζει σχετικά. Αν πρόκειται για μέλος της ΣΕΔΕΑ, προφανώς ενημερώνεται και η ΣΕΔΕΑ.

Σχετικά με το αν έχουν γίνει τα τελευταία τέσσερα χρόνια, έλεγχοι της Αρχής, κατόπιν καταγγελιών, ο μάρτυρας απάντησε πως υπήρξαν μερικοί, λιγότεροι από δέκα όλη αυτή την περίοδο. Στη συνέχεια, τα πορίσματα των ελέγχων μεταβιβάστηκαν στο ΕΣΡ.

Αναφορικά με την δημοσκοπική εταιρεία Opinion Poll, σύμφωνα με τα λεγόμενα του μάρτυρα, δεν υπήρξε, τουλάχιστον τα τελευταία δύομισι χρόνια, καμία απολύτως καταγγελία, για την εν λόγω δημοσκοπική εταιρεία ή για κάποια δημοσκόπηση που διενήργησε. Όπως τονίστηκε αρκετές φορές από τον μάρτυρα, εφόσον είχε υπάρξει καταγγελία προς την συγκεκριμένη δημοσκοπική εταιρεία, θα διενεργούνταν έλεγχος για την σχετική μέτρηση/ δημοσκόπηση την οποία θα είχε κάνει.

Σε ερώτηση του Βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ κ. Ραγκούση, για το αν θα έπρεπε να εξεταστεί ένα διαφορετικό θεσμικό πλαίσιο, πιο επαρκές που να δίνει περισσότερη διαφάνεια στο κομμάτι των δημοσκοπήσεων, ο κ. Χατζηπαντελής επισήμανε πως υπάρχει η δυνατότητα βελτιωτικών ρυθμίσεων, κάποιες από τις οποίες μπορεί να προτείνει και η ίδια η Αρχή προς αυτή την κατεύθυνση.

Στο κρίσιμο ζήτημα της ενδεχόμενης επιρροής της κοινής γνώμης από το αποτέλεσμα των δημοσκοπήσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν σε πολιτικά θέματα (π.χ. εκλογές), ο μάρτυς ανέφερε:

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς):

...Δηλαδή, επειδή κάποιος βλέπει ότι ο τάδε θα είναι πρώτος, το δείνα κόμμα θα κερδίσει, ο τάδε θα βγει δήμαρχος, δεν σημαίνει ότι παρασέρνεται και το κάνει. Γι' αυτό, λοιπόν, παγκοσμίως και στα συνέδρια που γίνονται της πολιτικής επιστήμης βλέπουμε ότι η επίδραση των ερευνών στην προσωπική μας συμπεριφορά, του καθενός και της καθεμιάς μας, είναι πολύ μικρή.

Μάλιστα κατά τη γνώμη του *International Political Science Association*, της *IPSA*, δηλαδή, που είναι η παγκόσμια εταιρεία πολιτικής επιστήμης. Έχει κατ' επανάληψη συζητηθεί στα διεθνή συνέδρια αυτό το πράγμα κι έχουμε βρει ότι η επίδρασή είναι ελάχιστη έως μηδενική. Όχι μόνο δεν καθορίζει... στον καθένα και την καθεμιά μας το ότι διαβάζουμε μια έρευνα και βλέπουμε ένα πράγμα λίγο του αλλάζει το αποτέλεσμα. Κατά μέσο όρο δε μηδέν.

Άρα, λοιπόν, τουλάχιστον από αυτήν την άποψη ως πολίτες, ως δημοκράτες σε αυτήν τη χώρα και στον κόσμο, δηλαδή, είμαστε μάλλον σίγουροι ότι το να βγάλει κανείς μια δημοσκοπήση και να την κατασκευάσει δεν θα τον οδηγήσει στην επιτυχία. Πιθανόν να τον οδηγήσει στο να ξοδέψει τα λεφτά του, αλλά στην επιτυχία δεν θα τον οδηγήσει. Αυτό για μένα προσωπικά, αν μου το επιτρέπετε, είναι κάτι ευτυχές.

Δηλαδή χαίρομαι πάρα πολύ που δεν είναι τέτοια η επίδραση των ερευνών. Αλλά βέβαια φυσικά διαμορφώνουν ένα κλίμα, βλέπουμε διάφορα πράγματα, δημιουργούν αντικείμενο συζήτησης στα μέσα ενημέρωσης. Αλλά κάνοντας μια έρευνα και βγάζοντας ένα ψεύτικο αποτέλεσμα, δεν κερδίζεις.

Συμπλήρωσε λέγοντας πως:

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς):

...δεν μπορεί μια έρευνα που θα κατασκευάσει κάποιος μόνη της να επιδράσει επί της κοινής γνώμης. Μετράμε και την ατομική συμπεριφορά, βλέπουμε τι συμβαίνει διεθνώς όχι μόνο στην Ελλάδα, και βλέπουμε ότι η επίδραση που ασκείται από τα μέσα ενημέρωσης ακόμα και από τα κοινωνικά δίκτυα είναι πάρα πολύ μικρή, σε σχέση με το αποτέλεσμα...

Αναφερόμενος στον έλεγχο που μπορεί να διενεργήσει η Αρχή, ο μάρτυς επεσήμανε, πως, εκείνο το οποίο ελέγχει, αφορά το αν είναι επιστημονικά άρτια αυτή η έρευνα, σύμφωνα με αυτά τα οποία δηλώνει. Από το νόμο άλλωστε, υποχρεούται να υπάρχει μία ταυτότητα της έρευνας, έτσι ώστε ο κάθε πολίτης που βλέπει μία έρευνα δημοσιοποιημένη ή την ακούει στο ραδιόφωνο ή την βλέπει στην τηλεόραση, να βλέπει μία ταυτότητα και να καταλαβαίνει τι συμβαίνει. Πιο συγκεκριμένα, υπογράμμισε πως οι εταιρείες υποχρεούνται να διατηρούν αρχείο που αφορά την εκάστοτε δημοσκόπηση, εάν αυτό πρόκειται για τηλεφωνική έρευνα – ακουστικό αρχείο, αν πρόκειται για έρευνα στο διαδίκτυο-ηλεκτρονικό αρχείο και τέλος αρχείο απαντήσεων σε ερωτηματολόγια, αν αφορά τέτοια έρευνα.

Ερωτώμενος αν τα πολιτικά κόμματα μπορούν να εργαλειοποιήσουν έρευνες, ο μάρτυς απάντησε πως μπορεί να προκύψει η ευρεία διάδοση ενός αποτελέσματος έρευνας, εάν αυτό επρόκειτο να είναι προς όφελος του εν λόγω κόμματος.

Στην ερώτηση του Βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ κ. Κόκκαλη, για το αν διερευνάται η μεροληπτικότητα της δημοσκόπησης από την Αρχή, ο μάρτυς ήταν σαφής ξεκαθαρίζοντας πως ελέγχεται η ακρίβεια και η ορθή προσαρμογή προς τους κανόνες δεοντολογίας, όσον αφορά τη διενέργεια, το ερωτηματολόγιο, κ.λπ. Τα υπόλοιπα θέματα, το αν δηλαδή μεροληπτεί επίτηδες κάποιος για κάτι ή αν προκαλείται κάτι, δεν μπορεί να ελεγχθεί και σύμφωνα με την γνώμη του, δεν μπορεί κανείς να το ελέγξει στην πραγματικότητα.

Πρόσθεσε ακόμα, πως αν κάποια εταιρία ενεργεί πέραν κάθε δεοντολογίας, είναι βέβαιο ότι πρέπει να είναι καταδικαστέα και θα έχει πολύ σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία της από εκεί και μετά. Συνεπώς, αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, αυτό μπορεί να ελεγχθεί, κατόπιν φυσικά κάποιας καταγγελίας.

β. Μάρτυρας κ. Αθανάσιος Κουτρομάνος

Σύμφωνα με τη μαρτυρία του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης κ. Αθανάσιο Κουτρομάνο:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς)

...επί των ημερών μου, επί πέντε περίπου έτη που είμαι στο ΕΣΡ, δεν υπήρξε καταγγελία...

Σε ερωτήσεις που υποβλήθηκε ο μάρτυρας ως προς τις ελεγκτικές και εποπτικές αρμοδιότητες του ΕΣΡ επί διενεργούμενων δημοσκοπήσεων προέκυψε ότι μόλις συστάθηκε η προβλεπόμενη εκ του νόμου αστική μη κερδοσκοπική Εταιρεία ελέγχου των δημοσκοπήσεων καταργήθηκε η μεταβατική ελεγκτική αρμοδιότητα του ΕΣΡ.

Η ελεγκτική εταιρεία, εάν κατά τον διενεργηθέντα έλεγχο διαπιστώσει παραβάσεις και παρατυπίες, υποχρεούται να προσκομίσει το καταδικαστικό πόρισμά της στο ΕΣΡ το οποίο επιβάλλει κυρώσεις. Αντίθετος ισχυρισμός περί μη άσκησης εποπτείας δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός, διότι εποπτεία, υπό την έννοια του Δημοσίου Δικαίου, δεν υφίσταται. **Συνεπώς, η κατηγορία και η διαπίστωση που διακινείται από το ΣΥΡΙΖΑ, ότι το ΕΣΡ δεν ασκεί τον εποπτικό του έργο, είναι ανυπόστατη καθώς το ΕΣΡ δεν έχει τέτοια αρμοδιότητα.** Η μόνη εκ του Νόμου υποχρέωση του ΕΣΡ είναι η τήρηση Μητρώου Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων στο οποίο κάθε φορέας ή επιχείρηση δημοσκόπησης της ημεδαπής πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο αυτό προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να αναλαμβάνει δημοσκοπήσεις ή κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση της κοινής γνώμης.

γ. Μάρτυρας κ. Δημήτριος Μαύρος

Σύμφωνα με τον κ. Δημήτριο Μαύρο, Αντιπρόεδρο της Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ),

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...η Ελλάδα έχει ένα από τα πιο αυστηρά πλαίσια παγκοσμίως, που διέπει την λειτουργία των εταιρειών δημοσκοπήσεων..

Αρμόδιοι φορείς για την διενέργεια των ελέγχων είναι (εσωτερικά) ο ίδιος ο ΣΕΔΕΑ, ο ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων), ο οποίος ελέγχει αν έχουν υλοποιηθεί όλα τα ερωτηματολόγια, αν έχουν τηρηθεί οι προδιαγραφές που έχει δώσει η εταιρεία ότι θα τηρήσει στον πελάτη. Διευκρίνισε ότι:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...Οι εξωτερικοί έλεγχοι διενεργούνται από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων και το ΕΣΡ και κάθε εταιρεία μέλος του ΣΕΔΕΑ, ελέγχεται δύο φορές το χρόνο, εκ των οποίων η μία είναι απροειδοποίητη, από ελεγκτή, ο οποίος προέρχεται από ανεξάρτητη εταιρεία...

Στο κατά πόσο υπάρχουν περιορισμοί στην ανάληψη δημοσίων έργων από μία εταιρεία δημοσκοπήσεων, ο μάρτυρας κατέθεσε ρητά και κατηγορηματικά ότι δεν απαγορεύεται από την κείμενη νομοθεσία, μια δημοσκοπική εταιρεία, ή μια θυγατρική αυτής, να παίρνει έργο από το δημόσιο τομέα. Συμπλήρωσε μάλιστα ότι στη χώρα μας οι μέσοι όροι είναι πολύ χαμηλότεροι σε σύγκριση με την ανάληψη έργων του Δημοσίου σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες σε αναλογία περίπου 5 προς 9 (Ελλάδα προς άλλες χώρες – μέλη της ΕΕ).

Τόνισε επιπλέον, ότι το σύνολο των εγγεγραμμένων μελών στο ΣΕΔΕΑ είναι είκοσι μία εταιρείες ανεξαρτήτως δημοσκοπήσεων, εκ των οποίων όλες (και όχι μία ή δύο) έχουν συναλλαγές με το Δημόσιο σημειώνοντας ότι:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...αυτό που έγινε με την Opinion Poll δεν ήταν κατ' εξαίρεση ούτε κάτι που συνέβη για πρώτη φορά στην ελληνική πραγματικότητα...

Απεναντίας τόνισε ότι είναι διεθνής πρακτική και δεν αντιβαίνει σε τίποτα να υπάρχουν αναθέσεις ή κρατικές εργασίες σε εταιρείες του κλάδου των δημοσκοπήσεων, αποκαλύπτοντας ότι γίνονταν κρατικές αναθέσεις από διάφορους κρατικούς φορείς επί ΣΥΡΙΖΑ.

Στο ερώτημα για το αν είχε δημοσιευθεί η ταυτότητα της έρευνας της Opinion Poll ο μάρτυρας κατέθεσε ότι:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...στο site που λέγεται «Μανιφέστο» είχε δημοσιευθεί ταυτότητα της επίμαχης έρευνας της Opinion Poll για την οποία εγκαλείται η εταιρεία από τον ΣΥΡΙΖΑ...

Συνεπώς, σύμφωνα με τον μάρτυρα, τουλάχιστον σε ένα μέσο είχε δημοσιευθεί ταυτότητα και σε κάθε περίπτωση, όπως ανέφερε:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...δεν ευθύνεται μια εταιρεία δημοσκοπήσεων, αν κάποια από τα μέσα ενημέρωσης δεν αναφερθούν στην ταυτότητα και στο δείγμα και απλά βάλουν το τελικό αποτέλεσμα...

Σύμφωνα με τον κ. Μαύρο η συγκεκριμένη έρευνα:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...ελέγχθηκε μέχρι του σημείου των σταθμίσεων και στο κομμάτι συλλογής στοιχείων η εταιρεία ήταν σωστή...

ενώ η γενική εικόνα του για την Opinion Poll είναι ότι πρόκειται για μια «απολύτως «ορατή» εταιρεία του κλάδου των δημοσκοπήσεων κοινής γνώμης.

Όσον αφορά το πλαίσιο διενέργειας μίας δημοσκόπησης, ο μάρτυρας το περιέγραψε καταθέτοντας ότι:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...οι διενεργούντες μία δημοσκόπηση, ελέγχονται από supervisors, από ελεγκτές και από supervisors που κάνουν και συνακρόαση και ταυτόχρονη παρακολούθηση της οθόνης, για να μπορούν να βλέπουν τι λέει ο ερωτώμενος και τι γράφει ο ερευνητής... και συνεπώς προέκυψε ότι οι έλεγχοι δεν μόνο αριθμητικοί αλλά και ποιοτικοί.

Ο μάρτυς υπήρξε κατηγορηματικός στο ότι:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...δεν έχει αποδειχθεί ποτέ τίποτα και εκ των έσω ότι οι εταιρείες τουλάχιστον που είναι στο ΣΕΔΕΑ δεν έχουν καμία διάθεση, δεν έχουν κίνητρο, να μπουν στη διαδικασία να χειραγωγήσουν κανέναν...

συμπληρώνοντας πως:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...δεν έχει υποπέσει στην αντίληψή μου ότι υπήρξε πουθενά δόλος προσπάθειας πραγματικής χειραγώγησης...

Ο μάρτυρας υπήρξε ιδιαίτερα κατατοπιστικός όσον αφορά το πλαίσιο ελέγχου που εκτελεί ο ΠΕΣΣ, καταθέτοντας ότι ο τελευταίος ελέγχει κατά πόσο οι προδιαγραφές της έρευνας, σε σχέση με αυτό το οποίο υλοποιήθηκε, αν είναι σωστές, αν ανταποκρίνονται και δεν υπάρχουν σφάλματα στον αριθμό ερωτηματολογίων και τον τρόπο διενέργειας των συνεντεύξεων.

Συμπλήρωσε ακόμη ότι δεν υπήρχε τέτοιο σφάλμα στην έρευνα της Opinion Poll και μάλιστα ότι υπάρχει βεβαίωση ότι ελέγχθηκε από τον ΠΕΣΣ και ήταν σωστή.

Στο κρίσιμο ερώτημα για το αν Opinion Poll διενεργούσε δημοσκοπήσεις με αντιδεοντολογικό τρόπο, προκειμένου να παρέχει πολιτικά οφέλη στην κυβέρνηση ο κ. Μαύρος ήταν απολύτως σαφής:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...δεν έχει πέσει στην αντίληψή μου, ότι η «Opinion Poll» διενεργεί δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας προκειμένου να παρέχει πολιτικά οφέλη στην Κυβέρνηση και να χειραγωγήσει κακώς, με τρόπους οι οποίοι δεν είναι σύλλημοι, την κοινή γνώμη...

Υποστήριξε ότι, την ίδια περίοδο, και άλλες δημοσκοπικές εταιρείες έβγαζαν παραπλήσια ποσοστά και στη Νέα Δημοκρατία και στον ΣΥΡΙΖΑ διευκρινίζοντας πως:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...το γεγονός ότι δεν γράφτηκε ο εντολέας στην επίμαχη έρευνα, δεν επηρεάζει καθόλου το αποτέλεσμα της δημοσκόπησης ούτε αποδεικνύει ότι η δημοσκόπηση αυτή έγινε προκειμένου να χειραγωγήσει την κοινή γνώμη...

...

...δεν επηρεάζει το αν θα γράψεις ποιος είναι ο πελάτης την ουσία της υλοποίησης της έρευνας. Δεν σημαίνει ότι παραποιήθηκαν στοιχεία, επειδή δεν γράφτηκε ο πελάτης, απλά είναι τυπική παράβαση...

Επικαλούμενος την πολύχρονη πείρα του από τον χώρο των εταιρειών δημοσκοπήσεων, κατέθεσε ότι έχει αποδειχθεί στατιστικά ότι οι εταιρείες δημοσκοπήσεων δεν μπορούν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη. Επιπλέον δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο το οποίο να απαγορεύει σε έναν δημοσκόπο να αρθρογραφεί, παραθέτοντας μάλιστα τα παραδείγματα των κ. κ. Μαραντζίδη και Ηλία Νικολακόπουλου, οι οποίοι έχουν αρθρογραφήσει πολλές φορές υπέρ συγκεκριμένης πολιτικής κατεύθυνσης.

Ερωτηθείς για τις εταιρείες Vox Pop και Bridging Europe ο κ. Μαύρος ανέφερε πως:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...έχουν υπάρξει στο παρελθόν περιπτώσεις εταιρειών οι οποίες ξεκίνησαν σε μία προεκλογική περίοδο την «καριέρα» τους... (αναφερόμενος στην περίπτωση της Vox Pop)

συμπληρώνοντας ότι δεν είναι σύνηθες φαινόμενο, αλλά είναι υπαρκτό.

Ειδικότερα και όσον αφορά την εταιρεία Vox Pop, κατέθεσε ότι η εν λόγω εταιρεία:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς):

...δεν ήταν μέλος στο ΣΕΔΕΑ, την διηύθυνε ο κ. Σκλιάς που ήταν υποψήφιος με τον ΣΥΡΙΖΑ και όταν της ζητήθηκε να ελεγχθεί με καταγγελία αρνήθηκε επί τρεις μήνες να ελεγχθεί...

Περαιτέρω, η Bridging Europe, που έκανε δημοσκοπήσεις και για το ΧΩΝΙ και για την ΑΥΓΗ, δεν είχε στοιχεία επικοινωνίας (διεύθυνση και τηλέφωνο) και δεν ήταν μέλος του ΕΣΡ. Συνεπώς, η συγκεκριμένη εταιρεία είχε το δικαίωμα να διενεργήσει δημοσκοπήσεις αλλά όχι να τις δημοσιεύει.

Ολοκληρώνοντας την κατάθεσή του υποστήριξε επίσης ότι υπάρχει μια συστηματικότητα από τη πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ για άσκηση κριτικής προς τις δημοσκοπήσεις. Τέλος, η συγκεκριμένη έρευνα της Opinion Poll δεν συνιστούσε έκπληξη καθώς ήταν συνεπής με το τι έβγαζε η χρονοσειρά των μετρήσεων της.

Συμπερασματικά, κατά τον μάρτυρα, δεν προκύπτει ότι η Opinion Poll διενεργούσε δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας προκειμένου να παρέχει πολιτικά οφέλη στην Κυβέρνηση και να χειραγωγεί την κοινή γνώμη. Ήταν κατηγορηματικός στο ότι δεν υπήρχε κανένας δόλος χειραγώγησης της κοινής γνώμης εκ μέρους της εταιρείας. Προς επίρρωση του ισχυρισμού του, σημείωσε ότι, την ίδια περίοδο, άλλες δημοσκοπικές εταιρείες έβγαζαν παραπλήσια ποσοστά και στη Νέα Δημοκρατία και στον ΣΥΡΙΖΑ και τις ίδιες διαφορές, ενώ ειδικότερα η εν λόγω έρευνα ήταν συνεπής και με την χρονοσειρά των μετρήσεων της Opinion Poll.

Άξιο μνείας επίσης τυγχάνει και το γεγονός ότι ο μάρτυρας επικαλούμενος τα διδάγματα της κοινής πείρας υποστήριξε ότι, όπως έχει αποδειχθεί στατιστικά, οι εταιρείες δημοσκοπήσεων δεν έχουν την δυνατότητα να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη. Κατέθεσε δε, ότι δεν υπάρχει καμία διάταξη που να απαγορεύει σε μία εταιρεία δημοσκοπήσεων να παίρνει έργο από τον δημόσιο τομέα και σημείωσε ότι το σύνολο των εγγεγραμμένων εταιρειών δημοσκοπήσεων στο ΣΕΔΕΑ έχουν συναλλαγές με το Δημόσιο.

Ως εκ τούτου, αυτό που έγινε με την Opinion Poll δεν ήταν κατ' εξαίρεση, ούτε κάτι που συνέβη για πρώτη φορά αλλά η συνήθης πρακτική και βέβαια κατέθεσε ότι γίνονταν αναθέσεις από διάφορους κρατικούς φορείς και επί ΣΥΡΙΖΑ.

Στο ζήτημα της μη αναγραφής του εντολέα στην επίμαχη έρευνα, ο κ. Μαύρος κατέθεσε, σε επίπεδο γενικής τοποθέτησης, ότι αυτό αποτελεί μία τυπική και μόνο παράβαση που δεν επηρεάζει καθόλου το πραγματικό μέγεθος των εξαχθέντων αποτελεσμάτων και την ουσία της δημοσκόπησης. Επισήμανε πως, εάν κάποιο Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης περιοριστεί μόνο στην δημοσίευση των αποτελεσμάτων

μίας έρευνας και δεν δημοσιεύσει την ταυτότητά της (αν και αυτή βρίσκεται στην διάθεσή του ως συγκοινοποιηθείσα μαζί με την έρευνα), τότε αυτό δεν συνιστά λόγο ευθύνης της εταιρείας δημοσκοπήσεων. Στην περίπτωση της προς διερεύνηση δημοσκοπήσης της Opinion Poll αυτό δεν ισχύει. Η ταυτότητα της συγκεκριμένης έρευνας δημοσιεύτηκε σε τουλάχιστον ένα μέσο και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα «Μανιφέστο».

δ. Μάρτυρας κ. Ιωάννης Σκλίας

Από την κατάθεση του ως άνω μάρτυρα, αλλά και το αποδεικτικό υλικό που κατατέθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή προκύπτει ότι η **Vox Popular Analysis**, ήταν μια μονοπρόσωπη ΙΚΕ, ενός φοιτητή και συνεργάτη του Βουλευτή Χριστόφορου Βερναρδάκη και υποψήφιου Βουλευτή με τον ΣΥΡΙΖΑ, κ. Ιωάννη Σκλία. Η εταιρεία είχε μοναδικό εργαζόμενο τον ίδιο.

Η εν λόγω ΙΚΕ δεν ήταν μέλος ούτε του ΣΕΔΕΑ ούτε της ESOMAR. Η εταιρεία διενεργούσε υποτυπώδεις διαδικτυακές δημοσκοπήσεις χαμηλού προϋπολογισμού, βασισμένες σε ένα διεθνές λογισμικό, χωρίς call center. Όταν της ζητήθηκε ο έλεγχος μιας «δημοσκοπήσής» της, που δημοσιεύθηκε, μετά από αίτημα-καταγγελία του κ. Δ. Αλικάκου, αρνήθηκε, με πρόφαση τη μετακόμισή της και, εν τέλει, ο έλεγχος ουδέποτε διενεργήθηκε. Συνεπώς η αξιοπιστίας της ουδέποτε πιστοποιήθηκε.

Στην κατάθεση του, ο ως άνω μάρτυρας, δήλωσε πολιτικός και κοινωνικός αναλυτής. Σπούδασε πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Κρήτης στο Ρέθυμνο και έκανε μεταπτυχιακό στο Έσσεξ, ενώ δεν ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό του στο ΑΠΘ. Την συστατική επιστολή του για το Έσσεξ την έδωσε ο καθηγητής του κ. Χ. Βερναρδάκης.

Ο μάρτυρας δήλωσε ότι έχει εργαστεί σε διάφορα ινστιτούτα και ασχολείται επαγγελματικά με την έρευνα περίπου πέντε έτη. Είναι κομματικό μέλος του ΣΥΡΙΖΑ και υποψήφιος βουλευτής του, στις Εθνικές Εκλογές του 2015 οι οποίες διενεργήθηκαν με λίστα.

Η εταιρεία Vox Popular Analysis δημιουργήθηκε στις 3-5-2018 και ολοκλήρωσε τις δραστηριότητές της τον Ιανουάριο του 2020. Σύμφωνα με τον μάρτυρα, η Vox Pop ήταν μια startup εταιρεία που δεν πήρε ποτέ επιδότηση, δεν είχε εργαζόμενους και διεξήγαγε διαδικτυακές έρευνες μέσω της πλατφόρμας SurveyGismo που βρίσκεται στην Αμερική.

Ο μάρτυρας κατέθεσε πως δεν γνωρίζει αν η συγκεκριμένη πλατφόρμα είναι πιστοποιημένη αλλά γνωρίζει ότι τη χρησιμοποιούν μεγάλες εταιρείες που κάνουν δημοσκοπήσεις. Κατά τη διεξαγωγή των ερευνών του τηρούσε τις διαδικασίες και τον κώδικα δεοντολογίας της Esomar.

Κατέθεσε πως δεν ήθελε να κλείσει η εταιρεία καθώς τα έσοδα από αυτή ήταν το μόνο εισόδημά του, όπως όμως υποστήριξε, από τις ευρωεκλογές του 2019 και μετά δημιουργήθηκαν συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού καθώς η εταιρεία του δέχτηκε μια επίθεση, που ξεπερνούσε τα όρια της κριτικής από μερίδα του Τύπου. Ο ίδιος προσπάθησε να την διατηρήσει και συμβουλευτήκε πολλούς ανθρώπους από τον χώρο του μάρκετινγκ και της διαφήμισης που γνώριζε και οι περισσότεροι του συνέστησαν να μην συνεχίσει.

Σύμφωνα με τον μάρτυρα, σκοπός της εταιρείας ήταν η εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων στον χώρο των ερευνών προκειμένου να βρεθούν σε μεθοδολογικά ζητήματα για τα οποία υπήρχαν κάποιες αστοχίες των εταιρειών δημοσκοπήσεων να προβλέψουν αποτελέσματα την περίοδο 2010 - 2020. Αυτό ήταν ένα πρόβλημα που δεν ήταν μόνο ελληνικό αλλά σύμφωνα με το μάρτυρα έχει απασχολήσει όλο τον κλάδο σε όλο τον κόσμο.

Κατά τον μάρτυρα, οι αστοχίες αφορούσαν κυρίως περιπτώσεις που τα αποτελέσματα δημοσκοπήσεων είχαν αποκλίσεις που ξεπερνούσαν τα όρια του στατιστικού λάθους. Η αναζήτηση αυτών των λύσεων είχε ξεκινήσει από το 2015, από ομάδα εργασίας για την οποία ο μάρτυρας δεν θέλησε να απαντήσει για το ποια ήταν τα άλλα μέλη της.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Ας πούμε εγώ.

Σύμφωνα με το μάρτυρα, η ομάδα ήταν ο ίδιος!

Στο ερώτημα αν στην ομάδα ήταν και ο κ. Βερναρδάκης, τον οποίο είχε καθηγητή, ο μάρτυς δεν απάντησε. Ωστόσο, ο κ. Σκλίας ζήτησε πολλές φορές τη βοήθεια του πάνω στα μεθοδολογικά ζητήματα. Ανέφερε πως είχε συχνές συναντήσεις με τον κ. Βερναρδάκη όταν ήταν Υπουργός Επικρατείας, στο Μέγαρο Μαξίμου για μεθοδολογικά ζητήματα. Καθηγητής του μάρτυρα, για τον οποίο μίλησε με τα καλύτερα λόγια, ήταν και ο μάρτυρας κ. Χατζηπαντελής.

Σύμφωνα με τον κ. Σκλία, η ομάδα που επεξεργαζόταν τα μεθοδολογικά ζητήματα ήταν μια μη στατική ομάδα:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Κόσμος ερχόταν και έφευγε...

...Ακόμα και τώρα συζητάμε με πολλούς ανθρώπους του χώρου, καθηγητές πανεπιστημίου, συμφοιτητές μου κ.λπ. Άρα δεν έχει νόημα να σας πω ακριβώς εάν σε αυτήν την ομάδα υπήρχε ο τάδε ή ο οποιοσδήποτε...

Ο μάρτυρας ανέφερε πως στον 1,5 χρόνο λειτουργίας της, η εταιρεία διεξήγαγε τουλάχιστον 30-40 δημοσκοπήσεις. Από αυτές δημοσιεύτηκαν 6 ή 7. Οι πελάτες του ήταν υποψήφιοι δήμαρχοι, πολιτικά κόμματα, υποψήφιοι ευρωβουλευτές, υποψήφιοι περιφερειάρχες, ινστιτούτα. Ανέφερε πως δεν μπορεί να δώσει ονόματα πελατών του στην Επιτροπή αλλά θα προσκομίσει ενδεικτικά κάποια παραστατικά, τα οποία ουδέποτε έφερε εις γνώση της επιτροπής τελικώς.

Σε σχετική ερώτηση περί του τζίρου της εταιρείας ο κ. Σκλιάς απάντησε πως δεν είναι σίγουρος αλλά τον υπολογίζει από 30.000 - 50.000 ευρώ.

Η εταιρεία δεν ήταν μέλος του ΣΕΔΕΑ και της ESOMAR καθώς σύμφωνα με τον μάρτυρα δεν ήταν νομικά απαραίτητο για να λειτουργήσει. Μέλος της Esomar ήταν ο ίδιος ο κ. Σκλιάς, όπως κατέθεσε. Σε άλλη ερώτηση κατέθεσε ότι τελικά είναι μέλος της της Young ESOMAR Society. Δεν θυμόταν ποιος τον σύστησε για να τον εγγράψουν στην Young Esomar Society και ως εκ τούτου θα μπορούσε να τον είχε συστήσει ο κ. Βερναρδάκης. Μια εταιρεία (πολιτικών και κοινωνικών ερευνών) μπορεί να λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα χωρίς να είναι μέλος του ΣΕΔΕΑ, Esomar.

Η εταιρεία ήταν εγγεγραμμένη στο Μητρώο Εταιριών Δημοσκοπήσεων και Ερευνών Αγοράς του ΕΣΡ. Ο μάρτυρας κατέθεσε ότι η εταιρεία έστελνε τα στοιχεία κάθε δημοσιευμένης έρευνας στο ΕΣΡ. Όπως διευκρίνισε, για όλες τις δημοσιευμένες έρευνες προηγουμένως είχαν σταλεί προηγουμένως τα απαραίτητα παραστατικά στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Ο μάρτυς ανέφερε πως είπε υπήρχε πρόθεση η εταιρεία του να γίνει μέλος του ΣΕΔΕΑ αλλά δεν το πραγματοποίησε α) λόγω κόστους που δεν μπορούσε να καλυφθεί, του οποίου το ύψος δεν θυμόταν τη στιγμή που ρωτήθηκε και β) επειδή η μη εγγραφή στο ΣΕΔΕΑ δεν σταματά κανέναν από το να ζητήσει κάποιον έλεγχο για μία οποιαδήποτε δημοσκόπηση.

Σε σχετική ερώτηση κατέθεσε ότι κάποιος ζήτησε να γίνει έλεγχος στην εταιρεία του από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων γιατί αμφισβητήθηκε η αξιοπιστία της πρώτης έρευνας που δημοσίευσε η Voxpop αλλά η εταιρεία δεν ελέγχθηκε τελικά λόγω «παρόδου προθεσμίας».

Τον έλεγχο ζήτησε ο κ. Δ. Αλικάκος, εκπρόσωπος της διαδικτυακής εφημερίδας Ellinika Hoaxes για την δημοσκοπήση που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Documento τον Ιούλιο του 2018.

Ο ίδιος δεν θυμόταν πότε ακριβώς του εστάλη η σχετική σύμβαση για να την υπογράψει προκειμένου να διενεργηθεί ο έλεγχος, θυμάται όμως ότι του εστάλη για την πρώτη έρευνα που δημοσίευσε η Voxpop (σελ. 203). Όπως αποδείχτηκε από τη διαδικασία ο έλεγχος ζητήθηκε να γίνει για την έρευνα που διεξήγαγε η Voxpop από 22 έως 28/6/2018 και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Documento στις 8/7/2018.

Ο μάρτυρας υπέγραψε το συμφωνητικό για να διενεργηθεί ο έλεγχος πολύ μεταγενέστερα και συγκεκριμένα στις 13-11-2018. Η εταιρεία, κατά δήλωσή του, δεν ελέγχθηκε άμεσα γιατί όταν του εστάλη το αίτημα για να γίνει ο έλεγχος από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων, η εταιρεία βρισκόταν σε μια μετάβαση έδρας, από τον Πειραιά πήγαινε στο Ελληνικό. Επειδή ο έλεγχος γίνεται στην έδρα της εταιρείας, ο κ. Σκλίας ζήτησε από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων, μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταφοράς έδρας να του δοθεί ένα χρονικό διάστημα πριν να υπογράψει τη σχετική σύμβαση. Όταν τελικά έγινε η αλλαγή έδρας και οικείας ΔΟΥ, δηλαδή περίπου 4 μήνες μετά, σύμφωνα με έγγραφο της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων, που ωστόσο αμφισβητεί ο μάρτυρας, πήγε και υπέγραψε τη σύμβαση για τη διενέργεια ελέγχου.

Ωστόσο ο έλεγχος δεν έγινε, αν και σύμφωνα με το έγγραφο που προσκόμισε ο μάρτυρας και το υπογράφει ο Πρόεδρος της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων, κ. Ηλίας Νικολακόπουλος: «Στις 13 Νοεμβρίου του 2018 ο εκπρόσωπος της εταιρείας Voxpop υπέγραψε τη σχετική σύμβαση. Αν και έχει παρέλθει εύλογο χρονικό διάστημα...» και συνεχίζει «...Η επιτροπή αποφάσισε να προχωρήσει σε διαδικασία ελέγχου έτσι ώστε να μην δημιουργηθούν οποιεσδήποτε υπόνοιες σχετικά με την μεροληπτική αντιμετώπιση και να μεταφερθεί η συζήτηση σε άγωνα αντιπαράθεση περί της ερμηνείας του ευλόγου».

Σε σχετική ερώτηση περί «άγονης αντιπαράθεσης περί της ερμηνείας του ευλόγου» ο κ. Σκλίας κατέθεσε ότι ο ίδιος αμφισβήτησε την έννοια του εύλογου γιατί ήθελε να ελεγχθεί αλλά χρειαζόταν χρόνο για να τελειώσει τις διαδικασίες αλλαγής έδρας και ακόμα δεν μπορεί να καταλάβει γιατί δεν έγινε έλεγχος, ο οποίος σύμφωνα με έγγραφο του κ. Νικολακοπούλου προς το ΕΣΡ θα προχωρούσε.

Επίσης ανέφερε ότι δεν έχει μπορέσει να καταλάβει γιατί ο κ. Μαύρος, στην κατάθεσή του ως αντιπρόεδρος του ΣΕΔΕΑ, είπε ότι κ. Σκλίας αρνήθηκε τον έλεγχο παρά το σχετικό mail που του έστειλε.

Ο κ. Σκλίας ανέφερε πως σε ηλεκτρονικό μήνυμα που κοινοποίησε στον κ. Μαύρο στις 14/11/2018 τον ευχαριστούσε για την επανενεργοποίηση της διαδικασίας

ελέγχου και του δήλωνε την ιδιαίτερη εκτίμησή του για αυτή του τη στάση και δήλωνε τη διαθεσιμότητά του για οτιδήποτε περαιτέρω χρειαστεί ή για ό,τι προκύψει στη συνέχεια της διαδικασίας.

Ο μάρτυρας τόνισε ότι ο ίδιος ζήτησε έλεγχο και για άλλη δημοσκοπήση που έκανε, από 5/8/2018 έως 8/8/2018 καθώς η εταιρεία του από δημιουργίας της δέχτηκε επίθεση, κατά την άποψή του επικοινωνιακή. Ζήτησε να ελεγχθεί, σύμφωνα με τα λεγόμενά του, από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων για να υπερασπιστεί τη δουλειά του.

Σε σχετική ερώτηση για το αντικείμενο των δύο υπό συζήτηση δημοσιευμένων δημοσκοπήσεων ο μάρτυρας δήλωσε ότι δεν θυμόταν το αντικείμενο της δημοσκοπήσης του Ιουλίου του 2018, καθώς δεν ήταν η πρώτη δημοσκοπήση που δημοσίευε.

Μετά από επίμονες ερωτήσεις, ο μάρτυρας ανέφερε πως είχε την εντύπωση ότι η πρώτη δημοσκοπήση για την οποία ζητήθηκε να γίνει έλεγχος αφορούσε πολιτικές τάσεις.

Σε ερωτήσεις της κ. Παπακώστα για το ίδιο θέμα ο μάρτυρας θυμήθηκε ότι αφορούσε τη διαφορά στην πρόθεση ψήφου μεταξύ ΝΔ – ΣΥΡΙΖΑ και ήταν περίπου 5,6 υπέρ της ΝΔ και με την αναγωγή θα ανέβαινε.

Αν και η μνήμη του μάρτυρα ήταν ιδιαίτερα ασθενής όσον αφορά τη δική του δημοσκοπήση, εν τούτοις θυμήθηκε «τις δημοσκοπήσεις εκείνης εποχής» και συγκεκριμένα «οι αποκλίσεις που είχαν τουλάχιστον τρεις εταιρείες ήταν σχεδόν ταυτόσημες. «Μπορώ να θυμηθώ κάποιες δημοσκοπήσεις εκείνης της εποχής», ανέφερε.

Στις 3-10-2018 η Γραμματεία του ΣΕΔΕΑ στέλνει ηλεκτρονικό μήνυμα στον μάρτυρα, που τον ενημερώνει ότι δεν γίνει θα έλεγχος για τη 2^η δημοσκοπήση που δημοσίευσε γιατί η εταιρεία του δεν υπέγραψε τη σχετική σύμβαση, ως όφειλε, για τον έλεγχο της δημοσκοπήσης που δημοσίευσε το Documento 8/7/2018.

Στη συνέχεια, στις 13-11-2018, ο Πρόεδρος του ΣΕΔΕΑ. Ηλίας Νικολακόπουλος, στέλνει επιστολή προς το ΕΣΡ, την οποία κοινοποιεί στον Αντιπρόεδρο του ΔΣ ΣΕΔΕΑ κ. Μαύρο, με την οποία ενημερώνει ότι θα γίνει τελικά ο έλεγχος για τη δημοσκοπήση της Vox Pop, αν και λόγω παρόδου της εύλογης προθεσμίας, όσον αφορά το στοιχείο της επικαιρότητας, ενδέχεται να είναι αλυσιτελής και ότι το προηγούμενο έγγραφο που τους είχε στείλει δεν ισχύει.

Σε σχετική ερώτηση, ο κ. Σκλίας απάντησε ότι δεν γνώριζε τον κ. Ηλία Νικολακόπουλο:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΛΙΑΣ (Μάρτυς):

...Δεν είχα επικοινωνήσει ποτέ με τον κ. Νικολακόπουλο μέχρι τη στιγμή που μπήκα στο ΣΕΔΕΑ και ζήτησα να υπογράψω τη σύμβαση. Δεν τον είχα ξαναδεί ποτέ στη ζωή μου...

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ κ. Ραγκούσης προέβη σε σχετική ενημέρωση του κ. Σκλία, «-γιατί σας αφορά προσωπικά αυτό σαν πρώην εταιρεία, μια που είπατε ότι την έχετε κλείσει τώρα την εταιρεία- πρέπει να σας πω ότι οι μεν εκπρόσωποι του ΣΕΔΕΑ -αν δεν κάνω λάθος- είπαν ότι είχαν ζητήσει κάτι τέτοιο να κάνει το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και ο κ. Χατζηπαντελής και ο κ. Μαύρος, ο δε Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, όπως διάβασα ακριβώς στα Πρακτικά της κατάθεσής του, όταν ήρθε στην Επιτροπή μας, δήλωσε ότι από το 2016 δεν έχει φτάσει στα χέρια του, άρα και στα χέρια του ΕΣΡ, όσο αυτός γνωρίζει, καμία καταγγελία για εταιρεία δημοσκοπήσεως» προκειμένου να τον διευκολύνει για να αποσαφηνιστεί στο μάρτυρα το νόημα των ερωτήσεων της κας Παπακώστα και να μπορέσει να απαντήσει εάν το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης τον κάλεσε κάποια φορά για οποιουδήποτε τύπου έλεγχο, που μπορεί είτε το ίδιο αυτεπάγγελτα να ζητήσει είτε γιατί το ζήτησε ο ΣΕΔΕΑ.

Ο μάρτυρας επιβεβαίωσε τον κ. Ραγκούση λέγοντας ότι και ο ίδιος άκουσε και δεν είναι η πρώτη φορά ότι η εταιρεία VOXPOP ANALYSIS παραπέμφθηκε στο ΕΣΡ αλλά ο ίδιος δεν έχει τη δυνατότητα να έχει μεγάλη πρόσβαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για να υπερασπιστεί τον εαυτό του ή την εταιρεία του.

Ωστόσο, σύμφωνα με την κατάθεση του κ. Μαύρου στις 15-12-2021, ο ΣΕΔΕΑ είχε στείλει καταγγελία για την Voxpop και την Bridging Europe στο ΕΣΡ . Άλλωστε, όπως αποδεικνύεται από το από 5.10.2018 έγγραφο της Ελεγκτικής Εταιρείας Δημοσκοπήσεων προ το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, τελικά είχε αποσταλεί προς το ΕΣΡ σχετικό αίτημα προκειμένου αυτό να προβεί σε σχετικές ενέργειες επιβολής κυρώσεων, καθώς ο ελεγχόμενος κ. Σκλίας, παρά την σχετική επιστολή που του είχε αποσταλεί από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων στις 25.7.2019 αλλά και τις επανειλημμένες οχλήσεις μέχρι στις 5.10.2018, δεν είχε υπογράψει την σχετική σύμβαση συμφωνίας για έλεγχο. Συνεπώς και αυτός ο ισχυρισμός του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και του ιδίου του μάρτυρα του κ. Σκλία ήταν παντελώς ψευδείς.

Ο κ. Ραγκούσης, καλυμμένος από την κίνηση του κ. Σκλία («Ειλικρινά μετά από αυτό το έγγραφο, νομίζω ότι δεν έχω καμία διάθεση να κάνω καμία άλλη ερώτηση στον κ. Σκλία) αισθάνθηκε την ανάγκη να κάνει ένα ακόμη ερώτημα για λόγους ισότητας

(«γιατί το έκανα και για την περίπτωση της Opinion Poll») και αφού εξήρε τον μάρτυρα («Εγώ πραγματικά σας λέω –για να μην πω ότι σας τιμά, γιατί το θεωρώ υποχρέωσή σας- ότι κάνατε το καθήκον σας. Κάθε ένας που έχει μία εταιρεία και θεωρεί ο ίδιος ότι θίγεται η τιμή και η υπόληψη της εταιρείας, η φήμη της, που είναι όλη η περιουσιακή του κατάσταση κάτι τέτοιο, αυτό πρέπει να κάνει. Ο ίδιος να πηγαίνει και να λέει, ελάτε εδώ, άκουσα ότι μου ζητήσαν τον έλεγχο, το κάνανε; Και υπό αυτήν την έννοια, νομίζω ότι κάνατε πάρα πολύ σωστά με γνώμονα το συμφέρον και το προσωπικό και της πρώην εταιρείας σας, κύριε Σκλίας. Αυτή είναι μία δική μου πεποίθηση, γι' αυτό και το αναφέρω») ρώτησε αν ο κ. Σκλίας είχε και άλλες εταιρείες, εκτός αυτής των δημοσκοπήσεων και ερευνών αγοράς, που να έχει πάρει έργα με απευθείας ανάθεση από το ελληνικό δημόσιο.

Ο κ. Σκλίας απάντησε ότι αντικείμενο της εταιρείας του είναι μόνο οι έρευνες και ουδέποτε έχει συμβληθεί με το ελληνικό δημόσιο. Ωστόσο σε σχετικό ερώτημα του κ. Δ. Μαρκόπουλου απάντησε όσον αφορά τις κρατικές αναθέσεις ότι είχε μια ανάθεση που ήταν αίτημα προμήθειας αγαθών υπηρεσιών κ.λπ. από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης, ύψους 3.500 ευρώ χωρίς ΦΠΑ και διαθέτει το σχετικό τιμολόγιο.

Κατόπιν παρότρυνσης του κ. Ραγκούση ο μάρτυρας διευκρινίζει για τη συγκεκριμένη σύμβαση ότι, όχι μόνο «έχω κάνει διάφορες επεξεργασίες στην τοπική αυτοδιοίκηση για νομικά θέματα, για θέματα αρμοδιοτήτων, για εκλογικό νόμο κ.λπ. Πάρα πολλές επεξεργασίες. Είμαστε εταιρεία που κάνει διαδικτυακές δημοσκοπήσεις. Αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να παίρνουμε μεγάλα δείγματα και να μπορούμε να βλέπουμε σε ειδικούς τόπους ειδικά ζητήματα. Η ΕΕΤΑΑ εκείνη την περίοδο ήθελε να δει μια σύνδεση του ΕΣΠΑ με διάφορα άλλα ...»

Ο κ. Σκλίας σε σχετικό ερώτημα του κ. Δ. Μαρκόπουλου για το αν έχει τιμολογήσει τις συνεργασίες του με μέσα μαζικής ενημέρωσης, μέσα τα οποία έχει περιλάβει στις ταυτότητες ως τους αναθέτοντες αυτές τις μετρήσεις απάντησε θετικά και δήλωσε ότι θα υποβάλλει τα τιμολόγια στην επιτροπή, τα οποία ουδέποτε τελικώς προσκόμισε.

Ο κ. Δ. Μαρκόπουλος ρώτησε αν είχαν υπάρξει μετρήσεις της Voxpop, οι οποίες έδιναν σε σημαντικά διαστήματα της πολιτικής της προηγούμενης μάχης, πριν τις εθνικές εκλογές και τις ευρωεκλογές, διαφορές της τάξεως της μιάμισης, των δύο ή των τρεισήμισι μονάδων και αν έπεσαν μέσα με βάση το τελικό αποτέλεσμα που ήταν 9 μονάδες διαφορά υπέρ της Ν.Δ. Ο κ. Σκλίας απάντησε πώς το ζήτημα δεν είναι η διαφορά αλλά οι τάσεις και ναι στο ποσοστό της Νέας Δημοκρατίας η διαφορά ήταν άλλη αλλά εκτιμά ότι ήταν ακριβέστεροι από όλες τις υπόλοιπες εταιρείες.

Παρά την γενικά ασθενή του μνήμη κατά τη διάρκεια της κατάθεσης του, ο μάρτυρας, όσον αφορά τις έρευνες εκείνης της περιόδου, θυμάται τελικά αρκετά: «Για

παράδειγμα, η τελευταία έρευνα που δημοσιεύθηκε στο *Documento* είχε τον ΣΥΡΙΖΑ στο 25,5% στην κατώτερη του τιμή και τη Νέα Δημοκρατία στο 33,1%. Έκανα ειδική αναφορά στο σημείωμα προς την εφημερίδα *Documento*, το οποίο, προς τιμήν της, η εφημερίδα το έγραψε, ότι η διαφορά θα μπορούσε να ήταν και 7,6% και 8%. Σε άλλο σημείωμά μου έκανα προσπάθεια να βρω την πιθανότητα νίκης ενός κόμματος. Ξέρετε, στην προηγούμενη εκλογική αναμέτρηση στην Αμερική είχαν δώσει πιθανότητα νίκης στον Τραμπ 1% οι *New York* τελευταία στιγμή και κέρδισε ο κ. Τραμπ. Εγώ έδωσα 91% πιθανότητα νίκης στη Νέα Δημοκρατία και 9% στο ΣΥΡΙΖΑ». Σύμφωνα με τον μάρτυρα το θέμα δεν είναι τα αποτελέσματα των ερευνών αλλά η παρουσίασή τους από τους δημοσιογράφους. Οι δημοσιογράφοι δεν διαβάζουν τα αποτελέσματα σωστά. «Δεν είναι θέμα ή ζήτημα του *Documento* αυτό το πράγμα. Είναι όλοι οι δημοσιογράφοι».

Όσον αφορά το γεγονός ότι τις χαμηλές διαφορές μεταξύ της ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ το 2015, τις έδιναν μόνο η *Voxpop* και η *Common View*, όπως επεσήμανε ο κ. Μαρκόπουλος, ο μάρτυρας θυμάται ότι υπήρχαν εταιρείες που έδιναν πολύ μεγαλύτερες διαφορές απ' ό,τι ήταν, άλλες εταιρείες που έδιναν μικρότερες διαφορές και εταιρείες που έδιναν άλλο πρώτο κόμμα τον Σεπτέμβριο του 2015 και βγήκε άλλο κόμμα.

Ο μάρτυρας δεσμεύτηκε να καταθέσει τις σχετικές έρευνες και ανέφερε επίσης ότι είχε πρόχειρο έναν ερευνητή, που είναι πολλά χρόνια στο επάγγελμα, ο οποίος ισχυρίζεται πως, πριν τις εκλογές του Ιουλίου, η διαφορά εκλογικής επιρροής Νέας Δημοκρατίας-ΣΥΡΙΖΑ ήταν 15,5%. **Για άλλη μία φορά να επισημανθεί ότι ουδέποτε προσκόμισε ή απέστειλε ούτε αυτά τα έγγραφα στην επιτροπή.** Κατά αυτόν, προβλέπεται να υπερβεί σημαντικά την αντίστοιχη ψαλίδα των ευρωεκλογών. Σε παρόμοιο ενδεχόμενο θα πρόκειται για τη μεγαλύτερη διαφορά πρώτου και δεύτερου κόμματος που έχει καταγραφεί σε βουλευτικές εκλογές της μεταπολιτευτικής περιόδου, με εξαίρεση εκείνες του '74 και του '77, μεγαλύτερη ακόμη και από εκείνη του 1981.

Σε ερώτηση ποια ήταν αυτή η εταιρεία, ο μάρτυρας είπε ότι θα δώσει τα στοιχεία αλλά δεν θέλει να την αναφέρει δημόσια γιατί δεν θεωρεί και δεν θέλει να πει αυτό δηλ. ότι αυτός ο άνθρωπος χειραγωγούσε την κοινή γνώμη. **Ουδέποτε δόθηκαν τα στοιχεία αυτά στην επιτροπή τελικά.**

Σε σχετική ερώτηση περί της μεθοδολογίας του και αν υπάρχει σχετική πιστοποίηση της μεθοδολογίας ο κ. Σκλίας απάντησε ότι δεν έχει καταλήξει όσον αφορά τη μεθοδολογία του και επίσης ότι η ESOMAR περιγράφει τη διαδικασία στο update της για τη διαδικτυακή έρευνα.

Σε ερώτηση περί του «αθέμιτου ανταγωνισμού ως προς την εταιρεία του» απάντησε «καμία εταιρεία σε καμία περίπτωση δεν μου έκανε καμία επίθεση, απλά θεωρώ ότι κάποια μέσα μαζικής ενημέρωσης, ας το πούμε έτσι σχηματικά, ήταν άδικο» και ότι «Συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού με την έννοια ότι μια εταιρεία έχει μια προβολή αρνητική για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα έναντι των υπολοίπων».

Σε ερώτηση αν ο ίδιος είχε ποτέ εμπλοκή στο δημοσκοπικό αναλυτικό επιτελείο του κόμματος του ΣΥΡΙΖΑ σε εκλογικές διαδικασίες, απάντησε ότι μετά το 2015 δεν είχε ποτέ.

Για τη σχέση του με τις εταιρείες Bridging Europe και Common View απάντησε ότι την Bridging Europe δεν την γνωρίζει ενώ την Common View την γνώριζε ως ένα εργαστήριο πολιτικής σκέψης, η οποία παρήγαγε επεξεργασίες για ζητήματα μεθοδολογικά. Κατά τον μάρτυρα, δεν ήταν εταιρεία η Common View αλλά ένα μάζεμα κάποιων ανθρώπων οι οποίοι συζητούσαν για τα θέματα των δημοσκοπήσεων και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να κόβει τιμολόγια.

Όσον αφορά την αξιοπιστία των δημοσκοπήσεων, ο κ. Σκλίας ανέφερε ότι στην Ελλάδα έχουν πάει αρκετά καλά, τουλάχιστον όσο οι υπόλοιπες στον υπόλοιπο κόσμο.

Στην ερώτηση αν οι δημοσκοπήσεις της Voxpop που δημοσιεύτηκαν στα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας Documento επηρεάζουν το μέσο αναγνώστη, απάντησε πώς το ζήτημα είναι σοβαρό και υπάρχουν δύο σχολές σκέψης: η μια άποψη είναι ότι δεν επηρεάζουν και αυτό πιστεύει και ίδιος και η άλλη ότι δημιουργεί ένα bandwagon effect.

Σε ερώτηση του κ. Γ. Τσίπρα, αν γνωρίζει να υπάρχει άλλη εταιρεία που το καλοκαίρι του 2015, έπεσε έξω είκοσι και βάλε μονάδες και να δέχτηκε επίθεση σε βάθος χρόνου από τα ΜΜΕ ο κ. Σκλίας απάντησε αρνητικά

Σχετικά με τη ολοκλήρωση της διενέργειας ελέγχου ο μάρτυρας απάντησε πώς ο κ. Νικολακόπουλος έκανε τις διαδικασίες. Η πλευρά που σταμάτησε τη διαδικασία, που δεν θέλησε να συνεχίσει τη διαδικασία ήταν η άλλη πλευρά δηλαδή η πλευρά η οποία έκανε την καταγγελία (αν λέγεται καταγγελία). «Αποσύρθηκε από τη διαδικασία. Καταλάβατε; Ήμουν παρών και...»

Για την γνωριμία του με τον κ. Βαξεβάνη ο μάρτυρας ανέφερε πως, επειδή η εταιρεία του είχε χαμηλή ορατότητα, προσπαθώντας να την ανεβάσει, γνωρίστηκε με τον κ. Βαξεβάνη της εφημερίδας Documento. Μεταξύ τους έγινε μια εμπορική συμφωνία που τον συνέφερε γιατί αν και ήταν χαμηλό το αντίτιμο για την έρευνα εν τούτοις η εταιρεία του θα διαφημιζόταν μέσω της εφημερίδας. Ο μάρτυρας δεν θυμόταν το ύψος της συμφωνίας.

Ο μάρτυρας δεν θέλησε να σχολιάσει τους τίτλους με τους οποίους η εφημερίδα Documento δημοσιοποίησε τα στοιχεία της έρευνάς του τον Ιούλιο του 2018.

Στην παρατήρηση του βουλευτή κ. Παπαδημητρίου ότι στην ταυτότητα της έρευνας του, που δημοσίευσε η εφημερίδα Documento, αναφέρεται ότι αυτή έγινε δικτυακά χωρίς άλλες διευκρινίσεις και ουσιαστικά πρόκειται για μια άλλη μέθοδο, ο κ. Σκλίας συμφώνησε ότι έτσι έπρεπε να έχει γίνει.

ε. Υπόμνημα οικονομικού φορέα Bridging Europe

(Δεν φέρει κάποια υπογραφή, Δημήτρης Ραπίδης)

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία (ΑΜΚΕ), αρ. 784 ΑΚ και επ.

Συστάθηκε στις 23-1-2014 , Έδρα εταιρείας Ερμού 16, Αθήνα (στοιχεία από ΓΕΜΗ)

Δημήτρης Ραπίδης: Είμαι πολιτικός επιστήμονας, επικοινωνιολόγος και δημοσιογράφος, με σπουδές στην Ελλάδα και την Ελβετία και επαγγελματικές συνεργασίες με δημοσιογραφικούς οργανισμούς, τα Ηνωμένα Έθνη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και κέντρα ερευνών του εξωτερικού από το 2010 μέχρι σήμερα.

Σε αναρτήσεις του σε ΜΜΕ αναφέρει τον εαυτό του ως εξής «Ο Δημήτρης Ραπίδης είναι Πολιτικός Επιστήμονας και Δημοσιογράφος, συνιδρυτής του Rosa.gr– Η ανάλυση περιλαμβάνεται στην ειδική έκδοση «Γερμανικές εκλογές: Οι νέοι συσχετισμοί & η Ευρώπη», που δημοσιεύουν το Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών ΕΝΑ και η ROSA)»

<https://www.ieidiseis.gr/opinions/113996/dimitris-rapidis-giati-i-aristera-kategrapse-tetoi-as-ektasis-itta-sti-germania>

<https://www.athensvoice.gr/contributors/dimitris-rapidis>

Η εταιρία έχει εταίρους και μέλη. Κατά διαστήματα, η εταιρία είχε ad hoc συνεργασίες με επιστήμονες, ακαδημαϊκούς και προπτυχιακούς ή μεταπτυχιακούς φοιτητές από το εξωτερικό για τις μελέτες και τις δραστηριότητές της, ενώ στις δράσεις της συμμετείχαν και εθελοντές. Από το 2014 έχουν εκπονηθεί επιστημονικές μελέτες για την ανεργία των νέων στην ΕΕ, την προσφυγική κρίση, την οικονομική κρίση στην Ευρωζώνη, με ιδιαίτερη έμφαση στην Ελλάδα την περίοδο 2014-2016. Γλώσσα λειτουργίας της εταιρίας είναι πρωτίστως τα αγγλικά, καθώς στόχος είναι η συμμετοχή της σε ευρύτερα επιστημονικά δίκτυα και ενώσεις για την εξυπηρέτηση του ερευνητικού έργου και των δημοσιεύσεών της. Η εταιρία είναι μέλος οργανώσεων και πρωτοβουλιών όπως, μεταξύ άλλων, το Allianz Kulturstiftung, το Citizens for Europe και η Ένωση Διεθνών Οργανισμών (UIA), ενώ έχει συνεργαστεί με πολλές ευρωπαϊκές οργανώσεις, ΜΜΕ στο εξωτερικό και αντίστοιχες ΑΜΚΕ στην ΕΕ.

Η Bridging Europe δεν είναι εταιρία δημοσκοπήσεων, αλλά αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που εκπονεί επιστημονικές έρευνες και μελέτες. Στο πλαίσιο αυτών των επιστημονικών ερευνών και μελετών, έχει εκπονήσει πιλοτικά και έρευνες κοινής γνώμης τις οποίες δημοσίευε για λόγους επιστημονικής διαφάνειας. Η πρακτική αυτή είναι συνηθισμένη σε αντίστοιχους φορείς του εξωτερικού, ενώ υπάρχουν και πολλά πανεπιστημιακά ιδρύματα που πραγματοποιούν πιλοτικές έρευνες κοινής γνώμης με στόχο την εξέλιξη της επιστημονικής έρευνας. Η εταιρία αξιοποιούσε διαδικτυακά εργαλεία ερευνών, διαφορετικά λογισμικά poll creator και interactive poll maker tools. Οι ταυτότητες των διαδικτυακών ερευνών δεν είναι διαθέσιμες από τους παρόχους των υπηρεσιών διαδικτυακής έρευνας μετά την διαμόρφωση του δείγματος και την ενσωμάτωση των μεταβλητών.

Στη μεγάλη πλειοψηφία των ερευνών κοινής γνώμης δεν υπήρχε ανάθεση, καθώς ήταν πιλοτικού χαρακτήρα και πραγματοποιούνταν για ερευνητικούς σκοπούς της ίδιας της εταιρίας. Η εταιρία, δηλαδή, πραγματοποιούσε πιλοτικές έρευνες κοινής γνώμης στο πλαίσιο του επιστημονικού της έργου. Πολλά MME αναπαρήγαγαν έρευνες κοινής γνώμης που πραγματοποιήθηκαν κυρίως το διάστημα 2015-2016.

Ανάθεση υπήρξε από την «Εφημερίδα των Συντακτών» τον Σεπτέμβριο του 2016, όπως επίσης και από την εφημερίδα «Το Χωνί» το διάστημα Σεπτέμβριος 2016 - Ιανουάριος 2017. Υπήρξε, επίσης, συνεργασία με MME του εξωτερικού, όπως το Al Jazeera, η El Pais και η Publico μεταξύ άλλων, που αξιοποίησαν πιλοτικές μελέτες κοινής γνώμης της εταιρίας το 2015 σε ρεπορτάζ τους για την Ελλάδα.

Η εταιρία δεν είναι μέλος του ΣΕΔΕΑ και της Esomar γιατί δεν είναι εταιρεία δημοσκοπήσεων, αλλά αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που παράγει ερευνητικό έργο. Στο ΣΕΔΕΑ συμμετέχουν κάποιες εταιρίες δημοσκοπήσεων και μέλη της Esomar είναι επίσης εταιρίες δημοσκοπήσεων, όχι οργανισμοί και ΑΜΚΕ που παράγουν ευρύτερα ερευνητικό έργο. Στο παρελθόν υπήρξαν ανεξάρτητοι συνεργάτες που ήταν μέλη της Esomar.

Η εταιρία είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, μη κυβερνητικού χαρακτήρα και δεν έχει σχέσεις με πολιτικά κόμματα και πρόσωπα.

Η εταιρία λειτουργεί, ωστόσο οι δραστηριότητές της έχουν μειωθεί σημαντικά από το 2017. Ποτέ δεν είχε πελάτες ή οποιαδήποτε σχέση με το Δημόσιο.

Η εταιρία δεν διαθέτει call center, καθώς η πλειοψηφία των ερευνών κοινής γνώμης έχει πραγματοποιηθεί διαδικτυακά. Στις περιπτώσεις που αξιοποιήθηκε τηλεφωνικό δείγμα, έγινε με ίδια μέσα ή σε συνεργασία με οργανισμούς στο εξωτερικό που παρείχαν αυτή τη δυνατότητα.

Περί μεθοδολογίας: Η εταιρία αξιοποιούσε διαδικτυακά εργαλεία ερευνών για την εκπόνηση των πιλοτικών ερευνών της, διαφορετικά λογισμικά τα οποία δοκίμαζε και

τέσταρε στο πλαίσιο των πιλοτικών ερευνών κοινής γνώμης. Κάθε ένα από τα αντίστοιχα λογισμικά διαμορφώνονταν ad hoc στη βάση ενός συνόλου μεταβλητών (variables), ανάλογα με το πόσο μεγάλη επιθυμούσαμε να είναι η κάλυψη στοιχείων κάθε έρευνας. Μερικά από τα λογισμικά που αξιοποιήθηκαν στο παρελθόν ήταν το Mentimeter, το DirectPoll και το Crunch.

Δεν έχουμε δεχθεί έλεγχο για τις πιλοτικές έρευνες κοινής γνώμης.

στ. Υπόμνημα Στέργιου Τσιαφούλη,

Υπαλλήλου Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με το οποίο δεν έχει καμία σχέση με την οντότητα/εταιρεία Common View.

ζ. Μάρτυρας κ. Ζαχαρίας Ζούπης

Η Εξεταστική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης σχετικά με τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος, τέλος κάλεσε και εξέτασε, ως μάρτυρα, τον **Γενικό Διευθυντή της Opinion Poll και πολιτικό αναλυτή κ. Ζαχαρία Ζούπη.**

Από τα από 16-12-2021 Πρακτικά της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, προκύπτει ότι:

Όσον αφορά την σύσταση και την διαδρομή της εταιρείας Opinion Poll και την ένταξή της στο ΣΕΔΕΑ:

Σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρα, η Opinion Poll έχει μία ιστορία δώδεκα ετών, είναι μέλος του ΕΣΡ, της ESOMAR, της WAPOR, του αντίστοιχου αμερικανικού συνδέσμου εταιρειών και του ΣΕΔΕΑ. Τόνισε ότι η ένταξη στον ΣΕΔΕΑ είναι εθελοντική και ότι *«όσες εταιρείες επιλέγουν εν γνώσει τους να είναι μέλη του ΣΕΔΕΑ σημαίνει αυτομάτως ότι θέτουν εαυτόν σε μια διαδικασία ελέγχου ανά πάσα στιγμή και τήρησης όλων των διαδικασιών».*

Ως εκ τούτου, οι υπόλοιπες εταιρείες που δεν το κάνουν, σημαίνει αντιστοίχως ότι θέτουν εαυτόν έξω τουλάχιστον από αυτόν τον τυπικό έλεγχο. Ειδικότερα για τον ΣΕΔΕΑ, είπε ότι *«όποιος εντάσσεται στον ΣΕΔΕΑ εντάσσεται σε ένα πολύ αυστηρό*

πλαίσιο ελέγχων», προσθέτοντας πως «όταν έρθει ο ΣΕΔΕΑ, εμείς δεν ξέρουμε ποιες έρευνες θα ελέγξει»

Για την έρευνα που διενήργησε ο ΣΕΔΕΑ, ο μάρτυρας κατέθεσε ότι για την Opinion Poll δεν έχει γίνει ποτέ καταγγελία ή ένσταση στα χρόνια της πορείας της, παρά το γεγονός ότι έχει διενεργήσει εκατοντάδες έρευνες.

Συνέχισε λέγοντας πως «όταν ήρθαν οι ελεγκτές, αφού διάλεξαν έρευνες προς έλεγχο, τους ζητήσαμε εμείς επιπλέον, να ελέγξουν και την πιο γνωστή, πια, στην ιστορία των δημοσκοπήσεων έρευνα που έγινε στην Ελλάδα» (εννοεί την έρευνα για την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ εγκάλεσε την εταιρεία μετρήσεων). Συμπλήρωσε πως ο ΣΕΔΕΑ επιλήφθηκε αυτεπαγγέλτως και ότι μία εταιρεία του ΣΕΔΕΑ περνάει δυο ελέγχους στη διάρκεια του έτους, τον τακτικό και τον έκτακτο. Η μόνη παρέμβαση στο κλιμάκιο του ΣΕΔΕΑ, ήταν αυτή που του ζητήθηκε να ελέγξει, πέραν των ερευνών που είχε ήδη επιλέξει και την επίμαχη έρευνα η οποία ελέγχθηκε καθ' ολοκληρία, όπως ελέγχθηκαν και οι άλλες έρευνες. Αναφορικά με το θέμα των σταθμίσεων κατέθεσε ότι «ποτέ δεν γίνεται έλεγχος» και ότι «το θέμα του ελέγχου της στάθμισης είναι πάρα πολύ περίεργο πράγμα, γιατί η κάθε εταιρεία έχει το δικό της know how, τα δικά της προγράμματα και άρα, ενώ είναι ένα θέμα προς συζήτηση, δεν υπάρχει εύκολη λύση. Γι' αυτό και δεν γίνεται έλεγχος στις σταθμίσεις».

Για την ταυτότητα της έρευνας και την δημοσιοποίησή της ο μάρτυρας επισήμανε πως «με το που ξεκινά μία δημοσκόπηση πριν από κάθε πίνακα υπάρχει η ταυτότητα, την οποία αυτή όπως είναι, με το που δημοσιεύτηκε, εμείς την αναρτήσαμε στο site μας, όπως είμαστε υποχρεωμένοι και τη δώσαμε στον ΣΕΔΕΑ». Μάλιστα, για λόγους προβολής, η έρευνα εστάλη με mail σε περίπου διακόσια άτομα (δημοσιογράφοι, πολιτικά πρόσωπα, πολιτικοί αναλυτές) με πλήρες τεύχος ταυτότητας. Όπως υποστήριξε ο μάρτυρας «μπορώ να αποδείξω ότι η συγκεκριμένη δημοσκόπηση έφυγε από τα χέρια μας μέσω e-mail με την ταυτότητα αναγεγραμμένη και άρα ήταν στην διακριτική ευχέρεια των μέσων που την δημοσιοποίησαν αν θα τηνβάλουν ή όχι. Και έχουν μια δυνατότητα τα site που δεν την έχουν οι εφημερίδες, ναβάλουν ένα link και ναβάλουν όλους τους πίνακες. Στους πίνακες αυτούς φαίνεται η ταυτότητα».

Συνέχισε λέγοντας πως «όταν γίνεται έλεγχος του ΣΕΔΕΑ το πρώτο πράγμα που ελέγχεται ανάμεσα στα πάρα πολλά για την έρευνα είναι η ταυτότητά της», η οποία αναγράφει διάφορα, όπως το δείγμα και άλλα. Η ταυτότητα έλεγε ότι είναι βαρόμετρο της Opinion Poll και εντολέας είναι η Opinion Poll.

Σύμφωνα με τον μάρτυρα, «είθισται δημοσκοπικές εταιρείες να κάνουν δικό τους βαρόμετρο, για δικό τους λογαριασμό και να τις δημοσιοποιούν και να τις δίνουν σε

όποια μέσα ενδεχομένως ενδιαφέρονται να τις δημοσιοποιήσουν, δεν υπάρχει πρόβλημα, αρκεί να γράφεται ο εντολέας ότι μπορεί να είναι και η ίδια η εταιρεία. Δεν υπάρχει κανένα θέμα νομιμότητας». Στην συνέχεια, ο μάρτυρας παρέθεσε έναν πίνακα με έξι ή επτά μετρήσεις λίγο πριν τη δικά του έρευνα και λίγο μετά τις μετρήσεις του Μαΐου – Ιουνίου και υποστήριξε πως τα αποτελέσματα είναι πανομοιότυπα. Όπως είπε χαρακτηριστικά «αυτές είναι έρευνες και τα αποτελέσματα δεκαοκτώ εταιρειών που είναι όλες οι εταιρείες, ΣΕΔΕΑ και μη, που έχουν δημοσιεύσει τις μετρήσεις τους στα ΜΜΕ. Καμία αυξομείωση δεν υπήρξε». Σε άλλο σημείο της κατάθεσής του υποστήριξε πως «η ταυτότητα με το που κυκλοφόρησε η έρευνα, κατατέθηκε στον ΣΕΔΕΑ. Υπάρχει αριθμός πρωτοκόλλου και ημερομηνία. Δηλαδή, 31 κυκλοφόρησε και νομίζω 1^η του μήνα -δεν ξέρω αν ήταν 2- την καταθέσαμε. Πριν υπάρξει αντίδραση, αναρτήθηκε». Επίσης τόνισε πως «εμείς κάνουμε κάθε έρευνα και τη στέλνουμε σε ένα αρχείο διακοσίων παραληπτών. Διακόσιοι παραλήπτες πήραν έρευνα με ταυτότητα. Η ημερομηνία ανάρτησης στο site της έρευνας με την ταυτότητα με τον εντολέα αποδεικνύεται γιατί το ηλεκτρονικό αποτύπωμα είναι κάτι που δεν σβήνεται. Η ημερομηνία και η ώρα κατάθεσης στο ΣΕΔΕΑ του τεύχους με την ταυτότητα και με τον εντολέα φαίνεται γιατί μας δίνουν αριθμό πρωτοκόλλου». Ακόμα, κατέθεσε ότι «εμείς την έρευνα την είχαμε στείλει και στο ΕΣΡ, αν και συνήθως δεν τη στέλναμε» και προσκόμισε δημοσίευμα της 31ης Μαΐου μέσου ενημέρωσης που έχει την έρευνα και έχει την ταυτότητα που γράφει τον εντολέα, γεγονός που αποδεικνύει ότι την πήρε, όπως την πήραν και άλλα μέσα ενημέρωσης. Όπως είπε «άλλα την βάζουν την ταυτότητα και άλλα όχι. Αυτό, όμως, δεν είναι ευθύνη μας».

Για το εάν υπήρξαν πιέσεις από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και εάν μπορούν οι εταιρείες δημοσκοπήσεων να παίρνουν δουλειές από το δημόσιο ο μάρτυρας υποστήριξε πως υπήρξε ένα πολιτικό πλαίσιο πιέσεων από την συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ- Ανεξαρτήτων Ελλήνων.

Όπως είπε, «την περίοδο 2017-19 χλευαστήκαμε γενικότερα οι δημοσκοπικές εταιρείες. Μάλιστα, απειληθήκαμε μέχρι και με εισαγγελείς συλλήβδην οι εταιρείες. Το ένα που σκέφτομαι είναι πως ή κάτι ενόχλησε στην έρευνα Μαΐου ή ένας λόγος είναι ότι θεωρηθήκαμε εύκολος στόχος, γιατί δεν έχουμε συνεργασία με κανάλι. Αν καταγγείλεις, για παράδειγμα, μία μέτρηση μιας εταιρείας που είχε συνεργασία με ένα από τα πέντε, έξι μεγάλα κανάλια, είναι σαν καταγγέλλεις και το κανάλι». Όπως είπε, «πράγματι το 2017-2019 ο ΣΥΡΙΖΑ, είχε μία τάση επίθεσης και αμφισβήτησης των δημοσκοπήσεων. Αυτό το 2019-2020 δεν υπήρχε. Δηλαδή υπήρχε μία παύση». Η δε χρονική αλληλουχία των επιθέσεων του ΣΥΡΙΖΑ ανέφερε ο μάρτυρας δημιουργεί

συνειρμούς σημειώνοντας την εις βάρος του και της Opinion Poll ρητορική εκ μέρους του δημοσκόπου Ηλία Νικολακόπουλου, ο οποίος και ανακάλεσε. Επιπλέον, απαντώντας σε σχετική ερώτηση κατέθεσε πως «οι εταιρείες δημοσκοπήσεων μπορούν να παίρνουν δουλειές και από το δημόσιο».

Για την εταιρεία Reposition Strategy ο μάρτυρας επισήμανε πως δεν είναι θυγατρική ούτε της Opinion Poll ούτε ανήκει σε κάποιον όμιλο, ούτε έχει κοινά συμφέροντα ή κοινό πεδίο δραστηριοτήτων.

Όπως κατέθεσε, «η Reposition Strategy είναι πολύ πιο παλιά εταιρεία από την Opinion Poll. Πρέπει να έχει παρουσία στην αγορά 17-18 χρόνια. Έχει πάρει εκατοντάδες δουλειές από το δημόσιο, από ευρύτερο δημόσιο, από δήμους, από ιδιωτικό τομέα κ.λπ. Ασχολείται σαν σύμβουλος επιχειρήσεων για τεχνικά προγράμματα, σαν σύμβουλος ωρίμανσης έργων, υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.λπ. Δεν έχει καμία σχέση με την Opinion Poll, η οποία είναι μία αμιγώς εταιρεία ερευνών και πολιτικής επικοινωνίας».

Για το εάν υπήρξε παρέμβαση στο έργο του από τον κ. Διαμαντή, ο μάρτυρας υποστήριξε πως εάν ο επιχειρηματίας κ. Διαμαντής είχε πρόθεση παρέμβασης στην δουλειά του θα είχε παραιτηθεί.

Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, «είναι μείζον ηθικό θέμα αξιοπιστίας και εντιμότητας. Δεν γίνεται το 2019 να παίρνουμε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διάκριση για τις μετρήσεις μας ενόψει ευρωεκλογών και εθνικών και δύο χρόνια μετά να είμαστε εδώ. Επιτρέπεται ένας ιδιοκτήτης εταιρείας δημοσκοπήσεων να έχει μία άλλη εταιρεία και να παίρνει δουλειές». Παράλληλα, κατέθεσε ότι κατά μέσο όρο σε κάθε έρευνα της Opinion Poll υπάρχουν δύο επόπτες πάνω από το call center, ενώ ταυτόχρονα, υπάρχει άνθρωπος ή και άνθρωποι που κάνουν συνακρόαση.

Για την συνεργασία της Opinion Poll με τον ΣΥΡΙΖΑ, ο μάρτυρας κατέθεσε πως «το 2017 κάναμε δύο έρευνες για τον ΣΥΡΙΖΑ, για τον κ. Βερναρδάκη με μεσολάβηση του κ. Θάνου Πατσέλου, ο οποίος τότε ήταν στέλεχος της εταιρείας. Ο κ. Βερναρδάκης έδειχνε μια εμπιστοσύνη στο πρόσωπό μου και στο πρόσωπο της εταιρείας. Του έδινα δουλειές και είχαμε μια συνεργασία. Μία μέτρηση πληρώνεται σε έναν μήνα, σε δυο μήνες, σε τρεις μήνες. Δύο χρόνια είναι κάτι το οποίο δεν είναι σύνηθες. Υπήρχε νύξη και από άλλον άνθρωπο (σύμβουλος κορυφαίου Υπουργού, αρκετά κοντά στον τότε Πρωθυπουργό) που εκπροσωπούσε κάποιο κέντρο του ΣΥΡΙΖΑ για να κάνουμε περισσότερες έρευνες. Συζητήσαμε έναν αριθμό ερευνών όχι ευκαταφρόνητο. Γύρω στις είκοσι με τριάντα. Η συνεργασία αυτή πάγωσε, ίσως λόγω των ερευνών μας που έδειχναν τις διαφορές από την πλευρά μας μεγαλύτερες από τις υπόλοιπες εταιρείες».

Για την εταιρεία Vox Pop, ο μάρτυρας ανέφερε πως «η Voxpop, έδωσε το περιθώριο να ελεγχθεί μετά από τέσσερις μήνες, στον δε χώρο που κινούμαι και στον χώρο του ΣΕΔΕΑ, όχι μόνο δεν είναι σύνηθες, είναι έξω από κάθε πλαίσιο. Την καταγγελία κατά της έρευνας της Voxpop την έκαναν τα «Ellinika Hoaxes», ο ρόλος των οποίων είναι να εντοπίζουν fake news στο όνομα του Facebook. Τι σημαίνει αυτό; Ότι τα «Ellinika Hoaxes» έκαναν καταγγελία αντιμετωπίζοντας την έρευνα σαν fake news».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Τα κύρια χαρακτηριστικά μιας επιστημονικά τεκμηριωμένης έρευνας κοινής γνώμης οφείλουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: Πρέπει να έχει κατά τεκμήριο όσο το δυνατόν αντιπροσωπευτικότερο δείγμα, άρα γενικεύσιμα συμπεράσματα, τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιεί και τα εργαλεία καταγραφής να είναι συμβατά με την επιστημονική τάξη και οι μέθοδοι, οι οποίες χρησιμοποιεί για την ανάλυση να είναι συμβατές με την ποιότητα και τα δεδομένα τα οποία συγκεντρώνει.

2. Για την εταιρεία Opinion Poll δεν υπήρξε καμία προσφυγή στην Ελεγκτική Αρχή Δημοσκοπήσεων ή καταγγελία σχετικά με διενεργηθείσες δημοσκοπήσεις της. Εν αντιθέσει με τις εταιρείες «Vox Pop», «Common View», όπου η Ελεγκτική Αρχή, εξέτασε θέματα και τα έστειλε στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης. Κατά τον Πρόεδρο της Αρχής κ. Χατζηπαντελή «πρόκειται για ορατή εταιρεία και για την οποία ως επιτροπή δεν είχαμε ποτέ όχληση από κάποιον ή αίτημα να ασχοληθούμε με αυτήν.» Επιπλέον, δεν υφίσταται ασυμβίβαστο διενέργειας ερευνών για λογαριασμό Δημοσίου και εταιριών δημοσκοπήσεων νομοθετικά.

3. Συγκεκριμένη καταγγελία ότι η Κυβέρνηση προσπάθησε να χειραγωγήσει τα ΜΜΕ δεν εξετάστηκε από το ΕΣΡ. Αναφορικά με τις δημοσκοπήσεις, το ΕΣΡ μπορεί να παρέμβει, όπως έχει νομολογηθεί και εφαρμόζεται το δίκαιο έως σήμερα, εφόσον η αρμόδια ελεγκτική δημοσκοπήσεων εταιρεία διαπιστώσει την ύπαρξη μιας παράβασης. Τότε απευθύνεται στο ΕΣΡ και τότε αυτό επιλαμβάνεται.

4. Ο έλεγχος πληρότητας και αξιοπιστίας ανήκει με ρητή διάταξη Νόμου στην ελεγκτική των δημοσκοπήσεων εταιρεία. Εκλογική δημοσιοποιούμενη δημοσκόπηση ενεργεί κάθε εταιρεία που είναι εγγεγραμμένη και στο μητρώο του ΕΣΡ. Το ΕΣΡ δεν δέχθηκε καταγγελία ότι προβλήθηκε δημοσκόπηση με τρόπο παράτυπο από ΜΜΕ.

5. Από τις μαρτυρικές καταθέσεις καθώς και από το σύνολο των προσκομισθέντων μετ' επικλήσεως εγγράφων, προέκυψαν επίσης τα εξής πραγματικά περιστατικά:

Δεν έχει υπάρξει ποτέ καμία καταγγελία εις βάρος της εταιρείας Opinion Poll στα δώδεκα χρόνια της λειτουργίας της. Η ίδια η εταιρεία επεδίωξε οικειοθελώς να εγγραφεί στον ΣΕΔΕΑ προκειμένου να ενταχθεί στο πρόδηλα αυστηρό πλαίσιο των ελέγχων που διενεργεί και μάλιστα οι άνθρωποι της Opinion Poll προέτρεψαν το κλιμάκιο ελέγχου του ΣΕΔΕΑ να ελέγξει μεταξύ άλλων και την επίμαχη έρευνα, η οποία και τελικά ελέγχθηκε εξ ολοκλήρου, χωρίς να διαπιστωθεί κάποια παρατυπία.

Στο ζήτημα της δημοσίευσης της ταυτότητας της έρευνας, περίπου διακόσιοι αποδέκτες έλαβαν μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (mail) με πλήρες τεύχος της ταυτότητας της έρευνας, κάτι το οποίο και απεδείχθη κατά την ακροαματική διαδικασία. Ας σημειωθεί ότι κατά την ακρόαση του μάρτυρα κ. Ζούπη αναδείχθηκε ένα πλαίσιο πιέσεων που ασκήθηκαν από την συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ- Ανεξαρτήτων Ελλήνων, την περίοδο 2017 – 2019, οπότε υπήρξε μία γενικότερη στοχοποίηση των δημοσκοπικών εταιρειών και ιδιαίτερα εκείνων που φάνταζαν ως εύκολος στόχος, λόγω της μη συνεργασίας τους με κάποιον μεγάλο τηλεοπτικό σταθμό.

ΜΕΡΟΣ Γ΄
ΓΝΩΜΕΣ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

**Γνώμη των Βουλευτών του
Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.)
Μελών της Επιτροπής**

Αναστασίας (Νατάσας) Γκαρά
Μάριου Κάτση
Βασιλείου Κόκκαλη
Θεόφιλου Ξανθόπουλου
Ιωάννη Ραγκούση
Θεοδώρας Τζάκρη
Γεωργίου Τσίπρα
Μιλτιάδη Χατζηγιαννάκη

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Η παρούσα Επιτροπή συγκροτήθηκε με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής των Ελλήνων σύμφωνα με τα άρθρα 68 παρ. 2 του Συντάγματος και 144 παρ. 5 εδ. β' του Κανονισμού της Βουλής, μετά από Πρόταση των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ και ψήφισή της από όλα τα Κόμματα της αντιπολίτευσης, προκειμένου να διερευνήσει την επιχείρηση πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, τον ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος, και ειδικότερα για να διερευνήσει:

1. όλες τις περιπτώσεις ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών που πραγματοποιήθηκαν κατ' επίκληση της υλοποίησης εκστρατείας για την προστασία της δημόσιας υγείας, των μέτρων αποτροπής της διασποράς του κορονοϊού COVID-19 και της συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι αρχές της διαφάνειας και χωρίς αντικειμενικά κριτήρια και συγκεκριμένα η «Λίστα Πέτσα Νο1», η «Λίστα Πέτσα Νο2», η καμπάνια του Υπουργείου Υγείας για τον εμβολιασμό καθώς και η παραπάνω αναφερθείσα ανάθεση στην ENTERPRISE GREECE.
2. κάθε σπατάλη δημόσιου χρήματος από την κυβέρνηση προς τη δημοσκοπική εταιρεία "Opinion Poll", που διενεργεί δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της Κυβέρνησης και τη χειραγώγηση των πολιτών, καθώς και η τυχόν ύπαρξη άλλων δημοσκοπικών εταιρειών των οποίων οι ιδιοκτήτες διατηρούν παράλληλη δραστηριότητα μέσω της οποίας άμεσα ή έμμεσα λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

B. Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής διαπιστώθηκαν οι ακόλουθες θεσμικές παρεκτροπές της κυβερνητικής πλειοψηφίας:

α) Συγκρότηση Προεδρείου

Από τις πρώτες κιόλας συνεδριάσεις έγινε ξεκάθαρη η διάθεση με την οποία προσήλθαν τα μέλη της Επιτροπής που πρόσκεινται στην κυβερνητική πλειοψηφία. Στην εναρκτήρια συνεδρίαση, οι βουλευτές από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία, του Κινήματος Αλλαγής, του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και του Μέρα 25 ζήτησαν τη συγκρότηση διακομματικού προεδρείου, επικαλούμενοι τόσο τη φύση και το αντικείμενο της Επιτροπής όσο και τον σεβασμό στο Σύνταγμα.

Η Νέα Δημοκρατία, ωστόσο, απέρριψε το σχετικό αίτημα με προφάσεις και προσχήματα, τη στιγμή που ούτε ο κανονισμός της Βουλής το απαγορεύει (το άρθρο 34 του κανονισμού της Βουλής παρέχει τη δυνατότητα στο κυβερνητικό κόμμα που

διαθέτει 15 από τα 29 μέλη της Επιτροπής να επιτρέψει την δημιουργία διακομματικού προεδρείου), αλλά και το αναθεωρημένο Σύνταγμα το επιτάσσει.

β) Λίστα Μαρτύρων – απόκρυψη εγγράφων

Σύμφωνα με το Άρθρο 145 του Κανονισμού της Βουλής *«οι Εξεταστικές Επιτροπές έχουν όλες τις αρμοδιότητες των ανακριτικών αρχών, καθώς και του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, και ενεργούν κάθε αναγκαία, κατά την κρίση τους, έρευνα για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο συστάθηκαν. Η Βουλή μπορεί με απόφασή της να περιορίσει τις εξουσίες της Εξεταστικής Επιτροπής»*. Εξάλλου, σύμφωνα με το Άρθρο 147, *«η Εξεταστική Επιτροπή έχει δικαίωμα να καλεί και να εξετάζει μάρτυρες, να ενεργεί αυτοψία ή να διατάσσει πραγματογνωμοσύνη με τους όρους και τις διατυπώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας»*.

Βάσει των ανωτέρω, αλλά και του αναθεωρημένου Συντάγματος που διασφαλίζει το δικαίωμα της κοινοβουλευτικής μειοψηφίας να ασκεί ευρύ κοινοβουλευτικό έλεγχο προς τα κυβερνητικά πεπραγμένα, ο κατάλογος των προς κλήση μαρτύρων δεν θα μπορούσε **βάσει Νόμου** να είναι κλειστός, καθώς σε καμιά διαδικασία του Ποινικού Δικαίου δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο, δεδομένου ότι σκοπός είναι η διερεύνηση ακριβώς των κατά περίπτωση πεπραγμένων.

Παρόλα αυτά, η κυβερνητική πλειοψηφία κατ' εντολήν προφανώς της ηγεσίας της Κυβέρνησης και του ίδιου του Πρωθυπουργού προχώρησαν σε ένα άρτια εκτελεσμένο κοινοβουλευτικό πραξικόπημα καταπάτησης του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής, απέκρυψαν κρίσιμα έγγραφα από την Εξεταστική Επιτροπή, μολονότι αυτή τα ζήτησε κατ' επανάληψη, ενώ ο κατάλογος των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής καταρτίστηκε, με απόλυτη ευθύνη των μελών της συμπολίτευσης.

Οι βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, στοχεύοντας απροκάλυπτα στην προστασία όλων των πολιτικών προσώπων που εμπλέκονται στην υπόθεση, προεξάρχοντος του ίδιου του Υφυπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ και Κυβερνητικού Εκπροσώπου την υπό εξέταση περίοδο κ. Στέλιου Πέτσα, και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κ. Πιερρακάκη, αποφάσισαν να απορρίψουν συνολικά τους προτεινόμενους καταλόγους μαρτύρων των κομμάτων της μειοψηφίας και να συγκροτήσουν ένα κλειστό κατάλογο, με την πρόσκληση προς ακρόαση προσώπων αποκλειστικά της δικής τους επιλογής, χωρίς τη συμμετοχή κανενός εκ των κυβερνητικών στελεχών τα οποία υπέγραψαν τις υπό εξέταση νομοθετικές και διοικητικές πράξεις (ΠΝΠ, απόφαση ανάθεσης, υπογραφή σύμβασης και τροποποίηση αυτής).

II. Από τις εργασίες της Επιτροπής και από την εξέταση των μαρτύρων, που εξετάσθηκαν ενώπιον της, παρά την κατά τα ανωτέρω αντιθεσμική άρνηση των βουλευτών της πλειοψηφίας της Νέας Δημοκρατίας να εξετάσει τους μάρτυρες που προτάθηκαν από όλα τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, προέκυψαν τα ακόλουθα:

A. Το ιστορικό της υπόθεσης για τις «Λίστες Πέτσα»

1. Η νομοθετική ρύθμιση

Στις 14 Μαρτίου 2020, ενώ η χώρα βρίσκεται ένα βήμα πριν το πρώτο από τα διαδοχικά lockdown που θα ακολουθήσουν, η Κυβέρνηση εξέδωσε Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ 14/3 - ΦΕΚ Α'64), με την οποία, εκτός άλλων, δίνεται η δυνατότητα για «ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών προς τον σκοπό αυτό, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας, κατά παρέκκλιση των κείμενων εθνικών διατάξεων» (Άρθρο 30). Η ανάθεση αυτή πραγματοποιείται με **«κοινή απόφαση του μέλους της Κυβέρνησης ή του Υφυπουργού που ασκεί την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και του Υπουργού Οικονομικών»** και βάσει της κοινής αυτής απόφασης, **«καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και η διαδικασία διάθεσης των σχετικών πιστώσεων για την κάλυψη της προκαλούμενης δαπάνης»**. Η ως άνω ΠΝΠ κυρώθηκε στις 03 Απριλίου 2020, με τη ψήφιση του Άρθρου 3 του Ν. 4682/2020 να προσφέρει το νομοθετικό πλαίσιο προκειμένου να προχωρήσει λίγο αργότερα η απευθείας ανάθεση στην εταιρεία Initiative,

2. Ήταν απαραίτητη η ΠΝΠ;

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο διαφάνειας για τα επικοινωνιακά προγράμματα του δημοσίου (ΠΥΣ 50/2015, Ν.4339/2015, Ν.4487/2017) προβλέπει σαφή αναφορά στους στόχους ενός αντίστοιχου επικοινωνιακού προγράμματος, στο περιεχόμενό του, στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, στους υλικούς και ανθρώπινους πόρους που θα διατεθούν, στις επικοινωνιακές μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν, στις πιθανές συνεργασίες με φορείς, και στα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Παράλληλα, τόσο η Κ.Υ.Α. 1686/1/1.6.2018 (Β'2037) των Υπουργών Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης – Υγείας, όσο και η Υπόδειξη 1/25.07.2018 του ΕΣΡ αποτελούσαν κάτι παραπάνω από επαρκή νομοθετική βάση ώστε οι καμπάνιες «Μένουμε Σπίτι» και «Μένουμε Ασφαλείς», να μεταδοθούν χωρίς τη σπατάλη εκατομμυρίων ευρώ.

Το εγχώριο νομοθετικό πλαίσιο παρείχε λοιπόν όλες τις απαραίτητες προβλέψεις, ώστε η καμπάνια ενημέρωσης του κοινού να γίνει με διαφάνεια στο ελάχιστο δυνατό κόστος, διασφαλίζοντας την ευρεία απήχηση του μηνύματος.

Πέραν ωστόσο του εγχώριου νομοθετικού πλαισίου, το ενωσιακό δίκαιο αλλά και η νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε., θέτουν ένα σαφές πλαίσιο κανόνων σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων σε έκτακτες καταστάσεις και καταστάσεις κρίσεων. Σχετικές είναι οι διατάξεις του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65), που έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με το άρθρο 32 του Ν. 4412/2016.

Επιπλέον, όπως προκύπτει από έγγραφο της **Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τις **18.03.2020** παρέσχε διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων των Οδηγιών περί Δημοσίων Συμβάσεων, σχετικά με την αντιμετώπιση της COVID- 19.

Όπως αναφέρεται στο έγγραφο της **ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ - ΨΡΗΟΟΞΤΒ-ΓΦΟ)**:

«Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ενωσιακοί κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις (Οδηγία 2014/24/ΕΕ), προβλέπουν επαρκή μέσα για την κάλυψη των επιτακτικότερων αναγκών των αναθετουσών αρχών υπό τις παρούσες εξαιρετικές περιστάσεις.»

Επισημαίνεται μάλιστα πως «οι αναθέτουσες αρχές, κατά την ανάθεση συμβάσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού COVID-19 και την αποτροπή περαιτέρω διάδοσής του, οι οποίες (συμβάσεις) είτε υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια εφαρμογής των Οδηγιών 1 , είτε παρουσιάζουν βέβαιο διασυννοριακό ενδιαφέρον, πρέπει να ακολουθούν τα εξής...(βλ. σημεία 2.2,3,3.1,3.2,3.3,3.4 της **Οδηγίας 2014/24/ΕΕ**).

Η **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)** απέστειλε τις σχετικές, προαναφερθείσες, διευκρινίσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κυβέρνηση συμπεριλαμβανομένων του **Υπουργείου Οικονομικών**, τον κατά το διάστημα εκείνο, **Υφυπουργό στον Π/Θ κ. Στυλιανό Πέτσα**, τη **Γενική Γραμματεία Π/Θ**, και **συγκεκριμένα τον Γενικό Γραμματέα κ. Γρηγόρη Δημητριάδη**, καθώς και την **Βουλή των Ελλήνων** στις **20.03.2020**.

Έξι δηλαδή ημέρες μετά την έκδοση της (**ΠΝΠ 14/3 - ΦΕΚ Α'64**) αλλά και έξι ημέρες **ΠΡΙΝ** την απόφαση της Προεδρίας της Κυβέρνησης για τη «δέσμευση πίστωσης ύψους έντεκα εκατομμυρίων ευρώ (11.000.000,00€) για την πληρωμή ισόπωσης δαπάνης σε βάρος της πίστωσης του προϋπολογισμού εξόδων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, Ειδικός Φορέας 1023-611-0000000, λογαριασμός 2420906001, οικ. έτους 2020, για υπηρεσίες επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών που

απαιτούνται για την υλοποίηση εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορονοϊού COVID-19.», την οποία υπέγραψε ο Γενικός Γραμματέας Πρωθυπουργού κ. Γρηγόρης Δημητριάδης. Υπενθυμίζεται πως τελικά η ΠΝΠ επικυρώθηκε αρκετές ημέρες μετά, στις 03 Απριλίου.

Από τα ανωτέρω εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

- 1) Το υφιστάμενο εγχώριο νομοθετικό πλαίσιο, η νομοθεσία της ΕΕ, καθώς και οι διευκρινιστικές εγκύκλιοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θέτουν ένα συγκεκριμένο, αυστηρό αλλά και επαρκές πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ακόμα και σε περιόδους κρίσεων και εκτάκτων αναγκών.
- 2) Ενώ η ανάγκη ενημέρωσης των πολιτών για την πανδημία ήταν επιτακτική, δεν υφίστατο ΚΑΜΙΑ ανάγκη έκδοσης ΠΝΠ για «ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών». Αν η κυβέρνηση είχε βασιστεί στα ανωτέρω τότε το κόστος της καμπάνιας θα ήταν ελάχιστο. Δεν θα υπήρχε «Λίστα Πέτσα» και εκατομμύρια ευρώ θα είχαν δοθεί σε προγράμματα ουσιαστικής ενίσχυσης και όχι απόπειρας χειραγώγησης των πολιτών.
- 3) Όπως αποδεικνύεται από τις ημερομηνίες α) της ΠΝΠ (14.03.2020), β) της έγκρισης ανάθεσης στην Initiative (26.03.2020), γ) του εγγράφου της ΕΑΑΔΗΣΥ (20.03.2020) δ) της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκή Επιτροπής (01.04.2020) και ε) της επικύρωσης της ΠΝΠ με τον ν. 4682/2020 (03.04.2020), υπήρχε ικανός χρόνος να τροποποιηθεί ή ακόμα και να ακυρωθεί η ΠΝΠ και να μην προχωρήσει η κυβέρνηση στην απευθείας ανάθεση και τη «Λίστα Πέτσα», συμμορφούμενη με το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.
- 4) Αν η κυβέρνηση είχε βασιστεί στα ανωτέρω τότε το κόστος της καμπάνιας θα ήταν ελάχιστο. Δεν θα υπήρχαν «Λίστες Πέτσα» και εκατομμύρια ευρώ θα είχαν δοθεί σε προγράμματα ουσιαστικής ενίσχυσης και στήριξης των πολιτών. Αντί αυτού επέλεξε να δαπανήσει, με πλήρως αδιαφανή όπως θα αποδειχθεί παρακάτω κριτήρια, 20 εκατομμύρια ευρώ για την απευθείας ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης καθώς και τη μετάδοση κοινωνικών μηνυμάτων από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που θα μπορούσαν κάλλιστα να έχουν μεταδοθεί άνευ αντιτίμου.

3. Η απευθείας ανάθεση στην εταιρεία Initiative

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αποφάσισε, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, την απευθείας ανάθεση της εκστρατείας ενημέρωσης στην εταιρεία Initiative, παρακάμπτοντας ακόμα και την κατεπείγουσα διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση διακήρυξης, όπως προβλέπεται από το εθνικό και το ενωσιακό Δίκαιο σε περιπτώσεις απρόβλεπτων γεγονότων.

Η Οδηγία 2014/24/ΕΕ ορίζει σαφώς ότι:

«[...] Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να διαπραγματεύονται απευθείας με τους δυνητικούς αναδόχους· **δεν επιτρέπει την απευθείας ανάθεση σε προεπιλεγμένο οικονομικό φορέα, εκτός αν μόνο ένας τέτοιος φορέας θα είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση εντός των τεχνικών και χρονικών περιορισμών που επιβάλλονται από τον κατεπείγοντα χαρακτήρα τις κατάστασης.**

Κάθε αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χρήση της εν λόγω «διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» και, σε χωριστή έκθεση, θα πρέπει να αιτιολογεί την απόφασή της να επιλέξει τέτοια διαδικασία [...]».

Αλλά και το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του Ν. 4412/2016 (Α' 147) με τον οποίο ενσωματώθηκε η ως άνω Οδηγία στο εθνικό μας δίκαιο ορίζει ότι :

«2.Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) ..., β), γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση».

Στην περίπτωση της καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι/Μένουμε Ασφαλείς»:

- Δεν υπήρξε χωριστή έκθεση από την αναθέτουσα αρχή.
- Δεν προέκυψε κατά την ακρόαση των μαρτύρων ότι ο ανάδοχος φορέας που επιλέχθηκε ήταν ο μόνος που ήταν σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση.

Όπως μάλιστα παραδέχθηκε και ο ίδιος ο Διευθύνων Σύμβουλος της Initiative κ. Γκάλγκος, υπήρχαν και άλλες εταιρείες, ικανές να φέρουν εις πέρας το έργο (βλ. πρακτικά Εξεταστικής Επιτροπής 07.12.2021):

“[...] **ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ:** [...] Κύριε μάρτυρα, η εταιρεία που εκπροσωπείτε, έχει κάτι παραπάνω από τις άλλες ανταγωνίστριες εταιρείες που να δικαιολογεί ότι μόνο η Initiative μπορούσε να φέρει εις πέρας το έργο και στις προθεσμίες που λέει σύμβαση;

Για αυτό ακολουθήθηκε δηλαδή η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης και όχι η διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση που ακολουθήθηκε στις υπόλοιπες λίστες;

Θα ήθελα να μου απαντήσετε εάν είναι η μοναδική εταιρεία.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): [...] δεν είμαι ο κατάλληλος να σας απαντήσω για αυτό, αλλά η αναθέτουσα αρχή.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εάν είστε οι μόνοι εννοώ.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σαφώς δεν είμαστε οι μόνοι. Αλλά δεν υπάρχουν και πολλοί στο συγκεκριμένο χώρο που μπορούν να εκτελέσουν ένα τέτοιο έργο με αυτή την ένταση, με αυτό το πλάτσιασμα, με τέτοιες συνθήκες.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Οι εταιρείες για παράδειγμα που ανέλαβαν τις υπόλοιπες καμπάνιες, δεν είναι τέτοιες;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σαφώς.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είναι ικανές δηλαδή.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σαφέστατα. [...]

- Δεν προσκομίστηκε προηγουμένως καμία έγγραφη δήλωση ή εγγύηση από τον ανάδοχο φορέα πως είχε την επάρκεια να αναλάβει την καμπάνια. Όπως προέκυψε από τις συνεδριάσεις της Εξεταστικής Επιτροπής, η κυβέρνηση αρκέστηκε σε μια αόριστη διαβεβαίωση του Ανάδοchu, όπως αναφέρεται στο σημείο «x» της **σελ.02** της συμβάσης με την **Initiative (ΑΔΑΜ: 20SYMV006820261)**. Εντυπωσιάζει λοιπόν το γεγονός πως η Κυβέρνηση αποφάσισε να αναθέσει ένα έργο 20 εκατομμυρίων ευρώ -εν καιρώ υγειονομικής κρίσης και με το ΕΣΥ να χρήζει επείγουσας ενίσχυσης- με μόνη διασφάλιση μια αυτοδιαβεβαίωση από την ίδια την εταιρεία.

Είναι χαρακτηριστικό πως, πέρα από γενικόλογες διαπιστώσεις και την πλήρη έλλειψη επιχειρημάτων από την πλευρά της Κυβέρνησης για τους λόγους της επιλογής της απευθείας ανάθεσης στη συγκεκριμένη εταιρεία, η πρώτη έγγραφη αναφορά κυβερνητικού αξιωματούχου σχετικά με τους λόγους επιλογής της Initiative βρίσκεται στις 25.01.2021, σε έγγραφο του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, κ. Θ. Λιβάνιου προς το Υπ. Οικονομικών και την Προεδρία της Κυβέρνησης.

Ο κ. Λιβάνιος αναφέρει σχετικά ότι *«η επιλογή της ανωτέρω Εταιρείας ερείδεται στην εξειδικευμένη τεχνογνωσία, στην παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης καθώς και πολυετή εμπειρία και δράση στο χώρο της διαφήμισης στα μέσα μαζικής επικοινωνίας»*. Γίνεται αντιληπτό πως πρόκειται για μία προσχηματική αιτιολόγηση με πολύμηνη μάλιστα καθυστέρηση, καθώς τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται για να δικαιολογήσουν την επιλογή θα μπορούσαν να αφορούν στην πλειονότητα των εταιρειών του διαφημιστικού κλάδου.

4. Το ποσό της δαπάνης της εκστρατείας ενημέρωσης

Ο Ν. 4412/2016 ορίζει στο άρθρο 45 ότι *«1. (...) 3. Ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης (...) περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) (...) β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, γ) (...) δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης (...)»*.

Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, ερμηνευόμενων σύμφωνα με την αρχή της οικονομικότητας (άρθρο 33 Ν. 4270/2014), για να είναι νόμιμη η διαδικασία ανάθεσης

σύμβασης υπηρεσιών απαιτείται να προσδιορίζεται, έστω και κατά προσέγγιση, η ποσότητα των εργασιών και προς προμήθεια αγαθών κάθε κατηγορίας ή υποκατηγορίας, καθώς και η επιμέρους τιμή μονάδας, ώστε με βάση τα ως άνω στοιχεία να προκύπτει η επιμέρους δαπάνη κάθε κατηγορίας ή υποκατηγορίας και, συνακόλουθα, και η συνολική προϋπολογιζόμενη δαπάνη. Περαιτέρω, με βάση τα ως άνω καθορισθέντα στη διακήρυξη ουσιώδη στοιχεία (ποσότητα κατηγοριών ή και υποκατηγοριών εργασιών και αγαθών, επιμέρους τιμή μονάδας και προϋπολογισθείσα δαπάνη αυτών) διαμορφώνονται οι υποβληθείσες τεχνικές και οικονομικές προσφορές, η κατακυρωτική απόφαση και καταρτίζεται η σχετική σύμβαση. Ο προσδιορισμός δε των προαναφερόμενων ουσιωδών στοιχείων συνάπτεται με την επίτευξη πλήρους διαφάνειας και την προστασία του ανταγωνισμού, ενώ, περαιτέρω, η διακήρυξη, η κατακυρωτική απόφαση και η σύμβαση που θα υπογραφεί καθίστανται ασαφείς και, συνεπώς, μη νόμιμες στην περίπτωση που δεν περιέχουν τα ουσιώδη αυτά στοιχεία (βλ. αποφ. 3492/2012, 1541/2019 VI Τμ. ΕλΣυν). Πέραν τούτων, απαιτείται να προκύπτει από τα έγγραφα της σύμβασης, εκτός των άλλων, ποια συγκεκριμένα στοιχεία ελήφθησαν υπόψη για την εκτίμηση του ύφους της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για κάθε μία κατηγορία αγαθών ή υπηρεσιών που ζητούνται. Τούτο είναι απαραίτητο, προκειμένου να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος του τρόπου τεκμηρίωσης και υπολογισμού της προϋπολογιζόμενης δαπάνης και, συνακόλουθα, της νόμιμης διάθεσης του δημοσίου χρήματος, ενώ η έλλειψη σαφήνειάς του καθιστά τη σχετική διαδικασία νομικώς πλημμελή (πρβλ. αποφ. 1436/2012 Τμ. Μείζ. - Επταμ. Συνθ., 23/2012, 301/2019, 1358/2020 VI Τμ. ΕλΣυν και την εκεί παρατεθείσα νομολογία).

Εν προκειμένω, όπως δεν υπήρξε σαφής αιτιολόγηση της επιλογής της αναδόχου, έτσι δεν υπήρξε αλλά ούτε και προέκυψε κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής και ουδεμία αιτιολόγηση για το ποσό της ενημερωτικής καμπάνιας. Η εκστρατεία ενημέρωσης κόστισε συνολικά **20 εκατομμύρια ευρώ**. Η αρχική σύμβαση (**ΑΔΑΜ: 20SYMV006820261**) ήταν για 11 εκατομμύρια ευρώ και αναθεωρήθηκε προκειμένου να προστεθούν άλλα 9 εκατομμύρια ευρώ (**ΑΔΑΜ: 20SYMV006820413**) στον τελικό λογαριασμό.

Η μόνη αναφορά που υπάρχει σχετικά με τα ποσά είναι η ύπαρξη δύο εισηγήσεων δημοσιονομικών επιπτώσεων, της Γ.Δ Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπ. Οικονομικών με α) **αρ. πρωτ. ΓΔΟΥ 72/20.03.2020** και β) **αρ. πρωτ. 39524/16-4-2020** οι οποίες όμως δεν προσκομίστηκαν στην Επιτροπή.

Βάσει της περιγραφής (*«εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων»*) μπορούμε βάσιμα να εικάσουμε πως οι συγκεκριμένες εισηγήσεις δεν κοστολογούν το έργο ώστε βάσει αιτιολογημένων δαπανών να προκύπτει σαφώς το ποσό που τελικά πιστώθηκε στον

λογαριασμό «Έξοδα προβολής, διαφήμισης και δημοσίων σχέσεων του Ε.Φ. 1023-611-0000000 «Δαπάνες Προεδρίας της Κυβέρνησης» του προϋπολογισμού του Υπ. Οικονομικών.

5. Η αμοιβή της Ανάδοχου Εταιρείας

Ομοίως και υπό το παραπάνω πρίσμα προκύπτει τόσο από τις καταθέσεις των μαρτύρων όσο και από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή ότι δεν υπήρξε υποβολή αναλυτικής πρότασης με προϋπολογισμό εξόδων και δαπανών από την ανάδοχο. Μπορεί βάσιμα να εξαχθεί το συμπέρασμα πως ο ορισμός του 3% +1% ως αμοιβή υπήρξε απολύτως αυθαίρετος.

Επιπλέον, βάσει της κατάθεσης του **κ. Γκάλγκου** στην Εξεταστική Επιτροπή, συνάγεται πως η αμοιβή της ανάδοχου εταιρείας είχε άμεση συνάφεια με το ύψος της συνολικής δαπάνης της εκστρατείας ενημέρωσης, καθώς και ότι ήταν προς το συμφέρον της η συνολική δαπάνη να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη.

Σύμφωνα μάλιστα με την απάντηση του Διευθύνοντος Συμβούλου της αναδόχου σε ερώτηση του **βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ Β. Κόκκαλη**, προκύπτει πως η **Initiative** ήταν αυτή η οποία διαμόρφωσε και τη συνολική δαπάνη του έργου, το οποίο μετέπειτα ανέλαβε η ίδια (βλ. πρακτικά εξεταστικής επιτροπής 07.12.2021):

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σε όλα τα στάδια αν είχατε κάποια επικοινωνία με τον **κ. Πέτσα**.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Διά ζώσης μία φορά όταν έγινε η επέκταση στην Προεδρία με τον νομικό σύμβουλο της εταιρείας μας παρουσία του νομικού συμβούλου του **κ. Πέτσα** για την επέκταση και για τον ορισμό του 1% αμοιβή.

(Πρακτικά 07.12.2021, σελ. 157 - 158)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Μάλιστα.

Συνεπώς η αμοιβή σας -δεν μου πέφτει λόγος για την αμοιβή σας- εξαρτιόταν από το ύψος της δαπάνης.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Όσο μεγαλύτερη η δαπάνη τόσο μεγαλύτερη και η... Μάλιστα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Σε άλλες συμβάσεις που έχετε υπογράψει, δεν υπάρχει αυτός ο όρος;

Εσείς ουσιαστικά, κύριε Γκάλγκο, διαμορφώνατε -καλοπροαίρετα το λέω-...

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: ...τη δαπάνη. Μπορούσατε και μέχρι 9 εκατομμύρια, μπορούσατε και μέχρι 8, 11. Σας είχε δώσει, συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή απεριόριστα δικαιώματα με τα κριτήρια.

6. Η ρήτρα εμπιστευτικότητας της Σύμβασης

Η ύπαρξη ρήτρας εμπιστευτικότητας σε μια εκστρατεία μαζικής ενημέρωσής κοινής γνώμης από ΜΜΕ για ζήτημα κορυφαίου και επείγοντος υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι προβληματική και δημιουργεί πολλά ερωτηματικά. Η εκστρατεία πραγματοποιήθηκε από την Κεντρική Κυβέρνηση (ούτε καν κάποιον φορέα του Δημοσίου), δεν περιελάμβανε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα πολιτών και έγινε με χρήματα των φορολογουμένων μέσω του λογαριασμού «Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορονοϊό». Τα όποια στοιχεία περιήλθαν σε γνώση της αναδόχου αφορούν στα Μέσα που έλαβαν τη χρηματοδότηση και αφορούν ως επί το πλείστον σε δεδομένα τα οποία υπάρχουν δημόσια όπως π.χ. Επωνυμία και ιδιοκτησία/διοίκηση των επιχειρήσεων ΜΜΕ, (κυκλοφορίες εντύπων, ακροαματικότητες και τηλεθεάσεις και επισκεψιμότητα sites κλπ.). Η διαφάνεια και η λογοδοσία θα έπρεπε να είναι αυτονόητες για μια τέτοια καμπάνια.

Η παράγραφος 2.1 της Σύμβασης μεταξύ της Προεδρίας της Κυβέρνησης και της εταιρείας Initiative (ΑΔΑΜ: 20SYMV006820261) αναφέρει πως:

«Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας, αλλά και μετά τη λήξη ή λύση αυτής, ο Ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να τηρήσει εμπιστευτικά και να μη γνωστοποιήσει σε τρίτους, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση της Αναθέτουσας Αρχής, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

Εν γένει ο Ανάδοχος με την υπογραφή της παρούσας σύμβασης, αναλαμβάνει να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με όποια στοιχεία, δεδομένα, διαδικασίες ή υλικό και γενικά με όλες τις πληροφορίες, που αφορούν την Αναθέτουσα Αρχή, που θα περιέλθουν σε γνώση του, ανεξαρτήτως του τρόπου (προφορικά, εγγράφως, ηλεκτρονικά ή με κάποιον άλλο τρόπο) στο πλαίσιο εκτέλεσης της παρούσας σύμβασης.»

Η φράση «...αναλαμβάνει να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με όποια στοιχεία, δεδομένα, διαδικασίες ή υλικό και γενικά με όλες τις πληροφορίες, που αφορούν την Αναθέτουσα Αρχή...», φανερώνει με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο, ποιο από τα συμβαλλόμενα μέρη βαραίνει η ευθύνη της ύπαρξης της ρήτρας αυτής. Ηθικά και πολιτικά κρίνεται ως απαράδεκτη και συνιστά σοβαρότατη ένδειξη πως η Κυβέρνηση

είχε εξαρχής τη βούληση να μοιράσει εκατομμύρια, μακριά από κάθε έλεγχο και κριτική.

Εξίσου ενδιαφέρον παρουσιάζει και η επόμενη παράγραφος 2.2 της Σύμβασης, σύμφωνα με την οποία: «Ο Ανάδοχος δε δύναται να προβαίνει σε δηλώσεις δηλώσεις σχετικά με τις Υπηρεσίες χωρίς την προηγούμενη συναίνεση ή έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής.»

Το σημείο αυτό έχει ενδιαφέρον, γιατί αποκαλύπτεται πως οι δηλώσεις του Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου της αναδόχου στο documentonews.gr (<https://www.documentonews.gr/article/den-xerei-o-gkagklos-giati-edwse-diafhmish-se-anyparkta-sites/> 10/06/2020) έγιναν κατόπιν έγκρισης από την **Αναθέτουσα Αρχή**. Μια εταιρεία δηλαδή, εν προκειμένω η **Initiative**, την ώρα που είχε ξεσπάσει η υπόθεση της «Λίστας Πέτσα» και εγχώριοι αλλά και διεθνείς δημοσιογραφικοί οργανισμοί, οργανώσεις και Σωματεία ζητούσαν διαφάνεια και δημοσιοποίηση του καταλόγου με τα Μέσα που χρηματοδοτήθηκαν και τα ποσά που έλαβαν, λειτουργούσε ως εκπρόσωπος του κ. Πέτσα και της κυβέρνησης, σε πλήρη συνεννόηση με την Προεδρία της Κυβέρνησης. Όπως θα δούμε παρακάτω, δεν ήταν η μόνη φορά που Initiative και Προεδρία της Κυβέρνησης συναποφάσιζαν

7. Η παντελής έλλειψη κριτηρίων της επιλογής των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης που θα συμμετείχαν στην καμπάνια

Κριτήρια βάσει των οποίων μοιράστηκαν τα χρήματα στα ΜΜΕ δεν υπήρξαν ποτέ. Δεν αναφέρονται ούτε στην ΠΝΠ, ούτε στην απόφαση ανάθεσης, ούτε στη σύμβαση αλλά ούτε και σε κάποιο άλλο έγγραφο που πιθανώς να παρείχε διευκρινίσεις ή οδηγίες προς την Ανάδοχο. Είναι πραγματικά πρωτόκουστο σε μια σύμβαση του Δημοσίου να μην αναφέρονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια με τα οποία θα κατανεμηθούν τα χρήματά του.

Το μέγεθος της αδιαφάνειας με την οποία η κυβέρνηση της ΝΔ διαχειρίστηκε 20 εκατομμύρια ευρώ των Ελλήνων πολιτών γίνεται εύκολα αντιληπτό στον οιονδήποτε, εάν προχωρήσει σε μια απλή σύγκριση με τα όσα έγιναν στην καμπάνια εμβολιασμού του Υπ. Υγείας που ακολούθησε λίγους μήνες αργότερα. Την Προεδρία της Κυβέρνησης ως Αναθέτουσα Αρχή εκθέτουν ανεπανόρθωτα τόσο ο **κ. Κικίλιας**, που προχώρησε στη σύναψη σύμβασης του υπ. Υγείας με την εταιρεία **Tempo**, όσο και το **Ελεγκτικό Συνέδριο**, το οποίο με την Πράξη 28/2021 του Ζ' Κλιμακίου του έκρινε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της εν λόγω σύμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, στην **παράγραφο Β του άρθρου 2** της Σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και της Ένωσης εταιρειών TEMPO OPTIMUM MEDIA DIRECTION HELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ-

WAVEMAKER ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΑ ΜΜΕ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ με ημερομηνία 08/02/2021 (ΑΔΑΜ: 21SYMV008266454 / Τροποποίηση: 21SYMV008266592) αναφέρεται:

«Το αντικείμενο καταλαμβάνει:

στη διαμόρφωση του σχεδιασμού και της τοποθέτησης στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με την ενδεδειγμένη παραμετροποίηση, που αφορά όλες τις ομάδες αποδεκτών και συγκεκριμένα τις πληθυσμιακές ομάδες που ορίζονται στο πλαίσιο της παρ. 1 του άρθρου 74 του ν.4761/2020, με κριτήρια την τηλεθέαση των τηλεοπτικών σταθμών, βάσει της διαθέσιμης μέτρησης από ανεξάρτητο φορέα, όπου αυτός υφίσταται, ή με κριτήρια δημοφιλίας, καθώς και με αναφορά στον βαθμό ανταπόκρισης και απήχησης σε κάθε ηλικιακή ομάδα, συμπράττοντα φορέα κοκ ανωτέρω κατά τον αποτελεσματικότερο οικονομικά τρόπο»

Σε αντίθεση με την «Λίστα Πέτσα», η Σύμβαση για την καμπάνια του εμβολιασμού περιλαμβάνει ένα μίνιμουμ κριτηρίων, βάσει των οποίων επρόκειτο να κατανεμηθούν και να διανεμηθούν τα χρήματα προς τα Μέσα. Πρόκειται για μια συμβασιοποίηση ενός πλαισίου, χαλαρού μεν αλλά σαφούς δε, μέσα στο οποίο καλούνται να κινηθούν οι Εταιρείες - οι οποίες ανέλαβαν την καμπάνια - σε ό,τι αφορά την επιλογή των Μέσων.

8. Πρόκειται για εκ διαμέτρου αντίθετη πρακτική από εκείνη την οποία ακολούθησε η Προεδρία της Κυβέρνησης λίγους μήνες νωρίτερα.

Δεδομένου πως η καμπάνια του εμβολιασμού έπεται εκείνης του «Μένουμε σπίτι» και «Μένουμε ασφαλείς», εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα πως το πάθημα της «Λίστας Πέτσα» μάλλον έγινε μάθημα ή/και πως ο κ. Κικίλιας δεν επιθυμούσε να φορτωθεί ένα βαρύ πολιτικό κόστος μιας στρεβλής, αδιαφανούς και «γκρίζας» διαδικασίας όπως ο κ. Πέτσας με τις Λίστες του.

Τα κριτήρια εμφανίζονται, με μεγαλύτερη αναλυτικότητα, στο έβδομο πρακτικό της Επιτροπής Παραλαβής το οποίο αφορά την δεύτερη εκταμίευση ποσού για την καμπάνια εμβολιασμού. Χαρακτηριστικά αναγράφεται,

«Η επιλογή των μέσων σύμφωνα με την πρόταση του αναδόχου διενεργείται με αναφορά στα ακόλουθα:

- 1) Στα διαθέσιμα μερίδια τηλεθέασης για τους τηλεοπτικούς σταθμούς*
- 2) Στις ακροαματικότητες των ραδιοφωνικών σταθμών Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Περιφέρειας*
- 3) Στη διαθεσιμότητα, τα στοιχεία αναγνωσιμότητας, πωλήσεων και διανομής για τα έντυπα μέσα*

4) Στη διεύθυνση ανά site βάσει των unique users/browsers όπως αυτοί μετριοούνται και καταγράφονται στα Google Analytics των sites.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη δήλωση του αναδόχου και τους όρους της σύμβασης, η επιλογή των μέσων και η αναλυτική κατανομή του υλικού σε αυτά διενεργείται με τήρηση των ακόλουθων κριτηρίων:

1) Στοιχείων διεύθυνσης μέσων από τις εταιρείες α) NIELSEN_TV Audience Measurement για την μέτρηση της τηλεθέασης, β) MRB Hellas S.A, για τις συνήθειες κατανάλωσης μέσων και ακροαματικότητας ραδιοφώνου γ) FOCUS BARI S.A_Bari Report για την διεύθυνση των έντυπων μέσων, και για μέσα της περιφέρειας όπου υπάρχουν τέτοιες καταγραφές δ) Google Analytics & Similar Web

2) Με συνεκτίμηση των ειδικών αναγκών στόχευσής (π.χ. Programmatic Digital Buying)

3) Με διαθέσιμα δημιουργικά υλικά

4) Με αξιολόγηση των Συνθηκών αγοράς (π.χ. τα υπαίθρια μέσα στην παρούσα φάση λόγω των περιορισμών κυκλοφορίας δεν προτάθηκαν).»

Σε αντίθεση λοιπόν με ό,τι συνέβη με την Προεδρία της Κυβέρνησης και την Initiative, η Τριμελής Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού, στηριζόμενη στις προβλέψεις της Σύμβασης, όχι μόνο έθεσε το πλαίσιο που θα έπρεπε να ακολουθήσουν οι Εταιρείες - που ανέλαβαν την καμπάνια - για την επιλογή των Μέσων αλλά και το εξειδίκευσε. Με αυτό τον τρόπο άφησε ελάχιστο χώρο για αυθαίρετες ερμηνείες σχετικά με το πως, σε ποια Μέσα και ποια ποσά θα έπρεπε να δοθούν.

Ως επιβεβαίωση της αναγκαιότητας ύπαρξης σαφών κριτηρίων σε συμβάσεις του Δημοσίου που αφορούν στην ενημέρωση των πολιτών μέσω των ΜΜΕ έρχεται η απόφαση του **Ελεγκτικού Συνεδρίου** με την πράξη **28/2021 του Ζ' Κλιμακίου** η οποία στην **παράγραφο 11** αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Επιπλέον, το Κλιμάκιο σημειώνει ότι η τηλεθέαση/δημοφιλία και ο βαθμός ανταπόκρισης/απήχησης σε κάθε ηλικιακή ομάδα του κοινού - στόχου, σε συνδυασμό με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, συναχτούν αντικειμενικά και πρόσφορα κριτήρια για την κατανομή της δαπάνης προβολής των μηνυμάτων της εκστρατείας εμβολιασμού μεταξύ των ΜΜΕ, με όρους ισότητας και διαφάνειας. Εξάλλου, κατά την εκτέλεση της σύμβασης, προβλέπεται μηχανισμός ελέγχου της ομαλής υλοποίησης της εκστρατείας εκ μέρους των ΜΜΕ από την αναθέτουσα αρχή, βάσει σχετικής αναλυτικής πληροφόρησής της από τον ανάδοχο, ο οποίος οφείλει, στο πλαίσιο των συμβατικών του υποχρεώσεων, να διενεργεί τους απαραίτητους ποσοτικούς/ποιοτικούς ελέγχους επί των ΜΜΕ.»

Η απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου : α) αναγνωρίζει πως πρέπει να υπάρχουν έστω και κάποια κριτήρια για τέτοιου είδους συμβάσεις και β) πως τα κριτήρια της τηλεθέασης και απήχησης (π.χ μοναδικοί χρήστες/επισκεψιμότητα) αποτελούν και αντικειμενικά αλλά και πρόσφορα κριτήρια για την κατανομή της δαπάνης με όρους ισότητας και διαφάνειας.

ΤΙΠΟΤΑ από όλα αυτά δεν τηρήθηκε στη «Λίστα Πέτσα», όπου μάθαμε ότι Μέσα προσετίθεντο στην λίστα χρηματοδότησης μετά από αυτοπρόταση, άλλα Μέσα αποκλείονταν με λογοκριτική λογική, μετά από αυθαίρετη κρίση του περιεχομένου τους και άλλα Μέσα έπεφταν θύματα ανισοκατανομής βάσει ενός ασαφούς αλγορίθμου που κανείς δεν γνωρίζει.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα παραπάνω η αυθαίρετη κατανομή του δημοσίου χρήματος σε συγκεκριμένα ΜΜΕ παραβιάζει και το άρθρο 107 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων. Στο ανωτέρω άρθρο ορίζεται ότι *«Ενισχύσεις που χορηγούνται με οποιαδήποτε μορφή από χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), ή με κρατικούς πόρους, και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό μέσω της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των χωρών της ΕΕ συναλλαγές»*. Εφόσον για τη σύναψη της ελεγχόμενης δημόσιας σύμβασης δεν τηρήθηκαν οι ελάχιστες διατυπώσεις και προϋποθέσεις που προβλέπονται στην Οδηγία 2014/24/ΕΕ και στον Ν. 4412/2016, η κρατική αυτή χρηματοδότηση δύναται κάλλιστα να θεωρηθεί ότι αποτελεί μη νόμιμη κρατική ενίσχυση εφόσον ευνόησε συγκεκριμένα ΜΜΕ έναντι άλλων που έλαβαν ιδιαίτερα υψηλή χρηματοδότηση.

9. Χωρίς κριτήρια, αλλά με συναπόφαση και συνεννόηση για εγκρίσεις και αποκλεισμούς ΜΜΕ

Κριτήρια μπορεί να μην υπήρξαν αλλά αυτό που υπήρξε ήταν μια στενή σχέση συνεννόησης και συναπόφασης αλλά και υπαγόρευσης **μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου εταιρείας**. Αυτό προκύπτει τόσο από έγγραφα, όσο και από την κατάθεση του κ. **Μ. Γκάλγκου** στην Εξεταστική Επιτροπή.

10. Τι λένε τα έγγραφα

Στις **26.06.2020**, η εταιρεία **Initiative** αποστέλλει προς την **Προεδρία της Κυβέρνησης επιστολή**, η οποία περιλαμβάνει τον συνολικό κατάλογο των ΜΜΕ που χρηματοδοτήθηκαν. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το **σημείο 1** της επιστολής και συγκεκριμένα η διατύπωση που αφορά στις εντολές καταχωρήσεων

και αγοράς χώρου και χρόνου για τις οποίες η **Initiative** εισηγείται να πραγματοποιηθεί η εξόφληση των ποσών.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται:

«Έχουμε προβεί στη διαβίβαση όλων των εντολών προς τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, όπως ορίζονται στη Σύμβαση (εφεξής τα Μέσα), που μας γνωστοποιήσατε για εκτέλεση, υπό την ιδιότητά μας ως αναδόχου της σύμβασης»

Από την παραπάνω διατύπωση καθίσταται δε σαφές ότι η ανάδοχος εταιρία δεν επέλεξε εκείνη τελικά τα Μέσα που έλαβαν μέρος και χρηματοδοτήθηκαν για την επικοινωνιακή εκστρατεία κατά του κορονοϊού, αλλά η ίδια η Προεδρία της Κυβέρνησης. Προκύπτει σαφώς πως τα ΜΜΕ τα οποία θα λάμβαναν την χρηματοδότηση υπαγορεύτηκαν στην **Initiative** από την **Προεδρία της Κυβέρνησης**.

Το έγγραφο αυτό απασχολεί την Εξεταστική Επιτροπή στη συνεδρίαση της **07.12.2021**. Είναι η ημέρα της εξέτασης τους Διευθύνοντος Σύμβουλου της αναδόχου εταιρείας **κ. Μ. Γκάλκου**, ο οποίος επιχείρησε να διασκεδάσει τις εντυπώσεις εμφανίζοντας ένα άλλο έγγραφο, χωρίς αριθμό πρωτοκόλλου, με ημερομηνία **01.07.2020** και στο οποίο η επίμαχη φράση έχει εξαλειφθεί. Παρά τις επίμονες ερωτήσεις του συνόλου των μελών της μειοψηφίας της Εξεταστικής Επιτροπής, ο κ. Γκάλγκος δεν κατάφερε να δώσει κάποια πειστική απάντηση, τόσο για τους αρχικούς λόγους να αποστείλει δεύτερη επιστολή -χωρίς μάλιστα να αναιρεί την πρώτη- όσο και για τους λόγους που τον εξώθησαν να εμφανίσει ένα έγγραφο χωρίς καμιά νομική ισχύ.

Συγκεκριμένα, στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ο κ. Γκάλγκος έκανε λόγο για «παρεξήγηση» (**στα Πρακτικά 07.12.2021 σελ. 59 «misunderstanding»**), ισχυριζόμενος πως το έγγραφο της **1^{ης} Ιουλίου 2020** ήρθε ως διόρθωση του εγγράφου της **26^{ης} Ιουνίου 2021**. Ο ισχυρισμός αυτός του κ. **Μ. Γκάλκου** είναι έωλος και μπορεί μόνο ως φθηνή δικαιολογία να χαρακτηριστεί, εφόσον το έγγραφο της **1^{ης} Ιουλίου 2021** δεν αναγράφει και δεν αναφέρει πουθενά πως το έγγραφο αποστέλλεται σε διόρθωση ή ως ορθή επανάληψη προηγούμενης επιστολής που εστάλη προς την **Προεδρία της Κυβέρνησης**, ούτε αναφέρεται πως η εταιρεία με το έγγραφο αυτό ανακαλεί την επιστολή της **26^{ης} του Ιουνίου 2020**.

11. Τι υποστήριξε η Ανάδοχος Εταιρεία

Από την εξέταση του Προέδρου και Διευθύνοντος Σύμβουλου της **Initiative**, **κ. Μ. Γκάλκου** αποκαλύπτεται το πλήρες μέγεθος μιας παραδιαδικασίας η οποία είχε υποκαταστήσει το πλαίσιο κριτηρίων τα οποία έπρεπε εξ αρχής να έχουν τεθεί ώστε

να εξελιχθεί η υλοποίηση της καμπάνιας με τρόπο δίκαιο και διαφανή.

Από τα όσα κατέθεσε ο κ. Γκάλκος προκύπτει ότι:

α) η **Initiative** και η **Προεδρία της Κυβέρνησης** ήταν σε διαρκή επικοινωνία σε ανώτερο επίπεδο (βλ. **Διευθύντρια του Πολιτικού Γραφείου του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, Στυλιανού Πέτσα, Ευαγγ. Γκόγκου**) με τακτές συνεδριάσεις και συναπόφαση σε κρίσιμα ζητήματα, όπως ποια Μέσα μπαίνουν στην Λίστα και ποια αποκλείονται.

β) ΜΜΕ είχαν απευθείας επικοινωνία τόσο με την Ανάδοχο Εταιρεία όσο και με την Προεδρία της Κυβέρνησης, αυτοπροτείνονταν και κατόπιν συνεννόησης και τελικής έγκρισης από την Αναθέτουσα Αρχή έμπαιναν στην Λίστα. Ούτε αλγόριθμος, ούτε ποσοτικά ή ποιοτικά κριτήρια. Εξ όσων προκύπτει το μόνο κριτήριο ήταν ένα τηλέφωνο τη σωστή στιγμή στον σωστό άνθρωπο.

Όλα τα ανωτέρω προκύπτουν από τα ακόλουθα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά:

α) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.65 ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: ο δικός σας ρόλος ήταν να προτείνετε και όχι να εγκρίνετε και ότι την έγκριση για κάθε τι που έγινε σε αυτήν την καμπάνια την έδωσε η αναθέτουσα αρχή.

Είναι έτσι; Ρωτάω επειδή κουνάτε το κεφάλι σας και δεν γράφεται στα Πρακτικά.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς έτσι είναι. Όταν διαφωνώ το λέω, κύριε Ραγκούση.

β) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.71-76 ΑΥΤΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Έγινε η παρουσίαση των πλάνων από κατηγορία, υποκατηγορία, μέσο. Ξεκίνησε τεκμηριωμένα. Πήραμε την έγκριση και ξεκινήσαμε.

Σε όλη αυτή τη διαδικασία μέσα παίρνανε τηλέφωνο, στέλνανε σε μας, στην αναθέτουσα αρχή. Υπήρχε αμέσως... Μαθεύτηκε κατ' αρχάς από τις πρώτες μέρες ότι θα υπάρχουν 16 εκατομμύρια –20 εκατομμύρια με ΦΠΑ, χωρίς ΦΠΑ είναι 16 τα εκατομμύρια.

Τα έσοδα των μέσων ήταν 16 εκατομμύρια και κάτι. Μαθεύτηκε. Μέσα επικοινωνούσαν με την ομάδα εργασίας τη δικιά μου, με μένα προσωπικά, επικοινωνούσαν με την αναθέτουσα αρχή.

Είχαμε θέσει σαν όρο ότι κάθε Σάββατο μαζεύουμε όλες αυτές τις προτάσεις. Αν κάποιο μέσο συμπεριλαμβανόταν μέσα στο αρχικό μας σχεδιασμό, λέγαμε ok, είσαι μέσα στο σχεδιασμό. Αν κάποιο μέσο δεν υπήρχε, γιατί όπως καταλαβαίνετε ειδικά τα περιφερειακά μέσα, όπως άργησε να βγει και η περιφέρεια... Η περιφέρεια άργησε να βγει στον αέρα. Βγήκε τέλος Απριλίου η καμπάνια. Μέσα, οι ιδιοκτήτες μέσων επικοινωνούσαν μαζί μας. Μας δίνετε τα κατάλληλα στοιχεία τους είτε ήταν

αυτά google analytics είτε αν ήταν site είτε κυκλοφορίες αναγνωσιμότητας. Μπαίναμε μέσα, το εξετάζαμε.

Το ίδιο συνέβαινε και στην αναθέτουσα αρχή. Επικοινωνούσαν μέσα απευθείας στην αναθέτουσα αρχή. Η αναθέτουσα αρχή μάς τα περνούσε όλα όσα σε εμάς, τα αξιολογούσαμε και κάθε Σάββατο συζητούσαμε διαδικτυακά. Επιλέγαμε-απορρίπταμε.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δηλαδή ήταν μια δυναμική επικοινωνία, μια δυναμική αλλαγή του πλάνου για να υλοποιηθεί όλο αυτό το πλάνο. Δεν κάναμε ένα πλάνο με 1.232 μέσα και πήγαμε και τα παρουσιάσαμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Γκάλγκο, από εσάς ή την Κυβέρνηση έγινε κάποια δημόσια ανακοίνωση σε πανελλήνια εμβέλεια ότι βρίσκεται σε εξέλιξη διαμόρφωση καταλόγου Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης που θα συμμετέχουν στην καμπάνια και μπορεί όποιος θέλει, να βρει είτε την αναθέτουσα αρχή, δηλαδή είτε την Κυβέρνηση είτε την εταιρεία, και να υποβάλει αίτηση να ενταχθεί σε αυτήν την καμπάνια; Κάνετε ποτέ τέτοια ανακοίνωση; Υπάρχει;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Εμείς όχι και απ' όσο γνωρίζω ούτε η αναθέτουσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Εσείς όχι. Η Κυβέρνηση ξέρετε αν έκανε;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα τι μας περιγράφετε, κύριε Γκάλγκο, τώρα;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σας περιγράφω τη διαδικασία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα τι μας περιγράφετε τώρα; Μας περιγράφετε ότι όποιος στην Ελλάδα έμαθε και άκουσε ότι πάει η Κυβέρνηση να δώσει λεφτά, ήρθε και χτύπησε την πόρτα τη δική σας και την πόρτα της Κυβέρνησης και **υπέβαλε την αυτοπρότασή του.**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Λέτε ότι την τελική πρόταση η οποία χρηματοδοτήθηκε από την καμπάνια της «Λίστας Πέτσα» δεν τη διαμορφώσατε εσείς με αντικειμενικά κριτήρια ποσοτικής και ποιοτικής φύσης. Η τελική αυτή κατάσταση τώρα μόλις εσείς μαρτυρήσατε ότι προέκυψε από αιτήματα που πήγαν στην Κυβέρνηση από μέσα ενημέρωσης τα οποία σας τα επέβαλε η Κυβέρνηση.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, κύριε Ραγκούση. Μας διαβιβάστηκαν από την αναθέτουσα αρχή μέσα που είχαν ενοχλήσει την αναθέτουσα αρχή για να εξεταστούν...

γ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.81-82

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Κύριε Ραγκούση, μέχρι τη λέξη «διαβιβάστηκαν» ήσασταν πολύ σωστός. Διαβιβάστηκαν για αξιολόγηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία, κύριε Γκάλγκο.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Αξιολογηθήκανε. Κάποια συμπεριληφθήκανε, κάποια απορριφθήκανε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κάποια συμπεριληφθήκανε.

Ερώτηση, κύριε Γκάλγκο. Εσείς προτείνετε ή αποφασίζετε; Εσείς προτείνετε ή εγκρίνεται;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Εμείς προτείναμε τεχνοκρατικά...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):...και ενέκρινε η αναθέτουσα αρχή.

δ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.110 - 111

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Εγώ σας ρωτάω κάτι άλλο: Αυτές οι επιτροπές ήταν μικτές, δικές σας και της αναθέτουσας αρχής;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Είχαν μικτή σύνθεση;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν υπήρχε μία...Υπήρχαν δύο ομάδες εργασίας: Η ομάδα εργασίας του αναδόχου και η ομάδα εργασίας της αναθέτουσας αρχής. Η ομάδα εργασίας του αναδόχου πρότεινε, τεκμηρίωνε. **Η ομάδα εργασίας της αναθέτουσας αρχής** ζητούσε διευκρινίσεις επί των προτάσεων, λάμβανε τις διευκρινήσεις, **έδινε εντολές, ενέκρινε και προχωρούσαμε.**

Η θέση, δηλαδή, των ανθρώπων της αναθέτουσας αρχής ήταν στο να εγκρίνουμε. Με βάση τη σύμβαση έπρεπε να πάρουμε έγκριση. Οι άνθρωποι για να πάρουν έγκριση έπρεπε κάποια πράγματα να τα τεκμηριώσουν. Αυτό.

ε) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.148 Η Διευθύντρια του γραφείου του Υφυπουργού στον Π/Θ και Κυβερνητικού Εκπροσώπου κ. Πέτσα

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν τα γνωρίζω αυτή τη στιγμή. Δεν μπορώ να σας πω. Εγώ προσωπικά επικοινωνούσα με την κυρία Γκόγκου που ήταν –αν δεν απατώμαι τον τίτλο της- Διευθύντρια του γραφείου της Προεδρίας.

στ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.50 – 51 Συναπόφαση -Λογοκρισία και Αποκλεισμοί

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, υπήρξαν αποκλεισμοί μέσων, για διαφορετικούς λόγους το καθένα, βασιζόμενοι στο ποιοτικό χαρακτηριστικό.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Άρα λοιπόν, ξεκάθαρα η απάντηση είναι ότι η επιλογή των κριτηρίων για το ποια μέσα γενικότερα και συγκεκριμένα έλαβαν χώρα στη συγκεκριμένη καμπάνια έγινε από εσάς, κύριε Γκάλγκο, από την εταιρεία σας;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Αποκλειστικά.

ζ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.106

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν μπορώ να σχολιάσω. Δεν μπορώ να πω για οποιεσδήποτε δηλώσεις οποιωνδήποτε Υπουργών και Βουλευτών υπάρχουν.

Το «DOCUMENTO» -γιατί γι' αυτό ουσιαστικά μιλάμε- θα μπορούσε να συμπεριληφθεί, βασιζόμενοι στα ποσοτικά κριτήρια, στην καμπάνια μας. Το περιεχόμενό του, όμως, εκείνη τη συγκεκριμένη περίοδο -δεν εξετάζουμε άλλη περίοδο- ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τα μηνύματα που ήθελε να περάσει η καμπάνια: «Μένουμε σπίτι, μένουμε ασφαλείς».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δηλαδή τώρα μας ανακοινώνετε ότι κάνατε λογοκρισία;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Καθόλου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τι μας ανακοινώνετε τώρα; Δηλαδή, διαβάζετε εσείς «DOCUMENTO» και είπατε ότι δεν συμφωνώ με αυτά που γράφει το «DOCUMENTO»;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν κάναμε καμία λογοκρισία. Το «DOCUMENTO», όπως σας είπα, συζητήθηκε στις δύο επιτροπές, την επιτροπή της Initiative και την ομάδα εργασίας της αναθέτουσας αρχής, και αποφασίστηκε να μην συμπεριληφθεί.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Πρώτον, από ποιον αποφασίστηκε αυτό; Από κοινού;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Οι αποφάσεις είναι της αναθέτουσας αρχής, αλλά βρήκε τη σύμφωνη γνώμη του αναδόχου. Δεν μπορούσαμε να πάμε ενάντια στην παγκόσμια αρχή του *pan safety*, ενάντια σε αυτά τα οποία απαιτεί η επικοινωνιακή στρατηγική.

η) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.185 (Για έγκριση του αποκλεισμού της εφημερίδας Documento)

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Το περιβάλλον και το μήνυμα. Γιατί στο συγκεκριμένο περιβάλλον μπορεί κάποιος άλλος διαφημιζόμενος να βάλει. Το μήνυμα το συγκεκριμένο «μένουμε σπίτι, μένουμε ασφαλείς», εκτιμήσαμε και το θέσαμε υπόψιν της αναθέτουσα αρχής το συγκεκριμένο πράγμα και αποφασίστηκε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Από την αναθέτουσα αρχή.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Η αναθέτουσα εγκρίνει. Δεν μπορούσαμε να διαφωνήσουμε.

Βέβαια, αυτά τα οποία περιέγραψε τόσο γλαφυρά και με λεπτομερείς ο κ. Γκάλκος οριζόταν ήδη ως συμβατικές υποχρεώσεις από την ίδια τη σύμβαση. Συγκεκριμένα, στο **B-2β** της σύμβασης αναφέρεται πως:

«Η διενέργεια των απαραίτητων παραγγελιών, κρατήσεων, αγορών χώρου και χρόνου και τροποποιήσεων αυτών, μετά από έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής»

Επίσης, στην παράγραφο **8.1** αναφέρεται πως «Οι Υπηρεσίες του Αναδόχου παρακολουθούνται, **καθοδηγούνται** και εγκρίνονται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης από την Αναθέτουσα Αρχή, κατά τον προσήκοντα τρόπο, είτε από την τυχόν ορισθείσα Επιτροπή Παραλαβής, τα μέλη της οποίας θα γνωστοποιηθούν εγγράφως στον Ανάδοχο το αργότερο εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την υπογραφή της παρούσας είτε από ειδικά οριζόμενο προς τούτο μονοπρόσωπο όργανο της Αναθέτουσας Αρχής.»

Τα ανωτέρω προέκυψαν και από την κατάθεση της μάρτυρος, Μ. Αντωνιάδου:

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): ... Επομένως, θεωρούμε πάντα κυρίαρχο τα κριτήρια. Δεν έχω μάθει ακόμα ποια ακριβώς ήταν τα κριτήρια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τηρήθηκαν τα κριτήρια; Τα όποια κριτήρια έχετε στο μυαλό σας.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Δεν γνωρίζω ποια ήταν τα κριτήρια για να σας πω αν τηρήθηκαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σας παρακαλώ να πείτε τη γνώμη σας αν καλώς πήρε ο Φιλελεύθερος 180.000 και η Εφημερίδα των Συντακτών 40.000.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Θεωρώ ότι έπρεπε να τηρηθούν τα κριτήρια και με βάση...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τηρήθηκαν;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Προφανώς στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει ζήτημα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Αποκλείστηκε ή όχι το Documento από την Κυβέρνηση από τη «Λίστα Πέτσα»;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Προφανώς δεν επιχορηγήθηκε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σας επαναλαμβάνω, κυρία Αντωνιάδου, το εξής. Η δήλωση ενός Υπουργού μιας κυβέρνησης σε μία ανεπτυγμένη δημοκρατία, σε ένα

ανεπτυγμένο κοινοβουλευτικό πολίτευμα, η οποία συνοδεύει τη μη συμμετοχή μιας εφημερίδας και την εξηγεί και την αιτιολογεί κατά τον τρόπο που σας διάβασα προηγουμένως –να μην το ξαναδιαβάσω- για την ΕΣΗΕΑ εγείρει ζήτημα;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Διαφωνώ, κύριε Ραγκούση, με τη δήλωση που έχει κάνει ο Υπουργός. Δεν έπρεπε να κάνει μία τέτοια δήλωση. Είναι δικαίωμά του καθένα. Είμαστε σε μία ελεύθερη δημοκρατία. Έχει το δικαίωμα αυτό. Αλλά, εγώ διαφωνώ. Δεν μπορεί να αναφέρεσαι έτσι για ογδόντα εργαζόμενους.

Συναφώς, και ο μάρτυρας, Αλ. Σκαναβής, κατέθεσε για κριτήρια κατανομής κονδυλίων τα ακόλουθα:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τα αντικειμενικά κριτήρια, λοιπόν, που εφαρμόστηκαν τα γνωρίζετε, κύριε Σκαναβή;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς): Ε, όχι, βέβαια. Γιατί να τα γνωρίζω; Τι είμαι εγώ, ειδικός;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία. Ευχαριστώ. Είναι πολύ σημαντική αυτή η απάντησή σας.

Συμπεράσματα:

Τόσο από την ίδια τη Σύμβαση όσο και από το έγγραφο της 26^{ης} Ιουνίου 2020, αλλά και από την κατάθεση του Προέδρου και διευθύνοντος Συμβούλου της **Initiative κ. Μ. Γκάλκου**, προκύπτει πως η αναθέτουσα αρχή, δηλαδή η **Προεδρία της Κυβέρνησης** είχε τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο για όλο το εύρος της υλοποίησης και εκτέλεσης της σύμβασης.

Λόγω έλλειψης σαφών κριτηρίων, η διαδικασία συμμετοχής των Μέσων στην εκστρατεία και η κατανομή της χρηματοδότησης υπήρξε παντελώς διάτρητη με φαινόμενα αυτοπρότασης ΜΜΕ να συμπεριληφθούν στο πακέτο των 20 εκατομμυρίων ευρώ.

Σύμφωνα με τον **κ. Γκάλκο** η **Προεδρία της Κυβέρνησης** έχει απευθείας επικοινωνία με ΜΜΕ και εγκρίνει ή μη τη συμπερίληψη τους στη «Λίστα Πέτσα».

Άλλωστε, στο σημείο 8.1 της σύμβασης αναφέρεται ξεκάθαρα πως «Οι Υπηρεσίες του Αναδόχου παρακολουθούνται, καθοδηγούνται και εγκρίνονται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης από την Αναθέτουσα Αρχή»

Οι εγκρίσεις αυτές έρχονται απευθείας από το υπουργικό γραφείο μιας και η ανάδοχος και μάλιστα ο ίδιος ο Πρόεδρος της **Initiative** συνομιλεί απευθείας με την **Διευθύντρια του Πολιτικού Γραφείου του κ. Πέτσα**.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τον αποκλεισμό Μέσων και συγκεκριμένα του **Documento** καταγράφεται μια πρωτοφανής, από την μεταπολίτευση και μετά, ευθεία απόπειρα φίμωσης, με έντονα χαρακτηριστικά λογοκρισίας, από μια ιδιωτική εταιρεία προς ένα Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης, με εντολή, ενθάρρυνση και έγκριση της κεντρικής κυβέρνησης.

Ο κ. Γκάλκος κατά την εξέταση του παραδέχθηκε πως το **Documento** αποκλείστηκε βάσει «ποιοτικού κριτηρίου», δηλαδή του περιεχομένου του, το οποίο αυθαίρετα, αναρμόδια και ψευδώς χαρακτηρίστηκε εχθρικό προς την εκστρατεία. Παραδέχθηκε δε πως ο αποκλεισμός αυτό έγινε κατόπιν συναπόφασης και τελικής έγκρισης με και από την αναθέτουσα αρχή.

12. Ανισοκατανομές και τα Περιφερειακά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Κραυγαλέα είναι η νομιμοποίηση της υποχρηματοδότησης των Περιφερειακών Μέσων μέσω της Σύμβασης της ΠτΚ με την εταιρεία Initiative. Συγκεκριμένα στο σημείο **A3** της σύμβασης αναφέρεται χαρακτηριστικά:

«...Τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που αφορά κατά περίπτωση αγορά χώρου ή χρόνου. Η υποχρέωση αυτή περιλαμβάνει την κατάρτιση σχετικού προϋπολογισμού χρήσης μέσων. Ρητά συμφωνείται ότι η συμμετοχή στην κατανομή της συνολικής δαπάνης των τοπικών και περιφερειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για κάθε κατηγορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%).

Για λόγους καλύτερης διαχείρισης, πλέον της γενικής πρότασης των στοιχείων υπό (A2) και (A3) ανωτέρω είναι δυνατή η υποβολή επιμέρους προτάσεων ανά κατηγορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ή όπως άλλως ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή κατά την απόλυτη διακριτική της ευχέρεια.»

Πρόκειται για ευθεία καταστρατήγηση της νομοθετημένης υποχρέωσης του 30% της κρατικής διαφημιστικής δαπάνης να διοχετεύεται προς τα τοπικά και περιφερειακά Μέσα (**αρ.17 ν. 4487/2017**). Η μη τήρηση του νόμου ενέχει και μια τραγελαφική διάσταση μιας και βάση αυτού θα έπρεπε ο **κ. Πιερρακάκης** να επιβάλει πρόστιμο στον **κ. Πέτσα**.

Η Επιτροπή Παραλαβής εντοπίζει την παρανομία και αρχικώς αποφασίζει να αποδεχτεί ως προσωρινά εκτελεστέο το κομμάτι αυτό γιατί...

Η Επιτροπή διαπίστωσε παρεκκλίσεις από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1, υποστοιχείο (Α3) της Σύμβασης. Συγκεκριμένα, στην κατηγορία μέσου Ψηφιακά Μέσα/Διαδίκτυο και στην κατηγορία μέσου Τηλεόραση, δεν τηρήθηκε το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η Σύμβαση για τα τοπικά/περιφερειακά Μέσα ύψους τουλάχιστον 20%.

Ωστόσο, και

- επειδή ο κύριος σκοπός της εκστρατείας είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του ευρέος κοινού,

- επειδή όλα τα Ψηφιακά Μέσα απευθύνονται ούτως ή άλλως στο σύνολο της Επικράτειας και συνεπώς η κατηγοριοποίηση σε πανελλαδικά και τοπικά-περιφερειακά δεν

επιφέρει διαφοροποίηση στη δυνατότητα στόχευσης προς το σύνολο του κοινού που απευθύνεται η εκστρατεία και επομένως τηρείται ο σκοπός της εκστρατείας ο οποίος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του ευρέος κοινού,

- επειδή ο ίδιος σκοπός εκπληρώνεται από το γεγονός ότι οι πολίτες που αποτελούν το κοινό των τοπικών-περιφερειακών καναλιών έχουν πρόσβαση στα τηλεοπτικά κανάλια εθνικής εμβέλειας και δεν περιορίζεται το δικαίωμά τους στην ενημέρωση,

- επειδή σε κάθε περίπτωση το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η Σύμβαση για τα τοπικά/περιφερειακά Μέσα ύψους 20%, τηρήθηκε για το σύνολο της προϋπολογιζόμενης δαπάνης και μάλιστα έτι περισσότερο, καθώς η Πρόταση προβλέπει ως ελάχιστη δαπάνη 25%, δηλ τιμή ακόμη μεγαλύτερη από το 20% που προβλέπει η Σύμβαση ως ελάχιστη,

η Επιτροπή γνωμοδοτεί ότι οι διαπιστωθείσες προαναφερόμενες παρεκκλίσεις δεν επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών που αναφέρονται στο υποστοιχείο (Α3), καθόσον δεν προκύπτει παρέκκλιση στο σκοπό της Σύμβασης και καλύπτονται οι σχετικές ανάγκες.

Καταρχάς θα πρέπει να σημειωθεί πως δεν είναι δυνατόν μια Σύμβαση να υπερισχύει του νόμου, όπως και ότι είναι απαράδεκτο υψηλόβαθμοι υπηρεσιακοί παράγοντες να αγνοούν τον νόμο και να μην επισημαίνουν την παραβίασή του.

Επίσης, οφείλουμε να επισημάνουμε πως η τεχνολογία που χαρακτηρίζει τον τύπο ενός Μέσου (ψηφιακό) είναι διαφορετικό πράγμα από τον ανθρωπογεωγραφικό χαρακτήρα του Μέσου (πανελλαδικό, περιφερειακό, τοπικό). Η διαφοροποίηση στην δυνατότητα στόχευσης μιας εκστρατείας σχετίζεται άμεσα με τα ανθρωπογεωγραφικά χαρακτηριστικά ενός Μέσου τα οποία έχουν και αντίκτυπο στον ενημερωτικό του χαρακτήρα. Αυτό αναγνωρίζεται ως βασικό αξίωμα, τόσο στο χώρο της Ενημέρωσης (γι' αυτό και τα διαφορετικού χαρακτήρα Μέσα, αλλιώς θα υπήρχαν μόνο πανελλαδικά Μέσα), όσο και στον χώρο της διαφήμισης (γι' αυτό υπάρχουν ειδικές

καμπάνιες, στοχευμένες καμπάνιες, καμπάνιες με ηλικιακά, φυλετικά, κοινωνικά ή και άλλα χαρακτηριστικά).

Ακόμα κι αν δεχτούμε πως ο σκοπός της ευαισθητοποίησης υπηρετείται αυτό συμβαίνει μόνο ποσοτικά. Ποιοτικά η καμπάνια υπολείπεται λόγω της υποχρηματοδότησης των Τοπικών και Περιφερειακών Μέσων, καθώς λόγω ετεροβαρούς χρηματοδότησης, δεν υπήρξε η δυνατότητα να προσεγγιστούν με πιο άμεσο και προσιτό τρόπο τοπικά κοινά και κοινωνίες από Μέσα που είχαν και έχουν γνώση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων.

Να υπενθυμίσουμε πως σύμφωνα με την έκθεση του **Reuters** για το 2020 και το 2021, από τον περιφερειακό Τύπο ενημερώνεται το 15-18% περίπου, ενώ το ποσοστό αξιοπιστίας των Τοπικών και Περιφερειακών Μέσων είναι ιδιαίτερα υψηλό, στο 58%, φέρνοντας τα Τοπικά μέσα στην 4^η θέση αξιοπιστίας στη χώρα μας.

Εξάλλου, η καμπάνια δεν πραγματοποιήθηκε για το δικαίωμα στην Ενημέρωση. Η εκστρατεία είχε να κάνει με την πανδημία και όχι με την προάσπιση του δικαιώματος των πολιτών στην Ενημέρωση. Επίσης, το ότι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε μια υπηρεσία ή σε ένα προσφερόμενο προϊόν δεν σημαίνει πως κάνουν χρήση αυτού ή την χρήση που θα επιθυμούσε κάποιος.

Αν κάτι θα έπρεπε να εξεταστεί είναι το αν οι πολίτες είχαν ενημέρωση πλήρη και ουσιαστική, από όλα τα Μέσα, Τοπικά, Περιφερειακά και Πανελλαδικά. Ως εκ τούτου η Επιτροπή Παραλαβής δεν θα έπρεπε να έχει προχωρήσει στην οριστική παραλαβή του Α3 της Σύμβασης μιας και υπάρχει σαφέστατη παραβίαση του νόμου. Βέβαια κάτι τέτοιο θα ενείχε κίνδυνο έκπτωσης της αναδόχου και ακυρότητας της Σύμβασης. Η έλλειψη σαφούς πλαισίου κριτηρίων, καθώς και η στρεβλή διαδικασία με τις αυτοπροτάσεις Μέσων και την υπαγόρευση/έγκριση Μέσων από την Προεδρία της Κυβέρνησης για να συμπεριληφθούν ή μη στη «Λίστα Πέτσα» δημιούργησε κραυγαλέα παραδείγματα ανισοκατανομών και παρατυπιών στην κατανομή των χρημάτων.

Στην επιστολή της στις **15 Ιουλίου του 2020**, προς τον **Πρωθυπουργό** και τον κ. **Πέτσα** το **Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου** ανέφερε πως η *«λίστα με τα 1.232 μέσα που έλαβαν οικονομική βοήθεια, αντίθετα, περιελάμβανε περισσότερα από 200 ψηφιακά μέσα που δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Online Media της χώρας, συμπεριλαμβανομένων ανενεργών ή ανύπαρκτων ιστοτόπων ή ιστοσελίδων με ελάχιστους ή καθόλου αναγνώστες.»*

Το ρεπορτάζ του ψηφιακού περιοδικού Solomon εντόπισε 239 ιστοσελίδες οι οποίες δεν βρίσκονται στο Μητρώο.

(βλ. Λίστα Πέτσα: Επιστολή του Διεθνούς Ινστιτούτου Τύπου (IPI) στον Μητσοτάκη για το Documento (documentonews.gr))

(βλ. <https://wearesolomon.com/mag/data-stories-el/ta-melana-shmeia-ths-listas-petsa/?lang=el>)

Δυστυχώς η Πλειοψηφία στην Εξεταστική Επιτροπή δεν δέχθηκε να κληθούν εκπρόσωποι του Ινστιτούτου και του περιοδικού Solomon, ώστε να μας καταθέσουν αναλυτικά τα στοιχεία αυτά.

Επίσης, από τα έγγραφα που προσκόμισε η Ανάδοχος Εταιρεία προκύπτει πως όλες οι καταγραφές στη «Λίστα Πέτσα» με αιτιολογία «αρθρογραφία» που αφορούν σε ιστοσελίδες, (περίπου 146) δεν εμφανίζουν αριθμό μοναδικών χρηστών. Προκύπτει λοιπόν πως «αγοράστηκε» το άρθρο χωρίς να υπάρχει ως κριτήριο κάποιο μίνιμουμ επισκεψιμότητας. Με αποτέλεσμα η ιστοσελίδα να λάβει χρήματα ανεξαρτήτου επισκεψιμότητας/αναγνωσιμότητας.

Υπάρχουν περιπτώσεις αμοιβών σε ιστοσελίδες με ελάχιστους, μοναδικούς χρήστες.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									ΠΑΡΑΔΟΣΗ 27/03-31/05/2020	
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	ΗΜ/ΜΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	ΗΜ/ΜΙΑ ΛΗΞΗΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΣΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΕ ΑΜΟΙΒΗ	ΤΕΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΕ ΦΠΑ	ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ	ΜΟΝΑΔΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ
vouli.net	16/05/2020	31/05/2020	16	Home Page & ROS	300x250	500,00	515,00	638,60	509	474
vouli.net	16/05/2020	31/05/2020	16	Home Page & ROS	728x90	500,00	515,00	638,60	566	521
new.europe.gr	18/05/2020	31/05/2020	18	Αρθρογραφία	Αρθρογραφία	1.000,00	1.030,00	1.037,20	Αρθρογραφία	
new.europe.gr	18/05/2020	31/05/2020	18	Αρθρογραφία	Αρθρογραφία	1.000,00	1.030,00	1.037,20	Αρθρογραφία	
new.europe.gr	18/05/2020	31/05/2020	18	Αρθρογραφία	Αρθρογραφία	1.000,00	1.030,00	1.037,20	Αρθρογραφία	
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	18	Homepage & ROS	300x250	5.000,00	5.150,00	5.188,00	878	457
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	18	Homepage & ROS	300x600	5.000,00	5.150,00	5.188,00	879	457
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	18	Homepage & ROS	728x90	2.000,00	2.080,00	2.074,40	906	460
new.europe.gr	18/05/2020	31/05/2020	18	Homepage & ROS	970x250	5.000,00	5.150,00	5.188,00	958	471
nvnews.gr	20/05/2020	31/05/2020	12	Homepage & ROS	300x250	1.000,00	1.030,00	1.277,20	3.078	1.259
nvnews.gr	20/05/2020	31/05/2020	12	Homepage & ROS	970x250	1.000,00	1.030,00	1.277,20	489	374
pointmedia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	300x250	1.500,00	1.545,00	1.915,80	852	313
pointmedia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	970x250	1.500,00	1.545,00	1.915,80	853	315
ellinismos-orthodoxia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	300x250	1.500,00	1.545,00	1.915,80	125	47
ellinismos-orthodoxia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	728x90	1.500,00	1.545,00	1.915,80	89	37

Επίσης, ιστοσελίδες, στην ίδια περιφέρεια οι οποίες φιλοξένησαν τα banner της εκστρατείας το ίδιο χρονικό διάστημα, αμείβονται με διαφορετικά ποσά.

Στην **Θεσ/νικη**, ιστοσελίδα με 3 banner λαμβάνει λιγότερα χρήματα από ιστοσελίδα

με 1 banner (βλ. σχετικό πινακάκι)

Στην **Πιερία**, ιστοσελίδα με 4 banner λαμβάνει λιγότερα χρήματα από ιστοσελίδα με 2 banner (βλ. σχετικό πινακάκι)

Στην **Λάρισα**, ιστοσελίδα με 3 banner λαμβάνει λιγότερα χρήματα από ιστοσελίδες με 1 και 2 banner οι οποίες λαμβάνουν την ίδια αμοιβή. (βλ. σχετικό Πίνακα)

ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	myportal.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	politik.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	rthess.gr	05/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	griimes.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,728x90,970x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	thesstoday.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x600,728x90	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	thessnews.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,300x600	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	metrosport.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	5.000 €	5.150 €	6.386 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	makthes.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	typosthes.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	parallaximag.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600,970x250,300x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	thestival.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	seleo.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	vonis.gr	27/03/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	5.000 €	5.150 €	6.386 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	olympicbima.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,300x600	4.000 €	4.120 €	5.109 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	odelialis.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	olympusmedia.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x600,640x100	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	odialogos.gr	30/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	kapa-news.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600,728x90,970x250,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	pietianews.gr	19/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	eptanews.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	linealarissa.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	4.000 €	4.120 €	5.109 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	thessalians.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	paidis.com	05/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	eleftheria.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600,300x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	thessalikeseptiloges.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,300x600	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larissanet.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	kosmoslarissa.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	elassonaneas.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	elassarica.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x250	4.000 €	4.120 €	5.109 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larissapress.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larissa.gr	19/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larisanew.gr	21/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	thessaliaeconomy.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	500 €	515 €	639 €

Συνολικά Συμπεράσματα

Το σχετικό υφιστάμενο εγχώριο και ευρωπαϊκό θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο ήταν και είναι επαρκές, προκειμένου η εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για την πανδημία της Covid-19 να πραγματοποιηθεί γρήγορα, αποτελεσματικά με διαφάνεια και λογοδοσία, με μόνη προϋπόθεση την κυβερνητική βούληση.

Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπόψη:

α) Τις συμβάσεις αυτές καθ' αυτές, οι οποίες υπεγράφησαν από τους αρμοδίους Υπουργούς και στελέχη της Κυβέρνησης

β) Από την ίδια την ΠΝΠ και τις λοιπές διοικητικές πράξεις που ακολούθησαν για την υπογραφή σύμβασης με την ανάδοχο εταιρεία και τα κριτήρια ανάθεσης και επιλογής μέσω μαζικής ενημέρωσης που απουσίαζαν παντελώς.

γ) τη διαδικασία υλοποίησής της, όπως αυτή προκύπτει από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή, αλλά και από όσα βγήκαν στο φως της δημοσιότητας,

δ) από όλες τις μαρτυρικές καταθέσεις,

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επέλεξε:

α) Να αγνοήσει ελληνικούς, ευρωπαϊκούς νόμους και οδηγίες και να ψηφίσει μια ΠΝΠ η οποία ως μόνο σκοπό είχε να «καλύψει» νομοθετικά τη «Λίστα Πέτσα».

β) Να αγνοήσει 2 φορές τις διευκρινίσεις της Ευρωπαϊκή Επιτροπής και τις επιστολές της ΕΑΑΔΗΣΥ και να προχωρήσει με τη «Λίστα Πέτσα» ενώ είχε την ευκαιρία να αποσύρει την ΠΝΠ και να πραγματοποιήσει την εκστρατεία ενημέρωσης με άλλη διαδικασία, σύμφωνη με το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.

γ) Να μην επεκτείνει την δωρεάν μετάδοση κοινωνικών μηνυμάτων και για κατηγορίες μηνυμάτων άνω του 1 λεπτού, κάνοντας χρήση του ήδη υφιστάμενου πλαισίου όπως αυτό ορίζεται και από το ΕΣΡ, παρά την πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση. Η λύση αυτή θα ήταν και η ενδεδειγμένη μιας και θα εξοικονομούσε εκατομμύρια ευρώ για το ελληνικό κράτος τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για την διαχείριση της πανδημίας.

δ) Να συνάψει σύμβαση χωρίς διαφάνεια, σκοπίμως αποφεύγοντας τη δημόσια λογοδοσία (μέσω της απαραίτητης ρήτρας εμπιστευτικότητας) και χωρίς σαφές πλαίσιο κριτηρίων τα οποία θα διασφάλιζαν τη δίκαιη ισοκατανομή των χρημάτων σε όλα τα ΜΜΕ, χωρίς αποκλεισμούς.

ε) Να αποφασίσει αυθαίρετα τα ύψος της δαπάνης της εκστρατείας ενημέρωσης όπως και το τίμημα της αναδόχου εταιρείας χωρίς να προβεί σε καμία κοστολογημένη αιτιολόγηση.

στ) Να αποφασίσει και να υλοποιήσει υπαγορεύοντας στην ανάδοχο εταιρεία, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προαναφέρθηκαν, μια παραδιαδικασία της καμπάνιας, επιλέγοντας αυθαίρετα και χωρίς καθόλου κριτήρια τα ΜΜΕ, τα οποία έλαβαν τελικά χρηματοδότηση αδιαφανώς για τη δήθεν εκστρατεία ενημέρωσης κατά της πανδημίας.

ζ) Να καταστρατηγήσει και μέσω της σύμβασης αλλά και μέσω της εκτέλεσης αυτής το θεσμοθετημένο 30% της κρατικής διαφήμισης προς τα Περιφερειακά Μέσα.

Από όλα τα ανωτέρω καθίσταται σαφές πως υπήρξε κεντρικός κυβερνητικός σχεδιασμός, έλεγχος και ευθύνη για τον τρόπο που εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε η εκστρατεία αυτή. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν κεντρική πολιτική επιλογή της κυβέρνησης της ΝΔ και δεν αποτέλεσε ούτε εισήγηση ούτε απόφαση υπηρεσιακών παραγόντων. Ο σχεδιασμός και η ευθύνη είναι πολιτικές και θα πρέπει να αναζητηθούν σε κυβερνητικό επίπεδο. Από διάφορα σημεία της σύμβασης προκύπτουν ερωτήματα και ζητήματα που θα πρέπει να απαντηθούν και να διερευνηθούν περαιτέρω. Τα ζητήματα αυτά έχουν να κάνουν και με τα χρήματα τα οποία δαπανήθηκαν, τον τρόπο με τον οποίο δαπανήθηκαν, για το *modus operandi* της Initiative και τις πολιτικές ευθύνες σχετικά με αυτό.

Β. Περαιτέρω, από τις εργασίες της Επιτροπής και από την εξέταση των μαρτύρων προέκυψαν τα ακόλουθα:

1. ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΙΣ- OPINION POLL ΠΡΑΚΤΙΚΑ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ- ΕΣΡ

Από την εξέταση του προέδρου του ΕΣΡ, Αθ.Κουτρομάνου, προέκυψαν οι παρακάτω διαπιστώσεις:

- Ο ν. 3603/2007, προβλέπει ρητά την αυτοτελή δυνατότητα της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, να ζητά από φορέα της δημοσκοπήσης, συμπληρωματικές πληροφορίες για τη διενέργεια συγκεκριμένης δημοσκοπήσης κόστος διενέργειας, τρόπος κάλυψης, έλεγχο της ακρίβειας των στοιχείων, τις σταθμισμένες και μη βάσεις ποσοστών. Από τη διατύπωση και μόνο αυτή του νόμου, καθίσταται καταφανής η αυθαιρεσία της κυβερνητικής πλειοψηφίας να απορρίψει το σχετικό αίτημα που υπέβαλε ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για τη δημοσκοπική εταιρεία Opinion Poll.
- Είχε ατονήσει και δεν εφαρμοζόταν εδώ και πολλά χρόνια, η πρόβλεψη του Ν.3603/2007(άρθρο 4, παρ. 7), σύμφωνα με την οποία “Ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης οφείλει να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης, ταυτοχρόνως, στον εντολέα και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης”. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πλήρη ανυπαρξία οποιουδήποτε ελέγχου, αφού οι δημοσκοπικές εταιρείες είχαν σταματήσει να στέλνουν τα πρωτογενή δεδομένων των ερευνών του στο ΕΣΡ. Αυτό άλλαξε και οι δημοσκοπικές εταιρείες άρχισαν να ξαναστέλνουν τα στοιχεία στο ΕΣΡ, μετά τον θόρυβο με την Opinion Poll και το σχετικό αίτημα έρευνας που υπέβαλε ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας!
- Ο πρόεδρος του ΕΣΡ δεν είχε υπόψη του κανέναν έλεγχο σε εταιρείες δημοσκοπήσεων που να έχει υποβληθεί στο ΕΣΡ από την Ελεγκτική Εταιρεία Δημοσκοπήσεων, τουλάχιστον από το 2016 που ανέλαβε καθήκοντα ούτε κάποια διαδικασία επιβολής κυρώσεων.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: *Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής με βάση τον ν.3603/2007 έχει αυτοτελές και ανεξάρτητο από οτιδήποτε άλλο δικαίωμα να ζητάει και να παίρνει από τις εταιρείες δημοσκοπήσεων αυτά τα στοιχεία που σας προανέφερα εγώ, διαβάζοντας το συγκεκριμένο εδάφιο του νόμου(σχετικά με το κόστος διενέργειας της δημοσκοπήσης και τον τρόπο κάλυψής του, στον τρόπο ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων, τις σταθμισμένες και μη βάσεις των πρωτογενών στοιχείων)*

Αυτό που ήθελα τώρα να σας ρωτήσω εσάς είναι το εξής: Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.3603 έχει πραγματοποιήσει ποτέ, έστω τυπικό έλεγχο, επί εταιρειών δημοσκοπήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): *Στην πρώτη παράγραφο του ερωτήματός σας είναι σαφές και νομίζω ότι συμφωνούμε, ότι δεν εμπλέκεται το ΕΣΡ...{..}*

{...}

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Θα ήθελα να ερμηνεύσετε λίγο, αν κατάλαβα καλά, το γεγονός ότι είπατε «ναι» στην ερώτηση του συναδέλφου Γιάννη Ραγκούση ότι δίνεται αυτοτελώς η αρμοδιότητα στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, με βάση τον ν. 3603/2007 και το άρθρο 4 παράγραφος 8, να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία για συγκεκριμένη δημοσκοπήση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Είπα ότι υπάρχει τέτοια ρύθμιση. Το ότι υπάρχει δεν είναι θέμα μαρτυρικής κατάθεσης. Είναι καταγεγραμμένο στον νόμο. Απλώς στη διαδικασία εκείνη προσέθεσα ότι δεν εμπλέκεται το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Σωστά.

Αυτό δικαιολογεί και το γεγονός ότι εμείς προσφύγαμε και δεν κάναμε τον έλεγχο της συγκεκριμένης δημοσκοπήσης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας.

Συμπέρασμα:

Ο Πρόεδρος του ΕΣΡ είπε σαφώς ότι σύμφωνα με την πρόβλεψη του νόμου υπάρχουν συγκεκριμένα πρωτογενή δεδομένα των δημοσκοπήσεων πρέπει να διαβιβάζονται στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Υπενθυμίζεται ότι ο πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, βουλευτής της ΝΔ Θανάσης Μπούρας, είχε απορρίψει το αίτημα του ΣΥΡΙΖΑ, ισχυριζόμενος ότι δεν υποστηρίζεται από την κείμενη νομοθεσία.

β) **ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ:** Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 7, ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης οφείλει να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης ταυτοχρόνως στον εντολέα και στο ΕΣΡ. Όσον αφορά την εν λόγω δημοσκοπήση της OPINION POLL, για την οποία εμείς ζητήσαμε τον έλεγχο 31/5/2021, σας κοινοποιήθηκε, ως όφειλε, βάσει του νόμου η ταυτότητα της δημοσκοπήσης; Ήταν κάτι παράτυπο

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Όταν ψηφίστηκε ο νόμος το 2007, προέβλεπε ότι μέχρις ότου συσταθεί η προβλεπόμενη εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η αρμοδιότητα ελέγχου των δημοσκοπήσεων ανήκε στο ΕΣΡ. Στη συνέχεια συστήθηκε η εταιρεία αυτή. Επομένως, έπαυσε η ελεγκτική αρμοδιότητα του ΕΣΡ, την οποία είμαι σχεδόν βέβαιος ότι δεν είχε ασκήσει στο μικρό ενδιάμεσο μεταβατικό διάστημα. Αυτό πιθανότατα ερμηνεύθηκε -μιλάμε για το 2008 και μετά- ότι αφού το ΕΣΡ δεν έχει αρμοδιότητα να ασκήσει έλεγχο, δεν υπάρχει και λόγος να στέλνουμε τα στοιχεία ταυτότητας των δημοσκοπήσεων.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πώς ερμηνεύτηκε αυτό, κύριε Πρόεδρε; Διότι ο νόμος δεν το έχει μέσα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Εγώ το 2016 πήγα στο ΕΣΡ. Αναφέρομαι στο παρελθόν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ναι, είναι αποτυπωμένο σε κάποιον νόμο αυτό;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Όχι. Θέλω να πω ότι ερμηνεύθηκε πρακτικά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πρακτικά;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρά τον νόμο, δηλαδή;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Μα, σας λέω. Ακούστε με πρώτα και μπορεί να...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Ερμηνεύθηκε, εν πάση περιπτώσει, και ατόνησε αυτό που λέτε, η υποχρέωση να στέλνουν στο ΕΣΡ. Μετά το ζήτημα που δημιουργήθηκε τώρα τελευταία, νομίζω με ερώτηση δική σας, του κόμματός σας, χρειάστηκε να το ερευνήσουμε και κυρίως να το ερευνήσω. Ζήτησα, λοιπόν, να μου πουν αν υπάρχουν τέτοια έγγραφα, και έλαβα την απάντηση από την υπηρεσία ότι ερχόταν καμιά φορά καμιά τέτοια αναφορά, αλλά δεν ερχόταν συστηματικά.

Και επειδή πήρε και δημοσιότητα το ζήτημα, ο ΣΕΔΕΑ μας έστειλε ένα έγγραφο και ρωτούσε τη γνώμη μας για το αν είναι υποχρεωμένες οι εταιρείες να μας τα στέλνουν, ενόψει του ότι το άρθρο 8, αν θυμάμαι καλά, καταργήθηκε που ανέθετε την αρμοδιότητα του ΕΣΡ μεταβατικά στο ΕΣΡ. Απαντήσαμε ότι δεν είναι μόνον για το θέμα της αρμοδιότητας που καταργήθηκε από το ΕΣΡ, αλλά και γενικότερα οφείλουν, αφού η διάταξη είναι ρητή, να στέλνουν τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης και στο ΕΣΡ. Και έκτοτε, συνεμορφώθησαν και μας τα στέλνουν.

Συμπέρασμα:

Οι διατάξεις του ν.3603/07 που αφορούσαν την υποχρέωση κοινοποίησης της ταυτότητας της έρευνας από την εκάστοτε δημοσκοπική εταιρεία προς το ΕΣΡ, δεν τηρούνταν, και αυτό γινόταν «άτυπα» χωρίς μάλιστα να διευκρινίζει ο κ. Κουτρομάνος εάν αυτό έγινε με πρωτοβουλία του ΕΣΡ ή των εταιρειών δημοσκοπήσεων. Αυτό το θεσμικό έλλειμμα ήλθε να καλύψει η πρόταση ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ. προς την Επιτροπή Θεσμών & Διαφάνειας. Το αίτημα σύγκλησης της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας από τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, που προκλητικά απέρριψε η κυβέρνηση, έφερε από μόνο του αποτέλεσμα, καθώς από εκείνη τη στιγμή και έπειτα οι εταιρείες στέλνουν τις ταυτότητες των ερευνών στο ΕΣΡ και αποδεικνύει την μικροκομματική αντιμετώπιση της πρωτοβουλίας από την πλειοψηφία.

γ) **ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ:** [...] Διότι με βάση το άρθρο 4 παράγραφος 1, η εν λόγω δημοσκοπήση όφειλε να πει ποιος ήταν ο εντολέας της, πρώτον, να γίνει γνωστό και,

δεύτερον, επειδή ασχολείται με πρόθεση ψήφου, όφειλε να εξηγήσει αν ήταν τακτική ή κυλιόμενη η δημοσκοπήση ή όχι. Με βάση τον νόμο λέω τώρα. Και αυτό δεν είναι γνωστό. Εσείς το γνωρίζετε; Σας έχει δημοσιοποιηθεί αυτό;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Αν αναφέρεστε στη συγκεκριμένη, δεν μπορώ να σας πω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στη συγκεκριμένη.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν μπορώ να σας απαντήσω, διότι αυτή η διαδικασία που σας προανέφερα πιθανότατα ακολούθησε αυτού του θέματος που θέτετε. [...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρ' όλα αυτά, απ' ό,τι καταλαβαίνω για τη συγκεκριμένη δημοσκοπήση που εμείς ζητήσαμε τον έλεγχο, ούτε αν ήταν τακτική ή κυλιόμενη γνωρίζετε...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν το θυμάμαι. Αν θέλετε, μπορώ να το δω.

{..}

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ-ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ: ...Σήμερα εδώ ήρθατε ουσιαστικά για να μιλήσουμε, να συζητήσουμε και να σας ρωτήσουμε σχετικά και με τη δημοσκοπήση της συγκεκριμένης εταιρείας Opinion Poll, 31-5-2021. Γνωρίζετε αν σας έχουν στείλει την ταυτότητα, τον εντολέα της δημοσκοπήσης αυτής;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν την έχω υπόψη μου αυτή τη στιγμή. Δεν μου λέει κάτι, αλλά επιφυλάσσομαι να τη δω, να... αυτό. Δεν μου είπε κανένας ότι θα ασχοληθούμε ειδικώς με αυτή.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ-ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ: Μα, στη σύσταση της επιτροπής αυτό είναι ένα από τα θέματα, για τη συγκεκριμένη δημοσκοπήση.

Συμπέρασμα:

Ο πρόεδρος του ΕΣΡ προσήλθε στην εξεταστική επιτροπή, όπου μεταξύ άλλων υπήρχε ως συστατικό στοιχείο το θέμα συγκεκριμένης δημοσκοπήσης της Opinion Poll, χωρίς να γνωρίζει εάν το ΕΣΡ έχει λάβει τα στοιχεία της έρευνας όπως ορίζει ο νόμος.

δ) ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πόσα πορίσματα, κύριε Πρόεδρε, από την ελεγκτική δημοσκοπήσεων έχουν φτάσει στο ΕΣΡ μετά από καταγγελία τα τελευταία δεκατρία χρόνια; Επίσης, έχετε επιβάλει κανένα πρόστιμο σε κάποια δημοσκοπική εταιρεία;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Όπως είπα και πριν, στα πέντε χρόνια που είμαι εγώ εκεί δεν ήρθε καμία καταγγελία κατά δημοσκοπικής εταιρείας. Ζήτησα από την υπηρεσία μου να μου δώσουν και μου έδωσαν κάποιες, δύο ή τρεις. Δεν επεβλήθη πρόστιμο. Υπήρξε καταγγελία. Έχω μαζί μου μία τέτοια υπόθεση ενδεικτική

του πώς γίνεται, δηλαδή. Όμως, απ' ό,τι είδα, δεν επεβλήθη πρόστιμο, δεν κρίθηκε ότι υπήρχε παράβαση.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μάλιστα.

Και κάτι τελευταίο. Σύμφωνα πάλι με τον νόμο 3603/2007, άρθρο 4, παράγραφος 13, «Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επισύρει από το ΕΣΡ εις βάρος των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης τις κυρώσεις που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 12 του 2644/1998».

Η ερώτησή μου είναι αν έχετε επιβάλλει ως ΕΣΡ ποτέ πρόστιμο σε μέσο ενημέρωσης για τον τρόπο που παρουσίασε μια δημοσκοπήση; Διότι έχουμε δει, κύριε Πρόεδρε, να παρουσιάζεται μια δημοσκοπήση με τις ράμπες των ποσοστών να είναι με τέτοιο τρόπο που να βλέπουμε το ποσοστό του 29% να είναι μικρότερο από το 28%!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν υπήρξε τέτοια καταγγελία, αλλά αυτή η παράγραφος που διαβάζετε, αν καλά θυμάμαι, αναφέρεται στο αν γνωστοποιούν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία στο ΕΣΡ από τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης...

ε) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Συμφωνούμε απόλυτα, κύριε Κουτρομάνο. Ακριβώς έτσι έχουν τα πράγματα γιατί ακριβώς ο νόμος είναι απολύτως σαφής και ξεκάθαρος ως προς τη διαδικασία.

Η τελική μου ερώτηση λοιπόν είναι εάν μέχρι και σήμερα, επαναλαμβάνω από τον Ιούλιο του 2019 που ανέλαβε η Νέα Δημοκρατία τη διακυβέρνηση της χώρας μέχρι και σήμερα, κατατέθηκαν πορίσματα ελέγχου εταιρειών στο ΕΣΡ, όπως προβλέπει ο νόμος και οι συμπληρωματικές διατάξεις του αστικού κώδικα, όπου υπήρχε αμφισβήτηση ως προς το παραγόμενο αποτέλεσμα συγκεκριμένων δημοσκοπικών εταιρειών, αμφισβήτηση ή ενδεχομένως τυχόν καταγγελίες για τυχόν παρατυπίες κλπ. Αν υπήρξε, τι κάνατε εσείς; Υποβλήθηκαν σχετικές κυρώσεις;

Κύριε Πρόεδρε, ολοκλήρωσα με αυτήν την ερώτηση. Ευχαριστώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Η απάντησή μου είναι αρνητική. Δεν υπήρξε καμία τέτοια καταγγελία και όχι μόνο από το χρονικό σημείο στο οποίο αναφερθήκατε, αλλά και πριν. Όσο διάστημα είμαι εγώ, από το 2016, στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης δεν υπήρξε τέτοια καταγγελία.

Συμπέρασμα:

Ως προς τον έλεγχο και την εποπτεία των δημοσκοπήσεων δεν αναφέρθηκε καμία ενέργεια ούτε από το ΕΣΡ ούτε από την ελεγκτική των δημοσκοπήσεων. Το ΕΣΡ δεν είδε ποτέ κανένα πρόβλημα στην παρουσίαση των δημοσκοπήσεων στα ΜΜΕ, ούτε ποτέ ενοχλήθηκε ώστε να επέμβει, από το

γεγονός ότι μπάρες και διαγράμματα απεικόνισης ποσοστών από δημοσκοπικές έρευνες παρουσιάζονταν ανάποδα στα ΜΜΕ, διαστρεβλώνοντας ξεκάθαρα τα στοιχεία.

• ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ

Από τις τοποθετήσεις και τις απαντήσεις του προέδρου της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων κ. Θ.Χατζηπαντελή, στις ερωτήσεις των μελών της Εξεταστικής, προκύπτουν τα εξής:

- Δεν έγινε κανένας έλεγχος από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων στην εταιρεία Opinion Poll και ειδικά για την επίμαχη δημοσκόπηση του Μαΐου 2021. Όπως υποστήριξε ο έλεγχος αυτός δεν γίνεται αυτεπάγγελα και ουδείς άλλος ζήτησε να γίνει. Ούτε όμως η ίδια η θιγόμενη εταιρεία ώστε να προστατέψει τη φήμη της που πλήττονταν από τα συνεχή δημοσιεύματα και τις αιτιάσεις.
- Η δημοσίευση της ταυτότητας της έρευνας και φυσικά του εντολέα της από τις εταιρείες δημοσκοπήσεων δεν είναι απλώς αυτονόητη αλλά υποχρεωτική βάσει του Ν. 3603/2007. “Είναι σοβαρό θέμα”, τόνισε. Υποχρέωση που παραβίασε ωστόσο ρητά η Opinion Poll η συγκεκριμένη δημοσκόπηση. Όπως ορίζεται στην παρ.4 του άρθρου 4 του Ν.3603 “Δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 δεν δημοσιοποιούνται”.
- Υπάρχει θέμα προς διερεύνηση όσον αφορά το γεγονός ότι ο ιδιοκτήτης της Opinion Poll, πήρε με άλλη εταιρεία του (Reposition Strategy) και με απευθείας ανάθεση έργο 270.000 ευρώ από το υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης(ΕΔΥΤΕ). Όπως μάλιστα ο ίδιος σημείωσε, απαιτείται ενδελεχής έλεγχος διαφορετικός από αυτόν ο οποίος προβλέπεται από το δημόσιο λογιστικό όσον αφορά τις συμβάσεις. Και είναι προφανές ότι ένα τέτοιο ανεξάρτητο και ενδελεχή έλεγχο μπορεί να εγγυηθεί μόνο η δικαιοσύνη.
- Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής μπορούσε να διεξαγάγει η ίδια δική της έρευνα για την συγκεκριμένη δημοσκοπική εταιρεία, η οποία θα ήταν ευπρόσδεκτη από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων, λόγω του αυξημένου θεσμικού κύρους που έχει μια κοινοβουλευτική επιτροπή. Η θέση αυτή, αφήνει έκθετη την ΝΔ που αρνήθηκε τον έλεγχο από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, επικαλούμενη απλώς το γεγονός ότι δεν είχε γίνει προηγούμενος έλεγχος από την Ελεγκτική Αρχή!

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: [...]

Εσείς θεωρείτε ότι όταν εγώ ως ιδιοκτήτης μιας εταιρείας παίρνω απευθείας αναθέσεις από οποιονδήποτε 270 χιλιάδων διασφαλίζεται η αμεροληψία μου για τις δημοσκοπήσεις όπου πρέπει να κάνω; Προσκρούει προς κάποιον κώδικα δεοντολογίας ή προς κάποια γενικότερη στάση που πρέπει να έχουν και οι εταιρείες δημοσκοπήσεων;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Μπορώ να σας πω την προσωπική μου γνώμη προφανώς για αυτήν την υπόθεση. Ως προς κάποιο κώδικα δεοντολογίας προφανώς όχι, αλλά όσον αφορά τον έλεγχο ο οποίος οφείλει να γίνεται και όσον αφορά αυτές τις δουλειές στις οποίες αναφερθήκατε που φαντάζομαι κάποιος ανέθεσε για να γίνουν και το αν αυτό έγινε λόγω του εκείνου και του άλλου κ.λπ. προφανώς πρέπει να υπάρξει ένας έλεγχος. Αλλά όσον αφορά τυπικά θέματα δεν νομίζω ότι τίθεται τέτοιο ζήτημα.

Βεβαίως οι κανόνες του δημόσιου λογιστικού υπάρχουν για να προστατεύουν και από τέτοιου είδους διαπλοκές και σχέσεις, οι οποίες προκαλούν άλλου είδους επιδράσεις. Προφανώς γι' αυτό υπάρχουν. [...] Δεν υπάρχει κάποιου είδους νομική ή ακόμα και δεοντολογική -θα το έλεγα- πρόβλεψη ότι αν ένας άνθρωπος έχει δύο εταιρείες, η δεύτερη να μην παίρνει κάποιες δουλειές επειδή παίρνει η πρώτη. Κάτι τέτοιο δεν υπάρχει. Αλλά φυσικά είναι ένα θέμα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εγώ δεν ρώτησα αν προκύπτει από τον νόμο, γιατί αν προέκυπτε από τον νόμο θα υπήρχε ζήτημα ποινικής αξιολόγησης. Εγώ ρωτάω για την άποψή σας.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Αν υπάρχει ζήτημα δεοντολογικό προς διερεύνηση.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Πάντα υπάρχει θέμα προς διερεύνηση
Αλλά και

Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Κατά την άποψή σας και θεσμικά, επειδή ακριβώς οι πολιτικές δημοσκοπήσεις έχουν ένα αποτύπωμα διαφορετικό στη δημόσια ζωή, θα έπρεπε να υπάρχει μια πρόσθετη διαφάνεια σε περίπτωση διπλής ιδιοκτησίας; Δηλαδή, το αν αυτός που έχει την εταιρεία έχει και άλλου είδους δραστηριότητες εξωδημοσκοπικές;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: Δεν βλέπω το λόγο για τον οποίο αυτό θα έπρεπε να προκαλεί κάτι. Αλλά, σίγουρο είναι ότι αν υπάρχει μία διαδικασία ελέγχου, πρέπει να επεκταθεί και στο αν υπάρχει κάποιου είδους παρεμβολή ή μεροληψία. Αλλά, αυτό δεν μπορεί εκ των προτέρων ούτε να το περιγράψει κανείς... Ούτως η άλλως, αν τεθεί θέμα ότι κάποιος πήρε μία δουλειά επειδή έκανε κάτι άλλο,

αυτό, εφόσον ελεγχθεί, αποτελεί κόλαφο γι' αυτόν και του καταστρέφει και το επαγγελματικό του μέλλον ενδεχομένως. Δηλαδή, αν κάποιος μεροληπτήσει σε κάτι, αυτό έχει επίπτωση στη συνέχεια της δουλειάς του, δεν είναι μόνο εκείνη τη στιγμή. Εκτός αν αυτή η μεροληψία του αποφέρει ένα τεράστιο εισόδημα...

{.}

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ(ΝΔ): Απαντήσατε πριν ότι χρήμα από δημόσιους οργανισμούς, επιχειρήσεις δινόταν και δίνεται, δεν είναι κάτι ασυνήθιστο. Η ερώτησή μου είναι η εξής και σας διάβασα πριν και το απόσπασμα της πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ. Το χρήμα, το οποίο δίνεται από δημόσιο οργανισμό, το οποίο δεν είναι κάτι ασυνήθιστο, μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα των δημοσκοπήσεων υπέρ; Έχετε εσείς διαπιστώσει κάτι τέτοιο να συμβαίνει;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: Δεν έχω ασχοληθεί με κάτι τέτοιο ούτε μπορώ εγώ ή ο οποιοσδήποτε αν δεν κάνει κάποιον ενδελεχή έλεγχο διαφορετικό από αυτόν ο οποίος προβλέπεται από το δημόσιο λογιστικό όσον αφορά τις συμβάσεις να φτάσει σε ένα τέτοιο συμπέρασμα. Είναι κάτι που ξεπερνάει τα όριά μας.

Συμπέρασμα:

Ο Πρόεδρος της ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ, του αρμοδίου οργάνου για τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων του κλάδου, αναφέρει ρητά ότι υπάρχει ζήτημα προς διερεύνηση για το ζήτημα της Opinion Poll που ερευνά η εξεταστική, δηλαδή τις ενδεχόμενες σχέσεις μεροληψίας που μπορεί να δημιουργήσει η απευθείας ανάθεση έργου 270.000 ευρώ από το υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΕΔΥΤΕ), σε άλλη εταιρεία του ιδιοκτήτη της δημοσκοπικής εταιρείας. Μάλιστα ο κ. Χατζηπαντελής, παραπέμπει ρητά στην ανάγκη να γίνει ξεχωριστή έρευνα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπάρχει θέμα μεροληψίας ή άλλων παρεμβάσεων όσον αφορά τις δημοσκοπικές έρευνες, στις περιπτώσεις αυτές!

β) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] συγκεκριμένα της «Opinion Poll» εάν η εταιρεία δεν είχε δημοσιεύσει, δεν είχε διακινηθεί μάλιστα σε όλο το πανελλήνιο μέσω των μέσων ενημέρωσης στη συνέχεια μια δημοσκόπηση τον Μάιο στην οποία δεν γνωστοποιούσε την ταυτότητα. Αν είχε γνωστοποιήσει την ταυτότητα, δεν θα είχαμε εγείρει κανένα απολύτως θέμα. [...] θέλω να σας ρωτήσω -και για να είμαι σίγουρος ότι τα έχουμε καταλάβει καλά-, από τον εξωτερικό ελεγκτή που μνημονεύσατε ή όπως αλλιώς τον ονομάσατε, ποιοτικός έλεγχος στη συγκεκριμένη δημοσκόπηση της «Opinion Poll» γνωρίζετε αν έχει πραγματοποιηθεί ή όχι;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Δεν γνωρίζω, κύριε Ραγκούση αν έγινε ή όχι, αλλά μπορείτε να ρωτήσετε την Τρίτη τον κ. Μαύρο να σας πει. Δεν είναι κάτι μυστικό. Αλλά δεν το ξέρω εγώ αυτήν τη στιγμή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...]

Είναι σοβαρό θέμα -γενική ερώτηση, όχι σε σχέση με τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση της «Opinion Poll»- να δημοσιεύεται και να διακινείται και να αναπαράγεται μια δημοσκόπηση χωρίς να δημοσιεύει ούτε την ταυτότητα της έρευνας ούτε τον εντολέα;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι. Είναι σοβαρό θέμα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] Είπατε όμως ότι ταυτόχρονα δεν ήρθε κανένας να καταγγείλει τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση γι' αυτό και εσείς δεν την ελέγξατε. Σωστά;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] Η ίδια η «Opinion Poll» προσέφυγε στην ελεγκτική εταιρεία για να ζητήσει από την ελεγκτική εταιρία σας να ελέγξει τη δημοσκόπηση για την οποία εμείς την καταγγείλαμε;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Αφού δεν προσέφυγε κανείς, δεν προσέφυγε και η «Opinion Poll».

[...]

Αλλά εγώ δεν ρώτησα αν είναι δόκιμο ή δεν είναι. Ρώτησα αν με βάση τον νόμο θα μπορούσε ή δεν θα μπορούσε η ίδια η «Opinion Poll» για λόγους αυτοπροστασίας της να καταφύγει σε εσάς να ελέγξετε τη δημοσκόπηση της.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Με βάση τον νόμο οποιοσδήποτε πολίτης και δημότης και άνθρωπος μπορεί να προσφύγει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα και η «Opinion Poll», κύριε Χατζηπαντελή;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Άρα και η «Opinion Poll».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Το έκανε αυτό η «Opinion Poll», κύριε Χατζηπαντελή;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Είπαμε, κύριε Ραγκούση, ότι από τη στιγμή που δεν έκανε κανένας, προφανώς δεν έκανε ούτε η «Opinion Poll», [...] Κανείς δεν το έκανε.

Συμπέρασμα:

Ο Πρόεδρος της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων παραπέμπει στον κ. Μαύρο να μας πει εάν η Opinion Poll δημοσιοποίησε την ταυτότητα της έρευνας ή όχι ως όφειλε. Μάλιστα αναγνώρισε αυτό το ζήτημα ως σημαντική παράβαση. Αργότερα ο κ. Μαύρος κατέθεσε στην εξεταστική ότι ταυτότητα έρευνας δε δημοσιοποιήθηκε.

Ταυτόχρονα, καταθέτει πως ούτε η Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων έχει ελέγξει επί της ουσίας τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση της «Opinion Poll», ούτε η ίδια η εταιρία προσέφυγε για λόγους αυτοπροστασίας της υπόληψής της να

ελεγχθεί, ούτε η Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων άσκησε αυτεπαγγέλτως το ρόλο της να την ελέγξει παρά το γεγονός ότι η αξιωματική αντιπολίτευση της χώρας είχε εγείρει δημοσίως ένα τόσο σημαντικό ζήτημα. Η «Opinion Poll» απέφυγε τον έλεγχο από όλους σχεδόν τους φορείς που θα μπορούσαν να την ελέγξουν (Ελεγκτική, Βουλή, ΕΣΡ)

Τόσο το προηγούμενο όσο και το ανωτέρω συμπέρασμα είναι η κατακλείδα των συγκεκριμένων καταθέσεων για το θέμα της Opinion Poll

γ) **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ:** Αν δηλαδή πήγαινε πρώτα στην Θεσμών και Διαφάνειας, θα διαμαρτυρόσασταν ότι νομικά σας παρέκαμψαν;{.}

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: Να διαμαρτυρόμασταν ότι μας παρέκαμψε κανείς; Προφανώς όχι, αυτό έλειπε...{.} Φυσικά όχι. Εμείς να πούμε ότι μας παρέκαμψαν; Μιλάμε για την Βουλή. Αυτό έλειπε. Αν έχει την αρμοδιότητα η Βουλή να κάνει αυτή ή να ορίσει; Θα μπορούσε ο οποιοσδήποτε να ορίσει πραγματογνώμονες εξωτερικούς, όπως γίνεται. Αλλά εκεί πρέπει να μιλάμε για ένα δικαστήριο το οποίο μπορεί να ορίσει πραγματογνώμονες, να ελέγξει κάτι. Είναι κάτι διαφορετικό.{.} Αλλά φυσικά εμείς ως Αρχή αν η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας πει ότι θα κάνει έλεγχο, δεν θα πούμε: «Δεν ντρέπεστε!». Φυσικό είναι, αυτό έλειπε. Σιγά τώρα την Αρχή σε σχέση με μια επιτροπή της Βουλής ή με το κοινοβούλιο, αλίμονο! Εννοώ σαν ειδικό βάρος και σαν σημασία. Μία επιτροπή του κοινοβουλίου είναι απολύτως σεβαστή. Είναι από τα θεμέλια του δημοκρατικού πολιτεύματος. Άρα προφανώς έχει μεγαλύτερη σημασία και αξία από οποιονδήποτε άλλο κατά τη γνώμη μου.

Συμπέρασμα:

Ο μάρτυρας καταρρίπτει με εκκωφαντικό τρόπο, όλους τους ισχυρισμούς της κυβερνητικής πλειοψηφίας, η οποία απέρριψε το αίτημα του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για να ελεγχθεί η υπόθεση της «Opinion Poll» από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ελεγκτικής Αρχής, ο έλεγχος από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, είναι υπέρτερος θεσμικά και έχει μεγαλύτερη αξία!

• ΜΑΥΡΟΣ – ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΕΔΕΑ

Ο πρόεδρος της MRB και αντιπρόεδρος του ΣΕΔΕΑ **Δ. Μαύρος**, με τις απαντήσεις του στην Εξεταστική:

- Επιβεβαίωσε με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο ότι η μη δημοσιοποίηση της ταυτότητας και του εντολέα της έρευνας, από μια δημοσκοπική εταιρεία, αποτελεί σοβαρή παραβίαση του νόμου και της δεοντολογίας. Κάτι που διέπραξε η εταιρεία «Opinion Poll» μην δημοσιεύοντας τον εντολέα-πελάτη στη δημοσκόπηση της 31ης Μαΐου 2021.
- Χαρακτήρισε λογικότατη την αντίδραση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ να ζητήσει τη διερεύνηση της «Opinion Poll» μετά από όλα αυτά προσφεύγοντας όπως και ο νόμος προβλέπει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, εκθέτοντας την κυβερνητική πλειοψηφία που απέρριψε το αίτημα.
- Είπε πως ο ΣΕΔΕΑ διενήργησε αυτεπάγγελτο έλεγχο στην εταιρεία αλλά ο έλεγχος ολοκληρώθηκε κατά 50% (όσον αφορά το μέρος της συλλογής στοιχείων ΠΕΣΣ), ενώ υπολείπεται για το υπόλοιπο 50%(αφορά βασικά τις σταθμίσεις). Ως προς το υπολειπόμενο 50% της έρευνας, η εταιρεία δεν ζήτησε να ολοκληρωθεί ο έλεγχος από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων.
- Εξέφρασε ενστάσεις και προβληματισμό για τη διαδικασία των απευθείας αναθέσεων (εκτός διαγωνιστικών διαδικασιών) και είπε ότι πρέπει να διερευνηθεί η ανάθεση άλλου έργου 270.000 ευρώ στον ιδιοκτήτη της εταιρείας Opinion Poll, λέγοντας χαρακτηριστικά, ότι “πρέπει να είμαστε καθαροί όλοι και δεν νομίζω ότι η «Opinion Poll» θα αρνηθεί τον έλεγχο”.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: {...} Σας παρακαλώ πάρα πολύ να μας πείτε τη γνώμη σας για το αν είναι σοβαρό ζήτημα να κοινολογούνται δημοσκοπήσεις χωρίς να διατυπώνεται δημοσίως και επισήμως στην ταυτότητα της δημοσκόπησης ο εντολέας της δημοσκόπησης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Είναι από αυτά που και ο νόμος και οι κώδικες λένε ότι είναι σοβαρό θέμα.

Συμπέρασμα:

Ο μάρτυρας καταθέτει ότι μια δημοσκοπική εταιρία που δε δημοσιοποιεί για δημοσκόπηση την ταυτότητα της έρευνας και τον εντολέα-πελάτη συνιστά σοβαρή παράβαση του νόμου και της δεοντολογίας.

β) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ομολογώ ότι εμείς ουσιαστικά πήραμε αυτό το οποίο χρειαζόμασταν, αν θέλετε, από έναν τρίτο και μάλιστα όχι έναν τρίτο ο οποίος ανήκει σε μας, αλλά έναν τρίτο θεσμικό παράγοντα του χώρου των δημοσκοπήσεων. Και

είναι η επιβεβαίωση ότι αυτή η δημοσκοπήση που είδε το φως της δημοσιότητας, πράγματι είχε πρόβλημα στο σκέλος...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Πελάτη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: ...ότι δεν δόθηκε το όνομα του πελάτη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Παρ' όλο που η ουσία είναι εκεί. Όμως...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Μαύρο, αυτή ήταν και η βασική δική μας αιτίαση.

Και μετά προέκυψε και το θέμα των απευθείας αναθέσεων και όχι των διαγωνιστικών διαδικασιών, το οποίο δεν το έθεσα στην κρίση σας, διότι το ξέρουμε, καθώς έχουμε τα έγγραφα των απευθείας αναθέσεων...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Το ξέρετε καλύτερα από εμένα.

Συμπέρασμα:

Ο κ. Μαύρος καταθέτει ότι η «Opinion Poll» για τη δημοσκοπήση στις 31/5 δεν δημοσιοποίησε τον πελάτη – εντολέα όπως ορίζει ο νόμος. Αυτό και μόνον δικαιολογεί πλήρως τη σύσταση της Εξεταστικής Επιτροπής και αποδεικνύει τις αιτιάσεις του ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ.

γ) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] Όμως, η επέκταση της έρευνας αφορά το ενδεχόμενο να υπάρχουν κι άλλες εταιρείες δημοσκοπήσεων που έχουν κατά το παρελθόν αποκομίσει οικονομικό όφελος μέσα από διαδικασίες απευθείας αναθέσεων.

Ήθελα, λοιπόν, να σας ρωτήσω, επειδή κάνατε αναφορά σε δύο εταιρείες οι οποίες έχουν προσκληθεί με πρωτοβουλία της Νέας Δημοκρατίας και θα έρθουν τις επόμενες ημέρες εδώ, εάν γνωρίζετε ή όχι εάν η «Vox Pop» και η «Bridging Europe» που μνημονεύσατε προηγουμένως έχουν κάποια στιγμή στη διαδρομή τους, οποιαδήποτε στιγμή, χρηματοδοτηθεί και μάλιστα με απευθείας αναθέσεις από το ελληνικό Δημόσιο είτε για παρεμφερή σε σχέση με το αντικείμενο το δημοσκοπικό δραστηριότητες, είτε για άλλες δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύσσουν εταιρείες του ομίλου τους, για να το πούμε έτσι. Γνωρίζετε αν υπάρχουν απευθείας αναθέσεις του ελληνικού Δημοσίου στην «Vox Pop» ή στην «Bridging Europe»;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Νομικά, με τη λεπτομέρεια του νόμου, δεν γνωρίζω. Όμως, η περιρρέουσα γνώση η οποία υπάρχει είναι ότι όχι, δεν έχουν πάρει λεφτά.

Συμπέρασμα:

Ο κ. Μαύρος καταθέτει ότι εταιρίες «VOXPOP» και «Bridging Europe» που έθεσε θέμα η ΝΔ για δημοσκοπήσεις που έπρεπε να ελεγχθούν επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, δεν έχουν λάβει δημόσιο χρήμα

δ) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ναι, ένα κόμμα λέω, με βάση και τον νόμο και τον Κανονισμό της Βουλής, εάν θέλει να ασκήσει ελεγκτικό ρόλο επί μίας δημοσκοπήσης, μεταξύ των άλλων, αυτό που μπορεί να κάνει και προβλέπεται είναι να ζητήσει τη σύγκληση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, προκειμένου να θέσει αυτό το θέμα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Βεβαίως, το γράφει ο 3603.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ακριβώς. Μπορεί να το έχετε ξεχάσει, κύριε Μαύρο. Η δική μας επιλογή -τόρα αυτό στην κρίση σας...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Δεν το είχα ξεχάσει, υποθέτω. Σας είπα ότι το γράφει μέσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία, αυτό ήθελα, κύριε Μαύρο.

{...}

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: {...} Η αντίδραση μιας ολόκληρης Αξιωματικής Αντιπολίτευσης να εγείρει αμέσως θέμα για το γεγονός ότι δημοσιοποιήθηκε και κυκλοφόρησε σε όλα τα μέσα ενημέρωσης μια έρευνα της κοινής γνώμης, μία πολιτική δημοσκοπήση, χωρίς να αναφέρεται ο εντολέας, είναι, αν μη τι άλλο, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος που θα έβγαζε ένας οποιοσδήποτε έλεγχος, απολύτως δικαιολογημένη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Ναι, βεβαίως.

Συμπέρασμα:

Ο κ. Μαύρος καταθέτει ότι βάσει νόμου η επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας μπορεί να ζητήσει επιπλέον στοιχεία για μια δημοσκοπήση, επιβεβαιώνοντας τη βασιμότητα της προσφυγής του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και εκθέτοντας τη ΝΔ που αρνήθηκε τη σύγκληση της επιτροπής

ε) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Το έκανε στο κομμάτι του ΠΕΣΣ από εμάς. Είπε: «Εγώ δεν θέλω να επιλέξετε ως συνήθως τυχαία μια έρευνα να ελέγξετε για τον ΠΕΣΣ, για τη συλλογή των στοιχείων. Θέλω να ελέγξετε ό,τι ελέγξετε εσείς για να μην σας παραπλανώ, αλλά θέλω να ελέγξετε και αυτήν συγκεκριμένα». Άρα στο κομμάτι του ΣΕΔΕΑ το έκανε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Το έκανε στο κομμάτι του ΣΕΔΕΑ. Στο κομμάτι της Ελεγκτικής από την ώρα που βγήκε στη δημοσιότητα μια τόσο βαριά καταγγελία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Η εταιρεία, κύριε Μαύρο, μπορούσε να ζητήσει την ενεργοποίηση της Ελεγκτικής για την καταγγελία;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Όποιος θέλει μπορεί να ζητήσει ό,τι θέλει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα και η συγκεκριμένη εταιρεία;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Φυσικά

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ : [...] Μια τελευταία ερώτηση θέλω να σας κάνω, γιατί πραγματικά στο θέμα του αντικειμένου της Εξεταστικής Επιτροπής, εγώ δεν αισθάνομαι ότι υπάρχει τίποτα πια που να είναι σε αμφισβήτηση ή σε αμφιβολία...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Από όλο αυτό το πράγμα πάντως θέλω να πω ότι λείπει η ουσία του ελέγχου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Συμφωνούμε απόλυτα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Το οποίο θα μπορούσε να έχει γίνει με πολλαπλούς τρόπους από όλες τις πλευρές και από εσάς και από την εταιρεία.

{...} Τώρα, όσον αφορά το αν πάρθηκαν τα άλλα λεφτά, εκείνες οι 270.000 αν θυμάμαι καλά το ποσόν, τεμαχιστές ή ολόκληρες ή πώς δόθηκαν, ειλικρινά δεν το ξέρω αυτό το πράγμα. Δεν είναι δική μου αρμοδιότητα. Αν έγινε, όμως, έτσι, χωρίς διαγωνισμούς και «χωρίς», «χωρίς», «χωρίς», τότε υπάρχει θέμα επί της ουσίας, όχι στη σύνδεση με τη δημοσκόπηση. Απλώς, στη χώρα που ζούμε δημιουργείται αυτή η καχυποψία. Άρα, πρέπει να είμαστε καθαροί όλοι και δεν νομίζω ότι η «Opinion Poll» θα αρνηθεί τον έλεγχο. Δεν έχει λόγο. Δηλαδή, εγώ αν ήμουν στη θέση της «Opinion Poll», θα έλεγα «Θέλετε να μου ελέγξετε και όλες τις έρευνες τις οποίες έχω κάνει; Κάντε το»

{...} **ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ:** Όταν, λοιπόν, μια εταιρεία, κύριε Μαύρο, δίνει μία πολιτική δημοσκόπηση στον αέρα, δεν δηλώνει τον εντολέα και την ίδια στιγμή εντοπίζεται να έχει -χωρίς διαγωνιστική διαδικασία, με απευθείας αναθέσεις- αντλήσει δεκάδες χιλιάδες ευρώ από το ελληνικό δημόσιο, αυτό είναι, αν μη τι άλλο, ένα ζήτημα το οποίο πρέπει πάση θυσία να απασχολήσει το δημόσιο βίο, τις εταιρείες, το σύνδεσμο, τον επαγγελματικό χώρο και ούτω καθεξής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Νομίζω ότι έχω πάρει ήδη θέση. Τότε ο ΣΕΔΕΑ κάλεσε την εταιρεία -δεν εγκάλεσε την εταιρεία, κάλεσε την εταιρεία- να κάνει δύο πράγματα: Πρώτον, να υπερασπιστεί τον εαυτό της, αν όντως έτσι είναι και τι είναι και στην ουσία και στο φαίνεσθαι. Και το δεύτερο πράγμα είναι να μας απαντήσει τι ακριβώς συμβαίνει. {.....}

...Είναι λογικότατο και η Αξιωματική Αντιπολίτευση να διερωτάται και να έχει θέματα που θα πρέπει να διευκρινιστούν και να διερευνηθούν

στ) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Σύμφωνα. Τα έχουμε πει, δεν θα ήθελα να τα επαναλάβουμε. Θα ήθελα λοιπόν να μας δώσετε το πλαίσιο για να ξεκαθαρίσουμε επιτέλους αυτήν την ιστορία με την Opinion.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Λοιπόν θα σας πω το εξής. Όταν έγινε ο ντόρος τότε με τη συγκεκριμένη έρευνα, ο ΣΕΔΕΑ επικοινωνήσε με την εταιρεία σε εισαγωγικά αυτεπαγγέλτως. [...] Μας απάντησε λοιπόν τι ακριβώς είχε γίνει. Η έρευνα αυτή έχει τώρα δύο σκέλη, το κομμάτι της δημοσίευσης και το κομμάτι της ουσίας. Στο

έντυπο που λέγεται «Μανιφέστο» -γιατί την έδωσε σε όλη την αγορά την έρευνα τότε- είχε δημοσιευθεί ταυτότητα. Άρα at least σε ένα μέσο είχε δημοσιευθεί ταυτότητα. Από την άλλη όμως η ταυτότητα αυτή είχε μία παράλειψη. Δεν ανέφερε επάνω τον πελάτη, το οποίο για λόγους ευνόητους είναι μέρος της διαφάνειας, του να καταλαβαίνω εγώ και να βγάζω τα δικά μου συμπεράσματα για το αν υπάρχει ή δεν υπάρχει συμφέρον. Η έρευνα αυτή στην εσωτερική τοποθέτησή της προς εμάς από την εταιρεία -προς τον ΣΕΔΕΑ εννοώ- είπε ότι η έρευνα αυτή είναι συνδρομητική, δηλαδή, «εγώ την έτρεξα και την έδωσα σε πελάτες».

Συμπέρασμα:

Ο αντιπρόεδρος του ΣΕΔΕΑ κ. Μαύρος με την μαρτυρική του κατάθεση αποκάλυψε:

1. Η «Opinion Poll» για τη δημοσκοπήση στις 31/5 δεν ζήτησε να γίνει έλεγχος από τον Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων ως προς την ουσία της επεξεργασίας και της στάθμισης του δείγματος, διαψεύδοντας έτσι χαρακτηριστικά τις δηλώσεις των βουλευτών της Ν.Δ. που ισχυρίζονται διαρκώς ότι η «Opinion Poll» ελέγχθηκε πλήρως και βρέθηκε εντάξει. Ο έλεγχος που επικαλείται η ΝΔ και η εταιρία αφορά μόνο το σκέλος της συλλογής στοιχείων ΠΕΣΣ που διενεργεί ο ΣΕΔΕΑ.
2. Εξέφρασε προβληματισμό για τη διαδικασία απευθείας αναθέσεων (εκτός διαγωνιστικών διαδικασιών) και θεωρεί ότι πρέπει να διερευνηθεί η ανάθεση άλλου έργου 270.000 ευρώ στον ιδιοκτήτη της εταιρείας «Opinion Poll».

- ΖΟΥΠΗΣ- ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ OPINIONPOLL

Στην κατάθεσή του ο επιστημονικός υπεύθυνος της «Opinion Poll», Ζαχ. Ζούπης:

- Αποδέχθηκε τελικά ότι δεν έγινε έλεγχος της εταιρείας στο θέμα των σταθμίσεων της συγκεκριμένης έρευνας, παρότι πιο πριν ισχυρίσθηκε ότι η επίμαχη δημοσκοπήση ελέγχθηκε στο 100%! Όπως υποστήριξε δεν γίνεται ποτέ έλεγχος στις σταθμίσεις, αν και ο κ. Μαύρος είχε πει στην κατάθεσή του ότι υπολειπόταν ο έλεγχος για τις σταθμίσεις τον οποίον μπορούσε να κάνει η Ελεγκτική δημοσκοπήσεων
- Ισχυρίσθηκε ότι «Opinion Poll» και «Reposition Strategy» πέραν του κοινού ιδιοκτήτη δεν έχουν καμία απολύτως σχέση τόσο στα συμφέροντα τους όσο και στα πεδία δραστηριότητάς τους. Ωστόσο λίγο αργότερα καταθέτει ότι οι 2 εταιρείες μοιράζονται τις ίδιες εγκαταστάσεις και το ίδιο call center. Ανέφερε

ακόμη ότι οι 2 εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη είναι μονοπρόσωπες ΕΠΕ, πράγμα που απαγορεύεται από το νόμο. Πρέπει να ελεγχθεί τι ακριβώς γίνεται με τη νομική σύσταση των 2 εταιρειών καθώς βάσει των στοιχείων στο ΓΕΜΗ και στο καταστατικό δεν είναι σαφές.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Πριν απαντήσετε σε αυτό - συγγνώμη που σας διακόπτω- απλά επειδή ο κ. Μαύρος μίλησε για έλεγχο στο 50% της διαδικασίας, θέλω να μας τονίσετε για ποιο λόγο το είπε αυτό, όταν εσείς μας λέτε ότι ελέγχθηκε 100%.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ο κ. Μαύρος πιθανά να είχε στο νου του αυτό το θέμα των σταθμίσεων. Στο θέμα των σταθμίσεων σχεδόν ποτέ δεν γίνεται έλεγχος. Παρακολούθησα τον κ. Μαύρο σε αυτές τις ενδιαφέρουσες προτάσεις που έκανε αν γίνουν κάποιες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο. Θα θυμάστε ότι ανέφερε πως το θέμα του ελέγχου της στάθμισης είναι πάρα πολύ περίεργο πράγμα, γιατί η κάθε εταιρεία έχει το δικό της know how, τα δικά της προγράμματα και άρα, ενώ είναι ένα θέμα προς συζήτηση, δεν υπάρχει εύκολη λύση. Γι' αυτό και δεν γίνεται στις σταθμίσεις. Αυτό το γνωρίζουν όλες οι εταιρείες.

Συμπέρασμα:

Εδώ ο κ. Ζούπης, αν και πιο πριν κατέθεσε ότι η επίμαχη δημοσκόπηση ελέγχθηκε 100%, τώρα αποδέχεται ότι όσον αφορά το κομμάτι των σταθμίσεων δεν υπήρχε κανένας απολύτως έλεγχος, όπως άλλωστε κατέθεσε και ο κ. Μαύρος του ΣΕΔΕΑ.

β) ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Το δεύτερο σημείο είναι εάν επιτρέπεται. Ας πούμε ότι ήμουν ιδιοκτήτης της «Opinion Poll» και θέλω να έχω και άλλη μία εταιρεία ή άλλες πέντε εταιρείες. Δεν υπάρχει κάτι το οποίο να το απαγορεύει. Στην περίπτωση της «Reposition», η «Reposition» δεν είναι θυγατρική ούτε της «Opinion Poll» ούτε είμαστε σε κάποιον όμιλο, ούτε έχουμε –ας τολμήσω να πω- κοινά συμφέροντα ή κοινό πεδίο δραστηριοτήτων.

[...]Από αυτά που άκουσα εγώ από την ΕΔΥΤΕ και από αυτά που είχα δει σε όλο το διάστημα, γιατί ξέρετε η «Opinion Poll» δεν είναι κανένας όμιλος με δέκα ορόφους. Δύο όροφοι είμαστε που αναπτύσσουμε τα call center. Προφανώς, μιλάμε για τον κ.

Διαμαντή κ.λπ. Ακούει κάποιος το ποσόν και λέει «Πω, πω τι χρήμα έσταξε». Χρειάστηκε περίπου ενάμισης χρόνος δουλειάς δεκάδων ανθρώπων, πρωί απόγευμα. Δηλαδή, εγώ σε μία φάση του κ. Διαμαντή το είπα «Αυτήν τη δουλειά» πριν προκύψουν οι καταγγελίες σας «τι την ήθελες. Σε αυτό το διάστημα θα μπορούσαμε να πάρουμε δυο-τρεις έρευνες. Δεσμεύσαμε και κομμάτι του call center, που θα μπορούσαμε να κάνουμε και άλλες έρευνες του τηλεφωνικού μας κέντρου. Άρα ένα είναι αυτό.

γ) ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Με βάση όσα νωρίτερα απέδειξε με τα πρακτικά της κατάθεσης του κ. Μαύρου, Αντιπροέδρου του ΣΕΔΕΑ και ιδιοκτήτη της MRB, ότι η δημοσκοπήση της 31 Μαΐου δεν δημοσιευόταν ο εντολέας της και το αμφισβητήσατε εδώ πέρα στην Επιτροπή, σας ρωτάω ευθέως: Θα κάνετε μήνυση και αγωγή στον κ. Μαύρο για ψευδορκία;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Όχι, θέλω να σας περιγράψω την περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Γιατί όλα δεν γίνονται πατώντας ένα κουμπί.

Κάπου εκεί, πράγματι, απ' ό,τι πληροφορήθηκα, ενημερώθηκε και συζήτησε και το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΔΕΑ, «τι γίνεται εδώ ρε παιδιά» κλπ. και κάπως υπήρχε μία επικοινωνία. Συνήθως κියόλας επικοινωνούμε, πέρα από τηλέφωνα, και με email για να είναι και επίσημο. **Άρα, θέλω να πω ότι και ο κ. Μαύρος μέσα σε όλο αυτό μπορεί χρονικά κάτι να μην θυμάται καλά κλπ. Δεν μπορώ να πω έλα εδώ Δημήτρη, θα σου κάνω μήνυση. [..]**

Για μένα είναι ληγμένο θέμα. **Άρα, τι μήνυση να κάνω;**

Συμπέρασμα:

Σε αυτό το σημείο ο μάρτυρας καταθέτει πως «Opinion Poll» και «Reposition Strategy» πέραν του κοινού ιδιοκτήτη δεν έχουν καμία απολύτως σχέση τόσο στα συμφέροντα τους όσο και στα πεδία δραστηριότητάς τους. Σε επόμενο σημείο αργότερα καταθέτει ότι οι 2 εταιρείες μοιράζονται τις ίδιες εγκαταστάσεις και το ίδιο call center.

δ) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Μου ανέκυψε μια απορία κατά τη διάρκεια της κατάθεσης τώρα του κ. Ζούπη, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Ζούπη, λέμε ότι ο κ. Διαμαντής είναι ιδιοκτήτης και των δύο εταιρειών. Τι μορφή έχουν αυτές οι εταιρείες; Τι εταιρείες είναι;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Είναι ΕΠΕ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Είναι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης και οι δύο;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Μονοπρόσωπες.

...[]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ Άκουσα, λοιπόν, νωρίτερα σε μία ερώτηση που έγινε από τον συνάδελφο κ. Καμίνη την απάντηση ότι η «REPOSITION STRATEGY» και η «OPINION POLL» είναι μονοπρόσωπες εταιρείες, ΕΠΕ. Σωστά;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ναι. Απάντησα και πριν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είναι μονοπρόσωπες και οι δύο εταιρείες;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Απάντησα, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Έχετε υπόψη σας, μήπως, το άρθρο 43Α΄ περί μονοπρόσωπων εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, στο άρθρο 2; Να σας πω τι λέει το 43Α΄; «Φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί με ποινή ακυρότητας να είναι μοναδικός εταίρος σε περισσότερες από μία εταιρείες περιορισμένης ευθύνης. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δεν μπορεί με ποινή ακυρότητας να έχει ως μοναδικό εταίρο μονοπρόσωπη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης.»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Πείτε μας για τα Πρακτικά, κύριε συνάδελφε, ποιου νόμου.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 6 του ν.4541/2018.

Συμπέρασμα:

Ο κ. Ζούπης καταθέτει ότι οι 2 εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη είναι μονοπρόσωπες ΕΠΕ, πράγμα που απαγορεύεται από το νόμο. Πρέπει να ελεγχθεί τι ακριβώς γίνεται με τη νομική σύσταση των 2 εταιρειών καθώς βάσει των στοιχείων στο ΓΕΜΗ και στο καταστατικό δεν είναι σαφές. Πάντως η μαρτυρική ομολογία είναι αξιόποινη.

δ) ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ό,τι αναφέρεται. Στις ευρωεκλογές μπορώ να σας πω ότι ήταν και το δυνατό μας σημείο. Στις εθνικές πέραμε 1% έξω στο ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ήταν το δυνατό σας σημείο; Στις 18-4-2019 υπάρχει μια έρευνα της «Opinion Poll», η οποία μετά την αναγωγή –και πριν την αναγωγή δεν είναι πολύ διαφορετικά τα αποτελέσματα- καταλήγει σε 33,75%, δηλαδή σχεδόν 34% για τη Νέα Δημοκρατία και 16,6% για τον ΣΥΡΙΖΑ. Είναι μια διαφορά 17 μονάδων, που τελικά ήρθε 9,5 μονάδες. Το θυμάστε το 9,5;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Θα σας πω, ναι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Υπάρχει μια δική σας τοποθέτηση τότε, μετά το επίμαχο του φετινού Μαΐου, που ακριβώς αναφέρεστε σε αυτό το ζήτημα των ευρωεκλογών και λέτε, «οφείλω να υπενθυμίσω ότι πιάσαμε το ακριβές αποτέλεσμα των εκλογών του

2015, όπως και των ευρωεκλογών του 2019». Θεωρείτε ότι με αυτές τις 17 μονάδες πιάσατε το ακριβές αποτέλεσμα των ευρωεκλογών;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Στις εσωκομματικές εκλογές του ΚΙΝΑΛ, στις 9 Νοεμβρίου, περίπου ένα μήνα πριν από τις εσωκομματικές εκλογές, σε έρευνα της «Opinion Poll» έχετε τον κ. Λοβέρδο 11 μονάδες μπροστά από τον κ. Ανδρουλάκη. Ήρθε 13, αλλά από την ανάποδη. Όχι 11, αλλά συν 13, ενώ πριν ήταν μείον 11. Σε αυτό θεωρείτε ότι πιάσατε πάλι το ακριβές αποτέλεσμα των εκλογών;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Κοιτάζτε, για τις έρευνες του ΚΙΝΑΛ, οι ερωτήσεις της κυρίας Γκαρά μου έδωσαν τη δυνατότητα...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Όχι, ρωτώ εάν θεωρείτε ότι πιάσατε το ακριβές αποτέλεσμα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Εντάξει, αυτό είναι ειρωνικό δεν θέλω να απαντήσω..

Συμπέρασμα:

Η αξιοπιστία των μετρήσεων της συγκεκριμένης εταιρίας αμφισβητείται από τα αποτελέσματα όταν πέφτει πάνω από 20% έξω σε πολλές αναμετρήσεις και πάντα μεροληπτικά εναντίον του ΣΥΡΙΖΑ. Ειδικότερα στις εκλογές του ΚΙΝΑΛ που προκάλεσε και τη δημόσια αντίδραση του κόμματος έπεσε έξω 24%. Αναξιπιστία στις μετρήσεις, διαπλοκή με το δημόσιο χρήμα είναι μοτίβο μόνιμο για την «Opinion Poll».

2. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΔΥΤΕ – REPOSITION STRATEGY ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR

Ο ιδιοκτήτης της μονοπρόσωπης ΕΠΕ Opinion Poll κ. Μιχαήλ Διαμαντής του Γεωργίου (ΑΦΜ 056737975) είναι ταυτόχρονα ιδιοκτήτης της μονοπρόσωπης ΕΠΕ REPOSITION STRATEGY LTD (ΑΦΜ: 997182601 - <https://www.businessregistry.gr/publicity/show/135935101001>).

Το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ – GRNET) Α.Ε. είναι τεχνολογικός φορέας του άρθρου 13α του ν. 4310/2014, εποπτευόμενος από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και αποτελεί σύμβουλο του Υπουργείου σε θέματα σχεδιασμού προηγμένων πληροφοριακών συστημάτων και υποδομών.

Στις 31/8/2020, το ΕΔΥΤΕ σύναψε ως αναθέτουσα αρχή την αρ. 9248 Σύμβαση με ανάδοχο την «REPOSITION STRATEGY», με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών για την τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη της ιστοσελίδας TRAVEL.GOV.GR (call center) για την διαχείριση προβλημάτων των πολιτών σχετικά με τη συμπλήρωση της φόρμας PLF (Passenger Locator Form) μέσω του TRAVEL.GOV.GR. Η σύμβαση

είχε χρονική διάρκεια 2 μηνών από την υπογραφή της, με συνολικό κόστος 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 18/1/2021, ΕΔΥΤΕ και REPOSITION STRATEGY, συνυπέγραψαν την υπ' αριθμ. 362 νέα σύμβαση με αντικείμενο την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR». Η σύμβαση είχε χρονική διάρκεια 2 μηνών από την υπογραφή της, με συνολικό κόστος 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 27/5/2021, ΕΔΥΤΕ και REPOSITION STRATEGY, συνυπέγραψαν την υπ' αριθμ. 6473 νέα σύμβαση με αντικείμενο την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR». Η σύμβαση είχε χρονική διάρκεια 5 μηνών από την υπογραφή της, με συνολικό κόστος 150.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Από τις 3 παραπάνω συμβάσεις, η «REPOSITION STRATEGY» αμείφθηκε με το συνολικό ποσό των 270.000 ευρώ. Το γεγονός ότι το ποσό αυτό το έλαβε μέσω κρατικής χρηματοδότησης και αποφάσεις στελεχών του ΕΔΥΤΕ, διορισμένων από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μάλιστα με ενεργό συμμετοχή του Υπουργείου όπως θα αποδειχθεί παρακάτω, ενώ ταυτόχρονα η εταιρεία αυτή ανήκει στον ιδιοκτήτη της «Opinion Poll», η οποία ελέγχεται για διενέργεια δημοσκοπήσεων «βολικής» για την Κυβέρνηση και στην οποία προχώρησε σε παράβαση τη νομοθεσίας περί δημοσκοπήσεων, αποτέλεσαν την αιτία να ελεγχθούν οι παραπάνω συμβάσεις από την Εξεταστική Επιτροπή.

Ως εκπρόσωπος του ΕΔΥΤΕ παρέστη για να καταθέσει ο Πρόεδρός του κ. Στέφανος Κόλλιας και ως εκπρόσωπος της «REPOSITION STRATEGY» παρέστη για να καταθέσει ο κ. Ζαχαρίας Ζούπης, ο οποίος όμως κατέθεσε πως δεν έχει σχέση με την «REPOSITION STRATEGY», αλλά μόνο με την «Opinion Poll». Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. για να καταθέσει ο κοινός ιδιοκτήτης της «Opinion Poll» και της «REPOSITION STRATEGY» κ. Μιχαήλ Διαμαντής απορρίφθηκε κατά πλειοψηφία.

Ειδικότερα όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά της από 24/1/2021 Συνεδρίασης της Επιτροπής (σελ.127-128):

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Συνεπώς, μετά τις τοποθετήσεις των κομμάτων, η απόφαση της Επιτροπής κατά πλειοψηφία είναι η εξής: Ο κατάλογος μαρτύρων διαμορφώνεται με [...] τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΔΥΤΕ κ. Αριστείδη Σωτηρόπουλο ή τον Πρόεδρό της, τον εκπρόσωπο της OPINION POLL και REPOSITION STRATEGY κ. Ζούπη, [...] και εκπρόσωπο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.}

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Λίγες μέρες έπειτα από το άνοιγμα του τουρισμού που ακολούθησε το 1^ο lockdown της πανδημίας του covid-19, εκδόθηκε στις 28/6/2020, η αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 40383 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2602 Β') των ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ με τίτλο: «Επιβολή του μέτρου του δειγματοληπτικού εργαστηριακού ελέγχου και του προσωρινού περιορισμού προσώπων που εισέρχονται από την αλλοδαπή, προς περιορισμό της διασποράς του κορονοϊού COVID-19» και ισχύ από 1/7/2020, σύμφωνα με την οποία «Όλοι οι ταξιδιώτες προς Ελλάδα, ανεξαρτήτως υπηκοότητας, συμπληρώνουν την ηλεκτρονική φόρμα PLF (Passenger Locator Form), στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://travel.gov.gr>, με τα στοιχεία επαφής τους στην Ελλάδα».

Από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή (ΑΠ19/6-12-2021), προκύπτει ότι ο εποπτεύων φορέας του ΕΔΥΤΕ, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, την αμέσως επόμενη μέρα από την 1/7/2020 που άρχισαν οι πολίτες να εισέρχονται στη χώρα με τη φόρμα PLF, και συγκεκριμένα στις 2/7/2020, ξεκίνησε να λαμβάνει προσφορές για να αναθέσει σε ανάδοχο εταιρεία που διαθέτει call center την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR. Κατά την κατάθεση του μάρτυρα, Προέδρου του ΕΔΥΤΕ κ. Κόλλια, όμως, αυτός υποστηρίζει ότι το Υπουργείο προσπάθησε αρχικά να κάνει το έργο με ίδια μέσα και όταν είδε ότι δεχόταν πολλά τηλεφωνήματα στα οποία αδυνατούσε να ανταπεξέλθει, τότε αποφάσισε να κάνει έρευνα αγοράς για να δώσει το έργο σε ανάδοχο.

Υπάρχει αντίφαση μεταξύ του ισχυρισμού αυτού και των εγγράφων, διότι το να έχει πάρει προσφορά το Υπουργείο ήδη την αμέσως επόμενη μέρα δεν συνάδει με την περιγραφή περί προσπάθειας να κάνει το έργο με ίδια μέσα και διαπίστωσης ότι δεν μπορεί, καθότι αυτό θα ήταν λογικό αν μεσολαβούσε μεταξύ 1/7/2020 και λήψης της πρώτης προσφοράς ένα εύλογο χρονικό διάστημα και οπωσδήποτε αρκετά παραπάνω από 1 μέρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Το Υπουργείο είχε εξ αρχής αποφασίσει να δώσει σε ανάδοχο το έργο.

Παρόλο που ο κ. Κόλλιας παρουσίασε μια κατάσταση κατεπείγοντος, όπου στο Υπουργείο επικράτησε πανικός για τον όγκο των τηλεφωνημάτων των πολιτών και φαίνεται από τα έγγραφα ότι στις 3/7/2020 είχε πάρει 3 άτυπες προσφορές, αντί να προχωρήσει κατεπειγόντως από μόνο του στην ανάθεση του έργου, απευθύνεται 6 ημέρες μετά στον ΕΔΥΤΕ να κινήσει τις διαδικασίες ανάθεσης (7/7/2020 σύμφωνα με

έγγραφο που επικαλείται ο κ. Κόλλιας, το οποίο, ούτε προσκομίστηκε στην Επιτροπή, ούτε αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στο οποίο ο κ. Κόλλιας ισχυρίζεται ότι ο Διευθυντής του Υπουργού κ. Χαμπίδης ζητά από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΕΔΥΤΕ κ. Αριστείδη Σωτηρόπουλο να κάνει όλες τις διαδικασίες για την ανάθεση του έργου). Το ΕΔΥΤΕ καθυστερεί άλλες 3 μέρες να πάρει απόφαση ΔΣ και τελικά η σύμβαση υπογράφεται 31/8/2020, δηλαδή 2 μήνες έπειτα από την έναρξη ισχύος της συμπλήρωσης της φόρμας PLF, όταν πλέον η τουριστική περίοδος έβαινε προς το τέλος της!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

- Πως δικαιολογείται το κατεπείγον τη σύναψης σύμβασης, όταν αυτή υπογράφεται 2 μήνες μετά;
- Όλο αυτό το δίμηνο Ιουλίου – Αυγούστου 2020, στο μέγιστο της τουριστικής περιόδου, ποιος απαντούσε στα τηλέφωνα των πολιτών, δεδομένου μάλιστα ότι ο κ. Κόλλιας αναφέρει ότι ήταν αδύνατον για το Υπουργείο να σηκώσει το βάρος των τόσων τηλεφωνημάτων την ημέρα;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Αν το έργο αυτό το έκανε κάποια δημόσια Αρχή (Υπουργείο, Πολιτική Προστασία ή άλλη) στο μέγιστο της τουριστικής περιόδου, τότε είχε εκλείψει πλέον η σκοπιμότητα να υπογραφεί σύμβαση με τη «REPOSITION STRATEGY» στο τέλος της τουριστικής περιόδου, όταν είχε περάσει ο κύριος όγκος του προβλήματος με το πλήθος τηλεφώνων. Αν το έργο αυτό το υλοποιούσε ήδη άτυπα η «REPOSITION STRATEGY» χωρίς να έχει υπογραφεί σύμβαση, τότε αυτό συνιστά παρανομία.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.11-12

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το PLF, είναι ένα σύστημα -είμαι υπεύθυνος στο Πολυτεχνείο και για την επικοινωνία ανθρώπου μηχανής- και σε οποιαδήποτε περίπτωση ένας χρήστης επικοινωνεί με ένα σύστημα, χρειάζεται υποστήριξη. Είναι δεδομένο αυτό. Όταν το Υπουργείο ανέβασε το PLF ξεκίνησε με ίδια μέσα να υποστηρίξει αυτή την ανάγκη.

[...]

Την 1 Ιουλίου, λοιπόν, ανοίγει το PLF. Το Υπουργείο το παρακολουθεί αυτό. Βλέπει ότι αρχίζουν και υπάρχουν πάρα πολλά τηλεφωνήματα –και θα σας δώσω στοιχεία για να καταλάβετε το μέγεθος των τηλεφωνημάτων- για το πώς θα συμπληρώσει κανείς το PLF. Πραγματικά, άμα το έχετε κάνει θα δείτε ότι υπάρχουν κάποια θέματα που πραγματικά, όπως σε οποιοδήποτε σύστημα επικοινωνίας ανθρώπου-μηχανής, χρειάζεται υποστήριξη.

Η κλασική υποστήριξη τεχνικά γίνεται με κάποιο μηχανισμό call center.

- Σελ. 116-127

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Έχετε εικόνα ποιο ήταν το κριτήριο του Υπουργείου στις 2 Ιουλίου, στις 3 Ιουλίου, στις 30 Ιουνίου, σε εκείνο το χρονικό διάστημα, όταν έκανε την έρευνα αγοράς, αν θα το αναθέσει σ' εσάς ή αν θα το κρατήσει το ίδιο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προσωπικά πιστεύω κι απ' ό,τι γνωρίζω ότι στο Υπουργείο επικράτησε κάποιος πανικός. Δεν ξέρω αν το καταλαβαίνετε. Άρχισε μια καινούργια υπηρεσία. Δεν υπάρχει πουθενά στην Ευρώπη. Πρώτη φορά γίνεται στην Ελλάδα και χρειάζεται υποστήριξη δεκάδων χιλιάδων επισκεπτών της Ελλάδας. Οπότε αυτό ξεπερνάει –δεν ξέρω αν το καταλαβαίνετε, εγώ τουλάχιστον το καταλαβαίνω- την εκτίμηση που έχουμε για το πόσα μπορεί να πάρει. Οπότε, εκεί καταλαβαίνει ότι εγώ μπορώ να αρχίσω να το τρέχω για να απαντήσω άμεσα, αλλά δεν να το κάνω αυτό συνέχεια. Δεν αντέχω, δεν μπορώ να παίρνω χίλιες κλήσεις την ημέρα. Οπότε εκεί λέει πρέπει να μιλήσω με κάποιον οικονομικό φορέα να το αναλάβει.

Οπότε, φαντάζομαι ότι αυτό έκαναν από το Υπουργείο. Κοίταξαν ποιοι οικονομικοί φορείς και αν μπορεί να γίνει στην αγορά Να έχουν μία ιδέα.

[...]

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Σας λέει, λοιπόν, ότι υπάρχει κατεπείγον. Μας επαναλαμβάνετε σε τι συνίσταται το κατεπείγον;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το κατεπείγον σε σχέση με την κατάσταση την οποία πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Αυτό δεν εννοείτε; Δηλαδή, έχουμε μια κατάσταση...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ναι, ποια ήταν η αιτιολόγηση του κατεπείγοντος. Αυτό εννοώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Λοιπόν, 1η Ιουλίου βγαίνει στον αέρα το PLF. Σε όλο τον κόσμο θέλουν -σκεφτείτε και μόνο την Ευρώπη- οι επισκέπτες να έρθουν στην Ελλάδα και θέλουν να συμπληρώσουν το PLF, καινούργια φόρμα. Και εσείς αν μπείτε μέσα, θα δείτε ότι υπάρχουν προβλημάκια.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Το έχω συμπληρώσει. Το ξέρω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αρχίζουν και φτάνουν στο Υπουργείο πολλά τηλεφωνήματα. Σας λέω ειλικρινά ότι είναι πάρα πολλά. Το Υπουργείο, προφανώς, προσπαθεί εκ των ενόντων να απαντήσει σε διάφορα από αυτά, αλλά καταλαβαίνει πολύ έντονα την ανάγκη και παίρνει τις αποφάσεις αυτές.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Άλλο το Υπουργείο. Για το Υπουργείο τα είπαμε. Εσείς πρέπει να πάρετε μία απόφαση με διαδικασία κατεπείγοντος, γιατί νομίζω ότι και εσείς ελέγχεστε με βάση και το δημόσιο λογιστικό που μας είπατε και τους νόμους, προφανώς, που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Βεβαίως. Άρα, εγώ σας είπα -και σας το λέω και από τεχνική άποψη- ότι είναι άμεσο αιτούμενο όταν βγαίνει μια καινούργια υπηρεσία, να υπάρχει υποστήριξη των χρηστών. Αυτό είναι εκ των ων ουκ άνευ για έναν οποιοδήποτε τεχνικό. Άρα, το Υπουργείο έχει βγάλει την υπηρεσία και πρέπει οπωσδήποτε να κάνει την υποστήριξη.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Και πότε μας είπατε ότι ξεκίνησε ο ανάδοχος;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ο ανάδοχος ξεκίνησε όταν συμπληρώθηκαν οι διαδικασίες...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Πότε δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Νομίζω 30 Αυγούστου ή 1η Σεπτεμβρίου. Ένα από τα δύο. Δεν θυμάμαι τώρα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Στην ουσία, δηλαδή, μετά από δύο μήνες από το PLF...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, το ενδιάμεσο το κάλυψε το Υπουργείο, όπως σας είπα, με ίδια μέσα. Εμείς δεν έχουμε σχέση με αυτό.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Και στο τέλος της τουριστικής περιόδου του 2020.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τότε αρχίσαμε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Άρα, το κατεπείγον δεν δικαιολογήθηκε εκ των πραγμάτων τελικά. Τελικά! Δεν λέω αρχικά!

Εξ άλλου, σύμφωνα με την κατάθεση του κ. Κόλλια, ο ΕΔΥΤΕ διαθέτει call center που εξυπηρετεί άλλες υπηρεσίες. Δεδομένου ότι σύμφωνα με τη σύμβαση (σελ. 7) το call center θα λειτουργούσε με 10 θέσεις επί 12 ώρες την ημέρα (ή αλλιώς 20 εργαζόμενοι σε 6 ώρες βάρδιες) για τις 5 εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας (Δευτέρα - Παρασκευή), είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι το ΕΔΥΤΕ με τις υποδομές που διαθέτει, θα μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του έργου. Ο κ. Κόλλιας στην κατάθεσή του δεν έδωσε πειστικές απαντήσεις.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ. 87-89

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Κύριε Κόλλια, είπατε νωρίτερα στις ερωτήσεις της κυρίας Παπακώστα ότι διαθέτετε call center, άρα μπορούσατε να το κάνετε με ίδιους πόρους γιατί δουλεύουν -απ' όσο γνωρίζω- πάνω από διακόσια άτομα με οποιονδήποτε τρόπο εργασιών, είτε με σύμβαση έργου, είτε με μπλοκάκι, είτε με οτιδήποτε και αναρωτιέμαι: Δεν μπορούσατε να το κάνετε in-house αυτό το πράγμα και έπρεπε να πάτε σε outsource;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ευχαριστώ πολύ για την ερώτηση. Να σας πω ότι η ΕΔΥΤΕ πραγματικά τα τελευταία δύομισι χρόνια επεκτάθηκε με βάση πραγματικά τον ρόλο τον οποίο παίζει στη σημερινή συγκυρία. Από εκατό άτομα που ήμασταν, έχουμε φτάσει περίπου τα τριακόσια, στο σύνολο των συνεργατών. Το call center αφορά ένα τμήμα από αυτά, το οποίο...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μπορούσε να το αναλάβει αφού έχετε call center όμως;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι. Αυτό θα σας εξηγήσω.

Αυτό υποστηρίζει, να σας πω πόσες υπηρεσίες. Υποστηρίζει όλες τις υπηρεσίες που παρέχουν στο Υπουργείο Παιδείας. Μέχρι και το ΖΕΥΣ που είναι το σύστημα για online ψηφοφορίες το υποστηρίζει το call center.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Θα μπορούσατε να προσλάβετε εσείς αυτά τα είκοσι άτομα που προβλέπονται στη σύμβαση. Έχετε προσλάβει μέχρι τώρα διακόσια άτομα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό είναι το πρώτο πράγμα που κάνουμε οποτεδήποτε παίρνουμε ένα αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Κυβέρνησης. Κάποια πράγματα τα κάνουμε μόνοι μας, εφόσον δούμε ότι μπορούμε να τα κάνουμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Δεν μπορούσατε να υποστηρίξετε τηλεφωνικά δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Η κρίση μας ήταν ότι δεν μπορούσαμε να αναλάβουμε αυτό το έργο.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στο μεταφορικό ισοδύναμο πώς μπορούσατε, κύριε μάρτυρα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το μεταφορικό ισοδύναμο πράγματι πέρασε μέσα από τις διαδικασίες...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα μπορούσατε να πάρετε είκοσι άτομα, από το να δώσετε outsource σε μια εταιρεία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πώς θα κρίνετε αυτό; Πού ξέρετε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μέσα η σύμβαση λέει ότι παίρνει είκοσι άτομα για τηλεφωνική υποστήριξη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Κάτση, αυτό απαντάει ο μάρτυρας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ REPOSITION STRATEGY ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Στα έγγραφα που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, εμφανίζονται 3 άτυπες προσφορές που απευθύνονται προς το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με ημερομηνίες 2 και 3 Ιουλίου 2020, από τις εταιρείες REPOSITION STRATEGY, MEDIATEL και ACTION2WORK, χωρίς Α.Π. εισερχομένων εγγράφων του Υπουργείου. Παρόλο που οι Προσφορές έχουν αποδέκτη το Υπουργείο, όταν ο Υπουργός στέλνει στην Εξεταστική Επιτροπή τα ζητούμενα έγγραφα, στο σχετικό διαβιβαστικό με Α.Π. 5648/612-2021, επισυνάπτει το Α.Π. 16550/ΣΚ6-12-2021 έγγραφο του ΕΔΥΤΕ από το οποίο ζήτησε τα έγγραφα, στο οποίο αναφέρονται οι παραπάνω προσφορές, ως δοθείσες έπειτα από τηλεφωνική έρευνα αγοράς που διεξήχθη.

Παρόλο που η άτυπη αυτή έρευνα αγοράς αναφέρεται ότι διεξήχθη τηλεφωνικά και δεν μας έχει προσκομιστεί κάποιο σχετικό γραπτό (έγγραφο) ή έστω άτυπο email Πρόσκλησης όπου να περιγράφεται αναλυτικά το έργο, η «REPOSITION STRATEGY» κάνει την προσφορά περιγράφοντας αναλυτικά όλα τα επί μέρους χαρακτηριστικά του έργου, αναφέροντας μάλιστα το ωράριο λειτουργίας του call center και τα άτομα που θα απασχολούνται σε αυτό, καθώς και το χρόνο απασχόλησης. Αυτή ακριβώς η περιγραφή του έργου θα αποτυπωθεί copy-paste στη σύμβαση που θα συναφθεί αργότερα, στις 31/8/2020, μεταξύ του ΕΔΥΤΕ και της «REPOSITION STRATEGY».

Η έρευνα αγοράς και οι άτυπες αυτές προσφορές, δε μνημονεύονται σε κανένα άλλο έγγραφο ή πρακτικό συνεδρίασης, κατά τη διαδικασία ανάθεσης και συμβασιοποίησης του έργου στη συνέχεια.

Από τις 3 προσφορές, η οικονομικά χαμηλότερη, με μεγάλη ποσοστιαία διαφορά από τις άλλες, ήταν της «REPOSITION STRATEGY», 30.000 ευρώ ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ, έναντι 49.500 και 55.440 ευρώ των άλλων δυο.

Στις 8/7/2020, ξαφνικά εμφανίζεται για πρώτη φορά ο ΕΔΥΤΕ να ασχολείται με το έργο εκδίδοντας σχετικό Πρωτογενές αίτημα (Α.Π. 7662) με την αιτιολογία ότι «η ΕΔΥΤΕ έχει αναλάβει την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», χωρίς να μνημονεύεται βάση ποιου εγγράφου την έχει αναλάβει. Ορίζεται ως ανώτατο όριο τα 30.000 ευρώ ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ, ποσό που εμφανίζεται πως είχε δώσει άτυπα στο Υπουργείο η «REPOSITION STRATEGY» στην προαναφερθείσα Προσφορά της. Ορίζεται διάρκεια 2 μηνών, με σύνολο ανώτατης δαπάνης 60.000 ευρώ.

Όπως αναφέρεται στην προηγούμενη ενότητα, ο κ. Κόλλιας επικαλείται κάποιο έγγραφο με ημερομηνία 7/7/2020, με το οποίο ισχυρίζεται ότι το Υπουργείο ζητά από το ΕΔΥΤΕ να υλοποιήσει το έργο και ότι ήταν η πρώτη φορά που ο ΕΔΥΤΕ μαθαίνει για αυτό. Στο έγγραφο που επικαλείται ο κ. Κόλλιας, το οποίο, ούτε προσκομίστηκε στην Επιτροπή, ούτε αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ισχυρίζεται ότι ο Διευθυντής του Υπουργού κ. Χαμπίδης ζητά από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΕΔΥΤΕ κ. Σωτηρόπουλο να κάνει όλες τις διαδικασίες για την ανάθεση του έργου. Η μοναδική μνεία ενός τέτοιου πιθανού «εγγράφου», βρίσκεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ' (περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων) της μετέπειτα συναφθείσας σύμβασης, όπου λαμβάνεται υπόψη μεταξύ άλλων: «Η από 07/07/2020 με αρ. πρωτ. 7645 **επιστολή** του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ με θέμα: Υποβολή Αιτήματος Υλοποίησης Δράσεων στο Πλαίσιο του Τεχνικού Δελτίου με τίτλο

«Επιχορήγηση της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. για το έργο σχεδιασμός και Ανάπτυξη Ψηφιακών Υπηρεσιών της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και Υποστήριξη Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης». Αν όντως είναι αυτό, χαρακτηρίζεται ως μια απλή επιστολή και όχι επίσημο έγγραφο. Σε κάθε περίπτωση, δεν δόθηκε δυνατότητα στην Επιτροπή να διακριβώσει τι ακριβώς αναφέρεται στο όποιο πρωτοκολλημένο γραπτό, αν υφίσταται, με το οποίο το Υπουργείο ζητά από το ΕΔΥΤΕ να διενεργήσει τις διαδικασίες ανάθεσης του έργου.

Στις 10/7/2020, σε συνεδρίαση του ΔΣ του, ο ΕΔΥΤΕ συζητά το θέμα έπειτα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Σωτηρόπουλου. Το απόσπασμα Πρακτικού Νο 533 της συνεδρίασης της 10/7/2020, σχετικά με το εν λόγω Θέμα 4 αναφέρει:

«Στην Αθήνα σήμερα την 10η Ιουλίου 2020 και ώρα 14:00 συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε., μέσω τηλεδιάσκεψης.

Παρόντες: Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος Αθανάσιος Κακαρούντας, Αναπληρωτής Πρόεδρος Αριστείδης Σωτηρόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος Κωνσταντίνος Τζαμαλούκας, Μέλος Αθηνά Βακάλη, Μέλος Κωνσταντίνος Αλκέτας Ουγγρίνης Θεώνη Αλαμπάση, Μέλος Αικατερίνη Πραματάρη, Μέλος Ζήνων Μούσμουλας, Μέλος Παρίστανται επίσης: Παναγιώτα Πολύζου, Δικηγόρος Διοικητικού Συμβουλίου Δήμητρα Σταθοπούλου, Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ευρισκόμενο σε απαρτία νόμιμα συνεδριάζει, συζητά και λαμβάνει αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων:

Θέμα 4: Έγκριση της διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» στο πλαίσιο της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τους εποπτευόμενους φορείς του, σύμφωνα με τις από 11/03/2020 (ΦΕΚ 55/Α'11.03.2020) και 20/03/2020 (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.)

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει το Σώμα, ότι στο πλαίσιο των νέων αναγκών που προκύπτουν από την τρέχουσα πανδημία του «CoVID-19», λόγω του κατεπείγοντος, δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΔΥΤΕ ΑΕ, να συνάψει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προσφάτως θεσπισθείσα Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) στο άρθρο 34, όπου ορίζεται ότι: «... το Υπουργείο Ψηφιακής

Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους». Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της τρέχουσας πανδημίας του COVID-19 (Κορονοϊός), η ΕΔΥΤΕ έχει αναλάβει την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προκύπτουν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που φθάνουν στη χώρα με όλα τα διαφορετικά μέσα, αεροπορικά, ακτοπλοϊκά και οδικώς στο πλαίσιο των διατάξεων περί Covid19. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. έχει αναλάβει την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για τη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών. Οι εν λόγω υπηρεσίες, όπως αυτές περιγράφονται στη συνέχεια, θα παρέχονται από τον Ανάδοχο στον οποίο θα ανατεθούν, καθημερινά από Δευτέρας έως και Παρασκευής από ώρα 9.00 πμ - 21.00 μμ, από είκοσι (20) άτομα, εξάωρης απασχόλησης εκάστου, για την κάλυψη της ημερήσιας παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τον Ανάδοχο.

Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες που θα παράσχει ο Ανάδοχος περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: • Ανάπτυξη προκαθορισμένων τυποποιημένων σεναρίων ανταπόκρισης, με βάση τα οποία θα γίνεται η διαχείριση των τηλεφωνικών ερωτημάτων - προβλημάτων. • Καταγραφή και ταξινόμηση των ερωτημάτων - προβλημάτων καθώς και των στοιχείων των καλούντων σε εφαρμογή CRM βάσει των υποδείξεων του Υπουργείου. • Σύνταξη και υποβολή μέσω email, στον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου, ημερησίων αναφορών που θα περιλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θεμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες

του Υπουργείου. Επιπλέον: • Προώθηση των ερωτήσεων των πολιτών που δεν είναι δυνατόν να απαντηθούν από τους τηλεφωνητές στην εφαρμογή Συχνές Ερωτήσεις (Frequently Asked Questions – FAQ). • Χρήση Interactive Voice Response (IVR) κατά τις ώρες μη λειτουργίας της γραμμής με ηχογραφημένα μηνύματα. • Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων των τηλεφωνικών κλήσεων. Τελικός στόχος της ανάθεσης υπηρεσιών είναι να αποκομίσει τα ακόλουθα οφέλη: • Αποσυμφόρηση του προσωπικού του Υπουργείου από ερωτήματα πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητάς τους. • Άμεση και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. • Αποφυγή πολύωρης ταλαιπωρίας των πολιτών. • Εξοικονόμηση παραγωγικού χρόνου εργασίας υπαλλήλων του Υπουργείου.

Η σύμβαση θα έχει συνολική διάρκεια δυο (2) μηνών από την κατάρτιση και υπογραφή της. Προϋπολογισμός για την υλοποίηση του έργου ανέρχεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€), κατανεμημένο σε τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000€) ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ.

Η εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», που εδρεύει στη Δάφνη, στην οδό Ισμήνης 10, ΤΚ 17237, εξειδικεύεται στον χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βασικό γνώμονα την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής στρατηγικής, συμβάλλοντας στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και συγκριτικού πλεονεκτήματος για τους πελάτες της. Έχοντας μεγάλη εμπειρία μέσα από την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλους Οργανισμούς, Δήμους κ.α, όπως η έρευνα κοινής γνώμης σε πολλούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να αναλάβει την υλοποίηση του έργου. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής σχετικά έργα που έχουν υλοποιήσει:

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ - ΓΡΑΜΜΗ ΔΗΜΟΤΗ Αντικείμενο της υπηρεσίας αποτελεί η τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του Δήμου Αμαρουσίου για την παραλαβή και διαχείριση αιτημάτων, προβλημάτων και ερωτημάτων των Δημοτών που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Δήμου.

ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ - ΓΡΑΜΜΗ ΔΗΜΟΤΗ Αντικείμενο της υπηρεσίας αποτελεί η τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του Δήμου ΑΓΡΑΦΩΝ για την παραλαβή και διαχείριση αιτημάτων, προβλημάτων και ερωτημάτων των Δημοτών που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Δήμου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Ενοικίαση εξοπλισμού call center 20 θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο της ανάγκης που έχει προκύψει για την άμεση τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων που προκύπτουν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που φθάνουν στη χώρα λόγω της έκτακτης ανάγκης που βιώνουμε εξαιτίας της ταχείας εξάπλωσης του ιού CoVID-19, είναι επιτακτική ανάγκη η άμεση έναρξη λειτουργίας της Τηλεπικοινωνιακής Υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR. Ως εκ τούτου σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επιλέχθηκε να παρέχει υπηρεσίες για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών η συγκεκριμένη εταιρία που έχει εμπειρία στο αντικείμενο και μπορούσε άμεσα να ξεκινήσει να παρέχει υπηρεσίες. Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος εισηγείται στο Σώμα:

1. Την έγκριση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020), της παραπάνω απευθείας ανάθεσης του έργου «ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την έγκριση παροχής εξουσιοδότησης προς τον ίδιο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα:

1. Εγκρίνει, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020), την παραπάνω απευθείας ανάθεση του έργου «ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Παρέχει εξουσιοδότηση προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Ακριβές Απόσπασμα Πρακτικού Νο 533 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας

Αθήνα, 13/07/2020

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ ΑΕ Καθ. Στέφανος Κόλλιας»

Στη συνέχεια, στις 17/7/2020, εκδίδεται (Α.Π. 7947) η έγκριση του πρωτογενούς αιτήματος και απόφαση ανάληψης υποχρέωσης από τον διατάκτη Διευθύνοντα Σύμβουλο κ. Σωτηρόπουλο.

Στις 23/7/2020, εκδίδεται (Α.Π. 8081/ΑΣ) Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το ΕΔΥΤΕ με αποδέκτη τη «REPOSITION STRATEGY» για υποβολή προσφοράς στο πλαίσιο των αναγκών του έργου «Τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».

Στις 28/7/2020, η «REPOSITION STRATEGY» απαντά στην Πρόσκληση του ΕΔΥΤΕ (Α.Π. εισερχομένων ΕΔΥΤΕ: 8157) δίνοντας προσφορά 30.000 ευρώ ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ, για 2 μήνες, σύνολο 60.000 ευρώ.

Στις 27/8/2020, εκδίδεται (Α.Π. 9205/ΑΣ) από το ΕΔΥΤΕ η Απόφαση ορισμού Επιτροπής Παραλαβής – Παρακολούθησης της σύμβασης του έργου «Τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», **πριν συναφθεί η σύμβαση.**

Στις 31/8/2020, εκδίδεται (Α.Π. 9245/ΑΣ) από το ΕΔΥΤΕ και απευθύνεται στη «REPOSITION STRATEGY», η Αποδοχή της προσφοράς της.

Στις 31/8/2020, υπογράφεται η σύμβαση (Α.Π. 9248) μεταξύ της αναθέτουσας αρχής ΕΔΥΤΕ και της αναδόχου «REPOSITION STRATEGY». Παρόλο που η αναθέτουσα Αρχή είναι το ΕΔΥΤΕ, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' της σύμβασης που περιέχει την έγγραφη οικονομική προσφορά της «REPOSITION STRATEGY» και όπου γίνεται εκ μέρους της αναλυτική περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών, **αναφέρεται στην παροχή υπηρεσιών και υποβολή ημερήσιων αναφορών προς το Υπουργείο και όχι προς το ΕΔΥΤΕ!** (βλ. σελ. 49, 54, 55 και 61)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Από όλα τα παραπάνω και τη χρονική αλληλουχία γεγονότων και εγγράφων, προκύπτει μια διαδικασία τελείως εξωθεσμική και με σωρεία παρατυπιών. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο είναι ο φορέας που φέρεται να αποφασίζει για τη σκοπιμότητα ανάθεσης του έργου σε ανάδοχο εταιρεία και παίρνει άτυπα και

με άγνωστο τρόπο 3 προσφορές, χωρίς όμως να είναι η αναθέτουσα Αρχή. Στη συνέχεια, φέρεται να ζητά, με άγνωστο τρόπο, από το ΕΔΥΤΕ να κάνει όλες τις διαδικασίες για την ανάθεση του έργου, δηλαδή να γίνει αυτό η αναθέτουσα Αρχή. Το ΔΣ του ΕΔΥΤΕ, ύστερα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του, λαμβάνει ομόφωνη απόφαση έγκρισης της απευθείας ανάθεσης του έργου προς την «REPOSITION STRATEGY», καθώς και την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης. Στην απόφαση αυτή, δε μνημονεύεται πουθενά η ύπαρξη προσφορών, βάσει των οποίων να κατέληξε στην επιλογή της «REPOSITION STRATEGY». Μνημονεύονται, όμως, τα εξής εξωφρενικά: 1^ο ότι η «REPOSITION STRATEGY» επιλέχθηκε σε συνεργασία με το Υπουργείο, χωρίς αυτό να δικαιούται να εμπλακεί καθότι δεν είναι η αναθέτουσα Αρχή και 2^ο ότι έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της «REPOSITION STRATEGY» για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR, δηλαδή την υλοποίηση του έργου. Τη στιγμή, λοιπόν, που η αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ αποφασίζει την απευθείας ανάθεση στη «REPOSITION STRATEGY», γεγονός που γίνεται αργότερα πραγματικότητα με την υπογραφή σύμβασης, η ανάδοχος αυτή εταιρεία συνεργάζεται ήδη με το Υπουργείο, χωρίς να υπάρχει καμία σχετική σύμβαση! Οι εξόφθαλμες παρατυπίες συνεχίζονται, όταν η αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ ζητά σε μεταγενέστερο χρόνο, στις 23/7/2020, εγγράφως από τη REPOSITION STRATEGY να στείλει προσφορά και στη συνέχεια, στις 31/8/2020, την κάνει εγγράφως αποδεκτή, δηλαδή σε ημερομηνίες που είχε ήδη λάβει την απόφαση να της αναθέσει το έργο με συγκεκριμένο τίμημα και η REPOSITION STRATEGY ήδη συνεργαζόταν με το Υπουργείο για το συγκεκριμένο έργο.

Όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά αποσπάσματα των Πρακτικών της συνεδρίασης της Επιτροπής της 15/12/2021 που παρατίθενται παρακάτω, ο μάρτυρας κ. Κόλλιας, Πρόεδρος του ΕΔΥΤΕ, δεν έδωσε καμία σαφή εξήγηση για το πλήθος των παραπάνω παρατυπιών και παράλογων γεγονότων. Επιπλέον, από την κατάθεσή του προκύπτει η εξής αντίφαση: Παρόλο που αναφέρει ότι το ΕΔΥΤΕ είναι ουσιαστικά ο φορέας που υποστηρίζει τεχνοκρατικά το Υπουργείο, αποτελεί τον μεγαλύτερο τεχνολογικό φορέα της χώρας και έχει τα εχέγγυα ότι γνωρίζει την αγορά, εντούτοις δεν προχώρησε ο ίδιος σε έρευνα αγοράς ως αναθέτουσα Αρχή, αλλά έμεινε στις προσφορές

που του γνωστοποίησε το Υπουργείο. Με αυτό τον τρόπο, κατέστη τεχνηέντως μονόδρομος η απόφαση για απευθείας ανάθεση στη «REPOSITION STRATEGY», καθώς ήταν η εταιρεία που είχε δώσει την οικονομικά χαμηλότερη προσφορά στην έρευνα που είχε ήδη κάνει το Υπουργείο. Θα περίμενε κανείς από το ΕΔΥΤΕ, ως έχον τη μεγαλύτερη τεχνογνωσία και όντας ανεξάρτητος από το Υπουργείο Οργανισμός, πέρα από τις προσφορές που πήρε έτοιμες από το Υπουργείο, να προχωρήσει σε περαιτέρω έρευνα αγοράς και όχι να αρκεστεί σε αυτές. Μην κάνοντας αυτό, αποδέχτηκε σιωπηρά το πόρισμα της έρευνας αγοράς που έκανε το Υπουργείο, που οδηγούσε νομοτελειακά στην ανάθεση του έργου συγκεκριμένα στη «REPOSITION STRATEGY».

Συνεπώς, το πλήθος των παρατυπιών, το συνεχές πρωθύστερο των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν, η αποδοχή από το ΕΔΥΤΕ του πορίσματος έρευνας αγοράς που έκανε, όχι το ίδιο ως αναθέτουσα Αρχή, αλλά το Υπουργείο, η «ομολογία» του ΔΣ του ΕΔΥΤΕ ότι η «REPOSITION STRATEGY» συνεργάζεται με το Υπουργείο για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR, καθώς και η αναφορά του Υπουργείου ως αν να ήταν η αναθέτουσα Αρχή στο κείμενο της έγγραφης προσφοράς της REPOSITION STRATEGY που συμπεριλήφθηκε ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' της σύμβασης με το ΕΔΥΤΕ, αποτελούν ισχυρότατες ενδείξεις ότι το ΕΔΥΤΕ ενήργησε ως απλός εκτελεστής των αποφάσεων που είχε ήδη λάβει το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, δηλαδή της ανάθεσης του έργου στη REPOSITION STRATEGY, με την οποία είχε συμφωνηθεί και ετοιμαστεί η συνεργασία πριν ακόμα η αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ κληθεί να διεκπεραιώσει τις διαδικασίες.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- ΣΕΛ. 6

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...] Ήθελα να σας πω ότι η ΕΔΥΤΕ είναι ο μεγαλύτερος τεχνολογικός φορέας της χώρας. Έχει ιδρυθεί το 1998. Από το 1998 μέχρι το 2019 η ΕΔΥΤΕ ήταν υπεύθυνη για τη γρήγορη δικτύωση, την παροχή υπηρεσιών σε όλους τους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς της χώρας. Μέσα στο πλαίσιο αυτό η ΕΔΥΤΕ έχει αναπτύξει πέντε data centers, δηλαδή κέντρα δεδομένων, έχει τον Εθνικό Υπερυπολογιστή, παρέχει υπηρεσίες σε όλα τα μέλη της

ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Επειδή ανήκε στο Υπουργείο Παιδείας και σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, τα νοσοκομεία της χώρας αποθηκεύουν τα δεδομένα τους σε εμάς. Έχει τις υποδομές όπου βασίζονται πάρα πολλά πράγματα που γίνονταν όλα αυτά τα χρόνια στη χώρα μας. Έχει αναπτύξει υπηρεσίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται από όλους τους φορείς. Πιθανόν να γνωρίζετε το e:Presence, το ΑΠΕΛΛΑ. Όλες οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται από τα ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, έχουν αναπτυχθεί από την ΕΔΥΤΕ. Δηλαδή, παρέχει υπηρεσίες που είναι ευσταθείς και υποστηρίζονται σε όλη αυτήν τη διάρκεια.

Οπότε ήθελα να σταματήσω εδώ με το γενικό και να σας πω λίγο τώρα τι έχει γίνει. Το 2019 με νομοθετική ρύθμιση, με Προεδρικό Διάταγμα η ΕΔΥΤΕ μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Παιδείας στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπου πλέον εκτός από όλα τα άλλα που υπήρχαν και που συνεχίζονται να γίνονται, ανέλαβε και σαν τεχνικός σύμβουλος το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

- ΣΕΛ. 8

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...] Είμαστε ένας εποπτευόμενος φορέας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως είναι η Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, όπως είναι η ΗΔΙΚΑ. Αυτοί οι φορείς βοηθούν το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης να υλοποιήσει έργα του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας. Αυτός είναι και ο ρόλος της ΕΔΥΤΕ σε σχέση με το Υπουργείο. Είμαστε ένας ανεξάρτητος οργανισμός. Ελεγχόμεθα από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Υποκείμεθα αυτόνομα σε έλεγχο. Οπότε είμαστε αυτόνομος οργανισμός, αλλά που συνεργαζόμαστε στενά με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. [...]

Εμείς εξετάζουμε αν μπορούμε να τα κάνουμε μόνοι μας. Οπότε κάποια από αυτά τα υλοποιούμε μόνοι μας -και μεγάλο αριθμό έχουν υλοποιήσει μόνοι μας- και κάποια τα αναθέτουμε, όπως σας είπα, με βάση το δίκτυο συνεργατών, την εμπειρία της αγοράς που έχουμε αυτά τα χρόνια τα τεχνολογικά, σε επιμέρους φορείς.

- ΣΕΛ. 12-13

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...] Την 1 Ιουλίου, λοιπόν, ανοίγει το PLF. Το Υπουργείο το παρακολουθεί αυτό. Βλέπει ότι αρχίζουν και υπάρχουν πάρα πολλά τηλεφωνήματα –και θα σας δώσω στοιχεία για να καταλάβετε το μέγεθος των τηλεφωνημάτων- για το πώς θα συμπληρώσει κανείς το PLF. Πραγματικά, άμα το έχετε κάνει θα δείτε ότι υπάρχουν κάποια θέματα που πραγματικά, όπως σε οποιοδήποτε σύστημα επικοινωνίας ανθρώπου-μηχανής, χρειάζεται υποστήριξη.

Η κλασσική υποστήριξη τεχνικά γίνεται με κάποιο μηχανισμό call center. [...]

Το Υπουργείο, λοιπόν, βλέπει αυτόν τον όγκο πια των τηλεφωνημάτων, μιλάμε τώρα για αρχές Ιουλίου, και αμέσως καταλαβαίνει ότι δεν μπορεί να το κάνει μόνο –θα αρχίσει, βέβαια, να το κάνει- και γι' αυτό απευθύνεται πλέον στην αγορά. Κάνει μια νομίζω άτυπη έρευνα αγοράς το Υπουργείο στη διάρκεια αυτή και παίρνει, απ' ό,τι έφτασε μετά σε μας, δυο-τρεις προσφορές από εταιρείες του χώρου οι οποίες διαθέτουν call center. Και παίρνει αυτές τις τρεις προσφορές. Αυτό, λοιπόν, γίνεται στην αρχή Ιουλίου αμέσως με την έναρξη του PLF. [...]

Όπως είπαμε, η ΕΔΥΤΕ είναι ο φορέας ο οποίος υλοποιεί τις στρατηγικές επιλογές του Υπουργείου στην πράξη. Οπότε, απευθύνεται πλέον το Υπουργείο σε εμάς και μας λέει ότι κοιτάξε θέλω να υλοποιήσω αυτό, βοηθήστε με να το κάνω. Λίγο πολύ αυτή είναι η διαδικασία που ακολουθούμε. Δηλαδή, η επικοινωνία μας με το Υπουργείο είναι formal, δηλαδή είναι τυπική. Δεν έχουμε ότι μου είπε εμένα κάτι κλπ. Έρχονται, στον διευθύνοντα σύμβουλο φτάνουν τελικά, τα θέματα τα οποία το Υπουργείο μας ζητάει να επιλύσουμε.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ Άρα, λοιπόν, ανέλαβε η REPOSITION STRATEGY, αν υλοποιήθηκε καλώς, αν παραλάβετε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Επειδή με ρωτήσατε, σας έκοψα, δεν σας απάντησα ότι εγώ προφανώς δεν ήξερα τίποτα για το θέμα ποιος ήταν ο ιδιοκτήτης της «REPOSITION STRATEGY», αν είχε άλλη εταιρεία. Εγώ το έμαθα προσωπικά από την Εξεταστική. Είναι προφανές ότι δεν μπορούσα να το ξέρω, ποτέ στη ζωή μου δεν έχει ασχοληθεί με κάτι παραπάνω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αφού κάνατε διοικητικό συμβούλιο στις 10 Ιουλίου και κάνατε ανάθεση το έργο στην «REPOSITION STRATEGY», αμέσως μετά από λίγες ημέρες την προσκαλείτε σε εκδήλωση ενδιαφέροντος στις 23 Ιουλίου και εκείνη σας απαντά με προσφορά. Μπορείτε να μου απαντήσετε γιατί σας έκανε πάλι προσφορά όταν ήδη είχε πάρει το έργο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν τις έχω ανάγκη να τις αναφέρω. Εάν δείτε την απόφαση που είχαμε βγάλει εκεί, η οποία προφανώς μου δόθηκε ως εισήγηση από την υπηρεσία και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, λέει ότι ήδη έχει γίνει μια συνεργασία του Υπουργείου με αυτές τις εταιρείες. Άρα...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Του Υπουργείου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Του Υπουργείου, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εγώ μιλάω για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΔΥΤΕ. Είχαν λάβει γνώση για τις υπόλοιπες προσφορές;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν με ακούτε τι σας λέω; Μνημονεύεται στην απόφασή μας ότι ήδη έχει αρχίσει μια διαδικασία, που έγινε μια συνεργασία. Δεν αναφέρεται συγκεκριμένα για τις προσφορές, γιατί αφενός δεν ήταν αναγκαίο, αλλά είναι κάτι παραπάνω. Εμείς σαν ΕΔΥΤΕ, η εταιρεία μας αποφασίζει, αφού έλεγξε - όπως σας είπα- κατά πόσο ο προϋπολογισμός ήταν σωστός, κατά πόσο η εταιρεία...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μάλιστα. Άρα, δεν έγιναν προσφορές.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ήταν άτυπες.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Λέτε, δηλαδή, ότι μαζί με το Υπουργείο αποφασίσατε ότι η REPOSITION STRATEGY θα πάρει το έργο των 270.000 ευρώ; Εδώ συνιστά άμεση -αποδεικνύεται από το ίδιο το πρακτικό- παρέμβαση του Υπουργείου εντελώς παράτυπα, γιατί δεν είναι αναθέτουσα Αρχή. Με ποιο νόμο έγινε αυτό; Με ποια διαδικασία;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το Υπουργείο, όπως σας το εξήγησα αναλυτικά πιο πριν, είχε αρχίσει τη διαδικασία και έκανε αυτήν την προεργασία. [...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, εγώ κατάλαβα ότι το Υπουργείο έκανε την προεργασία, διάλεξε... Άρα, διάλεξε ο Υπουργός την Reposition Strategy... Εδώ λέει ρητά: «Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας». Έχει ήδη ξεκινήσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι. Άρα, υπάρχει μια συνεργασία που έχει αρχίσει. Το Υπουργείο μίλησε. Έδωσε το πρόβλημα στις τρεις εταιρείες, όχι μόνο στην Repository. Και προφανώς έδωσε ότι αυτή είναι η φτηνότερη. Αυτό μας έδωσε. Άρα, είχε αρχίσει η συνεργασία.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Η συνεργασία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης φαίνεται και ξεκάθαρα προκύπτει ότι ήδη είχε αποφασιστεί η συνεργασία με τη συγκεκριμένη εταιρεία και οι υπόλοιπες προσφορές είτε δεν υπήρχαν και εμφανίστηκαν μετά είτε απλά δεν έλαβαν γνώση και αποκρύφθηκαν στοιχεία, προκειμένου να καταλήξει σε αυτήν την εταιρεία.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Θέλω να μου διευκρινίσετε ευθέως, ευθύς εξ αρχής και σαφώς και ρητά ποια είναι η αναθέτουσα Αρχή. Εσείς ως ΕΔΥΤΕ ή το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ρητά σας το λέω είναι η ΕΔΥΤΕ για όλες τις συμβάσεις που κάναμε και τις τρεις Συμβάσεις και για τις οποίες είναι υπεύθυνη η ΕΔΥΤΕ είμαστε εμείς, προφανώς.

- Σελ.31-34

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Εδώ ερχόμαστε σε ένα ερώτημα το οποίο προκύπτει αδήριτα από το εξής, όταν ζητήσαμε τα έγγραφα, οι δύο εισηγητές, κύριος της Πλειοψηφίας και της Μειοψηφίας, η κ. Παπακώστα και ο κ. Ραγκούσης, να διαβιβαστούν όλα τα έγγραφα από το ΕΔΥΤΕ και γενικά από τη Σύμβαση με τη «REPOSITION STRATEGY» με την Ελληνική Δημοκρατία, υπήρξε ένα διαβιβαστικό το οποίο είναι δικό σας –μάλλον συγγνώμη- προς τον Πρόεδρο της Εξεταστικής από τον Υπουργό Επικρατείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Τι ημερομηνία;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Λίγες μέρες νωρίτερα, 6 Δεκεμβρίου του 2021.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Σε απάντηση στο ανωτέρω σχετικό από τα ζητηθέντα του αιτήματος του κ. Ραγκούση και του υπ' αριθμόν τάδε 24/11/2021 αιτήματος κυρία Παπακώστα, σας διαβάζουμε συνημμένως το υπ' αριθμόν τάδε έγγραφο του Προέδρου της ΕΔΥΤΕ μετά το συνημμένο του που αφορούν τις συμβάσεις μεταξύ της ΕΔΥΤΕ και της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY», σωστά;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά, σωστά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μπορείτε να μου πείτε πώς σε αυτά τα συνημμένα συμπεριλαμβάνονταν οι τρεις προσφορές από τη στιγμή που εσείς δεν είχατε γνώση για τις προσφορές;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, αυτό δεν είναι σωστό.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Γιατί και οι τρεις προσφορές, κύριε μάρτυρα –και αυτή στις 2 Ιουλίου action to work αφορά και απευθύνεται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και θα την καταθέσω στα Πρακτικά και αυτήν της «REPOSITION

STRATEGY» που εν τέλει επελέγη, στις 2 Ιουλίου και αυτή, αλλά και αυτή στις 3 Ιουλίου από τη «Mediatel» - απευθύνονται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Κατόπιν των παραπάνω, σας ρωτώ ευθέως: Μπορείτε να μου πείτε πώς ενώ εσείς είστε η αναθέτουσα Αρχή, την έρευνα αγοράς την έκανε το Υπουργείο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν σας το απάντησα;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι, δεν μου το απαντήσατε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία, να σας το ξαναπώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Για πείτε μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Νομίζω ότι σας είπα το πρόβλημα με το PLF που το Υπουργείο άρχισε να λύνει με ίδια μέσα. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο μάζεψε τρεις προσφορές για να δει τι κοστίζει, αν υπάρχει αγορά. Αυτό το έκανε το Υπουργείο, δεν το έκανα εγώ. Δεν το κάναμε εμείς. Το Υπουργείο, λοιπόν, στις 7 Ιουλίου μας στέλνει το αίτημα για να υλοποιήσουμε την υπηρεσία και παράλληλα μας γνωστοποιεί ότι έχει κάνει αυτά τα πράγματα, αυτήν την προεργασία. Αυτό είναι όλο. Εμείς δεν χρειάστηκε να κάνουμε κάτι παραπάνω.

- Σελ.39-40

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το θέμα φτάνει στην ΕΔΥΤΕ στις 7 Ιουλίου. [...] Εμείς σαν ΕΔΥΤΕ δεν έχουμε γνώση καν του θέματος μέχρι τις 7 Ιουλίου. Το Υπουργείο προσπάθησε να λύσει το πρόβλημά του, είδε ότι δεν μπορούσε με ίδια μέσα και μας το αναθέτει εμάς.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Με ποιον τρόπο σας το ανέθεσε το Υπουργείο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όπως γίνεται με όλα τα έργα με τα οποία επικοινωνεί το Υπουργείο με την ΕΔΥΤΕ.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Με ποιον τρόπο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Από το γραφείο Υπουργού ή ανάλογα έρχεται ένα γράμμα, το οποίο γίνεται reference μέσα στη σύμβαση και το οποίο λέει «παρακαλώ, έχουμε αυτό το θέμα το στρατηγικό και θέλουμε να το υλοποιήσετε. Πείτε μας πώς θα το υλοποιήσετε». Η επικοινωνία με το Υπουργείο γίνεται έτσι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτό το έγγραφο υπάρχει γιατί δεν το έχω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Φυσικά υπάρχει.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ποια ημερομηνία έχει αυτό το έγγραφο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Έχει ημερομηνία 7 Ιουλίου, δεν σας είπα;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Το έγγραφο από το Υπουργείο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Με ημερομηνία 7 Ιουλίου έρχεται από τον κ. Χαμπίδη στον κ. Σωτηρόπουλο που είναι διευθύνων σύμβουλός μας.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, δηλαδή, ο διευθυντής Υπουργού σας υπέδειξε να υλοποιήσετε ένα έργο...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, έτσι γίνεται σε όλα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ...όπου είχε πάρει εκείνος την προσφορά, αλλά αναθέτουσα Αρχή είστε εσείς.

- Σελ.50-51

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Κύριε μάρτυρα, στο πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ της 10ης Ιουλίου αναφέρεται το εξής: «Ως εκ τούτου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επιλέγηκε...»

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναφέρεται το εξής: «...να παρέχει υπηρεσίες για χρονικό διάστημα δύο μηνών η συγκεκριμένη εταιρεία που είχε εμπειρία στο αντικείμενο και μπορούσε άμεσα να ξεκινήσει να παρέχει υπηρεσίες.». Τι αναφέρεται εδώ στο πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου, κύριε μάρτυρα; Μας το εξηγείτε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό που είπατε πιο πριν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Λέτε, δηλαδή, ότι μαζί με το Υπουργείο αποφασίσατε ότι η «REPOSITION STRATEGY» θα πάρει το έργο των 270.000 ευρώ; Εδώ συνιστά άμεση -αποδεικνύεται από το ίδιο το πρακτικό- παρέμβαση του Υπουργείου εντελώς παράτυπα, γιατί δεν είναι αναθέτουσα Αρχή. Με ποιο νόμο έγινε αυτό; Με ποια διαδικασία;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη, αλλά επειδή είμαι μηχανικός επιτρέψτε μου να σας πω ότι υπάρχει μια λογική αλληλουχία των σκέψεων. Το

Υπουργείο, όπως σας το εξήγησα αναλυτικά πιο πριν, είχε αρχίσει τη διαδικασία και έκανε αυτήν την προεργασία. Το Υπουργείο έθεσε το πρόβλημα. Μάλιστα, είχε ορίσει και μια ένδειξη, των quality analysis. Αφ' ης στιγμής, δηλαδή, πήρε προσφορές για δέκα θέσεις εργασίας, είχε κάνει μια πρώτη εκτίμηση ότι χρειάζονται για αυτή τη δουλειά δέκα θέσεις εργασίας. Άρα, έρχεται ένα στρατηγικό θέμα και μας λέει εμάς στην ΕΔΥΤΕ, «κοιτάξτε, αυτό θέλω να το υλοποιήσετε». Δεν βλέπετε, λοιπόν, ότι υπάρχει μια συνέχεια αυτών των δύο; Δεν είναι ότι μόνοι μας αποφασίσαμε ότι θα κάνουμε ένα έργο...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, εγώ κατάλαβα ότι το Υπουργείο έκανε την προεργασία, διάλεξε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τη στρατηγική και τους αρχικούς σχεδιασμούς...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, διάλεξε ο Υπουργός την «REPOSITION STRATEGY»...

[σ.σ.: ο μάρτυρας δεν τοποθετήθηκε επί της διαπίστωσης αυτής]

- Σελ.53-57

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Γράφεται στο πρακτικό: «Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY» ΕΠΕ για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης στο «Travel.gov.gr.». Τι εννοεί η αναθέτουσα Αρχή; Τι εννοεί ο ΕΔΥΤΕ; [...] εδώ στο ίδιο το πρακτικό λέει ότι έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Υπουργείου με την «REPOSITION STRATEGY» και έρχεται εκ των υστέρων το Διοικητικό Συμβούλιο να κάνει την ανάθεση στην εταιρεία, για την οποία αγνοούσε τις τρεις προσφορές για τις οποίες είχε κάνει την έρευνα το Υπουργείο.

Και λέει εδώ: «Τι σημαίνει όταν ο ΕΔΥΤΕ ως αναθέτουσα Αρχή λέει στο πρακτικό του ότι έχει ξεκινήσει η συνεργασία;».

Υπάρχει σύμβαση, κύριε μάρτυρα, του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη «REPOSITION STRATEGY» πριν την ανάθεσή σας και δεν την έχουμε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Να σας απαντήσω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρακαλώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Λοιπόν, αν θέλετε καλόπιστα να δείτε αυτό που σας λέω, νομίζω ότι μπορείτε να το καταλάβετε. Είχε αρχίσει αυτή η συνέργεια.

Το Υπουργείο προσπάθησε με δικά του, με ίδια μέσα να λύσει το θέμα, δηλαδή να υποστηρίξει το PLF. Στο πλαίσιο αυτό καταλαβαίνει, βλέποντας τον τεράστιο όγκο των τηλεφωνημάτων, και ψάχνει την αγορά να δει αν υπάρχουν εταιρείες και πόσο κοστίζουν περίπου. Και παίρνει μια ιδέα. Οπότε έχει αρχίσει τη διαδικασία να την κοιτάει. Αυτό όμως, από εκεί και πέρα είναι άσχετο, αλλά είναι πραγματικότητα. Δηλαδή εμείς αναφερόμαστε σε αυτό. Τις τρεις προσφορές τις πήρα, σας το είπα, από το Υπουργείο, μου τις δώσανε. Τις είδα. Έχει γίνει λοιπόν μια προεργασία από το Υπουργείο και είναι μια συνεργασία. Μίλησε με τις εταιρείες, τους είπε το πρόβλημα, οι εταιρείες του δώσανε, άρα έχει κάνει μια προεργασία γι' αυτό. Το καταλαβαίνετε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ίσως...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη. Εγώ καλόπιστα, αφού μου δόθηκε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εγώ κατάλαβα την προεργασία, αλλά δεν σας ρώτησα αυτό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σε αυτό αναφέρεται.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εδώ σας λέω ότι στο πρακτικό...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Στο πρακτικό αναφέρεται.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι, όχι. Εδώ λέει ρητά: «Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας». Έχει ήδη ξεκινήσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Και λέω: Υπάρχει σύμβαση γι' αυτό; Ναι ή όχι;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι.

Απλώς, αν θέλετε, το ακούτε. Αν θέλετε, μπορείτε να μην το ακούσετε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αν δεν υπάρχει σύμβαση...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Κάτση, να ολοκληρώνει την απάντηση ο μάρτυρας.

Συνεχίστε, κύριε μάρτυρα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Επαναλαμβάνω νομίζω για πολλοστή φορά ότι το Υπουργείο έχει αρχίσει μια προεργασία. Αυτό μας έγινε γνωστό στην εταιρεία, ότι «ξέρετε, εγώ έχω κάνει αυτό».

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Το ίδιο λέμε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Άρα, υπάρχει μια συνεργασία που έχει αρχίσει. Το Υπουργείο μίλησε. Έδωσε το πρόβλημα στις τρεις εταιρείες, όχι μόνο στην Repository. Και προφανώς έδωσε ότι αυτή είναι η φτηνότερη. Αυτό μας έδωσε. Άρα, είχε αρχίσει η συνεργασία. Δεν την πήρα εγώ τη Repository μόνος μου. Αυτό λέει εδώ πέρα, ότι ήταν μια συνεργασία που άρχισε, είχε αρχίσει κάπως η επικοινωνία. Άρα, εγώ έρχομαι απλώς και ελέγχω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πολύ σωστά. Αυτό ακριβώς σας είπα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν υπάρχει πουθενά...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ότι είχατε ξεκινήσει τη συνεργασία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πώς είπατε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ότι είχε ξεκινήσει το Υπουργείο συνεργασία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι, δεν μιλάμε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Δεν λέτε αυτό;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν ακούτε αυτά που λέω μάλλον.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ε, πώς δεν ακούμε; Πολύ καλά ακούμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παραβιάζετε τη λογική μας, τα μάτια και τα αυτιά μας. Πολύ καλά ακούμε τι λέτε. Έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Υπουργείου.

- Σελ.58-60

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Από το γεγονός ότι στο πρακτικό λέει ότι υπάρχει ήδη συνεργασία και έχει ξεκινήσει, δούλευε ήδη δηλαδή η εταιρεία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν δούλευε. Δεν δούλευε υλοποίηση. Δεν υπήρχε τέτοιο πράγμα. Δεν υπήρχε καμία υλοποίηση με την εταιρεία, καμία. Η συνεργασία, νομίζω ότι με λίγη καλή θέληση θα το καταλάβετε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ποια συνεργασία είχε ξεκινήσει τότε; Ότι έστειλε προσφορά;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, το Υπουργείο όρισε το πρόβλημα. Συμφωνούμε; Δεν χρειάζεται να συμφωνήσετε, σας λέω εγώ. Το Υπουργείο όρισε το πρόβλημα. Το Υπουργείο όρισε λοιπόν ότι θέλω αυτό το πρόβλημα να λύσω. Για να το δω όμως αν υπάρχει, το Υπουργείο, προσπαθώ να το κάνω μόνος μου. Δεν μπορώ να το κάνω μόνος μου. Απευθύνομαι λοιπόν σε οικονομικούς φορείς να δω τι παίζει. Υπάρχει αγορά; Το κάνει το Υπουργείο αυτό. Παίρνει τις προσφορές, βλέπει ποιο είναι το μέγεθος, ποια είναι η προσφορά και από εκεί και πέρα λέει «Εγώ το βλέπω αυτό, συνεχίζω να το κάνω εκ των ενόντων με ίδια μέσα, συνεχίζω να απαντάω σε τηλέφωνα στο διάστημα αυτό, αλλά δίνω στην ΕΔΥΤΕ το αίτημα να υλοποιήσει ένα τέτοιο έργο, της αναθέτω ένα τέτοιο έργο. Προφανώς της λέω τι έχω κάνει μέχρι τότε. Αυτό εννοούσα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Επιτρέψτε μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν νομίζετε ότι...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μέσα το πρακτικό του διοικητικού συμβουλίου λέει ότι συνεργαζόταν ήδη με την εταιρεία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σας είπα ποια είναι η συνεργασία. Σας είπα τι εννοούμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Να ολοκληρώσω.

Εδώ πέρα δηλαδή χωρίς σύμβαση, γιατί αυτό μας είπατε, ότι δεν υπήρχε σύμβαση, χωρίς σύμβαση μπαينوβγαίνει η εταιρεία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ...και έχει συνεργασία με το Υπουργείο για ένα έργο που πρόκειται να αναλάβει και που το Δ.Σ. της έγινε ανάθεση για τη συγκεκριμένη εταιρεία, τη «REPOSITION STRATEGY». Δηλαδή ντε και καλά μια ειλημμένη απόφαση από το Υπουργείο να την υιοθετήσει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ με απευθείας ανάθεση. Κάνω λάθος;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη. Να σας απαντήσω. Εάν υπήρχε τέτοιο θέμα, εγώ θα είχα παραιτηθεί αμέσως. Ειλικρινά. Είμαι καθηγητής του Πολυτεχνείου τριάντα πέντε χρόνια. Έχω αντιμετωπίσει πάρα πολλά. Θα είχα παραιτηθεί αμέσως.

- Σελ.61

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Τουλάχιστον σε ό,τι με αφορά, εγώ πραγματικά δεν το έχω ξαναδεί. Είναι πρωτόγνωρες αυτές οι διαδικασίες. Συνεχίζω όμως. Στο παράρτημα της σύμβασης...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Να απαντήσω κάτι σε αυτό, ότι είναι πρωτόγνωρα; Κάνετε λάθος. Η υλοποίηση των έργων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης τα τελευταία δύο χρόνια γίνεται με αυτόν τον τρόπο. Δηλαδή το Υπουργείο έχει από κάτω του...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Α, υπάρχει μοτίβο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): ...τρεις φορές οι οποίοι υλοποιούν τα πράγματα. Δηλαδή ό,τι έχει βγει, ό,τι έχει γίνει στην Ελλάδα...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Δηλαδή κάνει την έρευνα το Υπουργείο, σας στέλνει ο διευθυντής του Υπουργού «κάντε το τάδε έργο και να το πάρει η τάδε εταιρεία»;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι. Μα, δεν με ακούτε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Γιατί αυτό έγινε εδώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δε με ακούτε.

- Σελ.62-64

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στο παράρτημα της σύμβασης που υπογράφηκε 31/8/2020...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στο παράρτημα αναφέρεται ότι ο ανάδοχος θα υποβάλλει ημερήσιες αναφορές που θα περιλαμβάνουν ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία πάλι στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Γιατί όχι στον ΕΔΥΤΕ, κύριε μάρτυρα; Αυτός δεν είναι η αναθέτουσα Αρχή; Αυτός δεν ελέγχει το έργο; Αυτός δεν συστήνει την επιτροπή παραλαβής; Πώς στέλνει ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία στο Υπουργείο; Μονίμως υπάρχει μια εμπλοκή του Υπουργείου σε όλη τη διαδικασία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν το ξέρετε αυτό;

Το Υπουργείο παρέχει, είναι υπεύθυνο έναντι του κράτους, έναντι της χώρας.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εσείς κάνετε το έργο και είστε υπεύθυνοι να διαβιβάσετε στο Υπουργείο κατά τη γνώμη μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μπορώ να σας απαντήσω;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρακαλώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία. Μισό λεπτό λίγο γιατί με μπερδέψατε. Αναφερθήκατε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ... για τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία και τις ημερήσιες αναφορές.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι, το προηγούμενο. Εν πάση περιπτώσει.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Να σας βοηθήσω. Εδώ λέει λοιπόν στο παράρτημα της σύμβασης ότι τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, το κατάλαβα αυτό.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ...θα στέλνονται στο Υπουργείο. Εγώ καταλαβαίνω λοιπόν συνοψίζοντας ότι εδώ πέρα έχουμε μία αναθέτουσα αρχή, αλλά την έρευνα την έχει κάνει το Υπουργείο και όχι η αναθέτουσα Αρχή. Την επιλογή της εταιρείας την έχει προκρίνει το Υπουργείο, την οποία την υιοθέτησε εν τέλει το διοικητικό συμβούλιο...

- Σελ.150

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα, λοιπόν, 10 Ιουλίου η ΕΔΥΤΕ έχει αποφασίσει την ανάθεση στη «REPOSITION STRATEGY» και αυτό που με βάλατε να συμπληρώσω διαβάζοντας αναφέρει ότι εξουσιοδοτήσατε τον Διευθύνοντα για να διεκπεραιώσει όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την ως άνω ανάθεση την οποία την έχετε ήδη πραγματοποιήσει. Άρα, έχει ληφθεί η απόφαση για την ανάθεση. Πρώτο γεγονός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστό.

- Σελ.152-154

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα, η απάντηση, κύριε μάρτυς, είναι ότι 28 Ιουλίου πήρατε την οικονομική προσφορά της Reposition Strategy. Δεν με νοιάζουν τα άλλα χαρτιά. Προφανώς καλώς κάνατε και διεκπεραιώσατε μια διαδικασία ελέγχου παρεμφερών σχετικά με την εταιρεία, τη φερεγγυότητά της κλπ. Ούτως ή άλλως αυτά

προβλέπονται. Λέω: Την οικονομική προσφορά την πήρατε πρώτη φορά στις 28 Ιουλίου εσείς;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μάλιστα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Μάλιστα.

Άρα, κύριε μάρτυς, τώρα εσείς έχετε πει εδώ σε μας στην Εξεταστική Επιτροπή ότι εσείς ως ΕΔΥΤΕ κάνατε μια απευθείας ανάθεση σε μια εταιρεία, χωρίς να έχετε εσείς ως ΕΔΥΤΕ πάρει την οικονομική προσφορά αυτής της εταιρείας.

Ειλικρινά σας το λέω αυτό, εγώ αυτό δεν το έχω ξανασυναντήσει στο δημόσιο. Έχω κάνει και Υπουργός, έχω κάνει και Δήμαρχος, δεν το έχω ξανασυναντήσει. Απευθείας αναθέσεις χιλιάδες, αλλά απευθείας αναθέσεις σε εταιρείες πριν δώσουν στον φορέα ο οποίος κάνει την ανάθεση, οι εταιρείες αυτές την οικονομική προσφορά, σας μιλώ ειλικρινά δεν έχω ξανασυναντήσει.

Θέλω να σας κάνω τώρα μια ερώτηση, η οποία είναι πολύ κρίσιμη για εμένα. Είπατε ότι δεν την ξέρατε τη «REPOSITION STRATEGY».

Είπατε, όμως, ότι το Υπουργείο είχε κάνει μια άτυπη έρευνα. Όπως είπατε, άτυπες προσφορές είχε πάρει. Και εδώ να κάνω μία παρέκβαση. Μπορεί να μην ξέρετε νομικά, να είστε τεχνικός, είσαστε πρόεδρος ενός φορέα, θέλω να σας ενημερώσω κάτι μετά από δυο χρόνια που είσαστε επικεφαλής αυτού του φορέα. Τόσο δεν είστε, δυο χρόνια;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μάλιστα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν υπάρχουν αυτά που λέτε, κύριε μάρτυς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τι δεν υπάρχει;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν υπάρχουν αυτά που λέτε. Άτυπες προσφορές για Υπουργεία δεν υπάρχουν. Τα Υπουργεία δεν είναι τίποτα άτυποι οργανισμοί, άτυπες οντότητες. Τα Υπουργεία ή ενεργούν τυπικά ή δεν ενεργούν. Να ενεργούν και να ενεργούν άτυπα τα Υπουργεία ως Υπουργεία δεν μπορούν. Ο Υπουργός να πάρει τηλέφωνο άτυπα, ένας διευθυντής άτυπα να ρωτήσει σε ένα τηλέφωνο «ρε, εσείς, πόσο κοστίζει αυτό;», βεβαίως μπορεί να το ισχυριστεί κάποιος, αλλά να ισχυρίζεται ότι άτυπα πήρε προσφορές αυτό δεν μπορεί να ισχύσει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε μάρτυς, δεν ξέρατε λοιπόν καμία εταιρεία, τις μάθατε όλες από τις τρεις προσφορές που σας διαβίβασε το Υπουργείο. Γιατί καταλήξατε σε αυτήν; Γιατί πιθανότατα είχε την καλύτερη προσφορά από τις τρεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Και όχι μόνο. Σας το είπα, κοιτάξαμε την εταιρεία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν είχε την καλύτερη προσφορά από τις τρεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, αλλά όχι μόνο. Δεν ήταν μόνο αυτό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν ήταν μόνο αυτό, αλλά ήταν και αυτό. Σωστά;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ήταν και αυτό, βέβαια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Εάν μία άλλη εταιρεία είχε δώσει από τις τρεις, λέω εγώ, την καλύτερη οικονομική προσφορά, δεν θα είχε ένα προβάδισμα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστό. Είναι μία ένδειξη προβαδίσματος, ναι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα, κύριε μάρτυς, το ότι εσείς κάνατε αυτήν την απευθείας ανάθεση στην «REPOSITION STRATEGY», πώς θέλετε μετά από όλα όσα λέτε –είναι το ερώτημά μου- εμείς να συμπεράνουμε ότι δεν είναι αποτέλεσμα, αποκλειστικό αποτέλεσμα, των στοιχείων που το ίδιο το Υπουργείο σας διαβίβασε για τη «REPOSITION STRATEGY», δίνοντάς σας μία προσφορά που είναι καλύτερη από τις τρεις που το ίδιο –λέτε εσείς- άτυπα είχε επιλέξει; Και αν σας είχε δώσει -λέτε εσείς- μια άλλη προσφορά καλύτερη, μιας άλλης εταιρείας, λογικά θα πηγαίνατε σε άλλη εταιρεία. Πώς μπορούμε εμείς να μη συμπεράνουμε ότι άρα η «REPOSITION STRATEGY» κατάφερε να συνάψει αυτήν τη σύμβαση με εσάς, γιατί ακριβώς το Υπουργείο είχε ουσιαστικά με ένα μονόδρομο οδηγήσει εκεί τα πράγματα και μάλιστα, με άτυπες διαδικασίες, ούτε καν τυπικές;

- Σελ.162

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Για να το κάνω ακόμα πιο καθαρό, κύριε μάρτυς, θα σας ρωτήσω το εξής: Εσείς ζητήσατε να πάρετε από άλλες εταιρείες προσφορές;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό θα το ζητούσα, όπως ξέρετε, εάν έκανα μια διαδικασία ανοικτή διαγωνιστική. Εδώ έχουμε μια απευθείας ανάθεση που έρχεται λόγω κατεπείγοντος του θέματος. Θυμηθείτε πού είμαστε. Τρέχει ήδη...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Από πού, κύριε μάρτυς, έτρεχε η«REPOSITION STRATEGY» στις αποφάσεις του Διοικητικού σας Συμβουλίου; Από πού και έως πού, αφού εσείς δεν κάνατε έρευνα, δεν ζητήσατε προσφορές, δεν βγήκατε στην αγορά, έστω άτυπα που λέτε εσείς ότι ένα ολόκληρο Υπουργείο μπορεί να βγαίνει άτυπα; Εσείς άτυπα γιατί δεν βγήκατε; Βγήκατε; Δεν βγήκατε. Αφού δεν βγήκατε, πού στηριχθήκατε; Στις τρεις άτυπες προσφορές που σας έδωσε το Υπουργείο, οι οποίες ήταν έτσι διαμορφωμένες από τις ίδιες τις εταιρείες, ώστε η «REPOSITION STRATEGY» να είναι μονόδρομος για εσάς. Άρα, πώς αυτό δεν έχει σαν τελικό συμπέρασμα ότι εσείς πήγατε σε μία απευθείας ανάθεση σε μία εταιρεία που δεν σας είχε δώσει καν οικονομική προσφορά, που σας την έδωσε δεκαπέντε μέρες μπροστά, μόνο και μόνο για αποκλειστικό λόγο ότι το ίδιο το Υπουργείο –εσείς μας το ομολογήσατε και το μαρτυρήσατε εδώ- σας είπε «REPOSITION STRATEGY»;

- Σελ.164

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν παίρνετε υπόψη σας ότι είμαστε η καλύτερη τεχνολογική εταιρεία του κράτους και έχουμε την ικανότητα να κρίνουμε αν μια εταιρεία....

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): ...αν μια εταιρεία μπορεί να καλύψει αυτό, αν έχει τα εχέγγυα να το κάνει, αν η προσφορά που κάνει είναι σωστή με βάση αυτά που ξέρω εγώ.

- Σελ.167-168

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...]

Τώρα, για να καταλάβετε, κύριε μάρτυς, είπα στο τέλος να σας κάνω μία αναφορά, ένα σχόλιο. Είπατε ότι το Υπουργείο έκανε στρατηγική για το θέμα. Έτσι δεν είπατε; Δεν είπατε ότι «ο ρόλος του Υπουργείου ήταν να χαράξει τη στρατηγική για το ζήτημα αυτό και το ανέθεσε σε εμάς για την υλοποίηση»;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Να απαντήσω; Δεν είπα αυτό. Είπα ότι το Υπουργείο κάνει τη στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Καθορίζει προβλήματα ...

[...]

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Νομίζω καλά το κατάλαβα. Απλώς θέλω να σας επισημάνω σε αυτό το σημείο, αφού μου επιβεβαιώσατε αυτό που είχα καταλάβει σωστά, ότι ένα Υπουργείο δεν χαράσσει στρατηγική, κύριε μάρτυς, όταν παίρνει άτυπες προσφορές για δουλειές που θέλει να κλείσει. Αυτή δεν είναι στρατηγική δουλειά Υπουργείου. Στρατηγική δουλειά Υπουργείου δεν είναι να εμφανίζεται ότι έχει πάρει άτυπες προσφορές.

- Σελ.107-111

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: [...]

Με δεδομένο λοιπόν, αυτό έρχεται στην δικιά σας εταιρεία ο συγκεκριμένος φάκελος. Η ερώτησή μου είναι η πρώτη που σας κάνω: Στα πλαίσια αυτά και πριν εσείς αποφασίσετε, απευθυνθήκατε σε άλλες εταιρείες εκτός από αυτές τις τρεις;

Αυτή είναι η πρώτη μου ερώτηση.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία. Όταν έρχεται στην εταιρεία ένα αίτημα από το Υπουργείο, περνάει από τις επιμέρους διευθύνσεις που ασχολούνται με το θέμα. Αυτές είναι η Διεύθυνση Προμηθειών, η Νομική Υπηρεσία, η Διεύθυνση Έρευνας και Ανάπτυξης αν αφορά κάποιο θέμα που θέλει ανάπτυξη, η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αν αφορά κάποιο θέμα που αφορά την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Οπότε το θέμα ήρθε στις υπηρεσίες της ΕΔΥΤΕ, έγινε μια ανάλυση του, ο Διευθύνων Σύμβουλος με βάση την ανάλυση κάνει την εισήγησή του, έρχεται στο διοικητικό συμβούλιο, εγώ ελέγχω την ανάλυση και τη φέρνω στο διοικητικό συμβούλιο. Αυτή είναι η διαδικασία.

Τώρα η εταιρεία όπως σας είπα έχει την εμπειρία -είναι η μεγαλύτερη και πρώτη τεχνολογική εταιρεία της χώρας- να μπορεί να κρίνει τη διαδικασία, πόσο κοστίζει και τι χρειάζεται για να υλοποιήσει μια εταιρεία ένα call center. Υπάρχουν πολλές εταιρείες που θα μπορούσε να απευθυνθεί. Ήδη από την συνεργασία ήρθε αυτή η προεργασία. Οπότε τα τμήματα που σας είπα εξέτασαν αυτήν τη διαδικασία και κατέληξαν σε αυτήν την εισήγηση. Αυτή είναι η πραγματική διαδικασία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Κύριε μάρτυς, δεν θέλω να σας παραπλανήσω. Η ερώτησή μου ήταν εκτός από αυτές τις τρεις συγκεκριμένες προσφορές -θέλετε να τις ονομάσουμε κάπως αλλιώς, όπως θέλετε τις ονομάζουμε-, εκτός από αυτά τα τρία υποτυπώδη τέλος πάντων στοιχεία που υπήρχαν μέσα, αυτές τις μελέτες, όπως θέλετε ονομάστε τις...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όπως σας είπα όταν έρχεται ένα αίτημα σε εμάς κάνουμε ανάλυση αγοράς. Πώς κάνουμε ανάλυση αγοράς; Κοιτάμε όλους τους stakeholders που έχουμε, δηλαδή κοιτάμε τους ανθρώπους, τις εταιρείες, τους οργανισμούς που έχουμε, να πάρουμε, να καταλάβουμε τι γίνεται. Ένας βασικός stakeholder είναι το Υπουργείο, προφανώς. Άρα από το Υπουργείο έχουμε ήδη ένα input. Οπότε μαζί με το input αυτό, με την εμπειρία που έχουμε από το call center, από τις υπηρεσίες που παρέχουμε, κ.λπ. -φαντάζομαι σε όλη την αγορά υπάρχουν πολλές εταιρείες που μπορούν να φτιάξουν ένα call center- κοιτάμε: Η εταιρεία αυτή έχει τη δυνατότητα να το κάνει; Το έχει. Η προσφορά της είναι συμβατή με αυτά που γνωρίζουμε; Το κάνουμε. Και με βάση αυτό επιλέξαμε αυτήν την εταιρεία. Αυτή είναι η τελική εισήγηση. Τώρα αν το παιδί στην προμήθεια, το οποίο μίλησε και με άλλους για προσφορές εκτός από αυτές τις προσφορές δεν μπορώ να σας το πω με σιγουριά. Αλλά δεν έχει και τόσο σημασία. Μιλάμε για μια κατ' ευθείαν ανάθεση.

Θα μπορούσε, όπως ειπώθηκε, να μην έχουν πάρει υπόψη μας καθόλου αυτή τη διαδικασία και να πάμε σε μία εταιρεία. Εμείς το κάναμε εξετάζοντας όλες τις πτυχές του προβλήματος. Αυτό μπορώ να σας πω.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Μου λέτε, χωρίς να θέλω να σας ερμηνεύσω, ότι καταλήξατε μελετώντας την αγορά και όχι τις τρεις συγκεκριμένες προσφορές; Αυτό μου λέτε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι. Μελετήσαμε τις τρεις προσφορές γιατί ήρθαν από έναν stakeholder μας ο οποίος είναι βασικός, το Υπουργείο. Αυτές κοιτάξαμε. Τώρα αν τα παιδιά που έκαναν την εισήγηση είχαν υπόψη τους και άλλες προσφορές... Εγώ, όμως, μιλώντας με την ομάδα ρώτησα πόσο κάνει σε μας αυτό και ελέγξαμε ότι πραγματικά η προσφορά αυτή εδώ είναι συμβατή με την αγορά. Ήταν η φθηνότερη προσφορά μπορούσαμε να πάρουμε. Αυτή ήταν η απόφαση. Μπορούσαμε να το κρίνουμε εμείς αυτό. Άρα, αυτό κάναμε.

Τώρα, όπως λέτε, είναι μια κατευθείαν ανάθεση. Δηλαδή, θα μπορούσαμε να πάμε εμείς σε μια εταιρεία και να πούμε παίρνουμε αυτήν. Καταλάβατε; Εγώ σας λέω όλη τη διαδικασία που κάναμε.

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σ' εμάς όταν έφτασε το θέμα είχε και την αναφορά ότι έχουν ήδη παρθεί προσφορές από τον stakeholder μας, το Υπουργείο, το οποίο πήραμε υπόψη μας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Σας λέω, λοιπόν, για την οικονομία του χρόνου, έρχονται οι προσφορές από τις τρεις συγκεκριμένες εταιρείες τις οποίες τις είχε ήδη λάβει το Υπουργείο. Πέραν αυτών των τριών προσφορών, απευθυνθήκατε στην αγορά σε άλλες εταιρείες; Δεν απευθυνθήκατε σε άλλες εταιρείες και γενικότερα από την εικόνα της αγοράς καταλήξατε; Αυτό σας ρωτώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό σας απάντησα, ότι λόγω του επείγοντος του θέματος έπρεπε να πάρουμε σε μια μέρα απόφαση, γιατί 7-8 του μηνός κάναμε το αίτημα πληρωμής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Μείνατε στις τρεις λοιπόν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μείναμε με αυτή την πληροφορία. Το εξετάσαμε με όλη τη γνώση της αγοράς που έχουμε. Ακριβώς.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ – ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στις 31/10/2020, λήγει η δέμηνη σύμβαση με αρ. 9248/31-8-2020.

Εκείνη την εποχή, βρισκόταν ήδη σε εξέλιξη η έξαρση της πανδημίας που οδήγησε σε 2^ο lockdown, το οποίο τελικά ανακοινώθηκε στις 5/11/2020 και κράτησε έως και την άνοιξη του 2021.

Την ίδια μέρα της ανακοίνωσης του 2^{ου} lockdown και ενώ είναι ακόμα αβέβαιο τι μέλλει γενέσθαι με δραστηριότητες όπως η μετακίνηση των πολιτών από χώρα σε χώρα, στις 5/11/2020, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 12777) αίτηση δαπάνης με θέμα: «Επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR»», με ανώτερο όριο προϋπολογισμού τα 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, για 2 μήνες, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα, στο ίδιο δηλαδή ύψος που είχε οριστεί στην αρχική 1η σύμβαση με αρ. 9248/31-8-2020.

Την ίδια μέρα, επίσης, συνεδριάζει το ΔΣ του ΕΔΥΤΕ και συζητά το θέμα έπειτα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Σωτηρόπουλου. Το απόσπασμα Πρακτικού Νο 550 της συνεδρίασης της 5/11/2020, σχετικά με το εν λόγω θέμα 10 αναφέρει:

«ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Νο 550

Στην Αθήνα σήμερα την 5 η Νοεμβρίου 2020 και ώρα 13:00 συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε., μέσω τηλεδιάσκεψης.

Παρόντες: Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος Αθανάσιος Κακαρούντας, Αναπληρωτής Πρόεδρος Αριστείδης Σωτηρόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος Κλειώ Σγουροπούλου, Μέλος Κωνσταντίνος Αλκέτας Ουγγρίνης Θεώνη Αλαμπάση, Μέλος Αικατερίνη Πραματάρη, Μέλος Ζήνων Μούσμουλας, Μέλος Απόντες: Αθηνά Βακάλη, Μέλος Παρίστανται επίσης: Παναγιώτα Πολύζου, Δικηγόρος Διοικητικού Συμβουλίου Δήμητρα Σταθοπούλου, Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ευρισκόμενο σε απαρτία νόμιμα συνεδριάζει, συζητά και λαμβάνει αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων: [...]

Θέμα 10: Έγκριση της διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» με αντικείμενο την «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» στο πλαίσιο της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τους εποπτευόμενους φορείς του, σύμφωνα με την από 20/03/2020 (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) και την από 22/10/2020 (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020) παράτασή αυτής έως την 31η .12.2020.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει το Σώμα ότι στο πλαίσιο των αναγκών που προκύπτουν από την τρέχουσα πανδημία του «CoVID-19», λόγω του κατεπείγοντος, δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΔΥΤΕ ΑΕ, να συνάψει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην θεσπισθείσα Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) και την παράταση αυτής (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020), και συγκεκριμένα στο άρθρο 34, όπου ορίζεται ότι: «... το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών

υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους». Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19 (Κορονοϊός) και σε συνέχεια της από 10/07/2020 533ης Απόφασης του ΔΣ (Θέμα 4), η ΕΔΥΤΕ είχε προχωρήσει στη διενέργεια διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προκύπταν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που έφθαναν στη χώρα με όλα τα διαφορετικά μέσα, αεροπορικά, ακτοπλοϊκά και οδικώς στο πλαίσιο των διατάξεων περί Covid19. Για την εν λόγω ανάθεση είχε σταλεί η υπ' αριθμ. πρωτ. 8081/ΑΣ/23.07.2020 πρόσκληση στην εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», που εδρεύει στη Δάφνη, στην οδό Ισμήνης 10, ΤΚ 17237 και εξειδικεύεται στον χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βασικό γνώμονα την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής στρατηγικής, συμβάλλοντας στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και συγκριτικού πλεονεκτήματος για τους πελάτες της. Σε συνέχεια της ως άνω διαδικασίας ανάθεσης, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. προέβη στην υπογραφή της υπ' αριθμ. πρωτ. 9248/31.08.2020 σύμβασης, σύμφωνα με την οποία η Ανάδοχος «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» θα παρείχε τις υπηρεσίες της για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» για το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με τίμημα εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00 €) πλέον ΦΠΑ. Λόγω της λήξης διάρκειας της ως άνω σύμβασης και της ανάγκης για την συνέχιση της τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR για την αδιάκοπη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων που προκύπτουν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που φθάνουν στη χώρα, είναι επιτακτική ανάγκη η άμεση επέκταση της Τηλεπικοινωνιακής Υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR. Ως εκ τούτου, και εξαιτίας της ταχείας εξάπλωσης του ιού CoVID-19, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, επιλέγθηκε να συνεχίσει να παρέχει υπηρεσίες για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR για επιπλέον χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών, η συγκεκριμένη εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», η οποία όχι μόνο διαθέτει μεγάλη εμπειρία μέσα από την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλους Οργανισμούς, Δήμους κ.α, όπως η έρευνα κοινής γνώμης σε πολλούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά έχει αποδείξει στα πλαίσια της προηγούμενης συνεργασίας με την ΕΔΥΤΕ Α.Ε. ότι διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να αναλάβει για ακόμη μία φορά την υλοποίηση του έργου. Το αντικείμενο το παρεχόμενων υπηρεσιών παραμένει ως είχε. Οι εν λόγω υπηρεσίες, όπως αυτές περιγράφονται στη

συνέχεια, θα παρέχονται από τον Ανάδοχο στον οποίο θα ανατεθούν, καθημερινά από Δευτέρας έως και Παρασκευής από ώρας 9.00 πμ - 21.00 μμ, από είκοσι (20) άτομα, εξάωρης απασχόλησης εκάστου, για την κάλυψη της ημερήσιας παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τον Ανάδοχο. Στόχος της ανάθεσης υπηρεσιών είναι να αποκομίσει τα ακόλουθα οφέλη: • Αποσυμφόρηση του προσωπικού του υπουργείου από ερωτήματα πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητάς τους. • Άμεση και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. • Αποφυγή πολύωρης ταλαιπωρίας των πολιτών. • Εξοικονόμηση παραγωγικού χρόνου εργασίας υπαλλήλων του Υπουργείου. Η σύμβαση θα έχει συνολική διάρκεια δυο (2) μηνών από την κατάρτιση και υπογραφή της. Ο προϋπολογισμός για την υλοποίηση του έργου ανέρχεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€), κατανομημένο σε τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000€) ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος εισηγείται στο Σώμα:

1. Την **έγκριση**, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την από 22.10.2020 παράταση αυτής (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020), **της απευθείας ανάθεσης του έργου με αντικείμενο την «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»**, μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την **έγκριση της παροχής εξουσιοδότησης προς τον ίδιο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.**

Το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα εγκρίνει:

1. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την από 22.10.2020 παράταση αυτής (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020), **την απευθείας ανάθεση του έργου με αντικείμενο την «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»**, μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. για τη **διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.**

Ακριβές Απόσπασμα Πρακτικού Νο 550 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας

Αθήνα, 10/11/2020

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ ΑΕ Καθ. Στέφανος Κόλλιας»

Στη συνέχεια, στις 25/11/2020, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (13165/ΑΣ) και απευθύνει προς την REPOSITION STRATEGY, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προσφοράς για το έργο «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR».

Στις 1/12/2020, το ΕΔΥΤΕ λαμβάνει (Α.Π. εισερχομένων 13472) την προσφορά της «REPOSITION STRATEGY».

Στις 3/12/2020, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 13572/ΑΣ) και απευθύνει προς την «REPOSITION STRATEGY» την αποδοχή της προσφοράς της.

Στις 18/1/2021, υπογράφεται η 2^η κατά σειρά σύμβαση με αρ. 362/18-1-2021 μεταξύ ΕΔΥΤΕ και «REPOSITION STRATEGY», με αντικείμενο την «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR», για 2 μήνες αντί 60.000 ευρώ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 18/3/2021, λήγει η 2^η σύμβαση με αρ. 362/18-1-2021.

Στις 21/4/2021, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 5010) νέα αίτηση δαπάνης με θέμα: «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», με ανώτερο όριο προϋπολογισμού τα 150.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, για 5 μήνες, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα, στο ίδιο δηλαδή ύψος με την 1^η και τη 2^η σύμβαση.

Στις 23/4/2021, συνεδριάζει το ΔΣ του ΕΔΥΤΕ και συζητά το θέμα έπειτα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Σωτηρόπουλου. Το απόσπασμα Πρακτικού Νο 576 της συνεδρίασης της 23/4/2021, σχετικά με το εν λόγω Θέμα 13 αναφέρει:

«ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Νο 576

Στην Αθήνα σήμερα την 23η Απριλίου 2021 και ώρα 14.00 συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε., μέσω τηλεδιάσκεψης.

Παρόντες: Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος Αθανάσιος Κακαρούντας, Αναπληρωτής Πρόεδρος Αριστείδης Σωτηρόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος Κλειώ Σγουροπούλου, Μέλος Κωνσταντίνος Αλκέτας Ουγγρίνης, Μέλος Θεώνη Αλαμπάση, Μέλος Αικατερίνη Πραματάρη, Μέλος Ζήνων Μούσμουλας, Μέλος Παρίστανται επίσης: Νεκτάριος Κοζύρης, Πρόεδρος Γνωμοδοτικής Επιτροπής Παναγιώτα Πολύζου, Δικηγόρος Διοικητικού Συμβουλίου Γεωργία Δικαιουλάκου, Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ευρισκόμενο σε απαρτία νόμιμα συνεδριάζει, συζητά και λαμβάνει αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων: [...]

Θέμα 13: Έγκριση της διαγωνιστικής διαδικασίας της «απευθείας ανάθεσης» για την ανάθεση του έργου «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», στο πλαίσιο της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τους εποπτευόμενους φορείς του, σύμφωνα με την από 20/03/2020 (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) και την τελευταία (ν.4782/2021 άρθρο 240) παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει το Σώμα ότι στο πλαίσιο των νέων αναγκών που προκύπτουν από την τρέχουσα πανδημία του «CoVID-19», λόγω του κατεπείγοντος, δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΔΥΤΕ Α.Ε., να συνάψει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 της θεσπισθείσας Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) και τις εν συνεχεία παρατάσεις αυτής, μέχρι της τελευταίας σύμφωνα με το άρθρο 240 του ν. 4782 /2021 (ΦΕΚ 36 Α/09-03-2021). Στο άρθρο 34 της προαναφερόμενης ΠΝΠ ορίζεται ότι: «...το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω

σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και 2 των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους». Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19 (Κορονοϊός) και σε συνέχεια της από 10/07/2020 533ης Απόφασης του ΔΣ (Θέμα 4), η ΕΔΥΤΕ είχε προχωρήσει στη διενέργεια διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για τη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προέκυπταν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που έφθαναν στη χώρα με όλα τα διαφορετικά μέσα, αεροπορικώς, ακτοπλοϊκώς και οδικώς στο πλαίσιο των διατάξεων περί Covid19. Για την εν λόγω ανάθεση είχε σταλεί η υπ' αριθμ. πρωτ. 8081/ΑΣ/23.07.2020 πρόσκληση στην εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», που εδρεύει στη Δάφνη, στην οδό Ισμήνης 10, ΤΚ 17237 και εξειδικεύεται στον χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βασικό γνώμονα την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής στρατηγικής, συμβάλλοντας στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και συγκριτικού πλεονεκτήματος για τους πελάτες της. Σε συνέχεια της ως άνω διαγωνιστικής διαδικασίας, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με την υπ' αριθμ. πρωτ. 9245/ΑΣ/31.08.2020 πράξη της προέβη στη γνωστοποίηση της απόφασής της για την ανάθεση του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» προς την Ανάδοχο εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» για το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με τίμημα εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00€) πλέον ΦΠΑ και στη συνέχεια, στην κατάρτιση και υπογραφή της σχετικής υπ' αρ. πρωτ. 9248/31.08.2020 σύμβασης. Λόγω της λήξης διάρκειας της ως άνω σύμβασης και σε συνέχεια της από 05/11/2020 550η Απόφασης του ΔΣ (Θέμα 10), η ΕΔΥΤΕ είχε προχωρήσει στη διενέργεια διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» για την χρονική επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR, καθώς εξακολουθούσε να υφίσταται ανάγκη για τη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προέκυπταν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών. Σε συνέχεια της ως άνω διαγωνιστικής διαδικασίας με την αποστολή της υπ' αριθμ. πρωτ. 13165/ΑΣ/25.11.2020, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με την υπ' αρ. πρωτ. 13572/ΑΣ/03.12.2020 πράξη της προέβη στην γνωστοποίηση της απόφασής της για την ανάθεση του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» προς

την ανάδοχο εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» για το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με τίμημα εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00€) πλέον ΦΠΑ και στη συνέχεια, στην κατάρτιση και υπογραφή της σχετικής υπ'αρ. πρωτ. 362/18.01.2021 σύμβασης. Δεδομένου ότι η τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την αδιάκοπη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων που προκύπτουν, εξακολουθεί να αποτελεί επιτακτική ανάγκη, εν όψει και της έναρξης της τουριστικής περιόδου στην Ελλάδα, κρίνεται αναγκαία η άμεση επέκταση των ως άνω παρεχόμενων υπηρεσιών. Ως εκ τούτου και εξαιτίας της ταχείας εξάπλωσης του ιού CoVID-19, σε συνέχεια της υπ'αριθμ. εξ.πρωτ. 2460/21.04.2021 και αριθμ.πρωτ. εισερχ. 5002/21.04.2021 επιστολής του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. θα προχωρήσει στη διαδικασία «απευθείας ανάθεσης» για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για χρονικό διάστημα πέντε (5) μηνών, με πρόσκληση στην συγκεκριμένη εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», η οποία όχι μόνο διαθέτει μεγάλη εμπειρία μέσα από την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλους Οργανισμούς, Δήμους κ.α, όπως η έρευνα κοινής γνώμης σε πολλούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά έχει αποδείξει, στο πλαίσιο της προηγούμενης συνεργασίας με την ΕΔΥΤΕ Α.Ε., ότι διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να αναλάβει για ακόμη μία φορά την υλοποίηση του έργου. Σύμφωνα με τα παραπάνω, η εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» αποτελεί τον μοναδικό υποψήφιο που λόγω συνάφειας αντικειμένου και λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα της τρέχουσας πανδημίας δύναται να υλοποιήσει την ανωτέρω επέκταση. Οι εν λόγω υπηρεσίες, όπως αυτές περιγράφονται στη συνέχεια, θα παρέχονται από τον Ανάδοχο καθημερινά από Δευτέρα έως και Παρασκευή από ώρα 8.00 πμ - 20.00 μμ, από είκοσι (20) άτομα, εξάωρης απασχόλησης εκάστου, για την κάλυψη της ημερήσιας παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τον Ανάδοχο. Οι υπηρεσίες που θα παράσχει ο Ανάδοχος περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: 1. Ανάπτυξη προκαθορισμένων τυποποιημένων σεναρίων ανταπόκρισης, με βάση τα οποία θα γίνεται η διαχείριση των τηλεφωνικών ερωτημάτων - προβλημάτων. 2. Καταγραφή και ταξινόμηση των ερωτημάτων - προβλημάτων καθώς και των στοιχείων των καλούντων σε εφαρμογή CRM βάσει των υποδείξεων του Υπουργείου. 3. Σύνταξη και υποβολή μέσω email, στον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου, ημερησίων αναφορών που θα περιλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θεμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου. Στόχος της ανάθεσης υπηρεσιών είναι να αποκομίσει τα ακόλουθα οφέλη: • Αποσυμφόρηση του προσωπικού του υπουργείου από ερωτήματα πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητάς τους. • Άμεση και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. • Αποφυγή πολύωρης ταλαιπωρίας των πολιτών. • Εξοικονόμηση παραγωγικού

χρόνου εργασίας υπαλλήλων του Υπουργείου. Ο συνολικός Προϋπολογισμός του Έργου (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), ανέρχεται στο ποσό των €186.000,00 [€150.000,00 + ΦΠΑ (24%) € 36.000,00]. Οι προς προμήθεια υπηρεσίες κατατάσσονται στον ακόλουθο κωδικό του Κοινού Λεξιλογίου Δημοσίων Συμβάσεων (CPV) : 72253000-3 Γραμμή άμεσης βοήθειας και υπηρεσίες υποστήριξης. Το συνολικό ποσό για τον συγκεκριμένο κωδικό, δεν υπερβαίνει αθροιστικά για τη διάρκεια του 2021 το προβλεπόμενο ανώτατο όριο των 214.000,00 ευρώ με βάση τις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) αναφορικά με τα κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορονοϊού COVID19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του. Η σύμβαση θα έχει συνολική διάρκεια πέντε (5) μηνών από την κατάρτιση και υπογραφή της. Η διαγωνιστική διαδικασία θα διεξαχθεί με την διαδικασία της απευθείας ανάθεσης σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την κατά παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021 με το άρθρο 240 του ν. 4782/2021 (ΦΕΚ 36 Α 09.03.2021).

Ο Διευθύνων Σύμβουλος εισηγείται στο Σώμα :

1. Την **έγκριση**, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την κατά παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021 (ΦΕΚ 36 Α 09.03.2021), της **διαδικασίας της «απευθείας ανάθεσης» του έργου με αντικείμενο την «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000€) πλέον ΦΠΑ.**

2. Την έγκριση παροχής εξουσιοδότησης προς τον ίδιο να προβεί στη **διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση, στην έγκριση Πρακτικού ελέγχου και αξιολόγησης της προσφοράς, στην έγκριση πιθανών παρατάσεων για κάθε προθεσμία που την αφορά, στον ορισμό των επίτροπων, στην υπογραφή της σχετικής σύμβασης, καθώς και στην έγκριση και υπογραφή τυχόν τροποποιήσεων αυτής.**

Το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα εγκρίνει :

1. Την **διαδικασία της «απευθείας ανάθεσης», σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την κατά παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021 (ΦΕΚ 36 Α 09.03.2021), του έργου με αντικείμενο την «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία**

«REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο να προβεί στη **διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση, στην έγκριση Πρακτικού ελέγχου και αξιολόγησης της προσφοράς, στην έγκριση πιθανών παρατάσεων για κάθε προθεσμία που την αφορά, στον ορισμό των επίτροπων, στην υπογραφή της σχετικής σύμβασης, καθώς και στην έγκριση και υπογραφή τυχόν τροποποιήσεων αυτής.**

Ακριβές Απόσπασμα Πρακτικού Νο 576 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας

Αθήνα, 28/04/2021

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ Α.Ε Καθ. Στέφανος Κόλλιας»

Στη συνέχεια, στις 11/5/2021, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (6045/ΑΣ) και απευθύνει προς την «REPOSITION STRATEGY», πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προσφοράς για το έργο «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR».

Στις 18/5/2021, το ΕΔΥΤΕ λαμβάνει (Α.Π. εισερχομένων 6247) την προσφορά της «REPOSITION STRATEGY».

Στις 19/5/2021, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 6283/ΑΣ) και απευθύνει προς την «REPOSITION STRATEGY» την αποδοχή της προσφοράς της.

Στις 27/5/2021, υπογράφεται η 3^η κατά σειρά σύμβαση με αρ. 6473/27-5-2021 μεταξύ ΕΔΥΤΕ και «REPOSITION STRATEGY», με αντικείμενο την «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR»., για 5 μήνες αντί 150.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 27/10/2021, λήγει η 3^η σύμβαση με αρ. 6473/27-5-2021.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Όταν λήγει η 1^η σύμβαση στις 31/10/2020, όχι μόνο έχει τελειώσει η τουριστική περίοδος, αλλά ολόκληρος ο κόσμος βρίσκεται στη δίνη του 2^{ου} κύματος που

οδήγησε σε lockdown στις περισσότερες χώρες. Το Υπουργείο, αντίθετα, όπως ισχυρίζεται στην κατάθεσή του ο κ. Κόλλιας παρακάτω, θεωρεί ότι συνεχίζει να βρίσκεται σε μια κατεπείγουσα κατάσταση, όπου πρέπει να συνεχίσει να υποστηρίζει τηλεφωνικά όσους πολίτες θέλουν να συμπληρώσουν PLF μέσω του TRAVEL.GOV.GR για να εισέλθουν στη χώρα και κάνει νέο αίτημα προς το ΕΔΥΤΕ, χωρίς ο κ. Κόλλιας αυτή τη φορά να αναφέρει πότε και με ποιο έγγραφο έγινε αυτό το αίτημα. Το Υπουργείο, δηλαδή, εκτιμά ότι εκείνη τη στιγμή αναμένεται να συνεχίσουμε να έχουμε μαζικές αφίξεις τουριστών και επισκεπτών. Το ΕΔΥΤΕ, προβαίνει αμέσως στο αίτημα δαπάνης και σε συνεδρίαση του ΔΣ του, την ίδια ημέρα, ημέρα που ανακοινώνεται το 2^ο lockdown στη χώρα. Χωρίς να γίνει νέα έρευνα αγοράς, λήψη προσφορών, διερεύνηση για το αν πλέον δύναται να συναφθεί νέα σύμβαση με κανονικές διαγωνιστικές διαδικασίες του ν.4412/2016 και όχι με την ΠΝΠ της 20/3/2020, αποφασίζουν να υπογράψουν νέα σύμβαση με τη «REPOSITION STRATEGY», χωρίς καμία περαιτέρω αιτιολόγηση για ποιο λόγο επιλέγεται ξανά η ίδια εταιρεία. Η «REPOSITION STRATEGY» επιλέγεται ξανά, παρόλο που δεν πρόκειται για «επέκταση» της 1^{ης} σύμβασης όπως παραπλανητικά αναφέρεται στον τίτλο της νέας απόφασης του ΔΣ, αλλά για νέα σύμβαση από την αρχή. Και αυτό, διότι η 2^η σύμβαση δεν ξεκινά να ισχύει σε συνέχεια – χρονική επέκταση της 1^{ης} σύμβασης, αλλά αυτή λήγει και μεσολαβεί ένα μεγάλο χρονικό διάστημα σχεδόν 2,5 μηνών μέχρι να συναφθεί η 2^η σύμβαση. Μάλιστα, εφόσον τελικά πήρε 2,5 μήνες να υπογραφεί η 2^η σύμβαση, θα μπορούσε με σύντμηση προθεσμιών να γίνει πλέον κανονική διαγωνιστική διαδικασία και όχι να ανατεθεί απευθείας βάση της ΠΝΠ. Το ότι πρόκειται για νέα σύμβαση το ισχυρίζεται και ο ίδιος ο κ. Κόλλιας στην κατάθεσή του παρακάτω. Στο κενό αυτό διάστημα των 2,5 μηνών, λειτουργούσε ή όχι το help desk; Σε κάθε περίπτωση, αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα δεν δικαιολογεί τους ισχυρισμούς του κ. Κόλλια περί κατεπείγουσας ανάγκης. Στην πράξη αποδεικνύεται ότι το ΕΔΥΤΕ καθυστερεί 2,5 μήνες και στις 18/1/2021 συνάπτει τη νέα (2η) σύμβαση με την «REPOSITION STRATEGY», όταν πλέον ο πλανήτης βρίσκεται βαθιά μέσα σε έξαρση της πανδημίας και υπάρχουν αυστηρά lockdown, όπως συνέβαινε και στη χώρα μας. Από το πλήθος των κλήσεων για τους 2 μήνες της 2^{ης} σύμβασης, σύμφωνα με τα παραδοτέα που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή, προκύπτει ότι τουλάχιστον η 2^η αυτή σύμβαση των 60.000 ευρώ ήταν παντελώς αχρείαστη και ότι τα χρήματα αυτά κυριολεκτικά κατασπαταλήθηκαν προς όφελος της «REPOSITION STRATEGY». Στη συνέχεια, από τη λήξη της 2^{ης}

σύμβασης την 18/3/2021, μέχρι και την υπογραφή της 3^{ης} σύμβασης την 27/5/2021, μεσολαβεί ξανά ένα χρονικό διάστημα κενό σχεδόν 2,5 μηνών, γεγονός που δε δικαιολογεί εκ νέου το κατεπείγον και την προσφυγή στην ΠΝΠ χωρίς διενέργεια κανονικού διαγωνισμού, αλλά δε δικαιολογεί και τον παραπλανητικό όρο «επέκταση» με βάση τον οποίο δίνεται ξανά με απευθείας ανάθεση το έργο στη REPOSITION STRATEGY, καθώς στην πραγματικότητα πρόκειται για ακόμα μια νέα σύμβαση. Συνολικά, έχουμε ένα συγκεκριμένο δημόσιο έργο συνολικού ύψους 270.000 ευρώ, ποσό το οποίο κατατμήθηκε μεταξύ 3 συμβάσεων σε 60.000, 60.000 και 150.000 ευρώ, αντίστοιχα.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ. 91-95

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Το ερώτημα είναι ότι εδώ πέρα υπήρξαν τρεις συμβάσεις για την reposition. Η μία σύμβαση ήταν από 31-8-2020 έως 31-10-2020, η δεύτερη σύμβαση ήταν από 18-1-2021 έως 18-3-2021 και η τρίτη από 27-5-21 ως 27-10-2021, μέχρι πρόσφατα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτές οι τρεις συμβάσεις έχουν προκύψει και οι τρεις από δύο ανανεώσεις, δηλαδή ήταν ανανέωση η κάθε επόμενη της προηγούμενης. Και ρωτάω: Πώς μπορεί να γίνει ανανέωση σε μία σύμβαση της οποίας το διάστημα έχει λήξει αρκετές ημέρες νωρίτερα; Αυτό το τελευταίο μου ερώτημα. Είναι νόμιμο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν καταλαβαίνω τι λέτε. Είναι μια καινούργια σύμβαση, απλώς ακολουθεί την προηγούμενη.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είναι καινούργια σύμβαση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό εννοείται με την ανανέωση. Προφανώς, μας έγινε νέο αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τη δεύτερη. Ακολουθήθηκε ακριβώς η διαδικασία. Το ακολουθήσαμε, το αναλύσαμε, το περάσαμε από διοικητικό συμβούλιο, υλοποιήθηκε. Το τρίτο το ίδιο. Δηλαδή δεν καταλαβαίνω...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ανανεώσατε την παλαιά σύμβαση ή επεκτείνατε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τίποτα από αυτά που λέτε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κάνατε νέα σύμβαση ή επεκτείνατε την παλιά; Έχει διάφορα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Εγώ σας λέω ότι ήρθε νέο αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης να λύσουμε το πρόβλημα για τους επόμενους δύο μήνες.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Καινούργια ήταν η σύμβαση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Και τη δεύτερη...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Καινούργιες;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, καινούργια είναι...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι συνέχεια της προηγούμενης δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Με την εμπειρία που είχαμε την προηγούμενη βασιστήκαμε στην εμπειρία της για να την ξαναεπιλέξουμε, αν εννοείτε αυτό, ισχύει, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι. Ρωτάω αν συσχετίζονται οι συμβάσεις, αν υπάρχει συνέχεια.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το αποτέλεσμα της προηγούμενης δουλειάς... Αφού τελείωσε η προηγούμενη σύμβαση, τι συνέχεια; Τελείωσε η προηγούμενη σύμβαση και γίνεται καινούργια, γι' αυτό κράτησε δύο μήνες πάλι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Καινούργια σύμβαση, λοιπόν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είπατε νέα σύμβαση...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Εφόσον πρόκειται, λοιπόν, για νέα σύμβαση, να κάνω γνωστό στην Επιτροπή ότι οι νέες συμβάσεις αυτές που δεν υπάρχουν σε συνέχεια με τις προηγούμενες, πάλι γίνονται με ανάθεση χωρίς να κοινοποιηθούν άλλες προσφορές, πάλι πηγαίνουν στη reposiition και φαίνεται από το πρακτικό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κατεγράφη.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Φαίνεται από διαβιβαστικό που δόθηκε από τον Υπουργό. Από το γραφείο Υπουργού είναι από το διαβιβαστικό. Όλες πήγαν προς τη reposition.

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προφανώς και οι επόμενες είναι με ανάθεση σε μια εταιρεία με βάση, όπως έχουμε πει, την εμπειρία που έχουμε για το πόσο κοστίζει το έργο και τη δουλειά που έχει κάνει, η οποία δεν το είπατε ποτέ ότι αξιολογήθηκε η δουλειά. Έχει έχουμε πάρει παραδοτέα. Τρία πολύ έμπειρα μέλη της ΕΔΥΤΕ, ο διευθυντής της έρευνας και ανάπτυξης, ο διευθυντής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Πάνος Λουρίδας και Σταύρος Καρούνος ήταν στην επιτροπή παραγωγής και παραλαβής. Και προσέξτε λίγο πολύ ενδιαφέρον αυτό: Παραδόθηκαν όλα τα στοιχεία με ποια κριτήρια...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτό είναι κατάτμηση.

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Παραδόθηκαν όλα τα αποτελέσματα που παρήχθησαν από το έργο, δηλαδή ποιες ερωτήσεις και ποια προβλήματα επιλύθηκαν, από πού και πώς παρουσιάστηκαν αυτά τα προβλήματα, που αυτά ιδίως από την πρώτη σύμβαση χρησιμοποιήθηκαν σαν βάση για να τρέξει μια δεύτερη σύμβαση, πάλι για δύο μήνες. Λόγω covid πάλι κανείς δεν ήξερε -σας θυμίζω- που είμαστε. Κανείς δεν ήξερε πόσο θα κρατήσει ο covid και τι θα γίνει. Δύο μήνες πάλι ήταν η δεύτερη σύμβαση.

Και φτάνουμε πλέον στην τρίτη σύμβαση που είναι για καλοκαίρι, που έρχεται καλοκαίρι και εκεί πλέον γίνεται η προσπάθεια να γίνει αυτό που έγινε το φετινό καλοκαίρι, να βοηθήσουμε όσο γίνεται τον κόσμο να έρθει στην Ελλάδα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτή είναι κατάτμηση, σας εξηγώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Σας παρακαλώ, κύριε Κάτση.

Κύριε μάρτυρα, σας παρακαλώ, δεν απαντάτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μα, δεν μου είπε κάτι. Μου είπε ότι 60.000 ήταν η πρώτη σύμβαση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε μάρτυρα, δεν έχετε τον λόγο. Τέλος.

- Σελ. 129-131

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, το Υπουργείο ορίζει τι θέλει από εμάς. Μας λέει, λοιπόν, «εγώ θέλω να με υποστηρίξεις για δύο μήνες». Το Υπουργείο, φαντάζομαι, δεν ήξερε πώς θα εξελιχθεί η κατάσταση. Και τη δεύτερη φορά πάλι για δύο μήνες μας είπε. Την τρίτη φορά που ήταν πλέον να πάμε στην καλοκαιρινή περίοδο με του 2021, εκεί μας είπε...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Πότε υπογράφηκε η Σύμβαση εκεί;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Η πρώτη σύμβαση υπογράφηκε, όπως είπαμε, τέλος Αυγούστου, η δεύτερη Σύμβαση ήταν στα τέλη Δεκεμβρίου νομίζω και η τρίτη νομίζω ότι ήταν στα τέλη Απριλίου.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Από το τέλος Απριλίου, λοιπόν, ή τέλος πάντων ενδιάμεσα όταν «τρέχει» το δίμηνο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εσείς ως υπηρεσία -γιατί εσείς, δυστυχώς, έχετε την ευθύνη και όχι το Υπουργείο, γιατί εσείς αναθέτετε- δεν έχετε δει ότι μπορείτε να κάνετε διαγωνιστική διαδικασία πλέον και να μην προχωρήσετε σε επέκταση της Σύμβασης;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προσέξτε τι λέτε, σκεφτείτε λίγο το εξής: Τελειώνει η μία Σύμβαση τέλος Οκτωβρίου, 5 Νοεμβρίου έρχεται το νέο αίτημα «κάντε άμεσα τέτοια».

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ωραία και προχωράτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αντίστοιχα, τελειώνει η Σύμβαση τέλος Φεβρουαρίου –αν δεν κάνω λάθος- και έρχεται αμέσως το αίτημα στο Υπουργείο στις 5, 6, 7 του μηνός «κάντε...». Άρα, έχουμε επείγοντα θέματα.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ - ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ – ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

Η κύρια υπηρεσία για την οποία αμείφθηκε η ανάδοχος εταιρεία «REPOSITION STRATEGY» αφορούσε ένα τηλεφωνικό help desk μέσω call center, στο οποίο έπαιρναν τηλέφωνο οι πολίτες που είχαν προβλήματα κατά τη συμπλήρωση της φόρμας PLF μέσω της κυβερνητικής ιστοσελίδας TRAVEL.GOV.GR. Ωστόσο, κατά

την εξέτασή τους, κανείς από τους μάρτυρες που εκπροσωπούσαν την αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ και τον ανάδοχο της «REPOSITION STRATEGY», δεν γνώριζε να απαντήσει από ποια πηγή μπορούσαν οι πολίτες να πληροφορηθούν τον τηλεφωνικό αριθμό στον οποίο μπορούσαν να καλέσουν για να επικοινωνήσουν με το call center, αλλά και ούτε ποιος ήταν αυτός ο τηλεφωνικός αριθμός, παρόλο που ισχυρίζονται ότι έγιναν δεκάδες χιλιάδες τηλεφωνήματα. Στις καταθέσεις τους, άλλοτε αναφέρεται ότι τον αριθμό μπορούσε κανείς να τον μάθει από το Υπουργείο Τουρισμού, άλλοτε από την Πολιτική Προστασία, άλλοτε από Πρεσβείες. **Δεν γνώριζαν ούτε αν ήταν αναρτημένος στην ίδια την ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, κάτι που είναι εκ των ων ουκ άνευ, καθότι είναι δεδομένο ότι όταν γίνεται τηλεφωνική υποστήριξη για τη χρήση των υπηρεσιών μιας ιστοσελίδας, το πρώτο σημείο που θα πρέπει να είναι αναρτημένος ο σχετικός τηλεφωνικός αριθμός υποστήριξης είναι η ίδια η ιστοσελίδα και μάλιστα θα πρέπει να είναι αναρτημένος και σε εμφανές σημείο αυτής.** Ο εκπρόσωπος της «REPOSITION STRATEGY» κ. Ζούπης, προσπαθώντας να καλύψει την αδικαιολόγητη άγνοιά του για ένα βασικό στοιχείο του έργου που υποτίθεται ότι εκτελούσε η εταιρεία, ισχυρίστηκε ότι μάλλον ήταν ένας τετραψήφιος ή πενταψήφιος αριθμός, **γεγονός που είναι απολύτως ψευδές καθώς η ιστοσελίδα απευθυνόταν κατά κύριο λόγο σε πολίτες που βρίσκονταν στο εξωτερικό και ήθελαν να συμπληρώσουν την PLF για να εισέλθουν στην Ελλάδα.** Από το εξωτερικό, δε μπορεί κανείς να καλέσει τετραψήφιους ή πενταψήφιους αριθμούς. Το προφανές κενό που άφηνε το αδικαιολόγητα παράδοξο του να μη γνωρίζει κανείς από τους δυο μάρτυρες βασικά στοιχεία του φυσικού αντικείμενου του έργου, δηλαδή τον τηλεφωνικό αριθμό και πού ήταν αυτός αναρτημένος, προσπάθησε να καλύψει η εισηγήτρια της πλειοψηφίας κ. Παπακώστα, ωσάν να ήταν σε θέση μάρτυρα, «αποκαλύπτοντας» ότι υπήρχε ένας σχετικός τηλεφωνικός αριθμός σταθερής τηλεφωνίας (+30 2155605151) αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Πρεσβείας της Ελλάδας στη Δανία και ότι αυτός αφορούσε help desk για την ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, με ώρες λειτουργίας 09:00-21:00 Δευτέρα – Παρασκευή, δηλαδή ακριβώς τις ώρες και ημέρες που περιγράφονται στη σύμβαση που υπογράφηκε με τη «REPOSITION STRATEGY» στις 31/8/2020. Υπάρχει, όμως, το εξής «παράδοξο» στο σχετικό έγγραφο που η κ. Παπακώστα κατέθεσε στα Πρακτικά (ΑΠ32/16-12-2021), το οποίο η ίδια προφανώς δεν πρόσεξε. Ότι η ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Πρεσβείας στη Δανία έγινε πολύ πριν υπογραφεί η σύμβαση, ήτοι στις 13/7/2020. **Αν η κ. Παπακώστα ισχυρίζεται ότι αυτό ήταν το τηλέφωνο μέσω του οποίου εξυπηρετούσε η «REPOSITION STRATEGY» την ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, τότε αυτό σημαίνει ότι η εταιρεία παρείχε υπηρεσίες πολύ πριν υπογραφεί η**

σχετική σύμβαση, δηλαδή εργαζόταν άτυπα χωρίς σύμβαση, άρα και παράνομα. Γεγονός που, αν ισχύει, αποτελεί σαφέστατη ένδειξη ότι η εταιρεία είχε προνομιακή σχέση με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η κ. Παπακώστα, κατέθεσε επίσης στα Πρακτικά ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Πρεσβείας και Προξενείου των ΗΠΑ στην Ελλάδα, όπου μέχρι και την τελευταία ανανέωση της ανάρτησης αυτής που έγινε την 13/12/2021, αναφέρεται ο ίδιος τηλεφωνικός αριθμός, με ωράριο λειτουργίας διαφορετικό από αυτόν που αναφέρει η σύμβαση (09:00-17:00). Σημειώνεται, όμως, ότι στις 13/12/2021 η σύμβαση είχε λήξει, οπότε, είτε ο αριθμός αυτός δεν αφορά τις υπηρεσίες που παρείχε η «REPOSITION STRATEGY», είτε αυτή συνεχίζει να παρέχει υπηρεσίες χωρίς σύμβαση, δηλαδή παράνομα.

Η πραγματικότητα είναι ότι ουδέποτε αναρτήθηκε κάποιος τηλεφωνικός αριθμός υποστήριξης στην ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, για την οποία υποτίθεται ότι γινόταν η υποστήριξη. Δεν είναι σύνηθες ένας πολίτης που θέλει να ταξιδέψει στο εξωτερικό να μπαίνει στην ιστοσελίδα των Πρεσβειών. Οπότε, εφόσον ήταν προαπαιτούμενο να μπει στην ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR για να συμπληρώσει την PLF, εκεί ήταν και το μοναδικό σημείο που θα έπρεπε οπωσδήποτε να είναι αναρτημένος. Το γεγονός αυτό από μόνο του καθιστά το έργο αμφιβόλου ποιότητας και ενισχύει την πεποίθηση ότι υπήρξε κατασπατάληση δημοσίου χρήματος.

Ο τηλεφωνικός αριθμός που κατέθεσε η κ. Παπακώστα, είναι ο μοναδικός που φαίνεται δημόσια να σχετίζεται με τηλεφωνική υποστήριξη της ιστοσελίδας TRAVEL.GOV.GR, καθώς πέραν από τις αναρτήσεις Πρεσβειών που κατέθεσε, αυτός εμφανίζεται και σε σχετικό tweet του Γενικού Προξενείου της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη στις 9/7/2020, επίσης πολύ πριν από την υπογραφή της σύμβασης (<https://twitter.com/greeceinnewyork/status/1281287748805066753>), καθώς και σε φυλλάδιο του αεροδρομίου Αθηνών που είναι ακόμα αναρτημένο, όπου αναφέρεται ότι: «Η φόρμα βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://travel.gov.gr/#>. Για περισσότερες πληροφορίες ή ερωτήσεις αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης & λειτουργίας μπορείτε να επικοινωνήσετε με το κέντρο υποστήριξης του travel.gov.gr, καλώντας στο (0030) 2155605151 Δευτέρα ως Παρασκευή 09:00-17:00 ή στέλνοντας email στο generalsecretary@civilprotection.gr /generalsecretary@gscp.gr» (https://www.aia.gr/userfiles/85ab214c-4e7b-4639-83ca-a1fb2a24fc19/e-brochure_covid_1.pdf).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Η μη ύπαρξη τηλεφωνικού αριθμού στην ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR που υποτίθεται πως εξυπηρετούσε το call center της «REPOSITION STRATEGY», η παρατήρηση ότι κάποιος τηλεφωνικός αριθμός υποστήριξης υπήρχε αναρτημένος πολύ πριν την έναρξη της σύμβασης, έστω σε ιστοσελίδες Πρεσβειών, καθώς και το γεγονός ότι κανείς μάρτυρας από τους εμπλεκόμενους στη σύμβαση του έργου δε γνώριζε το παραμικρό για τον τηλεφωνικό αριθμό και πού αυτός ήταν αναρτημένος, εγείρει ισχυρές αμφιβολίες για το κατά πόσο όντως εκτελέστηκε το έργο ή, αν εκτελέστηκε, κατά πόσο ήταν ορθά σχεδιασμένο και εκτελεσμένο, με τρόπο ώστε για να δικαιολογεί την αμοιβή της «REPOSITION STRATEGY».

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 16/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.101-109

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κύριε Ζούπη, ποιο ήταν το τηλέφωνο, αν γνωρίζετε, του call center που καλούσαν οι πολίτες, για να υποστηριχθούν τηλεφωνικά από το travel.gov.gr;

[...]

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Δεν θυμάμαι τι ήταν. Ένα τετραψήφιο, πενταψήφιο, ένας αριθμός που τον έβρισκαν όχι Έλληνες πολίτες, κυρίως αλλοδαποί, από άλλα μέρη και έπαιρναν. Για αυτό είναι ότι είχαμε προσωπικό σε τέσσερις γλώσσες. Μάλιστα, σε κάποιες μέρες κάποιοι τουρίστες γκουγκλάροντας οι άνθρωποι έβρισκαν τηλέφωνα Υπουργείων και φορέων του δημοσίου για να μάθουν, επειδή δεν είχαν δει το τηλέφωνο στις πρώτες μέρες και ταυτόχρονα με το που έπεφταν δέκα τηλέφωνα στα γραφεία τριών Υπουργών γινόταν ένας πανικός, γιατί ρώταγαν οι άνθρωποι εκεί το ένα και το άλλο. Μετά αποκαταστάθηκε, γιατί δούλευε. Προφανώς υπήρχε τηλέφωνο, αλλά δεν το θυμάμαι τώρα. Έπαιρνε η μισή οικογένειά μου.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κύριε Ζούπη, το τηλέφωνο δεν ήταν ούτε τετραψήφιο ούτε πενταψήφιο. Και μάλιστα θα σας ενημερώσω ότι μέχρι να ξεκινήσει η Εξεταστική –γιατί ήμουν υπεύθυνος να παρακολουθώ το έργο ως αρμόδιος Τομέαρχης Ψηφιακής Διακυβέρνησης παρακολουθώντας τα έργα του ΕΔΥΤΕ που είναι εποπτευόμενος φορέας της ψηφιακής- έχω κάνει ουκ ολίγα ψηφιακά αποτυπώματα screenshots από το site travel. gov.gr. Έχω κάνει πολλές φορές όχι

απαραίτητα μόνος μου –συγγενείς μου, φίλοι, γνωστοί- τη διαδικασία συμπλήρωσης ενός PLF και σας ενημερώνω, κύριε Ζούπη, ότι ενώ εσείς αναλάβατε ως εκπρόσωπος της Reposition, ή σας ανατέθηκε από την Ελληνική Δημοκρατία δια του ΕΔΥΤΕ να αναλάβετε την τηλεφωνική υποστήριξη του travel.gov.gr, στο site travel.gov.gr και στη διαδικασία έκδοσης του PLF δεν υπήρχε κανένα απολύτως τηλέφωνο και τηλεφωνικός αριθμός σε προφανές σημείο και πουθενά κατά τη διαδικασία, όπου κάποιος πολίτης που δεν θα μπορούσε να συμπληρώσει το PLF θα έπρεπε να του δίνει τη δυνατότητα να δει πού θα καλέσει για να πάρει μια υποστήριξη ένα help desk. Σας πληροφορώ, λοιπόν, ότι δεν υπήρχε τηλέφωνο. Πώς σας έβρισκαν οι πολίτες στην εταιρεία «REPOSITION STRATEGY» μπορείτε να μου εξηγήσετε;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Αυτό που λέτε είναι πολύ σοβαρό.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Για να καταλάβετε ό,τι τετραψήφιο να πάρει κάποιος από το εξωτερικό δεν γίνεται, καταλαβαίνετε τι τεκμηρίωση έχετε για να μας πείτε αυτά που έχετε να μας πείτε εδώ σαν εκπρόσωπος της Reposition.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πώς μπορεί να πάρει ένας τετραψήφιο στην ελληνική επικράτεια από την Αγγλία; Πώς μπορεί να γίνει τεχνικά αυτό; Μπορεί να μου απαντήσει κάποιος; Παραβιάζεται η λογική!

[...]

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Κύριε Κάτση, για το τηλέφωνο, να ξέρετε ότι πάρα πολλοί άνθρωποι που έπαιρναν τηλέφωνα, το τηλέφωνο το έπαιρναν από το Υπουργείο Τουρισμού και όταν μιλάμε για ανθρώπους που θα...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εσείς δεν κάνατε υποστήριξη στο Υπουργείο Τουρισμού, στο travel gov κάνατε.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι. Τέθηκε ένα θέμα. Πού έπαιρναν τηλέφωνο, πού το ήξεραν αφού δεν το είδα εγώ σε εκείνο το site. Το πληροφορούνταν από το Υπουργείο Τουρισμού και επίσης από τις πρεσβείες, γιατί όλοι αυτοί οι άνθρωποι από κάπου ερχόντουσαν. Είτε είμαι εγώ εκπρόσωπος του ΟΗΕ είτε της «REPOSITION STRATEGY» είτε της «Opinion Poll», το αποτέλεσμα είναι εκατοντάδες κλήσεις των οποίων το αποτύπωμα υπάρχει αν μη τι άλλο!

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πάντως, αν θέλετε, μπορούμε να πάρουμε με ανοικτή ακρόαση –δοκιμάστε το και εσείς– σε μια τυχαία αεροπορική εταιρεία, όποια θέλετε. Θα δείτε ότι η αεροπορική εταιρεία στο αυτόματο μήνυμα μέχρι να κλείσετε ένα εισιτήριο λέει: Επισκεφτείτε το travel.gov.gr για περισσότερες πληροφορίες. Δεν σου λέει: Ή τηλεφώνησε στον τάδε αριθμό. Και κάποιος που επισκέπτεται από τους μεγάλους εν πάση περιπτώσει παίκτες στον τομέα του τουρισμού για να προσελκύσουμε τουρίστες, μπαίνει μέσα στο site που σε παραπέμπουν οι μεγάλοι παίκτες της τουριστικής αγοράς και δεν υπάρχει τηλέφωνο. Και μου λέτε για τις πρεσβείες. Εσείς, δηλαδή, αν θέλετε να πάτε σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κάπου αλλού, θα μπειτε πρώτα στην Πρεσβεία; Αυτό μου λέτε;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Σας λέω πηγές ενημέρωσης.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εγώ ξέρω πάντως ότι το έργο όφειλε αφού ζητάει τηλεφωνική υποστήριξη για το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και τον ΕΔΥΤΕ να έχει στο travel.gov.gr ένα τηλέφωνο και δεν είχε. Και αυτό μπορώ να το αποδείξω και δεν με ενδιαφέρει εάν...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Η παρατήρηση αυτή δεν αφορά...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ποια παρατήρηση;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ότι δεν υπήρχε σε εκείνο το site το τηλέφωνο.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Τι λέτε; Αφού σε αυτό το site αναφέρεται ότι κάνατε τηλεφωνική υποστήριξη.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Για το όνομα του Θεού! Εγώ λέω το εξής: Εν τοις πράγμασι φαίνεται ότι πήραν άπειροι άνθρωποι τηλέφωνο. Σας είπα λοιπόν ότι από το Υπουργείο Τουρισμού...

[...]

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Και πρεσβείες ενημερωνόντουσαν για τον αριθμό.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναλάβετε ως εταιρεία να παραδώσετε ένα έργο help desk για το travel.gov.gr για τηλεφωνική υποστήριξη του travel.gov.gr –έτσι είναι ο ορισμός του έργου– και τηλέφωνο δεν δώσατε στο site. Εγώ αυτό ξέρω και τα παραδοτέα και ας κριθούν αυτοί που παρέδωσαν αυτό το έργο.

- Σελ.227-229

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: [...] Και πάμε στο τρίτο και σημαντικότερο θέμα -το οποίο επανειλημμένως ο κ. Κάτσης και το ρώτησε επισταμένως και στον κ. μάρτυρα- για το ποιος ήταν ο τηλεφωνικός αριθμός, ότι δεν υπήρχε, πού έπαιρναν για το PLF και ουσιαστικά υπήρξε αμφισβήτηση ακόμα και για το εάν υλοποιήθηκε το έργο.

Εγώ λοιπόν θα καταθέσω εδώ στην Επιτροπή δύο ενδεικτικά έγγραφα, ένα από την Πρεσβεία της Δανίας και ένα από την Πρεσβεία των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου στο πρώτο φαίνεται...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Το έργο η Πρεσβεία το έδωσε;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Παρακαλώ, κύριε Κάτση!

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Εκεί λοιπόν στο έγγραφο το οποίο θα προσκομίσω και έχει να κάνει με την Πρεσβεία της Δανίας, ξεκάθαρα στο τέλος λέει ότι για ερωτήματα σχετικά με την διαδικασία –το ορίζει παραπάνω το PLF- μπορείτε να καλέσετε για να ακούσετε και την τηλεφωνική γραμμή που τόσο θέλετε να ακούσετε, κύριε Κάτση...

[...]

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Για ερωτήματα σχετικά με την διαδικασία μπορείτε να καλέσετε την τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης help desk, 2155605151. Παρακαλώ να κατατεθεί στα Πρακτικά. Όπως επίσης και από την Πρεσβεία των Ηνωμένων των Πολιτειών στην Ελλάδα όπου ακριβώς και εκεί φαίνεται ο συγκεκριμένος αριθμός.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.171-174

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: [...]

Μου κάνει εντύπωση το εξής. Εγώ είμαι όψιμος χειριστής τεχνολογίας και δυσκολεύομαι και σας το λέω από προσωπική εμπειρία. Αν κάποιος έμπαινε λοιπόν στην ιστοσελίδα travel.gov.gr για να συμπληρώσει το PLF, δεν υπήρχε πουθενά ένας

τηλεφωνικός αριθμός σαν γραφείο βοήθειας, δεν υπήρχε πουθενά. Επομένως, αυτό δεν είναι μία ουσιαστική πλημμέλεια, ουσιαστική αδυναμία, μια τόσο οργανωμένη προσπάθεια να μην έχει ένα πράγμα πολύ βασικό για εμάς που δεν είμαστε δεινοί χρήστες της τεχνολογίας;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...]

Κοιτάξτε, νομίζω ότι για το PLF είναι υπεύθυνη η Πολιτική Προστασία. Αυτή το φτιάχνει. Οπότε λογικά σε συνεργασία με το Υπουργείο μπήκε το τηλέφωνο του τηλεφωνικού κέντρου που πήγαιναν στην Reposition Strategy. Ο χρήστης δεν ήξερε σε ποιον μιλάει. Ο χρήστης δεν είχε κανένα λόγο να ξέρω ότι μιλάει στο call center της Repository, ήταν ένα call center που υποστήριζε γενικότερα. Αυτό ξέρω και μπορώ να σας πω.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ πάλι, να με συγχωρείτε, κύριε Πρόεδρε, διευκρίνιση θέλω. Δηλαδή δεν είναι αδυναμία του συστήματος αυτή η ιστοσελίδα travel.gov.gr να μην έχει ένα τηλέφωνο help desk στο οποίο θα απευθυνόμαστε εμείς που δεν είμαστε δεινοί χρήστες της τεχνολογίας; Πού ψάχνουμε δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μιλάτε για το PLF ή γενικά το travel.gov;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Το PLF.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το PLF σε όλα τα διαστήματα αυτά έτσι συλλέχθηκαν τα τηλεφωνήματα. Γίνονταν στο τηλέφωνο που υπήρχε για να ...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Μα, δεν υπήρχε, αυτό σας λέω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Με συγχωρείτε, πώς έγιναν τα τηλέφωνα, τυχαία;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Λέει εδώ ότι συστατικό στοιχείο -συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, αναγκαζόμαστε από την κουβέντα να προκύψει- από την συμβατική υποχρέωση έπρεπε να υπάρχει ένα τηλέφωνο στο travel.gov.gr στο οποίο απευθυνόμαστε για να μας λύνει τις απορίες. Αυτό δεν υπήρχε. Αυτό λέω. Δεν είναι ένα πρόβλημα αυτό του travel.gov.gr και ουσιαστικά της σύμβασης η οποία το επέτρεψε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, μιλάμε τώρα με ποιον τρόπο έγινε η υποστήριξη του ανθρώπου που ήθελε να συμπληρώσει το PLF. Αυτό με ρωτάτε μάλλον, σωστά;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, ναι, αυτό σας ρωτάω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία. Υπήρχε τηλέφωνο που μπορούσαν να μιλήσουν.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Πού;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πού υπήρχε τηλέφωνο; Δηλαδή εγώ...

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν θέλετε, ευχαρίστως να δω ακριβώς πού ήταν, σε ποιο σημείο ήταν, για να σας το πω.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Κύριε μάρτυρα, δεστέ το.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν θέλετε, ευχαρίστως να σας πω ακριβώς πού ήταν, αν δεν το έχετε δει. Δεν μπορώ να το κάνω αυτή τη στιγμή, αλλά ευχαρίστως να το κάνω.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Κανένα πρόβλημα. Θα έχετε τον χρόνο. Ούτως ή άλλως και εκ των υστέρων, όταν θα έρθετε να επικυρώσετε τα Πρακτικά, μπορείτε να το προσκομίσετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ευχαρίστως.

[σ.σ.: ο κ. Κόλλιας δεν απάντησε ποτέ και δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο για το πού βρισκόταν ο τηλεφωνικός αριθμός]

ΕΛΛΕΙΠΗ ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

Στα παραδοτέα του έργου, τα μοναδικά στοιχεία που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή στον φάκελο με ΑΠ19/6-12-2021, αφορούν πρόχειρους πίνακες τηλεφωνικών κλήσεων που έγιναν από πολίτες προς το call center, με αναλυτικά στοιχεία: ημερομηνία, ώρα έναρξης και λήξης κλήσης και αριθμός τηλεφώνου.

Αυτά τα στοιχεία συνοδεύονται με μια τεχνική περιγραφή του έργου, στην οποία αναφέρεται ότι: «Οι στόχοι για την επιτυχή υλοποίηση του έργου είναι αυτοί που αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές του έργου. Εν συνεχεία, οι στόχοι αυτοί μετουσιώνονται σε συγκεκριμένες διακριτές δραστηριότητες, οι οποίες ομαδοποιούνται σε πακέτα εργασιών (που θα περιγράφουν στην συνέχεια) με κριτήριο τους στόχους που εξυπηρετούν και το αντικείμενό τους. Τα Πακέτα Εργασιών συνιστούν συνεκτικά τμήματα και ακολούθως αναλύονται σε ενέργειες οι οποίες καταλήγουν τελικώς σε παραδοτέα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η όλη οργάνωση

του έργου αναπτύσσεται επί των κατευθύνσεων των τευχών της προκήρυξης, ώστε κάθε δράση και κάθε παραδοτέο του Αναδόχου να εντάσσεται σε ενιαίο πλαίσιο στόχων, συνεισφέροντας στην επιτυχή υλοποίηση του έργου και την επίτευξη των ευρύτερων στόχων του.»

Φαίνεται, λοιπόν, ότι τα παραδοτέα θα έπρεπε να είναι εκτενέστερα από μια απλή καταγραφή του μητρώου των κλήσεων, κάτι που δεν περιέχεται στον φάκελο που στάλθηκε στην Επιτροπή.

Συγκεκριμένα, μάλιστα, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' της 1ης σύμβασης, μεταξύ των υπηρεσιών που θα παράσχει ο Ανάδοχος, θα περιλαμβάνονταν και η σύνταξη και υποβολή μέσω mail, στον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου (σημ.: εδώ εμπλέκεται ξανά το Υπουργείο, παρόλο που η αναθέτουσα Αρχή είναι το ΕΔΥΤΕ), ημερήσιων αναφορών που θα περιλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θεμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου. **Πού είναι αυτά τα στοιχεία; Στέλνονταν ημερησίως και υπάρχουν; Αν ναι, γιατί δεν υπάρχουν στον φάκελο που στάλθηκε στην Επιτροπή;**

Επίσης, παρακάτω στο Πακέτο Αναφορών ΠΑ.2, αναφέρεται ότι: «Ο ανάδοχος θα υποβάλλει στο Υπουργείο σε ημερήσια βάση αναφορές σχετικά με τις πραγματοποιηθείσες εργασίες στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Οι αναφορές θα υποβάλλονται εντός 24 ωρών από το πέρας της περιόδου αναφοράς. Οι αναφορές αυτές θα περιλαμβάνουν αναλυτική περιγραφή των εργασιών που πραγματοποίησε ο ανάδοχος και συγκεκριμένα: Τον αριθμό κλήσεων που ελήφθησαν καθώς και τον αριθμό των κλήσεων που διεκπεραιώθηκαν. Την κατηγοριοποίηση των τηλεφωνημάτων σε ποιοτικά και ποσοτικά (π.χ. φύση του ερωτήματος αιτήματος). Λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες. Πιθανά προβλήματα που παρουσιάστηκαν και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.» **Τίποτα από αυτά δεν περιέχεται στον φάκελο που στάλθηκε στην Επιτροπή, οπότε και δεν υπάρχει αποδεικτικό ότι όντως έγιναν. Αν δεν υπάρχουν, τότε πώς η επιτροπή παραλαβής του ΕΔΥΤΕ παρέλαβε το έργο ώστε να πληρωθεί η «REPOSITION STRATEGY»;**

ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΥ

Από το φάκελο παραδοτέων με ΑΠ19/6-12-2021, παρατηρούμε ότι το σύνολο κλήσεων ανά μήνα υλοποίησης του έργου κυμάνθηκε από 3.061 έως 27.013. Δηλαδή, το Ελληνικό Δημόσιο, ανάλογα τον μήνα υλοποίησης του έργου, πλήρωσε στη «REPOSITION STRATEGY» από 1,1 ευρώ ανά κλήση (Ιούλιος 2021) έως 9,8

ευρώ ανά κλήση (18 Φεβρουαρίου-18 Μαρτίου 2021)! Οι μέσες διάρκειες κλήσεων κυμαίνονται ανάλογα το μήνα, από 6,0 έως 9,5 λεπτά.

Το σύνολο των κλήσεων που φέρεται να πραγματοποιήθηκαν κατά της διάρκεια των συνολικά 9 μηνών του έργου που κάλυψαν οι 3 συμβάσεις, ανέρχεται σε περίπου 100.000. Δεδομένου ότι η συνολική αμοιβή της «REPOSITION STRATEGY» ανήλθε σε 270.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, **το Ελληνικό Δημόσιο πλήρωσε συνολικά 2,7 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, ανά κλήση**. Υπολογίζοντας από τα παραδοτέα τη συνολική διάρκεια των κλήσεων, προκύπτει ότι πραγματοποιήθηκαν συνολικά σχεδόν 703.250 λεπτά κλήσεων, γεγονός που σημαίνει ότι **κάθε λεπτό κλήσης κόστισε στο Ελληνικό Δημόσιο σχεδόν 0,40 ευρώ, πλέον ΦΠΑ**.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Το κόστος ανά κλήση και ανά λεπτό κλήσης που πλήρωσε εκ των υστέρων το Ελληνικό Δημόσιο με βάση τη χρήση που έκαναν οι πολίτες φαίνεται υψηλό. Ο κ. Κόλλιας, όπως φαίνεται παρακάτω, δεν απάντησε αν το κόστος αυτό το θεωρεί υψηλό και αρκέστηκε να πει ότι όταν σχεδιάζεις εκ των προτέρων τις θέσεις εργασίας στο call center, δε γνωρίζεις τελικά τον όγκο της χρήσης που θα γίνει. Μάλιστα, υπεραμύνθηκε του σχεδιασμού να διατηρήσουν τις 10 θέσεις στο call center κατά τη 2^η σύμβαση (18/1/2021-18/3/2021 εν μέσω σκληρού lockdown), διότι ισχυρίζεται ότι περίμεναν παραπάνω τηλεφωνήματα από το διάστημα της 1^{ης} σύμβασης (31/8/2020-31/10-2020) που όπως λέει είχαν δει ότι ήταν σωστός ο σχεδιασμός για τις 10 θέσεις. Αυτός ο ισχυρισμός είναι προδήλως παράλογος και δεν είναι δυνατόν κανείς να τον επικαλείται, καθώς, κατά το χειμερινό διάστημα της 2^{ης} σύμβασης με lockdown, προφανώς και θα γίνονταν πολύ λιγότερα τηλεφωνήματα από ότι κατά το διάστημα της 1^{ης} σύμβασης, όπως άλλωστε αποδείχτηκε, κοστίζοντας υπέρογκα στο Ελληνικό Δημόσιο.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.139

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Για αυτά τα εκατό χιλιάδες τηλεφωνήματα εσείς πληρώσατε 270.000. Σωστά δεν τα λέω;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά, πολύ σωστά.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Άρα, 2,7 το τηλέφωνο, 3,5 με τον ΦΠΑ, αυτό λέω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πολύ σωστά. Απλώς προσέξτε...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εσείς λέτε από τη δική σας γνώση και εμπειρία, λοιπόν, επί των τεχνικών και επί της αγοράς ότι είναι φθηνό ή ακριβό 3,5 ευρώ το τηλέφωνο;

[σ.σ.: Ο μάρτυρας δεν απάντησε στη συνέχεια].

- Σελ.174-179

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Έχω επίσης ένα άλλο λογιστικού χαρακτήρα ερώτημα. Υπάρχει ένας κατάλογος κλήσεων ανά μήνα και βλέπουμε εδώ ότι -ήταν λεπτομερής ο κατάλογος που παραδόθηκε- είχαμε από τρεις χιλιάδες εξήντα μία κλήσεις ανά μήνα έως και είκοσι επτά χιλιάδες δεκατρείς κλήσεις ανά μήνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Δηλαδή, ως ελληνικό Δημόσιο πληρώσαμε από 1,1 ευρώ ανά κλήση τον Ιούλιο του 2021, που ήταν, ας πούμε, στο peak, πολύ φορτωμένο το σύστημα, έως 9,8 ευρώ ανά κλήση από τον Φεβρουάριο έως τον Μάρτιο. Αυτό δεν είναι μια εσωτερική αδυναμία του συστήματος; Δηλαδή, είτε έχω χίλιες κλήσεις είτε έχω μία κλήση, έτσι θα πληρώσω, κατά κεφαλήν, κατά κλήση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Είναι πολύ καλό ερώτημα αυτό, γιατί προφανώς με απασχόλησε και εμένα. Να σας πω το εξής, που είναι...

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...]

Θέλω να σας πω ότι, πραγματικά, αυτό είναι ένα ερώτημα, αλλά το κρίνετε εκ του αποτελέσματος.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όταν σχεδιάζουμε μια εφαρμογή, εκτιμώ ότι πρέπει η εφαρμογή αυτή να δουλεύει ανεξάρτητα με το... Κάνουμε μια εκτίμηση γενικά. Όπως βλέπετε, σε κάποιες περιπτώσεις -αναφέρατε διάφορες- ήταν δέκα χιλιάδες οι κλήσεις τον μήνα, είχαν φτάσει τις είκοσι επτά χιλιάδες και τους δύο μήνες

του χειμώνα ήταν στις τρεις χιλιάδες πεντακόσιες κάτι που είπατε. Προσέξτε τώρα, αυτό είναι το αποτέλεσμα. Ποιο είναι...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Τον σχεδιασμό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Εμείς σχεδιάζουμε δέκα θέσεις εργασίας. Αυτός είναι ο σχεδιασμός μας. Έχουμε δέκα θέσεις εργασίας όλο το δωδεκάωρο. Άρα λέμε ότι με αυτές δέκα θέσεις εργασίας πρέπει αφενός, να μειώσουμε το waiting time, δηλαδή...

[...]

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Α, τον χρόνο αναμονής.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Και αφετέρου, να μπορούμε να απαντάμε στον κόσμο που ρωτάει από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου όσο γίνεται πιο γρήγορα. Άρα αυτό εκ των προτέρων δεν μπορεί να το γνωρίζεις. Δηλαδή, σκεφτείτε λίγο, το πρώτο διάστημα ειδικά ήταν on the spot, δηλαδή ήταν η μέση τιμή, γιατί ήταν Σεπτέμβριος και Οκτώβριος, δεκατέσσερις χιλιάδες, ξέρω εγώ, τον πρώτο μήνα, δέκα ή εννιάμισι τον άλλον. Κάτι τέτοιο. Αν πάρετε αυτό, είναι πραγματικά ο μέσος όρος οι δύο μήνες αυτοί, που είναι ο μέσος όρος γενικά της απόκρισης.

Ήταν λίγο μικρότερος τον Φλεβάρη-Μάρτη, αλλά ήταν πολύ περισσότερος, διπλάσιος σχεδόν είχε φτάσει, τους επόμενους τέσσερις μήνες. Άρα είναι κάτι που αυτό είναι εκ του αποτελέσματος. Εσύ κάνεις τον σχεδιασμό και λες: Θέλω να είμαι σε θέση να αντιμετωπίσω κάθε ένα από αυτά. Δεν ξέρω εκ των προτέρων πότε θα γίνει, πού θα γίνει. Έχω μια εκτίμηση, αλλά αυτό τι σημαίνει; Εγώ κάνω μια σύμβαση εκ των προτέρων. Θα πεις, θα μειώσω τον αριθμό των θέσεων, θα πάρεις τέτοια; Αφού βλέπεις ότι κάτι δούλεψε με τις δέκα θέσεις καλά τους δύο πρώτους μήνες. Το συνεχίζεις και μετά, που περιμένεις παραπάνω, δεν το αλλάζεις αυτό. Έτσι κάνουμε σχεδίαση των εφαρμογών, νομίζω σε όλη την τεχνολογία. Δηλαδή, κάνουμε μια εκτίμηση ότι για να παρέχουμε τις υπηρεσίες ανελλιπώς, πόσες θέσεις εργασίας πρέπει να έχω εγώ; Ε αυτό έγινε από τη σύμβαση αυτή σε όλα τα διαστήματα. Οπότε ήταν ο μέσος όρος, λίγο πολύ, σε αυτό που δούλεψε, αυτό που λέτε. Αν πάρετε τον μέσο όρο, θα δείτε ότι είμαστε, πραγματικά, εκεί στη μέση, που είναι το ποσό που σας είπα στην αρχή. Επειδή με απασχόλησε και εμένα, γι' αυτό το κοίταξα.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Θα το δω, γιατί...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν θέλετε, κοιτάξτε το. Δηλαδή, σαν μέσος όρος έρχεται ακριβώς σε αυτό που σας είπα. Φτάνει, δηλαδή, ότι πραγματικά η απόκριση των τηλεφωνητών ήταν ό,τι έπρεπε. Αυτό το έχω ελέγξει και μόνος μου.

3. ΆΛΛΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ OPINION POLL ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η «Opinion Poll» στις 31/5/2021 διενέργησε δημοσκοπήση με σοβαρές παρατυπίες, η οποία έβγαζε ιδιαιτέρως ικανοποιητικά αποτελέσματα για την κυβέρνηση, την ίδια στιγμή που η «REPOSITION STRATEGY», με ίδια έδρα και ιδιοκτήτη, λάμβανε συνολικά 270.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, από δημόσιες συμβάσεις για έργο αμφιβόλου σκοπιμότητας και ποιότητας.

Το μοτίβο αυτό, έχει παρατηρηθεί και σε περιπτώσεις όπου η **Opinion Poll διενεργεί έρευνες για λογαριασμό Δήμων με θετικά αποτελέσματα για την πολιτική ηγεσία τους, ενώ ταυτόχρονα η «REPOSITION STRATEGY» λαμβάνει δημόσια έργα από αυτούς.**

Συγκεκριμένα, το στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεώργιος Πατούλης όταν ήταν Δήμαρχος Αμαρουσίου, έδωσε στη «REPOSITION STRATEGY» με απευθείας ανάθεση, 19.000, 19.000 και 19.350 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, αντίστοιχα, για «ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΟΙΚΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΔΗΜΟΤΗ», στις 27/9/2016, 20/3/2017 και 26/2/2018 (ΑΔΑ: ΩΦΘΟΩΨ9-ΚΜ0, ΩΓΥ4ΩΨ9-9Α3 και 7ΤΘΘΩΨ9-ΡΟΩ, αντίστοιχα, κατατεθειμένες στα Πρακτικά της Επιτροπής με ΑΠ28/15-12-2021). Εξάλλου, η «REPOSITION STRATEGY» έχει λάβει με υπογραφή του κ. Πατούλη ως Προέδρου του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, με απευθείας ανάθεση έργο ύψους 2.140 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, με αντικείμενο: «ΠΑΡΟΧΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΙΣΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΙΣ 21 & 22 Οκτωβρίου 2018» (ΑΔΑ: ΩΡΟΤ469ΗΣΛ-ΝΚΧ). Η «Opinion Poll» στην περίοδο των αρχών του 2021 ήταν η μόνη δημοσκοπική εταιρεία που διενήργησε δημοσκοπήση για την Περιφέρεια Αττικής, σε μια άσχετη χρονική στιγμή πολύ μακρινή από τις επόμενες εκλογές στην αυτοδιοίκηση, όπου χωρίς ακόμα και σήμερα να γνωρίζουμε ποιοι θα είναι οι υποψήφιοι, παρουσίασε ως αποτέλεσμα στην πρόθεση ψήφου τον κ. Πατούλη με ένα ποσοστό της τάξης του 39,6% σε μεγάλη απόσταση από τους υπόλοιπους, με την κ. Ρένα Δούρου να συγκεντρώνει το 16,2% των προτιμήσεων, τον κ. Ιωάννη Σγουρό το 11,1% και τον κ. Γεώργιο Πρωτούλη το 4,9%. Η έρευνα δημοσιεύθηκε στις 9/2/2021 για λογαριασμό της εφημερίδας political, όπου συνοδεύεται με εγκωμιαστικά για τον κ. Πατούλη σχόλια όπως ότι: «Ο περιφερειάρχης Γιώργος Πατούλης ικανοποιεί με τις πρωτοβουλίες του για τον κορονοϊό και τη συμβολή του στην αντιμετώπιση της πανδημίας την πλειοψηφία των

πολιτών» (<https://www.political.gr/wp-content/uploads/2021/02/POLITICAL-TEYXOS-58.pdf>).

Υπάρχουν επίσης καταγγελίες που καταγράφονται σε δημοσιεύματα που κατατέθηκαν στα Πρακτικά της Επιτροπής με ΑΠ31/16-12-2021, που αφορούν σχετικές υποθέσεις στον Δήμο Λέρου το 2014 και στον Δήμο Αγράφων το 2018.

Για τον **Δήμο Λέρου**, τα δημοσιεύματα αναφέρουν ότι: «**στις δημοτικές εκλογές του 2014 η Opinion Poll και ο Μ. Διαμαντής δέχθηκαν εξώδικο από τον (σημερινό) Δήμαρχο Λέρου Κόλια για δημοσκόπηση που εμφάνιζε τον προηγούμενο Δήμαρχο Μ. Κοντραφούρη να προηγείται (επί Δημαρχίας του οποίου υπήρξαν συμβάσεις του Δήμου με την Reposition Strategy)**».

Για τον **Δήμο Αγράφων**, τα δημοσιεύματα αναφέρουν ότι: «**Για άσκοπες σπατάλες κατηγορεί τη δημοτική αρχή του Δήμου Αγράφων ο ανεξάρτητος δημοτικός σύμβουλος Γρηγόρης Παπαθανάσης, ο οποίος κάνει λόγο για απευθείας αναθέσεις προς συγκεκριμένη εταιρεία που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και που έχουν κοστίσει στα ταμεία του δήμου 258.000 ευρώ. Κατά τη συζήτηση του θέματος στο προηγούμενο ΔΣ ο κ. Παπαθανάσης δεν ψήφισε τις δαπάνες που αφορούσαν εντάλματα πληρωμής της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY» που έχει αναλάβει την γραμμή δημότη [...] Ψάχνοντας λίγο για το ποια είναι η συγκεκριμένη εταιρεία μέσω του μητρώου φορέων και επιχειρήσεων, βλέπουμε πως ανήκει στον κ. Μιχαήλ Διαμαντή του Γεωργίου όπου αναφέρεται ως διαχειριστής της ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Ο.Ε., με επωνυμία «REPOSITION STRATEGY» – εταιρεία συμβούλων. [...] Ψάχνοντας ακόμα περισσότερο βλέπουμε πως στην ίδια έδρα και τον ίδιο ιδιοκτήτη ανήκει και η δημοσκοπική εταιρεία «Opinion Poll» που στα τέλη του 2016 είχε διεξάγει για πρώτη φορά δημοσκόπηση στα Άγραφα που μεταξύ των ερωτημάτων είχε και ερώτημα για το πώς κρίνουν το έργο της σημερινής δημοτικής αρχής Μπαμπαλή. Τότε σε επικοινωνία μας με την εταιρεία μας ανέφερε πως η δημοσκόπηση είναι «παραγγελιά» και ...ιδιωτική από άτομο που δεν επιθυμούσε να γίνει γνωστό το όνομά του». Στην κατάθεσή του, ο κ. Ζούπης επιβεβαιώνει ότι υπάρχουν καταγγελίες σε Δήμους για απευθείας αναθέσεις στη «REPOSITION STRATEGY» με αντάλλαγμα βολικές δημοσκοπήσεις, παρότι θεωρεί πως οι καταγγελίες δεν ευσταθούν. Ωστόσο, εδώ διαφαίνεται ένα μοτίβο λειτουργίας και διαπλοκής των εταιριών του κ. Διαμαντή με την πολιτική εξουσία που δείχνει ότι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για εξεταστική επιτροπή για τη συγκεκριμένη εταιρία δεν είναι εν κενώ αλλά έχει νομιμοποιητική βάση.**

Τέλος, αναφέρεται ότι ο κ. Διαμαντής έχει εμπλακεί σε αθέμιτες πρακτικές σε ενδεχόμενη συνεργασία με τον Πρόεδρο του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΝΤΕΛΙΚΟΥ (ΣΠΑΠ) κ. Βλάσιο Σιώμο, κατά τη διαδικασία απευθείας ανάθεσης έργου ύψους 3.950 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, με αντικείμενο: «ΕΡΕΥΝΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ – ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΠΑΠ» (ΑΔΑ: 6ΜΤΟΟΚΩΡ-ΥΞ1). Στη σχετική απόφαση ανάθεσης με ημερομηνία 15/4/2019, παρουσιάζεται ότι ελήφθησαν 3 οικονομικές προσφορές από αντίστοιχες εταιρείες, όπου και στις 3 ο κ. Διαμαντής είναι ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης (Opinion Poll, REPOSITION STRATEGY και MINOBI IKE) και μάλιστα στεγάζονται στην ίδια διεύθυνση. Μάλιστα, ο εκπρόσωπος των «Opinion Poll» και «REPOSITION STRATEGY» κ. Ζούπης, κατά την κατάθεσή του παρακάτω, αναφέρει ότι οι δυο εταιρείες δεν έχουν κοινό πεδίο δραστηριοτήτων. Πώς, λοιπόν, εμφανίζονται να διεκδικούν με προσφορές το ίδιο έργο αφού δραστηριοποιούνται σε τελείως διαφορετικά πεδία; Ο ΣΠΑΠ πήγε λοιπόν να καλύψει το γεγονός ότι έργο προοριζόταν για τον κ. Διαμαντή, παρουσιάζοντας ως πρόσχημα μια στημένη διαδικασία λήψης προσφορών. Ο κ. Ζούπης το μόνο που είχε να απαντήσει για το θέμα είναι ότι ο ΣΠΑΠ θα μπορούσε να δώσει το έργο και χωρίς να πάρει προσφορές, αποφεύγοντας την ουσία του θέματος. Σημειώνεται και σε αυτή την περίπτωση, ότι ο κ. Σιώμος που υπογράφει την απόφαση ανάθεσης είναι επί χρόνια στέλεχος της ΝΔ και Μέλος της Πολιτικής της Επιτροπής. Η διαδικασία ανάθεσης που περιγράφεται παραπάνω και αποδεικνύεται με έγγραφα που κατατέθηκαν στα πρακτικά είναι παράνομη. Επίσης φαίνεται για άλλη μια φορά η προνομιακή σχέση των εταιριών του κ. Διαμαντή με στελέχη της Νέας Δημοκρατίας και τη διασπάθιση δημοσίου χρήματος με παράνομες διαδικασίες. (<https://spap.org.gr/%CE%B2%CE%BB%CE%AC%CF%83%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%BF%CF%82/>).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Βλέπουμε ότι το όνομα της «Opinion Poll» δεν είναι η πρώτη φορά που εμπλέκεται σε περίεργες δημοσκοπήσεις που παρουσιάζουν θετικά αποτελέσματα για πολιτικούς που ταυτόχρονα δίνουν από θέσεις αιρετών έργα με απευθείας αναθέσεις στη «REPOSITION STRATEGY». Το γεγονός αυτό ενισχύει τις ενδείξεις ότι ο κ. Διαμαντής μέσω της «Opinion Poll» διεξάγει

δημοσκοπήσεις «κατά παραγγελία αιρετών πολιτικών προσώπων», πράγμα για το οποίο ελέγχεται από την Εξεταστική Επιτροπή.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.77-78

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

[...] εδώ υπάρχει ένα μόνιμο μοτίβο απευθείας αναθέσεων από το στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας κ. Πατούλη ως Δήμαρχος Αμαρουσίου με 19.000 ευρώ σε μόνιμη βάση, ετήσια, τον 9/2016, τον 3/2017 και τον 2/2018, για να συστήσει γραμμή δημότη. Ταυτόχρονα, ο κ. Πατούλης ήταν και Πρόεδρος τότε, γιατί ήταν Δήμαρχος Αμαρουσίου και έκανε τη γραμμή δημότη και την Repository, ήταν και Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών. Πάλι εκεί, λοιπόν, έδινε απευθείας ανάθεση στη Reposition Strategy. Και ω του θαύματος, δύο χρόνια μετά τις περιφερειακές εκλογές -τα καταθέτω και στα Πρακτικά αυτά τα έγγραφα για τις απευθείας αναθέσεις-, όταν δεν ξέρουμε, γιατί δεν είναι πολιτικό κόμμα οι περιφερειακές εκλογές, ποιοι θα είναι υποψήφιοι στην επόμενη διαδικασία, υπάρχει μια δημοσκόπηση της «Opinion Poll» για λογαριασμό της Political. Πότε; Σε ουδέτερο πολιτικό χρόνο, 9 Φεβρουαρίου 2021, όπου αδηρίτως ο κ. Πατούλης παίρνει 39,6% και όλοι οι υπόλοιποι, η κ. Δούρου 16,2%, ο κ. Σγουρός 11,1%. Δεν ξέρουμε εάν θα είναι υποψήφιοι αυτοί. Αλλά βγαίνει τον Φλεβάρη η «Opinion Poll», εταιρεία του ίδιου που παίρνει απευθείας ανάθεση από τη Reposition Strategy και βγάζει τον Πατούλη σε μια άσχετη στιγμή, ουδέτερη πολιτικά, δύο χρόνια μετά τις περιφερειακές εκλογές και δύο χρόνια πριν τις επόμενες.

Σας θυμίζει κάτι αυτό το μοτίβο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι;

- Σελ.80

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στον μάρτυρα, λοιπόν. Απευθύνθηκα με επισήμανση προς τους Βουλευτές, ότι εδώ κάνοντας την έρευνα, επειδή τα αναφέρει στο πρακτικό για τη γραμμή δημότη του Δήμου Αμαρουσίου, ότι υπάρχει αυτό το μοτίβο των απευθείας αναθέσεων και η προνομιακή σχέση με το γαλάζιο στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Πατούλη. Και τον ρώτησα εάν έχει πέσει σε αυτή την έρευνα. Το γνωρίζετε αυτό;

[σ.σ.: απευθύνεται στον μάρτυρα κ. Κόλλια που ισχυρίζεται ότι έκανε έρευνα για την προϋπηρεσία της «REPOSITION STRATEGY» πριν της αναθέσει ο ΕΔΥΤΕ την 1^η

σύμβαση, η οποία αποτυπώνεται και στην απόφαση του ΔΣ της 10/7/2020 και η οποία περιλαμβάνει το έργο της γραμμής δημότη του Δήμου Αμαρουσίου]

- Σελ.82-85

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είχατε γνώση για αυτό;

[σ.σ.: εννοεί το ερώτημα που έκανε παραπάνω]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προφανώς και δεν είχα, αλλά μπορώ να σας πω ότι σε όλη μου την καριέρα ελέγχω τεχνικά τις προσφορές που κρίνω. Το νομικό μου τμήμα τις κρίνει με το νομικό και έτσι βγαίνει η απόφαση. Δεν μπορώ να ξέρω τίποτε άλλο.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μου αρκεί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ευχαριστώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όμως, εκτός από αυτή την προνομιακή σχέση, να σας πω μία άλλη ανάθεση, πάλι τεχνική. Εδώ πέρα έρχεται και αποδεικνύει και τον πυρήνα της πρότασης για εξεταστική επιτροπή.

Κοιτάξτε να δείτε, 15/4/2019 έχει ανατεθεί η έρευνα ικανοποίησης κατοίκων-μελών για το έργο του ΣΠΑΠ. ΣΠΑΠ είναι ο Σύνδεσμος Δήμων για την Προστασία και την Ανάπλαση του Πεντελικού. Ήρθε, δηλαδή ο Σύνδεσμος των Δήμων για την Προστασία του Πεντελικού να κάνει μία έρευνα. Ποιος είναι Πρόεδρος του ΣΠΑΠ; Ο κ. Βλάσιος Σιώμος. Ποιος είναι ο κ. Βλάσιος Σιώμος; Μέσα από το βιογραφικό του - εγώ δεν έχω λόγο να το διαψεύσω-, ψάχνοντας το διαδίκτυο, μέλος της Πολιτικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας πάρα πολλές φορές, Πρόεδρος της Τοπικής Οργάνωσης της Νέας Δημοκρατίας Πεντέλης τέσσερις φορές. Και τι βλέπω εδώ στο πρακτικό; Ότι παίρνοντας προσφορές ο κ. Σιώμος ως Πρόεδρος του ΣΠΑΠ, παίρνει από τη «REPOSITION STRATEGY», αυτή που ανατέθηκε εντέλει το έργο του ΕΔΥΤΕ, δεύτερη εταιρεία που κατέβηκε με πρόχειρο διαγωνισμό. Προσφορά κατέθεσε, επίσης, η «Opinion Poll» και αυτή έδρα Ισμήνης 10, ιδιοκτήτης Μιχαήλ Διαμαντή. Και τρίτη εταιρεία η ... , όπου αν ψάξει κανείς το ΓΕΜΗ και αυτή έχει έδρα την Ισμήνης 10 και κατά 50% και γενικός διευθυντής είναι πάλι ο κ. Διαμαντής.

Άρα, λοιπόν, εδώ βλέπουμε ένα μοτίβο της εταιρείας. Είναι νόμιμο αυτό, κύριε μάρτυρα, να κατεβαίνει αυτή η εταιρεία, της οποίας εσείς κάνατε έρευνα, για να γίνει ανάθεση; Εσείς αναθέσατε ως αναθέτουσα αρχή.

[σ.σ.: δεν ακούστηκε ότι η Τρίτη εταιρεία είναι η MINOBI IKE]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το ερώτημα είναι για εμένα;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ναι, για εσάς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το ερώτημα είναι για εμένα; Εγώ...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ακούστε ποιο είναι το ερώτημα. Εσείς κάνατε έρευνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τεχνική έρευνα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναθέσατε, όμως.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Φυσικά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναθέσατε σε μία εταιρεία, η οποία ακολουθεί πρακτικές που απαγορεύονται από τον νόμο, να κατεβάσει ο ίδιος στημένο πρόχειρο διαγωνισμό με τρεις εταιρείες που ανήκουν στον ίδιο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη, αυτό είναι γνωστό; Είναι κάτι που μπορούσαμε να το ξέρουμε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αν κάνατε έρευνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το ξέρατε εσείς; Εγώ δεν το ήξερα αυτό που λέτε. Δηλαδή τώρα μας φέρνετε ένα στοιχείο μετά από δύο χρόνια.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εδώ, λοιπόν, αποδεικνύεται ότι αυτή η εταιρεία, επειδή είπε ότι είχε εμπειρία, ότι υπήρχε εν πάση περιπτώσει κύρος, υπήρχε γνώση, ότι είχε προαποφασιστεί...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτή η εταιρεία σκοπίμως κατεβαίνει σε πρόχειρους διαγωνισμούς με τρεις εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη, προκειμένου να είναι ο μοναδικός ανάδοχος. Και υπάρχει και με ένα μόνιμο...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αποδεικνύω, κύριε Πρόεδρε, την πρόταση για τη σύσταση της εξεταστικής. Είναι χρέος μου να αποδείξω αυτά τα στοιχεία τα οποία έχω βρει και είναι στην κατοχή μου [...]

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 16/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.36-37

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): [...] Στην περίπτωση της Reposition, η Reposition δεν είναι θυγατρική ούτε της «Opinion Poll» ούτε είμαστε σε κάποιον όμιλο, ούτε έχουμε –ας τολήσω να πω– κοινά συμφέροντα ή κοινό πεδίο δραστηριοτήτων.

Κατ' αρχάς να διευκρινίσω ότι επειδή κάπου και το όνομα αυτό έχει δαιμονοποιηθεί, η «REPOSITION STRATEGY» είναι πολύ πιο παλιά εταιρεία από την «Opinion Poll». Πρέπει να έχει 17-18 χρόνια. Έχει πάρει εκατοντάδες δουλειές από δημόσιο, από ευρύτερο δημόσιο, από δήμους, από ιδιωτικό τομέα κ.λπ. Ασχολείται σαν σύμβουλος επιχειρήσεων για τεχνικά προγράμματα, σαν σύμβουλος ωρίμανσης έργων, υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.λπ. Δεν έχει καμία σχέση με την «Opinion Poll», η οποία είναι μία αμιγώς εταιρεία ερευνών και πολιτικής επικοινωνίας.

- Σελ.87-88

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ:

[σ.σ.: αναφερόμενος στο παραπάνω έργο που ανέθεσε ο ΣΠΑΠ]

[...] Και ξέρετε ποιο είναι το ερώτημα τώρα, κύριε μάρτυρα; Το έργο αυτό ήταν ύψους 3.95 ευρώ πλέον ΦΠΑ, άρα το σύνολο ήταν 4.898. Και κατέβηκε ο κ. Διαμαντής, ο ιδιοκτήτης, με τρεις δικές του εταιρείες. Αυτό σε πρόχειρο διαγωνισμό είναι παράνομο. Γιατί, όπως καταλαβαίνετε, σε έναν πρόχειρο διαγωνισμό όταν συμμετέχουν τρεις εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη σε κάθε περίπτωση στην ίδια τσέπη θα πάνε τα λεφτά, στον ιδιοκτήτη. Και κατέβασε από την μία πλευρά την «REPOSITION STRATEGY», μονοπρόσωπη ΕΠΕ κατά τη γνώμη σας, όπως ιδιοκτήτης είναι ο Μιχάλης Διαμαντής, την «Opinion Poll», όπου ιδιοκτήτης είναι ο Μιχάλης Διαμαντής, και την Minobi IKE, πάλι με την ίδια διεύθυνση. Όλες στην ίδια διεύθυνση, όλες ιδιοκτησίας Μιχάλη Διαμαντή. Η Minobi για να διευκρινίσω όμως με βάση τα στοιχεία του ΓΕΜΗ που έψαξα, είναι κατά 50% αλλά Γενικός Διευθυντής και Διευθύνων Σύμβουλος και εν πάση περιπτώσει υπεύθυνος εταιρείας είναι ο κ. Διαμαντής.

Και αφού δεν έχουν σχέση οι δύο εταιρείες η Reposition -που της ανατέθηκε με τον τρόπο που της ανατέθηκε θα το εξηγήσω παρακάτω το έργο του ΕΔΥΤΕ-, και η «Opinion Poll», πώς έκαναν προσφορά για το ίδιο έργο, κύριε Ζούπη, αφού δεν έχουν το ίδιο αντικείμενο για 3.950 ευρώ; Μπορείτε να μου το εξηγήσετε αυτό;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): [...]

Αυτή η έρευνα από τον σύνδεσμο νομίζω εκεί για το Πεντελικό μπορούσε να δοθεί και είναι στα πλαίσια -όποιος ξέρει από αυτοδιοίκηση- και νομικό πρόσωπο οποιοδήποτε στην αυτοδιοίκηση, χωρίς καμία προσφορά. Κατατέθηκαν αυτές και πάρθηκε η δουλειά. Η ανάθεση αυτή μιας έρευνας ύψους 3.950 δεν χρειαζόταν προσφορές. Αυτό θέλω να απαντήσω.

- Σελ. 187-190

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ένα τελευταίο ζήτημα, κύριε μάρτυς. Υπάρχει η περίπτωση ενός εξώδικου που σας είχε γίνει σχετικά με τις δημοτικές εκλογές του 2014 από τον Δήμαρχο Λέρου, που φαίνεται να υπάρχει το εξής μοτίβο. Η Reposition είχε συμβάσεις πολλών χιλιάδων ευρώ με την προηγούμενη δημοτική αρχή και έβγαζε χαμηλά τον επόμενο δήμαρχο, ο οποίος έκανε και το εξώδικο. Δεν θυμάμαι αυτή τη στιγμή το όνομά του.

Υπάρχει, επίσης, η περίπτωση του Δήμου Αγράφων, όπου κάποιος δημοτικός σύμβουλος κατηγορεί περίπτωση για το ίδιο πράγμα πάλι «Opinion Poll» και Reposition. Δηλαδή, τη Reposition είναι συμβάσεις πάλι πολλών χιλιάδων ευρώ, 258.000 ευρώ και την «Opinion Poll» ότι με βάση αυτό, παραγγέλλει στην ουσία δημοσκοπήση. Σας λέω ποια είναι η έγκληση, δεν τα υιοθετώ.

[...]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Θα τα καταθέσω. Υπάρχει και το αντικείμενο της εξεταστικής επιτροπής, που είναι «REPOSITION STRATEGY» με την ΕΔΥΤΕ, από όπου παίρνει 270.000 ευρώ απευθείας ανάθεση και «Opinion Poll», η οποία διεξάγει γενικές πολιτικές δημοσκοπήσεις.

Δεν σας ρωτώ ως διευθύνοντα σύμβουλο και ως κ. Ζούπη. Σας ρωτώ σαν οποιονδήποτε πολίτη αυτής της χώρας: Αυτά τα τρία παραδείγματα που σας φέρνω, το ένα είναι της εξεταστικής, σας δημιουργούν την εικόνα ενός μοτίβου λειτουργίας του κ. Διαμαντή και των εταιρειών του; Δηλαδή, η Reposition που παίρνει συγκεκριμένη θέση, επιχειρηματική εννοώ, και η «Opinion Poll» που διεξάγει δημοσκοπήσεις, αν σας δημιουργεί υποψίες. Να σας το πω πιο γενικά.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Εκεί, δηλαδή που η Reposition... Καταρχάς να ξέρετε ότι όλες αυτές οι καταγγελίες έχουν αναιρεθεί. Πήγαν να κινηθούν σε έναν άλλο δήμο, και το οποίο και εκεί σταμάτησε. Όλες αυτές οι καταγγελίες είναι στον αέρα. Μπορώ να σας στείλω και υλικό.

Γ. Επίσης, ως προς το διερευνώμενο ζήτημα της «ENTERPRISE GREECE» προέκυψαν τα ακόλουθα:

Αντικείμενο διερεύνησης απετέλεσε το αν η σύμβαση μεταξύ της εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «Enterprise Greece» και της εταιρείας Edelman με αντικείμενο την παροχή προς την Ελληνική Κυβέρνηση των βέλτιστων στρατηγικών συμβουλών και υπηρεσιών για τη χάραξη πολιτικής με απώτερο στόχο τη θετική προβολή της Ελλάδας χρησιμοποιήθηκε στην ουσία ως προκάλυμμα της παροχής συμβουλών και υπηρεσιών για τη θετική προβολή όχι της Ελλάδας, αλλά του Έλληνα πρωθυπουργού και συγκεκριμένα για το «χτίσιμο» του επικοινωνιακού προφίλ του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης σε διεθνή μέσα.

Η εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «Enterprise Greece» έχει ως κύρια δραστηριότητα την προσέλκυση επενδύσεων στην Ελλάδα και την προώθηση εξαγωγών, με στόχο την προβολή της χώρας ως σημαντικού στρατηγικού εταίρου παγκοσμίως. Ειδικότερα ο σκοπός της Enterprise Greece είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση, η υποστήριξη και η διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών, η προώθηση της χώρας ως επενδυτικού προορισμού, μέσω ανάπτυξης θεσμικών συνεργασιών με διεθνείς φορείς, η προώθηση και ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, η παροχή ενημέρωσης μέσω της λειτουργίας ενιαίας εθνικής ηλεκτρονικής πύλης για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και η παροχή πληροφόρησης, συμβουλευτικής βοήθειας και κάθε άλλης υποστηρικτικής υπηρεσίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές. Για την επίτευξη του σκοπού της η εταιρεία ασκεί τις ειδικότερες αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Καταστατικού της (άρθρ. 1 παρ. 3 του Ν. 2372/1996 (ΦΕΚ Α' 29/ 28.02.1996), όπως ισχύει.

Μετά από Ανοικτό Ηλεκτρονικό Διαγωνισμό Παροχής Υπηρεσιών (αριθμός προκήρυξης: 09/2020 και Α.Π.: 5706/20), υπογράφηκε Σύμβαση ανάμεσα στην Enterprise Greece και την εταιρεία Edelman με σκοπό την παροχή προς την Ελληνική Κυβέρνηση των βέλτιστων στρατηγικών συμβουλών και την χάραξη πολιτικής με απώτερο στόχο τη θετική προβολή της Ελλάδας καθώς και τη διασφάλιση της εικόνας της χώρας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο, την παρακολούθηση των εξελίξεων μέσω συνεχούς

αποδελτίωσης (monitoring και reporting) καθώς και ο σχεδιασμός στρατηγικής digital περιεχομένου.

Η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε οκτώ (8) μήνες, από την υπογραφή της και θα κοστίσει στο ελληνικό δημόσιο 980.000€ πλέον ΦΠΑ.

Όπως προκύπτει από την προκήρυξη του Διαγωνισμού, το αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης έχει επί λέξει ως ακολούθως:

«Α1.Σχεδιασμός και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης σχέσεων με Διεθνή Μέσα, με αντικείμενο τη θετική προβολή της Ελλάδας καθώς και τη διασφάλιση της εικόνας της χώρας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Για το λόγο αυτό ο οικονομικός φορέας που θα αναδειχθεί οριστικός ανάδοχος του έργου είναι αναγκαίο να διατηρεί ενεργή παρουσία και γραφεία στο σύνολο των επιθυμητών χωρών (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο).

- Ανάπτυξη στρατηγικής για τη διασύνδεση της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, με έμφαση στα πλέον σημαντικά Μέσα και δημοσιογράφους που καλύπτουν τα Ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων (online / offline)
- Σύνδεση με την ανώτερη ομάδα συμβούλων και εξασφάλιση διαρκούς πρόσβασης σε real time στρατηγική υποστήριξη για θέματα επικοινωνίας
- Χαρτογράφηση opinion leaders και key media contacts, που θα αποτελέσουν τους βασικούς συνομιλητές της Ελληνικής Κυβέρνησης
- Σχεδιασμός πλαισίου δράσεων για ανάπτυξη επαφών με Διεθνή Μέσα και key stakeholders / key opinion leaders
- Ανάπτυξη μηνυματικής πολιτικής και ατζέντας θεμάτων, για την ανάπτυξη διαλόγου και επικοινωνίας με το σύνολο των επιθυμητών κοινών, ανά χώρα-στόχος
- Διαρκής παροχή intelligence και ανάλυση του τοπίου Διεθνών Μέσων (media landscape) που σχετίζονται με τα θέματα ενδιαφέροντος της Ελληνικής Κυβέρνησης
- Συμβουλευτική και υποστήριξη σχετικά με τη διεθνή επικοινωνιακή τοποθέτηση της χώρας και τη δημιουργία σχετικών επικοινωνιακών υλικών, π.χ. ομιλίες, op-eds, κ.λπ.
- Σχεδιασμός και επικαιροποίηση επιμέρους επικοινωνιακών υλικών, ανάλογα με τις προτεραιότητες που θα θέσει η ελληνική κυβέρνηση και τις εξελίξεις της επικαιρότητας που θα αφορούν στην Ελλάδα, για τη διαρκή ενημέρωση και

διατήρηση επαφών με τα Διεθνή Μέσα (Δελτία Τύπου, ανακοινώσεις, *holding statements*, κλπ

- Προώθηση των σχετικών επικοινωνιακών υλικών στα Διεθνή Μέσα • Διαρκής διαχείριση της επαφής με τα Διεθνή Μέσα (*proactive – reactive*) και προώθηση σχετικής μηνυματικής/επικοινωνιακών υλικών, ανάλογα με τις προτεραιότητες που θα θέσει η ελληνική κυβέρνηση και τις εξελίξεις της επικαιρότητας που θ' αφορούν στη δημόσια προβολή της χώρας
- Μηνιαίες συνεδρίες στρατηγικής και τριμηνιαίες συνεδρίες επισκόπησης στρατηγικής

A2. Παρακολούθηση εξελίξεων – αποδελτίωση (*monitoring & reporting*)

- Καθημερινή σταθερή παρακολούθηση και αποδελτίωση των Διεθνών Μέσων, με έμφαση στα πλέον σημαντικά Μέσα (*online / offline*)
- Έγκαιρη σάρωση και παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο της δημοσιότητας για κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την εικόνα της χώρας και της ελληνικής κυβέρνησης (*alert*), ώστε να διασφαλιστεί ότι θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση και άμεση επικοινωνιακή τους αντιμετώπιση
- Πρόταση επικοινωνιακού χειρισμού για θέματα με την ένδειξη *alert*, καθώς και διαρκής υποστήριξη ανάλογα με την επικοινωνιακή κλιμάκωση
- *Ad hoc* συνεχής κάλυψη και ποιοτική ανάλυση δημοσιότητας (ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύψουν), που θα σχετίζεται με σημαντικές προτεραιότητες, εξελίξεις ή θέματα με την ένδειξη *alert*
- Περίληψη και καθημερινή ηλεκτρονική αποστολή (*email*) της σταθερής δημοσιότητας που σχετίζεται με τη διεθνή εικόνα της Ελλάδας και τα θέματα ενδιαφέροντος, σε χρονικό πλαίσιο που θα προαποφασιστεί
- Διαρκής ανάλυση *sentiment* της δημοσιότητας και του αφηγήματος για την χώρα και την Ελληνική Κυβέρνηση, προκειμένου να λαμβάνονται εγκαίρως πρωτοβουλίες επικοινωνιακής βελτίωσης, σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα

A3. Σχεδιασμός Στρατηγικής Digital Περιεχομένου και Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

- Αξιολόγηση της Online εικόνας της Ελλάδας και της Ελληνικής Κυβέρνησης και προσδιορισμός των αναγκών digital επικοινωνίας
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη της κατάλληλης στρατηγικής δημιουργίας digital περιεχομένου για τη προστασία και προβολή της φήμης της χώρας και της Ελληνικής κυβέρνησης στο online περιβάλλον, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες/κέντρα αποφάσεων: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο.

- Προσαρμογή της μηνυματικής και δημιουργία περιεχομένου για τη διαχείριση του διαλόγου στο online περιβάλλον (σε online / social assets), ανταποκρινόμενη στις ανάγκες επικοινωνίας των Διεθνών Μέσων και των key opinion leaders στα Ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων
- Δημιουργία εβδομαδιαίου calendar θεματολογίας βάση των στόχων επικοινωνίας με γνώμονα το engagement / growth του community και δημοσίευση στις αντίστοιχες πλατφόρμες
- Προώθηση στοχευμένου digital content (online advertorials/αρθρογραφία), σε συντονισμό με key spokesperson της Ελληνικής Κυβέρνησης και ειδικούς
- Υποστήριξη διαχείρισης περιεχομένου, commenting
- Διαχείριση σχολίων χρηστών, με βάση εγκεκριμένα guidelines
- Δημιουργικές εργασίες σε φωτογραφικό ή και βίντεο υλικό που θα διατίθεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις αναρτήσεις καθώς και δημιουργία νέου βάσει αναγκών (infographics / videographics)
- Διαρκής παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στη διαμόρφωση και υλοποίηση της online επικοινωνιακής στρατηγικής
- Συνεχής παρακολούθηση και ανάλυση «συναισθήματος» (sentiment) γύρω από τις συνολικές αναφορές για την χώρα και το έργο της Ελληνικής Κυβέρνησης
- Συνεχής αξιολόγηση των “online συζητήσεων” αντιλαμβανόμενοι πλήρως διαφορετικές δυναμικές και ατζέντες που αφορούν την Ελληνική Κυβέρνηση και τη χώρα
- Monitoring & Reporting: αποτύπωση της Online δημοσιότητας και καθημερινή κατηγοριοποίηση θεματολογίας ανάλογα με την πηγή, την σημαντικότητα και την agenda
- Καθημερινό alerting (εφόσον απαιτείται) και ανάλυση των θεμάτων που χρήζουν στρατηγικής τοποθέτησης σε πραγματικό χρόνο
- Μηνιαία ανασκόπηση (reporting) σχετικά με την επικοινωνιακή εικόνα και τοποθέτηση της Ελληνικής Κυβέρνησης, σε συνάρτηση με την επικαιρότητα και τα θέματα ενδιαφέροντος
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην υλοποίηση του πλάνου social media προώθησης (campaigns / activations)
- Συμμετοχή σε συστηματικές συναντήσεις για απολογισμό, αξιολόγηση και αναθεώρηση στρατηγικής εφόσον χρειαστεί.

Σε σχέση με την προκήρυξη του εν λόγω έργου παρατηρούνται κατ' αρχάς τα κάτωθι:

- **Πρώτον:** Εντοπίζεται προχειρότητα στη σύνταξη της προκήρυξης εκ του γεγονότος ότι υπάρχουν διαφορές στο κείμενο (και ιδιαίτερα σε αυτό που

αφορά στο αντικείμενο της Σύμβασης, ενώ δεν θα έπρεπε να υπάρχουν. Παραδείγματος χάρη το κείμενο στο Παράρτημα Ι (σελίδες 42-45) με το κείμενο στο άρθρο 1 (σελίδες 54-57) που αφορά στο ίδιο θέμα θα έπρεπε να ταυτίζονται ενώ δεν συμβαίνει αυτό.

- **Δεύτερον:** Η έννοια παραδοτέα είναι πολύ αφηρημένη μέσα στο κείμενο της Προκήρυξης χωρίς να προβλέπεται πουθενά τι και πότε θα έπρεπε να παραδοθεί (συγκεκριμένα παραδοτέα και χρονικός ορίζοντας). Ήδη έχουν περάσει περίπου 5 μήνες από την υπογραφή της Σύμβασης και από την πλευρά της αναδόχου εταιρείας δεν έχει παραδοθεί τίποτε.
- **Τρίτον:** Το εν λόγω έργο θα έπρεπε να αναλάβει να εκπονήσει το Υπουργείο Εξωτερικών δια των δυο Διευθύνσεων του της Διεθνούς Επικοινωνίας και της Διπλωματίας Μέσων Ενημέρωσης, σύμφωνα με το νέο Οργανισμό του ΥΠΕΞ (ΠΔ 81/2019 ΦΕΚ119Α/ 9.7.19),.
- **Τέταρτον και κυριότερο:** Προκηρύχθηκε ένα έργο που δεν εμπίπτει στο σκοπό και τις αρμοδιότητες της Enterprise Greece αλλά ως μοναδικό σκοπό έχει «χτίσιμο» του επικοινωνιακού προφίλ του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης σε διεθνή μέσα και μάλιστα με δαπάνη δημόσιου χρήματος (στην προκειμένη περίπτωση πλέον του 1 εκ. €), όπως προκύπτει από τις επαναλαμβανόμενες αναφορές του κειμένου της προκήρυξης στην ελληνική κυβέρνηση.

Ως βασικός μάρτυρας για το υπό διερεύνηση έργο εξετάσθηκε ο κ. Γεώργιος Φιλιοπούλος, Διευθύνων Σύμβουλος της «Enterprise Greece».

Χαρακτηριστική είναι η ακόλουθη κατάθεσή του:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ζητάγατε να εξαιρεθείτε από τη Διαύγεια, κύριε Φιλιοπούλε. Και έτσι καταλήγει η γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου ότι το Enterprise Greece υπέχει υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο των πράξεων που εκδίδουν τα όργανά του. Άρα, θέλατε να μην υπάρχει κάτι στο διαδίκτυο στη Διαύγεια απ' αυτά τα οποία κάνει το Enterprise Greece. Σωστό;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Υπάρχουν τα πάντα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Αλλά, εσείς μην υπερηφανεύεστε. Θέλατε να μην υπάρχουν στη Διαύγεια. Και όλα αυτά που συζητάμε σήμερα δεν θα τα ήξερε ο ελληνικός λαός και η ελληνική κοινωνία και τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Ναι ή όχι;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Φιλιοπούλε. Ζητήσατε την εξαίρεση του Enterprise Greece από τη «Διαύγεια»;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ως γνωστόν εσείς δεν μπορείτε να απευθύνεστε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αυτοτελώς. Σωστά; **Μόνο η Κυβέρνηση μπορεί να υποβάλει ερωτήματα προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και να παίρνει απαντήσεις. Σωστά;**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Επομένως, η Κυβέρνηση, κύριε Φιλιόπουλε, υιοθέτησε το αίτημά σας να εξαιρεθεί το Enterprise Greece από τη «Διαύγεια» και αυτό το ερώτημα και κατά πόσο μπορεί κάτι τέτοιο να συμβεί το έθεσε υπόψιν του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Σωστά;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Λοιπόν, τελευταίο ερώτημα, κύριε Φιλιόπουλε: Έχει καταγγελθεί από ένα μέσο ενημέρωσης και συγκεκριμένα το μέσο ενημέρωσης Reporters United, ότι πριν συνάψετε τη σύμβαση τη συγκεκριμένη -που συνάψατε ως Enterprise Greece με την Edelman- η Edelman είχε αποστείλει e-mail, το οποίο λέει το ίδιο αυτό δημοσίευμα ότι είναι στη διάθεση του συγκεκριμένου μέσου ενημέρωσης και με βάση το οποίο προκύπτει και αποδεικνύεται ότι ενεργούσε η Edelman, είχε δραστηριοποιηθεί η Edelman, πριν από τη σύναψη της συμφωνίας με σας. Το ξέρετε αυτό το δημοσίευμα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Μα, αυτό που λέτε αφορά σε ένα e-mail το οποίο, προφανώς, με βάση αυτά που λέτε εσείς, δεν εστάλη σε μας. Άρα, **πώς να επιβεβαιώσω ή να διαψεύσω κάτι τέτοιο;**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Φιλιόπουλε, εμείς έχουμε ζητήσει να έρθει εδώ, αλλά η πλειοψηφία το έχει αρνηθεί στο πλαίσιο της συσχότισης, ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος ονόματι κ. Λεοντόπουλος για να καταθέσει. Θα δεχόσασταν να καταθέσετε κατ' αντιπαράσταση με τον κ. Λεοντόπουλο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Αν με υποχρεώσει η επιτροπή, αν μου δώσει κλήση η επιτροπή, οφείλω να υπακούσω στις κλήσεις τις επιτροπής.

Από την εξέταση του κ. Φιλιόπουλου προέκυψαν τα εξής:

1. Ο κ. Φιλιόπουλος ως Διευθύνων Σύμβουλος της Enterprise Greece σχεδίασε, διαμόρφωσε, αποφάσισε και πρότεινε το εν λόγω έργο (δαπάνης πλέον του 1 εκ €) ο ίδιος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Enterprise Greece χωρίς να διαβουλευτεί με υπηρεσιακούς παράγοντες και χωρίς καμία προηγούμενη συνεννόηση με κάποιο κυβερνητικό στέλεχος. Ωστόσο, για ένα τέτοιο έργο θα έπρεπε να έχει διαβουλευτεί με τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες και να μην έχει λειτουργήσει ως «παντογνώστης». Δηλαδή σύμφωνα με τον κ. Φιλιόπουλο η ίδια η Enterprise Greece αγνοούσε μελλοντικές υποχρεώσεις

της, τις οποίες γνώριζε μόνο ο Διευθύνων Σύμβουλος καθώς κι επίσης η Κυβέρνηση κάποια στιγμή στο μέλλον θα ελάμβανε πληροφόρηση για την εικόνα της στο εξωτερικό και συστάσεις για τη βελτίωσή της (ενώ μέχρι εκείνη τη στιγμή δε γνώριζε ότι μια τέτοια δράση ήταν σε εξέλιξη).

2. Πραγματοποιήθηκε στη συνέχεια ένας ανοικτός διεθνής διαγωνισμός σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει ο νόμος, ωστόσο προσήλθε μόνο μια εταιρεία, παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με το μάρτυρα υπήρχαν τουλάχιστον άλλες 16 εταιρείες που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν. Και ενώ όπως ο ίδιος είπε ότι είναι πολύ καλός γνώστης της αγοράς δεν μπόρεσε να εξηγήσει για ποιο λόγο δεν υπήρξε ενδιαφέρον από άλλες εταιρείες παρά μόνο από την Edelman.
3. Κατά τον κ. Φιλιόπουλο οι συνεχείς αναφορές του κειμένου στην ελληνική κυβέρνηση, γίνονται γιατί η κυβέρνηση «ταυτίζεται» με τη χώρα υπό την έννοια ότι η κυβέρνηση εκπροσωπεί τη χώρα στο εξωτερικό και είναι αυτή που «μιλά» για λογαριασμό της χώρας στο εξωτερικό. Όμως αυτή η απάντηση του κ. Φιλιόπουλου δεν είναι πειστική, αφού, όπως προκύπτει από το παραπάνω κείμενο η ελληνική κυβέρνηση και η Ελλάδα ως χώρα, ουδόλως ταυτίζονται και αντιμετωπίζονται ως διαφορετικές έννοιες, αφού αναφέρονται ξεχωριστά (πχ: *Σχεδιασμός και ανάπτυξη της κατάλληλης στρατηγικής δημιουργίας digital περιεχομένου για τη προστασία και προβολή της φήμης της χώρας και της Ελληνικής κυβέρνησης στο online περιβάλλον, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες/κέντρα αποφάσεων: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο.*
4. Ο κ. Φιλιόπουλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 84 του ν. 4635/2019 ζήτησε η Enterprise Greece να εξαιρεθεί από την υποχρέωση να κοινοποιεί πράξεις που εκδίδουν τα όργανά της στη «Διαύγεια» πλην όμως, το εν λόγω αίτημα του απορρίφθηκε από το Νομικό Συμβούλιο. Από αυτό συνάγεται ότι έγινε προσπάθεια χειραγώγησης της διαδικασίας με προφανή σκοπό το εν λόγω έργο να μην αναρτηθεί στη «Διαύγεια».
5. Η Enterprise Greece έχει εμπλακεί και εμπλέκεται και με άλλες διαφημιστικές εκστρατείες, άσχετες με τους καταστατικούς σκοπούς της, όπως με την ανάθεση στην εταιρεία Red Lemon IKE, του έργου «για την παροχή υπηρεσιών διαφημιστικής καμπάνιας σε περιφερειακά μέσα στο πλαίσιο δράσεων που έχει αναλάβει το Enterprise Greece για την υποστήριξη της συντονιστικής επιτροπής του σχεδίου δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης, ΣΔΑΜ, των λιγνιτικών περιοχών της δυτικής Μακεδονίας και του δήμου Μεγαλόπολης». Από αυτό προκύπτει ότι η Enterprise Greece

χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται από την Κυβέρνηση ως «ταμείο για κάθε χρήση» προκειμένου να πραγματοποιηθούν διαφημιστικές εκστρατείες που καμία σχέση δεν έχουν με το σκοπό της εταιρείας

Από το σύνολο το προεκτεθέντων προκύπτει ότι η σύμβαση μεταξύ της Enterprise Greece και της εταιρείας Edelman με αντικείμενο την παροχή προς την Ελληνική Κυβέρνηση των βέλτιστων στρατηγικών συμβουλών για τη την χάραξη πολιτικής με απώτερο στόχο τη θετική προβολή της Ελλάδας συνήφθη με αδιαφανείς όρους και διαδικασίες και χρησιμοποιήθηκε στην ουσία ως προκάλυμμα της παροχής συμβουλών και υπηρεσιών για τη θετική προβολή όχι της Ελλάδας, αλλά του Έλληνα Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησής του και συγκεκριμένα για το «χτίσιμο» του επικοινωνιακού προφίλ τους σε διεθνή μέσα. Προκύπτει δηλαδή ότι σπαταλήθηκε δημόσιο χρήμα ανώτερο του 1.000.000€ για σκοπούς, που ουδόλως εξυπηρετούν τα συμφέροντα της χώρας, αλλά τις ιδιοτελείς επικοινωνιακές ανάγκες του Πρωθυπουργού και των Υπουργών του με προφανή ζημία του Ελληνικού Δημοσίου.

III. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

A. Ενόψει όλων των ανωτέρω συμπερασμάτων, που ειδικώς αναλύονται σε κάθε επιμέρους θεματική ενότητα του παρόντος Πορίσματος, καθίσταται βέβαιο ότι επιβεβαιώθηκε η επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, που υπερψηφίστηκε από όλα τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, να προτείνει τη σύσταση της παρούσας Εξεταστικής Επιτροπής. Μολονότι η κυβερνητική πλειοψηφία της παρούσας Επιτροπής επιχείρησε αντιθετικά, με τον αποκλεισμό ουσιαδών μαρτύρων, τη μη διενέργεια υποδειχθέντων ανακριτικών πράξεων στο πλαίσιο των καθηκόντων της και την απόκρυψη σημαντικών εγγράφων και στοιχείων, τα οποία θα διεύρυναν το βαθμό ευθύνης και τον κατάλογο των προσώπων, και κυρίως των πολιτικών, που εμπλέκονται στις διερευνηθείσες θεματικές ενότητες, να ακυρώσει de facto τη λειτουργία της Επιτροπής, εντούτοις τελικά δεν κατέστη εφικτό να αποκρυβεί ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας εργαλειοποίησε την πανδημία, ώστε με αφορμή αυτή να προβεί με παντελώς αδιαφανείς τρόπους, χωρίς κανόνες και αντικειμενικά, μη πολιτικά, κριτήρια (απευθείας διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση, πρόσκληση διάρκειας λίγων ημερών κλπ), στην κατασπατάληση πολλών εκατομμυρίων ευρώ δημοσίου χρήματος προς φιλικά σε αυτή διακείμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα, ώστε να επιτύχει τον έλεγχο των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η Κυβέρνηση αποκλειστικά, ως αναθέτουσα αρχή, ήταν αυτή που αποφάσισε και ενέκρινε τα ΜΜΕ που εντάχθηκαν στη Λίστα Πέτσα και στην εκστρατεία – καμπάνια για τον κορονοϊό. Η ανάδοχος εταιρεία ήταν αυτή που απλώς πρότεινε μέρος των ΜΜΕ και σε καμία περίπτωση δεν ήταν αυτή η οποία

ενέκρινε και αποφάσισε. Όπως πληθώρα μαρτύρων κατέθεσαν η λίστα Πέτσα τελικά διαμορφώθηκε χωρίς κριτήρια και κανόνες, καθώς και χωρίς δημόσια πρόσκληση προς τα ΜΜΕ για να δηλώσουν ότι επιθυμούν να συμμετέχουν στην εκστρατεία για τον κορονοϊό.

Με τις διερευνηθείσες αποφάσεις και πρακτικές, οι οποίες λήφθηκαν κατά σαφή και ευθεία παράβαση του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, των γενικών αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και της αμεροληψίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, αποδείχθηκε ότι η Κυβέρνηση εκτέλεσε μια στρατηγική ποδηγέτησης των ΜΜΕ, χρησιμοποιώντας το δημόσιο χρήμα ως επιβράβευση για την δημόσια εξύμνηση αυτής και του Πρωθυπουργού προσωπικά και ταυτόχρονα ως μέσο ουσιαστικής φίμωσης των αντιπολιτευτικών φωνών και τροχοπέδη για την άσκηση σε βάρος τους κριτικής για την πολιτική, που ασκούν.

Υπό τις ανωτέρω συνθήκες επιρροής και εξαναγκασμού η πολιτική της Αντιπολίτευσης και η από μέρους της άσκηση κριτικής στις κυβερνητικές επιλογές αλλά και στις επιλογές του Πρωθυπουργού προσωπικά περιθωριοποιήθηκαν επικοινωνιακά με ολιγόχρονη προβολή ή με τυπικές αναφορές, ενώ φαινόμενα σημαντικών πολιτικών παρεμβάσεων, σημαντικών κοινωνικών φαινομένων, διαμαρτυριών και κινητοποιήσεων με μείζον πολιτικό ενδιαφέρον προβλήθηκαν ανεπαρκώς.

Σε αυτό πλαίσιο της επιχείρησης χειραγώγησης των ΜΜΕ κι εντεύθεν της προσπάθειας διαμόρφωσης συγκεκριμένων πολιτικών στάσεων στους Έλληνες πολίτες χρησιμοποιήθηκε το δημόσιο χρήμα και για την κατά παραγγελία διενέργεια δημοσκοπήσεων, όπως χαρακτηριστικά αποδείχθηκε στην περίπτωση της δημοσκοπικής εταιρείας «Opinion Poll», η οποία διενήργησε δημοσκοπήσεις κατά παράβαση κάθε έννοιας δεοντολογίας, αξιοπιστίας και επιστημονικότητας, με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της Κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού προσωπικά για τη διαμόρφωση συγκεκριμένων πολιτικών τάσεων και τη χειραγώγηση των πολιτών.

Β. Από όσα έχουν ήδη εκτενώς αναπτυχθεί προκύπτει ότι εν γένει μια Εξεταστική Επιτροπή δεν συστήνεται μεν για να διενεργήσει προκαταρκτική εξέταση (όπως γίνεται στην περίπτωση της λεγόμενης προανακριτικής Επιτροπής), όμως, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ενεργεί έχοντας όλες τις εξουσίες προανακριτικής αρχής και εισαγγελέα. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν δεν έχει ως σκοπό τη διερεύνηση ποινικών ευθυνών, στην πράξη, όταν αφήνεται να διερευνήσει ελεύθερα το αντικείμενο που έχει αναλάβει, μπορεί, επειδή κάνει χρήση διερευνητικών εργαλείων που είναι αντίστοιχα αυτών που χρησιμοποιεί η εισαγγελική Αρχή, να φτάσει να βρει και να αναδείξει ακόμη και στοιχεία που συνάπτονται με ποινικές

ευθύνες. Πρακτικά, αυτό έχει ενδιαφέρον γιατί σύμφωνα με το άρθρο 38 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν υποχρέωση να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα αξιόποινες πράξεις που διώκονται αυτεπάγγελα τις οποίες πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οπότε στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε επιγενόμενα να ενεργοποιηθεί ακόμη και μια διαδικασία ποινικού χαρακτήρα.

Όμως, στην προκειμένη περίπτωση η πλειοψηφία της Επιτροπής από νωρίς ενήργησε με τρόπο που φαλκίδευε το έργο της Επιτροπής κι εναγωνίως περιόρισε καθοριστικά το εύρος των ερευνητικών και εξεταστικών δυνατοτήτων που θα είχε αυτή αν ασκούσε πιστά τις εξουσίες που της δίνει ο Κανονισμός της Βουλής. Ιδίως, αυτό συνέβη με τον περιορισμό του καταλόγου μαρτύρων και τον αποκλεισμό της εξέτασης των κρίσιμων πολιτικών προσώπων, μόνων ή κατ' αντιπαράσταση με άλλα πρόσωπα, αλλά και με τον εσκεμμένο περιορισμό της πρόσβασης σε κρίσιμα αποδεικτικά έγγραφα. Εξάλλου, η επιτροπή, υπό την συγκεκριμένη πλειοψηφία, δεν ενήργησε και οποιαδήποτε άλλη προανακριτική ενέργεια, από εκείνες που είχε στη διάθεσή της και θα μπορούσε να ενεργήσει, όπως είναι λ.χ. οι έρευνες.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και έτσι, δεν έγινε δυνατό να αποκρυβούν τα στοιχεία που έχουν ήδη παρατεθεί αναλυτικά στα οικεία κεφάλαια, τα οποία βοούν για την ύπαρξη βαριών ευθυνών.

Από το σύνολο των στοιχείων που προέκυψαν, από τις καταθέσεις των μαρτύρων, από τα έγγραφα που ήρθαν στα χέρια της επιτροπής και από τον αλληλοσυσχετισμό τους, δεν προέκυψαν μόνο πολιτικές ευθύνες ή απλές παραβάσεις υπηρεσιακών κανόνων εκ μέρους κυβερνητικών και υπηρεσιακών παραγόντων, αλλά προέκυψαν ενδείξεις που θα μπορούσαν να στηρίξουν την κρίση ύπαρξης βάσιμων υπονοιών για την τέλεση ποινικά αξιόποινων πράξεων και να προκαλέσουν, μετά από ιδιαίτερη έρευνα, από τις αρμόδιες εισαγγελικές και δικαστικές Αρχές, ποινική δίωξη εναντίον των δραστών αυτών των πράξεων.

Ενόψει αυτών τα μέλη της Επιτροπής που είμαστε οι συντάκτες και συντάκτριες της παρούσας γνώμης προτείνουμε στην Επιτροπή, και δι' αυτής και στην Ολομέλεια, τη διαβίβαση όλων των στοιχείων που έχουν προκύψει στις αρμόδιες δικαστικές Αρχές, προκειμένου εκείνες να ερευνήσουν περαιτέρω με πλήρη τρόπο και σε πλήρη έκταση όλα τα στοιχεία που έχουν ήδη αναδειχθεί και θεμελιώνουν την ύπαρξη ποινικών ευθυνών.

Άλλωστε, σε σχέση με τους Υπουργούς της Κυβέρνησης, σε ό,τι αφορά τις πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 86 παρ. 1 Συντ., την αρμοδιότητα αυτή δύναται να ασκήσει μόνο η ίδια η Ολομέλεια της Βουλής. Πέραν, λοιπόν, της διαβίβασης των κρίσιμων στοιχείων στην τακτική δικαιοσύνη, η διαβίβαση του παρόντος πορίσματος

στην ίδια την Ολομέλεια της Βουλής, χωρίς κανέναν περιορισμό ως προς την παραγραφή των αξιόποινων πράξεων, συνιστά σαφή δικαίωση της πρωτοβουλίας του ΣΥΡΙΖΑ -ΠΣ για τροποποίηση του άρθρου 86 του Συντάγματος. Κι αυτό γιατί πρόκειται για παρακαταθήκη στοιχείων που η Εθνική Αντιπροσωπεία θα μπορέσει να αξιοποιήσει οποτεδήποτε στο εξής, όταν θα μπορεί πραγματικά να αξιώσει το ρόλο να ελέγξει και ποινικά όλες τις περιπτώσεις διασπάθισης δημοσίου χρήματος που έκανε η σημερινή κυβέρνηση με σκοπό τη χειραγωγή της κοινής γνώμης, καθώς και κάθε συναφή με αυτές πράξη.

**Γνώμη των Βουλευτών του
Κινήματος Αλλαγής
Μελών της Επιτροπής**

Γεωργίου Καμίνη
Δημητρίου Μπιάγκη

ΠΟΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ “ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ, ΕΥΤΕΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΠΑΤΑΛΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ”

Η Εξεταστική Επιτροπή “Για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος”, δημιουργήθηκε βάσει της από 12 Νοεμβρίου 2021 Απόφασης της Ολομέλειας της Βουλής, η οποία ελήφθη μετά από πρόταση της κοινοβουλευτικής ομάδας ΣΥΡΙΖΑ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ (Α.Π. 6910/11 Οκτωβρίου 2021). Κατόπιν του αποτελέσματος της διεξαχθείσας ονομαστικής ψηφοφορίας, η πρόταση, αφού συμπλήρωσε το όριο των 2/5 τουλάχιστον του συνόλου των Βουλευτών, δηλαδή εκατόν είκοσι Βουλευτών ανεξαρτήτως πλειοψηφίας, σύμφωνα με τα άρθρα 68 παράγραφος 2 εδάφιο 3 του Συντάγματος και 144 παράγραφος 5 εδάφιο β’ του Κανονισμού της Βουλής, έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία.

Η Επιτροπή αποτελείται από είκοσι εννέα μέλη με εκπροσώπηση, κατ’ αναλογία της δύναμής τους όλων των κοινοβουλευτικών ομάδων, καθώς και των ανεξαρτήτων, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 31 του Κανονισμού της Βουλής. Ετέθη από την Ολομέλεια του Σώματος προθεσμία δύο μηνών από τη συγκρότηση της Επιτροπής για την ολοκλήρωση των εργασιών της και υποβολή του πορίσματός της

Σε συνέχεια της απόφασης της Ολομέλειας, η Επιτροπή συστάθηκε και συγκροτήθηκε με την 10386/7294 /19.11.2021 Απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Αντικείμενο της Επιτροπής, σύμφωνα με την πρόταση της κοινοβουλευτικής ομάδας ΣΥΡΙΖΑ-ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ, ήταν να διερευνήσει:

1. “Όλες τις περιπτώσεις ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών που πραγματοποιήθηκαν κατ’επίκληση της υλοποίησης εκστρατείας για την προστασία της δημόσιας υγείας, των μέτρων αποτροπής της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και της συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι αρχές της διαφάνειας και χωρίς αντικειμενικά κριτήρια και συγκεκριμένα η “Λίστα Πέτσα Νο1”, η “Λίστα Πέτσα

Νο2", η καμπάνια του Υπουργείου Υγείας για τον εμβολιασμό και η παραπάνω αναφερθείσα ανάθεση στην ENTERPRISE GREECE.

2. *Να διερευνηθεί κάθε σπατάλη δημόσιου χρήματος από την κυβέρνηση προς τη δημοσκοπική εταιρεία "Opinion Poll", που διενεργεί δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της κυβέρνησης και τη χειραγώγηση των πολιτών, καθώς και η ύπαρξη άλλων δημοσκοπικών εταιρειών των οποίων οι ιδιοκτήτες διατηρούν παράλληλη δραστηριότητα μέσω της οποίας άμεσα ή έμμεσα λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα."*

Βάσει της πρότασης της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, δύο ήταν τα κεντρικά ζητήματα προς εξέταση : Το πρώτο ζήτημα περιέχει τρεις υποενότητες : α) τις καμπάνιες ενημέρωσης που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της πανδημίας και ειδικότερα, τις δύο καμπάνιες για τη λήψη μέτρων προστασίας του κοινού έναντι του κορωνοϊού, β) την καμπάνια για τον εμβολιασμό, και γ) την καμπάνια της Enterprise Greece. Το δεύτερο ζήτημα αφορά την εγκυρότητα των δημοσκοπήσεων και ειδικότερα τη σχέση μιας συγκεκριμένης εταιρείας δημοσκοπήσεων, της Opinion Poll, με το ελληνικό δημόσιο. Για την κάθε υποενότητα η Επιτροπή έθεσε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, ζήτησε από τα επιμέρους υπουργεία και τους φορείς το σχετικό αποδεικτικό υλικό και προσδιόρισε τους προς εξέταση μάρτυρες.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η Επιτροπή συνεστήθη βάσει της νέας, αναθεωρηθείσας, διάταξης του άρθρου 68 παράγρ. 2 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι *"Η Βουλή μπορεί να συνιστά δύο ανά κοινοβουλευτική περίοδο εξεταστικές επιτροπές, εφόσον η σχετική πρόταση δέκα τουλάχιστον βουλευτών υπερψηφιστεί από τα δύο πέμπτα του συνόλου των βουλευτών, ανεξαρτήτως πλειοψηφίας"*.

Με τη νέα συνταγματική διάταξη, και υπό τους όρους που αυτή προδιαγράφει, κατέστη πλέον σαφές ότι η σύσταση εξεταστικής επιτροπής αποτελεί δικαίωμα **και** της κοινοβουλευτικής μειοψηφίας. Ήρθη έτσι η διχογνωμία, η οποία είχε εκδηλωθεί κατά το παρελθόν σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 68 παράγρ. 2 του Συντάγματος. Διότι ακόμη και υπό την προηγούμενη διατύπωση, η επικρατούσα τότε -και ορθότερη- γνώμη στη θεωρία ήταν ότι η σύσταση εξεταστικής επιτροπής

αποτελούσε δικαίωμα τόσο της πλειοψηφίας όσο και της μειοψηφίας. Στην πράξη όμως, υπό το προηγούμενο καθεστώς, ουδέποτε ευδοκίμησε πρόταση της αντιπολίτευσης για σύσταση εξεταστικής επιτροπής, καθώς ο συντακτικός νομοθέτης είχε χρησιμοποιήσει την αμφιλεγόμενη διατύπωση “πλειοψηφία των δύο πέμπτων”, με συνέπεια όποτε κατέθεσε πρόταση η κοινοβουλευτική μειοψηφία με αντικείμενο τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής, η πρόταση μεν να συγκεντρώνει τα προβλεπόμενα $\frac{2}{5}$, να όμως επικρατεί τελικώς η αντίθετη, περί μη σύστασης, ψήφος της συμπολίτευσης, η οποία και κατείχε την απόλυτη πλειοψηφία. Αυτήν την τελευταία εκδοχή είχε κακώς υιοθετήσει και ο Κανονισμός της Βουλής στο άρθρο 144 παράγρ. 5, με συνέπεια να μην έχει ποτέ συσταθεί εξεταστική επιτροπή μετά από πρόταση της αντιπολίτευσης.

Η σύσταση της παρούσας εξεταστικής επιτροπής, η οποία έγινε μετά από πρόταση της αξιωματικής αντιπολίτευσης, αποτελεί και την πρώτη εφαρμογή της νέας συνταγματικής διάταξης. Δυστυχώς, η λειτουργία της Επιτροπής δεν ανταποκρίθηκε στο πνεύμα του αναθεωρητικού νομοθέτη, καθώς ο τελευταίος δεν αποσκοπούσε απλά να παράσχει στην αντιπολίτευση την ευχέρεια να προκαλέσει τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής· είχε προφανώς κατά νου να καταστήσει **αποτελεσματική** την ευχέρεια αυτή. Τούτο πρωτίστως σημαίνει ότι δεν είναι συνταγματικώς ανεκτό η άσκηση των αρμοδιοτήτων της επιτροπής να εγκαταλείπεται στο έλεος της πλειοψηφίας, αφού αυτό θα οδηγήσει μετά βεβαιότητα στη φαλκίδευση της συνταγματικής διάταξης, η οποία ετέθη ως υψίστης σημασίας εγγύηση υπέρ της μειοψηφίας.

Δυστυχώς, ο Κανονισμός της Βουλής δεν προσαρμόστηκε στην αναθεωρηθείσα διάταξη. Περιορίστηκε κατά βάση να επαναλάβει (άρθρο 144 παρ. 5) τη νέα διατύπωση του Συντάγματος, χωρίς όμως να προσαρμοστεί στο πνεύμα της. Δεν καθιέρωσε δηλαδή εγγυήσεις διαδικαστικές, ικανές να επιτρέψουν στην κοινοβουλευτική μειοψηφία να κάνει αποτελεσματική χρήση της ευχέρειας που της παρείχε η νέα συνταγματική διάταξη, με αποτέλεσμα αυτή να καταστεί δώρον άδωρον.

Έτσι, όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, αν δηλαδή ο Κανονισμός της Βουλής δεν προσαρμοστεί στη νέα συνταγματική διάταξη, οι εξεταστικές επιτροπές που εφεξής θα συνιστώνται μετά από απόφαση της αντιπολίτευσης, θα λειτουργούν με βάση τους κοινοβουλευτικούς κανόνες που **εν γένει** διέπουν τις εξεταστικές επιτροπές, τούτο δε συνεπάγεται ότι όλες οι αρμοδιότητες που προβλέπει ο ΚανΒ υπέρ των

εξεταστικών επιτροπών θα ασκούνται με βάση τις αποφάσεις της πλειοψηφίας. Οι εν λόγω αρμοδιότητες είναι κατά βάση “ανακριτικές” (άρθρο 145 επ. ΚανΒ), όπως η αναζήτηση από δημόσιες αρχές πληροφοριών, προφορικών και εγγράφων, αλλά και εγγράφων εν γένει, η κλήση και εξέταση μαρτύρων, η διενέργεια αυτοψίας ή διαταγή πραγματογνωμοσύνης, η ανάθεση της διενέργειας ειδικών ερευνητικών πράξεων σε εφέτη ή πρωτοδίκη κ.λπ.. Ακόμη και η εκλογή των μελών του Προεδρείου της Επιτροπής αφήνεται στην πλήρη εξουσία της πλειοψηφίας, αφού ο Κανονισμός της Βουλής δεν μεριμνά, όπως λ.χ. στο άρθρο 43Α παράγρ. 4 περί Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών, να εκπροσωπούνται στο Προεδρείο και κοινοβουλευτικές ομάδες της αντιπολίτευσης.

Το οριστικό συμπέρασμα από τα πιο πάνω είναι ότι λόγω της παράλειψης της Βουλής να προσαρμόσει τον Κανονισμό της στη νέα συνταγματική διάταξη, η μειοψηφία στερείται αρμοδιοτήτων ικανών να αποτρέψουν την πλειοψηφία από το να καταχραστεί την παντοδυναμία που διαθέτει στην Επιτροπή, ώστε να δυσχεράνει το έργο της. Παρά ταύτα, η συνταγματική νομιμότητα παρέχει μία έσχατη λύση απέναντι στην αδράνεια του κοινού νομοθέτη : *Τη σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία του Κανονισμού της Βουλής (Verfassungskonforme Auslegung)*, πράγμα το οποίο όμως απαιτεί μια *αυτοσυγκράτηση (Self Restraint)* εκ μέρους της συμπολίτευσης, ώστε να μην καταχραστεί την πλειοψηφία που διαθέτει. Δυστυχώς, αυτή η επιβαλλόμενη από το Σύνταγμα συμπεριφορά της πλειοψηφίας δεν εκδηλώθηκε σε κανένα σημείο της αποδεικτικής διαδικασίας.

Κατά την πρώτη συνεδρίασή της η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε οι συνεδριάσεις της να είναι δημόσιες, να μην υπάρξει αποζημίωση για τη συμμετοχή των βουλευτών και αυτές να διεξάγονται τις πρωινές ώρες των ημερών Τρίτη, Τετάρτη και Πέμπτη. Όμως η αδυναμία της μειοψηφίας κατέστη εμφανής ήδη κατά την εκλογή του Προεδρείου της Επιτροπής, καθώς, παρά τις ενστάσεις της αντιπολίτευσης, αυτό συγκροτήθηκε κατ’αποκλειστικότητα από βουλευτές της πλειοψηφίας.

Η καταχρηστική άσκηση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής εκ μέρους της πλειοψηφίας επιβεβαιώθηκε και κατά τη δεύτερη συνεδρίαση της Επιτροπής, όταν δηλαδή απορρίφθηκε η ζωτικής σημασίας για την πληρότητα της αποδεικτικής διαδικασίας πρόταση των κομμάτων της αντιπολίτευσης να κληθούν ως μάρτυρες πρόσωπα που είχαν διατελέσει υπουργοί, γενικοί γραμματείς υπουργείων κ.λπ., πρόσωπα δηλαδή που υπέχουν πολιτική ευθύνη για τις πράξεις και παραλείψεις

τους που έλαβαν χώρα κατά την περίοδο που αποτελεί το αντικείμενο εξέτασης της Επιτροπής.

Παρακώλυσε το έργο της Επιτροπής ιδίως η άρνηση της πλειοψηφίας να κληθεί ως μάρτυρας ο πρώην Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ, αρμόδιος για θέματα Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, κύριος Στυλιανός Πέτσας. Η πλειοψηφία της Επιτροπής υποστήριξε ότι η μαρτυρία του κυρίου Πέτσα είναι περιττή, καθώς ο ίδιος έχει απαντήσει στο πλαίσιο του συνήθους κοινοβουλευτικού ελέγχου, σε πλήθος σχετικών κοινοβουλευτικών ερωτήσεων και έχει εμφανιστεί αυτοπροσώπως ενώπιον της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας (συνεδρίαση της 10ης Απριλίου 2020) παρέχοντας τις απαραίτητες διευκρινίσεις σχετικά με τα υπό έρευνα ζητήματα. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη για πολλούς λόγους, κυρίως όμως επειδή δεν λαμβάνει υπόψη της ότι η μαρτυρία ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής γίνεται με βάση ρητή διαβεβαίωση του μάρτυρα ότι θα καταθέσει την αλήθεια, με συνέπεια σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι αυτός ψεύδεται να διωχθεί με την κατηγορία της ψευδούς κατάθεσης ή της ψευδούς ανώμοτης κατάθεσης, σύμφωνα με τα άρθρα 224 και 225 Ποινικού Κώδικα, τα οποία εν προκειμένω τυγχάνουν εφαρμογής δυνάμει του άρθρου 147 παράγρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής.

Ι) Εκτός από τον αποκλεισμό των πολιτικά υπευθύνων από τη διαδικασία, η πλειοψηφία στέρησε την Επιτροπή και από την πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας αποδεικτικό υλικό, όπως π.χ. η αλληλογραφία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής (Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης) και της αναδόχου εταιρείας (Initiative Advertising), καθώς όπως αποδείχτηκε κατά την αποδεικτική διαδικασία, ιδίως κατά την εξέταση του κυρίου Ιορδάνη Γιαμουρίδη, δημοσίου υπαλλήλου στο Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης και Προέδρου της Επιτροπής Παραλαβής του έργου της καμπάνιας που είχε ανατεθεί στη διαφημιστική εταιρεία (Initiative), κυριαρχεί ασάφεια ως προς το τι ακριβώς παρέλαβε η Επιτροπή Παραλαβής : αυτά που περιλαμβάνονταν στην πρόταση της Initiative προς το Υπουργείο Προεδρίας ή αυτά που τελικά αποφάσισε το Υπουργείο;

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ως άνω ασάφεια οφείλεται στο γεγονός ότι η διαμόρφωση του καταλόγου των ΜΜΕ που εισέπραξαν τα ποσά της διαφημιστικής δαπάνης φαίνεται πως έγινε σταδιακά και μετά από άτυπες διαδοχικές συνεννοήσεις μεταξύ Υπουργείου και Εταιρείας και αφού κατά την πορεία διαμόρφωσης του καταλόγου εντάσσονταν σε αυτόν και ΜΜΕ που αυτοπροτείνονταν είτε στη διαφημιστική εταιρεία είτε στο Υπουργείο. Η Εταιρεία, σύμφωνα με την κατάθεση του Διευθύνοντος Συμβούλου της κ. Μιχάλη Γκάλκου, ζητούσε τη σχετική έγκριση της κυβέρνησης, αλλά η σταδιακή διαμόρφωση του καταλόγου, κυρίως όμως η αδυναμία της Επιτροπής να έχει πρόσβαση στην ανταλλαγή των σχετικών μηνυμάτων μεταξύ Υπουργείου και Εταιρείας καθιστούν αδύνατη τη διαμόρφωση βέβαιης κρίσης ως προς το πώς τελικά καταρτίστηκε ο οριστικός κατάλογος των ΜΜΕ τα οποία και εισέπραξαν τα ποσά της διαφημιστικής δαπάνης.

Σύμφωνα και πάλι με την κατάθεση του κυρίου Γκάλκου, οι συνεννοήσεις με το Υπουργείο γίνονταν τηλεφωνικά ή διαδικτυακά (μέσα από πλατφόρμες), μεταξύ των δύο ομάδων εργασίας που είχαν επί τούτω δημιουργηθεί (του Υπουργείου και της Initiative) με συνέπεια να μην υπάρχει καταγραφή των συνεννοήσεων.

Η αβεβαιότητα ως προς τη διαδικασία, βάσει της οποίας καταρτίστηκε ο οριστικός κατάλογος των ΜΜΕ, επιτείνεται και από το γεγονός ότι εμφανίζονται δύο, διαδοχικά αλλά με το ίδιο αντικείμενο, διαβιβαστικά προς το Υπουργείο έγγραφα της Εταιρείας, βάσει των οποίων αυτή διαβιβάζει τον οριστικό κατάλογο των ΜΜΕ. Ένα με ημερομηνία 26 Ιουνίου 2020, στο οποίο αναφέρει επί λέξει *“...«Έχουμε προβεί στη διαβίβαση όλων των εντολών προς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όπως ορίζονται στη σύμβαση -εφεξής τα μέσα-, που μας γνωστοποιήσατε για εκτέλεση, υπό την ιδιότητά μας ως αναδόχου της σύμβασης. Όλες οι εντολές, τις οποίες διαβιβάσαμε προς τα μέσα, έχουν γίνει αποδεκτές από αυτά που ήδη έχουν εκτελεστεί και ολοκληρωθεί»*. Όμως το έγγραφο αυτό αντικαταστάθηκε από άλλο με ημερομηνία 1ης Ιουλίου 2020, στο οποίο η φράση *“μας γνωστοποιήσατε”* αντικαθίσταται με το ρήμα *“εγκρίνατε”*.

Η αντικατάσταση αυτή προφανώς αποσκοπεί να υποδηλώσει ότι είχε προϋπάρξει πρόταση της Εταιρείας, όπως προβλέπει η σχετική σύμβαση και ότι δεν αποφάσισε το Υπουργείο ανεξαρτήτως προτάσεως. Σύμφωνα και πάλι με τη μαρτυρία του

κυρίου Μ. Γκάλγκου, η αλλαγή αυτή οφείλεται σε απαίτηση του Υπουργείου Οικονομικών, προκειμένου να καταβληθούν νομίμως οι αμοιβές των ΜΜΕ που συμμετείχαν στη διαφημιστική καμπάνια. Από την κατάθεση του κ. Γκάλγκου, όμως, παρ'όλο που επανειλημμένως ρωτήθηκε, δεν καθίσταται σαφές το ποιός είχε την πρωτοβουλία να υποδείξει στην Εταιρεία το εσφαλμένο της πρώτης διατύπωσης. Η σύγχυση γύρω από το ζήτημα αυτό επιτείνεται από το γεγονός ότι το διορθωτικό έγγραφο της 1ης Ιουλίου δεν φέρει αριθμό πρωτοκόλλου εισαγωγής στο Υπουργείο Προεδρίας, με συνέπεια να καθίσταται αδιάγνωστη η πραγματική ημερομηνία σύνταξής του.

Την αρνητική εντύπωση ως προς το αδιάβλητο της διαδικασίας επιτείνει και το γεγονός ότι η η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, στην οποία προβλέφθηκε η ευχέρεια σύναψης σύμβασης με απευθείας διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη, δεν ετέθη υπόψη της Ανεξάρτητης Αρχής για τη Σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων προκειμένου αυτή να εκδώσει την εκ του νόμου προβλεπόμενη γνωμοδότηση.

Συμπερασματικά, ως προς το πρώτο σκέλος του αντικειμένου της Εξεταστικής Επιτροπής που περιλαμβάνει τις λεγόμενες “Λίστες Πέτσα 1 και 2”, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ο ισχυρισμός της συμπολίτευσης ότι δεν υπήρξε αθέμιτη παρέμβαση στην τελική κατάρτιση του καταλόγου των επιλεγέντων ΜΜΕ. Δύο είναι οι λόγοι που υποστηρίζουν αυτή την άποψη : αφενός ο περιορισμός τον οποίο επέβαλε η πλειοψηφία της Επιτροπής ως προς κρίσιμης σημασίας αποδεικτικά μέσα (αποκλεισμός πολιτικών προσώπων ως μαρτύρων και απουσία καταγραφής των συνεννοήσεων μεταξύ των δύο ομάδων εργασίας), αφετέρου οι καταθέσεις των δύο βασικών μαρτύρων, δηλαδή του Διευθύνοντος Συμβούλου της Εταιρείας (κ. Μιχ. Γκάλγκου) και του Προέδρου της Επιτροπής Παραλαβής του Υπουργείου (κ. Ιορδ. Γιαμουρίδη), από τις οποίες δεν καθίσταται σαφής ο τρόπος με τον οποίο καταρτίστηκε ο οριστικός κατάλογος των επιλεγέντων ΜΜΕ.

Το γεγονός ότι συγκροτήθηκαν δύο ομάδες εργασίας (του Υπουργείου και της αναδόχου εταιρείας), οι οποίες βρίσκονταν σε επικοινωνία μεταξύ τους, τηλεφωνική ή διαδικτυακή, χωρίς να τηρούνται πρακτικά συζητήσεων ή άλλη διαδικασία που να πληροί τις βασικές προϋποθέσεις διαφάνειας, προκαλεί αβεβαιότητα ως προς τους από τη Σύμβαση προβλεπόμενους ρόλους του προτείνοντος και του αποφασίζοντος· πόσω μάλλον όταν οι σύγχρονες πλατφόρμες διαδικτυακής επικοινωνίας παρέχουν τη δυνατότητα καταγραφής εικόνας και λόγου. Ως οιονεί πρακτικό συζητήσεων, η

καταγραφή αυτή θα μπορούσε να καταστήσει πλήρως διαφανή την όλη διαδικασία, ιδίως τα κριτήρια επιλογής των ΜΜΕ τα οποία συμμετείχαν στην καμπάνια.

Τέλος, η αβεβαιότητα επιτείνεται και από τη σύγχυση που επικρατεί ως προς τα εξής δύο σημεία : α) την πραγματική ημερομηνία του φερόμενου ως συνταχθέντος την 1η Ιουλίου 2020 εγγράφου της Εταιρείας προς το Υπουργείο, αφού αυτό δεν φέρει αριθμό πρωτοκόλλου καθώς και από το γεγονός ότι, β) παραμένει αδιευκρίνιστη η αλληλουχία των γεγονότων που κατέληξε στην αντικατάσταση του εγγράφου της 26ης Ιουνίου από αυτό της 1ης Ιουλίου.

Από τις εργασίες της Εξεταστικής ως προς τις “Λίστες Πέτσα” δύο βασικά συμπεράσματα θα μπορούσε να συναγάγει η Βουλή.

α) Καταρχάς ότι η Κυβέρνηση οφείλει να τηρεί τη νομιμότητα υποβάλλοντας **εγκαίρως** στη γνωμοδοτική κρίση της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων τα σχέδια νομοθετικών ρυθμίσεων που επιβάλλει ο νόμος. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως επισημαίνει η ίδια η Αρχή στην Α35/2020 Γνωμοδότησή της, οι σχετικές διατάξεις υποβλήθηκαν σε αυτήν στις 23 Σεπτεμβρίου 2020, δηλαδή την ημέρα κατάθεσης στη Βουλή του νομοσχεδίου και υπερψηφίστηκαν από τη Βουλή πέντε ημέρες αργότερα, δηλαδή στις 28 του ιδίου μηνός. Είναι προφανές ότι ουδεμία σοβαρή προσπάθεια καταβλήθηκε εκ μέρους της Κυβέρνησης, ώστε η Αρχή να έχει χρόνο επαρκή προκειμένου να ασκήσει ουσιαστικά τη γνωμοδοτική της αρμοδιότητα. Η εκ μέρους του Υπουργείου σύμπτωση των προθεσμιών σε τόσο μεγάλο βαθμό ισοδυναμεί με διακωμώδηση της νομιμότητας.

β) Η ασάφεια που περιβάλλει το περιεχόμενο της επικοινωνίας μεταξύ Υπουργείου και αναδόχου εταιρείας ως προς την επιλογή των ΜΜΕ που θα συμμετείχαν στη διαφημιστική καμπάνια εντοπίζεται ιδίως στην ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των δύο ομάδων εργασίας. Ο άτυπος χαρακτήρας της επικοινωνίας αυτής προκαλεί σύγχυση ως προς το ποιός ήταν ο προτείνων και ποιός ο τελικώς αποφασίζων. Σύγχυση που θα μπορούσε να έχει αποφευχθεί με τη κατάλληλη χρήση των δυνατοτήτων αποτύπωσης του λόγου και της εικόνας των συμμετεχόντων. Τη δυνατότητα αυτή προσφέρουν όλες οι σύγχρονες πλατφόρμες διαδικτυακής επικοινωνίας, διασφαλιζομένης κατά τα λοιπά της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

II) Αλλά και ως προς το δεύτερο υπό διερεύνηση αντικείμενο της Εξεταστικής Επιτροπής, δηλαδή την επίμαχη δημοσκοπήση της Εταιρείας Opinion Poll, οι μαρτυρικές καταθέσεις και το εν γένει αποδεικτικό υλικό δεν αφήνουν περιθώρια ασφαλούς συμπεράσματος.

Δυστυχώς, και πάλι η πλειοψηφία απέκλεισε από τον κατάλογο των μαρτύρων πρόσωπα, η μαρτυρία των οποίων θα μπορούσε να διαφωτίσει την Επιτροπή· ιδίως τον κύριο Μιχάλη Διαμαντή, ιδιοκτήτη της Opinion Poll καθώς και της εταιρείας Reposition Strategy, η οποία, σύμφωνα με την Αξιωματική Αντιπολίτευση, φέρεται να έχει αναλάβει, με απευθείας ανάθεση διαδικασία, έργα από το Δημόσιο. Ο ισχυρισμός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ότι υπάρχει σχέση που ευθέως συνδέει την ανάληψη δημοσίων έργων από την εταιρεία Reposition Strategy με τη δημοσίευση ευνοϊκής προς την Κυβέρνηση δημοσκοπήσεως της Opinion Poll αφενός δεν αποδείχθηκε, αφετέρου είναι και αλυσιτελής. Ειδικά ως προς το τελευταίο, αποτελεί κοινό τόπο στην επιστήμη των δημοσκοπήσεων ότι η ευνοϊκή ή δυσμενής παρουσίαση ενός πολιτικού κόμματος ως προς την απήχησή του στο εκλογικό σώμα δεν ασκεί ουσιώδη επιρροή στο τελικό εκλογικό αποτέλεσμα.

Επιβεβαιώνεται πάντως και εδώ ένα άκρως ανησυχητικό για το δημοκρατικό μας πολίτευμα σύμπτωμα : Η εν γένει αρνητική εξέλιξη της πορείας των Ανεξάρτητων Αρχών, συνταγματικά κατοχυρωμένων και μη. Στην πρώτη ενότητα διαπιστώθηκε η άκρως περιφρονητική στάση της Κυβέρνησης προς την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων. Στη δεύτερη ενότητα διαπιστώνεται η αδυναμία του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) να ασκήσει ακόμη και τις στοιχειώδεις αρμοδιότητες που του αναθέτει ο νομοθέτης. Από τις μαρτυρικές καταθέσεις, ιδίως αυτή του Προέδρου του ΕΣΡ αλλά και του κυρίου Δημήτρη Μαύρου, Αντιπροέδρου του ΣΕΔΕΑ, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Ανεξάρτητη Αρχή αφενός δεν εκπληρώνει εγκαίρως στοιχειώδεις νόμιμες υποχρεώσεις της, αφετέρου δεν ασκεί καν σημαντικές αρμοδιότητες που της έχει αναθέσει ο νομοθέτης στον τομέα των εταιρειών που διεξάγουν δημοσκοπήσεις, λ.χ. την επιβολή κυρώσεων στις εταιρείες που δεν υποβάλλουν νομίμως την “ταυτότητα” των δημοσκοπήσεων που διενεργούν. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, προκαλείται η εντύπωση ότι συνειδητά η Κυβέρνηση, αλλά και το κομματικό σύστημα γενικότερα, αφήνουν τις Ανεξάρτητες Αρχές να διολισθήσουν σε μια κατιούσα οδό φθοράς και αναξιοπιστίας.

Ένα βασικό συμπέρασμα, συνεπώς, που θα μπορούσε κάποιος να αντλήσει από την υπόθεση της Opinion Poll, είναι ότι το ΕΣΡ πρέπει να ενισχυθεί, ώστε να έχει το

απαραίτητο προσωπικό και την υποδομή, προκειμένου να ασκήσει αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες που του αναθέτει ο νομοθέτης και το Σύνταγμα.

Το βασικότερο πάντως συμπέρασμα που μπορεί να αντλήσει κάποιος από το σύνολο της διαδικασίας της Εξεταστικής Επιτροπής, είναι ότι πρέπει το ταχύτερο δυνατόν να τροποποιηθεί ο Κανονισμός της Βουλής στην κατεύθυνση που επιβάλλει η πρόσφατη αναθεώρηση του άρθρου 68 παράγρ. 2 του Συντάγματος, όπως αναλυτικά εκθέσαμε στο πρώτο μέρος του ανά χείρας Πορίσματος.

**Γνώμη της Βουλευτού του
Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας (ΚΚΕ)
Μέλους της Επιτροπής**

Μαρίας Κομνηνάκα

ΠΟΡΙΣΜΑ
ΤΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΚΕ
ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ

ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ «ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ, ΕΥΤΕΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΠΑΤΑΛΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ»

Οι εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής επιβεβαίωσαν εν πολλοίς την τοποθέτηση και τις εκτιμήσεις του ΚΚΕ, τόσο κατά τη συζήτηση στην Ολομέλεια για τη συγκρότησή της, όσο και κατά τη διάρκεια των εργασιών της.

- Πρώτον, παρά τη συμφωνία του Κόμματός μας για τη συγκρότηση της Εξεταστικής Επιτροπής, επιβεβαιώθηκε η εκτίμηση ότι οι δυνατότητες αυτού του είδους των επιτροπών είναι περιορισμένες, αφού δεν μπορούν να ξεφύγουν από τους δεδομένους κάθε φορά συσχετισμούς και τα όρια που καθορίζονται από την πλειοψηφία και τις εκάστοτε πολιτικές σκοπιμότητες.

Την εκτίμηση αυτή επιβεβαίωσε απόλυτα η απαράδεκτη απόφαση της κυβερνητικής πλειοψηφίας της ΝΔ να αποκλείσει από τους προς εξέταση μάρτυρες, τους αρμόδιους Υπουργούς και άλλους πολιτικούς παράγοντες που προτάθηκαν από το ΚΚΕ κι από άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης. Η μεθόδευση αυτή, που απέβλεπε στην αποσιώπηση των όποιων πολιτικών ευθυνών, εμπόδισε τη διερεύνηση της ουσίας των ελεγχόμενων πράξεων, εκφυλίζοντας στην πραγματικότητα την όλη διαδικασία.

- Δεύτερον, ως προς την ουσία των ερευνώμενων πράξεων, επιβεβαιώνεται ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την κατανομή της διαφημιστικής δαπάνης στα διάφορα ΜΜΕ, στο πλαίσιο της επονομαζόμενης «Λίστα Πέτσα», δεν διαμορφώθηκε με τα όποια κριτήρια αντικειμενικότητας και διαφάνειας, όσον αφορά την επιλογή των μέσων και την κατανομή των ποσών σε αυτά, ενώ είναι προφανές ότι στην επιλογή των κριτηρίων επέδρασαν καθοριστικά πολιτικές σκοπιμότητες, ανάλογα με την πολιτική τοποθέτηση του κάθε μέσου.

Αυτό προκύπτει από τα εξής γεγονότα: Αφενός δεν δόθηκαν ουσιαστικές εξηγήσεις για τα κριτήρια με βάση τα όποια κατανεμήθηκε το σύνολο της διαφημιστικής δαπάνης, με αποτέλεσμα να υπάρχουν κραυγαλέες διαφοροποιήσεις, αφετέρου δε, ομολογήθηκε στην ουσία από την εργολήπτρια εταιρεία ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στον αποκλεισμό μέσου ενημέρωσης από τη διαφημιστική καμπάνια, το επικριτικό προς την κυβερνητική πολιτική περιεχόμενο της

αρθρογραφίας του. Ομολογήθηκε ακόμα ότι το αναθέτον Υπουργείο διατηρούσε τη δυνατότητα να προτείνει συγκεκριμένα ΜΜΕ προς την ανάδοχο του έργου εταιρεία, τη στιγμή που αυτό είχε παράλληλα και την αποκλειστική αρμοδιότητα της έγκρισης της λίστας και της κατανομής της διαφημιστικής δαπάνης, σύμφωνα με την υπογραφείσα σύμβαση. Ουσιαστικά, η όλη διαδικασία είχε περισσότερο χαρακτήρα επιλεκτικής οικονομικής στήριξης ΜΜΕ παρά την ουσιαστική ενημέρωση του ελληνικού λαού. Παρακάμφθηκε μάλιστα και το υπάρχον – πλην όμως ανεπαρκές – νομοθετικό πλαίσιο για τα “κοινωνικά μηνύματα” που μεταδίδονται υποχρεωτικά δωρεάν από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, με το σαθρό επιχείρημα ότι δεν υπάρχει δέσμευση τα Μέσα να τα μεταδίδουν σε ώρες υψηλής τηλεθέασης κι ακροαματικότητας.

Αυτή η αδυναμία ουσιαστικού ελέγχου της αντικειμενικότητας των κριτηρίων κατανομής της διαφημιστικής δαπάνης, που διαμορφώνει ευνοϊκές συνθήκες για αδιαφανείς δοσοληψίες, αποδεικνύει την ορθότητα και την αναγκαιότητα της νομοθετικής ρύθμισης που πρότείνει επανειλημμένα **με τροπολογία το ΚΚΕ**, για τον έλεγχο της σχετικής διαφημιστικής δαπάνης, με αυστηρούς διαφανείς κανόνες και πρόβλεψη ποινικών κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασής τους.

Προέβλεπε συγκεκριμένα, **πρώτον** ότι τα μηνύματα που αφορούν την προστασία της δημόσιας υγείας, την προστασία από σοβαρό κίνδυνο, απειλή, όπως είναι μία πανδημία, και την ενημέρωση του ελληνικού λαού, θα πρέπει να μεταδίδονται, να καταχωρίζονται ή να αναρτώνται -ανάλογα με το μέσο- υποχρεωτικά και δωρεάν σε όλα τα μέσα. Και όχι με όρους διαφημιστικής καμπάνιας.

Δεύτερον, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, όπου χρειάζεται να υπάρχει διαφημιστική δαπάνη για την προβολή της δραστηριότητας υπουργείων, εποπτευόμενων φορέων του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, των πρώην ΔΕΚΟ, αυτή η διαφημιστική καμπάνια θα πρέπει να γίνεται με όρους διαφάνειας και με αντικειμενικά κριτήρια, όσο αυτό είναι δυνατόν, χωρίς απαράδεκτους αποκλεισμούς και χωρίς επιδότηση ανύπαρκτων μέσων, διαμορφώνοντας συνθήκες που παραπέμπουν ευθέως σε συνδιαλλαγή.

Τρίτον, ότι κάθε είδους διαφημιστική δαπάνη του δημοσίου θα πρέπει να δημοσιεύεται αναλυτικά, ανά ποσό και ανά μέσο ενημέρωσης, άμεσα, μέσα σε δέκα μέρες από την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων, στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και να παραδίδεται η σχετική κατάσταση στην αρμόδια Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, για να είναι απολύτως γνωστό ποιο μέσο ενημέρωσης πήρε κρατική διαφήμιση, τι ποσό εισέπραξε γι’ αυτήν τη διαφήμιση και να μην είναι ουσιαστικά στη διακριτική ευχέρεια της οποιασδήποτε κυβέρνησης να το πράξει αυτό.

Τέταρτον, για να καθίσταται ουσιαστικά εφαρμόσιμη η πιο πάνω ρύθμιση, προέβλεπε ότι, αν δεν τηρηθούν οι παραπάνω όροι, τότε οι συμβάσεις καθίστανται άκυρες και αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα τα ποσά, που καταβλήθηκαν σε μέσα ενημέρωσης. Επιπλέον, η παράλειψη της δημοσιότητας, καθώς και η αποφυγή της αναζήτησης των παραπάνω ποσών, σε περίπτωση ακύρωσης των σχετικών συμβάσεων, συνεπάγεται και την ποινική δίωξη των υπαιτίων φυσικών προσώπων και την απειλή σε βάρος τους ποινής φυλάκισης, εκτός αν προβλέπονται και άλλες ποινές με βάση τον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα.

Τέλος, η τροπολογία του ΚΚΕ προέβλεπε, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών την υποχρεωτική κατάθεση στοιχείων, ανατρέχοντας σε διάστημα δέκα ετών, για να δούμε γι' αυτά τα δέκα έτη τα χρήματα του ελληνικού λαού που πήγαν, σε ποιο μέσο, και με ποια κριτήρια.

Η νομοθετική αυτή πρόταση, που θα μπορούσε πράγματι να αντιμετωπίσει φαινόμενα σαν αυτά που απασχολούν την παρούσα Εξεταστική Επιτροπή, απορρίφθηκε, όπως ήταν αναμενόμενο από τη ΝΔ, απορρίφθηκε όμως και από το ΣΥΡΙΖΑ και τα άλλα κόμματα. Αποκαλύπτοντας την κοινή επιδίωξη να παραμένει ένα διάτρητο νομοθετικό πλαίσιο που επιτρέπει να συντηρείται ένας αδιαφανής μηχανισμός σχέσεων και διαπλοκής με τα ΜΜΕ ή με ένα μέρος αυτών, ώστε να συνεχίζει απρόσκοπτα ο εξωραϊσμός της εκάστοτε κυβερνητικής πολιτικής κι ο μηχανισμός χειραγώγησης του ελληνικού λαού. Γι αυτό ζητήσαμε η διερεύνηση να πάει σε βάθος δεκαετίας.

- Αντίστοιχα, σαθρό και σε κάθε περίπτωση ανεπαρκές παραμένει το θεσμικό πλαίσιο και στα ζητήματα των δημοσκοπικών εταιρειών, όπου όπως προέκυψε από τη διαδικασία και τις μαρτυρικές καταθέσεις, ακόμα και στις περιπτώσεις όπου τα τελευταία χρόνια καταγγέλλθηκαν παράτυπες ή προβληματικές πολιτικού περιεχομένου δημοσκοπήσεις, ουδέποτε διενεργήθηκε ουσιαστικός και ολοκληρωμένος έλεγχος με την επιβολή ανάλογων κυρώσεων, αξιοποιώντας το ανεπαρκές αυτό πλαίσιο.

Ιδιαίτερα σε σχέση με την επίμαχη δημοσκόπηση της Opinion Poll, παρότι διαπιστώνεται πράγματι η παράτυπη δημοσίευσή της, χωρίς να αναφέρεται για λογαριασμό ποιανού διενεργήθηκε η εν λόγω έρευνα, μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί η έρευνα της εγκυρότητας της δημοσκόπησης στο σύνολό της και συγκεκριμένα, ως προς το ουσιαστικό μέρος της, αυτό των σταθμίσεων των στοιχείων της έρευνας από την Ελεγκτική Αρχή Δημοσκοπήσεων.

Όπως προέκυψε από τη διαδικασία, κατά το διάστημα των επίμαχων δημοσκοπήσεων ο ιδιοκτήτης της εταιρείας Opinion Poll, αναλάμβανε μέσω άλλης εταιρείας του έργα από το δημόσιο (μέσω του Εθνικού Δικτύου Υποδομών

Τεχνολογίας και Έρευνας) με τη διαδικασία των απευθείας αναθέσεων ύψους 270.000 ευρώ. Μάλιστα ενώ μια τέτοια παράλληλη επιχειρηματική δραστηριότητα, θα μπορούσε να διαμορφώσει έδαφος για να αναπτυχθούν συνθήκες αδιαφάνειας και πολιτικών σκοπιμοτήτων, δεν υπάρχει κανένα απολύτως ρυθμιστικό πλαίσιο που να το εμποδίζει, θέτοντας στοιχειώδεις περιορισμούς και ρυθμιστικούς κανόνες στις δημοσκοπικές εταιρείες, λόγω της φύσης της δραστηριότητάς τους.

Είναι προφανές ότι αυτού του είδους η σύμφυση επιχειρηματικών συμφερόντων με το αστικό κράτος είναι καθόλα συνήθης και νομότυπη πολλές φορές στα πλαίσια της καπιταλιστικής οικονομίας. Ωστόσο, αυτό είναι ταυτόχρονα το εύφορο έδαφος που επιτρέπει την ανάπτυξη φαινομένων διαπλοκής, που δεν μπορούν να αποκαλυφθούν στο σύνολό τους στο πλαίσιο των διαδικασιών μιας Εξεταστικής Επιτροπής.

Με βάση τα παραπάνω προκύπτουν τουλάχιστον σοβαρές πολιτικές ευθύνες τόσο όσον αφορά τη διαδικασία που ακολουθήθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή όσο και για την ουσία των ερευνώμενων πράξεων. Η έκταση και η βαρύτητα αυτών των ευθυνών χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης, παίρνοντας υπόψη και τις συνθήκες των εργασιών της Επιτροπής που δεν επέτρεψαν την ουσιαστική και σε βάθος έρευνα.

**Γνώμη του Βουλευτή της
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
Μέλους της Επιτροπής**

Κωνσταντίνου Μπούμπα

ΠΟΡΙΣΜΑ

Η Ελληνική Λύση κατέθεσε στην εξεταστική επιτροπή δύο αιτήματα και συγκεκριμένα:

A) Αίτημα κλήτευσης των κατωτέρω μαρτύρων:

1. Τον Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ),
2. Τους Γενικούς Διευθυντές των τηλεοπτικών σταθμών:
α) MEGA, β) ALPHA, γ) SKAI, δ) STAR, ε) ANT1, στ) OPEN, ζ) ERT,
3. Τους Γενικούς Διευθυντές των Ραδιοφωνικών Σταθμών:
α) ΣΚΑΪ 100.3, β) Real 97.8, γ) ΕΡΑ (4 σταθμοί), δ) Θέμα 104.6, ε) Παραπολιτικά 90.1, στ) Alpha 98.9, ζ) Αθήνα 9.84, η) Βήμα FM
4. Τους Γενικούς Διευθυντές των Εταιρειών Δημοσκοπήσεων:
α)ALCO, β) Focus Bari, γ) GPO, δ) Marc, ε) METRON ANALYSIS, στ) MRB, ζ) PULSE, η) RASS, θ) Opinion Poll, ι) ΚΑΠΑ RESEARCH, ια) PUBLIC ISSUE, ιβ) ΠΑΛΜΟΣ ΑΝΑΛΥΣΙΣ, ιγ) PRORATA

B) Αίτημα προσκόμισης των κατωτέρω εγγράφων:

- 1) Ποια Υπουργεία έχουν παραγγείλει δημοσκοπήσεις, σε ποιες εταιρείες δημοσκοπήσεων και πόσο κόστισε η κάθε μία, κατά το χρονικό διάστημα της διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία.
- 2) Ποια κόμματα έχουν παραγγείλει δημοσκοπήσεις, σε ποιες εταιρείες δημοσκοπήσεων και πόσο κόστισε η κάθε μία, κατά το χρονικό διάστημα διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία.
- 3) Ποιοι τηλεοπτικοί σταθμοί, από τους ανωτέρω, έχουν παραγγείλει δημοσκοπήσεις, σε ποιες εταιρείες δημοσκοπήσεων και πόσο κόστισε η κάθε μία, κατά το χρόνο διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία.
- 5) Πόσα χρήματα δόθηκαν στους ανωτέρω τηλεοπτικούς σταθμούς από το δημόσιο, τους δημόσιους φορείς τις ΔΕΚΟ και τους δημόσιους οργανισμούς και για ποιες αιτίες, κατά το χρόνο διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία.
- 6) Ποιες χορηγίες και σε τι ποσά έλαβαν οι ανωτέρω τηλεοπτικοί σταθμοί από το δημόσιο, τους δημόσιους φορείς τις ΔΕΚΟ και τους δημόσιους οργανισμούς και για ποιες αιτίες, κατά το χρόνο διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία.

Από τα ανωτέρω αιτήματα δεν έγινε δεκτό κανένα, πλην της κλήτευσης του Προέδρου του ΕΣΡ, αίτημα το οποίο υπέβαλαν όλα τα κόμματα. Επομένως, η κυβερνητική πλειοψηφία δεν έδωσε σε ένα κόμμα της ελάσσονος αντιπολίτευσης τη δυνατότητα να συμβάλει ώστε να διερευνηθεί και να διαλευκανθεί η υπόθεση σε όλης της την έκταση. Το εδ. γ της παρ. 2 του άρθρου 68 του Συντάγματος, δίνει τη δυνατότητα, ακόμα και σε κόμματα της ελάσσονος αντιπολίτευσης, να ζητήσουν

εξεταστική επιτροπή. Όμως, όταν την όλη διαδικασία την καθορίζει και την κατευθύνει η κυβερνητική πλειοψηφία, τότε η ανωτέρω διάταξη του Συντάγματος μένει γράμμα νεκρό.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε, για μία ακόμα φορά, ότι δύο προτάσεις για σύσταση εξεταστικής επιτροπής, σύμφωνα με την ανωτέρω συνταγματική διάταξη, που έχει υποβάλει νομότυπα η Ελληνική Λύση (για τον έλεγχο της ακυρότητας της Συμφωνίας των Πρεσπών και για ευθύνες για την τραγωδία στο Μάτι) το Προεδρείο της Βουλής δεν τις φέρνει προς συζήτηση στην Ολομέλεια του σώματος, αν και υποχρεούται προς τούτο.

Η παρούσα Εξεταστική Επιτροπή είχε τελικά έναν διαδικαστικό χαρακτήρα. Δεν υπήρχε διευρυμένη λίστα μαρτύρων όπως εμείς (ανωτέρω) αλλά και άλλα κόμματα ζητήσαμε. Οι μάρτυρες ήταν καθ' υπόδειξη της πλειοψηφούσας παράταξης της ΝΔ. Οπότε οι καταθέσεις δεν βοήθησαν προκειμένου να αποκαλυφθεί η αλήθεια και να αποκρυσταλλώσουμε άποψη για το όλο ζήτημα.

Ως Ελληνική Λύση προτείναμε να κληθούν και να καταθέσουν οι ανωτέρω Διευθυντές των τηλεοπτικών καναλιών και Ρ/Σ, προκειμένου να μας εξηγήσουν με λεπτομέρειες, το πώς διαχειρίστηκαν το συγκεκριμένο πρόγραμμα ενημέρωσης των πολιτών για την πανδημία και με ποια κριτήρια κοστολόγησαν τις υπηρεσίες τους.

Η πρόταση της Ελληνικής Λύσης αλλά και σύσσωμης της αντιπολίτευσης δυστυχώς δεν έγινε αποδεκτή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην καταθέσουν σημαντικοί μάρτυρες προκειμένου να εξάγουμε ουσιώδη συμπεράσματα. Οπότε η συγκεκριμένη επιτροπή δεν ήταν εξεταστική αλλά κυρίως αφηγηματική και τυπική. Η δυνατότητα εκ του Συντάγματος (ανωτέρω) όπως προσφάτως αναθεωρήθηκε για να υπάρχει έλεγχος από την μειοψηφία δεν έγινε πράξη.

Οι καταθέσεις των μαρτύρων ήταν γενικές στις τοποθετήσεις τους. Σε πολλές ερωτήσεις και δικές μας δεν απάντησαν καθόσον δεν γνώριζαν. Για παράδειγμα ο Πρόεδρος του ΕΣΡ δήλωσε πως δεν είχε το νομικό δικαίωμα ελέγχου στις εταιρείες δημοσκοπήσεων αν προηγουμένως δεν γίνει καταγγελία. Ούτε μπόρεσε να απαντήσει σε τεχνικά θέματα. Είχαμε επισημάνει από την αρχή της εν λόγω επιτροπής τα κενά και την έλλειψη ενημέρωσης των μελών λόγω του περιορισμένου αριθμού των μαρτύρων, κατ' επιλογή της κυβερνητικής παράταξης. Τονίσαμε δε πως μέσα από τις καταθέσεις των μαρτύρων σε έναν ζωντανό διάλογο, πάντα προκύπτουν νέα πρόσωπα που επιβάλλεται να κληθούν για την αποκάλυψη της αλήθειας. Όμως αυτό δεν έγινε, γεγονός που επισημίναμε.

Συμπερασματικά η Επιτροπή ήταν απλά διαδικαστικού χαρακτήρα και μόνο. Το κεντρικό πολιτικό πρόσωπο, για το οποίο δημιουργήθηκε τόσο θόρυβος γύρω από το όνομα του, ο κ. Πέτσας, δεν κλήθηκε καν να καταθέσει. Αυτό και μόνο σημαίνει

πολλά. Η βαρύτητα αλλά και η πολιτική ευθύνη έναντι της κοινής γνώμης, στα πλαίσια ενός δημοκρατικά ανοιχτού διαλόγου, δεν συνάδουν με την ανωτέρω λειτουργία της επιτροπής.

Όλα στο φως, προκειμένου να ενημερωθεί ο Ελληνικός λαός, σχετικά με τα χρήματα που δαπανήθηκαν, από τα δημόσια ταμεία, για την εκστρατεία ενημέρωσης για την πανδημία. Είναι δαπάνες από τους φόρους που πληρώνουν οι φορολογούμενοι Έλληνες και είναι χρέος όλων μας, ως κοινοβουλευτικών αντιπροσώπων, να τους ενημερώσουμε στο έπακρο. Ως Ελληνική Λύση αυτό ζητήσαμε από την πρώτη στιγμή.

Όλα στο φως για να ενημερωθεί ο Ελληνικός λαός, για το τι ακριβώς συμβαίνει με τις δημοσκοπικές εταιρείες και τις δημοσκοπήσεις που δημοσιεύονται και επηρεάζουν την Κοινή Γνώμη.

Εν κατακλείδι, μέσα από τις καταθέσεις, όσων μαρτύρων εκλήθησαν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ενημερωτική εκστρατεία ήταν περισσότερο εμπορική και διαφημιστική καμπάνια παρά ενημερωτική για την υγεία των πολιτών, στην όλη διαδικασία ανάληψης του έργου.

Έπειτα από όλα τα ανωτέρω, η Ελληνική Λύση φρονεί ότι η υπόψη υπόθεση θα πρέπει να αχθεί ενώπιον της Δικαιοσύνης, ώστε να διερευνηθεί σε βάθος ανεξάρτητα και αμερόληπτα, χωρίς παρεμβάσεις της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

Η Εξεταστική Επιτροπή για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος συνήλθε σε τελευταία συνεδρίαση την 18η Ιανουαρίου 2022, κατά την οποία εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, το Πόρισμα, στο οποίο καταχωρίζονται και οι γνώμες της Μειοψηφίας.

Το παρόν αποτελεί ενιαίο κείμενο προς υποβολή στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων.

Αθήνα, 18 Ιανουαρίου 2022

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ – ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΑΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ανδριανός Ιωάννης
Βρυζίδου Παρασκευή
Καιρίδης Δημήτριος
Μαρκόπουλος Δημήτριος
Μπαρτζώκας Αναστάσιος
Μπουτσικάκης Χριστόφορος – Εμμανουήλ
Νικολακόπουλος Ανδρέας
Παπαδημητρίου Χαράλαμπος (Μπάμπης)
Παπακώστα – Παλιούρα Ακατερίνη
(Κατερίνα)
Σπανάκης Βασίλειος – Πέτρος
Τσαβδαρίδης Λάζαρος
Φόρτωμας Φίλιππος

Γκαρά Αναστασία (Νατάσα)
Κάτσης Μάριος
Κόκκαλης Βασίλειος
Ξανθόπουλος Βασίλειος
Ραγκούσης Ιωάννης
Τζάκρη Θεοδώρα
Τσίπρας Γεώργιος
Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης
Καμίνης Γεώργιος
Μπιάγκης Δημήτριος
Κομνηνάκα Μαρία
Μπούμπας Κωνσταντίνος
Μπογδάνος Κωνσταντίνος

